Alexandre Dumas

Diana de Monsoreau

Alexander Dumas

Diana de Monsoreau

eBibliotek 1800

2025

1. Et uhyggeligt bryllupsgilde

Fastelavns søndag 1578, efter at folkefesten var til ende, og mens gaderne endnu genlød af liv og larm, begyndte en glimrende fest i det pragtfulde palæ, som den rige og fornemme Montmorency-familie – der ved sit nære slægtskab med det franske kongehus næsten regnedes i lige rang med dette – nylig havde ladet opføre i Louvreslottets umiddelbare nærhed. Festen holdtes i anledning af formælingen mellem François d'Epinay de Saint-Luc, kong Henri den Tredjes ven og yndling, og marskal Cossé-Brissacs datter, Jeanne.

Middagen havde fundet sted på Louvre, og kongen, som kun yderst nødig var gået ind på giftermålet, havde ved festen haft et påfaldende strengt ansigtsudtryk, der aldeles ikke passede til lejligheden. Majestætens dragt var lige så mørk som hans ansigt, og den kongelige stengæst havde ved sin iskolde alvor virket pinefuld på samtlige tilstedeværende og ikke mindst på den unge brud, som mødte et vredt og skulende blik, hver gang hun så hen på monarken.

Kongens indesluttede og frastødende væsen ved denne glædesfest vakte dog ikke forundring hos nogen. Årsagen til det var nemlig en af disse højtsvævende hemmeligheder, som alle undgår at berøre – lige så forsigtigt som skipperen viger til side for de skær, der ligger helt oppe i vandspejlet, og som han ved er ensbetydende med en brat undergang for plankerne, der berører dem.

Næppe var måltidet forbi, førend kongen hastigt rejste sig, og alle – selv de, der havde mest lyst til at blive siddende en

stund endnu – måtte smukt følge majestætens eksempel.

Saint-Luc sendte sin hustru et dvælende blik som for i hendes øjne at søge den kraft, han selv manglede, hvorpå han ærbødigt nærmede sig kongen og sagde til ham:

"Jeg håber da, Deres Majestæt vil bevise mig den ære at overvære ballet i aften her i palæet?"

Kong Henri vendte sig bort med et udtryk af sorgblandet vrede, men da Saint-Luc stadig stod bøjet foran ham og med ord og mine bønfaldt om nåde, lød omsider svaret:

"Jeg modtager indbydelsen, skønt du unægtelig ikke fortjener dette bevis på vor godhed."

Bruden takkede ydmygt for den beviste velvilje, men majestæten vendte hende ryggen uden at værdige hende et ord til svar.

"Hvorfor er kongen så vred på dig?" hviskede den unge kone til sin mand.

"Det skal jeg nok sige dig engang senere, når vi bliver alene, lille ven," svarede Saint-Luc. "Du skal få alt at vide, så snart tordenskyen er drevet over."

"Men mon den nu også virkelig driver over?" spurgte Jeanne.

"Ja, det vil den ganske sikkert!"

Den nygifte madame Saint-Luc følte sig endnu så uerfaren, at hun fandt sig i at tage dette svar for gode varer. Hun gemte foreløbig sin nysgerrighed på bunden af sit hjerte, men lovede sig selv, at hun ikke skulle forsømme senere at gribe et øjeblik, da hendes ægteherre vanskelig ville være i stand til at nægte hende de oplysninger, hun begærede.

Kong Henri den Tredje ventedes altså i Montmorency palæet på det tidspunkt, da den historie begynder, som vi nu skal

fortælle vore læsere.

Klokken havde allerede slået elleve, men kongen var endnu ikke kommet.

Saint-Luc, som havde indbudt alle kongens og alle sine egne venner, søgte af al magt at berolige sin svigerfader, der var helt fortumlet af angst over de kongelige gæsters udeblivelse. Marskallen havde – ligesom alle andre – godt vidst, hvor varmt et venskab kong Henri nærede for Saint-Luc, og det var ham derfor et hårdt slag at se, at hans svigersøn, langt fra at stå i kongens gunst, tværtimod lod til at være kommet på det sorte bræt. Saint-Luc bestræbte sig af bedste evne for at indgyde marskallen en sikkerhed, som han ikke selv følte, og hans venner, Maugiron, Schomberg og Quélus – der stod strunke og stive i pragtfulde, kostbare dragter, og hvis kæmpestore kalvekrøs lignede anretterfade, der bar deres hoveder – forøgede ved ironiske medynksbemærkninger yderligere deres kammerats beklemthed.

"Ak ja, kære ven," sagde grev Quélus, "dine sager står rigtignok ikke godt. Kongen føler sig stødt over, at du ikke har villet lytte til hans råd, og hertugen af Anjou vil dig til livs, fordi du har dristet dig til at gøre nar ad hans stakkels koparrede næsetip."

"Du er ganske på vildspor, Quélus," svarede Saint-Luc. "Når kongen ikke kommer, er det, fordi han er på valfart til paulinermunkenes kloster i Vincennes-skoven, og hertugen af Anjou bliver kun borte, fordi hans hjerte banker ømt for en dame, som jeg desværre har glemt at indbyde til festen."

"Og det kan du virkelig bilde dig ind?" sagde Maugiron. "Lagde du da ikke mærke til kongens ansigt ved taflet? Tror du,

en mand ser sådan ud, når han tænker på en pilgrimsfærd? Og hvad hertugen af Anjou angår, så er det jo ganske vist ikke umuligt, at du kan have ret for hans personlige vedkommende, men hvor bliver alle hans venner og frænder af? Kan du opdage en eneste af dem? Se selv! Total solformørkelse over hele linjen! Ikke engang Bussy, den opblæste vindbøjtel, har været så nådig at komme til stede."

"Ak ja," sukkede gamle Cossé-Brissac; "der kan jo ikke være gran af tvivl om, at vi er faldet i fuldstændig unåde. Hvorledes kan det dog være sket, at vor slægt, der altid har stået på en god fod med kongehuset, pludselig er kommet til at mishage Hans Majestæt?"

Og den gamle hofmand strakte med et udtryk af håbløs fortvivlelse sine magre, skælvende hænder op mod himlen.

De unge herrer gav sig til at le, så det klukkede, og deres spydige munterhed bragte kun yderligere Saint-Lucs svigerfader ud af fatning.

Brudens ansigt udtrykte tankefuld alvor; heller ikke hun kunne fatte grunden til kongens besynderlige optræden.

Saint-Luc, som var vel indviet i alt denne sag vedrørende, følte sig dog ikke i mindste måde beroliget ved sin bedre viden, men var tværtimod – netop af denne grund – den mest ængstelige af alle.

Pludselig gik salsdørene op, og kongen blev meldt.

"Gud ske lov!" udbrød marskallen med glædestrålende ansigt. "Nu er den sorg slukket. Når nu bare også hertugen af Anjou ville behage at indfinde sig og derved opfylde det eneste ønske, jeg endnu har tilbage!"

Saint-Luc så ikke nær så lyst på tingene. Han frygtede for, at majestæten kun var kommet i en ond hensigt, ligesom han også var på det rene med, at hertugen af Anjous fraværelse udelukkende skyldtes ildesindede bevæggrunde.

Trods disse mistrøstende tanker skyndte han sig dog at stramme sig selv op og ilede med lette elastiske skridt hen imod kongen, der ikke mere var mørkt klædt, men skred frem i salen, strålende af atlask, fjer og ædelstene.

Omtrent samtidig med majestæten viste der sig i den anden ende af salen en person, der i ét og alt var en tro kopi af kongen, så at hoffolkene, der et øjeblik var ilet hen imod den første, betuttet standsede, ligesom strømmen ved en brobue, og gjorde mine til at bevæge sig i modsat retning.

Alle disse forvildede øjne, åbne munde og trippende fødder, der ikke vidste, om de ville frem eller tilbage, forundrede højligt majestæten, som med rynkede bryn og i en fortørnet tone udbad sig en forklaring.

En lang lattersalve var det eneste svar, han fik.

Kongen, der af naturen kun var lidet tålmodigt anlagt, og som særlig i dette øjeblik havde ondt ved at forstå spøg, lagde allerede sit ansigt i strenge folder, da Saint-Luc ærbødigt nærmede sig og sagde:

"Sire, det er narren Chicot, der har kopieret Deres Majestæt, og som byder damerne sin hånd til kys."

Kongen lo. Chicot – der havde samme frisprog som tredive år senere Triboulet ved François den Førstes og fyrre år senere Langely ved Louis den Trettendes hof – var ikke nogen nar af almindelig slags. Han tilhørte en adelig slægt og havde som følge af forskellige uheld og ungdomsletsindigheder set sig

nødsaget til at søge tilflugt hos kong Henri, hvis beskyttelse han honorerede med sandheder, som det undertiden var drøjt nok for majestæten at skulle høre på med den ophøjede ro og værdighed, som en monark altid er pligtig til at bevare over for en lejet skælmsmester.

"Hvad ser jeg, mester Chicot?" sagde kongen. "To konger af Frankrig på samme tid! Det er virkelig for meget af det gode."

"Nå ja," svarede narren, "så kan du jo spille hertugen af Anjou og lade mig beholde min kongerolle. Hvis komedien lykkes dig, således at folk virkelig lader sig narre, vil du få ting at høre, som kan komme dig til nytte."

"Du har ret," sagde kongen og sendte et misfornøjet blik rundt i kredsen. "Jeg ser nok, at min broder ikke er til stede."

"Så vil du så meget desto lettere kunne udfylde hans plads. Lad det være en aftale, at hver af os tager sin rolle, mens jeg gør alle de meningsløse krumspring og narrestreger, som hører kronen til, kan du, stakkels drot, benytte lejligheden til at få benene rørt i en adstadig svingom."

"Chicot har fuldkommen ret," sagde kongen og sendte Saint-Luc et hastigt blik; "en lille dans vil sikkert ikke skade."

Marskallen, der nu ikke længere mente at kunne tvivle om kongens nåde, løb ivrigt gestikulerende omkring og udtalte med hviskende stemme sin store glæde til alle og enhver, idet han dog først og fremmest lykønskede sig selv til at have givet sin datters hånd til en mand, der nød så høj gunst hos Frankrigs konge.

Saint-Luc var imidlertid gået hen til sin hustru. Det var ikke nogen regelmæssig skønhed, men hun havde prægtige sorte øjne, blændende tænder og en glimrende teint, alt i alt et

tækkeligt ansigt, som enhver med velbehag måtte lade blikket dvæle på.

"Hør," sagde hun med dæmpet stemme til sin mand. "Der er jo ikke tale om, at kongen er vred på mig. Hver gang han ser på mig, er det med den venligste mine."

"For et par timer siden havde du et andet indtryk, kære Jeanne. Du sagde selv, du var bange for at se på ham."

"Jeg må have taget fejl. Hans Majestæt var sikkert kun i dårligt lune, men nu ..."

"Nu står sagerne langt værre. Kongen ler med sammenbidte læber. Jeg ville holde mere af, han viste tænder. Du kan stole på, kære Jeanne, at han pønser på at berede os en eller anden frygtelig overraskelse. Se ikke så kærligt på mig, kære veninde; vend hellere ryggen til mig. Maugiron kommer hen imod os; hold på ham og se endelig at være så elskværdig som muligt over for ham."

"Hvad min monsieur gemal der siger, lyder rigtignok underligt," sagde Jeanne og så forundret smilende på sin mand. "Sæt, jeg nu virkelig fulgte anvisningen bogstaveligt, hvad ville folk så ikke kunne tro?"

"Ja, gid folk bare ville tro det værste," sagde Saint-Luc med et suk, "jeg skulle såmænd intet hellere ønske!"

Og idet han vendte ryggen til sin hustru, som blev stående helt målløs af forbavselse, gik han ærbødigt bukkende hen imod Chicot, som spillede sin kongerolle med en majestætisk alvor, der var til at dø af latter over.

Kong Henri benyttede sig imens af narrens vise råd og dansede af hjertens lyst uden dog et eneste øjeblik at tabe Saint-Luc af syne.

Snart vinkede han ad ham, for at han skulle høre en eller anden spøgende bemærkning, som Saint-Luc selvfølgelig fandt overmåde morsom. Snart rakte han ham sin konfektdåse, hvis indhold Saint-Luc lod sig herligt smage. Hvis Saint-Luc et øjeblik forsvandt for i sin egenskab af vært at vise sig i en af de andre sale, var kongen ikke sen til at sende bud efter ham, og Saint-Luc lystrede straks og vendte smilende tilbage til sin herre og mester, der på en smigrende måde viste ham sin yndest og bevågenhed.

Pludselig nåede midt under lystigheden lyden af højrøstet tale Henris øren.

"Ej, ej!" sagde han. "Det er nok Chicot, der giver ondt af sig. Kan du høre, Saint-Luc, kongen er fortørnet."

"Ja, Deres Majestæt," sagde Saint-Luc og lod, som om han ikke opfattede hentydningen. "Narren kævles åbenbart med en eller anden."

"Gå hen og se ad," sagde kongen, "og kom straks tilbage og sig mig, hvad der er på færde."

Saint-Luc adlød øjeblikkelig.

Det var ganske rigtigt Chicot, der råbte, idet han efterlignede kongens stundom lidt snøvlende stemme:

"Jeg har sagt min mening om, hvad jeg finder passende, men det lader, mærkeligt nok, til, at man ikke har forstået mig, så at jeg atter bliver nødt til at indskærpe mine ordrer. Seks pager, min gode Bussy, det er virkelig mere, end jeg kan finde mig i!"

Og narren pustede sine kinder op, rullede med øjnene og satte hånden i siden, ganske på kongens maner.

"Hvad er det, som han fortæller om Bussy?" spurgte kongen og rynkede brynet.

Saint-Luc, som nu vendte tilbage, skulle lige til at svare kongen, da seks pragtfuldt klædte pager pludselig kom til syne, efterfulgt af en høj, smuk, ung mand, hvis tarvelige sorte fløjlsdragt stod i stærk modstrid til pagernes kostbare kostumer.

"Det er Bussy!" lød det over alt, "Bussy d'Amboise."

Alle veg ærbødigt tilbage, mens Maugiron, Schomberg og Quélus stillede sig ved kongens side som for at forsvare majestæten.

"Nå, der har vi nok tjeneren, men hvor bliver herren af?" udbrød Maugiron, idet han hentydede til det besynderlige i hertugen af Anjous stadige udeblivelse.

"Vær blot rolig og giv tid," svarede Quélus. "Du kan jo nok se, de kommer i omvendt rækkefølge, først pagerne, så tjeneren og til allersidst manden for det hele."

"Se engang, Saint-Luc!" sagde Schomberg. "Har du kendt mage til den dristighed af Bussy at turde møde med sådan en dragt ved en bryllupsfest!"

"Man skulle snarere tro," indskød Quélus, "at han skulle til begravelse."

"Gid det var så vel," sagde kongen, "at det var for at følge sig selv til jorden, han gik i sørgeklæder!"

"Det værste ved det hele," hviskede Maugiron til Saint-Luc, "er, at hertugen af Anjou jo åbenbart slet ikke kommer. Skulle du mon *også* være faldet i unåde på den kant?"

Ordet *også* ramte Saint-Luc lige i hjertet.

"Å," svarede Quélus, "Bussy er jo sin egen mand og har ikke nogen støtte nødig. Kongen har han, så vidt jeg erindrer, ikke

villet tjene, og selvfølgelig vil han langt mindre kunne finde sig i at stå i underordnet forhold til hertugen."

Kongen rynkede atter brynene og bed sig i overskægget.

"Faktisk er det dog," svarede Maugiron, "at han er fuldstændig i lommen på hertugen af Anjou."

"Nå ja," indrømmede Quélus, "så er det jo klart, at det må være, fordi hertugen af Anjou i hans øjne er en mægtigere mand end selve kongen."

Denne bemærkning var så sårende som vel muligt for Henri, som i sit inderste hjerte altid havde afskyet og hadet hertugen af Anjou.

Skønt han derfor ikke svarede et ord, var det tydeligt at se på den bleghed, der bredte sig over hans ansigt, at han var helt ude af sig selv af harme.

"Hør, I gode herrer," sagde Saint-Luc med skælvende stemme, "vis mig nu den venlighed at tage lidt hensyn til mine gæster og forstyr ikke min bryllupsfest."

Denne ytring gav øjensynlig kongens tanker en anden retning.

"Saint-Luc har ret," sagde han, "det ville være synd at forstyrre den glade fest."

Og idet han udtalte disse ord, snoede han sit overskæg med en spotsk mine, der bragte den stakkels, fortvivlede brudgom yderligere ud af fatning.

"Det lader til," udbrød Schomberg, "at Bussy er blevet ven og forbundsfælle med huset her. Ellers ville Saint-Luc vist ikke være så ivrig for at tage hans parti."

"Nej, det er en misforståelse," svarede Saint-Luc, "Bussy er hverken min ven eller min forbundsfælle; men han er min gæst,

og jeg glemmer ikke, hvad jeg i denne egenskab er ham skyldig ..."

Kongen sendte Saint-Luc et fortørnet blik.

"Og desuden," skyndte denne sig at tilføje under tydelig påvirkning af majestætens barske mine, "desuden har jeg jo aldeles ikke i sinde på nogen måde at tage hans parti."

Bussy var imidlertid kommet nærmere og stod i begreb med at hilse på kongen, da Chicot, der følte sig såret over at blive forbigået, spærrede ham vejen og udbrød:

"Stop lidt, min gode Bussy! Du må da være klog nok til at kende forskel på en konge og en nar. Ham, du vil hilse på, det er jo min nar, min bajads, der gør så mange dumme streger, at jeg ofte får helt ondt i maven af latter."

Bussy lod sig ikke anfægte af narrens tale, men netop da han skulle til at bukke for kongen, sagde denne til ham:

"Hører De ikke, hvad man siger til Dem, monsieur de Bussy? De går galt i byen."

Og med disse ord vendte han ham ryggen, mens de unge junkere brast i højlydt latterkor.

Bussy blev ildrød i hovedet af vrede, men blev dog hurtigt herre over sin første indskydelse, og idet han stillede sig an, som om han opfattede kongens bemærkning i ramme alvor, henvendte han ordet til Chicot og sagde:

"Undskyld, Deres Majestæt, at jeg tog fejl, men der er konger, der har et så naragtigt udseende, at De må undskylde, jeg forvekslede Dem med Deres nar."

"Hvad vover han at sige?" spurgte kongen og vendte sig pludselig om.

"Intet, aldeles intet," svarede Saint-Luc, der hele denne aften stadig syntes at skulle spille en fredsmæglers rolle.

"Deres undskyldning gælder ikke, Bussy," sagde narren, "og jeg vil lade Dem vide, at jeg finder Deres adfærd utilgivelig."

"Tilgiv, Deres Majestæt," svarede Bussy, "men mit hoved var så opfyldt af andre ting."

"Af hvad? Af Deres pager naturligvis," sagde Chicot med gnaven snøvlen. "Har jeg da ikke sagt Dem atter og atter, at disse pager er en uting, som kun jeg har ret til at tillade mig."

"Jeg begriber ikke, hvad Deres Majestæt mener," sagde Bussy, der godt indså, at han ved at fortsætte spøgen med narren opnåede at stille kongen i et latterligt lys. "Vil Deres Majestæt ikke være så nådig at forklare Dem lidt tydeligere. Hvis jeg blot kan indse, jeg har haft uret, er jeg straks villig til i al ydmyghed at love bod og bedring."

"Se selv," svarede narren, "hvor pragtfuldt disse pager er klædt, mens Deres egen person kun dækkes af en ganske tarvelig sort fløjlsdragt."

Bussy gjorde front mod kongens yndlinge og svarede:

"Når man lever i en tid, da stympere majer sig ud som prinser, synes jeg, at virkelig fine folk gør vel i at tage tilbørlig afstand fra sådanne usle spradebasser ved netop at iføre sig en ganske tarvelig dragt."

Og han sendte med disse bidende ord kongens pyntelige yndlinge et lige så uforskammet og hånligt blik, som de nylig havde sendt ham.

Junkerne blegnede af harme og ventede åbenbart kun et ord fra deres herre for straks at styrte sig over fornærmeren.

Quélus, der særlig skummede af raseri, havde allerede hånden på sit kårdehefte.

"Er Deres ord måske møntet på mig og mine?" udbrød Chicot, som stadig forblev i rollen og følte sig forpligtet til at tage ordet på kongens vegne.

Og narren udtalte disse ord med en uforlignelig komisk majestæt, som fremkaldte en sand lattersalve hos alle dem, der ikke følte sig truffet, mens derimod disse sidste fortsat vedblev at iagttage en uhyggelig tavshed.

Tre venner af Bussy, nemlig Charles d'Entragues, almindeligt kaldet Antraguet, Ribeirac og Livarot, stillede sig hen ved siden af deres kammerat for at yde ham deres støtte, hvis det gjordes fornødent.

Da Saint-Luc så, det trak op til fjendtligheder, gættede han, at Bussy havde indfundet sig som udsending fra kongens broder med det formål at fremkalde en eller anden skandale. Denne tanke gjorde ham endnu mere bange, end han var i forvejen, og han forudså med rædsel følgerne af et sammenstød i hans hjem mellem de to mægtigste mænd i riget.

Han ilede hen til den af harme dirrende Quélus, lagde hånden på hans kårdehefte og sagde til ham.

"For Himlens skyld, kære ven, behersk din vrede og lad os se tiden an."

"Behersk dig selv, hvis du kan!" svarede Quélus i en ilter tone. "Denne slyngels ord rammer lige så godt dig som mig. Alle vi her hører jo sammen, og den, som angriber os, angriber jo selve kongen."

"Men så tænk dog på hertugen af Anjou. Han er ikke til stede, det ved jeg nok, men netop fordi han er usynlig, er han så

meget desto mere farlig. Gør mig dog ikke den skam at tro, at jeg er bange for Bussy. Det er selvfølgelig hertugen, der indgyder mig frygt."

"Hvad har man at være ængstelig for, når man står under kongen af Frankrigs beskyttelse? Kongen af Frankrig er mægtig nok til, at ingen uden hans vilje tør krumme et hår på vort hoved."

"Ja, *dig* vil han forsvare, men tror du også, jeg kan stole på ham?" sagde Saint-Luc i en modfalden tone og sukkede, som om hans hjerte skulle briste.

"Hvorfor pokker var du også så dum at gå hen og gifte dig? Kongens venskab burde have været dig nok, men nu har du jo vist, at der var det, du satte højere."

Saint-Luc tav, men hans ængstelse var ikke blevet mindre, og han lovede sig selv for enhver pris at gøre, hvad der stod i hans magt for at undgå skandale. I denne tanke afbrød han samtalen med Quélus og gik hen imod Bussy, der fremdeles stod med knejsende hoved og lynende øjne, ligesom lyttende efter en eller anden uforskammethed til gengæld for den, han selv nylig havde opvartet med. Men hans arrogante, udæskende blik mødte kun tavshed og nedslagne miner. Der var nemlig ingen, der havde mod til at sige noget ved en lejlighed som denne, da man, hvad man end sagde, risikerede at skaffe sig en uforsonlig fjende enten i kongen eller i kongens broder.

Da Saint-Luc gik hen til Bussy, troede denne sidste, at nu kom endelig den udfordring, han stod og ventede på.

"Jeg kan næsten tænke," sagde han overlegent, "at De har i sinde at kræve mig til regnskab for mine ord."

"Hvilke ord?" spurgte Saint-Luc med den venligste mine af verden. "Hvad har De sagt? Jeg har virkelig intet hørt. Jeg kommer ene og alene for at hilse på Dem og takke Dem for den store ære, De ved Deres nærværelse beviser mit ringe hus."

Bussy var ikke blot i besiddelse af stort personligt mod, men desuden af en glimrende forstand, omfattende kundskaber og en sjælden fin åndsdannelse. Han kendte Saint-Luc og forstod, at dennes optræden ikke dikteredes af fejhed, men af pligtfølelse over for de gæster, han havde indbudt. Til enhver anden ville han ganske roligt have gentaget sine udfordrende ord, men over for Saint-Luc forandrede han pludselig sin opførsel og besvarede med største høflighed den kompliment, der rettedes til ham.

"Nå," sagde kongen, der på afstand fulgte denne scene med den mest spændte opmærksomhed, "det lader såmænd til, at den gode Saint-Luc ikke er bange for at binde an med ham, der har fået alle jer andre til at tie. Men jeg vil virkelig ikke have, Bussy går hen og slår ham ihjel. Skynd dig hen, Quélus ... Nej, du har alt for hidsigt blod. Det er bedre, Maugiron går hen og mægler, hvis det gøres fornødent."

Maugiron fo'r af sted som en pil, men Saint-Luc, der så ham komme og af gode grunde ikke ønskede hans indblanding, skyndte sig at afbryde samtalen med Bussy og vendte hurtigt tilbage til kongen, der modtog ham med et opmuntrende smil og spurgte, hvad han havde sagt til Bussy.

"Jeg, sire?"

"Ja, du."

"Jeg hilste på ham og sagde godaften."

"Var det det hele?" brummede kongen og rynkede på næsen.

Saint-Luc indså, han havde gjort en dumhed, og skyndte sig at tage skeen i den anden hånd.

"Ja," gentog han, "jeg sagde godaften til ham og tilføjede, at det skulle være mig en ære om nogle få timer at hilse ham godmorgen."

"Det anede mig nok," sagde kongen i en irettesættende tone, men med et formildet udtryk i ansigtet.

"Jeg håber da, Deres Majestæt beviser mig den gunst at bevare min hemmelighed," skyndte Saint-Luc sig at sige.

"Tro endelig ikke," svarede kongen, "at jeg vil rette bebrejdelser til dig. Tværtimod har jeg aldeles ikke noget imod, hvad der er sket, når jeg blot var sikker på, at han ikke bliver dig overlegen i kampen. Han har ærligt fortjent en alvorlig tugtelse efter den frækhed, han har vovet at vise i min nærværelse."

"Deres Majestæt kan være ganske rolig," svarede Saint-Luc. "En anelse siger mig, at den tølper snart vil få læst og påskrevet."

"Gud give, det måtte ske," sagde kongen. "Bare han kunne blive bidt af en gal hund! Det var i grunden den allerbedste måde at blive af med ham på."

Og han betragtede med indædt harme Bussy, som fulgt af sine tre venner gik op og ned i salen og lod det regne med spottegloser og albuestød til alle dem, han vidste om, at de var hertugen af Anjous værste fjender og som følge deraf kongens bedste venner.

"Stop nu lidt, min gode Bussy!" råbte Chicot. "Dette her kan ikke blive sådan ved, og hvis du ikke tager dig lidt i vare, skal jeg vise dig, at jeg trods min kongeværdighed lige så vel kan trække sværdet fra skeden, som om jeg var en virkelig nar."

"Skælmen har skam ret," hviskede kongen, "men hvad kan *det* hjælpe?"

"Var det ikke bedst, Deres Majestæt," sagde Maugiron, "om jeg søgte at stoppe munden på den tåbelige nar? Han skal da heller ikke have lov til alting!"

"Nej, lad hellere være med det, Maugiron. Chicot er adelsmand og lader sig ikke sådan uden videre sætte til vægs. Desuden er det ikke ham, men snarere en anden, der mest fortjente at føle vægten af vor retmæssige vrede."

Denne gang var kongens ord ikke til at misforstå, og Quélus var i hvert fald ikke sen til at opfatte meningen. Han vinkede ad sine venner Schomberg, Maugiron, d'O og d'Epernon og gik afsides med dem for uforstyrret at betro dem sine planer.

"Nu vel," sagde d'Epernon, da de alle fem stod godt gemt i en vinduesfordybning. "Hvad er det så, du har at sige os. Jeg håber, det er noget godt, du har på hjerte."

"Det er, som man tager det," svarede Quélus. "Jeg vil blot lade jer vide, at jeg, så snart ballet er forbi, har i sinde at tage på jagt."

"Og hvilken slags jagt?" spurgte d'O.

"På vildsvinejagt."

"Har du virkelig i sinde at lade din mave sprætte op af et par hugtænder? Oven i købet i denne hundekulde!"

"Det kan ikke nytte, hvad du siger, d'Epernon; du får mig ikke fra det. Min beslutning er fattet."

"Tager du af sted alene?"

"Nej. Maugiron og Schomberg følger med mig. Ikke sandt, kære venner?"

"Ja, selvfølgelig," sagde de begge to i kor.

"Det drejer sig nemlig om," fortsatte Quélus, "at kongen ønsker at få et vildsvinehoved serveret til sin frokost i morgen."

"Og dette vildsvinehoved skal have en nedfaldende italiensk halskrave på," sagde Maugiron, idet han hentydede til Bussys halskrave.

"Nå således!" udbrød d'Epernon. "Nu først begynder jeg at forstå, hvad talen er om."

"Det er såmænd mere, end jeg gør," sagde d'O. "Jeg fatter ikke et ord af det hele."

"Men så se dig dog om, lille ven."

"Javel, hvad er der at se?"

"Har du da rent glemt, at et menneske nu for nylig har lét dig lige op i ansigtet?"

"Er det Bussy, du mener?"

"Ja, hvem ellers? Mener du ikke, at hovedet af den vildbasse ville være kongen en kærkommen lækkerbisken?"

"Det er ikke umuligt. Men tror du virkelig, kongen ...?"

"Ja, vist så. Hans Majestæt har selv med rene ord givet sit ønske til kende."

"Hvis *det* er tilfældet, har jeg ikke mere at skulle sige. Lad os så komme af sted jo før jo bedre. Hvordan skal vi ordne jagten?"

"Jeg antager, det sikreste, at vi lægger os på lur."

Bussy havde godt lagt mærke til, at de fem venner stak hovederne sammen, og da han ikke tvivlede om, at det var ham, de talte om, kunne han ikke nægte sig den fornøjelse at drille de sammensvorne en smule.

"Hør," sagde han til Antraguet og Ribeirac, "har I nogen sinde set en mere fortrolig klynge? Hvem der blot vidste, hvad det er, de står og hvisker og tisker om!"

"Jeg tør vædde på," sagde Ribeirac, "at de er i færd med at smede et eller andet snedigt komplot."

"Aldeles ikke, monsieur vicomte," svarede Quélus og smilede roligt. "Vi taler kun om at tage på jagt."

"På denne årstid er det virkelig alt for koldt at jage," sagde Bussy. "De kan jo slet ikke undgå at blive forkølet."

"Å, det har vist ingen nød," svarede Maugiron. "Vi er vel forsynet med varme vanter og forede vamse."

"Det beroliger mig at høre," sagde Bussy tørt. "Og hvornår skal jagten finde sted, om jeg må spørge?"

"Måske allerede i nat," svarede Schomberg.

"Nej, ikke "måske", men ganske sikkert nu i nat," tilføjede Maugiron.

"I så fald vil jeg virkelig lade Hans Majestæt det vide," sagde Bussy. "Det går ikke an, at kongen holdes i uvidenhed om, hvad hans dyrebare yndlinge agter at benytte natten til."

"Gør Dem ingen ulejlighed, hr. greve," sagde Quélus. "Selvfølgelig ved Hans Majestæt udmærket godt, at vi tager på jagt."

"Er det småfugle, ekspeditionen gælder?" spurgte Bussy med sit impertinente smil.

"Nej," sagde Quélus, "det er vildsvin. Vi må absolut have fat i et vildsvinehoved."

"Det kan blive vanskeligt nok," sagde Antraguet.

"Å nej," svarede Schomberg, "vi har draget omsorg for, at det ikke kan slippe fra os."

"Men ved De nu også, ad hvilken vej det vil komme?" indvendte Livarot.

"Det skal vi nok søge at skaffe os nærmere underretning om," sagde d'O. "Tager De måske med, monsieur de Bussy?"

"Nej, det kan jeg desværre ikke," svarede Bussy med sin elskværdigste mine. "Jeg må nødvendigvis i morgen tidlig være til stede ved den nye hofjægermester monsieur de Monsoreaus modtagelse hos min herre og mester, hertugen af Anjou."

"Det må De sagtens kunne nå alligevel; natten er jo lang nok. De skulle virkelig tage med," sagde Quélus.

"Nej, ellers tak, men det er mig umuligt. Jeg har et stævnemøde i nat i Faubourg Saint-Antoine ... men, det falder mig ind, De kunne måske netop i den anledning give mig et godt råd."

"Til tjeneste. Jeg er ikke sagfører, men jeg har ikke noget imod at råde mine venner."

"Det hedder sig, at gaderne i Paris er usikre. Saint-Antoine-kvarteret ligger temmelig afsides. Hvilken vej synes De, jeg bør vælge for at komme derud?"

"Jeg ville i Deres sted tage færgen ved Pré-aux-Clercs og lade mig sætte i land ved Hjørnetårnet. Dernæst ville jeg følge kajen til Grand-Châtelet og dreje om ad Rue de la Tixeranderie. Når De således er kommet til Rue Saint-Antoine og uden noget uheld har passeret Tournelles-palæet, vil der uden tvivl ellers ikke være noget, der hindrer Dem i at møde på pletten, hvor man har sat Dem stævne."

"Tak for underretningen. De siger altså: Færgen ved Pré-aux-Clercs, Hjørnetårnet, kajen indtil Grand-Châtelet, Rue de la Tixeranderie og Rue Saint-Antoine. Jeg kan forsikre Dem, at jeg uden at vige et hårsbred til punkt og prikke skal følge den vej, De har angivet mig."

Med et buk for de fem venner trak han sig tilbage, idet han sagde ganske højt til sine ledsagere:

"Lad os ikke længere forstyrre de gode folk i deres samtale, som jo ikke kommer os ved."

De fem sammensvorne rørte sig stadig ikke af pletten øg syntes fast bestemt på at lade, som om de intet forstod.

Netop da Bussy og hans følgesvende gik igennem salen nærmest udgangsdøren, gjorde Saint-Luc tegn til sin hustru, som med ægte kvindeligt instinkt straks opfattede hans mening, ilede hen imod adelsmanden og spærrede ham vejen.

"Undskyld, monsieur de Bussy," sagde hun, "men jeg har hørt så megen tale om en ypperlig sonet, De har skrevet ..."

"Imod kongen, frue?"

"Nej, til ære for dronningen. Å, De må endelig lade mig høre den."

"Med største fornøjelse, frue," svarede Bussy og bød hende galant armen, hvorpå han, mens de gik videre, foredrog sonetten for hende.

Imidlertid havde Saint-Luc ganske ubemærket nærmet sig de sammensvornes gruppe, og han hørte Quélus sige:

"Efter den anvisning vil det være en sag at få ram på dyret. Jeg foreslår, vi stiller os på post ved Tournelles-palæet."

"Ja, lad det være en aftale," sagde d'Epernon. "Skal vi hver tage en lakaj med os?"

"Nej, lad os endelig kun være os selv. Jeg hader den skurk, men jeg synes dog ligefuldt, han er for god til at få prygl af en lakaj."

Maugiron fik øje på Saint-Luc og udbrød:

"Nå, der har vi den sjette mand. Du tager naturligvis med, ikke sandt?"

"Nej," svarede Saint-Luc, "det kan jeg virkelig ikke."

"Å, det er jo sandt, du er blevet gift. Ja, så er det jo klart, du må blive hjemme hos din kone."

"I er aldeles på vildspor," svarede Saint-Luc. "Det er slet ikke min hustru, der holder mig tilbage, men derimod kongen."

"Hvordan det?"

"Jo, Hans Majestæt har ønsket, at jeg skal følge ham hjem til Louvre."

De unge herrer vekslede indbyrdes et forstående blik, hvis betydning Saint-Luc ikke helt var i stand til at tolke.

"Du kan sandelig ikke klage," sagde Quélus. "Tænk, hvor kongen må holde af dig!"

"Det kan jo i grunden også være det samme," sagde Schomberg. "Vi kan meget godt udføre, hvad vi skal, uden Saint-Lucs hjælp. Lad ham bare dele sin tid ligeligt mellem kongen og sin hustru."

"Glem ikke, hvor glubsk det vildt er, som vi skal have fat i," indvendte d'Epernon.

"Å, lad os nu blot ikke male Fanden på væggen," sagde Quélus. "Med en smule mandsmod og god vilje er sejren vor, det kan der vist ingen tvivl være om."

I dette øjeblik hørte man kongen kalde på Saint-Luc, der parerede ordre, idet han hastigt tog afsked med de fem venner og ønskede dem god lykke på jagten. I stedet for straks at gå hen til kongen sneg han sig imidlertid langs med væggene og nåede udgangsdøren, netop som Bussy, der endnu blev holdt tilbage af den smukke brud, var i færd med at forlade slottet.

"Der er Deres mand, frue," sagde Bussy. "Så kan jeg få lejlighed til at sige godnat til ham med det samme ... godaften igen, monsieur de Saint-Luc. Men hvor De ser anstrengt ud; De har vel ikke tilfældigvis nogen del i den store jagt, som skal arrangeres? I så fald vil jeg komplimentere Dem i anledning af Deres mod, samtidig med at jeg må tilstå, det forbavser mig, De vil være med."

"Det var netop i anledning af denne jagt, at jeg gerne ville tale et par ord med Dem."

"Nej, virkelig?"

"Jo, og jeg var meget bange for, at De allerede var gået. Kære Jeanne, gør mig den tjeneste at sige til din fader, at han må se at snakke lidt med kongen, mens jeg taler et par ord under fire øjne med monsieur de Bussy."

Jeanne skyndte sig at gøre, som hendes mand ønskede. Hun forstod ikke et ord af det hele, men det var hende ganske klart, at der var noget meget alvorligt i gære, og at situationen var for kritisk ti, at det kunne nytte at komme med indvendinger eller udbede sig en forklaring.

"Hvad var det så, De ville sige mig?" spurgte Bussy.

"Jeg ville sige Dem," svarede Saint-Luc, "at hvis De måske i aften har et eller andet stævnemøde, vil De gøre vel i at opsætte det til i morgen, eftersom Paris' gader er meget usikre. I hvert fald vil jeg råde Dem til, hvis De tilfældigvis skulle komme i nærheden af Bastillen, da at undgå Tournelles-palæet, hvor der findes en krog, som flere personer kan holde sig skjult i. Det var det, jeg havde på hjerte. Himlen bevare mig fra at mistænke en mand som Dem for at mangle mod, men alligevel bønfalder jeg Dem om at betænke, hvad De gør."

I dette øjeblik hørtes narrens skrattende røst:

"Saint-Luc! Lille Saint-Luc! Stå ikke der og kryb i skjul. Du ved jo nok, du skal følge mig til Louvre."

"Nu kommer jeg!" råbte Saint-Luc og skyndte sig af sted.

Ved siden af narren stod kongen, på hvis skuldre en page var i færd med at anbringe en tung, hermelinsforet kappe, mens en anden overrakte ham et par store skindhandsker, og en tredje en fløjlsmaske, foret med atlask.

"Nådige herrer," sagde Saint-Luc og henvendte sig på én gang til narren og kongen, "nu skal jeg straks komme med en fakkel for at lyse Deres Majestæter ned til vognen."

"Det er ganske overflødigt," sagde kongen. "Chicot og jeg skal hver sin vej. Mine venner er nogle uopdragne slubberter, at de således lader mig i stikken, mens de selv morer sig med at løbe fastelavn. Jeg stolede sikkert på dem, men det skal jeg sandelig ikke gøre mere. Du, Saint-Luc, er i din egenskab af ægtemand mere pålidelig, og dig betror jeg at føre mig tilbage til slottet. Kom så, min ven. Du har ikke nødig at følge mig til hest; der er plads i vognen til os begge."

Jeanne var lutter øre og havde den største lyst til at protestere imod, at kongen således bortførte hendes mand, men Saint-Luc tyssede på hende og hviskede ganske sagte, at hun måtte finde sig i, han tog bort.

"Deres Majestæt," sagde han højt, "har at befale over mig. Selv om rejsen gjaldt verdens ende, er jeg villig til at følge."

Kongens opbrud gav signalet til en almindelig skraben og bukken, der efterfulgtes af en dyb tavshed, mens majestæten henvendte nogle huldsalige ord til marskallen og den unge, nygifte frue.

Man hørte hestene stampe i gården, og faklernes røde skær flammede på ruderne. Få øjeblikke efter forsvandt i mørket og i tågen, halvt smilende, halvt rystende af kulde, samtlige bryllupsgæster.

Da Jeanne var blevet alene, gik hun hastigt ind i sit kammer og bad en brændende bøn til den hellige jomfru om at lade Himmeriges engle våge over ham, som hun elskede højere end sig selv.

Hendes fader, marskallen, tog sagen endnu mere energisk. Han sendte ufortøvet seks drabanter hen til Louvre for at vente på brudgommen og eskortere ham hjem. To timer efter kom imidlertid en af drabanterne tilbage med den besked, at alle indgange til Louvre var lukkede, og at den vagthavende høvedsmand, førend den sidste port smækkede i, havde sagt til dem:

"Det kan ikke nytte, I venter længere. Der kommer ingen ud fra Louvre i nat. Hans Majestæt er gået til ro, og alle sover."

Da marskallen bragte sin datter dette mistrøstende budskab, erklærede Jeanne, at hun var alt for bekymret til at kunne finde hvile, og at hun ville våge og vente på sin mand.

2. Lykken bedre end forstanden

Saint-Antoine porten var omtrent af samme form og højde som Saint-Martin og Saint-Denis porten i vore dage. Blot var den ikke fritstående, idet den til venstre stod i berøring med nogle bygninger, der stødte op til Bastillen, og som således bragte den i forbindelse med den gamle fæstning.

Den åbne plads til højre mellem Saint-Antoine-porten og Bretagne-palæet var om dagen kun lidt besøgt og om natten fuldstændig øde. De få natlige fodgængere, som skulle denne vej, gik tæt op til fæstningen for at stille sig under beskyttelse af den vagt, der var posteret ved slotstårnet, som ganske vist ikke direkte kunne forsvare dem, men som i det mindste kunne gøre anskrig om hjælp og derved skræmme misdæderne bort.

Det er en selvfølge, at folk navnlig i den mørke årstid tog sig vel i agt for at færdes på dette ildeberygtede sted, så snart solen var gået ned.

Den nat, hvor de påfølgende begivenheder tildrog sig, var så bidende kold og så rugende sort, at ingen bag den kongelige fæstnings skydehuller ville have kunnet øjne skildvagten, lige så lidt som det ville have været muligt for denne at skelne de personer, som gik over pladsen.

Foran Saint-Antoine-pladsen, på den side, der vendte ind ad byen til, var intet hus at se, men kun de høje mure, der omgav Sankt Pauls-kirken til højre og til venstre Tournelles-palæet. Det var på hjørnet af dette palæ og Rue Sainte-Catherine, at

muren dannede den krog, som Saint-Luc havde talt om til Bussy.

Ingen lygte oplyste hele dette kvarter af det gamle Paris. Når månen stod på himlen, kunne man se den kæmpemæssige Bastillefæstning, tung og majestætisk, aftegne sig skarpt mod himlens stjernebesåede, dunkle hvælving. I mørke nætter derimod rugede over dette sted en endnu dybere skygge, der kun hist og her afbrødes af matte skær fra enkelte oplyste vinduer.

I løbet af hele denne nat, der var begyndt med en klingrende frost, og som skulle ende med stærkt snefald, bragte ingen fodgænger den frosne jord på gangstien langs med fæstningen til at knirke under sine trin. Derimod ville et øvet øje i murkrogen ved Tournelles-palæet have kunnet skelne nogle sorte skygger, hvis bevægelser røbede, at de havde ondt ved at holde varme i kroppen, samtidig med at de af en eller anden grund ikke turde fjerne sig et skridt fra den plet, hvor de stod skjulte.

Vagten i tårnet, der intet kunne se, var heller ikke i stand til at høre et ord af de sorte skyggers sagte hvisken indbyrdes. Havde han kunnet det, ville deres samtale ikke have undgået at vække hans opmærksomhed.

"Det bæst til Bussy havde dog ret," sagde en af skyggerne. "Tænderne klaprer i munden på mig. Det er jo en komplet russisk kulde. Bare næsen ikke fryser af os!"

"Fy, skam dig, Maugiron," svarede en af de andre skygger. "Du klynker jo, som om du havde skørter på. Vel er det ikke varmt, men svøb kappen tættere om dig, og stik hænderne godt ned i lommen, så har kulden ingen magt."

"Du kan sagtens snakke, Schomberg," sagde en tredje skygge. "Man mærker nok, du har tysk blod i årerne. Hvad mig angår, er mine hænder og fødder, ligesom om de var døde."

"Mine også," sagde en fjerde stemme. "Det er mig umuligt at røre en finger."

"Det er også dumt, du ikke har taget din mamas muffe med, stakkels Quélus," svarede Schomberg. "Hun havde gerne lånt dig den, når hun havde fået at vide, at du ville have fat i Bussy, som hun hader som den sorte død."

"Lad os nu blot ikke skabe os," sagde en femte stemme. "Jeg er vis på, at vi om et øjeblik vil få det varmt nok."

"Gid du må få ret, d'Epernon," udbrød Maugiron, hvis fødder var i en stadig trippende bevægelse.

"Det var ikke mig, der sagde noget," svarede d'Epernon, "det var d'O. Jeg befinder mig alt for ilde til at være oplagt til at føre faddersladder."

"Hvad var det, du sagde, Maugiron?" spurgte Quélus.

"Jeg sagde blot," svarede Maugiron, "at jeg ville ønske, d'O måtte få ret i, at det snart kom til at gå lidt varmt til. Skal dette her blive længere ved, fryser vi jo sønder og sammen."

"Tys, kan du høre? Der kommer nogen ovre fra Rue Saint-Paul."

"Det kan ikke være ham."

"Hvorfor ikke det?"

"Det var jo ikke den vej, han sagde, han ville komme ad."

"Han har naturligvis nok anet, der var ulve i mosen, og været klog nok til at forandre sin rute."

"Så kender du ikke Bussy. Den mand går ikke af vejen for noget. Hvad han vil, det vil han, om så Djævlen selv stillede sig i

vejen for ham og hindrede ham passagen."

"Pas på," udbrød Quélus, "det er jo ikke én, men hele to personer, som kommer hen imod os."

"Ja, min tro," lød det fra et par af de andre. "Så turde han dog ikke komme alene, den kryster!"

"Lad os straks angribe," sagde Schomberg.

"Vent lidt," indvendte d'Epernon. "Det er måske kun skikkelige borgerfolk. Se engang, nu står de stille."

Ganske rigtigt var de to personer pludselig standset på hjørnet af Rue Saint-Paul, som om de ikke rigtig vidste, hvilken vej de skulle vælge.

"Skulle de mon have set os?" spurgte Quélus.

"Å snak! Det er umuligt. Vi kan jo ikke engang se hinanden, så tæt som vi står."

"Nej, selvfølgelig," fortsatte Quélus. "Nu drejer de til venstre. Nu står de igen stille."

"Det lader til, de vil ind i et af husene. Skulle det virkelig lykkes ham at slippe fra os?"

"Jeg er sikker på, det er slet ikke ham," sagde Maugiron, "Bussy kommer nok fra den kant, hvor vi venter at se ham."

"Det skal du ikke stole så vist på," sagde Schomberg. "Det kunne godt ligne den rævepels at narre os, om ikke just af fejhed så af lyst til at sætte én en voksnæse."

"Jeg tror, du har ret," sagde Quélus. "Lad os bare skynde os at slå klo i ham, inden det bliver for sent."

Denne udtalelse bragte hele flokken til at fare op som et kobbel glubske hunde. De styrtede af sted med dragne sværd hen imod huset, hvor de to mænd var i færd med at gå ind. Den ene af dem havde allerede stukket nøglen i låsen, da larmen af

den frembuldrende skare pludselig tiltrak sig de indtrædendes opmærksomhed.

"Hvad er der på færde?" udbrød den mindste af dem. "Det skulle da vel aldrig være os to, man vil til livs?"

"Det ser unægtelig sådan ud, nådige herre," svarede den anden.

"De kommer løbende imod os med dragne sværd. Et baghold altså."

"Rimeligt nok. Den nådige herres udkårne er en alt for smuk dame til ikke at være bestormet af en skare skinsyge tilbedere."

"Lad os i en fart komme ind, d'Aurilly. Det er lettere at modstå et angreb inden for portene end udenfor."

"Ganske vist, nådige herre, når blot der ikke er fjender inde i fæstningen. Men hvem tør påstå ...?"

Han fik ikke tid til at tale ud. De sammensvorne kom susende som et vindstød. Quélus og Maugiron, der havde holdt sig langs med husvæggen, kastede sig bag ved dem, mens Schomberg, d'O og d'Epernon beredte sig til at angribe dem forfra.

"Stik dem ned! Slå dem ned!" råbte Quélus og fo'r frem som en løve.

Den af de to, der var blevet tituleret *nådige herre*, gjorde front mod Quélus, lagde armene over kors og sagde med et udtryk af uendelig overlegenhed og et blik, der lynede i mørket:

"Tag Dem i agt, lille greve. Hvis De kommer nærmere, må De selv bære følgerne."

Quélus veg skrækslagen tilbage med skælvende knæ og slapt nedhængende arme.

"Hertugen af Anjou!" udbrød han med en stemme, som om han havde set en afgrund åbne sig for sine fødder.

"Hertugen af Anjou!" gentog de andre med bævende røst.

"Ja, netop mig og ingen anden," svarede hertugen med et blik, der gnistrede af harme. "Behag at meddele mig grunden til en opførsel, som jeg har ondt ved at forklare mig, og som forekommer mig mildest talt utilgivelig."

"Nådige herre," stammede d'Epernon. "Det var kun en ... uheldig spøg. Tilgiv os."

"Ja, nådige herre," tilføjede d'O, "vi kunne jo ikke ane, at Deres Højhed befandt sig her i denne udkant af Paris, i dette øde kvarter."

"En spøg?" gentog hertugen uden at gøre sig den ulejlighed at værdige d'O et svar. "De har sandelig en egen måde at drive spøg på, mine herrer! Nå, siden det ikke var mig, det gjaldt, hvem var da genstanden for denne spøg?"

"Nådige herre," forklarede Schomberg med et ærbødigt skrabud og elskværdigt tonefald, "det hænger således sammen, at vi tilfældigvis havde set monsieur de Saint-Luc forlade Montmorency-palæet og begive sig ud i denne del af byen. Det forekom os besynderligt, og vi blev nysgerrige efter at vide, hvad der havde bevæget ham til at forlade sin hustru på selve bryllupsnatten."

Det var ingen dårlig undskyldning, for efter al sandsynlighed ville hertugen den følgende dag erfare, at Saint-Luc ikke havde tilbragt natten hjemme, hvilket jo stemte fortrinligt overens med, hvad Schomberg havde sagt.

"Saint-Luc? De antog mig for Saint-Luc, mine herrer?"

"Ja, Deres Højhed," svarede de fem kammerater i kor.

"Fejltagelsen synes mig forunderlig," fortsatte hertugen. "Han er jo et hoved højere end jeg."

"Sandt nok, nådige herre," svarede Quélus, "men han er netop akkurat af samme højde som monsieur d'Aurilly, der har den ære at ledsage Deres Højhed."

"Desuden er det jo forfærdelig mørkt, nådige herre," tilføjede Maugiron.

"Og dernæst," sagde d'O så sagte, at man næsten ikke kunne høre, hvad han sagde, "dernæst antog vi for sikkert, at den, som stak nøglen i låsen, måtte være den, der havde mest at sige."

"Og endelig," sagde Quélus, "kunne det såmænd ikke falde nogen af os ind at lægge så meget som et halmstrå i vejen for udførelsen af Deres Højheds planer ... eller fornøjelser."

Ved en snild strategisk manøvre var det lykkedes hertugen, mens han selv og de unge adelsmænd talte, umærkeligt at fjerne sig adskillige skridt fra den dør, som han havde villet gå ind ad, så at han til sidst befandt sig i så lang afstand fra den, at den let lod sig forveksle med en af de mange andre døre i nabolaget.

"Fornøjelser?" gentog han i en opbragt tone. "Hvem tillader sig at tro, at jeg er her for at more mig?"

"I hvert tilfælde," sagde Quélus, "må Deres Højhed ikke længere være vred på os. Vi beder ydmygt om forladelse og skal ufortøvet trække os tilbage."

"Det glæder mig at høre. Altså, farvel, mine herrer!"

"Endnu et ord, nådige herre," sagde d'Epernon indsmigrende. "Det er en selvfølge, at ingen af os vil fremkomme med den ringeste hentydning til dette møde."

Hertugen, der allerede var i færd med at fjerne sig, standsede ved denne næsvise bemærkning og rynkede atter brynene.

"Hvorledes?" sagde han i en hidsig tone. "Hvad jeg foretager mig, har jeg ikke nødig at skjule."

"Vi mente ... vi troede ..."

"Hvilken tåbelig snak! Hør hellere efter, så skal jeg fortælle, hvad det er mit ønske, man skal tro."

Langsomt og tydeligt, ligesom for at indprente ethvert ord i sine tilhøreres erindring, fortalte hertugen følgende, mens de fem adelsmænd lyttede til, i dyb og ærbødig tavshed:

"Jeg gik ud for at lade mig spå af jøden Manasse, som i kaffegrums og på anden vis ved at læse menneskenes fremtidige skæbne. Han bor, som bekendt, i Rue de la Tournelle. Vi troede, der var fred og ingen fare, da d'Aurilly pludselig fik øje på jer, og da vi antog jer for en trup patruljerende betjente" (tilføjede hertugen med en for dem, der kendte ham, ildevarslende munterhed), "da vidste vi ikke bedre råd end at liste os på kattefjed langs med murene for ikke at blive bemærket af lovens folk."

Mens hertugen talte, gik han hele tiden hen mod Bastillen, hvis skildvagters opmærksomhed han håbede at kunne tiltrække sig, hvis kongens yndlinge, trods alle undskyldninger og forsikringer, alligevel skulle styrte sig ind på ham. Dette skete imidlertid ikke, og hertugen fortsatte med en affærdigende gestus:

"Nu, da De ved, mine herrer, hvad De har at tro, og frem for alt, hvad De har at sige, vil jeg ønske Dem en god, rolig nat."

Med et underdanigt buk trak skaren sig tilbage, mens hertugen med stolte, langsomme fjed fortsatte sin vej.

"Nådige herre," sagde d'Aurilly, da de var kommet så langt bort, at de ikke længere kunne høres. "Jeg tør sværge på, at de folk, vi nylig har haft med at gøre, havde ondt i sinde. Det er snart midnat; vi ved aldrig, hvad vi kan risikere. Lad os derfor se hurtigst muligt at komme hjem."

"Vær ingen kryster, d'Aurilly. Nu, da de er borte, er der jo ingen grund til frygt."

"Deres Højhed tager fejl. Fyrene er slet ikke borte. De har atter gemt sig der, hvor de holdt sig skjult, da vi fik øje på dem. Jeg ser dem tydeligt henne i krogen ved Tournelles-palæet."

Hertugen så i den angivne retning og måtte indrømme, at d'Aurilly havde fuldstændig ret. Det var øjensynligt, at de fem adelsmænd pønsede på udøvelsen af et eller andet ondsindet forehavende, eller også var det måske deres hensigt at belure hertugen og hans ledsager for at skaffe sig vished om, hvorvidt historien om jøden Manasse var til at tro på.

"Nådige herre," sagde d'Aurilly, "jeg er bange for, det går galt, hvis vi ikke skynder os at forsvinde. Men selvfølgelig vil jeg i ét og alt rette mig efter Deres Højhed."

"For pokker!" udbrød hertugen og bed sig i læben. "Skulle det virkelig være nødvendigt at opgive vor plan?"

"Jeg tror, det bliver det klogeste, men en anden gang har vi nok mere held. Som jeg har sagt Deres Højhed, er det lykkedes mig at skaffe ganske gode oplysninger. Huset er lejet for et år; damen bor på første sal; kammerpigen er på vor side og har lovet at give os nøglen. Jeg synes, allerede vi har nået ikke så lidt, og med en smule tålmodighed kommer nok resten."

"Er du vis på, døren gik op?"

"Ja, det er jeg. Den tredje nøgle passede."

"Du lukkede den vel endelig igen?"

"Ja … naturligvis lukkede jeg den?"

D'Aurillys sikre tone svarede dog ikke ganske til den overbevisning, han virkelig følte. Tværtimod havde han en temmelig stærk fornemmelse af, at han havde forsømt det, men hertugen trængte dog ikke yderligere ind på ham og syntes fuldstændig beroliget.

"Alligevel," sagde han, "holder jeg ikke af at gå herfra, førend jeg har fået vished om, hvad de fordægtige fyre …"

"Har i sinde at gøre? Det er jo nemt nok at gætte. De pønser selvfølgelig på et eller andet lumskt overfald. Lad os bare komme af sted. Deres Højhed har fjender i hobetal, og man ved aldrig, hvad der kan ske."

"Ja, vi kan godt gå lidt afsides, men ikke længere, end at vi kan følge, hvad der foregår."

"Deres Højhed er virkelig meget uforsigtig. Det går absolut ikke an at blive her i nabolaget. Jeg ser baghold alle vegne og synes, jeg har et ikke ringe ansvar som ledsager af arvingen til en krone, som adskillige ønsker at gøre Dem stridig."

Disse sidste manende ord gjorde så stærkt indtryk på hertugen, at han øjeblikkelig bestemte sig for at tiltræde tilbagetoget – dog ikke uden først at have ladet en skylle af forbandelser regne ned over de fem adelsmænd, som han i sit stille sind lovede sig selv ikke at lade dø i synden.

"Ja, lad os så vende hjemad," sagde han. "Jeg håber, at Bussy er kommet tilbage fra det forbistrede bryllup. Gid det må være lykkedes ham at snitte næse og øren af en eller anden af min monsieur broders søde kæledægger. Det ville være mig en trøst."

"Deres Højhed gør vel i at stole på Bussy," sagde d'Aurilly, "det er en mand, som også i mine øjne fortjener den største tillid og respekt."

Og med raske skridt skyndte hertugen og hans ledsager sig bort fra den skumle plads.

Næppe var de drejet om hjørnet af Rue de Jouy, førend de fem sammensvorne hørte fjern hestetrampen, og kort efter så de en rytter dukke frem fra Rue Tison. Han var indhyllet i en lang kappe, og en svag månestråle, der kæmpede for at trænge gennem skydækket, forsølvede den hvide fjer på hans baret.

"Denne gang tager vi ikke fejl," hviskede Quélus. "Det er ham."

"Jeg tror det ikke," sagde Maugiron.

"Hvorfor ikke?"

"Fordi han er alene. Hans gode venner, Livarot, Antraguet og Ribeirac, må naturligvis være med ham."

"Det kan ikke nytte, hvad du siger," protesterede d'Epernon, "det *er* ham. Hør! Nu rømmer han sig. Det er ham, det tør jeg dø på!"

"Så er det en fælde," sagde d'O.

"Fælde eller ikke, så er det ham," sagde Schomberg, "og da det er ham, så lad os angribe. Til våben, kammerater!"

Det var ganske rigtigt Bussy, som sorgløst kom ridende ad Rue Saint-Antoine, idet han til punkt og prikke fulgte den vej, Quélus havde betegnet ham. Selv om han var blevet advaret af Saint-Luc, havde han alligevel haft mod nok til at sende sine tre venner bort og var alene redet faren i møde.

Dette heltetræk lignede fuldstændig den tapre Bussy, der sagde om sig selv: "Når jeg læser i Plutark om de gamle romeres

bedrifter, synes det mig, at der ikke er en eneste af oldtidens tapre mænd, som jeg ikke ville være i stand til at efterligne i ét og alt."

Og dernæst havde Bussy tænkt, at Saint-Luc, hvem han ellers ikke regnede med i sine venners tal, kun havde haft til hensigt ved denne advarsel at forlede ham til at anvende en forsigtighed, der ville gøre ham latterlig i hans fjenders øjne. Og Bussy var mere bange for at gøre en latterlig figur end for alverdens sværd og dolke. Han havde ved sin uforfærdethed selv blandt sine fjender erhvervet sig et stort navn, og for at opretholde sit ry indlod han sig uden betænkning på de mest dumdristige eventyr. Som en mand, der var værdig til at regnes i rang med Plutarks helte, havde han derfor sendt sine tre staldbrødre bort og derved unddraget sig en eskorte, som ville have sat ham i respekt over for en hel eskadron. Ganske alene, med armene korslagte under sin kappe, uden andre våben end sværd og dolk, begav han sig derhen, hvor ingen elskerinde ventede ham, men derimod et brev, som dronning Margrete af Navarra, til erindring om oprigtigt venskab, sendte ham hver måned på samme dag, og som den gæve adelsmand, for ikke at kompromittere overbringeren, altid afhentede om natten og i egen person.

Da han nåede Rue Sainte-Catherine, skelnede hans skarpe, spejdende øje uden vanskelighed de dunkle skikkelser i murkrogen. I en modig mands nerver viser der sig altid i farefulde øjeblikke en forøget spændkraft, så at både sanserne og tænkeevnen skærpes til den højeste grad af fuldkommenhed.

Bussy var oven i købet så klarsynet, at han var i stand til nøjagtigt at tælle antallet af de sorte skygger på den grå mur.

"Tre, fire, fem," sagde han halvt højt. "Og så er der desuden deres lakajer, som naturligvis står gemt et eller andet sted for at springe frem, så snart der bliver givet signal. De gode folk gør sandelig væsen af mig. Man skulle ikke tro, at sådan en flok var nødvendig for at gøre det af med en eneste mand. Saint-Luc er min tro en brav fyr, og selv om han er den første, der borer mig en klinge i livet, vil jeg ligefuldt råbe til ham: Tak for advarslen, kammerat!"

Og alt imens nærmede han sig mere og mere det sted, hvor faren truede, uden at der skete anden forandring, end at han løsnede hægten oppe i halsen, så at hans højre arm kunne bevæge sig frit under kappen.

Næppe havde han således belavet sig på at blive overfaldet, førend Schomberg råbte: "Til våben, kammerater!" og i samme sekund styrtede de alle fem frem imod ham.

"Nå således!" sagde Bussy med en skarp, men fuldstændig behersket stemme. "Nu forstår jeg, hvem det gjaldt, da I talte om vildsvinejagten for lidt siden. Men det vil jeg lade jer vide, at I vil få vildsvinets stødtænder at føle, og I skal få at se, jeg holder ord."

"Ja, vær så artig!" sagde Schomberg. "Men jeg må rigtignok sige, det undrer mig, en mand med din levemåde kan være bekendt at trone oppe på en hest, når dine ligemænd må stå nede på jorden."

Og Schomberg ledsagede disse ord med en besynderlig rask gestus, der af rytteren nærmest opfattedes som en udfordrende trussel, men i det øjeblik, Bussy ville spore hesten frem for at give ham svar på tiltale, følte han dyret vakle og synke sammen under sig. Schomberg havde nemlig med en vidunderlig

behændighed, der var resultatet af lang øvelse, slynget en slags daggert, hvis brede klinge var langt tykkere end skaftet, hen imod hestens knæskal, så at våbnet blev siddende i såret ligesom en økse i en egeblok.

Dyret udstødte en stærk stønnen og sank skælvende i knæ.

– Bussy, der til enhver tid var belavet på alt, stod straks med begge ben på jorden og med sværdet i hånden.

"Gudsdød!" udbrød han. "Det var min yndlingshest, men det skal du min tro få betalt!"

Og da Schomberg kom nærmere, ansporet af sit mod og uden at beregne længden af det sværd, Bussy endnu ikke havde svinget – ligesom man let gør sig et falskt begreb om, hvor langt den sammenrullede slanges tand formår at nå – udstrakte pludselig sværdet og armen sig og bibragte ham en dyb flænge i låret.

Schomberg udstødte et skrig.

"Nå!" sagde Bussy, "så I, jeg holdt ord? Nu er allerede en af jer sprættet op. Havde der været noget ved dig, din bandit, burde du have ramt *mig* og ikke hesten."

Og lynsnart, mens Schomberg bøjede sig ned og bandt sit lommetørklæde omkring låret, lod Bussy spidsen af sin lange slire svirre forbi øjnene af de fire øvrige angribere. At råbe om hjælp var fjernt fra hans tanke. Han viklede hurtigt kappefligen om venstre arm for at danne sig et skjold og veg nogle skridt tilbage, ikke for at flygte, men for at nå en mur, han kunne støtte sig til, så at fjenderne blev hindret i at falde ham i ryggen. Samtidig gjorde han ti udfald i minuttet, og af og til kunne han mærke den bløde modstand, der røber, at stødene har ramt. En eneste gang gled han med foden, og han kom til at blotte sig et

sekund, der straks benyttedes af Quélus til at sende ham et stød i siden.

"*Touché!*" råbte Quélus.

"Ja, på vamsen, din kryster!" svarede Bussy, der ikke ville tilstå, han var såret.

Og med et spring fo'r han frem og krydsede sin modstanders klinge med en sådan kraft, at våbnet blev vristet ham ud af hånden og slynget ti skridt bort. Men han blev ikke i stand til at forfølge sin sejr, da Maugiron, d'O og d'Epernon i samme øjeblik trængte ind på ham med fornyet raseri. Schomberg havde nu fået tid til at stramme tørklædet om såret, og Quélus havde samlet sit sværd op. Han indså, at han ville blive omringet om et par sekunder, og at det ville være ude med ham, hvis han ikke nåede hen til muren. Med et baglæns spring lykkedes det ham at få det rygstød, han var fortabt uden, og stærk og stolt som Roland i Roncevaux holdt han med drabelige stød sine angribere fra livet.

Pludselig mærkede han sveden perle på sin pande, og der drog som en mørk sky forbi hans blik.

Han havde glemt såret i siden, men mindedes nu om det.

"Du bliver nok mat, min ven!" udbrød Quélus og svingede sit våben med fornyet kraft.

"Tror du?" svarede Bussy og sendte ham et stød i tindingen, der fik ham til at trimle.

Derpå vendte han sig imod de øvrige angribere med ubændigt raseri ligesom et vildsvin, der efter have forsvaret sig mod hundene til sidst kaster sig over dem. Udfaldet var så voldsomt, at d'O og d'Epernon måtte vige. Maugiron havde atter bragt den sårede Quélus på benene og holdt ham

omslynget i sine arme. Med sin støvlehæl søndertrådte Bussy sværdet, som Quélus havde tabt i faldet, og bibragte samtidig d'Epernon et kraftigt kårdestød i underarmen. Et øjeblik syntes det, som om Bussy var situationens herre, men Quélus kom snart til sig selv, og Schomberg var, trods sit sår, parat til på ny at deltage i striden. Fire sværd lynede atter, og helten troede sig anden gang fortabt. Han samlede sin sidste energi for igen at nå muren, men blodtabet havde mattet ham til en sådan grad, at han næsten ikke mægtede at flytte en fod. Hans blik var tilsløret og hans tanke uklar, så at sværdet ikke mere lystrede hans vilje. Med venstre hånd famlede han efter muren, og dens kølighed gjorde ham godt, men til sin store forundring kunne han pludselig mærke, at murvæggen gav efter. Det var en dør, der stod på klem.

Bussy fik i dette afgørende øjeblik nyt håb og nye kræfter. I nogle sekunder blev hans stød så voldsomme, at alle angribernes våben sænkede sig for ham eller spredtes til alle sider. Derpå lod han sig lynsnart glide ind ad åbningen, og da han var kommet indenfor, stødte han af al sin magt døren i med et skuldertryk. Låsen lystrede. Kampen var endt, og Bussy uden fare.

Med øjne, der tindrede af glæde, kiggede Bussy gennem dørens af solide jernstænger spærrede gitterhul ud på sine fjender, hvis blege ansigter lyste i mørket. Kort efter hørte han dem dundre på døren med vældige hug, mens de formelig brølede af raseri.

Pludselig havde han en fornemmelse, som om jorden gav efter under hans fødder, og som om muren bevægede sig. Han gik vaklende et par skridt frem ad en mørk gang, men

mærkede, at han tabte fodfæstet, og styrtede ned ad en stejl trappe.

Fra nu af opfattede han intet mere, og han følte sig som sunket ned i selve gravens tavshed og mørke.

3. Drøm eller virkelighed

Førend Bussy segnede omkuld, havde han halvt instinktivt stukket et lommetørklæde ind under sit linned og samtidig strammet sit livbælte, så at der dannedes en slags forbinding over det svidende sår, der blødte stærkt. Men det blodtab, han havde lidt forinden, var så voldsomt, at han alligevel faldt i afmagt og mistede besindelsen.

Da han kom til sig selv igen – eller troede at være kommet til sig selv igen, for måske var det hele kun et fantasifoster af hans ophidsede hjerne – forekom det ham, at han befandt sig i et kostbart møbleret værelse med prægtige, brogede tapeter og malet loft. På tapeterne var indvirket menneskelige skikkelser, der indtog alle mulige stillinger, og af hvilke nogle holdt blomster i hånden, andre våben. I den febersyges øjne syntes skikkelserne på væggen stadig at bevæge sig op imod loftet. På pillen mellem vinduerne hang et dameportræt, hvis ramme Bussy opfattede som en dørkarm. Ubevægelig, lænket til lejet, ude af stand til at røre sig af pletten, betragtede Bussy, der havde mistet enhver sansende evne undtagen synets, de sælsomme, brogede figurer, og i hans matte blik læstes en barnlig forundring over det intetsigende smil hos dem, der bar blomster, og den komiske vrede hos dem, der havde våben i hænde. Havde han før set disse personer, eller så han dem nu for første gang? Så stor var hans åndssløvhed, at det ikke var ham muligt at afgøre dette spørgsmål.

Pludselig syntes dameportrættet at træde frem af rammen, og et himmelsk væsen, klædt som en paradisengel i en hvid,

ulden dragt, med lange, lyse lokker, dybe, sorte øjne og en hud så skær som et rosenblad, svævede lydløst frem mod ham. Hun var så vidunderlig skøn, og der udstrålede fra hendes skikkelse en så bedårende ynde, at Bussy gjorde en voldsom anstrengelse for at kunne kaste sig for hendes fødder. Men hans legeme blev holdt tilbage på lejet af bånd, der var lige så stærke som dem, der binder liget til graven, mens sjælen svinger sig frit op imod de saliges boliger.

De brogede figurer og det malede loft tiltrak sig nu ikke længere Bussys opmærksomhed, der helt blev holdt fanget af den underskønne kvinde, som syntes ham en åbenbarelse fra en bedre verden.

Men pludselig forsvandt skikkelsen bag en mystisk person, der kom langsomt nærmere og famlende udstrakte hænderne ligesom en, der i blindebukleg er bundet for øjnene.

Bussy blev så opbragt på denne klodsede, ubudne gæst, at han ville have styrtet sig over ham, hvis det ikke havde været ham en komplet umulighed at røre en hånd.

Midt under anstrengelsen for at løsrive sig fra det leje, han syntes bundet til med ubristelige bånd, tog imidlertid den nyankomne person ordet og sagde:

"Er jeg nu endelig der, hvor jeg skal være?"

"Ja, doktor," svarede en stemme, der var så blid, at den bragte Bussys hjerte til at bæve. "Nu må De gerne tage bindet fra øjnene."

Bussy anspændte sig af yderste evne for at se, om damen på portrættet var den samme som den, der nu talte, men forsøget mislykkedes totalt. Han var alt for svag. Derimod var han i stand til tydelig at skelne en venligt udseende ung mand, som

ifølge opfordringen havde taget bindet fra øjnene bort og nu med missende øjne så sig forvirret om i stuen.

"Gid du bare var pokker i vold!" tænkte Bussy.

Og han forsøgte at give sin tanke form i ord eller gestus. Men det ene var ham lige så umuligt som det andet.

"Nå, nu begynder jeg at forstå," sagde lægen. "Det er denne unge mand, som er kommet galt af sted. Det er vist ikke så farligt, så vidt jeg kan se. Ham skal vi nok få bragt på benene igen."

Bussy ville svare, men der var ikke tale om, at han kunne få et ord over sine læber. Der var en tæt tåge for hans øjne, og han havde en svidende fornemmelse i sine fingerspidser ligesom tusinder af fine nålestik.

"Er det meget alvorligt?" spurgte med kærlig deltagelse den samme bløde stemme som før.

"Jeg skal ikke kunne sige det, førend jeg har undersøgt ham. Han befinder sig for øjeblikket i en tilstand af fuldstændig afmagt."

Hvad der yderligere blev sagt, var det ikke muligt for Bussy at opfatte. Kun syntes han kort efter at skelne lyden af en raslende kjole, der fjernede sig. Derpå havde han en fornemmelse, som om et gloende jern borede sig ind i hans side, og fra nu af svandt den sidste rest af bevidsthed, og det var ham umuligt at danne sig endog den svageste forestilling om noget som helst af, hvad der foregik omkring ham.

Hvor længe denne afmagt vedvarede, formåede han ikke at bestemme, men da han kom til sig selv igen, mærkede han en kold vind fare hen over sit ansigt, samtidig med at lyden af rå, højrøstede stemmer skurrede stygt i hans øre. Han slog øjnene

op i den tanke, at det var figurerne på væggen, der stredes med dem oppe i loftet, og samtidig også i håb om at se portrættet der, hvor det skulle hænge. Men væggen var borte, loftet ligeledes, og portrættet ikke mindre. Derimod var han omgivet af tre personer, der syntes at nære levende deltagelse for hans ve og vel, en augustinermunk, en gammel, krumbøjet kone, der stod og mumlede bønner, og en høj, svær mand i grå dragt med hvidt, blodbestænket forklæde, der var hæftet op i bæltet.

Bussys blik mødte dernæst en trist, grå murflade, og da han blev ved at følge muren helt op til toppen, genkendte han selve Temple-fæstningen. Oven over tårnet så han den hvide og kolde, i den opgående sols stråler svagt forgyldte himmelhvælving.

Bussy befandt sig slet og ret på gaden, eller rettere sagt på kanten af den kastelsgrav, der omsluttede Temple-tårnet.

"Tak, I gode folk," sagde han, "det er pænt af jer, I har bragt mig herhen. Den friske luft gør mig godt, men I havde kunnet opnå akkurat det samme ved blot at lukke vinduerne op. Jeg havde det absolut meget bedre i sengen end her på denne kolde, bare jord. Jeg ved ikke, om I har været så fornuftige at undersøge mine lommer forinden. Hvis ikke vil jeg foreslå jer at indhente det forsømte og rask væk forsyne jer, lige så galt I vil."

"Nådigherren gør os uret," sagde slagteren. "Vi har ikke haft det mindste med Dem at gøre, førend lige for et øjeblik siden, da vi kom forbi og så Dem ligge her."

"Hvor pokker har I da gjort af lægen?"

De omkringstående så på hinanden.

"Han taler vildt," sagde munken og rystede på hovedet. "Hør, min søn," fortsatte han henvendt til Bussy, "De har det vist ikke

rigtig godt. Jeg tror, De ville gøre vel i at skrifte."

Bussy betragtede munken med et uforstående blik.

"Stakkels, unge mand," sagde den gamle kone, "der har slet ingen læge været. De har ligget der på jorden hele tiden."

Bussy huskede nu, at han var blevet såret, og da han stak hånden ind under vamsen, kunne han føle, at lommetørklædet stadig lå over såret.

"Det var da forunderligt!" sagde han.

Imidlertid havde slagteren ganske roligt benyttet sig af den givne tilladelse til at "forsyne sig" og stod nu og delte med munken og den gamle kone de penge, han havde fundet i Bussys lommer.

"Nå, gode venner," sagde Bussy, da delingen var endt. "Vær nu så skikkelige at bringe mig til mit palæ."

"Så gerne, så gerne, unge mand," sagde den gamle kone. "Slagteren er stærk som en bjørn, og han har desuden en god hest lige her i nærheden, som han straks kan springe hen og hente, hvis De ønsker det."

"Ja, lad ham bare hente sin hest," sagde Bussy. "Det bliver vist det bedste."

"Mens han er borte, vil jeg råde dig til at skrifte, min søn," sagde munken.

"Å, det haster vel ikke så farligt," sagde Bussy. "Der er liv i mig endnu, og når jeg først kommer hjem og får lidt varme i kroppen, bliver jeg nok igen karl for min hat."

"Hvor bor du, min søn?"

"I Bussys palæ."

"Bussys palæ?" udbrød den gamle kone med ærbødig forundring.

"Ja, er det så mærkeligt?"

"De er måske ansat i monsieur de Bussys tjeneste?"

"Nej, for det er nemlig mig selv, der er Bussy."

"Bussy! Monsieur de Bussy! De kongelige yndlinges rædsel og skræk!" udbrød flere stemmer.

Skaren omkring den sårede var nemlig efterhånden blevet betydeligt forøget, og næppe havde hoben fået at vide, hvem han var, førend et par stærke folk varsomt løftede ham op på deres skuldre og førte ham i triumf tilbage til hans palæ.

Munken blev alene tilbage, og idet han betragtede sin andel af Bussys penge, rystede han på hovedet og mumlede mellem tænderne:

"Siden det er den galgenfugl til Bussy, så undrer det mig sandelig ikke, han vægrede sig ved at skrifte."

Så snart Bussy var kommet hjem, lod han straks sin kirurg kalde og blev glad overrasket, da denne erklærede, at der ingen fare var på færde.

"Sig mig," spurgte Bussy, "har såret ikke allerede været forbundet?"

"Det skal jeg ikke kunne sige," svarede lægen, "men det ser unægtelig påfaldende rent ud."

"Er det så alvorligt, at det kan have fremkaldt feberfantasier?"

"Ja, det ser mig ud til det."

"Fordømt!" udbrød Bussy. "De sælsomme tapeter, det malede loft, den udskårne seng, portrættet mellem vinduerne, den hvide dame med de sorte øjne og lægen, der legede blindebuk, alt dette skulle altså kun være lutter feberfantasier. Kun kampen mod kongens yndlinge er virkelig passeret. Hvor var det dog, jeg traf dem? Å, nu har jeg det! Det var henne ved

Bastillen. Jeg stod med ryggen mod en mur. I muren var en dør, og døren gik op. Det kneb for mig at få den lukket igen, og så? Ja, så erindrer jeg intet mere lige til det øjeblik, da jeg kom til mig selv. Men er jeg mon også virkelig kommet til mig selv, eller drømmer jeg endnu? Det er det store spørgsmål. Og nu min hest? Hvor er den blevet af? Å, hr. doktor, gør mig den tjeneste at kalde på en af mine folk."

Lægen kaldte på en lakaj, af hvem Bussy erfarede, at dyret i en skrækkelig mishandlet tilstand havde slæbt sig hen til palæets port, hvor det ved en klagende vrinsken havde tiltrukket sig opmærksomhed. Bussys folk, som forgudede deres herre, blev det dette syn grebet af skræk og skyndte sig at gå ud for at søge efter ham. Mange af dem var endnu ikke vendt tilbage.

"Det er altså kun portrættet, der er en drøm," sagde Bussy, "men det må det jo også selvfølgelig have været. Et portræt kan ikke således træde ud af rammen for at tale med en læge. Det hele er jo vanvid, og jeg måtte være gal for at tro det. Men alligevel synes jeg dog, aldrig jeg kan mindes at have drømt noget i den grad tydeligt. Jeg ser det hele for mig."

Og Bussy genkaldte sig så nøjagtig den skønne skikkelses træk, at hans hjerte gennembævedes af et saligt elskovsgys, der varmede og kvægede ham, så at alle smerter svandt.

"Skulle jeg virkelig have drømt alt dette?" udbrød han, mens lægen lagde forbinding om såret. "Jeg kan ikke tro, det kan være muligt at drømme så levende. Lad mig atter tænke mig om."

Og Bussy gav sig til at gentage for tiende gang:

"Jeg var på bal, og da jeg ville gå, kom Saint-Luc hen til mig og gav mig et vink om, at der var nogen, som ville mig til livs, og

som havde lagt sig i baghold henne ved Bastillen. Jeg red af sted, og da jeg nåede Tournelles-palæet, begyndte jeg at skimte nogle skikkelser, der åbenbart havde ondt i sinde. Kort efter kom de farende hen imod mig og skamslog min hest. Efter en voldsom kamp, slap jeg ind ad en dør, som jeg smækkede i bagved mig, og derpå ... og derpå ... og derpå ... "

Han sukkede dybt og lå stille hen i nogen tid med et håbløst udtryk i sit ansigt, men knyttede så pludselig hænderne og udbrød:

"Det er lige meget, jeg skal nok komme under vejr med det hele. Hør, sig mig, doktor, De mener vel ikke, jeg skal være nødt til at holde sengen i fjorten dage ligesom forrige gang?"

"Det er muligt. Prøv ad, om De kan gå."

"Ja, det kan De stole på, jeg kan. Jeg har ikke bly, men tværtimod kviksølv i benene."

Let som en fjer sprang Bussy ud af sengen og beviste sandheden af sine ord ved med temmelig stor lethed at hoppe rundt i værelset.

"Bravo," sagde lægen, "det går jo brillant! Men De kommer ikke op at ride foreløbig, det vil jeg dog lade Dem vide."

"Det lader sig høre," sagde Bussy. "Det er dog ikke alle læger, der er idioter. Deres kollega, som jeg havde den ære at blive behandlet af i nat, var måske heller ikke tabt bag ad en vogn. Gud ved, om jeg nogen sinde træffer ham igen. Hvis det sker, er jeg sikker på, jeg nok skal kunne kende ham."

"Tænk endelig ikke foreløbig på at opsøge ham. De risikerer ellers en slem sårfeber. Det må De jo vide, eftersom det ikke er første, men, så vidt jeg husker, tolvte gang, De ligger på Deres gerninger."

"Gudsdød!" udbrød pludselig Bussy og slog sig for panden. "Hele slutningen af mine eventyr i nat er måske kun foregået i min egen hjerne. Trappegangen, sengen, portrættet og alt det andet er naturligvis kun fostre af en syg fantasi. De skændige ugerningsmænd har selvfølgelig kun båret mig hen der, hvor jeg blev fundet, for i tilfælde af en undersøgelse at lede rettens folk på vildspor. Hele resten er åbenbart kun en ren og skær drøm, men hvis de virkelig har skaffet mig disse ulidelige feberfantasier på halsen, så lover jeg højt og dyrt, at det ikke skal vare mange døgn, førend jeg har sprættet underlivet op på hver eneste en af dem."

"Den nådige herre må tjene mig i ikke at forivre sig," sagde lægen. "Hvis De ønsker at komme Dem hurtigt, er al sindsbevægelse strengt forbudt."

"Den eneste, jeg agter at spare," fortsatte Bussy uden at høre på lægens ord, "det er Saint-Luc. Med ham er det en anden sag, han har vist sig som min sande ven. Mit første besøg, når jeg kommer ud, skal derfor også gælde ham."

"Men bliv endelig liggende stille til hen ad aften."

"Siden De så indtrængende ønsker det, skal det ske, men jeg kan forsikre Dem, doktor, at jeg kommer mig aldrig, hvis jeg skal blive ved med at ligge her og dvaske. Min natur kræver, at jeg hurtigst mulig kommer ud i luften og tumler mig mellem mennesker."

"Der kan være noget i det," sagde lægen. "De er jo i alle retninger en underlig patient, og jeg bliver vel nødt til at lade Dem handle efter Deres eget hoved, men, for Himlens skyld, gå ikke hen og få flere kårdestød, førend dette her er lægt."

Bussy lovede at gøre sit bedste, men ikke så snart var lægen vel ude af døren, førend han skyndte sig at komme i klæderne, hvorpå han i en bærestol lod sig føre hen til Montmorency-palæet.

4. Madame de Saint-Luc ifører sig pagedragt og får indpas I Louvre

Den smukke og modige Bussy var typen på en fuldendt adelsmand. Selv konger og prinser bejlede til hans venskab, og dronninger og prinsesser kappedes om at tækkes ham. Men Bussy, der aldrig havde kendt til frygt, var ligeledes kendt for at være fuldstændig uimodtagelig for kvindelig ynde, og ingen kvinde havde hidtil kunnet rose sig af at eje hans hjerte.

Da Henri den Tredje ønskede at knytte ham til sig og tilbød ham sin beskyttelse, betakkede Bussy sig for æren med den bemærkning, at en konges venskab ofte medførte ubehagelige forpligtelser, og at man, som bekendt, også kunne købe guld for dyrt. Kongen havde med indædt harme tiet til denne uforskammethed, som blev endnu mere graverende ved, at Bussy kort efter kårede hertugen af Anjou til sin beskytter. Ganske vist var forholdet mellem hertugen af Anjou og Bussy omtrent som mellem en menageriejer og de knurrende løver, han viser frem. Dyretæmmeren plejer og fodrer dem i stadig frygt for, at de skal falde over ham og æde ham.

Bussy var nemlig ikke en smule bange for hertugen, mens derimod denne altid nærede en hemmelig rædsel for, at den, han beskyttede, ikke skulle være tilfreds.

Da lakajerne i Montmorency palæet så Bussy komme anstigende i bærestolen, fik de travlt med at løbe hen og

fortælle, hvad de havde set, til fruens fader, den gamle marskal de Brissac.

"Er monsieur de Saint-Luc til stede?" spurgte Bussy og viste et blegt ansigt i gardinåbningen.

"Nej, nådige herre," svarede portneren.

"Hvor kan jeg finde ham?"

"Det skal jeg ikke kunne sige. Vi er netop alle sammen meget urolige i den anledning. Herren har været ude hele natten."

"Hvad for noget?"

"Det forholder sig, som jeg siger. Han har slet ikke været hjemme."

"Men fruen da?"

"Fruen er til stede."

"Vær da så venlig at meddele madame de Saint-Luc, at jeg ville sætte stor pris på at få tilladelse til at gøre fruen min opvartning."

Portneren kaldte på en af lakajerne, der straks efter kom tilbage med den besked, at det ville være fruen kært at modtage monsieur de Bussy.

Bussy hævede sig med en let stønnen fra bærestolens fløjlspuder og gik med temmelig faste fjed op ad hovedtrappen, gennem vestibulen og ind i riddersalen, hvor han blev modtaget af Jeanne, hvis øjne var røde og anstrengte, og på hvis falmede kinder en opmærksom iagttager ville have kunnet følge sporene af nylig fældede tåreperlers blanke sølvfurer. Brudens bleghed og bekymrede mine bragte Bussy til at studse, og hans blik fik et udtryk af oprigtig deltagelse, som den unge frue ikke undlod at bemærke.

"Vær hjertelig velkommen, monsieur de Bussy," sagde hun og rakte ham hånden. "Det glæder mig at se Dem, og dog er jeg bange for, at Deres nærværelse ikke er noget godt tegn."

"Hvorledes mener De, frue? Jeg aner virkelig ikke, hvad De sigter til."

"Har der måske ikke i nat været et sammenstød mellem Dem og min mand? Tilstå det kun. Jeg er belavet på alt."

"Mellem mig og Deres mand?" udbrød Bussy forbavset.

"Ja, netop. Han ville jo ikke have, jeg måtte høre, hvad De og han talte om. *Han* er på kongens parti, og *De* på hertugens, det er grund nok til en duel. Jeg bønfalder Dem, skjul intet for mig. Jeg kan ikke udholde at være i uvished længere. Jeg så nok, han fulgtes med kongen, men jeg er sikker på, De og han senere har truffet hinanden. Tilstå mig sandheden, og sig mig åbent og ærligt, hvad der er hændt min mand."

"Jeg er himmelfalden, nådige frue, og ved næsten ikke, hvad jeg skal svare. De spørger mig om Deres mand, som jeg ikke har set det mindste til, siden vi skiltes i går aftes, men derimod har De ikke et ord tilovers for mig, som dog har været lige på nippet til at fare heden."

"Så havde jeg altså dog ret! Saint-Luc og De har duelleret. Han har såret Dem ..."

"Nej, aldeles ikke. Der har ikke været tale om nogen duel mellem os to, og, Gud være lovet, det er ikke af hans hånd, jeg er blevet såret. Tværtimod har han gjort alt, hvad der stod i hans magt for at hindre, hvad der er sket. Har han da ikke fortalt Dem, at vi er gode venner?"

"Jeg har jo slet ikke set ham siden i går aftes."

"De har slet ikke set ham? Så er det altså dog sandt, hvad portneren fortalte."

"Hvad sagde han da?"

"Han sagde, at Deres mand ikke har været hjemme hele natten."

"Ja, desværre."

"Men hvor kan han da have været?"

"Jeg aner det ikke."

"Noget må De da vide, frue," sagde Bussy, der begyndte at gætte, hvordan det hang sammen, og uvilkårligt trak på smilebåndet.

Den unge frue blev målløs af forundring.

"Ja, undskyld, jeg kom til at le," fortsatte Bussy og lagde sit ansigt i alvorlige folder. "Det er en skam af mig at slå sagen hen i spøg. Jeg indser godt, hvor megen grund De har til at være bekymret, men jeg kan næsten ikke holde mine tanker sammen efter alt, hvad jeg har gået igennem i nat. De må endelig fortælle mig, hvad der er sket. Jeg skal nok lade være at smile oftere, og hvis jeg kan være Dem til nogen hjælp, kan De stole på mig."

Jeanne følte sig alt for hjælpeløs og ulykkelig til ikke at gribe den støtte, der tilbød sig, og hun betroede nu Bussy, hvorledes Saint-Luc var blevet bortført af kongen og spærret inde i Louvre hele natten.

"Nå, således!" udbrød Bussy. "Ja, nu forstår jeg det hele."

"Forklar Dem."

"Det er jo tydeligt nok. Da Hans Majestæt først havde fået Deres mand i sin magt, ville han selvfølgelig ikke slippe ham fri igen."

"Men hvorfor dog ikke det?"

"Ja, nu spørger De, frue, om mere, end jeg kan svare på. Jeg tør ikke indlade mig på at afsløre statshemmeligheder."

"Men De må vide, at jeg selv har været i Louvre, og min gamle fader ligeledes."

"Nå, og hvad kom der så ud af *det*?"

"Vi fik det svar af vagten, at det var en misforståelse, og at min mand måtte være kommet hjem for længe siden."

"Så kan man netop være sikker på, at han er der endnu."

"Tror De virkelig?"

"Ja, jeg er overbevist om det. Har De lyst, er der jo intet i vejen for, at De skaffer Dem vished."

"Hvorledes det?"

"I egen person."

"Tror De virkelig, det lader sig gøre?"

"Ja, ganske sikkert."

"Gid det var så vel, men jeg er vis på, jeg bliver afvist igen med samme besked som forrige gang. Hvis han virkelig opholdt sig på slottet, ville der jo intet være til hinder for, at jeg fik ham at se."

"Jeg spørger Dem endnu en gang: Ønsker De, jeg skal skaffe Dem ind på slottet?"

"Har jeg egentlig noget der at gøre?"

"De vil jo gerne se Deres mand."

"Jamen, han er der jo ikke!"

"Jo, vist så! De kan stole på, hvad *jeg* siger. Han *er* der."

"Jeg begriber ikke et ord af det hele."

"Det er, fordi De ikke kender kongen."

"Har De da selv adgang til Louvre?"

"Ja, heldigvis. *Jeg* har nemlig ikke den ære at være gift med den mand, De søger."

"De gør mig helt konfus."

"Bryd Dem blot ikke om det, men følg mit råd og gå med."

"De er virkelig ikke til at blive klog på. De sagde jo selv, at jeg i min egenskab af at være gift med Saint-Luc ikke kunne få adgang til Louvre, og nu vil De påtage Dem at føre mig derind alligevel!"

"Ja ... det vil sige ... jeg ved ikke, hvordan jeg skal forklare mig ..."

"Det er stygt af Dem at gøre nar af mig. De ser jo selv, hvor bedrøvet jeg er."

"Jeg gør slet ikke nar. Hør nu blot: De er tyve år, har sorte øjne og er høj af vækst, kort sagt, De ligner min yngste page på et hår ... De erindrer nok den smukke, elegante knøs, som fulgte mig i går aftes ... Er De med?"

"Nej, ærlig talt. De gør mig helt flov. Hvor kan De dog et øjeblik tro, jeg tør indlade mig på noget sådant?"

"Vist tør De så! Hør nu bare, hvad jeg siger, og brug Deres fornuft. Der er virkelig intet andet middel, hvis De vil opnå, hvad De tilsigter. Svar mig endnu en gang: Vil De se Deres mand, eller bryder De Dem ikke om at se ham?"

"De ved jo godt, at jeg ville give alt i verden for at få ham at se."

"Godt! Så skal De få Deres ønske opfyldt, uden at det behøver at koste Dem det allerringeste."

"Jamen ..."

"Vær nu blot ikke bange, og stol på mig. Jeg har jo sagt Dem den eneste måde, det kan lade sig gøre på."

"Siden De virkelig tror, det går an, vil jeg ikke have flere betænkeligheder, men gøre, hvad De forlanger. Lad altså Deres page vide, at jeg ønsker at låne hans dragt, og at en af mine kammerpiger kommer og henter den."

"Nej, aldeles ikke. De skal slet ingen ulejlighed gøre Dem. Og dernæst kan fruen da nok tænke, jeg ikke vil byde Dem en brugt dragt. De skal få en ganske splinterny, som jeg har ladet sy til min page i anledning af det forestående bal hos enkedronningen. De skal i løbet af en times tid få den sendt hen. Vi kunne jo så, for eksempel, mødes i aften hen ad syv på hjørnet af Rue Saint-Honoré og Rue des Prouvaires, hvorfra vi sammen begiver os til ..."

"Til?"

"Til Louvre, naturligvis!"

Jeanne rakte Bussy hånden og betragtede ham med et taknemmeligt blik.

"Kan jeg stole på, De har tilgivet mig min mistænksomhed?"

"Tal ikke om det. Jeg har intet at tilgive. Tværtimod er jeg henrykt over at få lejlighed til at udføre en kostelig streg, som vil få hele Paris til at le. De skylder mig slet ingen tak, mens derimod jeg betragter mig som stående i Deres gæld."

"De er virkelig alt for artig."

Med et dybt buk og et ærbødigt håndkys trak Bussy sig tilbage for at træffe de fornødne forberedelser og tillige for at skaffe sig den hvile, han i højeste grad trængte til.

Samme aften mødtes Bussy og Jeanne de Saint-Luc på aftalt tid og sted. Hvis den unge frue ikke netop havde båret den ham velkendte pagedragt, ville Bussy aldrig have kunnet

gennemskue maskeringen, der i øvrigt klædte hende fortryllende. Efter at have vekslet et par flygtige bemærkninger – sandsynligvis en kompliment fra Bussys side og en tak for artigheden fra Jeannes – fulgtes de ad i retning af Louvre.

Omtrent midtvejs spærredes vejen for dem af en fremrykkende skare krigsfolk.

Jeanne blev bange, men Bussy genkendte hertugen af Anjou på hans sortspættede hest og den hvide fløjlskappe, der hang over hans skuldre, og han skyndte sig at berolige hende.

"Nu har det ingen nød længere, lille page," sagde han. "Vi kan komme ind i Louvre, når det skal være, og oven i købet på en sådan måde, at det har fynd og klem."

Og han holdt hænderne op for munden og gav sig til at råbe af al kraft:

"Hallo, monseigneur! Monseigneur!"

Trods hestenes trampen og de mange højrøstede stemmer nåede råbet hertugens øren.

"Hvad for noget! Er det dig, Bussy?" udbrød hertugen glad overrasket. "Jeg troede såmænd, du var kaput, og ville lige nu hen at høre, når begravelsen skulle finde sted."

"Nådige herre," svarede Bussy, uden med et ord at takke for den tiltænkte ære, "hvis jeg ikke er død, er skylden ingen andens end min egen. Jeg har i denne nat været døden så nær, som man overhovedet kan være det uden at fare til himmels. De slyngler lagde sandelig ikke fingrene imellem og tappede på min ære næsten alt det blod ud af mig, jeg har i kroppen."

"Gudsdød, min ven! Du kan stole på, de skal få det betalt. Hver dråbe blod skal blive givet igen med renter."

"Det vil jeg se, før jeg tror det. Monseigneur ved nok af erfaring, at loven er ærlig, men holden besværlig."

"Hvis du tvivler, vil jeg blot bede dig følge mig til Louvre, så skal du få at se!"

"Hvad skal jeg få at se?"

"Du skal få at se, at jeg agter at tage bladet fra munden over for min broder."

"Hvis det kun er for at lade mig blive vidne til en skænderiscene, foretrækker jeg at blive borte."

"Du kan være ganske rolig. Jeg skal nok sørge for, du bliver tilfreds."

"Det bliver jeg ikke, uden jeg får en glimrende oprejsning."

"Jeg lover dig, at du ikke skal få grund til at beklage dig. Gør mig nu blot den tjeneste at følge med."

"Monseigneur har ganske sikkert de bedste forsætter, men jeg tillader mig alligevel at tvivle om udførelsen."

"Kom nu, hører du! Jeg skal nok sørge for, det kommer til at gå, som du ønsker."

"Pas nu på," hviskede Bussy sin ledsagerske i øret. "Mellem disse to brødre, der hader hinanden som pesten, vil der finde en frygtelig skandale sted, og De vil imens nemt få lejlighed til at træffe ham, De søger."

"Nå, bliver det til noget, min ven?" udbrød hertugen utålmodigt. "Har du betænkt dig længe nok, eller ønsker du måske mit fyrstelige æresord i pant?"

"Nej, lad endelig være med det, monseigneur! Man skal ikke ødsle med sligt. Det får nu gå, som det kan; jeg er parat til at tage følgerne, og hvis nogen vover at fornærme mig, skal jeg nok vide selv at tage mig til rette og skaffe mig hævn."

Og med disse ord vinkede han ad sin page og beredte sig til at følge hertugen.

"Hævn?" gentog denne. "Ja, du skal nok få hævn, men det bliver mig og ikke dig, som klarer den affære. Jeg skal nemlig betro dig, at jeg ved denne lejlighed har så gode trumfer på hånden, at jeg umuligt kan blive bét."

"Hvorledes det, monseigneur?"

"Jeg ved, hvem det var, der overfaldt dig."

"Om det, man kalder vished, kan der næppe være tale. Det er vel i det højeste en gisning."

"Jeg har selv set dem."

"Hvordan er dog det gået til?"

"Det gik sådan til, at jeg havde et ærinde, jeg skulle udrette ved Saint-Antoine porten, der mødte jeg dem, og de havde nær stukket mig ned i stedet for dig. Jeg anede jo ikke, det var dig, de lurede på, ellers ..."

"Ellers?"

"Ellers skulle der naturligvis være sket de skurke al landsens ulykke. Men, sig mig, du havde vel din page her med dig?"

"Nej, jeg var alene. Og monseigneur selv?"

"Jeg var ikke alene. Jeg havde d'Aurilly med mig. Men hvorfor sørgede du dog ikke for at have nogen med dig?"

"Fordi man kalder mig den tapre Bussy, og det navn vil jeg nødig gøre mig uværdig til at bære."

"Nå, og så blev du såret," svarede hertugen, der mærkede brodden og følte trang til at svare igen.

"Ja, desværre! Gid de blot aldrig må få det at vide. Det ville være en alt for stor triumf for dem, men de gav mig unægtelig et dygtigt kårdestød i siden."

"De elendige skurke! Vi tænkte nok, de havde onde hensigter."

"Hvorledes, monseigneur? De tænkte det nok, og så gjorde De slet ikke noget for at hindre, hvad de havde i sinde! Hvorfor blev De og d'Aurilly dog ikke i nærheden for at ile til undsætning, når det gik løs?"

"For pokker! Hvad skulle jeg gøre? Jeg kunne jo ikke vide, hvem bagholdet gjaldt."

"Død og Helvede, monseigneur! De så jo, det var kong Henris venner, altså kunne De da nok tænke, at det måtte være en af vort parti, de ville til livs. Og eftersom jeg omtrent er den eneste, der har mod til at være Deres ven, så var det virkelig ikke vanskeligt at gætte, at det var mig, de havde i kikkerten."

"Ja, du har måske ret, kære Bussy, men jeg kan forsikre dig, at det faldt mig ikke ind med en tanke."

"Ja, ja da!" sukkede Bussy og lod dermed sagen hvile, men hvis hertugen havde kunnet læse i hans barm, ville han sikkert ikke have fundet synderlig anledning til at føle sig smigret.

Da følget nåede Louvre, blev hertugen modtaget ved gitterporten af høvedsmanden og vagten. Der var streng ordre til ingen at lukke ind, men, som man vel kan begribe, gjaldt forbuddet ikke den næstmægtigste mand i riget.

Hertugen drog altså med hele sit følge ind under vindebroens hvælving.

"Monseigneur," sagde Bussy, da de var komne ind i slotsgården, "glem nu ikke, at jeg har fået løfte om en glimrende oprejsning. Jeg forsvinder et øjeblik, da jeg nødvendigvis må tale et par ord med en af mine bekendte her på slottet."

"Du går fra mig, Bussy?" spurgte hertugen i en tone, der røbede, at han var bange for ikke rigtig at kunne klare sig uden sin yndlings selskab og støtte.

"Det er aldeles nødvendigt, men vær blot rolig. Så snart spektaklet for alvor begynder, skal jeg nok være på pletten. De behøver blot at råbe rigtig højt. Men glem det nu endelig ikke, for hvis jeg ikke hører Dem råbe, så bliver jeg ganske roligt borte."

Og mens fløjdørene til riddersalen åbnedes for hertugen, sneg Bussy sig, efterfulgt af Jeanne, gennem en lang række mindre værelser.

Bussy kendte Louvre som sin egen lomme. Ad en løntrappe kom han op til en lang korridor og nåede derefter et slags forgemak.

"Vent mig her," sagde han til Jeanne.

"Å, nej! Jeg skal vel ikke stå her alene?" udbrød hun forskrækket.

"Jo, De skal, frue. Det kan ikke være anderledes. Jeg må gå i forvejen og undersøge, hvordan jeg skal bære mig ad med at skaffe Dem Deres ønske opfyldt. Men De kan måske følge efter mig i nogen afstand, så skal jeg kalde på Dem, når øjeblikket kommer."

5. Bussy agerer bajads og skaffer sig en dødsfjende på halsen

Uden at møde et menneske på sin vej nåede Bussy våbenkabinettet, Charles den Niendes yndlingsopholdssted, som nu var blevet Henri den Tredjes sovekammer og indrettet ganske efter majestætens smag. Charles den Niende – jægerkongen, smedekongen, digterkongen – havde i dette værelse omgivet sig med en mængde valdhorn, bøsser, manuskripter, bøger, vridbor og skruestikker. Henri den Tredje havde udstyret stuen med to pragtfulde senge, beklædt med fløjl og atlask, smukt indrammede malerier, der forestillede dristige emner, relikvier og skapulier, indviet af paven, arabisk røgelse og en herlig samling af de skønneste fægtevåben, man kunne se for sine øjne.

Bussy vidste godt, at kongen ikke opholdt sig i dette værelse, eftersom han jo netop nu gav sin broder audiens i riddersalen, men det var ham bekendt, at den tilstødende stue, der i sin tid var overladt Charles den Niendes amme, nu var blevet indrettet til beboelse for Henri den Tredjes yndlinge. Eftersom denne monark udmærkede sig ved at være i højeste grad flygtig og ustadig i sine venskabsforbindelser, havde værelset efterhånden været beboet af Maugiron, d'O, d'Epernon, Quélus og Schomberg, og i dette øjeblik måtte det ganske sikkert, efter Bussys beregning, være beboet af Saint-Luc, som kongen, som

man har set, pludselig følte en så voldsom opblussen af venskabeligt sværmeri, at han uden videre, på selve bryllupsaftenen, bortførte den unge mand og spærrede ham inde i Louvre.

Henri den Tredje var nemlig et forunderligt menneske, på en gang stort anlagt og smålig, overfladisk og dybsindig, modig og fej. Han kedede sig bestandig og kunne aldrig få tiden til at gå. Uophørlig trængte han til adspredelse. Om dagen leg, spil, legemsøvelser, gøgl, maskerader og intriger, og om natten lys og liv, sladder, bønner og bod eller svir og udskejelser, ganske som det kunne passe. Henri den Tredje er da også i hele den nyere tidsalder et enestående fænomen, ganske uden sidestykke. Han burde have set lyset i oldtiden, i en orientalsk by, mellem en verden af slaver og slavinder, eunukker og stumme, filosoffer og sofister, og han ville da ligesom Nero og Heliogabal have erhvervet sig et udødeligt navn i historieforskningens annaler som grænseløse udskejelsers protektor og opfinder af en hidtil ukendt, vanvittig ødselhed og dårskab.

Da Bussy altså formodede, at Saint-Luc opholdt sig i "ammestuen", bankede han på døren til de to værelsers fælles forgemak.

Gardekaptajn Nancey lukkede op og blev tydeligvis forbavset.

"De her?" udbrød han.

"Ja, kære kaptajn, netop mig. Kongen ønsker at tale med Saint-Luc."

Kaptajnen råbte ud til vagten på gangen:

"Lad monsieur de Saint-Luc vide, at kongen vil tale med ham."

Bussy benyttede lejligheden til at sende Jeanne et opmuntrende blik gennem den halvtåbne dør og fortsatte, henvendt til Nancey:

"Hvad tager han sig ellers til, den brave Saint-Luc?"

"Å, jeg tror, han fjaser med Chicot; tiden skal jo gå med noget."

"Min page står udenfor. Er der noget i vejen for, at jeg lader ham komme ind?"

"Nej, ikke det mindste."

"Kom kun ind, Jean!" råbte Bussy og pegede på en vinduesfordybning, hvor hun straks trak sig tilbage.

Hun var næppe smuttet derind, førend Saint-Luc viste sig i døren. Gardekaptajnen fjernede sig diskret for ikke at genere.

"Nå, hvad vil kongen mig så?" spurgte Saint-Luc i en ærgerlig tone og med en fortrædelig mine ... "Å, er det Dem, monsieur de Bussy?"

"Ja, det er mig. Men," fortsatte han og sænkede stemmen, "allerførst må jeg ..."

"Hvilket?"

"Jeg må allerførst takke Dem for den store tjeneste, De har vist mig."

"Å, ingen årsag! Jeg kunne ikke roligt være vidne til, at man ville Dem til livs, uden at De var advaret. For resten troede jeg såmænd allerede, De var død og begravet."

"Nej, endnu ikke. Men jeg var rigtignok lige ved at blive det."

"Hvorledes det?"

"Jo, det gik varmt til, kan De tro. Heldigvis slap jeg dog fra det med et dygtigt kårdestik, som det lykkedes mig at give Schomberg og d'Epernon igen med renter. Hvad Quélus angår,

da kan han takke sin tykke pandebrask for, at han ikke fo'r til Himmels med det samme. Mage til solid hjernekiste har jeg dog endnu ikke truffet på."

"Fortæl mig endelig det hele; det vil interessere mig levende," sagde Saint-Luc og gabte som en tam bjørn, der venter på at få en nød i halsen.

"Jeg har skam ikke tid i øjeblikket, kære ven; lad os hellere opsætte det til en anden gang. Det var heller ikke derfor, jeg kom. Sig mig en ting, De keder Dem jo ganske frygteligt, lader det til?"

"Ja, det kan De stole på, jeg gør. Jeg er helt træt i kæberne af at gabe."

Og Saint-Luc åbnede på ny et gab som en elefants.

"Nuvel, jeg kommer netop for at skaffe Dem lidt tidsfordriv. De ved, jeg betragter Dem som min ven, og det er ikke mere end rimeligt, at jeg bringer Dem en lille fornøjelse til tak for, hvad De har gjort for mig."

"I så tilfælde er jeg Dem virkelig forbunden. Kedsomhed er dog det værste af alt, og skal dette her blive længe ved, tror jeg, jeg går ud af mit gode skind."

"De er altså ligefrem fange, så vidt jeg kan mærke?"

"Ja, det er netop det, jeg er. Kongen har sat sig i hovedet, at jeg er den eneste, der er i stand til at adsprede ham, og han lader mig ikke i ro så meget som et sekund. Siden i går aftes har jeg uafbrudt måttet spekulere på at more majestæten, mens jeg selv har været mere trist end ormen, der kryber under jorden!"

"Ja, det må ikke have været rart, men måske jeg nu kan være så heldig at bringe Dem til at se lidt lysere på tilværelsen."

"Blot De kunne, men der er kun en tjeneste, De kan gøre mig, nemlig hvis De ville gå hen og berolige min stakkels lille kone, der må være i dødelig angst, og som naturligvis ikke kan fatte grunden til, at jeg således uden videre forsvinder og bliver borte."

"Hvad skal jeg da sige til hende?"

"Ikke andet end, hvad De selv har set med Deres øjne; det vil sige, at jeg er fange, og at der er givet de strengeste ordrer til ikke at lade mig slippe bort. De kan desuden fortælle hende, at kongen har holdt et sådant foredrag for mig om venskabets pligter, at jeg var lige ved at bede ham om forladelse, fordi jeg havde vovet at gifte mig."

"Er der ellers ikke noget, jeg kan gøre for Dem?"

"Nej, desværre."

"Ja, i så fald har De allerede fået Deres ønske opfyldt."

"Hvordan det?"

"Jo, jeg anede jo nok sammenhængen, og så gik jeg hen og fortalte Deres hustru alt."

"Ville hun tro Dem?"

"Ikke straks. Men," tilføjede Bussy og sendte et blik mod vinduesfordybningen, "nu tror jeg hendes tvivl er fuldstændig forsvundet. Bed mig derfor om noget andet, men endelig noget rigtig vanskeligt og helst noget helt umuligt. Bagateller ligger nu engang ikke for mig, og jeg føler mig aldrig så tilpas, som når jeg må anspænde alle mine kræfter."

"Så vil jeg foreslå Dem, at De lader en flyvemaskine holde udenfor mine vinduer, så rider vi sammen hen til min hustru. *Jeg* ønsker ikke at komme længere, men *De* kan jo godt fortsætte rejsen på egen hånd op til månen, om De synes."

"Nej, ved De hvad, så vil jeg hellere foreslå, at vi lader flyvemaskinen bringe Deres hustru her hen; det er meget nemmere."

"Her hen?"

"Ja, netop."

"Her til Louvre?"

"Ja, til selve Louvre. Synes De ikke, det kunne være morsomt, hvad?"

"Jo, det skulle jeg mene."

"Så tror jeg, De ville holde op at kede Dem."

"Ja, det er vist."

"Hofnarren er Dem alligevel ikke selskab nok?"

"Nej, ikke i længden. Slipper jeg ikke snart fri, tror jeg, jeg udfordrer ham til en regulær duel, så får vi se, hvem af os der slipper levende fra det."

"Lad hellere være med det. En ligkiste er ikke noget attråværdigt opholdssted. Tag Dem blot i agt for Chicot; hans kårde er sandelig ikke til at spøge med."

"Det kan gerne være. Men så meget er vist, at denne tilværelse til sidst vil gøre mig aldeles kulret."

"Tror De ikke, det ville kunne hjælpe lidt, om jeg overlod Dem min page?"

"Deres page?"

"Ja. Det er en rigtig rar lille fyr, kan De tro."

"Nej, tak, det skal jeg ikke have noget af. Så foretrækker jeg dog Chicot. Lad De hellere kongen få ham; nu skal han jo udvide sin hofstat, så vidt jeg har hørt."

"Vær nu ikke så kræsen," sagde Bussy i en overtalende tone. "De kan jo altid forsøge. Bliver De ikke tilfreds med ham, kan

De jo give ham løbepas."

"Å, kære ven, jeg er virkelig ikke oplagt til spøg. Det er ikke smukt af Dem at spotte mig. Jeg er alt for modfalden til, at jeg kan tåle at blive drillet."

"Jeg driller Dem ikke. Det er ramme alvor. Lad nu bare mig råde."

"Nej, når De ikke har andet at foreslå mig, vil jeg hellere bede Dem om at lade mig være i ro."

"Men når jeg nu siger Dem, at det er aldeles forkert af Dem at afslå min foræring."

"Jeg gentager, at jeg blot beder Dem om at lade mig være i fred."

"Hejda, Jean! Kom hid!"

"For pokker! Må jeg nu være her!" udbrød Saint-Luc harmfuldt.

Pagen kom frem fra vinduesfordybningen og trådte rødmende nærmere.

Saint-Luc genkendte Jeanne og slog hænderne sammen.

"Nu har jeg aldrig kendt mage!" udbrød han med jublende røst.

"Nå," spurgte Bussy, "skal jeg så sende ham bort igen?"

"Nej, De skal såmænd ikke. Å, kære ven, hvor jeg dog er Dem taknemmelig!"

"Tys! Tal dog ikke så højt. Sæt, nogen hørte Dem. Vi kan blive overrasket, hvad øjeblik det skal være."

"De har ret. Vi må være forsigtige."

Og Saint-Luc, som øjensynlig havde haft i sinde at omfavne sin hustru, skyndte sig at vige et par skridt tilbage.

Ganske rigtigt viste gardekaptajnens spørgende ansigt sig i døråbningen, da pludselig en stærk larm fra den kant, hvor riddersalen lå, atter bortledte hans opmærksomhed.

"Der er skænderi," udbrød kaptajnen. "Jeg kan høre kongens stemme. Han er vred på en eller anden."

"*Så?*" udbrød Bussy med fremhyklet uro. "Skulle det mon være Hans Højhed, hertugen af Anjou, der får en overhaling?"

Gardekaptajnen forvissede sig om, at han havde sin kårde ved siden, og fjernede sig hurtigt i retning af riddersalen, hvorfra larmen af en heftig strid trængte gennem hvælvinger og vægge.

"Nå, Saint-Luc, har jeg så ikke gjort mine sager godt?" spurgte Bussy og snoede sit overskæg med en triumferende mine.

"Hvorledes? Jeg forstår Dem ikke. Hvad er der da på færde?"

"Ikke andet end, at kongen og hertugen af Anjou i dette øjeblik er i totterne på hinanden, og da jeg nødig vil gå glip af dette kostelige skuespil, iler jeg derhen. Imidlertid kan De jo passende benytte øjeblikket – ikke til at slippe bort, for det ville nemlig være håbløst – men til at bringe den skønne page, jeg har givet Dem, i sikkerhed. Det lader sig vel nok gøre, ikke sandt?"

"Jo, jeg håber det. Jeg stiller mig an, som jeg er syg, og lægger mig til sengs. Når kongen ser, at der ikke er noget at stille op med mig, håber jeg, han lader mig være."

"Nå, så farvel, Saint-Luc. Ærbødigste tjener, nådige frue. Glem mig ikke, når De beder Deres aftenbøn!"

Og i glimrende humør over at have spillet kong Henri dette listige puds, skyndte Bussy sig hen til riddersalen, hvor

majestæten, højrød i hovedet af vrede, påstod over for hertugen af Anjou, der var bleg som en kalket væg af raseri, at Bussy havde været den udfordrende under optrinnet den foregående nat.

"Og jeg, sire," råbte hertugen med en stemme, der dirrede af harme, "kan forsikre, at d'Epernon, d'O, Schomberg, Maugiron og Quélus havde lagt sig på lur efter ham ved Tournelles-palæet."

"Det er kun en påstand. Men hvor er beviset?"

"Jeg har selv set dem med mine egne øjne."

"Hvordan det? Det var jo i nat så bælgmørkt, at man ikke kunne se en hånd for sig."

"Det var heller ikke på ansigterne, jeg kendte dem."

"På hvad da? På skuldrene måske?"

"Nej, på deres stemmer."

"De talte altså med dem?"

"Ja, og det blev såmænd ikke ved samtalen alene. De svævede i den tro, at det var Bussy, de havde med at gøre, og gik løs på mig med dragne våben."

"Hvad for noget? Er det virkelig muligt?"

"Jo, det forholder sig ganske, som jeg siger."

"Men må jeg spørge, hvad min monsieur broder havde at gøre på det sted på den tid af natten?"

"Det spørgsmål anser jeg mig ikke forpligtet til at svare på."

"Jeg *vil* vide det. Det behager mig at være nysgerrig i dag."

"Jeg ville besøge Manasse."

"Manasse? En jøde?"

"Når kongen af Frankrig kan pleje omgang med den italienske giftblander Ruggieri, kan jeg vel nok have lov at

besøge israelitten Manasse."

"Med mig er det en anden sag. Jeg gør, hvad jeg vil. Jeg er konge. Men, nok om det. Det var, som jeg sagde, Bussy, der udfordrede, og ikke omvendt."

"Bussy?"

"Ja."

"Hvor gik det for sig?"

"På bryllupsballet i Montmorency-palæet."

"Bussy skulle have udfordret hele fem på en gang? Det er jo det rene vanvid! Bussy er en modig mand, men ikke noget fæ."

"Det ved jeg ikke noget om, men jeg var selv til stede og hørte udfordringen. Resultatet tyder jo også på det. Bussy fejler jo næsten ikke det mindste, mens Schomberg har fået et stik i benet, og d'Epernon i armen, og Quélus vil jeg slet ikke tale om, han var jo nær blevet slået ihjel."

"Nej, virkelig? Det glæder mig oprigtigt."

"Men mig glæder det ikke, og jeg skal nok vide at statuere et eksempel, der skal jage skræk i blodet på alle hidsige slagsbrødre."

"Og *jeg* håber ikke, der bliver krummet et hår på Bussys hoved. Han har været genstand for et skammeligt overfald og er i sin gode ret, når han kræver oprejsning."

I dette øjeblik trådte Bussy ind i salen, prægtigt klædt i lysegrønt silkeatlask med rosenrøde sløjfer.

"Der har vi jo manden," sagde kongen. "Han kommer ret tilpas."

"Jeg synes, jeg hørte mit navn," sagde Bussy. "Ønsker Deres Majestæt at tale med mig?"

"Ja, De kommer meget belejligt. Jeg tænkte nok, det var noget snak alt, hvad man fortalte. De ser jo ud som sundheden selv."

"En åreladning virker forfriskende, sire. Blodet kommer i cirkulation og farver kinden rød."

"Godt, så lad mig da høre, hvad De har at beklage Dem over. Hvis De virkelig, som man siger, er blevet gennempryglet og slået til skamme, skal det være mig kært at give Dem den oprejsning, De har krav på."

"Jeg er hverken blevet gennempryglet eller slået til skamme, sire, og jeg har aldeles ikke i sinde at beklage mig."

Kongen studsede og så hoverende på hertugen.

"Tænkte jeg det ikke nok!" sagde han. "Min monsieur broder har behaget at løbe med limstangen."

"Aldeles ikke," udbrød hertugen irriteret. "Jeg gentager, at Bussy er blevet overfaldet og har fået et kårdestød i siden."

"Er det sandt, Bussy?" spurgte kongen.

"Når Deres Majestæts broder forsikrer det, så må det være sandt. En prins af blodet kan ikke lyve."

"Og alligevel beklager De Dem ikke?"

"Ikke så længe min højre hånd endnu står til min tjeneste, og selv da skulle jeg nok vide at skaffe mig hævn og oprejsning med min venstre."

"Uforskammede karl," mumlede kongen mellem tænderne.

"Nuvel, sire," udbrød hertugen, "øjeblikket er kommet til at lade retfærdigheden ske fyldest. Giv ordre til en undersøgelse og udnævn dommere i sagen. Det vil da snart vise sig, hvem der er den forurettede part, og hvem der er ophavsmand til det morderiske overfald."

Kongen blev hed om ørerne og ønskede sig øjensynlig langt bort.

"Nej," sagde han og bed sig i læben, "alle disse anstalter synes mig aldeles ikke nødvendige. Jeg vil endnu denne gang lade det forblive uafgjort, hvem der har haft uret, og hellere skænke alle parter en almindelig amnesti. Der er allerede flydt blod nok i denne sag, og det er mit ønske, at der bliver sluttet fred og forlig. Sig mig, min monsieur broder, hvem af dem var det, der førte striden an? Nævn ham blot, for at jeg kan lade ham føle vægten af min misbilligelse og vrede."

"Sire, det var Quélus! Og da han står lige her ved siden af mig, glæder jeg mig til snart at se, hvorledes kongen af Frankrig lader retfærdigheden ske fyldest."

"Hans Højhed har fuldstændig ret," sagde Quélus og trådte frem af sine kammeraters kreds med faste fjed og hævet pande. "Det var ganske rigtigt mig, som førte striden an."

"I så fald er det mit ønske og min vilje," sagde kongen, "at monsieur de Bussy og monsieur de Quélus øjeblikkelig slår en streg over alt, hvad der har været dem imellem, og slutter fred."

"Hvorledes, sire," udbrød Quélus. "Deres Majestæt ønsker ...?"

"At man øjeblikkelig skal lystre mig og ved en broderlig omfavnelse besegle freden."

Quélus rynkede panden og trak sig uvilkårligt et skridt tilbage.

"Jeg håber, signor," sagde Bussy i en indsmigrende tone til Quélus og vrikkede med kroppen som en harlekin, "jeg håber, at De ikke vil afslå mig den sjældne gunst at hvile et sekund ved Deres barm?"

Indfaldet var så uventet, og Bussys fagter så uimodståeligt komiske, at der opstod en almindelig munterhed, hvori selv kongen deltog.

Bussy blev i rollen og fortsatte med udbredte arme og en sukkersød grimasse:

"Tillad, signor Quélus, at jeg følger Hans Majestæts opfordring og mit hjertes indskydelse."

Og med disse ord krystede han sin fjende af alle kræfter i sin stærke favn og vuggede ham frem og tilbage som et svøbelsebarn.

Quélus vred sig som en orm og hviskede Bussy i øret:

"Det er vel kun spøg, vil jeg håbe?"

"Ja," svarede Bussy i samme dæmpede tone. "Vi to har endnu ikke sagt hinanden det sidste ord."

Rød som en kogt krebs, med håret strittende til alle sider og vred som en tysker, trak Quélus sig skyndsomst tilbage.

Kong Henri forsøgte forgæves at gøre gode miner til slet spil, og Bussy forlod salen, idet han stadig hoppede, dansede og slog piruetter som en italiensk bajads.

6. Kong Henri føler sig træt efter dagens anstrengelser og går til ro

Efter dette tragikomiske optrin, som rygtet om snart udbredte sig fra Louvre over hele byen, begav kongen sig i en oprørt sindsstemning, utilfreds med sig selv og hele verden, tilbage til sine gemakker. Han fulgtes i hælene af Chicot, der var skrupsulten og absolut ville have noget at spise.

"*Jeg* er ikke sulten," sagde kongen og vendte det døve øre til, "lad os nu bare komme til ro."

"Tarmene skriger i livet på mig," sagde Chicot, "og noget *må* jeg have at bide i, ellers bliver jeg syg."

Kongen trak på skuldrene og gik tavs og forstemt ind i sit værelse. Med en træt mine lagde han sin kappe fra sig på sengen og kastede sin baret hen i en lænestol. Derpå gik han ud i gangen, der førte til Saint-Lucs værelse, som kun ved en tynd væg var skilt fra hans eget.

"Vent mig her, Chicot," sagde han. "Jeg kommer igen om lidt."

"Det haster ikke, min søn, det haster ikke," svarede narren og fortsatte, da han hørte kongens fodtrin tabe sig i korridoren. "Jeg ser endog gerne, at du giver mig tid til at berede dig en lille overraskelse."

Og så snart han formodede, at kongen ikke mere kunne høre ham, sprang han hen og lukkede døren op til forgemakket, kaldte på tjeneren, der straks kom springende, og råbte:

"Aftensmad!"

Da lakajen syntes at studse, fortsatte han i en ilter tone:

"Hans Majestæt har forandret mening og ønsker en fin souper til sig og monsieur de Saint-Luc. Sørg navnlig for, at vinen bliver ekstra. Nå, lad det nu gå lidt gesvindt!"

Pagen nærede ikke skygge af mistanke til narrens ord og fløj af sted som en vind for at lade ordren gå videre til køkkenet.

Hvad kongen angår, da var han, som sagt, gået ind til Saint-Luc, der var belavet på besøget og var gået til ro, mens en gammel, tro tjener ved navn Gaspard, der havde gjort ham følgeskab til Louvre og frivilligt delte fangenskabet med ham, læste højt for ham i en bønnebog. Den ny page, som Bussy havde bragt derhen, sad i en forgyldt lænestol og sov med ansigtet skjult i sine hænder.

Majestæten sendte et inkvisitorisk blik rundt i værelset og spurgte i en fortrædelig tone:

"Hvad er det for en ung mand, der sidder der? Hvor er han kommet fra?"

"Deres Majestæt har jo selv givet mig tilladelse til, at jeg måtte have en page hos mig."

"Det nægter jeg ikke."

"Og så har jeg tilladt mig at benytte tilladelsen."

"Nå således!"

"Deres Majestæt fortryder måske at have givet mig lov?"

"Aldeles ikke, min ven, aldeles ikke. Tværtimod. Selvfølgelig vil jeg gerne have, du skal more dig inden for rimelige grænser. Hvordan går det ellers med helbredet?"

"Tak, ikke godt. Jeg har stærk feber."

"Ja, jeg kan nok se, du ser lidt flov ud. Lad mig prøve din puls. Du ved, jeg er selv lidt af en læge."

Saint-Luc rakte modstræbende hånden frem.

"Ja, den er lidt urolig. Lad mig så engang se din tunge."

Saint-Luc efterkom opfordringen.

"Den fejler ikke noget, så maven er altså i orden."

"Det kan godt være, men så er der noget andet i vejen."

"Du skal blive behandlet af min egen læge."

"Tusind tak, sire, men jeg tror ikke, det bliver nødvendigt."

"Så vil jeg selv komme herind og pleje dig."

"Å nej, sire, lad endelig være. Jeg tror, jeg har bedst af ro, og Deres Majestæt ligeledes."

"Nej, på ingen måde. Jeg lader en seng bringe ind i dit værelse, så kan vi ligge og snakke sammen hele natten. Jeg har så meget, jeg vil fortælle dig."

"Å, sire, De tager livet af mig!" udbrød Saint-Luc og stønnede fortvivlet. "Deres Majestæt kalder sig min ven, og så kan jeg ikke få lov til at sove, når jeg er syg."

"Når du er syg, har du ikke godt af at være alene."

"Jog har min page hos mig."

"Han sidder jo og sover."

"Det er netop godt, så forstyrrer han mig ikke."

"Jeg skal heller ikke forstyrre, men sidde ganske rolig og våge hos dig."

"Å nej, lad hellere være. Jeg er altid så gnaven, når jeg vågner, og jeg kommer til at sige så mange ubehagelige dumheder, inden jeg bliver rigtig vågen."

"Nå ja, så skal jeg da føje dig. Men kom i alt fald ind hos mig, mens jeg klæder mig af."

"Men kan jeg så bagefter straks gå ind og lægge mig igen?"
"Ja, selvfølgelig."
"Så skal jeg straks være der. Men jeg bliver rigtignok kun en sørgelig selskabsbroder. Jeg er så dødtræt, at jeg næppe kan stå på mine ben."
"Jeg forlanger slet ikke, at du skal more mig, og du må gerne gabe, lige så galt du vil."
"Hvorfor skal det absolut være mit selskab, Deres Majestæt ønsker? Der er jo så mange andre, hvis nærværelse ville gøre akkurat samme fyldest som min."
"Jeg skal love for det! De er jo invalider alle til hobe, efter at Bussy har haft dem under behandling. Schomberg har fået en flænge i låret, d'Epernon i armen, og Quélus er jo efter den medfart, han fik i nat, og omfavnelsen i dag aldeles uduelig til alt andet end til at hvile på sine tvivlsomme laurbær. Så er der d'O tilbage, som keder mig til døde, og Maugiron, som altid er misfornøjet og siger mig imod. Nej, der er ikke andre end dig, jeg kan bruge, og du må smukt finde dig i din skæbne. Lad fluks din lange, dovne page gøre lidt gavn, og skynd dig at tage din slåbrok på."
"Det skal ske, som Deres Majestæt ønsker, men ..."
"Men hvad?"
"Jeg ville helst være alene, mens jeg gør toilette."
"Hvorfor det?"
"På grund af min ærbødighed, sire, for Deres Majestæts person."
"Å, snak! Hvad skal nu de dikkedarer til?"
"Jeg skal skynde mig alt, hvad jeg kan. Om fem minutter er jeg parat."

"Om fem minutter, lad gå, men heller ikke et sekund længere, hører du! Og i løbet af disse fem minutter er du nok så god at hitte på noget morsomt, som du kan fortælle mig, når du kommer til mig. Lad mig nu blot se, du skynder dig lidt."

Og med et misbilligende blik på sin sengeliggende yndling trak majestæten sig tilbage.

Ikke så såre var han borte, førend Jeanne fo'r op fra lænestolen og styrtede sig i sin mands arme.

"Å, François!" sagde hun. "Vil du virkelig gå fra mig? Jeg er lige ved at dø af skræk. Du må ikke lade mig være alene. Sæt, der kommer nogen."

"Vær bare rolig, kære Jeanne. Gaspard bliver jo hos dig og skal nok passe på, at ingen kommer dig for nær."

"Er det så i grunden ikke bedre, jeg går min vej. Når du er borte, er det jo slet ingen nytte til, jeg bliver."

"Vil du endelig gå, kære Jeanne, er der ikke noget til hinder for, at jeg lader dig føre tilbage til Montmorency-palæet. Det er kun mig, der er en fanget fugl her på slottet, men *du* har jo din frihed. Som sagt, du kan gøre, som du ønsker, men hvis du virkelig er lige så god, som du er smuk, og hvis du holder en lille smule af mig, så vil du nok være så sød at kunne finde dig i at vente tålmodigt på mig nogle minutter. Længere vil det ikke vare, det er jeg vis på. Jeg vil sige, at jeg har så ondt både i hovedet og alle mulige vegne, at jeg ikke vil kunne andet end sidde og klynke hele tiden, så at kongen sikkert hurtigt vil blive ked af mig og sende mig bort."

Jeanne havde ondt ved at holde gråden tilbage, men tog sig i det og svarede med et suk, der kom fra hjertet:

"Så gå da, og mor dig godt. Jeg skal nok vente. Men jeg siger som kongen: Bliv ikke for længe borte!"

"Nej, du skal ikke være bange. Jeg skal snart igen være hos dig, min egen, søde, lille hustru. For resten har jeg fået en idé, som jeg vil meddele dig, når jeg kommer tilbage, og som jeg er vis på, du vil synes om."

"En idé? Er det noget, der kan hjælpe dig fri?"

"Jeg håber det."

"Det var dejligt, men skynd dig nu blot lidt at komme af sted, ellers bliver kongen vred."

"Hør, Gaspard," sagde Saint-Luc til tjeneren, "du må passe vel på, at ingen kommer ind. Om en halv snes minutter kan du låse døren og komme ind med nøglen til mig i kongens værelse. Derpå skal du gå hjem til palæet og give den besked, at min hustru har det godt, og at man ikke skal være ængstelig over hendes udeblivelse. I morgen tidlig ved nitiden kan du komme tilbage."

Og efter at have trykket et lidenskabeligt kys på sin rødmende hustrus hvide hånd, skyndte Saint-Luc sig ind til kongen, der allerede begyndte at blive utålmodig.

Skælvende som en due gemte Jeanne sig bag sengeforhænget og gav sig til på egen hånd at pønse på, hvorledes hun skulle bære sig ad med at blive udfriet af den sælsomme og ubehagelige stilling, hun befandt sig i.

Da Saint-Luc trådte ind i kongens værelse, strømmede en stærk vellugt ham i møde. Hele gulvet var oversået med et tæt lag af friskplukkede blomster – roser, levkøjer, jasminer og violer – som stilkene var skåret af for at danne et endnu blødere tæppe under majestætens ømtålelige fod. Den ene af de omtalte

to senge var så bred, at den rigeligt optog en tredjedel af hele værelset, og var på alle sider omgivet af broderier, der forestillede dristige mytologiske scener. Sengehimlen var af guldstribet sølvmor med indvirkede silkefigurer, og et pragtfuldt broderi, forestillende det kongelige våben, var anbragt på den del af baldakinen, der dannede hovedgærdet. Vinduesgardinerne og betrækket på kanapeerne og lænestolene var også af guldindvirket silke med lignende mønstre som sengeomhænget. I en tyk guldkæde midt i loftet hang en sølvforgyldt lampe, fyldt med en kostbar olie, som samtidig med at fortæres udbredte den fineste vellugt. På højre side af sengen stod en satyrfigur af guld, som i hånden holdt en kandelaber, hvori brændte fire rosenrøde, ligeledes vellugtende, tykke vokskærter, der i forening med lampen kastede et tilstrækkeligt lys over stuen.

Med de bare fødder hvilende på blomstertæppet, sad kongen mageligt henslængt i en ibenholtlænestol, indlagt med guld. På skødet havde han en kurv med syv, otte små langhårede jagthundehvalpe, hvis kølige snudespidser blidt kildrede hans hænder. To frisører kæmmede og krusede hans silkebløde hår og skæg, og en kammertjener indgned hans ansigt og hænder med fin, vellugtende salve.

Kongen sad under alt dette ganske ubevægelig med lukkede øjne, som om han sov.

"Hvor pokker bliver han dog af?" udbrød han pludselig.

I det samme gik døren op, og Saint-Luc trådte ind. Chicot tog ham galant ved hånden og førte ham hen til kongen.

"Her har du din perleven, den brave Saint-Luc," sagde han. "Sig til ham, at han skal vaske sig godt og smøre sig ind med

salve, for at I begge to kan lugte lige vidunderlig dejligt. Jeg har for resten også selv lyst til at prøve, hvordan det smager at få vellugtende sager gnedet rundt i fjæset," fortsatte han og smed sig lige så lang, han var, i en lænestol lige over for kongen. "Kom hurtigt hid med kamme og salver og tag mig under radikal behandling."

"Nej, Chicot," udbrød kongen, "det bliver der ikke noget af. Din hud er så tør og sprukken, at den ville sluge alt for megen salve, og mine kamme ville blive brækket itu i dit stride, strittende hår."

"Min hud er blevet sprukken," svarede narren med komisk patos, "på grund af alle de felttog, jeg har måttet deltage i, for at forsvare min utaknemmelige herre og konge, og hvis mit hår stritter som børsterne på et pindsvin, da er det, fordi alle de ærgrelser, du til stadighed pådrager mig, bestandig bringer det til at rejse sig på mit hoved. Men vil du virkelig være bekendt at afslå mig en smule salve, så for mig gerne. Jeg er ikke sådan en nar, at jeg hænger mig i bagateller."

Kongen trak på skuldrene og knipsede ad narren.

"Stik nu af med dig, Chicot," sagde han, "og lad mig være fri for dit vrøvl."

Derpå vendte han sig om mod Saint-Luc og fortsatte:

"Nå, min ven, hvordan går det så med din hovedpine?"

Saint-Luc førte hånden til panden og sukkede ynkeligt.

"Nå, således? Det gør mig virkelig ondt for dig, stakkels fyr. Det er sandt, jeg kan fortælle dig, at jeg har haft den fornøjelse at se den tapre helt, monsieur de Bussy ... Så, for pokker, klodrian, du brænder mig jo med dit forbistrede krøllejern."

Frisøren tog forskrækket hånden til sig og lovede at tage sig bedre i agt i fremtiden.

"Hvorledes, sire?" udbrød Saint-Luc og glemte rent sin hovedpine. "Deres Majestæt har set Bussy?"

"Ja, vil du blot tænke, de var fem om ham, og så kunne de ikke få bugt med ham. Jeg havde lyst til at lade de slubberter radbrække. Jeg er sikker på, at hvis du havde været med, var det gået anderledes. Tror du ikke?"

"Nej, desværre, sire! Resultatet var ganske sikkert blevet det samme."

"Du er alt for beskeden, min ven. Jeg er vis på, du kan mageligt hamle op med Bussy, når det gælder. Du øver dig jo stadig, ikke sandt?"

"Jo, sire."

"Men hvor ofte øver du dig?"

"Næsten hver dag, når jeg befinder mig vel, men når jeg ikke er rask, må jeg lade det være, for så duer jeg ingen ting til."

"Hvordan gik det, da vi to sidst prøvede våben?"

"Vi var omtrent lige stærke, sire."

"Jamen jeg fører en bedre klinge end Bussy, så du må altså sagtens kunne tage kampen op med den pralhals ... Så, nu haler du jo skægget af mig, din torsk!"

Barberen tog fingrene til sig og lovede at være mere forsigtig.

"Kunne Deres Majestæt ikke give mig et godt råd mod kvalme?" fortsatte Saint-Luc og førte hånden til hjertet, som om han skulle have ondt.

"Jo, du skal bare spise godt, så går det nok over."

"Det tror jeg virkelig ikke hjælper, Deres Majestæt."

"Jo, vist så. Det er det allerbedste middel, der eksisterer."

"Du har ret, Henri," lød pludselig narrens skrattende stemme, "og da min mave netop for øjeblikket er noget rebelsk, tror jeg, jeg vil følge dit råd."

Og man hørte en underlig knasende lyd, som når en stor slagterhund knækker kødben mellem sine kæber.

Det var Chicot, som ganske alene gav sig til at sætte den bestilte, dobbelte portion aftensmad til livs, og som derefter gav sig i færd med at nedslubre indholdet af en stor kop af japansk porcelæn.

"Hvad i al verden bestiller du der, mester Chicot?" spurgte kongen.

"Jeg nyder delikatesserne indvendig, siden du ikke vil have, jeg må smøre mig med dem udvendig."

"Så skulle da pokker tage dig, dit æsel!" udbrød kongen og gjorde pludselig en bevægelse med hovedet, så at kammertjeneren kom til at stikke ham en finger fuld af salve ind i munden.

"Spis kun, min søn!" sagde Chicot og gned sig i hænderne af skadefryd. "Jeg er ikke så tyrannisk som du og har ikke noget imod, at du benytter pomaden både til indvortes og udvortes brug."

Kongen glemte rent at skænde på kammertjeneren og råbte:

"Hent straks gardekaptajnen."

"Hvorfor det, lille ven?" spurgte Chicot og stak fingeren i munden efter først at have ladet den glide rundt i bunden af porcelænskoppen.

"For at han kan spidde den elendige Chicot og kaste hans magre krop for mine hunde."

Narren fo'r op som en raket og satte hatten på snur.

"Lave en adelsmand til hundemad!" råbte han. "Nej, det er dog for galt! Ja, lad ham bare komme, den gode gardekaptajn, så skal du se løjer."

Og Chicot gik med sin lange slire så muntert løs på kammertjeneren og de to frisører, at kongen kom til at trække på smilebåndet og til sidst lo himmelhøjt over narrens bajadsstreger.

Da majestæten var kommet i godt humør, begyndte hans appetit pludselig at melde sig, og han udbrød i en klynkende, humoristisk tone:

"Det er en skam af dig, Chicot, at du har spist al den dejlige aftensmad. Jeg er skrupsulten, og nu er der ikke mere."

"Det er din egen skyld, lille Henri," svarede narren. "Men du er dog også en skrækkelig lunefuld kammerat. Før ville du ikke have så meget som en ært, og nu kan du æde alt, hvad du ser. For resten har jeg levnet en stor portion suppe med boller til dig, og når du blot ikke har alt for mange alen tomme tarme, vil du sagtens kunne blive mæt. Jeg selv skal ikke have mere og agter nu at gå hen og lægge mig for at sove de retfærdiges søvn."

Det bankede på døren, og gamle Gaspard trådte ind for at overbringe sin herre nøglen.

"Jeg tror også, jeg bliver nødt til at trække mig tilbage," sagde Saint-Luc. "Jeg kan næppe stå på mine ben, og jeg ryster af feber over hele kroppen."

"Ja, gå så bare hurtigt i seng," sagde kongen og rakte ham en tre-fire stykker af de små hundehvalpe. "Tag disse her ind med dig."

"Hvad skal jeg med dem?"

"Du skal putte dem ned i sengen hos dig, så trækker de feberen til sig, og du er fuldstændig frisk igen, når du vågner i morgen tidlig."

"Mange tak, sire," sagde Saint-Luc og lagde dyrene ned i deres kurv. "Jeg har desværre ingen rigtig tro til den slags lægemidler."

"Som du vil, men jeg vil belave dig på, at jeg kommer ind og ser til dig en gang i løbet af natten."

"Nej, lad endelig være, sire. Netop som jeg nu har det, vil jeg slet ikke kunne tåle, at min nattero bliver forstyrret."

Og med et ærbødigt buk trak han sig tilbage, mens kongen blev ved at nikke venligt ad ham og ønskede ham en god, rolig nat.

Chicot var allerede forsvundet og ligeledes barberen og frisøren. Tilbage var kun kongen og hans kammertjenere, der dækkede majestætens ansigt med en fin lærredsmaske, som på den indvendige side var besmurt med et tyndt lag parfumeret fedt. Masken, hvori var anbragt huller til øjnene, næsen og munden, blev holdt fast til panden og ørerne af en sølvbroderet silkehue.

Derpå iførtes kongen en nattrøje af rosenrødt atlask, foret med vat og silke, og et par lange, bløde skindhandsker, der nåede lige til albuen, og hvis indvendige side ligesom masken var overtrukket med vellugtende olie.

Da det kongelige toilette havde nået sin fuldendelse, serveredes en guldskål med kraftsuppe for majestæten, men inden han førte den til sine læber, hældte han halvdelen af suppen over i en anden skål, mage til sin egen, og befalede, at

den skulle bringes ind til Saint-Luc med venlig hilsen og ønsket om, at den måtte bekomme ham vel.

Nu kom turen til Gud, men kongen havde hovedet fuldt af så mange andre ting, at han ikke kunne samle sine tanker til virkelig andagt. Uden så meget som at berøre sin rosenkrans bad han en ganske kort bøn og steg derefter op i sin seng, der duftede af vellugtende sager. Efter derpå at have lagt sig til rette mellem de polstrede puder gav kongen ordre til at fjerne blomsterne på gulvet og til at lukke vinduerne op i et par sekunder for at skaffe lidt frisk luft ind i stuen. Samtidig antændtes i marmorkaminen et stort vinrankebål, der blussede voldsomt op og slukkedes som et meteor efter at have udbredt en mild varme over hele værelset. Dernæst trak kammertjeneren gardinerne for og lod kongens yndlingshunde, Narcissus og Sultan, komme ind. De smukke dyr satte med et vældigt spring op i kongens seng, trippede omkring, drejede rundt nogle gange og lagde sig til hvile ved deres herres fødder. Endelig slukkedes alle lysene, og lampens skin dæmpedes med en skærm, hvorpå tjeneren ganske sagte listede ud af stuen.

Kongen af Frankrig påskønnede efter den uro, dagen havde bragt, i forøget grad sengens velgørende hvile og nød af hele sin sjæl den behagelige følelse foreløbig at være befriet for alle pligter og alt påhæng og besvær.

Lidt efter lidt lukkedes hans trætte øjenlåg, og snart følte han sig langt borte fra den verden, hvor han i vågen tilstand spillede en så fremtrædende og en så aktiv rolle.

Han sov.

En halv time senere så skildvagten nede i slotsgården, at lampen i kongens soveværelse pludselig slukkedes af en usynlig

hånd, så at det blide, røde skær, der før farvede ruderne, afløstes af månens blanke sølvstråler.

Skildvagten tænkte, som sandheden var, at majestæten for alvor hvilede indslumret i Morfeus' søvndyssende favn, og fra nu af forsvandt enhver lyd så vel indenfor som udenfor, så at man kunne have hørt selv den mest lydløse flagermus svæve om i Louvreslottets mørke gange.

7. Mene Tekel Ufarsin

I to timer var alt tyst og stille, da pludselig et frygteligt skrig skar luften sønder og gav genlyd i alle Louvreslottets krinkelkroge.

Skriget kom fra kongens værelse, og snart efter hørtes larmen af en tung stol, der væltede om på gulvet, af porcelæn, der blev slået i stykker, og af et menneske, der fo'r omkring som en besat og på ny udstødte fortvivlede skrig, mens en hund først knurrede rasende og derefter gav sig til at gø at fuld hals.

Straks tændtes lys i hobetal og blanke sværd lynede i slottets skumle gange, der drønede under de rask tililende, af søvnen opskræmte lakajers og gardesoldaters tunge fodtrin.

"Til våben!" lød det over alt. "Til våben! Kongen kalder! Kongen kalder!"

Et øjeblik efter trængte skaren med flammende fakler ind i majestætens værelse, men standsede målløs og forstenet ved synet af det sælsomme skuespil, der her gik for sig.

Ved siden af den væltede lænestol og de ituslåede kopper, foran sengen, der var i fuldstændig uorden, og hvis tæpper og puder lå spredt rundt omkring i værelset, stod kongen i natdragt, stønnende som et såret dyr og med vildt stirrende øjne. Han holdt den venstre hånd ligesom afværgende frem for sig og knugede krampagtigt med den højre hæftet på sit sværd. Hundene, Narcissus og Sultan, stod ved siden af ham, rystende over hele kroppen og tudende af skræk.

Kongen syntes at have tabt mælet af forfærdelse, og ingen af de indtrædende vovede at bryde tavsheden, men blev stående i

ængstelig forventning og tilkastede hinanden spørgende blikke.

Pludselig hørtes lette trin, og kongens blide og fromme hustru, dronning Louise, viste sig på tærsklen, bleg som en kalket væg og med skrækslagent åsyn.

"Sire," udbrød hun med skælvende stemme, "hvad er her sket? Er der hændet en ulykke?"

"Nej ... nej," stammede kongen, "det er intet ... slet intet."

Og hans blik syntes fæstet på en eller anden mystisk skikkelse, der var usynlig for alle andre undtagen for ham selv.

"Svar mig, sire," blev dronningen ved og dirrede som et espeløv. "Tal til mig og lad mig vide, hvad der er sket."

Skrækken stod så tydeligt malet i majestætens træk, at den smittede alle de tilstedeværende, der snart veg tilbage, snart trådte nærmere, idet de med øjnene slugte kongens person som for at forvisse sig om, at han ikke var såret, at han ikke var blevet ramt af et lyn eller bidt af en slange.

"Å, sire, sire!" udbrød dronningen. "I Himlens navn, lad os ikke forblive i en så frygtelig angst. Er det ikke bedst, vi henter lægen?"

"Lægen?" gentog kongen med et udtryk af den mest håbløse fortvivlelse. "Det er ikke legemet, der er sygt, det er sjælen. Lægen kan ikke hjælpe, men ... hent en skriftefader."

Majestætens ønske forøgede forbavselsen, og forskende blikke rettedes mod dørene, gardinerne, gulvet og loftet, men intet steds øjnedes spor af den usynlige genstand, der så højligt havde forfærdet kongen.

I hast svang et bud sig til hest og sprængte af sted, så at gnisterne føg fra brostenene i slotsgården. Fem minutter efter

var jesuiterklosterets prior vækket, eller rettere, revet ud af sengen, og skyndte sig at efterkomme den kongelige ordre.

Ved skriftefaderens ankomst ophører forvirringen, og man begynder atter at trække vejret nogenlunde frit. Tjenerne og soldaterne småhvisker til hinanden og udtømme sig i allehånde gisninger. Man tror at gætte, hvad der er sket, men frem for alt er man umådelig bange:

"Tys! Tys! Kongen skrifter!"

Den følgende dag, tidligt på morgenstunden, befalede kongen, der var stået op før alle andre og havde klædt sig på uden hjælp, at Louvreporten skulle stænges. Derpå sendte han bud efter skatmesteren og overhofmarskallen og gav dem forskellige ordrer.

Majestæten ønskede nu at være alene og gav sig til at granske i sine bønnebøger, men kom pludselig på andre tanker og befalede, at man skulle hente alle hans venner.

Der gik straks bud til Saint-Luc, men denne var mere lidende end nogen sinde og klagede sig ynkeligt. Hans ildebefindende var udartet til en fuldkommen afkræftelse. Han havde slumret så fast, eller rettere sagt, været grebet af en så stærk døsighed, at han slet ikke havde hørt noget til nattens uro og alarm, selv om der kun var en tynd væg mellem ham og kongen. Han bad derfor bønligt om at måtte blive i sengen og lovede at kongen stille sig til rådighed, så snart han på nogen måde var stærk nok til at krybe ud af sengen.

Ved at høre denne bedrøvelige rapport, gjorde kongen korsets tegn og befalede, at man skulle sørge for, at apotekeren hurtigst muligt blev sendt ind til den syge mand.

Derefter lod han alle Augustinerklostrets svøber bringe til Louvre, og klædt i kulsorte klæder skred han med bøjet hoved og langsomme skridt forbi den haltende Schomberg, forbi d'Epernon, der bar armen i bind, forbi Quélus, der endnu var helt fortumlet og holdt sig til hovedet, og forbi d'O og Maugiron, der stod skamfulde og skælvende af kuldegysninger og uhygge, og mens han gik forbi dem, uddelte han svøber til hver især og befalede dem at piske hinanden lige så stærkt, de kunne.

D'Epernon gjorde i al beskedenhed opmærksom på, at han bar armen i bind og af denne grund burde fritages for at deltage i ceremonien, eftersom det ville være ham umuligt at gengælde de slag, han fik, således at der altså uundgåeligt ville komme falske toner ind i piskningens skala.

Kongen tog ingen notits af denne henstilling og svarede i en tone, der ikke tålte modsigelse, at hans bodsakt netop derved ville blive Forsynet så meget desto velbehageligere.

Majestæten foregik selv sine omgivelser med et efterlignelsesværdigt eksempel. Han afklædte sig lige til skindet og lod svøbeslagene regne ned over sine rygstykker, til blodet piblede frem. Chicot ville som sædvanlig gøre løjer og fjas, men et hvast blik fra kongen tvang ham til at lægge sit ansigt i alvorlige folder. Han tog da selv en svøbe, men i stedet for at lade det gå ud over sin egen person, kastede han sig med lidenskabelig energi over dem, der stod ham nærmest, og da der selvfølgelig snart blev en tom plads omkring ham, så at der ikke længere var nogen ryg så nær, at han kunne nå den, fo'r han rundt som en besat og huggede store stykker ud af malerierne på søjlerne og panelet.

Den almindelige forvirring havde til følge, at kongen selv blev en smule roligere, men det var klart, at hans ånd stadig var tynget af en mægtig rystelse. Han lagde pludselig svøben fra sig og gik med hastige skridt ud af stuen. Bag ved ham holdt bodsøvelserne op ligesom ved et trylleslag. Kun Chicot blev ved at slå løs på d'O, som han ikke kunne udstå, og d'O gengældte traktementet af hjertens lyst. Det var en duel på svøber.

Efter at have gjort det nødvendige toilette gik kong Henri ind til dronningen og overrakte hende et perlehalsbånd af stor værdi. Derpå kyssede han hende, for første gang i over år og dag, på begge kinder og bad hende aflægge alle kongelige prydelser og iføre sig en sæk. Den blide og fromme dronning Louise var straks villig til dette, men undrede sig over, at hendes gemal, samtidig med at han skænkede hende et prægtigt perlehalsbånd, kunne ønske, at hun iførte sig en sæk, og bad ham sige hende, af hvilken grund han stillede dette forlangende.

"Det er for mine synders skyld," svarede kongen.

Svaret tilfredsstillede fuldt ud dronningen, der bedre end nogen anden vidste, hvilken mængde synder hendes gemal havde på sin samvittighed, og hun lovede at gøre, som han ønskede.

Kongen vendte nu atter tilbage til sit værelse, hvor hans indtrædelse gav signalet til, at piskningen på ny begyndte over hele linjen. D'O og Chicot, der ingen pause havde gjort, var nu helt blodige og modtog i den anledning særlige komplimenter af kongen, der kaldte dem sine bedste og kæreste venner.

En halv snes minutter efter kom dronningen, iført en grov sækkedragt. Straks uddeltes vokskærter til hele hoffet, og med

bare fødder vandrede nu de fine herrer og skønne damer i frygteligt rusk- og snevejr til Montmartre, i begyndelsen rystende af kulde, men snart opvarmet af de muntre piskeslag, den utrættelige Chicot opvartede alle dem med, der var så uheldige at befinde sig inden for hans svøbes rækkevidde.

D'O havde omsider opgivet at ripostere og holdt sig i en ærbødig afstand fra narrens svøbe.

Klokken fire om eftermiddagen var den uhyggelige vandring til ende. Klostrene havde modtaget rige gaver. Hoffolkenes fødder var opsvulmede og deres rygge flået til blods. Dronningen havde vist sig offentligt i en stor særk af groft lærred, og kongen med en rosenkrans af små dødningehoveder. Der havde været et væld af tårer, angerfulde skrig, jamrende bønner, duftende røgelse og skønne salmer.

Kort sagt, det havde været en rigtig rar dag.

For at være kongen til behag havde alle hoffets herrer og damer døjet kulde og svidende smerte, uden at det var nogen muligt at gætte, hvorfor den højbårne drot, der to dage forinden var sprunget omkring som en kakerlak, pludselig havde sagt alle denne syndige verdens glæder et så sørgeligt farvel.

Hans Majestæt vendte fastende tilbage med lange, blå og røde strimer ned ad ryggen. Han havde hele tiden holdt sig tæt ved siden af dronningen og talt med hende om planen til en nærtforestående pilgrimsfart.

Chicot, der var overanstrengt af den uvante motion og sulten som en hungrig ravn, havde, lidt forinden toget nåede Montmartre, sneget sig ubemærket bort og var sammen med nogle ligesindede ugudelige kroppe smuttet ind i en kro, hvor

han gjorde sig til gode med en dunk krydret vin og en lækker, fed gråand, der lige var skudt i sumpene ved Grange-Batelière. Derpå havde han, da processionen atter vendte tilbage, igen indtaget sin plads i toget, hvor han på ny gjorde sig ubehageligt bemærket ved den ihærdighed, hvormed han, efter at have fået friske kræfter i kroen, svang sin svøbe og med rund hånd, som han sagde, uddelte aflad til højre og venstre.

Den møjsommelige vandring på bare ben, den lange faste og piskeslagene havde overgået, hvad kongens alt andet end robuste konstitution formåede at tåle, og for at styrke sig nød majestæten ved hjemkomsten til Louvre en god portion fastesuppe. Derefter tog han varme omslag på ryggen, lod tænde et kraftigt bål i kaminen og gik et lille svip ind til Saint-Luc, som han til sin overraskelse og glæde fandt munter og vel tilfreds. Men de sorgfulde tanker, der havde bemægtiget sig kongens sind, gav sig dog straks udtryk, da han havde taget plads ved siden af patienten.

"Ak ja!" sagde han og sukkede dybt som et menneske, der er fuldstændig færdig med livet. "Hvor viseligt har ikke Forsynet gjort jorderigets regioner til en ynkelig jammerdal!"

"Hvorfor det, sire?" spurgte Saint-Luc, i hvis øjenkroge en skalk syntes at titte frem.

"Jo, kære ven, for netop derved opnår mennesket, når det føler sig træt af verden, at komme til at længes efter døden i stedet for at frygte dens komme. Hvilken salig tanke, at befrielsens stund en gang i tiden venter os alle!"

"Å ja, såmænd! i hvert fald for dem, der er kommet på den gale side af tilværelsen. Men en mand som jeg, der lige er blevet

gift, og som livet står åbent for, har dog ikke foreløbig megen lyst til at længes efter døden!"

"Hør, Saint-Luc," sagde kongen og rystede misbilligende på hovedet, "hvis du var fornuftig, ville du følge mit råd, eller rettere sagt, mit eksempel."

"Med største fornøjelse! Vel at mærke, hvis jeg virkelig mener at kunne stå mig ved det."

"Skal vi være enige om at opgive, *jeg* min krone og *du* din hustru, og gå sammen i kloster? Allerede i morgen den dag kan vi aflægge løftet. *Jeg* kommer til at hedde broder Henri, og du ... "

"Nej, undskyld, sire! Det tilbud kan jeg virkelig ikke tage imod. Deres Majestæt har kun lidt til overs for en krone, som De har haft lejlighed til at lære alt for godt at kende, men jeg har meget til overs for min kone, som jeg endnu ikke kender til fulde. Altså må jeg, selv om tilbuddet smigrer mig, ærbødigt afstå fra den store ære at gøre Deres Majestæt følge på dydens og selvfornægtelsens vej."

"Det er nok bedre med dig nu, kan jeg mærke. Du begynder at komme dig."

"Ja, sire, jeg fejler ikke mere noget. Feberen har forladt mig, mit sind er atter kommet i ligevægt, og jeg føler på ny håbets blomst skyde friske skud i mit hjerte. Min sjæl er efter den krise, jeg har gennemgået, blevet i en utrolig grad modtagelig for glæde og nydelse."

"Stakkels fortabte får!" sukkede kongen og betragtede med dyb medfølelse den af sundhed struttende Saint-Luc.

"Det forslag skulle De hellere være kommet med i går, sire, så havde jeg grebet det med kyshånd. I går var jeg et usselt,

forslået vrag, et såret dyr, der kun sukkede efter at få nådestødet. Jeg ville med glæde have begravet mig i et kloster eller styrtet mig på hovedet i en brønd. Men nu i aften har bladet vendt sig, og der er ikke spor tilbage af den gamle, bedrøvede Adam. For få timer siden var jeg en elendig, trælbunden larve, men nu er jeg en livsglad sommerfugl, der kun længes efter at flagre ud i sollyset. Gudsdød, hvor livet dog er dejligt!"

"Jeg synes, du bander, Saint-Luc."

"Bandede jeg? Det lagde jeg virkelig ikke mærke til! Men for resten forekommer det mig, at Deres Majestæt selv ikke går af vejen for en lille ed en gang imellem."

"Jeg bekender min synd, men fra nu af vil aldrig nogen ed komme over mine læber."

"Bare *jeg* kunne sige det samme, men gamle vaner har desværre lange rødder, og det er ikke nogen let sag at holde op at bande, når man har gjort det hele sit liv. Man må trøste sig med, at Gud er god og barmhjertig i sin godhed og ikke vil bryde staven over en arm synder, der bukker under for menneskelig svaghed."

"Tror du virkelig, jeg tør håbe, at Gud vil tilgive mig?"

"Om jeg tror, Gud vil tilgive Deres Majestæt? Jo, det er jeg rigtignok overbevist om. Det manglede bare, at der ikke skulle være forskel på mig stakkel og Frankrigs konge! Når vore synder skulle vejes på dommens dag, er der ingen tvivl om, at det vil ske på to slags vægtskåle og med to slags lodder."

Kongen udstødte et dybt suk, foldede hænderne og mumlede en bøn.

"Hør, Saint-Luc," sagde han til sidst, "vil du være inde hos mig i nat?"

"Det kommer an på, hvad Deres Majestæt vil have, vi skal bestille."

"Vi tænder alle lysene, så går jeg til sengs, og du sidder og læser højt for mig i min bønnebog."

"Nej tak, sire."

"Siger du nej tak?"

"Ja, med Deres Majestæts tilladelse."

"Skammer du dig ikke ved sådan at lade mig i stikken?"

"Nej, aldeles ikke. Af den grund nemlig, at jeg slet ikke har i sinde at lade Deres Majestæt i stikken."

"Hvordan det? Vil du da blive hos mig?"

"Ja, med glæde. Men på en betingelse."

"Hvilken?"

"Jeg forlanger, at der bliver dækket et flot bord med fine vine, muntre pigebørn og taffelmusik, og at vi bagefter får os en rigtig svingom."

Kongen slog hænderne sammen og stirrede med et komisk udtryk af forfærdelse på Saint-Luc, der ikke lod sig anfægte, men fortsatte i en lystig tone:

"I aften trænger jeg til for alvor at slå gækken løs. Jeg er blevet alle tåbelige grublerier kvit og tørster nu kun efter at nyde livet og drikke af dunken!"

De muntre ord prellede fuldstændig af på kongens tungsindige stemning. Hans Majestæt, der ofte var kåd og overgiven, syntes kuet af en skjult tanke, som det ikke var ham muligt at blive herre over.

"Sig mig, Saint-Luc," sagde han endelig med en stemme, der lød, som om den kom fra gravens dyb, "sig mig, når du sover, drømmer du så af og til?"

"Ja, ikke så sjældent."

"Tror du, at drømme har noget at betyde?"

"Ja, ganske sikkert."

"Hvordan det?"

"Jo, de har den betydning, at man kommer til at glemme det virkelige livs kvaler. Jeg havde for eksempel i nat en dejlig drøm."

"Så? Hvad drømte du da?"

"Jeg drømte, at min kære, lille hustru ..."

"Din hustru? Tænker du endnu på hende?"

"Ja, mere end nogen sinde."

Kongen rystede på hovedet og sendte den letsindige ægtemand et dydigt forarget blik.

"Jeg drømte," fortsatte Saint-Luc, "at min kære Jeanne med det samme søde ansigt som ellers ... ja, for hun er jo sød og smuk, ikke sandt, sire?"

"Eva var også sød og smuk, og det var dog hende, der ved sin syndige nysgerrighed styrtede os alle i fordærvelse."

"Meget muligt, sire, men for at komme tilbage til min drøm, så forekom det mig, at min hustru, hvis søde ansigt jeg dog stadig kunne kende, var blevet til en lille lækker fugl, der flagrede frem og tilbage uden for mine vinduer og kvidrede: Luk op, Saint-Luc, luk op!"

"Nå, og så lukkede du naturligvis op!" udbrød kongen i en harmfuld tone.

"Ja, naturligvis!"

"Men så vågnede du vel, vil jeg håbe?"

"Nej, det tog jeg mig vel i agt for; drømmen var alt for dejlig. Jeg var ligefrem i Paradiset."

"Nå således? Og du håber måske i nat igen ...?"

"At have akkurat den samme dejlige drøm. Det er netop derfor, sire, at jeg må afslå Deres ærefulde tilbud at læse højt for Dem i bønnebogen. Skal jeg holde mig vågen i nat, må jeg i det mindste have erstatning for min drøm. Hvis altså Deres Majestæt, som jeg foreslog, vil sørge for, at det kommer til at gå lystigt til ..."

"Nej, Saint-Luc, det kan du stole på, jeg ikke vil. Det gør mig inderlig ondt at høre dig tale så letsindigt; jeg får, åndelig talt, kvalme ved at opholde mig i din urene nærhed. Farvel, min ven, og gid Himlen i sin miskundhed vil udfri dig af Djævelens klør og sende dig en sund og dydig drøm, der kan bringe dig til i morgen at deltage i mine bodsøvelser, så at vi begge kan blive frelst."

"Det tror jeg ikke, vil ske, sire. Jeg er en alt for forhærdet synder, og var jeg i Deres Majestæts sted, ville jeg nu med det samme give mine folk ordre til at lade en så farlig, forvorpen person blive ført uden for Louvreslottets fredlyste enemærker."

"Nej, Saint-Luc, det holder jeg for meget af dig til, trods din letsindige tale, og det er mit inderlige håb, at dine øjne ville blive opladte ved en lignende nåderig åbenbarelse som den, der har gjort mig selv til et angerfuldt og bedre menneske. God nat, Saint-Luc, jeg skal ikke glemme dig i mine bønner."

"Og jeg ikke heller Dem, sire ... i mine drømme!"

Og Saint-Luc begyndte at istemme en kåd drikkevise, som kongen selv plejede et synge, når han var godt oplagt, men

denne gang faldt den muntre vise absolut ikke i majestætens smag. Han skyndte sig at tiltræde tilbagetoget og mumlede, idet han lukkede døren hårdt efter sig:

"Nådige Gud! Din vrede er retfærdig, men se i din nåde til os og frels os fra synd og fortabelse."

8. Kongen og narren

Da kong Henri, meget misfornøjet med og bedrøvet over Saint-Lucs letsindige optræden, på ny trådte ind i riddersalen, fandt han her omtrent hele hoffet forsamlet i små hviskende grupper, der dog straks tav stille ved synet af monarken.

Efter at have uddelt nogle gunstbevisninger til dem, som under pilgrimsvandringen til Montmartre havde gjort sig mest bemærket ved fromhed og anger, sendte majestæten d'O, Schomberg og d'Epernon ud i provinserne på ubestemt tid, truede Maugiron og Quélus med at give dem samme medfart, hvis de ikke holdt sig i skindet, gav den tapre Bussy sin hånd at kysse og holdt længe hertugen af Anjou trykket til sit hjerte.

Imidlertid nærmede den sædvanlige sengetid sig, men det var tydeligt at mærke, at kongen aldeles ikke havde lyst til at gå til ro. Endelig slog klokken ti. Majestæten sendte et langt blik omkring sig, rimeligvis for at søge en pålidelig oplæser i stedet for Saint-Luc, der havde betakket sig for æren. Hans blik traf blandt andre også Chicot, der straks benyttede lejligheden til at aflevere en af sine sædvanlige komiske næsvisheder.

"Hør, lille Henri," skrattede narren, "det ser ud til, du har et godt øje til mig i aften. Du har vel ikke i sinde at give mig et eller andet fedt abbedi, så at jeg kan have det godt på mine gamle dage? I så fald skal du ikke betænke dig. Kom kun med det, jeg er straks parat til at tage imod det."

Kongen bød med en gestus hoffolkene godnat og befalede narren at følge efter.

Chicot snoede spidserne af sit overskæg i vejret, rullede med øjnene, slog ud med hånden og sagde med akkurat samme stemme og tonefald som kongen:

"God nat, kære venner, god nat! Nu vil vi gå i seng."

Hoffolkene bed sig i læben for ikke at briste i latter, og kongen blev rød i hovedet.

"Lad nu barberen komme," fortsatte narren, "og frisøren og kammertjeneren og frem for alt min pomadekrukke."

"Nej," sagde kongen og sendte spasmageren et lynende blik. "Jeg skal slet ikke have noget af alt det i aften. Fasten står for døren, og jeg agter at spæge mig."

"Det gør mig ondt for salven," sagde Chicot og lo smørret.

Kongen og narren gik nu sammen ind i soveværelset, mens den sidste blev ved at lade munden løbe:

"I aften er det altså mig, der skal beskinnes af nådens sol og være Henris uundværlige kæledægge. Tænk engang, at en orm som jeg kan blive foretrukket for en Adonis som grev Quélus!"

"Vær nu stille, nar!" sagde kongen. "Og I andre – forsvind!"

Tjenerne adlød, og kongen blev alene tilbage med Chicot.

"Hvorfor sender du dem bort, Henri?" spurgte narren. "Vil du da slet ikke indsmøres? eller er det måske din mening, at jeg skal stikke fingrene i krukken og salve dig ind?"

Kongen svarede ikke, men foldede hænderne og udbrød:

"Lad os bede!"

"Nej, det skal jeg dog ikke have noget af," sagde narren. "Hvis det var derfor, du ville lokke mig ind til dig, skulle du hellere have ladet mig blive i det slette selskab, hvor jeg var. Godnat, lille Henri, og sov vel."

"Du bliver her!" sagde kongen og sendte ham et lynende blik.

"Hvad for noget, Henri? Er du blevet en tyran? Det havde jeg dog ikke ventet. Men for min skyld gerne, og har du lyst til at lægge ryg til, så skal det være mig en fornøjelse at komme med pisken."

"Hold op med alt det vrøvl, din pjattegås!" sagde kongen. "Du skulle hellere tænke på at gøre bod."

"Bod? Nej, det manglede bare! Jeg har virkelig andet at bruge min tid til."

"Styr din tunge og vogt dig for gudsbespottelser, elendige nar!"

"Nej, Henri, nu må du have mig undskyldt. Her kan jeg ikke være længere. Jeg tror, hellere jeg vil indespærres mellem aber og vilde dyr end være selskabsbroder hos en vanvittig konge. Farvel, Henri. Jeg er gået."

Kongen skyndte sig at tage nøglen af døren.

"Hør, Henri, du er jo aldeles gal i aften, og jeg vil sige dig noget, hvis du ikke lader mig slippe ud, så brækker jeg døren op, slår ruderne ud og råber om hjælp, så det kan høres over hele Louvre."

"Skam dig, Chicot, at du således misbruger din konges svaghed og modfaldne stemning."

"Å, nu begynder jeg at forstå dig, lille Henri. Du er bange for at være alene."

Ved ordet "bange" fo'r der som et skarpt lyn ud fra kongens øjne. Han blev bleg som et lig, kom til at ryste over hele kroppen, som om han havde fået koldfeber, og gav sig til at vandre rastløs op og ned i stuen.

Narren blev bange for, at majestæten virkelig var alvorlig syg, og spurgte med en deltagelse, der denne gang var oprigtigt

ment:

"Er du syg, min søn, så fortæl mig, hvad du fejler, og lad mig lindre dine lidelser."

Kongens flakkende blik fæstedes på narren med et udtryk af barnlig ubehjælpsomhed.

"Ja," sagde han, "du er min eneste, min sande ven, som jeg kan have fuld tillid til."

"Så giv mig et abbedi, lille Henri, som belønning for min tro tjeneste."

"Trods alle dine narrestreger har du dog mands mod og hjerte."

"Så skulle du forære mig et regiment, lille Henri."

"Og du er klog tillige. Du forstår at give gode råd."

"Lad mig da så blive din rådgiver … nej, jeg tror alligevel hellere, jeg vil have abbediet eller et regiment. Hvis jeg blev din rådgiver, måtte jeg altid være af samme mening som du, og det ville vist knibe for mig, da jeg er kommet så godt i vane med at sige dig sandheder."

"Vær stille, Chicot, og skån mig for dine tåbelige bemærkninger. Timen nærmer sig, den skrækkelige time!"

"Begynder nu din raptus igen, Henri?"

"Vent bare, Chicot, så skal du se, så skal du høre."

"Hvad skal jeg se? Hvad skal jeg høre?"

"Du skal se og høre, hvad du ikke aner. Giv blot tid."

"Min tålmodighed er ikke meget stor, og hvis det skal vare alt for længe, så tror jeg hellere, jeg anbefaler mig."

"Du er jo ikke bange, Chicot?"

"Nej, bange er jeg ikke, i hvert fald ikke over for en virkelig fare, men hvis der er spøgeri med i spillet, er jeg en komplet

kujon."

"Du *må* blive, du *skal* blive, jeg befaler dig det."

"Når man er bange, lyder man ikke andre stemmer end frygtens, og jeg er så bange, at jeg kunne krybe under bordet. Til hjælp! Til hjælp! Brand!"

Og Chicot sprang rædselsslagen op på en stol, uden tvivl for at kunne se faren over hovedet.

"Nuvel, elendige nar," fortsatte kongen, "siden jeg ikke kan binde munden på dig på anden måde, må jeg hellere fortælle dig alt."

"Ja, gør endelig det," svarede Chicot og kravlede atter forsigtigt ned af stolen. "Det skulle vel aldrig være en krokodille, der er sluppet herind, eller et andet utyske af samme slags? I så fald har jeg en god klinge, som jeg bruger hver uge til at skære mine ligtorne med, og mine ligtorne er lige så hårde som flintesten. Begynd så, og fortæl mig, hvad det er for en basilisk, der har jaget dig en så frygtelig skræk i blodet, stakkels lille Henri."

"Sidste nat lå jeg og sov ..."

"Ja, det gjorde jeg såmænd også, heldigvis! for jeg ved ikke noget værre end at ligge vågen."

"Og så mærkede jeg pludselig, at der fo'r et åndepust hen over mit ansigt."

"Det var naturligvis krokodillen, der var lækkersulten og ville slikke salven af dit ansigt."

"Jeg blev halvt vågen, og jeg kunne mærke, hvordan mit skæg rejste sig som stride børster."

"Å, jeg kommer så dejligt til at gyse," sagde Chicot, idet han rullede sig sammen som et nøgle garn i lænestolen og støttede

hagen på sit sværdhæfte.

"Derpå," fortsatte kongen med en spæd og skælvende stemme, så at narrens ører næppe kunne opfange, hvad han sagde, "derpå lød pludselig en stemme så truende og grufuld, at jeg havde en fornemmelse, som om jeg pludselig fik hjernerystelse."

"Det var krokodillens stemme, kan jeg tænke. Jeg har læst i Marco Polos rejsebeskrivelse, at krokodillens stemme har en skuffende lighed med et barns gråd. Men vær du bare rolig, min søn. Når den kommer igen, skal vi nok få den dræbt."

"Vær nu opmærksom, Chicot, og brug dine ører."

"Jeg hører jo alt, hvad jeg kan. Af lutter spændt opmærksomhed sidder jeg stille som en mus og stum som en karpe."

Kongen trak vejret tungt og blev ved med stønnende røst:

"Elendige synder! sagde stemmen ..."

"Hvad for noget? Den talte? Det var altså ingen krokodille?"

"Elendige synder, sagde stemmen, skælv og bæv, for den, som taler til dig, er din Gud og skaber."

"Gud og skaber!" gentog narren og var lige ved at trille ned af stolen af forskrækkelse.

"Ja, Chicot, det var Herrens røst, som talte til mig."

"Nej virkelig? Var det en smuk stemme? Lignede den, som der står i skriften, klangen af trompeter og basuner?"

"Forhærdede synder, fortsatte stemmen, hvor længe vil du fremture i din ugudelige færd? Frygter du ikke den evige straf, som venter alle dem, som står i ledtog med mørkets fyrste og spotter Gud?"

"Nu har jeg aldrig hørt så galt! Gud taler jo altså ganske som et almindeligt dødeligt menneske, der har taget præsteeksamen."

"Derpå fulgte utallige andre bebrejdelser og de hårdeste trusler, hvis jeg ikke gik i mig selv og omvendte mig."

"Men hvad så? Fortæl mig noget mere om, hvad stemmen sagde. Jeg gad vide, om Gud også var rigtigt vel underrettet."

"Ugudelige spotter, hvis du vover at tvivle, Chicot, skal jeg lade dig tugte som en hund."

"Jeg tvivler slet ikke, lille Henri. Det undrer mig kun, at Gud har ventet så længe med at gøre dig alle disse bebrejdelser, som du havde haft godt af at høre for længe siden. Men jeg kan nok forstå, det ikke var rart for dig, og at du blev bange."

"Sveden haglede ned ad mig, og marven stivnede i mine ben."

"Du råbte vel om hjælp, kan jeg tænke?"

"Ja."

"Og kom der så nogen?"

"Ja."

"Var der noget at se?"

"Nej, ikke det mindste."

"Og der blev søgt godt?"

"Ja, alle vegne."

"Det må rigtignok have været forfærdeligt! Men hvad gjorde du så?"

"Jeg sendte bud efter min skriftefader."

"Og han kom?"

"Ja, lige straks."

"Nå, og hvad sagde din skriftefader så om denne forunderlige åbenbaring. Vær nu oprigtig for en gangs skyld, lille Henri."

"Han gyste."

"Det tror jeg nok. Men hvad gjorde han mere."

"Han korsede sig og sagde, jeg skulle gøre, hvad Gud havde foreskrevet mig."

"Det havde han ret i. Det er aldrig nogen skade til at gøre bod. Men hvad mente han ellers?"

"Han mente, det var et mirakel, og rådede mig til at tænke på min egen frelse og på statens vel. Og jeg har også i begge retninger søgt at være Forsynet til behag. Jesuiterklostret har fået rige gaver, og i eg selv og alle mine hoffolk har pisket os med svøber."

"Det har jeg alt sammen ikke noget imod, og jeg synes, at du så kan være ganske rolig, lille Henri."

"Ja, det er jeg også på en måde, men alligevel vil jeg gerne høre, hvad du vil råde mig til, og hvad du mener, Chicot. Du er jo en fornuftig mand, som ser klarere end mange andre. Jeg taler til dig som en ven. Og håber, du vil forstå mig og sige mig din hjertens uskrømtede mening."

"I så fald, sire, vil jeg ikke lægge skjul på, at jeg er overbevist om, at Deres Majestæt har haft et mareridt."

"Et mareridt?"

"Ja, eller en styg drøm, som Deres Majestæt ikke behøver at frygte for, vil gentage sig, når Deres Majestæt blot vil være så fornuftig at lyde mit råd og ikke spekulere mere over den sag."

"En drøm, siger du? Nej, jeg kan forsikre dig, Chicot, at jeg var lysvågen."

"Og jeg kan forsikre dig, Henri, at du sov som en sten."

"Man sover da ikke med åbne øjne?"

"Jo, det gør *jeg* da så tit."

"Men jeg så alt omkring mig lige så tydeligt som nu."

"Hvad så du da?"

"Jeg så månens skin på ruderne og ametysten på knoppen af mit sværd funkle med sit dybe skær."

"Og lampen da?"

"Den var gået ud."

"Drøm, lille Henri, lutter, lutter drøm!"

"Hvorfor vil du ikke tro mig, Chicot? Står der ikke skrevet, at Gud taler til menneskene, når han vil afvende dem fra det onde?"

"Jo, det er ganske vist, men han taler bare ikke så tydeligt."

"Hvorfor er du dog så vantro, Chicot?"

"Fordi du har hørt den stemme alt for tydeligt."

"Du forstår vel altså nu, hvorfor jeg har ladet dig blive hos mig i nat?"

"Nej, ærlig talt, det er ikke gået op for mig."

"Det er, for at du selv kan komme til at høre stemmen og være vidne til, hvad der sker."

"Og hvad så? Selv om der virkelig sker noget, er der dog ingen, der vil tro, hvad en ussel nar forsikrer at have set og hørt. Dog, lige meget! Lad mig bare blive. Det er mig ikke ukært at høre guddommens røst. Måske den også kan have et par ord at sige til mig."

"Men hvad råder du mig så til at gøre?"

"Jeg råder dig til at gå i seng, lille ven."

"Men ... "

"Intet men! Tror du måske, du kan forhindre Guds stemme fra at lyde ved at blive oppe. En konge rager kun ved kronens højde op over andre mennesker, og når hans hoved er blottet, så

er han, tro du mig, lille Henri, at samme størrelse som, ja undertiden mindre end folk af almindelig slags."

"Du bliver altså hos mig, Chicot?"

"Ja."

"Jeg vil nu klæde mig af og gå i seng, men jeg tror dog, jeg beholder benklæderne på."

"Ja, gør bare det. Jeg bliver her i lænestolen."

"Men du må ikke sove, Chicot!"

"Det kan jeg ikke love. Det går med søvnen som med frygten, lille Henri: ingen af delene er afhængig af viljen."

"Men du vil nok gøre, hvad du kan, for at holde dig vågen, ikke sandt?"

"Jo, jeg skal af og til knibe mig i ørerne. For resten gør det jo ikke noget, jeg falder i søvn, stemmen skal nok vække mig."

"Spot ikke, Chicot!" sagde kongen, der allerede havde det ene ben i sengen, men hurtigt trak det tilbage.

"Nej, Henri, sådan leger vi ikke. Lad det nu gå lidt villigt, eller vil du måske have, jeg skal komme hen og hjælpe dig?"

Kongen udstødte et suk, og efter at han ængsteligt havde ladet sit blik fare rundt i alle værelsets hjørner og kroge, lod han sig, skælvende over hele legemet, glide ned i sengen.

"Nå," udbrød Chicot, "nu kommer turen til mig."

Han strakte sig, så lang han var, i lænestolen og anbragte puder og hynder omkring sig.

"Så," sagde han, "nu tier vi stille og lader hvilen falde på os. Har De det ellers godt, sire?"

"Ikke ilde. Og du selv?"

"Fortræffeligt. Godnat, Henri."

"Godnat, Chicot, men fald ikke i søvn."

"Jeg skal se, hvad jeg kan gøre," svarede narren og gabte, som om hans kæbeben skulle sprænges.

Og begge lukkede øjnene: Kongen for at lade, som om han sov, og Chicot for virkelig at sove.

9. En slem fejltagelse

I et tidsrum af en halv snes minutter forblev kongen og Chicot ubevægelige og tavse, men pludselig skræmmedes majestæten op og satte sig over ende i sengen.

Narren, der var halvt indslumret, blev lysvågen og rettede sig i stolen.

Begge så på hinanden med flammende øjne.

"Hvad er der?" spurgte Chicot med hviskende stemme.

"Det er ånden," svarede kongen med endnu sagtere røst.

I samme øjeblik slukkedes det ene vokslys i satyrfigurens hånd, derpå det andet, så det tredje og endelig det sidste.

"Uf, hvor her bliver mørkt!" sagde Chicot.

Og han havde næppe talt ud, førend også lampen slukkedes, så at værelset nu kun oplystes af det sidste svage skin fra gløderne i kaminen.

"Giv agt!" sagde Chicot og stirrede ud i mørket.

"Pas på! nu taler han," sagde kongen i en klynkende tone som et lille barn, der bliver bange.

"Ja, lad os så tie stille og høre efter," sagde Chicot.

Og virkelig hørtes i samme øjeblik en hul, afbrudt og hvislende stemme tæt ved sengen.

"Forhærdede synder, er du der?"

"Ja, Herre, ja, ja!" svarede kongen med klaprende tænder.

"Hører du mig?"

"Ja, Herre, jeg hører og skælver."

"Tror du, jeg lader mig blænde af alle de tomme, hykleriske løjer, du i dag har hengivet dig til, uden at dit hjertes inderste

for alvor er blevet gennemsyret af angeren?"

"Bravo! Godt sagt! Rigtigt truffet!" brummede Chicot. "Men det er for resten underligt, så den stemme er hæs, når man tænker sig, at den kommer fra Himlens rene atmosfære."

Narren krøb ganske sagte hen til kongen og hviskede til ham:

"List dig ud af sengen, Henri, og lad mig indtage din plads."

"Hvorfor det?"

"For at Herrens vrede først kan komme over *mig*!"

"Tror du så, at *jeg* vil blive skånet?"

"Det er jo altid et forsøg værd."

Og ganske lempeligt puffede han kongen ud af sengen og lagde sig selv i stedet.

"Sæt dig rolig hen i lænestolen, Henri, og lad kun mig råde."

Kongen adlød; han begyndte at gætte narrens hensigt.

"Nå!" fortsatte stemmen. "Du svarer ikke, forhærdede synder?"

"Jo, jo! Nåde! Nåde!" svarede narren og snøvlede ligesom kongen.

Og idet han bøjede sig over mod kongen, tilføjede han hviskende:

"Kan du høre, lille Henri? Vorherre løber med limpinden!"

"Elendige!" forsatte stemmen.

"Ja, Herre, jeg er en elendig, en forhærdet og forstokket synder," svarede Chicot.

"Så erkend din brøde og gør bod!"

"Jeg erkender, at jeg har forført min fætter Condés kone, og jeg angrer min synd."

"Hvad er det, du siger, næsvise nar?" hviskede kongen opbragt. "Vil du se, du kan tie! Den historie er jo for længe siden

gemt og glemt."

"Nå, er den det?" svarede Chicot. "Så er det bedst, vi går over til noget andet."

"Lad mig høre mere," fortsatte stemmen.

"Jeg erkender," fortsatte narren med klynkende snøvlen, "at jeg har været en slyngel mod polakkerne, som havde valgt mig til deres konge, men som jeg lod i stikken og stjal krondiamanterne fra, og jeg angrer min synd."

"For pokker, Chicot, så ti dog stille!" udbrød kongen. "Den stygge affære er der jo ingen, der tænker på mere."

"Noget må der jo svares," sagde narren. "Lad bare mig råde. Det er til dit eget bedste, lille Henri."

"Er der ikke mere, du har på din samvittighed?" vedblev stemmen.

"Jo, jeg bekender, at jeg lumskelig har fraranet min broder Frankrigs trone, der med rette tilkom ham og ikke mig, og jeg bekender min synd."

"Skurk!" hvæsede kongen og truede i mørket af ad narren.

"Mere endnu!" fortsatte stemmen.

"Jeg erkender, at jeg ved rænkefulde midler, i ledtog med min moder, Catarine af Medicis, har forjaget min svoger, kongen af Navarra, og min stakkels søster, dronning Margrete, og at jeg føler den oprigtigste anger over dette."

Kongen formelig skar tænder af raseri, men der var ikke andet for, han måtte holde pinen ud og lade narren blive ved at snakke.

"Du fortæller kun om dine politiske forbrydelser," fortsatte stemmen, "men du har også andet på din samvittighed."

"Ja, store Gud, jeg er et elendigt menneske, der synder fra morgen til aften. Jeg er svag og modstandsløs overfor fristelser, kvindagtig, doven, vellystig, enfoldig, løgnagtig og lumsk. Jeg har mishandlet og hundset alle de kvinder, jeg har haft magt over, og navnlig min fromme og kærlige hustru Louise."

"Foragtelige pjalt! Ved du da ikke, der står skrevet, at man skal ære sin hustru og elske hende højere end alt andet på jorden?"

"Jo, nådige Gud, jeg ved det godt, og jeg skammer mig over mig selv."

"Du har ved dit slette eksempel bragt andre til at synde."

"Ja, jeg ved det. Jeg er et skrøbeligt kar, et stakkels, usselt menneske."

"Hvad har du ikke at bebrejde dig over for den brave Saint-Luc, der sandelig havde fortjent bedre end at blive spærret inde på sin bryllupsnat! Fy, skam dig, at du har kunnet være så ond imod ham, men det siger jeg dig, jammerlige tyran, at hvis du ikke straks i morgen tidlig sætter ham på fri fod, skal du få med mig at bestille."

"Kan du høre?" hviskede narren til kongen. "Ånden er en god ven af Saint-Luc."

"Og dernæst befaler jeg," fortsatte stemmen, "at du skal udnævne ham til hertug som belønning for trofast venskab og til erstatning for den lumpne behandling, han har fået. Har du forstået mig?"

"Ja, men jeg synes ikke, jeg behøver at gøre ham til hertug. Kan jeg ikke give ham en mindre titel?"

"Nej, jeg forlanger, han skal være hertug, og hvis du ikke lystrer mig, vil jeg belave dig på, at du kommer til at dele

skæbne med Nero, Nebukaneser og marskal Retz, der vansmægter i Helvedes evige flammer."

Ved denne trussel blev kongen dødelig angst og begyndte at jamre sig ynkeligt.

"Vær bare rolig, lille Henri," hviskede narren. "Men om jeg kan få i mit hoved, hvorfor Himlen holder så meget af Saint-Luc! Det lader til, han fuldstændig har vorherre i lommen."

Men kongen hørte ikke Chicots spøgende bemærkninger eller var i alt fald ikke modtagelig for dem.

"Jeg er fortabt," stønnede han, ude af sig selv, "jeg er fortabt! Denne stemme fra oven vil til sidst dræbe mig."

"Fra oven?" gentog Chicot. "Nej, der tager du fejl: den kommer slet ikke fra oven, men fra siden."

"Fra siden?"

"Ja vist kommer den fra siden. Den kommer her fra væggen bag sengen. Vorherre bor i Louvre, Henri!"

"Frække gudsfornægter! Ugudelige spotter!"

"Hvilken ære for dig, Henri, at have Vorherre til nabo. Men det går virkelig ikke an, du bliver siddende der, når Vorherre er lige ved siden af. Du må gå ind og hilse på ham."

I dette øjeblik gik der ild i en tør gren i kaminen, og et flammende skær oplyste pludselig Chicots ansigt, der udtrykte en så høj grad af spottende munterhed, at majestæten blev opbragt over det og udbrød:

"Hvorledes? Du vover at le, elendige spotter!"

"Ja, vel vover jeg det, lille Henri, og du selv skal også få dig en god latter, når du blot vil gøre, hvad jeg siger."

"Vil du virkelig have, jeg skal gå ind og se ...?"

"Ja, du skal gå ind og se, om Gud er ved siden af."

"Men hvis stemmen igen begynder at tale?"

"Så er jeg her jo og kan svare. Vorherre og jeg har jo talt fortræffeligt sammen i et helt kvarter, og hvorfor skulle det ikke blive ved at gå lige så godt?"

Narrens forsorne tone begyndte endelig at rokke kongens tro på tilstedeværelsen af et højere væsen.

"Jeg tror, du har ret, Chicot," sagde han, "og jeg begynder virkelig at få lyst til at gøre forsøget."

"Ja, gør det bare, Henri! Men lad det gå lidt raskt."

Kongen åbnede sagte døren til korridoren, men han havde næppe gået et par skridt, førend han atter hørte den mystiske stemme skænde på Chicot:

"Vogt dig for at trodse min vilje, du syndefulde dåre! Jeg kender dig til fulde og ved, at du er vægelsindet som en kvinde, blødagtig som en sybarit og ugudelig som en hedning."

"Ak ja! Ak ja!" klynkede Chicot. "Jeg ved, at jeg har levet som en formastelig dåre og et ugudeligt skarn. Men fra i dag af skal det have en ende. Jeg vil aldrig mere hverken svire eller drikke. Hele resten af mit liv skal være helliget bod og spægelse."

Kong Henri blev ved med stor forsigtighed at liste sig frem i korridoren, idet han med stor forundring lagde mærke til, at i samme forhold, som Chicots røst lød svagere, forstærkedes den mystiske stemme, og at denne sidste virkelig syntes at komme fra Saint-Lucs værelse. Majestæten ville lige til at banke på døren, da han opdagede en lysstråle, der trængte gennem nøglehullet i den kunstfærdigt forarbejdede lås. Han bukkede sig ned og kikkede gennem hullet, men blev i samme øjeblik så indædt vred, at han var lige ved at skrige af raseri. Han kikkede

endnu en gang gennem låsen, som om han tvivlede om at have set rigtigt, og mumlede forbitret mellem tænderne:

"Gudsdød! Er det muligt, at man har vovet i den grad at have mig til bedste?"

Hvad kongen så, var også vel egnet til at vække hans vrede.

På et skab i stuen stod Saint-Luc i silkeunderbukser og slåbrok og blæste i et pusterør, der var stukket ind i et hul i væggen, de truende ord, som kongen havde antaget for guddommelige. Ved siden af ham, lænet til hans skulder, stod en smuk, ung kvinde, som var iført en hvid, gennemsigtig natdragt, og som af og til rev ham pusterøret af hånden for med skælmske læber at lade en syndflod af trusler og formanende alvorsord regne ned over narren, der vedblev at spille kongens rolle med en så skuffende efterligning og en så naturlig snøvlen, at majestæten ude på gangen syntes at høre sig selv jamre og klynke.

"Vent bare!" brummede han mellem tænderne. "Hvilket skændigt komplot! Men I kan tro, I skal få det betalt, begge to!"

Og da i det samme Jeanne, næsten kvalt af latter, blæste en usædvanlig nærgående trussel i pusterøret, blev det kongen umuligt at styre sig længere, og med en kraft, som man ikke skulle have tiltroet ham, sparkede han døren ind, så at hængslerne blev revet ud af muren, og låsen sprang.

Jeanne, der var halvt afklædt, udstødte et hvinende skrig og skyndte sig at søge skjul bag sengegardinerne.

Saint-Luc, som blev bleg af skræk, kastede sig på knæ for kongen, der var bleg af vrede.

"Ak! Ak! Å! Å!" skreg Chicot inde fra det kongelige gemak. "Nåde! Nåde! Vær barmhjertig, og lad mig ikke fortabes, nu da

jeg angrer min synd og lover at omvende mig. Å Gud, å Gud! Jeg tror, jeg dør af angst."

Men værelset ved siden af, der kort forinden havde været scenen for et overgivent lystspil, var nu blevet skueplads for en virkelig tragedie. I flere sekunder var der ingen af dramaets tre personer, der mælede et ord, men til sidst brød kongen tavsheden, udstrakte hånden og råbte med en stemme, der skar igennem luften:

"Bort herfra! Bort herfra!"

Og i et anfald af ubændigt raseri snappede han pusterøret fra Saint-Luc og hævede det, som om han ville slå ham.

Saint-Luc, der havde stået sønderknust og tryglende, som en forbryder, der gribes på fersk gerning, fik pludselig hele sin selvtillid tilbage, rettede sig som et siv og udbrød med et blik, der flammede af stolthed og harme:

"Glem ikke, sire, at jeg er adelsmand!"

Kongen følte, at han havde forløbet sig, og slyngede rasende pusterøret hen ad gulvet, hvor det straks efter blev samlet op af Chicot, som havde hørt døren blive sprængt og derfor havde skyndt sig at ile til i den meget rigtige tanke, at en mæglers mellemkomst måske var nødvendig. Han lod dog foreløbig kongen og Saint-Luc klare sig, som de bedst kunne, og fo'r lige hen mod sengeomhænget, bag hvilket han gættede sig til en tredje persons nærværelse.

"Ej, ej!" Udbrød han ved synet af den stakkels Jeanne, der skælvende skjulte ansigtet i sine hænder.

"Det er nok Adam og Eva efter syndefaldet! Og du kan virkelig nænne at jage de kælne turtelduer bort, strenge Henri?"

"Ja," svarede kongen, "De har ikke fortjent bedre."

"Så er det nok bedst," råbte narren, "at jeg bliver den uddrivende engel med flammesværdet."

Og idet han kastede sig imellem kongen og Saint-Luc, svingede han pusterøret som et lynende glavind over de skyldiges hoveder og udbrød med komisk patos:

"Paradisets porte er fra nu af lukkede for disse to uartige børn, der kunne haft det som blommen i et æg, hvis de havde været så kloge at passe sig selv."

Derpå bøjede han sig over mod Saint-Luc, der holdt sin hustru omslynget, som for at beskytte hende mod kongens vrede, og hviskede til ham:

"Hvis du har en god hest, min ven, så lad den løbe, til den styrter. Ved at blive inden for kongens rækkevidde risikerer du det værste!"

10. Bussy begynder med at tvivle og ender med at blive overbevist om, at han slet ikke har drømt, men været lysvågen

Bussy var imidlertid gået bort sammen med hertugen af Anjou. Begge befandt sig i en tankefuld stemning. Hertugen, fordi han var bange for følgerne af det voldsomme optrin i Louvre, og Bussy, fordi den foregående nats forunderlige begivenheder endnu stadig foresvævede hans tanker.

"Så meget er vist," sagde han ved sig selv, da han havde sagt farvel til hertugen og var blevet alene, "så meget er vist, at jeg har deltaget i en kamp, og at jeg er blevet såret. Mens vi sloges, så jeg lige så tydeligt som nu klosterkirkens kors, Tournelles-palæets mure og fæstningens takkede tårne. Jeg blev angrebet på Bastillepladsen tæt ved en dør med skydehul, gennem hvilket jeg, da døren var smækket i efter mig, så Quélus blege kinder og hævngerrige øjne. Jeg gik gennem en gang, og da jeg kom til en trappe, faldt jeg ned ad trinnene og besvimede. Og nu begyndte min drøm, som jeg først vågnede af den næste morgen tidlig, da jeg, kaldt til mig selv ved en kølig luftning, befandt mig liggende på skrænten af fæstningsgraven som genstand for en augustinermunks, en slagters og en gammel kones forbavsede opmærksomhed. Desværre har jeg naturligvis

ikke været ved mig selv, men det er dog underligt, så den drøm har præget sig tydeligt i min erindring."

Og Bussy, som nu havde nået indgangsporten til sit palæ, lænede sig op mod muren og lukkede øjnene.

"Det er ufatteligt," fortsatte han, "at en drøm kan efterlade et så lyslevende indtryk. Jeg ser endnu for mig de brogede tapeter, det malede loft, den udskårne seng og det hvide, guldbroderede damask. Jeg ser portrættet og den hvidklædte dame og den unge læges godmodige ansigt ... Hvis jeg ved hjælp af alle disse udmærkede kendetegn ikke skulle kunne opspore sammenhængen, måtte jeg jo være den største dosmer og dumrian af verden. Men først og fremmest må jeg op og have noget andet tøj på, og så går turen til Bastillen!"

I to spring var Bussy oppe på sit værelse, hvor han ved en kammertjeners bistand fik lagt ny forbinding om sit sår. Derpå trak han et par langskaftede støvler på, tog sin mest solide kårde frem og indhyllede sig i en mørk kappe, hvorpå han i en bærestol lod sig føre hen i nærheden af Bastillen. Her befalede han sine folk at vente og begav sig videre uden følge.

Klokken var omtrent ni, og Bastillepladsen var øde og tom. Bussy søgte at orientere sig, og det lykkedes ham snart at finde det sted, hvor han antog, hans hest var styrtet. Han gav sig til at undersøge husene for at finde den krog, hvor han havde kæmpet, og det gittervindue, bag hvilket han havde set Quélus' harmfulde ansigt. Men han opdagede over alt kroge og gittervinduer i en sådan mængde, at han indså nødvendigheden af at søge andre og mere ejendommelige kendetegn, og da heller ikke dette ville lykkes ham, udbrød han forbitret:

"Gid pokker havde det! Men det er det samme, jeg opgiver ikke ævred, om jeg så skal gå fra dør til dør og holde forhør over alle gadens tjenestefolk og gamle koner! Der er godt og vel halvtreds huse i alt, så at jeg vel nok kan få det stykke arbejde udført i løbet af et par aftener. Blot føret var lidt bedre, så at man kunne slippe nogenlunde tørskoet fra ekspeditionen."

Bussy var endnu ikke blevet klar over, hvilken slagplan han skulle følge, da han pludselig bemærkede et blegt og skælvende lys, der, spejlende sig i vandpytterne, som et fyrtårn i havets bølger, langsomt kom nærmere med kredsende, uregelmæssige bevægelser til højre og til venstre, snart i mandshøjde, snart helt nede ved jorden og snart stående ganske stille ligesom en lygtemand, der flimrer over en mose.

"Hvad mon *det* kan være?" tænkte Bussy og fulgte med spændt opmærksomhed det lysende punkt, der stadig kom nærmere, bevægende sig i de forunderligste svingninger.

Efter nogle sekunders forløb bemærkede Bussy omtrent tredive skridt foran sig en høj, mørk skikkelse, som trods en håndlygtes skær åbenbart havde meget ondt ved at finde vej, og som kun dårligt kunne stå på benene, der hvert øjeblik truede med at skride ud i det glatte føre. Men Bussys forundring blev endnu større, da han bemærkede, at den mand, der bar lygten, var bundet for øjnene.

"Drømmer jeg nu igen?" udbrød han og stirrede målløs på blindebukken, der fortsatte at famle frem i mørket og til sidst var så nær, at Bussy kunne høre ham mumle:

"Fire hundrede otte og firs, fire hundrede ni og firs, fire hundrede halvfems; det må være meget nær herved ..."

Og med venstre hånd skød den hemmelighedsfulde person bindet fra øjnene og gav sig til at undersøge en af dørene tæt ved krogen, hvor Bussy stod skjult.

"Nej, det er ikke denne," sagde han, trak atter bindet for øjnene og gik videre, idet han fortsatte sin beregning:

"Fire hundrede en og halvfems, fire hundrede to og halvfems, fire hundrede tre og halvfems, fire hundrede fire og halvfems."

Han skubbede på ny bindet i vejret og gav sig atter til at undersøge en af dørene, hvorefter han igen trak bindet ned for øjnene og blev ved at vandre videre, mens han mumlede:

"Fire hundrede fem og halvfems, fire hundrede seks og halvfems, fire hundrede syv og halvfems, fire hundrede otte og halvfems, fire hundrede ni og halvfems ... Hvis der er en dør lige for mig, så må det være den."

Døren var der virkelig, og det var netop den samme, hvor Bussy stod skjult. Følgen heraf blev, at i samme øjeblik, som den mystiske matematiker hævede sin lygte op i mandshøjde og skød bindet til side, stod han og Bussy ansigt til ansigt.

"Hvad nu, min ven?" sagde Bussy i en bøs tone.

"Hvad for noget? Hvem er det?" udbrød den ukendte og veg forfærdet tilbage.

"Hvorledes? Er det Dem?" vedblev Bussy i en overrasket triumferende tone.

"Det er ikke muligt! Er det Dem?"

"Jo, vist er det muligt. De er jo lægen!"

"Ja, og *De* adelsmanden!"

"Rigtigt!"

"Hvilket storartet held!"

"Det var Dem, der forrige nat forbandt et kårdestik, jeg har fået i højre side. Ikke sandt, det var Dem?"

"Jo, det var mig."

"Men hvorfor kommer de nu her igen? Hvad er det, De søger efter?"

"Jeg søger efter huset, hvor jeg blev ført hen."

"Hvordan? De kender det altså ikke?"

"Nej. Hvordan skulle jeg det? Jeg var jo bundet for øjnene."

"Og De er vis på, at det netop var her til dette hus, De blev ført?"

"Nej, jeg er ikke, men var det ikke dette, så må det være et af de tilstødende."

"Godt! Så er jeg i hvert fald sikker på, at jeg ikke har drømt."

"Hvorledes mener De?"

"Jo, jeg må tilstå, at jeg var meget tilbøjelig til at tro, at det hele var en drøm ... naturligvis, vel at mærke, med undtagelse af kårdestikket, som jeg endnu kan stikke fingeren i og føle."

"Hvad De der siger, undrer mig i grunden ikke. Det anede mig nemlig nok, at der stak en hemmelighed under."

"Og vi to, ikke sandt, vi vil hjælpe hinanden med at få den opklaret?"

"Ja, med største glæde."

"Men allerførst må De sige mig Deres navn."

"Som De ønsker. Ganske vist kunne jeg med lige så megen ret forlange at vide *Deres* navn først, men da jeg formoder, at De ikke vil tøve med *bagefter* at tilfredsstille min nysgerrighed, skal det være mig en fornøjelse at forestille mig som dr. Rémy."

"Tusind tak! Og mit navn er monsieur de Bussy."

"Hvorledes? Monsieur de Bussy? Helten Bussy?" udbrød den unge læge med udulgt glæde. "Den berømte grev de Bussy, hvis navn er på alles læber?"

"Ja, det er mig," svarede adelsmanden beskedent. "Og nu, da vi har tilstrækkelige oplysninger om hinanden, vil jeg bede Dem give mig en udførlig skildring af de nærmere omstændigheder ved vort første møde."

"Ja, med største fornøjelse. Jeg må til en begyndelse meddele, at jeg bor i Rue Beautreillis, nøjagtig fem hundrede og to skridt fra dette sted, at jeg i nabolaget nyder en vis anseelse som en dygtig kirurg, og at jeg tilskriver dette ry, at jeg sidste nat vækkedes af sagte fløjtetoner."

"En kvindestemme?"

"Ja, så vidt jeg kunne skønne, just ikke nogen fin dames, snarere en kammerpiges, så vidt jeg kunne høre."

"Nå, og hvad gjorde De så, doktor?"

"Jeg stod straks ud af sengen og lukkede op, men næppe befandt jeg mig på dørtærsklen, førend to små hænder, ikke alt for bløde, men heller ikke af de hårdeste, bandt mig et tørklæde for ansigtet."

"Uden at sige noget?"

"Jo, jeg hørte, der blev sagt: "Følg med og vær tavs!" samtidig med at en velspækket pung blev trykket mig i hånden."

"Nå, og hvad svarede De?"

"Jeg svarede, at jeg var parat."

"Og De fulgte med uden at gøre indvendinger, uden at forlange nogen som helst garanti?"

"Ja. Jeg har nemlig ofte læst i romaner om den slags historier og lagt mærke til, at de altid førte til et eller andet behageligt

resultat for lægen. Jeg fulgte altså med og tilbagelagde med bind for øjnene en strækning, der nøjagtig udgjorde fem hundrede og to skridt."

"Det var klogt af Dem at tælle skridtene, og De mener nu at befinde Dem på det rigtige sted?"

"Ja, meget langt fra det kan vi ikke være, med mindre kammerpigen (og jeg har hende lumskt mistænkt for dette puds) har ført mig ad en omvej."

"Men gjorde De ellers ingen iagttagelser?"

"Jo, jeg lagde mærke til, at indgangsdøren var beslået med søm, og at der bag døren var en forstue og for enden af den igen en trappe."

"Til venstre?"

"Ja. Da jeg var kommet ned ad trappen, hørte jeg en henrivende smuk damestemme."

"Det var hendes!"

"Ja, ganske sikkert. Derefter kom jeg ind i det værelse, hvor De lå, hr. greve, og jeg fik lov til at tage bindet fra øjnene."

"Hvor lå jeg?"

"De lå på en seng af hvidt damask broderet med guldblomster."

"Ja."

"I et værelse beklædt med brogede tapeter."

"Netop."

"Og på hvis loft der var malet menneskelige figurer."

"Ganske rigtig, og mellem vinduerne?"

"Et portræt."

"Som forestillede?"

"En ung dame."

"Var hun mørk eller blond?"

"Blond."

"Smuk som en engel, ikke sandt?"

"Endnu smukkere."

"Bravo! Og hvad gjorde De så?"

"Jeg forbandt Dem."

"Og det gjorde De såmænd godt!"

"Ja, så godt jeg kunne."

"De gjorde det fortræffeligt, kære doktor. Mit sår er næsten allerede helt lægt."

"Det kan De takke en salve for, som jeg selv har opfundet, og hvis fortrinlighed jeg ofte har haft lejlighed til at overbevise mig om. Jeg har mangen gang, når jeg ikke vidste, hvem jeg skulle anstille forsøg på, snittet mig selv huller i skindet på forskellige steder og har altid erfaret, at såret ved hjælp af salven blev helt lægt i løbet af et par dage."

"De er et fortræffeligt menneske, kære doktor! Men fortæl endelig mere og lad mig høre, hvad der videre skete."

"Ja, så var det, De besvimede igen, og jeg hørte nu den samme henrivende stemme som før spørge, hvordan De havde det."

"Hvorfra kom den stemme?"

"Fra værelset ved siden af."

"De så ikke den dame, der talte?"

"Nej."

"Og hvad svarede De?"

"Jeg svarede, at såret ikke var farligt, og at det om en snes timer ville være fuldstændig lægt."

"Blev hun så glad, da hun hørte det?"

"Ja, henrykt. Hun ligefrem jublede og udbrød: Gud, hvilken lykke!"

"Å, hvor det glæder mig at høre! Men hvad så?"

"Ja, så da såret var forbundet, og jeg skulle trække mig tilbage, kaldte stemmen på mig og sagde: Monsieur Doktor, lov mig, at De vil være en mand af ære, og at De ikke vil kompromittere en stakkels kvinde, som et overmål af menneskelig medfølelse har ført for vidt. Tag atter bindet for øjnene og lov mig, at De rolig vil lade Dem føre hjem uden at gøre forsøg på at skuffe min tillid."

"Og det lovede De?"

"Ja, jeg gav mit æresord derpå."

"Og De holdt Deres ord?"

"Ja, jeg gjorde, ellers havde jeg jo ikke nødig at søge efter døren."

"De er en hædersmand, doktor, og jeg er stolt over at have gjort Deres bekendtskab."

"Jeg i lige måde over at have gjort Deres, hr. greve. Men jeg føler mig dog alligevel ikke rigtig let om hjertet."

"Hvorfor ikke det?"

"Jo, for i pungen, jeg fik, lå der nemlig ti dukater."

"Nå?"

"Ja, det er virkelig for meget, synes jeg, og jeg føler mig ikke rigtig rolig, før jeg ..."

"Har givet pengene tilbage?"

"Ja, netop."

"Kære doktor, De er alt for delikat, og i Deres sted ville jeg ingen skrupler have ved at beholde pengene."

"Tror De, det går an?"

"Ja, det kan De stole på, det gør. *De* står ikke i gæld til nogen, men det er tværtimod *mig*, der står i gæld til Dem."

"Til mig?"

"Ja, og jeg agter også at vedkende mig min gæld. Undskyld, jeg spørger Dem ... men sig mig, har De mange patienter?"

"Nej, desværre!"

"Det træffer sig jo ypperligt. Hvad mener De om at få *mig*? Jeg er en glimrende patient, kan De tro. Dér, hvor jeg er, er der altid fuldt op at bestille for en kirurg."

"Å, hr. greve, jeg er virkelig ikke nær dygtig nok ..."

"Jo vist er De så! Og jeg vil have, De skal bo i mit palæ, for at jeg altid kan have Dem ved hånden. Jeg skulle tage meget fejl, om De ikke snart igen får mig under behandling."

"Jeg modtager Deres tilbud med kyshånd, hr. greve, og jeg ved ikke, hvordan jeg skal udtrykke min taknemmelighed og glæde."

"Foreløbig vil jeg kun bede Dem om at forklare mig noget, som jeg aldeles ikke kan forstå."

"Hvilket?"

"Jeg ønsker kun at vide, hvordan det kan være gået til, at jeg i morges, da jeg vågnede, befandt mig liggende på fæstningsskrænten nede ved Temple. Har De haft nogen part i transporten?"

"Nej, aldeles ikke. Jeg ville endog med hænder og fødder have sat mig imod det. Nattekulden kunne have gjort Dem stor fortræd."

"Ja, så forstår jeg ikke et ord af det hele. Spørgsmålet er nu kun, om De vil hjælpe mig med at komme på spor efter sammenhængen."

"Ja, med største fornøjelse, men det bliver vist ikke let. Alle disse huse ligner jo hinanden på et hår."

"Måske er det bedre, hvis vi venter, til det bliver dag."

"Ja, måske. Men så står vi rigtignok i fare for selv at blive set."

"Det gør vi, men alligevel tror jeg dog, det er fornuftigst, vi opsætter vore efterforskninger, til det bliver lyst. Når vi blot er forsigtige og holder sammen, nærer jeg ingen tvivl om, at vi til sidst finder gådens løsning."

11. Hofjægermesteren

Det var ikke glæde, men et anfald af vanvittig jubel, der bemægtigede sig Bussy, da han havde fået konstateret, at den skønne kvindeskikkelse, der havde vist sig for ham, ikke var et foster af hans fantasi, men virkelig eksisterede. Han ville slet ikke slippe den unge læge, og tvang ham til at stige op i bærestolen og følges hjem med ham, for at han kunne være ganske sikker på ikke at tabe ham af syne.

Undervejs udfrittede han ham på ny, men spørgsmål og svar drejede sig stadig inden for den snævre kreds, vi nylig har beskrevet. Lægen vidste ikke en smule mere end Bussy, på det nær, at han, da han ikke havde været besvimet, var uomstødelig sikker på ikke at have drømt. Men når man begynder at blive forelsket – og at Bussy befandt sig i denne tilstand, var hævet over enhver tvivl – er det allerede meget at have et menneske, til hvem man kan tale om den person, man elsker. Lægen havde ganske vist ikke set den pågældende dame, men dette var netop et fortrin i Bussys øjne, eftersom han herved fik en kærkommen lejlighed til at gøre sin fortrolige indlysende, i hvilken grad originalen overstrålede portrættet.

Bussy havde stor lyst til at blive ved at tale om den ukendte dame lige til den lyse morgen, men i sin egenskab af læge stillede Rémy den bestemte fordring, at den forelskede patient skulle lægge sig til at sove eller i det mindste gå i seng. Bussy indrømmede også det fornuftige i dette, men dog ikke førend han havde indlogeret sin livlæge i den lille lejlighed, han havde bestemt for ham i tredje etage, hvorefter han selv begav sig ned

til sit eget smukke værelse i første etage, fuldkommen overbevist om, at den beskedne kirurg var alt for tilfreds med sin nye stilling og sin nye bolig, til at det kunne falde ham ind at forsøge på hemmeligt at snige sig bort fra palæet.

Da Bussy vågnede næste morgen, fandt han lægen stående foran sin seng. Den unge mand havde tilbragt natten med frugtesløse bestræbelser for at gøre sig fortrolig med den lykke, der var dalet ned i hans skød, og kom nu for at forvisse sig om, at det ikke var blevet hans tur at være offer for skønne drømmesyner.

"Nuvel, hr. greve," spurgte han, "hvorledes behager De at befinde Dem?"

"Fortræffeligt. Og De selv? Er De tilfreds?"

"Ja, så tilfreds, at jeg ikke ville bytte med kongen af Frankrig, selv om jeg så fik Spaniens trone med i købet. Men det er nok bedst, jeg ikke glemmer at undersøge Deres sår."

Bussy vendte sig om på siden, for at lægen kunne tage forbindingen af, og blev meget glad ved at høre, at såret havde trukket sig helt sammen og allerede var så godt som lægt. Bussys lykkelige sindstilstand og den styrkende søvn, han havde fået, havde gjort sådanne underværker, at der næsten intet mere var for lægen at gøre.

"Ja, jeg havde nær sagt. Desværre, sagde denne sidste, er De jo nu kommet Dem så godt, hr. greve, at min nærværelse er ganske overflødig, så at der ikke er noget i vejen for, at De straks sender mig hjem igen til mit lille værelse i Rue Beautreillis, fem hundrede og to skridt fra det meget omtalte, mystiske hus, hvor jeg første gang havde den ære at gøre Deres bekendtskab."

"Nej, min ven, siden jeg har været så storartet heldig at få fat i dig, vil jeg min sandten ikke af med dig igen."

"Er det muligt, nådige herre? De siger *du* til mig?"

"Ja, Rémy, jeg plejer altid at sige du til de folk, jeg holder af. Synes du ikke om det, kan jeg godt lade være."

"Nej, lad endelig ikke være at sige du til mig; det er mig en stor ære, som jeg påskønner af hele mit hjerte."

"Godt, så vil jeg bede dig betragte dig som hjemme og ordne din fremtidige bolig efter dit ønske, mens jeg tager bort for at overvære præsentationen af den nye hofjægermester."

"Skal De nu igen gøre gale streger?"

"Nej, aldeles ikke. Jeg skal nok være fornuftig."

"Ja ja da, så bliver jeg vel nødt til at give Dem lov, men sørg for, at den hest, De vælger, ikke er alt for vild og ustyrlig."

"I den henseende kan du være rolig, Rémy, men du gør dig ingen forestilling om, hvor jeg er glad over, at du giver mig tilladelse til at tage af sted. Jeg er nemlig sikker på, at min ukendte skønne er en meget fin og fornem dame, og en anelse siger mig, at jeg ved denne lejlighed vil få hende at se."

"Godt, lad det så være en aftale, at De går på jagt efter Deres hjertes udkårne, mens jeg ser, hvad jeg kan gøre for at opspore hendes bolig."

"Tænk. hvilket held, om vi vendte tilbage, hver især med sin opdagelse!"

Og med et varmt håndtryk til farvel ønskede Bussy og den unge læge hinanden gensidig held og lykke.

Jagten i Vincennes-skoven fandt sted til ære for monsieur Bryan de Monsoreaus embedstiltrædelse som hofjægermester,

hvilket han var blevet udnævnt til for nogle uger siden. På grund af processionen og bodsøvelserne den foregående dag havde han tvivlet stærkt om, at kongen ville give møde, men til hoffets store forbavselse og behagelige overraskelse erfaredes det hen ad kl. 9 om formiddagen, at majestæten var taget til Vincennes for i forening med sin broder, hertugen af Anjou, at deltage i jagten.

Samlingsstedet var den berømte korsvej, hvor man endnu kunne se Louis den Helliges navnkundige eg. Ved halv ti-tiden kom endelig det med spændt nysgerrighed imødesete øjeblik, da den nye embedsmand, ridende på en prægtig sort ganger, viste sig for alles blikke.

Det var en mand på omtrent fem og tredive år, høj af vækst, og hvis ansigt, der var arret af kopper, gjorde et stygt og frastødende indtryk. Han var klædt i en grøn vams, besat med sølvsnore, og bar på hovedet en ligeledes grøn fløjlsbaret med lange fjer.

"Det var da en fæl grimrian, Deres Højhed har valgt," hviskede Bussy til hertugen af Anjou. "Kunne De ikke have fundet en, der var lidt kønnere?"

"Monsieur de Monsoreau har tjent mig tro," svarede hertugen lakonisk, "andre hensyn har jeg ikke fundet mig beføjet til at tage."

"Også jeg har tjent Dem tro, nådige herre, og det forekommer mig, at jeg ville have båret hofjægermesterstaven med langt større værdighed end dette lange, rødskæggede spøgelse."

"Jeg har aldrig hørt, at en embedsmand behøver at se ud som en Adonis. Hovedsagen er, at han er flink og pålidelig."

"Tør jeg være så fri at spørge, ved hvilken lejlighed monsieur de Monsoreau har vist sig flink og pålidelig?"

"Ja, spørg blot, men jeg anser mig virkelig ikke forpligtet til at svare."

"Tænkte jeg det ikke nok! En fyrste kræver selv svar på alt, men om at gøre gengæld er der aldrig tale."

"Ja, vil du endelig vide besked, ved du så, hvad du skal gøre?"

"Nej."

"Du skal spørge manden selv!"

"Tak, nådige herre, det var virkelig et godt råd, som jeg agter at følge. Det har i hvert fald en stor fordel."

"Og den består i?"

"Jo, at hvis han nemlig ikke svarer mig, kan jeg ganske roligt kalde ham en uforskammet tølper."

Og efter dette dristige svar, hvis adresse ikke var til at tage fejl af, vendte han uden videre hertugen ryggen og nærmede sig med blottet hoved dagens helt, den nybagte hofjægermester, monsieur de Monsoreau, hvis hårde træk oplivedes en smule ved synet af den unge adelsmands frejdige og glade ansigt.

"Må det være mig tilladt at hilse på Dem, hr. hofjægermester?" spurgte Bussy.

"Ja, med største fornøjelse. Er der nogen særlig anledning?"

"Ikke anden end den, at hertugen af Anjous omtale har indgydt mig den største beundring for Deres person."

"Hvorledes det?"

"Jo, Hans Højhed har nemlig meddelt mig, på grund af hvilke udmærkede fortjenester, De er blevet udnævnt til hofjægermester."

Monsieur de Monsoreau blev grøngul i ansigtet og svarede med en stemme, der skælvede af vrede:

"Det glæder mig, at De er så vel underrettet, hr. greve."

"Ja, det er også mig kært," svarede Bussy. "Men alligevel ville jeg ikke have noget imod af Deres egen mund at høre en skildring af Deres bedrifter."

Monsieur de Monsoreau fik et endnu styggere udtryk i sit ansigt og svarede med et hæsligt smil:

"Jeg skulle med fornøjelse opfylde Deres ønske, men jeg ser kongen komme, og vi må derfor opsætte resten af vor samtale til en anden gang."

Ganske rigtigt viste kongen sig få hundrede alen borte, ridende på sit yndlingsdyr, en prægtig isabellafarvet, spansk hingst.

Hans Majestæt yndede smukke og venlige ansigter og var af denne grund ikke synderlig begejstret for monsieur de Monsoreau, som han imidlertid ligefuldt gav en meget nådig modtagelse, hvorefter jagten straks tog sin begyndelse.

Bussy havde stillet sig på et sted, hvorfra han kunne se alle de tilstedeværende drage forbi, men det var ham ikke muligt blandt de mange fortryllende damer, der deltog i jagten, at opdage det skønne, elskværdige væsen, der stadig foresvævede hans blik. Han tog derfor snart til takke med sine sædvanlige venners underholdning og selskab.

"Hvad mener du om den nye hofjægermester?" sagde Antraguet til ham. "Jeg finder, han er skrækkelig!"

"Ja, jeg i lige måde. Hvordan mon hans kone ser ud?"

"Han er ikke gift, men han bliver det vist snart."

"Med hvem?"

"Med madame Veudron, der lige har begravet sin tredje mand, og som nu går på jagt efter den fjerde. Se engang, hvor tæt hun holder sin brune hest bag ved monsieur de Monsoreaus sorte."

"Er hofjægermesteren rig?"

"Ja, han har mange penge, men hans adel er der ikke megen stads ved."

"Er der ellers nogen af jer, der ved noget om ham?"

"Ja," svarede Livarot, "men det er en lang historie."

"Fortæl den bare!"

"En aften for en uges tid siden, da jeg havde været i besøg hos min farbroder og red hjem gennem Méridor-skoven, hørte jeg pludselig et dæmpet skrig og så en hvid pasgænger med tom sadel fare gennem buskene. Jeg skyndte mig frem og bemærkede i udkanten af en lang, mørk allé en høj, mager mand på en sort hest. Han red ikke, han fløj. Jeg hørte på ny det samme kvalte skrig og skelnede foran på sadlen en kvindelig skikkelse, hvis mund rytteren holdt lukket med sin hånd. Jeg havde min bøsse hos mig, og du ved, jeg plejer at træffe sikkert, men i samme øjeblik, jeg skulle trykke af, gik lunten ud."

"Nå, og hvad så?"

"Så spurgte jeg en brændehugger, jeg traf i skoven, hvad det var for en røver, der bortførte damer, og han svarede mig, at det var monsieur de Monsoreau."

"Men hvem var damen?"

"Ja, det har jeg aldrig kunnet få at vide."

"Fortæller man ellers noget om den skurk?"

"Nej, ikke andet end, at han nok egentlig aldrig har gjort sig skyldig i nogen virkelig forbrydelse, og at han er en dygtig

jæger, der passer fortrinligt til at være hofjægermester. Langt bedre end Saint-Luc, som pladsen oprindelig var bestemt for, men som nok kunne takke hertugen af Anjous indflydelse for, at han ikke fik den. Er det ellers sandt, hvad man fortæller, at den stakkels Saint-Luc stadig sidder indespærret i Louvre?"

"Nej, nu er han fri. Han rejste bort i nat for at inspicere sin kones godser."

"Han er altså blevet jaget i landflygtighed?"

"Det ser næsten sådan ud."

"Nu har jeg aldrig hørt så galt! Er det virkelig muligt?"

"Ja, vist så. Hans svigerfader, marskal Brissac, fortalte mig det i morges med egen mund. Men nu er det nok bedst, vi kommer af sted. Hans Højhed venter på mig."

Og Bussy satte sin hest i galop og red, efterfulgt af Livarot og Antraguet, hen til hertugen af Anjou, der utålmodigt ventede på ham.

"Nådige herre," udbrød Bussy, da han havde indhentet hertugen. "Hvilken fornøjelse har det ikke været for mig at gøre monsieur de Monsoreaus bekendtskab! Det er dog en herlig mand!"

"Du har altså talt med ham?"

"Ja, og jeg fik det bedste indtryk af ham."

"Spurgte du ham, hvilke tjenester han har vist mig?"

"Ja, naturligvis. Det var jo derfor, jeg gik hen og tiltalte ham."

"Nå, og han *svarede* dig?"

"Ja, lige straks, på den høfligste måde af verden."

"Men *hvad* svarede han dig?"

"Han tilstod, at han var Deres Højheds leverandør."

"Vildtleverandør?"

"Nej, kvindeleverandør!"

"Hvad behager? Jeg tror, du raser, Bussy! Hvad skal den tåbelige spøg betyde?"

"Den skal betyde, at han bortfører smukke damer på sin sorte hest og holder dem hånden for munden, for at de ikke skal skrige om hjælp."

Hertugen brast i en tvungen latter.

"Hvorledes? Deres Højhed behager at le? Er det da virkelig så morsomt, det jeg fortæller?"

"Nej, ikke just det, du fortæller, men den vildfarelse, du svæver i, finder jeg overmåde komisk."

"Om nogen vildfarelse kan her ikke være tale. Den begivenhed, jeg sigter til, fandt sted i Méridor-skoven."

Hertugen holdt op at le og blev helt bleg om næbbet.

"Nådige herre," fortsatte Bussy med et lunt blik i sine kloge øjne, "lad os to være ærlige mod hinanden og lægge kortene på bordet. Sig mig oprigtigt, hvad De forlanger af mig. Selv om jeg skulle komme til at gå monsieur de Monsoreau i bedene, ved De jo godt, at jeg intet hellere ønsker end at være Deres Højhed til behag."

Hertugen betænkte sig lidt, inden han svarede:

"Velan, Bussy, du har ret. Jeg trænger til din hjælp, og hvis du vil give mig en håndsrækning, kan du stole på, jeg ikke skal glemme, hvad jeg skylder dig."

"Jeg er lutter øre, Deres Højhed."

"Så hør mig da, og hjælp mig i min vånde. For nogen tid siden bemærkede jeg i Sankt Catherine-kirken en tilsløret, vidunderlig skøn dame, hvis træk mindede mig om en kvinde, jeg engang har elsket med lidenskabelig kærlighed. Jeg fulgte

efter hende og mærkede mig stedet, hvor hun bor. Hendes kammerpige er bestukket og har givet mig nøglen til gadedøren."

"Så har Deres Højhed jo intet at klage over."

"Nej, for så vidt ikke, men hør blot videre. Bemeldte dame er, efter hvad jeg har bragt i erfaring, fuldstændig ærbar og dydig, selv om hun er både ung og smuk."

"Det lyder næsten utroligt!"

"Nuvel, Bussy, i tillid til det venskab, jeg håber, du nærer for mig, vil jeg bede dig gøre mig en voldsom stor tjeneste."

"Jeg begynder at ane, hvad Deres Højhed forlanger af mig. Jeg skal naturligvis gøre haneben til Deres udkårne, for at De kan få beviser i hænde for, at hun er lige så ærbar som smuk."

"Nej, ikke just det, Bussy, men jeg vil bede dig udforske, om der ikke er en anden, der gør kur til hende."

"Det bliver ikke let. Hvordan skal jeg bære mig ad med det?"

"Du skal lægge dig i baghold og skaffe dig at vide, hvem den mand er, der kommer til hende."

"Der er altså en mand med i spillet?"

"Ja, jeg er bange for det."

"En elsker eller en ægtemand?"

"Rimeligvis en af delene."

"Og hvis det nu lykkes mig, bliver jeg så hofjægermester, næste gang posten er ledig?"

"Ja, det lover jeg dig gerne, Bussy, så meget mere, som jeg endnu aldrig har haft lejlighed til at gøre noget rigtigt for dig."

"Hvorledes? Har Deres Højhed virkelig lagt mærke til, at jeg er blevet forbigået?"

"Ja, jeg har allerede længe sagt det til mig selv."

"Men ganske sagte, naturligvis, i følge fyrstelig skik og brug."

"Nå, men jeg kan altså stole på dig?"

"I hvilken retning?"

"I retning af at udspionere bemeldte dame."

"Oprigtig talt, nådige herre, dette hverv tiltaler mig ikke, og jeg så hellere, at De overdrog mig et andet, der stemte mere overens med de principper, jeg har indsuget med modermælken."

"Er det altså din mening, du vil trække dig tilbage?"

"For pokker! De vil jo have, jeg skal være spion."

"Lad os undgå disse stærke udtryk! Jeg beder dig simpelt hen om at påtage dig et hverv, som det er mig magtpåliggende at få godt udført. Det er jo ingenlunde udelukket, at der bliver lejlighed for dig til at trække sværdet fra skeden."

"Det gør mig ondt at måtte skuffe Deres forventning, nådige herre, men det forekommer mig unægtelig, at der gives opgaver, som man kun selv kan løse, om man så er nok så højt på strå."

"Du fastholder altså din vægring?"

"Ja, nådige herre."

"Så bliver jeg vel nødt til at følge dit råd og selv påtage mig den rolle, jeg havde tiltænkt dig. Og hvis jeg kommer galt fra det, vil jeg have ret til at sige, at uheldet ville være undgået, hvis min gode ven Bussy havde været mindre forsigtig."

"Nådige herre, de husker nok selv, at De sagde til mig forleden aften: 'Jeg hader disse spradebasser, som omgiver kongen og som benytter enhver lejlighed til at stikke næsen til vejrs på vor bekostning. Gør mig den tjeneste at deltage i Saint-Lucs bryllupsgilde og søg lejlighed til at yppe strid, så at du

muligvis kan skaffe mig et par stykker af dem fra halsen.' Jeg fulgte opfordringen og gik derhen. De var fem imod én. Jeg udfordrede dem. De lagde sig i baghold for mig, angreb mig alle fem på en gang og fældede min hest. Jeg sårede to af dem og slog den tredje til jorden. I dag forlanger De af mig, at jeg skal lægge snarer for en kvinde. Tilgiv mig, nådige herre, men dette forlangende overskrider, hvad en fyrste har ret til at fordre af en adelsmand, og jeg anser mig derfor fuldt beføjet til at afslå Deres anmodning."

"Jeg hverken vil eller kan tvinge dig, Bussy, og når mit forslag ikke tiltaler dig, må du gerne være fri. Jeg kan nok klare den affære i forening med d'Aurilly, således som jeg hidtil har gjort."

Denne sidste bemærkning bragte Bussy til at studse, og han spurgte med et tonefald, der tydede på stærk interesse:

"Var det måske i anledning af denne sag, at Deres Højhed og d'Aurilly forleden nat blev overrasket af Quélus og hans følgesvende?"

"Ja, netop."

"Den skønne, ukendte dame bor altså i nærheden af Bastillen?"

"Ja, lige over for Rue Sainte-Catherine."

"Har Deres Højhed senere stået på lur samme steds?"

"Ja, i går aftes."

"Og fik De noget at se?"

"Ja, jeg så en person, indhyllet i en kappe, og som øjensynlig ikke ønskede at blive bemærket, da han stadig holdt sig skjult foran døren til damens bolig."

"Var han alene?"

"Ja, i begyndelsen."

"Men senere?"

"Senere kom der en anden mand til, som holdt en lygte i hånden."

"Er Deres Højhed vis på, at de to personer stod i ledtog?"

"Ja, jeg så, de gav sig i snak med hinanden, og da de ikke syntes oplagte til foreløbig at forlade deres post, anså jeg det for unyttigt at blive og overlod dem valpladsen."

"Efter hvad jeg hører, synes jeg, der er noget muggent ved det hele, og i Deres Højheds sted ville jeg hellere slå den affære ud af hovedet."

"Nej, det kan der aldeles ikke være tale om."

"Hvorfor ikke?"

"Hun er alt for smuk!"

"De har jo næppe set hende."

"Tilstrækkelig til at være aldeles bedåret af hendes yndige gyldne hår, dejlige øjne og prægtige figur."

"Jeg ser hende for mig. Det må unægtelig være en sjældent henrivende skabning. Hun må jo være en engel at skue."

"Det er hun, og du kan nok indse, Bussy, at jeg på ingen måde kan finde mig i tanken om at måtte opgive at komme i besiddelse af en sådan perle."

"Jeg indser det, nådige herre, og jeg begynder at betragte Deres forslag med andre øjne."

"Hvorledes? Er det dit alvor, eller gør du nar ad mig?"

"Jeg gør aldeles ikke nar og er fuldstændig alvorlig. Det er virkelig min mening, at hvis Deres Højhed blot vil være så venlig at meddele mig Deres ordrer og opgive mig bemeldte dames bolig, skal jeg med største fornøjelse stille mig på vagt."

"Du vil altså virkelig være mig behjælpelig?"

"Ja, sig mig blot, hvad jeg skal gøre."

"Det eneste, jeg forlanger af dig, er, at du stiller dig på post i en passende afstand, indtil du ser nogen gå ind i huset. Så skal du følge bagefter og skaffe dig at vide, hvem det er."

"Men hvis nu vedkommende, der går ind, lukker døren efter sig?"

"Det har intet at sige. Som jeg sagde dig, er jeg i besiddelse af en nøgle."

"Ja, så har det jo ingen nød."

"Jeg kan altså stole på, at du er parat."

"Ja, hvad øjeblik det skal være. Men jeg må bare have at vide, hvor det er."

"Det skal jeg nok vise dig, når jagten er til ende."

"Fortræffeligt, nådige herre. Og hvad skal jeg gøre med manden, når han kommer?"

"Ikke andet end at følge efter ham, til du har fået at vide, hvem det er. Jeg overlader til dig at drive eventyret lige så vidt, det behager dig."

"Jeg har altså fuldstændig frie hænder?"

"Ja, fuldstændig. Men du må love mig at holde tand for tunge."

"Det lover jeg ved min ære som adelsmand."

"Ingen må ledsage dig på ekspeditionen."

"Det sværger jeg på evangeliet."

"Så er den ting afgjort. Når vi på tilbagevejen kommer forbi Bastillen, viser jeg dig døren ... Du følger med mig hjem ... Jeg giver dig nøglen ... og i aften ..."

"I aften træder jeg i Deres Højheds sted, det er en aftale!"

Bussy og hertugen sluttede sig nu atter til jagten, der ledes af monsieur de Monsoreau med beundringsværdig genialitet. Kongen var henrykt over arrangementet og komplimenterede hofjægermesteren i de varmeste udtryk.

Efter at være jaget i to timer, efter at have faret ustandseligt rundt i en omkreds af flere mil, efter i det mindste tyve gange at være set, vendte dyret omsider tilbage og lod sig fange på akkurat det samme sted, hvor det var blevet jaget op.

Monsieur de Monsoreau blev på ny komplimenteret og tog heraf anledning til særlig at udtrykke sin påskønnelse over for hertugen af Anjou, der så varmt havde anbefalet ham til pladsen.

"Men glem ikke, min gode hofjægermester," sagde hertugen, "at det gælder om frem i tiden at blive ved at være lige flink og samvittighedsfuld. De må endnu i aften tage til Fontainebleau, for at De kan gøre Dem bekendt med skoven og ordne alt til kongens ankomst i morgen eller i overmorgen."

"Deres Højhed har fuldstændig ret, og der er ikke tale om andet end, at jeg tager af sted allerede i aften."

"Stakkels monsieur de Monsoreau!" bemærkede Bussy leende. "Ikke engang nætterne kan De have for Dem selv. Det er godt, De er Deres egen herre. Hvis De var gift, ville Deres kone vist ikke synes om, at De sådan altid var på farten."

Bussys bemærkning fremkaldte på hofjægermesterens kinder en gusten bleghed, der ikke bidrog til at forskønne hans i forvejen grimme og frastødende ansigt.

12. Bussy genfinder samtidig portrættet og originalen

Omtrent klokken fire om eftermiddagen var jagten til ende, og ved femtiden drog hele hoffet med kongen og hertugen i spidsen gennem forstaden Saint-Antoine ind i Paris.

Da toget passerede Bastillen, henledte kongen sine omgivelsers opmærksomhed på denne fæstnings stolte og mørke udseende – muligvis i den hensigt at minde dem om, hvad der ventede dem, hvis de en gang faldt fra og gjorde fælles sag med kronens fjender. Således var i hvert fald den almindelige opfattelse, og det var tydeligt at spore, hvorledes bemærkningen om Bastillen havde til følge, at den ærbødighed, der vistes kongen, blev endnu større.

Hertugen af Anjou var imidlertid redet om på siden af Bussy og hviskede til ham:

"Læg vel mærke til træhuset til højre, hvis gavl dækker over en lille statue af den hellige jomfru. Følg med øjet den samme linje og stands ved det femte hus."

"Ja."

"Det er dér, hun bor."

"Mon man ikke kan få hende at se? Alle strømmer jo til vinduerne ved lyden af trompeterne, der melder kongens hjemkomst."

"Ja, over alt, undtagen netop i det hus, hvor hun er."

"Men jeg kan dog se et af gardinerne bevæge sig."

"Ja, men hun kommer ikke frem. Enten er hun godt bevogtet, eller også vogter hun godt på sig selv. I alle tilfælde har du nu set huset. Når vi kommer hjem i mit palæ, skal du få nøglen."

Bussy anspændte sig af yderste evne for at se et glimt af den person, der gemte sig bag gardinet, men kunne intet opdage.

Ved ankomsten til hertugens palæ fik Bussy nøglen udleveret, og efter at have lovet at ville gøre sit bedste, skyndte han sig hjem til Rémy, der utålmodigt ventede på ham.

"Nå," spurgte Bussy, "hvordan går det?"

"Ikke godt."

"Du har intet opdaget?"

"Ikke det mindste. Stedet er lige så lidt at finde om dagen som om natten. Jeg vakler stadig mellem fem eller seks huse, der ligger lige ved siden af hinanden. Jeg er absolut ikke kommet en smule videre, end jeg var i morges."

"Det er da godt, jeg har været heldigere."

"Har De virkelig? Hvorledes det?"

"Forsynet, kære ven, har sine egne hemmelighedsfulde planer og sælsomme veje."

"Er De vis i Deres sag?"

"Ja, omtrent. Jeg har det bedste håb. Skulle jeg have taget fejl, skal du nok få det at vide."

"Når?"

"En gang i morgen tidlig."

"Og indtil da?"

"Anbefaler jeg dig tålmodighed."

"Jeg skal altså ikke følge med?"

"Nej tak."

"Men De lover mig nok at være forsigtig?"

"Hvad det angår, har det ingen nød. Jeg er jo bekendt for min forsigtighed!"

Og Bussy tog med en hjertelig latter afsked med sin beskedne forbundsfælle, der ikke vovede at gøre flere henstillinger, men som øjensynlig kun ugerne fandt sig i sin nødtvungne neutralitet.

Bussy spiste til middag med en appetit som et menneske, der tvivler på foreløbig at få et nyt måltid, og hen ad otte rustede han sig til ekspeditionen, udvalgte den bedste af sine kårder, stak et par pistoler i bæltet og lod sig i sin bærestol bringe ned til Rue Saint-Paul. Han genkendte uden vanskelighed det pågældende hus og stillede sig på post i nærheden, fast bestemt på at vente to timer, og hvis der ikke inden disse to timers forløb viste sig nogen, da at handle for egen regning.

Han havde næppe ventet i ti minutter, og klokken var kun blevet et par minutter over ni, da to mænd kom ridende gennem Bastilleporten. De standsede i nærheden af Tournelles-palæet. Den ene af dem steg af hesten, rakte tøjlerne til den anden, der rimeligvis var en tjener, og begav sig – efter at have set sin ledsager og de to heste vende tilbage og forsvinde i mørket ad den vej, de var kommet – hen imod det hus, der var betroet Bussys årvågne omsorg. Efter at have spejdet til højre og venstre for at se, om han blev iagttaget, gik den ukendte rask ind ad døren og forsvandt.

Bussy ventede et par sekunder, af frygt for at den mystiske person skulle stå på lur bag gittervinduet. Derpå gik han ganske sagte tværs over gaden, åbnede døren, lukkede den atter forsigtigt efter sig og listede sig langsomt frem på tåspidserne, indtil han kom til en trappe. Her standsede han af to grunde.

For det første følte han sine ben vakle under sig af sindsbevægelse, og dernæst hørte han en dæmpet, men barsk stemme, der sagde:

"Vil De sige til fruen, Gertrude, at det er mig, og at jeg ønsker at tale med hende."

"Vær så artig at træde indenfor," lød svaret, "nu skal jeg straks melde Deres ankomst til fruen."

Derefter hørtes lyden af en dør, og alt blev stille.

Bussy fortsatte sin lydløse vandring ned ad trappen og bevægede sig videre med tilbageholdt ånde og fremstrakte hænder, indtil han fandt en dør, hvori der sad en nøgle. Skælvende fra top til tå drejede han nøglen rundt, trykkede forsigtigt døren op og trådte ind i en stue, som opfyldtes af et skarpt lysskær, der kom fra et tilstødende værelse. Bussy genkendte de brogede tapeter, det malede loft med de mytologiske figurer, den udskårne seng og det hvide guldbroderede damask og følte sit hjerte gennembæves af sød gysen. I værelset ved siden af lød utålmodige skridt, og man hørte en gnaven stemme brumme:

"Det var da en Helvedes tid! Hvor længe skal man gå her og vente?"

Umiddelbart efter blev en dør lukket op, og lyden af små, hurtige trin og knitrende silketøj nåede Bussys øre. Derefter hørtes en kvindestemme, hvis melodiske klang Bussy genkendte, selv om den ved denne lejlighed lød hård og affejende:

"Her er jeg, hr. greve. Hvad ønsker de nu igen? Kan De da slet ikke lade mig have ro?"

Bussy godtede sig i sit skjul over denne ugæstfri modtagelse og tænkte: "Hvis det er hendes elsker, hun taler til i den tone, så må jeg rigtignok i allerhøjeste grad ønske hendes mand til lykke!"

"Jeg kommer, frue," svarede den tiltalte, "i den hensigt at meddele Dem, at da jeg i morgen tidlig skal til Fontainebleau, har jeg besluttet at tilbringe natten hos Dem."

"Har De hørt nyt fra min fader?"

"Det skal jeg nok sige Dem senere, men først ..."

"Nej, jeg vil straks have svar på mit spørgsmål. De erindrer nok, hvad vi blev enige om i går, da jeg samtykkede i at blive Deres hustru på den udtrykkelige betingelse, at De sørgede for, at fader enten straks kom til Paris eller også, at jeg kom ud til ham."

"Jeg har ikke glemt vor aftale, og jeg lover Dem, lige så snart jeg kommer tilbage fra Fontainebleau, at holde mit ord, men imidlertid synes jeg ikke, De skulle betænke Dem på at tilstå mig ..."

"Jeg tilstår Dem intet! Og jeg forsikrer Dem for, at jeg ikke vil tilbringe så meget som en eneste time under samme tag som De, førend jeg har fået fuld vished om min faders skæbne."

Og med en lille sølvfløjte (som det var skik og brug i hine tider) kaldte den fornærmede dame på sit tyende.

En høj, svær kammerpige, der åbenbart havde ventet dette vink, kom øjeblikkelig til stede ad samme dør som Bussy, og en lysstrøm trængte ind i værelset, så at han på væggen mellem vinduerne troede at genkende det portræt, der så levende havde sysselsat hans tanke.

"Gertrude," lød damens stemme, "du må ikke gå til ro, men stadig holde dig så nær, at du kan høre, når jeg kalder."

Soubretten forsvandt og lod ved sin bortgang døren til det tilstødende værelse stå helt åben, så at portrættet på væggen trådte frem i fuld belysning.

Der var ingen tvivl længere, det var virkelig det samme billede, der havde efterladt et så uudsletteligt indtryk i hans sjæl! Med bankende hjerte listede han sig nærmere for at kigge gennem åbningen, som de massive hængsler frembragte mellem døren og væggen, men hvor sagte han end gik, knirkede dog gulvet under hans fødder i samme øjeblik, som han nåede sprækken og gav sig til at kikke.

Damen derinde fo'r sammen og så hen imod døren. Det var *hende*, originalen til portrættet, hans hjertes dronning!

Den mand, hun talte med, havde rimeligvis intet hørt, men fulgte retningen af hendes blik og vendte sig ligeledes om.

Det var monsieur de Monsoreau.

Bussy var nær ved at tro, at han denne gang virkelig drømte, og førte hånden til panden, hvor han følte sveden perle frem. Han kunne tydeligt se dem begge to. Damen stod oprejst med blegt ansigt og et udtryk af kold foragt præget i hver en mine. Hofjægermesteren sad på en stol og bed i sine negle med rynket pande og gnistrende øjne.

"Hør, frue," sagde han endelig, "nu er jeg snart ked af den rolle, De spiller som offerlam og forfulgt uskyldighed. Glem ikke, at dette hus er mit, og at De selv er grevinde de Monsoreau, det vil sige min hustru."

"I så fald forstår jeg ikke, hvorfor jeg ikke må se min fader, og hvorfor De stadig holder mig skjult."

"Jeg har jo sagt Dem, at jeg er nødt til det af hensyn til hertugen af Anjou."

"De har forsikret mig, at jeg som Deres hustru ikke mere har noget at frygte fra den kant."

"Ganske vist, men ..."

"Men hvad?"

"Men der må endnu tages nogle forsigtighedsregler."

"Så vent, til de er truffet, og lad mig indtil da være forskånet for Deres påhæng."

"Gør mig ikke rasende, Diana, og spot ikke ægteskabets hellige bånd. De ved ikke, hvad De udsætter Dem for, hvis De driver det for vidt."

"Det ved jeg ganske vist ikke, men så længe jeg ikke har tillid til Dem, kan De umuligt forlange, jeg skal respektere det bånd, der binder os til hinanden."

"Jeg indser ikke, hvorved jeg har forskertset Deres tillid."

"Og *jeg* indser ikke, hvad De har gjort for at vinde den."

"Guds død, frue! De spiller et højt spil, men skal end Helvede blive min arvelod, vil ingen magt på Jorden kunne frelse Dem fra i denne nat at hvile i min favn."

Bussy førte hånden til sin kårde og skulle lige til at springe frem, men Diana kom ham i forkøbet.

"Vogt Dem!" udbrød hun og trak en dolk frem af sin barm. "Kommer De mig nær, støder jeg Dem ned!"

Hurtig som lynet fo'r hun ind i det værelse, hvor Bussy befandt sig, smækkede døren i og skød en dobbelt skodde for. Og da hofjægermesteren under en strøm af trusler begyndte at dundre på døren med voldsomme næveslag, udbrød hun med en stemme, hvis klang røbede en sikker beslutning:

"Hold op, tyran! eller, ved den levende Gud, hvis De bringer blot den mindste splint til at springe ud af denne dør, sværger jeg Dem, at De vil finde mig død på tærsklen."

"Frygt ikke, nådige frue," hviskede Bussy og trykkede den skælvende kvinde i sine arme. "De har en forsvarer."

Diana var lige ved at udstøde et skrig, men indså hurtigt, at den virkelige fare kom fra angriberen på den modsatte side af døren, og indskrænkede sig derfor til et stumt forsvar mod Bussys lidenskabelige omfavnelse.

Man hørte monsieur de Monsoreau stampe rasende i gulvet, hvorefter han – uden tvivl overbevist om, at Diana ville gøre alvor af sin trussel – gik rask ud af stuen og smældede døren hårdt i efter sig. Da lyden af hans skridt tabte sig i korridoren, snoede Diana sig ud af Bussys arme og udbrød med stolt værdighed:

"Hvem er De? Hvordan er De kommet herind, og hvad vil De her i huset?"

Bussy lukkede døren op, bøjede knæ for den fornærmede kvinde og svarede med øjne, der tindrede af begejstret tilbedelse:

"Bliv ikke vred over min dristighed, frue, men det er mig, hvis liv De har frelst, og når De ser mig her, er det ikke for at krænke Deres ære, men for at værne om den til den sidste blodsdråbe."

I skæret af den lysstrøm, der overstrålede den unge mands ædle åsyn, genkendte Diana hans træk og udbrød med foldede hænder:

"Retfærdige Himmel! Det er jo frygteligt? De må have hørt alt?"

"Ja, nådige frue."

"Men hvem er De da? Sig mig Deres navn."

"Nådige frue, mit navn er grev de Bussy."

"Hvorledes? Bussy? Den tapre Bussy?" udbrød Diana uden at ane, hvilken glæde dette udbrud vakte i den unge mands hjerte.

Og da kammerpigen i det samme kom ind, helt forvildet og ængstelig for, at der var noget galt på færde, fortsatte hun:

"Nu kan vi atter være rolige, Gertrude. Fra dette øjeblik af stiller jeg min ære under beskyttelse af den modigste og ædleste adelsmand i Frankrig."

Derpå rakte hun Bussy hånden og sagde:

"Tak, hr. greve, for Deres venlige bistand. Nu, da De har sagt mig, hvem *De* er, finder jeg, det er rimeligt, at De også får at vide, hvem *jeg* er."

13. Diana

Bussy rejste sig op, ganske fortumlet af elskovsrus og lykke, og fulgte med Diana ind i stuen, hvor hofjægermester de Monsoreau nylig havde gjort et så komplet mislykket forsøg på at optræde som herre og som ægtemand.

Den forelskede adelsmand betragtede Diana med et udtryk af forbavset tilbedelse. Han havde ikke kunnet tro, at den kvinde, han søgte, ville kunne tåle en sammenligning med hende, som han havde drømt om, og nu så han med forundring, at virkeligheden langt overstrålede det syn, der i febernatten havde foresvævet hans blik.

Diana, der var nitten år gammel og skøn at skue som en nysudsprungen blomst eller som en frugt, der lige er blevet moden, og hvis fløjlshinde rødmer i sommersolens stråler, kunne ikke undgå at bemærke og at blive betaget af det beundrende udtryk i Bussys blik. Som enhver kvinde var det hende usigelig kært at føle sig tilbedt, men til sidst indså hun nødvendigheden af at bryde denne alt for talende tavshed og sagde:

"Af de to spørgsmål, jeg rettede til Dem, hr. greve, har De besvaret det ene og sagt mig, hvem De var, men derimod har De endnu ikke fortalt mig, hvad jeg skylder æren af Deres besøg."

"Det har jeg ganske vist ikke, frue, men inden jeg oplyser Dem om grunden til min nærværelse, vil jeg bede Dem vise mig den tillid at opfylde Deres løfte og sige mig, hvem De er."

"Over for enhver anden ville jeg, trods min fortrykte stilling, tøve med at åbne mit hjerte, men med Dem er det en anden

sag, hr. greve. Jeg ved nemlig, at der ikke i hele Frankrig findes nogen adelsmand, hvis æresfølelse og taktfuldhed er større end Deres."

Bussy bukkede uden at svare, men en let rødme, der farvede hans kinder, tilkendegav tydeligere end ord, hvad der rørte sig på bunden af hans sjæl ved at høre sig lovprist af en kvinde, hvis skønhed ganske havde bedåret hans hjerte.

"Jeg vil da straks sige Dem," fortsatte Diana, "at jeg er datter af baron de Méridor og altså arving til et af de ældste og ædleste navne i Anjou."

"Der var en baron de Méridor, som i slaget ved Pavia frivilligt overgav sig i spaniernes vold og udbad sig som eneste gunst at måtte ledsage François den Første til Madrid for at dele majestætens fangenskab."

"Det var min fader. Hvis De nogen sinde kommer til Méridor, vil De i slottets store sal kunne se kong François den Førstes portræt, malet af Leonardo da Vinci og skænket min fader i taknemmelig erindring om hans opofrende dåd."

"Ja, det var den gang!" sukkede Bussy. "I vore dage tænker fyrsterne anderledes og lønner deres tro tjenere med den sorteste utaknemmelighed."

"Da fader kom hjem fra Spanien," fortsatte Diana, "giftede han sig og fik i sit ægteskab to sønner, der begge døde af skarlagensfeber som ganske små. Fader tog sig det meget nær, men hans sorg blev til fortvivlelse, da også kong François kort efter afgik ved døden, og han trak sig nu tilbage til sit gods Méridor for i stilhed at ruge over sin sorg. Her blev jeg født, ti år efter mine brødres død. Faders glæde var ikke til at beskrive, og han kastede sin kærlighed på mig i en sådan grad, at jeg tror,

aldrig noget barn er blevet omfattet med en så grænseløs ømhed. Da jeg var tre år gammel, mistede jeg min moder, hvilket ganske vist var et tungt slag for fader, men da jeg var alt for lille til at fatte, hvad jeg havde tabt, hørte jeg ikke op at lege og smile, og mit smil mildnede hans sorg over at have mistet moder. Jeg voksede til, og fader og jeg var alt for hinanden. Da jeg var seksten år, anede jeg ikke, at der uden for den kreds, som dannedes af mine små lam, mine påfugle, mine svaner og mine turtelduer, fandtes nogen anden verden, og det var langt både fra min tanke og fra mine ønsker, at dette liv nogen sinde skulle høre op. I de store skove, der tilhørte hertugen af Anjou, som omgiver slottet, fandtes fuldt op af dådyr, rådyr og kronvildt, som ingen tænkte på at dræbe, og dyrene var efterhånden blevet helt tamme. Mange af dem var så vant til at høre min stemme, at de kom, når jeg kaldte, og navnlig var der en hind, jeg gav navnet Mirza, der var så tam, at den kom løbende hen til mig, når den så mig, og åd af min hånd. Et forår gik der en hel måned, uden at jeg fik den at se. Jeg troede, den var død, og begræd den som en tabt veninde, da jeg til min ubeskrivelige glæde en skønne dag så den komme løbende hen imod mig, fulgt af to små kalve. I begyndelsen var de små bange for mig, men da de så deres moder kærtegne mig, kom de også snart hen og slikkede min hånd.

På den tid bredte det rygte sig, at hertugen af Anjous statholder, grev de Monsoreau, var i vente.

Hvorfor traf dette navn mig lige i hjertet, første gang jeg hørte det nævne? Jeg kan ikke tænke mig anden forklaring end, at det må have været en forudanelse om den sørgelige rolle, denne mand skulle komme til at spille i mit liv.

En morgen genlød skovene af valdhornsklang og hundegøen. Jeg skyndte mig hen til palæets gitter og kom netop tidsnok til at se Mirza med sine to kalve fare forbi som et lyn, efterfulgt af et halsende hundekobbel. Et øjeblik efter så jeg ligesom i et drømmesyn en rytter på en sort hest suse af sted i samme retning; det var monsieur de Monsoreau. Jeg udstødte et skrig og bad om nåde for mine yndlingsdyr, men han hørte mig ikke. Ude af mig selv styrtede jeg gennem parken i håb om at træffe greven og for at bønfalde ham om at opgive denne forfølgelse, der sønderrev mit hjerte.

Jeg løb alt, hvad jeg kunne, men snart var det mig ikke engang muligt længere at høre hundenes gøen, og til sidst sank jeg ned ved foden af et træ og begyndte at græde bitterligt. Pludselig syntes jeg på ny at kunne skelne fjern hundegøen, og jeg tog ikke fejl. Larmen kom nærmere og nærmere, og til sidst var den så nær, at jeg skyndte mig at springe op og styrtede frem i den retning, hvorfra lyden syntes at komme. Ganske rigtigt så jeg på en åben plet i skoven den stakkels Mirza fare stønnende forbi. Den havde nu kun én kalv. Den anden havde sikkert været for træt til at følge med og var uden tvivl allerede blevet sønderrevet af hundene. Mirza selv blev øjensynlig svagere og svagere. Afstanden mellem den og de rasende hunde formindskedes hvert sekund. Dens løb var nu kun afbrudte spring, og da den kom forbi mig, hørte jeg den udstøde en ynkelig klagen. Ligesom forrige gang råbte jeg så højt, jeg kunne, for at blive hørt, men monsieur de Monsoreau havde kun tanke for dyret, han forfulgte, og fo'r endnu hurtigere forbi end før, med jagthornet for munden og blæsende af alle kræfter. Bag ved ham hidsedes hundene med horn og tilråb af grevens

jagtbetjente. Som en stormvind susede skaren gennem skoven og forsvandt i det fjerne. Jeg var ved at fortvivle, men tanken om, at greven og hans følgesvende endnu en gang kunne komme forbi, og at det måske da ville lykkes mig at blive hørt og ved mine bønner at bevæge jægerne til at skåne det stakkels dyr, gav mig nyt mod. Jeg fulgte en bred vej med smukke træer på begge sider og genkendte alleen, der førte op til Beaugé-slottet, der tilhører hertugen af Anjou og ligger omtrent to mil fra min faders slot. Først nu gik det op for mig, at jeg var alene og langt fra mit hjem, og jeg begyndte at blive så bange, at jeg kun tænkte på snarest muligt igen at komme tilbage, men pludselig hørte jeg atter horn og hunde i det fjerne. Kort efter så jeg på den modsatte side af en sivomkranset sø Mirza komme springende i fuld fart ud af skoven, men forfulgt på så nært hold, at den meget snart måtte blive indhentet. Den var alene. Dens anden kalv var nu også bukket under. Den friske luft fra søen syntes at give den nye kræfter, og med et spring styrtede den sig ud imellem sivene og begyndte at svømme gennem vandet hen i den retning, hvor jeg stod, som om den ville forsøge på at nå mig. Jeg betragtede åndeløs og med tårefyldte øjne min forfulgte ven, hvis kræfter lidt efter lidt udtømtes, mens derimod hundene, der svømmede tæt bag ved den, syntes at vinde ny styrke ved synet af dens svaghed. De mest glubske havde allerede begyndt at bide den i halsen, da pludselig monsieur de Monsoreau kom til syne i udkanten af skoven. Da han nåede bredden af dammen, sprang han af hesten. Nu samlede jeg alle mine kræfter og råbte med foldede hænder: "Nåde! Nåde!" Det forekom mig, han havde hørt mig, og jeg råbte igen, endnu stærkere end første gang. Denne gang kunne

jeg se, at jeg havde tiltrukket mig hans opmærksomhed, og håbet om at frelse Mirza vågnede på ny i mit bryst. Efter at have sendt et hurtigt blik over, hvor jeg stod, sprang han ud i en båd og nærmede sig med raske åretag dyret, der, omringet af de gøende hunde, kæmpede sin sidste kamp. Jeg tvivlede ikke om, at monsieur de Monsoreau, bevæget ved mit angstfulde råb, nærede den hensigt at frelse dyret fra det glubske kobbel, da jeg pludselig så ham, i samme øjeblik som han nåede Mirza, drage sin jagtkniv op af bæltet. En solstråle bragte stålet til at lyne, men glimtet forsvandt, og jeg udstødte et skrig. Hele klingen boredes ned i struben på det stakkels dyr. En blodstrøm vældene frem og farvede vandet rødt. Mirzas angstbrøl lød så hjælpeløst fortvivlet, at det gik mig gennem marv og ben, hun pjaskede med forbenene, rejste sig næsten lodret i vejret og faldt død tilbage i bølgernes favn.

Jeg udstødte et skrig og sank besvimet til jorden. Da jeg atter kom til mig selv, lå jeg i et af Beaugé-slottets værelser, og fader, som man havde ladet hente, sad og græd ved min seng. Det viste sig imidlertid kun at være en nervekrise, så at jeg allerede dagen efter var i stand til at vende tilbage til Méridor, hvor jeg dog atter måtte gå til sengs og blive liggende det meste af en uge. Da jeg var begyndt at komme mig, fortalte fader mig, at monsieur de Monsoreau, der havde set mig blive båret besvimet bort, dagligt havde indfundet sig hos os for at spørge til mit befindende. Han beklagede bittert at have været den ufrivillige årsag til min store sorg og bad om selv at måtte gøre mig sin undskyldning, da han ikke kunne føle sig rolig uden at høre sin tilgivelse blive udtalt af min egen mund. Selv om han indgød mig modbydelighed, kunne jeg dog ikke godt undslå mig for at

bønhøre hans ønske. Den følgende dag indfandt han sig, og jeg var allerede da blevet betydelig roligere. Jeg havde begyndt at indse det tåbelige i min adfærd og beklagede, at min godhed for Mirza havde kunnet bringe mig i den grad til at glemme mig selv. Greven spillede den utrøstelige og svor ved sin ære, at han ville have anset det for en kær pligt at skåne dyret, hvis han blot havde kunnet ane, at jeg nærede kærlighed til hans offer. Hans forsikringer rørte mig dog ikke, og han forlod mig uden at have formået at udslette af mit hjerte det smertelige indtryk, han havde bibragt mig. Da han gik, bad han om tilladelse til at måtte komme igen, og fader, der gerne ville stå på en god fod med en så indflydelsesrig mand, fandt ingen grund til at nægte ham adgang til sit hus. Fra dette øjeblik af havde jeg ikke mere nogen rolig time. Jeg mærkede nemlig snart, at greven havde fattet den mest glødende interesse for min person. I begyndelsen kom han kun en gang om ugen, derpå to gange og endelig hver dag. Han forstod at gøre sig afholdt af fader, der fandt fornøjelse ved hans underholdning, og alene af den grund vovede jeg ikke at protestere mod hans besøg, så meget mere som han over for mig ved enhver lejlighed var yderst elskværdig og galant.

En morgenstund kom fader ind til mig og sagde med et udtryk af glad højtidelighed:

"Min kære pige, du har ofte forsikret mig, at du ikke har noget højere ønske end altid at måtte blive hos mig, og det er mig derfor en glæde at kunne meddele dig, at det kun afhænger af dig selv at se dit ønske opfyldt."

Jeg gennembævedes af en grufuld anelse og blev så bleg, at han udbrød, helt forskrækket:

"Men Diana dog! Hvad fejler du! Er du syg?"

"Monsieur de Monsoreau?" stammede jeg.

"Nå ja, om så var?"

"Nej, aldrig, kære fader, aldrig må det ske, hvis du har den ringeste medlidenhed med din datter!"

"Elskede Diana, du ved, min kærlighed til dig kender ingen grænser. Greven behøver jo ikke straks noget svar. Tag otte dages betænkningstid, og hvis du om otte dage ..."

"Nej, nej, for Himlens skyld!" udbrød jeg, "ingen otte dage, ingen fire og tyve timer, intet minut! Skån mig! Skån mig!"

Og jeg brast i ustandselig hulken. Fader, der tilbad mig og aldrig før havde set mig så fortvivlet, lovede aldrig mere at ville omtale dette ægteskab i min nærværelse.

Der henrandt nu en hel måned, uden at jeg så monsieur de Monsoreau, og uden at jeg hørte tale om ham, men en skønne dag modtog vi en indbydelse fra hofjægermesteren til at overvære en stor fest på rådhuset i Angers til ære for kongens broder. Til indbydelsen føjedes en personlig billet fra hertugen, som tilskrev fader, at han godt erindrede at have truffet ham ved kong Henri den Tredjes hof, og at det ville være ham en fornøjelse at forny bekendtskabet. Min første tanke var at bede fader sige nej, hvilket jeg også let havde fået ham til, hvis indbydelsen var sket i monsieur de Monsoreaus navn alene, men de ord, hertugen havde tilføjet, bevirkede, at fader var bange for at fornærme Hans Højhed ved et afslag, og vi bestemte os derfor til at sige ja. Da vi indfandt os ved festen, blev vi modtaget af monsieur de Monsoreau, som om intet var foregået imellem os. Han var hverken mere kold eller mere venlig imod mig end mod de andre tilstedeværende damer, og

jeg priste mig lykkelig over ikke at være genstand for særlig udmærkelse fra hans side, hverken i god eller i ond forstand. Det samme kunne derimod ikke siges om hertugen af Anjou, der næppe havde fået øje på mig, førend hans blik fulgte mig, hvor jeg gik og stod. Jeg følte mig så ilde til mode ved Hans Højheds opmærksomhed, at jeg, under påskud om at være træt, indtrængende bad fader om at måtte forlade ballet, og vi var de første, der tog bort.

Tre dage efter kom monsieur de Monsoreau for at aflægge os et besøg. Jeg så ham komme ridende nede i alleen og skyndte mig at trække mig tilbage til mit værelse. Min frygt for, at fader skulle lade mig kalde, viste sig dog ugrundet, og efter en halv times forløb så jeg monsieur de Monsoreau drage bort igen, uden at nogen havde meldt mig hans besøg, og uden at fader senere med et ord omtalte, at han havde været hos os. Et par dage efter, da jeg kom hjem fra en spadseretur i omegnen, blev det meldt mig, at monsieur de Monsoreau var kommet, og at fader flere gange med ængstelse havde spurgt efter mig og givet ordre til straks at lade ham vide, når jeg kom tilbage. Næppe et minut efter kom fader ilende ind til mig og sagde:

"Mit kære barn, grundet på omstændigheder, som jeg en gang senere skal forklare dig, er det nødvendigt, at jeg sender dig bort i nogen tid. Spørg mig ikke nøjere, men vær overbevist om nødvendigheden af en skilsmisse på en fjorten dages tid, ja måske en hel måned."

Det anede mig, at monsieur de Monsoreau var med i spillet, og jeg kom til at gyse af angst.

"Og hvorhen skal jeg da begive mig, kære fader?"

"Til min søster på herresædet Montebello, hvor du vil være skjult for alles øjne. Hvad din afrejse angår, da vil der blive draget omsorg for, at den finder sted om natten."

"Tager *du* ikke med mig?"

"Nej, jeg bliver her for at afvende mistanke. Der er ingen, der må ane, at du tager bort."

"Men hvem skal da ledsage mig?"

"To mænd, som jeg har fuld tillid til. Stol på mig, mit barn; det gælder din lykke, og spørg mig ikke videre."

Jeg besluttede som en lydig datter at føje mig efter faders ønske og forlangte ingen yderligere forklaring. Efter at vi havde aftalt, at min kammerpige Gertrude skulle rejse sammen med mig, bad fader mig snarest mulig træffe de nødvendige rejseforberedelser.

Ved ottetiden kom fader for at hente mig. Det var en kold og mørk vinteraften. Jeg var fuldstændig rejsefærdig, og uden at nogen af os sagde et ord, fulgtes vi ad gennem skoven ud til lågen, hvor to mænd ventede på os med en bærestol. Efter at fader indtrængende havde anbefalet mig til deres årvågenhed, tog Gertrude og jeg plads i bærestolen, som straks satte sig i bevægelse. Der var forløbet et par timer, og jeg var allerede trods min uro så småt begyndt at dysses i søvn af bærestolens ensformige slingren, da jeg pludselig vågnede ved et ryk, samtidig med at Gertrude greb mig voldsomt i armen og udbrød:

"Å, frøken! Jeg tror, der er noget galt på færde."

Jeg stak hovedet ud mellem gardinerne og så, at vi var omringet af seks maskerede ryttere. Vore to ledsagere, der havde sat sig til modværge, var blevet afvæbnet og bundet. Både

Gertrude og jeg var alt for lammede af skræk til at kunne råbe om hjælp, og hvad havde det også kunnet nytte? Den mand, som lod til at være bandens anfører, kom hen til mig og sagde i en høflig tone:

"Vær blot rolig, frøken! Der skal ikke vederfares Dem noget ondt, men jeg må forlange, at De følger med os."

"Hvorhen?"

"Til et sted, hvor jeg lover Dem, at De vil blive behandlet som en dronning."

Dette løfte indgød mig langt større skræk, end en trussel ville have forårsaget mig, men jeg indså det unyttige i at protestere og svarede forsagt:

"Gør med os, hvad De vil. Vi er kun to stakkels hjælpeløse kvinder og kan ikke forsvare os."

To af rytterne steg af hesten, bemægtigede sig bærestolen og slog ind på en anden vej end den, vi hidtil havde fulgt.

I tre timer fortsattes vandringen, uden at der fra nogen af siderne mæledes et ord. Endelig standsede vi. En portlåge knirkede, der veksledes nogle ord, og det lød, som om vi kom over en vindebro. Jeg tog ikke fejl. Ved at kaste et blik ud af vinduet så jeg, at vi befandt os i en slotsgård. Men hvilken? Hverken Gertrude eller jeg havde nogen anelse om det. Vi havde ofte undervejs søgt at orientere os, men kun bemærket en tæt skov, der syntes endeløs. Rimeligvis valgtes også forsætligt omveje for at lede os på vildspor. Endelig lukkedes bærestolsdøren op, og den mand, der før havde talt til os, befalede os at stige ud. To tjenere, der uden tvivl hørte til slottet, modtog os med fakler i hænderne og ledsagede os med stor ærbødighed til et elegant soveværelse, møbleret i François

den Førstes stil. På et bord midt i værelset var anrettet et overdådigt aftensmåltid.

"Betragt Dem nu som hjemme, nådige frøken," sagde den samme, som allerede to gange tidligere havde henvendt ordet til mig. "Deres kammerpige vil ikke komme til at forlade Dem. Hendes værelse er lige ved siden af."

Gertrude og jeg vekslede et fornøjet blik.

"Hvis De ønsker noget, behøver De blot at slå med dørhammeren. Tjeneren, som våger i forgemakket, vil da straks indfinde sig for at udføre Deres befalinger."

Den maskerede mand bukkede ærbødigt og gik ud, hvorefter vi hørte nøglen blive drejet to gange om i låsen.

Gertrude og jeg var alene. Vi blev et øjeblik stående ubevægelige og så på hinanden i skæret fra to armstager, der oplyste bordet, som aftensmaden var serveret på. Gertrude gjorde mine til at ville tale, men jeg tyssede på hende af angst for, at vi blev beluret.

Døren til sideværelset stod åben, og tanken om at undersøge det opstod samtidig hos os begge. Gertrude tog en armstage, og vi listede os derind. Det var et temmelig rummeligt, elegant møbleret kabinet, der ligesom mit værelse ved en dør stod i forbindelse med forgemakket. Gertrude holdt lyset ned foran låsen, der viste sig at være lukket med en dobbelt skodde. Vi var fanger. Vi sukkede begge, men pludselig så jeg ligesom en stråle af håb oplyse Gertrudes ansigt.

"Har frøkenen bemærket," hviskede hun til mig, "at vi kun steg fem trin op fra gården?"

"Ja."

"Vi befinder os altså i stueetagen."

"Ja, ganske sikkert."

"Altså," fortsatte Gertrude og så hen på vinduesskodderne, "hvis ..."

"Hvis vinduerne ikke var spærret ..." afbrød jeg hende.

"Ja, og hvis frøkenen ikke var bange ..."

"Bange? Nej, det kan du stole på, jeg ikke er!"

Gertrude bar atter armstagen ind i soveværelset, og da hun kom tilbage, forsøgte vi at få skodderne op, hvilket også lykkedes os, og jeg blev henrykt ved at se, at der ingen jernstænger var for vinduet. Men Gertrude delte ikke min glæde. Hun havde nemlig opdaget, at jernstænger i dette tilfælde var ganske overflødige, eftersom en stor, dyb sø strakte sig lige op til muren og således gjorde os det ganske umuligt at undvige. Ved at kaste et blik ud over vandet opdagede jeg til min forbavselse, at egnen var mig vel bekendt, og at vi befandt os på Beaugé-slottet, hvor jeg flere gange tidligere havde været sammen med min fader, og hvor jeg blev bragt hen den dag, da jeg besvimede af fortvivlelse over stakkels Mirzas død.

Beaugé-slottet tilhørte hertugen af Anjou, og jeg blev pludselig grebet af en skrækkelig anelse om den skæbne, der var tiltænkt mig. Jeg betragtede søen med mørk tilfredsstillelse. Den skulle være min sidste hjælp mod overmagten, min sidste tilflugt mod vanæren.

Vi skød atter skodderne for. Jeg kastede mig helt påklædt på sengen, og Gertrude sov ind i en stol ved mine fødder. Hvert øjeblik vågnede jeg op, betaget af voldsom angst, men intet retfærdiggjorde min skræk uden den stilling, jeg befandt mig i. Intet tydede på, at der smededes rænker og lagdes onde råd op

imod mig. Slottet syntes at hvile i dyb søvn, og ingen lyd uden sumpfuglenes dæmpede skrig afbrød nattens stilhed.

Dagen brød frem, men selv om landskabet, som omgav os, nu fik en mindre uhyggelig karakter, end så længe mørket rådede, blev jeg dog ikke derfor roligere. Det stod mig klart, at al flugt var umulig uden hjælp, og hvorfra skulle vel denne hjælp komme? Hen ad klokken ni blev der banket på min dør. Jeg skyndte mig ind i Gertrudes værelse og bad hende tage imod. Det var tjenerne, der kom for at tage vor urørte aftensmad bort og bringe os frokost. Gertrude rettede nogle spørgsmål til dem, men fik intet svar. Da de var borte, gik jeg atter ind i mit værelse. Jeg var nu fuldstændig på det rene med alt. Hertugen af Anjou havde set mig og var blevet forelsket i mig ved monsieur de Monsoreaus fest. Fader var blevet underrettet om det og havde villet frelse mig fra de efterstræbelser, som jeg uden tvivl ville blive genstand for, men – enten han nu var blevet forrådt af en utro tjener, eller kun et ulykkeligt tilfælde havde grebet ind – hans forsøg på at redde mig var mislykkedes, og jeg var netop faldet i hænderne på den mand, af hvis vold han af al magt havde villet befri mig.

Bevæget ved Gertrudes bønner lod jeg mig formå til at drikke en kop mælk og spise en smule brød. Formiddagen gik med at lægge planer til flugt, den ene mere sindssvag og håbløs end den anden. Ved ettiden serveredes middagsmaden ganske på samme måde, som frokosten var blevet det. Jeg satte mig til bords og opvartedes af Gertrude. Vore vogtere trak sig nemlig tilbage, så snart de havde serveret maden. Da jeg brækkede mit brød over, faldt en lille seddel ud. Jeg åbnede den hurtigt og læste følgende:

> "En ven våger over Dem. De skal i morgen høre fra ham og Deres fader."

Mit hjerte bankede af glæde, som om mit bryst skulle sprænges. Jeg viste Gertrude billetten. Resten af dagen hengik med at vente og håbe. Den følgende nat forløb lige så rolig som den første, og da morgenen kom, længtes jeg utålmodig efter frokosten, da jeg var sikker på, at jeg ville finde en ny seddel i mit brød. Jeg tog ikke fejl. Billetten var der ganske rigtigt og indeholdt følgende ord:

> "Den, som har bortført Dem, kommer i aften klokken ti, men den ven, som våger over Dem, vil allerede ved nitiden indfinde sig under Deres vinduer med et brev fra Deres fader, som vil anbefale Dem at vise overbringeren den tillid, som han muligvis uden dette brev ikke ville kunne gøre regning på at opnå. Brænd denne billet, så snart De har læst den."

Jeg gennemlæste brevet atter og atter, inden jeg efterkom opfordringen og kastede det på ilden. Skriften var mig ganske fremmed, og jeg kunne ikke tænke mig, fra hvem det kom. Gertrude og jeg udtømte os i gisninger og var hvert øjeblik henne ved vinduet for at se, om nogen skulle vise sig ved bredden af søen eller i skovens tykning, men intet var at se.

En times tid efter at vi havde spist til middag, bankede det på døren, og en mand trådte ind. Det var den samme, som tidligere havde tiltalt mig. Han havde ikke mere som før maske

for ansigtet, men jeg kunne kende ham på stemmen. Han holdt et brev i hånden og rakte mig det.

"Fra hvem er det?" spurgte jeg.

"Det vil frøkenen erfare, når De har læst det."

"Jamen jeg kan ikke indlade mig på at læse et brev, når jeg ikke ved, hvem det kommer fra."

"Frøkenen må gøre ganske, som De behager. Jeg har kun at aflevere brevet."

Og med disse ord lagde manden brevet fra sig på den skammel, som mine fødder hvilede på, og trak sig tilbage.

"Hvad skal jeg gøre?" spurgte jeg Gertrude.

"Absolut læse, hvad der står i brevet. Det indeholder måske en advarsel, som vil kunne komme os til nytte."

Gertrudes råd syntes mig fornuftigt, og jeg besluttede mig til at bryde brevet."

Diana afbrød her sin fortælling, rejste sig og hentede et lille skrin ned fra en hylde, lukkede det op og fremtog af en silkemappe et brev, som hun rakte til Bussy.

"Det er hertugen af Anjous hånd," udbrød denne efter at have kastet et flygtigt blik på udskriften.

"Ak!" svarede Diana med et suk. "Så var det altså dog sandt! Men læs endelig brevet, hr. greve. De er med et slag kommet ind i mit livs hemmeligste forhold, og en indre stemme tilråder mig fuldstændig at åbne mit hjerte for Dem."

Bussy åbnede brevet og læste:

> "En ulykkelig fyrste, på hvis hjerte Deres guddommelige skønhed har gjort det dybeste indtryk, vil i aften klokken ti indfinde sig hos Dem for at forklare sin opførsel, der – som han selv til fulde indser – ikke har anden

undskyldning end den ubetvingelige elskovsfølelse, der flammer i hans barm for den dejligste og mest bedårende kvinde, han nogen sinde har set for sine øjne.

François."

"Dette brev skriver sig altså virkelig fra hertugen af Anjou?" spurgte Diana.

"Ja, desværre," svarede Bussy. "Det er hans hånd og underskrift."

Diana sukkede og hviskede:

"Skulle han altså virkelig være mindre brødefuld, end jeg troede?"

"Hvem? Hertugen?" spurgte Bussy.

"Nej ... den anden ... grev de Monsoreau."

Nu var det Bussys tur at sukke, og med en febrilsk iver, der røbede, hvor interesseret han var i at høre fortsættelsen af Dianas eventyrlige beretning, udbrød han:

"Bliv endelig ved, nådige frue, og lad mig høre, hvad der videre skete. Jeg skal da snart sige Dem, hvem der er den mest skyldige, hertugen eller greven."

Diana sendte Bussy et varmt blik som tak for den deltagelse, han omfattede hendes skæbne med, og fortsatte:

"Min skræk ved tanken om den frygtelige fare, som jeg efter modtagelsen af hertugens kærlighedserklæring var overbevist om at gå i møde, mildnedes kun ved tanken om den hjælp, der var mig lovet af min ukendte ven, som i min faders navn havde tilbudt mig sin bistand, og som jo nu var mit eneste håb om frelse. Gertrude og jeg havde stadig blikket fæstet på ruderne og tabte ikke et øjeblik søen og skoven af syne, men så langt vore

øjne kunne nå, opdagede vi stadig intet, der kunne give vore forhåbninger næring. Vi var midt i januar; skumringen faldt tidligt på, og der var endnu fire eller fem timer til det afgørende øjeblik, da befrielsen var blevet os lovet af vor ukendte beskytter.

Det var en smuk, klar vinteraften. På himlens dunkle blå tindrede tusinde stjerner, og nymånen, der svømmede som en guldfisk over skovbrynet, spejlede sig i søens vover, som krusedes af en svag luftning. Der forløb flere timer, mens vi stadig åndeløst spejdede ud i mørket, da vi pludselig syntes at skimte nogle skygger, der sneg sig forsigtigt frem mellem træerne på den modsatte side af søen.

"Det er dem!" hviskede Gertrude. "Det er vore venner."

"Eller måske hertugen," svarede jeg.

"Nej, sikkert ikke. Hertugen ville ikke have nødig at skjule sig."

Gertrudes svar beroligede mig, og mit hjerte bankede ikke længere af frygt, men i glad forventning om forestående befrielse. Vore øjne, der var vant til mørket, så nu tydelig en gruppe mænd, der holdt sig skjult i træernes tykning. En af dem nærmede sig søen, løsnede en båd, der var tøjret til en pæl, og stødte fra land. Lydløst bevægede båden sig gennem vandet og gled hen imod os. Jeg anspændte mine øjne af yderste evne og syntes snart at kunne genkende grev de Monsoreaus høje skikkelse og derpå hans grove, markerede træk. Endelig, da skikkelsen kun var få alen fra mig, nærede jeg ikke længere nogen tvivl, og jeg var nu lige så bange for hjælpen som for faren. Stum af skræk trykkede jeg mig ind i vinduesfordybningen, for at han ikke skulle kunne se mig. Han

lagde til ved foden af muren, fastgjorde båden ved en ring, og straks efter så jeg hans hoved komme til syne i højde med vindueskarmen. Min angst var så stor, at jeg ikke kunne tilbageholde et skrig.

"Tilgiv mig, nådige frøken," hviskede greven. "Jeg troede, De ventede mig."

"Jeg ventede nok nogen," svarede jeg, "men det anede mig ikke, at det var *Dem*, som ville komme."

Et bittert smil fo'r hen over grevens uskønne ansigt.

"Kunne De vente, frøken," sagde han, "at andre end Deres fader og jeg ville våge over Diana de Méridors liv og ære?"

"De har i det brev, De har skrevet til mig, hr. greve, udtalt, at De indfandt Dem i min faders navn."

"Ja, frøken, og da Deres mistillid ikke kommer mig uventet, har jeg været forberedt på den. Vær derfor så venlig at læse disse linjer fra baronen."

Jeg tog brevet, han rakte mig, gik ind i mit værelse, lagde mig på knæ foran kaminen og læste i skæret fra gløderne følgende ord fra min fader:

> "Dyrebare Diana! Grev de Monsoreau er alene i stand til at befri dig fra den frygtelige fare, der truer dig. Hengiv dig i et og alt til ham, som sikkert er den bedste ven og frelser, Himlen kunne sende os. Han vil senere betro dig sin sjæls ønsker, som det er mit inderlige håb, du vil bønhøre i betragtning af den store taknemmelighedsgæld, vi står i til ham. Lov mig at vise ham den tillid, han fortjener, og forsmå ikke en vennehånd, uden hvis bistand du vil gå redningsløst til grunde. Du ved, hvor højt jeg elsker dig, og

at der i hele verden ikke findes nogen, som omfatter dig med varmere følelser end

din hengivne fader."

Disse linjer undlod ikke at gøre stærkt indtryk på mig. Jeg måtte indrømme, at den uvilje, monsieur de Monsoreau indgød mig, havde såre lidt at bygge på og egentlig kun var rent instinktiv. Jeg havde jo i virkeligheden ikke andet at bebrejde ham end drabet af min yndlingshind, og hvilken jæger ville vel i grunden ikke i et lignende tilfælde være optrådt ganske på samme måde? Stadig urolig, men dog mere behersket og mindre mistillidsfuld over for greven gik jeg tilbage til ham.

"Nuvel, frøken," spurgte han, "har De læst brevet?"

"Ja … men fader skriver kun, at De vil føre mig bort uden at lade mig vide, hvor De vil føre mig hen."

"Jeg agter at føre Dem der hen, hvor Deres fader venter Dem."

"Og hvor venter han mig?"

"På Méridor-slottet."

"Jeg vil altså komme til at gense min fader?"

"Ja, om et par timer allerede."

"Å, hr greve, hvis det virkelig er sandt, hvad De siger …"

Jeg standsede, og greven, der spejdende betragtede mig, må sikkert have lagt mærke til, hvilken overvindelse det kostede mig at fortsætte:

"Vær da sikker på, at den velgerning, De viser mig, vil fylde mit hjerte med den dybeste taknemmelighed."

"De er altså beredt til at følge mig, frøken?" spurgte greven indtrængende.

Jeg så ængsteligt hen på Gertrude, uden at det dog lykkedes mig at læse i hendes ansigt, hvad hun tænkte.

"Betænk, frøken," fortsatte greven, "at hvert minut er kostbart. Jeg er blevet næsten en halv time forsinket. Klokken ti må hertugen være her, og er han først kommet, er De redningsløst fortabt, mens jeg i dette øjeblik med lidt god vilje fra Deres side er sikker på at kunne frelse Dem."

"Hvorfor er fader ikke selv kommet?"

"Fordi han er omgivet af spioner og ikke kan gå et skridt uden at blive bevogtet."

"Men De selv da?"

"Med mig er det en anden sag. Jeg er hertugens ven og fortrolige."

"Men hvorledes er det da muligt at De …?"

"Jo, frøken, for Deres skyld! For at frelse Deres liv og ære er intet offer mig for dyrt, og jeg betænker mig ikke på at sætte alt andet til side end hensynet til Deres ve og vel."

Der udstrålede fra disse ord en så overbevisende kraft, at jeg begyndte at tro, han virkelig talte sandhed.

"Jeg venter stadig, frøken," fortsatte greven i en utålmodig tone, "men vogt Dem, at det ikke bliver for sent."

Jeg så atter hen på Gertrude, der øjensynlig i samme grad som jeg var bytte for tvivl og uro.

"Hør, frøken," fortsatte greven, "hvis De endnu tvivler, så gør mig blot den tjeneste at se der hen, hvor jeg peger."

Jeg fulgte retningen af hans hånd og så en rytterskare komme frem af skoven på den modsatte side af søen, hvorfra han selv var roet ud med båden.

"Hvem er disse mænd?" spurgte jeg.

"Hertugen af Anjou og hans følge," svarede greven. "Som De ser, er det på høje tid."

"Kære frøken, kære frøken!" jamrede Gertrude. "Vi må virkelig af sted."

"Men i Himlens navn, så bestem Dem dog, nådige frøken," udbrød greven febrilsk.

Mine kræfter svigtede mig, og jeg sank ned på en stol.

"Å, Gud! Å Gud!" stammede jeg. "Hvad skal jeg dog gøre?"

"Kan De høre, frøken?" sagde greven, "kan De høre, nu banker de på porten! Venter De endnu et par minutter, er det for sent!"

Jeg forsøgte at rejse mig op, men var alt for svag. Benene rystede under mig.

"Hjælp mig, Gertrude!" stammede jeg. "Hjælp mig!"

"Kan De høre, frøken?" sagde den stakkels pige og vred fortvivlet sine hænder. "Nu lyder der hovslag nede i gården!"

"Ja, ja, jeg kan godt høre det," sagde jeg og forsøgte en ny anstrengelse. "Men jeg er alt for svag, kræfterne svigter mig. Jeg kan ikke ..."

"Å, er det ikke andet, frøken?" svarede Gertrude, løftede mig op lige så let, som om jeg havde været et barn, og lagde mig i grevens arme.

Ved at udsættes for monsieur de Monsoreaus berøring kom jeg til at skælve så voldsomt, at jeg nær var sluppet ham af hænderne og faldet i vandet, men han trykkede mig tæt til sit bryst og lagde mig forsigtigt ned i båden. Gertrude fulgte efter mig og lod sig glide ud af vinduet uden at behøve hjælp. Nu først lagde jeg mærke til, at mit slør havde løsnet sig og flød på vandet. Det faldt mig ind, at dette vidnesbyrd om vor flugt kunne lede forfølgerne på sporet, og jeg udbrød:

"Sløret! Sløret! Tag sløret op!"

Greven så hen, hvor jeg pegede, men svarede roligt:

"Nej, det er meget godt; lad det bare blive liggende."

Han greb årerne og stødte båden så kraftigt ud fra muren, at vi nåede midt ud i søen og hurtigt nærmede os den modsatte bred. I samme øjeblik så vi vinduerne i mit værelse blive oplyst.

"Kan De se, jeg havde ret, frøken?" sagde monsieur de Monsoreau. "Det var sandelig på høje tid."

"Ja, jeg ser det," svarede jeg, "og jeg føler, at De virkelig er min frelser!"

Oppe på slottet, der aftegnede sig skarpt i måneskinnet, kom der flere og flere lys, og lyden af høje, råbende stemmer nåede vore ører. En mand kom hen til vinduet, bøjede sig ud, så sløret, der flød på vandet, og udstødte et forfærdet skrig.

"Kan De se, frøken," hviskede greven til mig, "at det var rigtigt af os, at vi lod sløret blive liggende. Hertugen svæver for øjeblikket i den vildfarelse, at De for at undgå hans efterstræbelser har styrtet Dem i vandet, og mens han får travlt med at søge efter Dem nede mellem karperne og karusserne, vinder vi tid til at flygte."

Jeg studsede og kom til at skælve ved tanken om det dyb af dæmonisk kløgt, der måtte findes hos en mand, som var i stand til på forhånd at beregne de heldige følger af en tilsyneladende så ringe ting som et tabt slør.

Min tanke fik dog hurtigt en anden retning, for få sekunder efter nåede vi ind under skyggen af et gammelt piletræ, der strakte sine grene ud over søen og ganske skjulte os for vore forfølgeres blikke."

Diana, der synes lige så bevæget ved erindringen, som hun havde været det i virkeligheden, følte sin stemme svigte og afbrød på ny sin fortælling. Bussy lyttede til hendes ord med hele sin sjæl og svor på forhånd hendes fjender, hvem de så end måtte være, et uforsonligt had. Endelig begyndte Diana igen efter at have indåndet duften af en flakon, der hang ved hendes bælte:

"Næppe var vi steget i land, førend en halv snes mænd kom løbende hen imod os. Det var grevens folk. En rideknægt holdt to heste ved hånden. Den ene var grevens sorte hingst, den anden en hvid pasgænger, bestemt for mig. Greven hjalp mig op på pasgængeren og svang sig derpå selv til hest, Gertrude satte sig op bag ved en af grevens tjenere, og vi for alle af sted i galop. Da jeg så, at greven havde taget min hest ved tøjlen, gjorde jeg ham opmærksom på, at jeg var så vant til at ride, at han ikke behøvede at anvende denne forsigtighedsregel, men han svarede, at min ganger var sky og let kunne gøre et sidespring, så at jeg blev fjernet fra ham. Vi havde redet således en halv snes minutter, da jeg pludselig hørte Gertrudes stemme kalde på mig. Jeg vendte mig og så, at vor trup havde splittet sig i to dele, og at hun af fire mænd blev ført ad en sidevej ind i skoven, mens de øvrige fire fulgte efter greven og mig ad samme vej som før.

"Men hvad er det?" udbrød jeg. "Skal Gertrude ikke følge med os?"

"Nej," svarede greven, "hvis vi nemlig bliver forfulgt, er det nødvendigt, vi efterlader to spor, så at det fra forskellige sider kan blive fortalt, at man har set nogle ryttere bortføre en kvinde. Vi opnår derved den fordel, at hertugen muligvis kunne

vælge den forkerte vej og give sig til at forfølge Deres kammerpige i stedet for Dem."

Skønt grevens forklaring lød mig ret antagelig, var jeg dog ikke ganske tilfreds med svaret. Men det kunne ikke hjælpe noget at protestere. Jeg måtte finde mig i alt og håbe det bedste. Desuden var den vej, vi red ad, virkelig den, som førte til mit hjem, men pludselig, da vi nåede en mig velkendt korsvej i skoven, drejede greven af til venstre og slog ind på en retning, der åbenbart var ganske forskellig fra den, der førte til Méridor-slottet. Jeg udstødte et skrig og ville midt under det forcerede ridt springe af hesten, men greven, der ikke et sekund havde tabt mig af syne, bøjede sig over mig, greb mig om livet, løftede mig op og anbragte mig foran sig på sin egen hest. Pasgængeren, der følte sig fri, forsvandt vrinskende i skovens tykning. Jeg ville atter udstøde et skrig, men greven lagde hurtigt sin hånd på min mund.

"Vær fornuftig, frøken," sagde han, "og hav tillid til mig. Jeg sværger Dem til ved min ære, at jeg intet foretager mig uden i følge Deres faders udtrykkelige ordre. Så snart vi holder stille, skal De få troen i hænde, og hvis De ikke bliver tilfreds med det bevis, De ser, giver jeg Dem endnu en gang mit æresord på, at De skal få Deres frihed tilbage."

"Men De har jo lovet at føre mig til min fader," udbrød jeg og stødte hans hånd bort fra min mund.

"Det gjorde jeg kun, fordi De nødte mig til det ved ikke at ville følge mig. De må jo indrømme, at De ved blot at tøve et øjeblik længere ville have styrtet os alle, både ham, Dem selv og mig, i fordærvelse. Men vil De absolut være fri for at blive

hjulpet af mig, så sig blot et ord, og jeg skal øjeblikkelig føre Dem hjem."

"De talte om et bevis, hvoraf jeg kan se, at De handler i faders navn?"

"Ja, og beviset er dette brev, som jeg herved overrækker Dem, og som De vil kunne læse i den første kro, vi kommer til. Jeg gentager, at hvis De efter at have læst det ønsker at blive mig kvit, skal jeg ikke et minut længere besvære Dem med min nærværelse. Men jeg tror nok, at jeg på forhånd kan forsikre Dem, at De ikke vil træffe en sådan bestemmelse."

"Velan, så lad os da snarest muligt komme hen til denne kro, for jeg længes unægtelig efter at se, om De har talt sandt eller ej."

"De synes at glemme, frøken, at De ledsager mig i følge Deres egen fri vilje?"

"Ganske vist, for så vidt som der kan være tale om fri vilje, når en ung pige på den ene side ser sin fader udsat for livsfare og sig selv for vanære og på den anden side den tvingende nødvendighed af at fæste lid til en mand, som hun næppe kender. Dog, lige meget, jeg nægter ikke, at jeg til en vis grad ledsager Dem i følge min egen vilje, og det vil De også kunne overbevise Dem om, hr. greve, hvis De vil have den godhed at lade mig komme op på en anden hest end Deres, der længe nok har båret en dobbelt byrde."

Monsieur de Monsoreau vinkede til en af sine folk, at han skulle stige af og overlade mig sin hest. Dette skete, og et øjeblik efter red jeg atter ved siden af min påtvungne beskytter.

"Pasgængeren kan ikke være langt borte," sagde greven til den mand, der var steget af hesten. "Søg den op i skoven og kald på

den. Du ved, den er lydig og tam som en hund og kommer, blot man fløjter. Du må sagtens kunne indhente os og støde til os i Lachâtre."

Jeg kom uvilkårligt til at gyse. Lachâtre lå omtrent tre mil fra Méridor-slottet, på vejen til Paris.

"Nuvel, hr. greve," sagde jeg, "foreløbig følger jeg Dem, som De ser, men når vi kommer til Lachâtre, opsætter vi vore betingelser."

"Frøkenen behager at mene, at jeg i Lachâtre vil modtage de befalinger, som De behager at give mig."

Grevens føjelighed og galante udtryksmåde jog ikke min ængstelse på flugt, men for øjeblikket havde jeg jo intet andet at gøre end at tie og vente, og jeg red tavs videre ved hans side. Ved dagens frembrud nåede vi Lachâtre, men i stedet for at tage ind i landsbyen, drejede vi om ad en markvej og red hen imod et afsides liggende hus.

Jeg standsede min hest og spurgte:

"Hvor skal vi nu hen?"

Over grevens barske ansigt gled et flygtigt smil.

"Kan De ikke indse, frøken," sagde han, "at det ville være en frygtelig letsindighed af os at tage ophold i landsbyen, hvor vor ankomst ville vække uhyre opsigt, og hvor den første den bedste, vi møder, ville kunne røbe os til den mand, hvis efterstræbelser vi af al magt søger at undgå?"

Der lå i dette svar en logik og et skin af sandhed, som ikke undlod at gøre indtryk på mig.

"Velan," sagde jeg, "lad det da ske, som De ønsker."

Vi satte os atter i bevægelse, og da vi nåede stedet, havde man allerede her belavet sig på at modtage os. Uden at jeg havde lagt

mærke til det, var nemlig en af grevens folk redet i forvejen og havde givet de nødvendige ordrer. Jeg fik anvist et pænt værelse, hvor en seng stod opredt, og en lystig ild flammede i kaminen. Efter at greven med en galant gestus havde opfordret mig til at træde indenfor, bukkede han ærbødigt, trak sig tilbage og lod mig være alene. Det første, jeg foretog mig, var at tage faders brev frem ... her er det, monsieur de Bussy; jeg gør Dem til min dommer. Læs!"

Bussy modtog brevet og læste:

> "Min inderligt elskede Diana! Hvis du, hvad jeg ikke tvivler om, har bønhørt mit ønske og givet dig i monsieur de Monsoreaus varetægt, da må greven uden tvivl have sagt dig, at du har haft den sørgelige skæbne at vække elskovsfølelser hos hertugen af Anjou, og at denne mægtige mand ikke har gyst tilbage for ved en fej bortførelse at bringe dig i sin vold. Du kan selv forestille dig, hvilken skæbne der venter dig, men som, Gud være lovet (for jeg ville ikke kunne overleve et sådant slag!), heldigvis endnu lader sig afværge, hvis du blot lyder mit faderlige råd og tyr til det eneste middel, der kan frelse dig fra vanære og forsmædelse. Dette middel består i, at du indvilliger i at ægte vor ædle, uegennyttige ven og beskytter. Er du først blevet grevinde de Monsoreau, da vil du langt sikrere og med langt større ret kunne søge ly under hans beskyttende vinger, end så længe han som nu ikke har anden adkomst til at værne om din ære end den, som dikteres ham af en ridderlig sjæls harmfulde protest mod en brutal vellystnings hensynsløse efterstræbelser. Det er altså mit ønske, dyrebare Diana, at dette ægteskab

må finde sted så snart som muligt. Jeg giver mit fuldkomne samtykke til forbindelsen og skænker dig min faderlige velsignelse. Gud vil i sin nåde høre min bøn og lade dig tilflyde al den rige lykke, som af fuldt hjerte ønskes dig af

din kærligt hengivne fader."

"Ak!" sukkede Bussy. "Hvis dette brev virkelig er fra Deres fader, frue, da indser jeg nok, hvad følgen måtte blive."

"At brevet er fra ham, kan der ikke være den ringeste tvivl om. Ikke desto mindre læste jeg det dog tre gange igennem, inden jeg formåede at samle mine tanker og fatte en beslutning. Endelig lod jeg greven kalde. Han kom straks, så han må sikkert have ventet ved døren."

"Nuvel, nådige frøken," spurgte han, "De har læst brevet?"

"Ja," svarede jeg, "jeg har læst det."

"Og Deres tvivl om min hengivenhed og agtelse for Dem er måske endnu stadig til stede?"

"Nej," svarede jeg, "jeg nærer ikke længere nogen mistillid til Deres reelle hensigter, men sig mig, hr. greve, hvis jeg nu virkelig finder mig beføjet til at følge min faders indtrængende råd, hvad har De da i sinde at gøre?"

"Jeg har i sinde at tage med Dem til Paris, hvor vi uden tvivl lettest vil kunne holde os skjult."

"Men min fader ...?"

"Deres fader vil slutte sig til os, lige så snart forholdet imellem Dem og mig er således ordnet, at jeg bliver i min lovlige ret til at optræde som Deres og hans beskytter."

"Nuvel, hr. greve, i så fald erklærer jeg mig villig til at stille mig under Deres varetægt på de vilkår, De foreskriver."

"Jeg foreskriver Dem intet, nådige frøken. Det drejer sig her kun om et tilbud, som De kan modtage eller afslå, efter eget behag."

"Velan da, så tager jeg mit udtryk tilbage og går ind på at modtage Deres tilbud på følgende tre betingelser."

"Jeg er lutter øre, nådige frøken."

"For det første fordrer jeg at få min kammerpige tilbage."

"Hun er her allerede og vil straks præsentere sig for Dem."

"For det andet ønsker jeg, at vi skal rejse hver sin vej til Paris."

"Jeg kunne tænke mig, at De nærede et sådant ønske, og havde netop selv det samme forslag på læben."

"For det tredje forlanger jeg, at vort ægteskab ikke må finde sted uden i min faders nærværelse med mindre, naturligvis, at der indtræffer omstændigheder, som jeg selv finder så tvingende, at jeg beslutter mig til at frafalde min i modsat fald udtrykkelige fordring i så henseende."

"Også på dette punkt stemmer mine ønsker ganske overens med Deres, nådige frøken."

En så vidt dreven eftergivenhed kom mig ganske uventet, men den mistillid, jeg instinktmæssig nærede over for min mærkelige beskytter, lod sig ikke udrydde og holdt sig fremdeles lige frisk.

"Må det være mig tilladt, nådige frøken," sagde monsieur de Monsoreau, "at give Dem nogle råd, som De vil gøre vel i at følge?"

"Jeg hører, hr. greve."

"For det første vil jeg bede Dem om at rejse om natten."

"Jeg havde selv tænkt på det samme."

"For det andet vil jeg foreslå Dem kun at følge de veje og at tage ind på de steder, som jeg på forhånd skal angive Dem. Jeg har vel ikke nødig at gentage for Dem, frøken, at alle mine forholdsregler kun tager sigte på et eneste mål, nemlig det at befri Dem af det net, som hertugen af Anjous rænkefulde forfølgelser spinder om Dem."

"Hvis De, som De siger, mener mig det godt, antager jeg, at De ved bedre besked end jeg om, hvad der er rigtigst at gøre, og jeg vil derfor heller ikke over for dette forslag fremkomme med indvendinger."

"Endelig vil jeg bede Dem, frøken, om, når De kommer til Paris, da at tage til takke med den bolig, jeg har tiltænkt Dem, hvor afsides beliggende og tarvelig den end kan synes Dem at være."

"Det er mig ganske ligegyldigt, hvor boligen ligger og hvordan den ser ud. Mit eneste ønske er at komme et sted hen, hvor jeg kan være ganske ubemærket."

"Ja, så er vi altså enige, frøken, og jeg skal nu trække mig tilbage, idet jeg anbefaler mig til Deres bevågenhed. Deres kammerpige vil meget snart komme til stede, og jeg skal skynde mig at ordne alt til Deres rejse."

Få minutter efter trådte Gertrude ind. Hun havde frygtet for, at vi aldrig mere skulle ses, og var henrykt over atter at være hos mig. Vi tilbragte hele dagen sammen under fortrolig samtale. Monsieur de Monsoreau så jeg ikke mere noget til. Først om aftenen kom en af de mænd, der havde eskorteret mig, ind i mit værelse og udbad sig mine ordrer. Jeg svarede ham, at jeg var beredt til at tage afsted, og fem minutter efter kom han igen og

meldte, at alt var parat. Min hvide pasgænger, som atter var blevet indfanget, stod opsadlet foran døren. Vi red hele natten og gjorde først holdt hen ad morgenstunden. Den følgende aften tog vi på ny af sted, og rejsen fortsattes på denne måde, uden at jeg en eneste gang fik anledning til at beklage mig over mine følgesvendes optræden overfor mig.

Endelig den syvende dags morgen så jeg et mylder af huse. Det var Paris, som lå tæt ved os, men som vi dog ikke turde betræde, førend mørket havde indfundet sig. Da det var blevet aften, begav vi os atter på vej og drog snart efter ind gennem en høj port.

Det første, der tiltrak sig min opmærksomhed, var en umådelig bygning, som jeg antog for et eller andet kloster. Vi red to gange over floden, og efter at være drejet til højre nåede vi en stor, åben plads. En mand, der syntes at have ventet os, trådte ud af et hus og sagde til mine folk, at det var her, de skulle ind. Føreren for eskorten sprang af hesten og rakte mig hånden for at hjælpe mig ned af pasgængeren, således som han plejede hver gang, vi gjorde holdt. Han ledsagede mig derefter hen til døren, der stod åben, og førte mig ind til en oplyst korridor og sagde:

"Her er Deres hjem, nådige frøken, og mine folk og jeg trækker os nu tilbage efter, som vi håber, på en tilfredsstillende måde at have udført det hverv, der var os pålagt."

Da jeg havde bedt ham selv modtage og overbringe sine folk min bedste tak for den udmærkede ledsagelse, jeg havde fået, svang han sig på ny i sadlen, og den lille trup fjernede sig i galop for snart efter at være ude af syne. Vi lukkede nu døren, og Gertrude tog en lille håndlampe, der stod på trappetrinnene, og

gik foran gennem en korridor, hvor en dør stod åben ind til den stue, hvor vi for øjeblikket befinder os, og hvor mit blik til min forbavselse mødte mit eget portræt, der før havde haft plads over skrivepulten i faders værelse hjemme på slottet. Greven havde uden tvivl forlangt det og fået det, og jeg gyste ved dette nye tegn på, at fader allerede betragtede mig som monsieur de Monsoreaus hustru. Vi gennemløb samtlige værelser, der alle var smukt møblerede, og hvor intet manglede i nogen henseende. I kaminerne blussede en lystig ild, og i spisesalen var dækket et prægtigt bord.

Jeg betragtede bordet og følte mig straks beroliget: der var kun dækket til én. Gertrude fulgte retningen af mit blik. Hun forstod, hvad jeg tænkte, og udbrød:

"Man må indrømme, greven er en mand af ære. Han holder sine løfter lige til det sidste."

"Ak ja!" svarede jeg og sukkede. "Jeg mærker nok, at han er en slave af sit ord, men jeg havde dog hellere set, at han ved at svige et eller andet af sine løfter derved havde løst mig fra mine."

Gertrude og jeg delte værelse sammen. Den næste morgen tidlig gik hun ud for at gøre sig bekendt med omgivelserne, og det var først, da hun kom hjem, at jeg fik at vide, at den høje bygning, jeg havde set, var Bastillen, og at vi befandt os i Tournelles-palæets umiddelbare nærhed. I øvrigt sagde disse oplysninger mig ikke meget, eftersom jeg ikke kendte Paris, da jeg aldrig havde været her før.

Dagen gik, uden at noget nyt indtraf, men om aftenen, just som jeg havde sat mig til bords, blev der banket på gadedøren.

Gertrude og jeg så på hinanden uden at vove at trække vejret. Det bankede atter.

"Se, hvem det er, der banker," sagde jeg.

"Men hvis det nu er greven?"

"Hvis det er greven," svarede jeg og bestræbte mig for atter at vinde herredømme over mig selv, "- hvis det er greven, så luk ham ind. Han har troligt opfyldt sine løfter, og jeg skal vise ham, at jeg lige så vel som han forstår at holde ord."

Et øjeblik efter vendte Gertrude tilbage og sagde:

"Det er hr. greven, nådige frøken."

"Lad ham træde ind," svarede jeg.

Gertrude trådte til side og gjorde plads for monsieur de Monsoreau, der viste sig i døren.

"Nuvel, nådige frøken," spurgte han, "har jeg opfyldt Deres betingelser?"

"Ja, hr. greve," svarede jeg, "og jeg takker Dem for det."

"Og De tillader mig nu, nådige frøken, at aflægge Dem et besøg?" fortsatte han med et smil, som han søgte at gøre hjerteligt, men hvori jeg tydeligt syntes at spore et anstrøg af ironi.

"Vær så artig at træde nærmere, hr. greve."

Monsieur de Monsoreau gik et par skridt frem, men blev stadig stående foran mig og tog først plads, da jeg havde opfordret ham til at sidde ned.

"Har De nogen efterretning at bringe mig, hr. greve?" spurgte jeg.

"Fra hvem og hvorfra, nådige frøken?"

"Fra mit hjem og fra min fader først og fremmest."

"Jeg har ikke siden været på Méridor og har heller ikke genset Deres fader."

"Men fra Beaugé da og fra hertugen af Anjou?"

"På dette spørgsmål er jeg bedre i stand til at give Dem svar, eftersom jeg har været på Beaugé og talt med hertugen."

"I hvilken stemning traf De ham?"

"Han var begyndt at tvivle."

"På hvad?"

"Om at De virkelig var død."

"Men lykkedes det Dem at fjerne hans tvivl?"

"Det håber jeg. Jeg gjorde i hvert fald, hvad jeg kunne."

"Hvor opholder hertugen sig for tiden?"

"Han tog her til Paris i går aftes."

"Hvorfor blev han ikke på sit gods?"

"Fordi man nødigt dvæler på et sted, hvor man tror at have en kvindes død på sin samvittighed."

"Har De set ham, siden han kom til Paris?"

"Ja, jeg har talt med ham nu i aften og kommer netop lige fra ham."

"Talte han noget om *mig*?"

"Nej, det gav jeg ham ikke tid til."

"Hvad talte De da med ham om?"

"Om et løfte, han havde givet mig, og som det var mig magtpåliggende snarest muligt at få ham til at opfylde."

"Hvad var det for et løfte?"

"Hertugen har givet mig tilsagn om på grund af de tjenester, jeg har gjort ham, at udnævne mig til hofjægermester."

"Ak ja!" udbrød jeg og sukkede ved tanken om min stakkels Mirzas død. "Den plads kan jeg godt forstå, at De, der er en så

ypperlig jæger, må egne Dem fortræffeligt til!"

"Det er ikke i egenskab af jæger og heller ikke, fordi jeg har nogen særlig adkomst. Denne post gives mig kun, fordi hertugen simpelthen ikke vover at vise sig utaknemmelig over for mig."

Trods den ærbødige tone, hvori disse svar udtaltes, blev jeg dog grebet af en stadig voksende følelse af uhygge ved at mærke mig i nær berøring med en mand, hvis ubøjelige vilje lyste ud af hvert ord, han talte, og jeg forblev et øjeblik aldeles stum. Det lykkedes mig dog hurtigt igen at samle mig sammen, og jeg spurgte med en stemme, som jeg forsøgte at gøre så sikker som mulig:

"Er det mig tilladt at skrive til min fader?"

"Ja, lige så meget De vil, men jeg vil blot bede Dem betænke, hvad følgerne kunne blive, hvis Deres breve blev opsnappet."

"Skal jeg altid holde mig hjemme, eller er det mig tilladt at gå ud?"

"De har tilladelse til alt, frøken, men glem ikke, hvad De ville risikere, hvis nogen fulgte efter Dem."

"Men om søndagen må jeg vel have lov til at gå i kirke?"

"Selvfølgelig, men i Deres sted ville jeg dog betænke mig på det. I hvert fald vil jeg give Dem det råd ikke at vove Dem for langt bort og helst kun at gå i Sainte-Catherine-kirken."

"Hvor ligger den kirke?"

"Lige overfor, på den anden side af gaden."

"Tak, hr. greve."

Der opstod en ny pause, som jeg ønskede enten måtte vare evigt eller også blive så kort som muligt, og da jeg indså, det

første var umuligt, skyndte jeg mig på ny at tage ordet og spurgte:

"Hvornår ser jeg Dem igen, hr. greve?"

"Når De, frøken, giver mig tilladelse til at komme."

"Har min tilladelse egentlig noget videre at sige i denne sag?"

"Ja, uhyre meget, frøken. Jeg er jo, indtil videre, kun en fremmed for Dem."

"De er ikke i besiddelse af nøglen til gadedøren?"

"Nej, nådige frøken. Kun den, som var Deres ægtefælle, ville kunne kræve en sådan gunst."

"Hr. greve," stammede jeg, pinligere berørt af disse alt for ydmyge og høflige svar, end om han havde talt til mig i den mest brøsige og bydende tone, "hr. greve, det står Dem frit for at besøge mig, når som helst De ønsker, eller når De mener at have noget vigtigt at meddele mig."

"Jeg takker Dem, frøken, for Deres godhed, og jeg skal ikke undlade at benytte mig af tilladelsen, samtidig med, at De dog kan være ganske rolig: jeg skal ikke misbruge den venlighed, De viser mig. Og for at De straks kan få garanti for, at jeg taler sandhed, vil jeg ærbødigt trække mig tilbage og anbefale mig."

Og med disse ord rejste monsieur de Monsoreau sig op for at gå.

"De forlader mig, hr. greve?" spurgte jeg forbavset over denne opførsel, der var helt forskellig fra, hvad jeg havde ventet.

"Ja, frøken, jeg vil ikke længere trætte Dem med min nærværelse. Jeg ved, at De ikke elsker mig, og jeg beder Dem være overbevist om, at det ikke kunne falde mig ind at misbruge den afhængige stilling, De befinder Dem i, til at påtvinge Dem mine opmærksomheder. Jeg har kun i sinde nu

og da i al beskedenhed at fremstille mig for Dem, i håb om at det lidt efter lidt vil kunne lykkes mig at vænne Dem til mit selskab. På denne måde vil De lettere forsone Dem med tanken om at blive min hustru, og når det afgørende øjeblik kommer, vil det offer, De skal bringe, ikke falde Dem så vanskeligt, som det ville gøre nu."

"Hr. greve!" svarede jeg og rejste mig ligeledes op. "Deres taktfuldhed og finfølelse kan ikke andet end gøre et gunstigt indtryk på mig, og jeg påskønner i fuldeste mål Deres uforbeholdne udtalelser, som fortjener, at også jeg viser mig ærlig over for Dem. Jeg indrømmer, at jeg lige fra den første dag, vi mødtes, har næret en instinktiv uvilje mod Deres person, og at denne følelse endnu i dette øjeblik ikke er helt forsvundet i mit hjerte, men jeg håber, at den antipati, jeg besjæles af over for Dem, i tidens løb vil blive udslettet og vige pladsen for en mildere bedømmelse."

"Tillad mig, frøken, at dele dette håb og indtil da at stole på Deres overbærenhed og gode vilje til at tænke bedre om mig, end det for øjeblikket er Dem muligt."

Derpå bukkede han med en ærbødighed, som selv en dronning måtte have fundet tilstrækkelig underdanig, gav Gertrude, i hvis nærhed vor samtale havde fundet sted, tegn til, at hun skulle lyse ham ud, og fjernede sig med hurtige skridt."

Diana tav et øjeblik, og Bussy, der med tindrende øjne og tilbagetrængt åndedræt lyttede til hvert ord, der kom over hendes læber, kunne ikke holde sin forbavselse tilbage og udbrød:

"Monsieur de Monsoreau må i sandhed være en mærkelig mand!"

"Ja, De har fuldkommen ret, monsieur de Bussy," svarede Diana, "hans lige har sikkert aldrig eksisteret. De varme følelser, han utvivlsomt omfattede min person med, viste sig næsten ganske, som om det havde været had, han nærede til mig. Jeg kunne slet ikke blive klog på, om han ville gøre mig fortræd eller virkelig nærede godhed for mig, og da Gertrude kort efter kom tilbage, fandt hun mig mere urolig og bedrøvet end nogen sinde. Hun gjorde sit bedste for at sætte mod i mig, men det var klart, at den stakkels pige var lige så bekymret som jeg selv. Grevens iskolde ærbødighed, ironiske lydighed og den øjensynlige lidenskab, der bruste som en glødende understrøm bag overfladens glatte kølighed, alt dette var tusind gange skrækkeligere, end om jeg havde stået over for en ubehersket tyran, hvis brutale vilje jeg dog måske havde kunnet gøre mig håb om at bekæmpe.

Den følgende dag var en søndag. Så langt tilbage, jeg kunne mindes, havde jeg endnu aldrig forsømt nogen gudstjeneste. Sainte-Catherine-kirkens klokker syntes at kalde på mig, og jeg så folk i mængde strømme over tærsklen til Guds hus. Jeg tog et tæt slør for ansigtet, blandede mig i de frommes skare og opsøgte den mørkeste krog, jeg kunne finde i kirken. Alt gik efter ønske. Der var åbenbart ingen, der lagde mærke til os, og vi nåede hjem, uden at der hændte os noget.

To dage efter aflagde greven mig et nyt besøg og meddelte mig, at han var blevet udnævnt til hofjægermester, hvilket han var henrykt over. Posten havde været så godt som lovet bort til en af kongens yndlinge ved navn Saint-Luc, men hertugen af Anjou havde lagt sit ord i vægtskålen på en så eftertrykkelig måde, at det ligefuldt til sidst blev monsieur de Monsoreau, der

gik af med sejren. Han meddelte mig den glædelige nyhed i det øjensynlige håb, at jeg skulle komme til at synes bedre om ham, men i øvrigt var hans optræden den samme som hidtil, og der var stadig ikke tale om, at han ved overtalelser søgte at fremskynde mit samtykke til vor forbindelse.

To gange senere i løbet af samme uge gentog greven sit besøg, uden at forholdet imellem os undergik nogen som helst forandring hverken i den ene eller den anden retning. Den følgende søndag gik jeg atter i kirke og indtog samme plads som sidst. Jeg var ikke nær så bange som forrige gang, og når man føler sig tryg, bliver man let uforsigtig. Jeg hengav mig ganske til min andagt uden at mærke, at mit slør var gledet en smule til side, og først da Gertrude berørte min arm, kom jeg til besindelse og mindedes, hvor jeg var. Men da jeg hævede hovedet og uvilkårligt så mig omkring, blev jeg til min ubeskrivelige rædsel opmærksom på hertugen af Anjou, der stod lænet op til en pille og ligesom slugte mig med øjnene. Ved siden af ham stod en mand, der mere syntes at være hans fortrolige end hans tjener."

Bussy blandede sig atter i Dianas fortælling og udbrød:

"Det må have været hertugens lutspiller, d'Aurilly."

"Ja, uden tvivl," svarede Diana, "det forekommer mig ganske bestemt, at det var det navn, Gertrude nævnte for mig."

"Ja, jeg tænkte det nok," sagde Bussy, "men lad mig for Himlens skyld endelig høre, hvad der videre skete. Det begynder at ane mig, hvordan det hele hænger sammen."

Diana tog atter ordet og fortsatte:

"Jeg skyndte mig igen at trække sløret for ansigtet, men det var for sent, han havde set mig. Det stod måske ikke klart for

ham, at det virkelig var mig, men i hvert fald gjorde min lighed med den kvinde, han havde eftertragtet, og som han troede at have mistet, et dybt indtryk på ham. Jeg følte vægten af hans blik hvile på mig som et blylod og søgte hurtigst muligt at nærme mig døren, men her fandt jeg ham atter. Han havde dyppet sine fingre i vievandet og opfordrede mig til at gøre ligeså. Jeg lod, som om jeg slet ikke lagde mærke til ham, og skyndte mig forbi uden at berøre skålen. Selv om jeg ikke vendte mig om, var jeg dog sikker på, han fulgte efter os. Hvis jeg blot havde kendt Paris' gader en smule bedre, ville det måske nok kunne være lykkedes mig at smutte fra ham, men jeg kendte ikke anden vej end den, der førte fra det hus, hvor jeg boede, over til kirken. Jeg vidste ingen, jeg kunne søge tilflugt hos blot et par minutter, og min eneste forsvarer var en mand, som indgød mig større frygt, end om han havde været min fjende."

"Retfærdige Gud!" mumlede Bussy. "Hvorfor har dog ikke Himlen, Forsynet eller tilfældet noget tidligere ført mig på Deres vej!"

Diana takkede den unge mand med et varmt blik og fortsatte:

"Samme aften kom monsieur de Monsoreau, og jeg var ikke rigtig på det rene med, om jeg skulle omtale eller fortie, hvad der var hændt mig om formiddagen, da han imidlertid selv tog spørgsmålet op og gjorde ende på min vaklen.

Ikke så snart var han nemlig trådt ind i stuen og havde taget plads i stolen, hvor De nu sidder, monsieur de Bussy, førend han med en endnu strengere alvorsmine end sædvanlig lagde armene over kors og sagde til mig:

"De spurgte mig, frøken, da jeg første gang besøgte Dem i denne stue, om jeg havde noget imod, at De gik i kirke. Som De vel erindrer, svarede jeg, at jeg i Deres egen interesse ville tilråde Dem at lade være. De ville ikke tro mig, men fulgte Deres eget hoved. Resultatet af det blev, at hertugen, hidført af et tilfælde eller af en ond skæbne, fik Dem at se i morges, og at dette ulykkelige træf yderligere har gjort det vanskeligt for mig at optræde som Deres beskytter."

"Jeg indser godt det beklagelige i, hvad der er sket," svarede jeg, "men er De vis på, at hertugen kendte mig? Jeg fik nemlig det bestemte indtryk, at han ikke gjorde det."

"Det gjorde han på en måde heller ikke, men da han fandt, at De i en slående grad ligner en kvinde, hvis tab han begræder, fulgte han efter Dem og søgte at skaffe sig oplysninger om Dem. Men heldigvis, eftersom ingen ved noget, fik han heller ikke noget at vide."

"Men i Himlens navn, hr. greve, hvad tror De da, han har i sinde? De, som kender ham, kan bedre end jeg danne dem en forestilling om, hvor vidt han vil gå."

"Det er sandelig ikke godt at vide. Hertugen er et i høj grad indesluttet menneske, men hvad han har sat sig i hovedet, giver han vanskeligt slip på, det har jeg flere gange haft lejlighed til at erfare."

"De tror altså ikke, han vil glemme mig?"

"Nej, det gør han sikkert ikke. De hører ikke til de kvinder, som man kan bortjage af sin erindring. *Jeg* har gjort alt, hvad jeg har kunnet, for at glemme Dem, men jeg har ikke formået det."

Og ved disse ord bragte en frembrydende lidenskab for første gang min mystiske bejlers øjne til at gløde, og synet af dette indgød mig endnu større skræk, end jeg havde følt om morgenen ved at mærke, at hertugen havde opdaget mig.

Tanken om min vanskelige og forladte stilling bragte mig helt til at forstumme.

"De har ikke selv noget forslag?" fortsatte greven.

"Kunne jeg ikke forandre bolig og flytte hen i en anden gade i en anden bydel? Kunne jeg ikke gemme mig i en udkant af Paris ... eller mon det ikke var endnu bedre, om jeg tog tilbage til mit hjem?"

Greven rystede på hovedet og svarede:

"Alt det, De der siger, frøken, kan aldeles ikke nytte. Hertugen har fundet Deres spor, og han vil blive ved at følge efter Dem, indtil han en skønne dag griber Dem og holder Dem fast med jernhånd for aldrig mere at slippe taget."

"Men for Guds skyld, hr. greve! De bringer mig jo næsten til at dø af skræk."

"Det er ikke min hensigt. Jeg oplyser Dem kun om, hvordan sagerne står, for at De kan vide, hvad De har at rette Dem efter."

"Men har De da ikke selv noget forslag at gøre?"

"Nej, desværre, frøken! Jeg er ulykkeligvis kun udrustet med meget ringe opfindelsesevne. Det eneste middel, som jeg kunne tænke mig måske ville nytte, er jeg på forhånd vis på, at De vil forkaste. Men De vil rimeligvis snart komme til at give mig ret i, at De kun ved at skænke mig Deres hånd vil kunne undgå at blive hertugens bytte. I min nye egenskab af hofjægermester står jeg under kongens direkte beskyttelse og vil kunne kræve,

at majestæten ved et magtsprog sætter mig i stand til at værne om min hustrus ære."

Jeg svarede kun med et suk, men måtte i mit stille sind indrømme, at greven i grunden havde fuldstændig ret i at påstå, at jeg kun ved at blive hans hustru ville kunne undgå at blive hertugens offer. Monsieur de Monsoreau tøvede et øjeblik som for at give mig tilstrækkelig tid til at svare ham, men det var mig umuligt at få et ord over mine læber. Da han så, at jeg forblev tavs, gled et bittert smil over hans læber, og med sit sædvanlige dybe buk ønskede han mig godnat og trak sig tilbage.

Natten gik, uden at nye begivenheder indtraf, men der kom ikke søvn hverken i mine eller i Gertrudes øjne.

Da min kammerpige den følgende morgen gik ud for at gøre indkøb, blev hun tæt uden for gadedøren tiltalt af en ung mand, i hvem hun havde let ved at genkende den samme person, der dagen i forvejen havde ledsaget hertugen; men selv om han gjorde alt for at komme i snak med hende, forstod hun dog at holde ham fra livet ved at agere fuldstændig stum, så at vedkommende til sidst tabte tålmodigheden og trak sig tilbage med uforrettet sag.

Dette møde indgød mig en høj grad af skræk, idet jeg nok kunne tænke mig, at vi fra nu af ville blive genstand for en række udspioneringer, der utvivlsomt ville ende med at bringe mig i min mægtige fjendes vold. For første gang længtes jeg virkelig efter at se monsieur de Monsoreau, og jeg blev glad, da han hen ad aften trådte ind ad døren. Jeg fortalte ham straks om mødet mellem hertugens ledsager og min kammerpige, og

om hvorledes denne sidste var blevet af med ham ved aldeles intet at svare.

"Det var forkert af Gertrude," sagde han.

"Hvorfor det?"

"Jo, for det gælder nemlig at vinde tid."

"Tid?"

"Ja. Endnu i dag er *jeg* nemlig afhængig af hertugen af Anjou, men om fjorten dage, om en halv snes dage måske allerede vil hertugen være afhængig af *mig*. Det gælder derfor om at føre ham bag lyset og om at holde ham hen, så længe det på nogen måde kan lade sig gøre. Ved at give ham en smule håb, kan han måske få lidt ro i blodet, men ved fuldstændig at vise ham bort koger det over, og vi risikerer, han fatter en eller anden fortvivlet beslutning."

Efter at have givet Gertrude et par vink om, hvordan hun skulle bære sig ad i tilfælde af, at hertugens ledsager atter skulle standse hende og udfritte hende, trak greven sig tilbage, og det viste sig da også den følgende morgen, da min kammerpige gik ud, at det ingen skade var til, hun var blevet instrueret. Den unge mand stod nemlig ganske rigtigt nede på gaden for at passe hende op og gav sig ligesom den foregående dag til at udspørge hende. Gertrude var i følge de ordrer, hun havde fået, denne gang mindre streng og lod sig bevæge til at veksle et par ord med ham.

Dagen efter gentog den samme scene sig, og Gertrude blev endnu mere venlig og meddelsom. Hun fortalte ham, at jeg var en ubemidlet enke efter en embedsmand i provinserne, og at jeg levede meget stille, men mere ville hun ikke sige ham, og dermed måtte han foreløbig lade sig nøje den dag. Den

følgende morgen var den unge mand imidlertid øjensynlig blevet mistænksom, og han begyndte at snakke noget om Anjou, Beaugé og Méridor. Men Gertrude påstod ganske frejdigt, at hun aldrig før havde hørt nogle af disse navne, og nu tilstod han rent ud, at han var hertugen af Anjous udsending, og at hertugen af Anjou havde set mig og var blevet forelsket i mig. Herpå fulgte, som det var at vente, de mest glimrende tilbud for os begge: for hende, hvis hun ville skaffe hertugen adgang til mig, og for mig, hvis jeg ville modtage ham.

Hver aften indfandt monsieur de Monsoreau sig, og jeg fortalte ham stadig, hvad der var hændt. Han sad gerne hos mig en times tid, men det var tydeligt at mærke, at han var alt andet end rolig, og at hans ængstelse for hver dag, der gik, blev endnu større.

Da han kom om lørdagen, var han usædvanlig bleg og bevæget.

"Jeg må indtrængende opfordre Dem, frøken," sagde han, "til at De gør alt, hvad der står i Deres magt for at holde hertugen fra livet endnu en tre-fire dage. Tirsdag eller onsdag senest håber jeg at have nået mit mål, og at hertugen til den tid er blevet afhængig af mig, i stedet for, at det som nu er det omvendte, der er tilfældet. I morgen ser De mig ikke. Jeg må rejse bort."

"Må De rejse bort?" udbrød jeg med en blanding af skræk og hemmelig glæde.

"Ja, i anledning af visse begivenheder, som jeg håber vil stille sig således, at det ikke bliver mig, men hertugen af Anjou, som må krybe til korset."

"Men hvis nu på tirsdag eller onsdag sagerne fremdeles stiller sig lige så fortvivlet som nu, hvad så?"

"Så er der kun et middel tilbage, og hvori det består, behøver jeg ikke at sige Dem."

"De mener ...?" udbrød jeg fortvivlet og skælvede ved tanken om at komme i denne frygtelige mands besiddelse.

Greven sendte mig et hårdt blik.

"De afskyr mig altså?" sagde han.

Jeg svarede ikke, og han fortsatte:

"Hvad har De da egentlig at bebrejde mig, frøken?"

"Intet, hr. greve, intet ... tværtimod!"

"Har jeg ikke i min optræden over for Dem vist mig som en ven eller som en broder?"

"De har i enhver henseende opført Dem som en mand af ære, hr. greve."

"Har jeg en eneste gang brugt magtsprog over for Dem eller mindet Dem om Deres løfte?"

"Nej."

"Og dog er det jo tydeligt at mærke, at De næsten synes mere tilbøjelig til at blive hertugen af Anjous elskerinde end til at indgå en retmæssig, ægteskabelig forbindelse med Hans Majestæt kongens hofjægermester, grev de Monsoreau!"

"Det har jeg hverken tænkt eller sagt, hr. greve."

"Men i Himlens navn, så tag dog en bestemmelse, nådige frøken!"

"Jeg *har* bestemt mig."

"Til hvad? Til at blive grevinde de Monsoreau?"

"Ja, hellere end at blive hertugen af Anjous elskerinde."

"Hellere end at blive hertugen af Anjous elskerinde! Valget er smigrende! Synes De ikke, frøken?"

Jeg tav. Det var mig ikke muligt at protestere, selv om jeg følte, hvor sårende min tavshed måtte være for min beskytter.

"Nå ja, lige meget," fortsatte monsieur de Monsoreau, "tvinge Dem til at holde af mig kan jeg jo ikke! Så går jeg min vej igen, frøken, og vi ses ikke før på tirsdag, men for Deres egen skyld vil jeg bede Dem sørge for, at hertugen holdes nogenlunde på afstand, indtil jeg kommer tilbage."

Den følgende morgen gik Gertrude ud som sædvanlig, men så ikke noget til d'Aurilly. Det var dog langt fra, at dette beroligede os. Tværtimod blev vi endnu mere ængstelige. Gertrude gik nok en gang ud, blot for at se at træffe ham, men det lykkedes hende ikke. Et tredje forsøg viste sig lige så frugtesløst som de to første. Vi var alene og forladte; vi følte os svage, og for første gang begyndte jeg at få en følelse af, at jeg dog vist nok alligevel havde været uretfærdig imod greven, hvis hele adfærd jo havde været i højeste grad ridderlig og uden lyde.

Aftenen kom, og vor ængstelse voksede for hvert minut, der gik. Jeg var besluttet på alt og havde ikke andet i mit hoved, end hvorledes det skulle lykkes mig at undgå at falde i hertugen af Anjous hænder. Jeg havde stukket en dolk til mig for at dræbe mig for øjnene af hertugen, hvis han selv eller en af hans folk gjorde mindste forsøg på at bruge vold. Vi barrikaderede os oppe i vore værelser (for ved en utrolig glemsomhed fandtes der ingen skodde på den indre side af gadedøren), og efter at have lagt et stykke klæde over lampen stillede vi os på vor sædvanlige post henne ved vinduet.

Alt forblev roligt i flere timer, da pludselig hen ad klokken elleve fem mand kom gående ned ad gaden. På hjørnet af Rue Saint-Antoine stod de lidt stille og syntes at holde råd, hvorefter vi så dem begive sig til Tournelles-palæet og stille sig i baghold i en murfordybning. Vi var ikke et øjeblik i tvivl om, at det gjaldt os, og vi belavede os på det værste, men til vor forbavselse gik der det meste af en halv time, uden at de rørte sig af pletten, og vi begyndte allerede at føle os roligere, da vi pludselig så to mænd komme gående ovre fra Rue Saint-Paul. I skæret fra månen, der netop i det samme dukkede frem mellem skyerne, genkendte Gertrude sin plageånd, d'Aurilly, og udbrød forfærdet:

"Det er dem, frøken!"

"Ja, så er det ude med os. Med de andre fem, der allerede er kommet, bliver det syv i alt, og hvad formår vel to værgeløse kvinder mod en så frygtelig overmagt. Ak! Gertrude, vi to stakler har i grunden ingen anden beskytter end greven. Gid han dog var her!"

"Ja, og gid frøkenen ville skynde sig at gifte Dem med ham."

Jeg udstødte et suk, og Gertrude, den gode, kærlige sjæl, trykkede medlidende min hånd. De to sidst ankomne mænd havde imidlertid sneget sig langs med husrækken og befandt sig nu lige neden for os. Vi åbnede forsigtigt et vindue på klem.

"Er du sikker på, det er her?" hørte vi den ene af dem spørge.

"Ja, nådige herre," svarede den anden, "fuldkommen sikker. Jeg har taget mærke af huset."

"Og tror du, nøglen vil passe?"

"Ja, det må den gøre. Jeg har jo taget aftryk af låsen."

"Nå, så luk da op!"

Vi hørte nøglen dreje rundt i låsen, men i samme øjeblik kom de fem mænd, der havde stået skjult henne ved Tournelles-palæet, farende som en stormvind og styrtede sig over hertugen og d'Aurilly under råbet: "Stik dem ned! Slå dem ned!"

Gertrude og jeg begreb intet af alt dette. Vi forstod kun, at der syntes at åbne sig for os en mulighed til frelse, og vi faldt begge på knæ og takkede Gud.

Men ikke så snart trådte hertugen frem og nævnte sit navn, førend alle stemmer tav, og alle sværd igen forsvandt i skederne. Angrebet blev dog ikke helt uden betydning, idet nemlig hertugen – enten nu grunden var frygt eller skamfuldhed – opgav sit forehavende og fjernede sig med sin ledsager for ikke mere at vende tilbage. De fem mænd, der havde villet overfalde ham, havde derimod åbenbart fremdeles ondt i sinde og indtog igen deres post på hjørnet af Tournelles-palæet. At de ikke ville gøre *mig* fortræd, kunne betragtes som givet, og det syntes altså foreløbig, som om faren var afvendt. Alligevel var vi dog alt for urolige til at kunne tænke på at gå i seng, og vi blev stående og stirrede ud ad vinduet i forventning om en eller anden ny begivenhed, som vi instinktmæssigt følte måtte komme. Det viste sig, at vi fik ret i vor formodning. Kort efter kom nemlig en rytter til syne i Rue Saint-Antoine. Det var åbenbart for *ham*, at de fem stimænd havde lagt sig i baghold, for så snart de blev ham var, råbte de: "Til våben! Til våben!" og styrtede sig over ham. Hvad der videre skete, har jeg ikke nødig at fortælle Dem, monsieur de Bussy, eftersom det var Dem selv, der var genstand for dette overfald."

"Jo," svarede Bussy, hvis interesse netop nu syntes at nå sit højdepunkt, "De må endelig fortælle videre. Eftersom jeg

besvimede straks efter kampen, vil det være nyt for mig, alt hvad jeg hører."

"Siden De ønsker det," svarede Diana og rødmede let, "skal jeg fortsætte uden at afbryde tråden i min beretning. De kan nok tænke, monsieur de Bussy, at den ulige kamp, der nu begyndte, tog vor opmærksomhed fuldstændig fanget, og at vi med bankende hjerte fulgte alt, hvad der skete. Da vi så Deres hest blive ramt og synke til jorden, troede vi, at De var fortabt, og at ingen redning mere var mulig. Men De faldt stående og fortsatte kampen for endelig, omringet og truet fra alle sider, at trække Dem langsomt tilbage, stadig med ansigtet vendt mod Deres angribere, og det lykkedes Dem at nå hen til døren, så at De fik ryggen garderet. Nu opstod samtidig hos Gertrude og mig den tanke at løbe ned og lukke op for Dem, men vi havde som sagt barrikaderet os, og der forløb nogle sekunder, inden vi fik fjernet de møbler, der spærrede os vejen, og i samme øjeblik, som vi nåede ud på trappen, hørte vi gadedøren blive smækket i. Vi blev begge stående ubevægelige og stumme. *Hvem* var det, der var kommet ind, og hvorledes havde han fået døren op? Vi vidste det ikke og lyttede i angst forventning. Snart lød tunge, vaklende skridt, og vi så en mand komme til syne, udstrække armene og segne stønnende til jorden. Det stod os klart, at han ikke blev forfulgt, og at gadedøren, som hertugen af Anjou heldigvis havde ladet stå åben, atter var blevet lukket mellem den forfulgte og hans angribere. I hvert fald havde vi intet at frygte af den måske dødeligt sårede mand. Det var tværtimod ham, der trængte til vor hjælp."

"Kom med lys," sagde jeg til Gertrude.

Hun løb ind i stuen, og da hun vendte tilbage med lampen, genkendte vi i den sårede den tapre ridder, som vi nylig havde set så kækt værge sig mod overmagten. Vi skyndte os at bringe Dem ind i mit værelse og lagde Dem på sengen, men da De stadig lå besvimet hen, indså vi nødvendigheden af at hidkalde en læge. Gertrude kunne huske, at hun nogle dage forinden havde hørt tale om en heldig kur, der var blevet udført af en kirurg i Rue Beautreillis. Hun kendte hans adresse og tilbød at hente ham.

"Men tror du ikke, der kan være fare for, Gertrude," indvendte jeg, "at han går hen og forråder os?"

"Vær kun rolig for det, frøken," svarede hun, "jeg skal nok tage mine forholdsregler."

Da jeg vidste, at Gertrude var en både klog og modig pige, tog jeg ikke i betænkning at lade hende gøre, hvad hun foreslog. Hun stak min dolk til sig, forsynede sig med penge og gik, mens jeg tog plads ved Deres leje for at våge over Dem ... og bede for Dem."

"Ak," sukkede Bussy, "hvor jeg ville have jublet, hvis jeg havde kunnet se Dem og høre Dem bede ved min side."

Et kvarter efter kom Gertrude tilbage med lægen, der havde indvilliget i alt og fulgte hende med tilbundne øjne. Jeg opholdt mig i dagligstuen, mens han blev ført ind i soveværelset, hvor han fik lov til at tage det bind væk, der dækkede hans øjne.

"Ja, det kan jeg huske," sagde Bussy. "Det var netop i det øjeblik, jeg kom til besindelse, og det første, mit blik mødte, var Deres portræt, men lidt senere syntes jeg, at De selv viste Dem."

"Ja, det gjorde jeg virkelig også. Min ængstelige interesse for Dem gjorde mig uforsigtig. På mine spørgsmål beroligede den

unge læge mig med, at han havde undersøgt Deres sår, og at han mente at kunne indestå for, at De snart ville komme Dem. Derefter trak han en lille flaske med rød essens op af lommen og hældte et par dråber på Deres læber, idet han sagde, at dråberne ville dæmpe feberen og dysse Dem i søvn. Og ganske rigtigt varede det ikke mange sekunder, førend jeg så Dem lukke øjnene og slumre ind. Jeg blev bange for, at det var et dårligt tegn, men lægen forsikrede mig, at alt tegnede til det bedste, når man blot ganske roligt ville lade Dem ligge og sove. Gertrude bandt ham nu igen tørklædet for øjnene og førte ham tilbage til Rue Beautreillis. Men da hun kom tilbage, fortalte hun mig, at hun tydeligt havde lagt mærke til, at lægen havde talt skridtene, og af frygt for at blive forrådte besluttede vi at slette sporene af vor gæstfrihed og snarest muligt se at få Dem ud af huset. Jeg samlede hele mit mod, og vi blev snart enige om, hvad der var at gøre. Klokken var to om natten, og gaderne lå øde og tomme. Gertrude og jeg løftede Dem op, som om De havde været et barn, og bar Dem helt ned til voldskræntenved Temple. Gud vågede over os. Vi mødte ingen undervejs og kom i god behold tilbage uden at være blevet set. Alligevel havde anstrengelsen og sindsbevægelsen oversteget mine kræfter, for da jeg kom op igen i min stue, sortnede det for mine øjne, og jeg faldt besvimet om."

"Ædle beskytterinde!" udbrød Bussy begejstret, "hvorledes skal jeg dog nogen sinde kunne gengælde Dem alt, hvad De har gjort for mig?"

Der opstod en kort pause, under hvilken Bussy fæstede et flammende blik på Diana, som sad med albuen støttet til bordet og hovedet hvilende i sin hånd.

Pludselig lød Sainte-Catherine-kirkens tårnklokkes tunge slag.

"To!" udbrød Diana forfærdet, "klokken er to! Og De sidder endnu her!"

"For Himlens skyld, send mig ikke bort!" bad Bussy med foldede hænder. "Send mig ikke bort, førend jeg har fået at vide, hvordan jeg kan hjælpe Dem. Betragt mig som en broder, og lad denne broder vide, hvad han kan gøre for at frelse sin søster."

"Ak! nu intet mere," svarede Diana og sukkede, som hendes hjerte skulle briste. "Nu er det for sent; jeg kan ikke mere hjælpes."

"Men den følgende dag, hvad skete da?" spurgte Bussy. "Hvad foretog De Dem hele den dag, mens jeg ikke havde andet i mit hoved end et uforglemmeligt, skønt billede, som jeg til min fortvivlelse ikke vidste, om det hørte hjemme i drømmens eller virkelighedens verden."

"Den følgende dag," fortsatte Diana, "gik Gertrude og jeg atter ud og mødte denne gang d'Aurilly, som var mere påtrængende end nogen sinde. Han omtalte ikke med et ord, hvad der var hændt den foregående aften, men stillede i sin herres navn det bestemte forlangende, at jeg måtte og skulle forunde ham en sammenkomst. Gertrude turde ikke give noget bestemt afslag, men bad blot om udsættelse til den næste onsdag, det vil sige til i dag, idet hun lovede, at der da ikke skulle være noget til hinder for et møde mellem hertugen og mig. d'Aurilly var da også så elskværdig at lade sig nøje med denne besked, og vi havde altså tre dage for os, hvor vi ikke behøvede at frygte nogen overhængende fare. Om aftenen vendte monsieur de Monsoreau tilbage, og vi fortalte ham alt,

hvad der var hændt, med undtagelse af, at vi havde truffet Dem. Jeg sagde ham, at hertugen havde åbnet døren med en eftergjort nøgle, men at han, ligesom han ville gå ind, var blevet angrebet af nogle adelsmænd, af hvilke jeg havde hørt to blive nævnt ved navn, nemlig Quélus og d'Epernon."

"Det forholder sig rigtigt," sagde greven, "jeg har allerede hørt tale om den begivenhed. Hertugen har altså anskaffet sig en eftergjort nøgle. Det anede mig nok."

"Kunne det ikke lade sig gøre at forandre låsen?" spurgte jeg.

"Hvad skulle det hjælpe? Han ville straks skaffe sig en ny nøgle."

"Når man lod sætte en solid skodde for døren ..."

"Så ville han møde med ti mand i stedet for en, og resultatet ville blive det samme."

"Men den begivenhed, De har sigtet til, og som De mener vil gøre hertugen afhængig af Dem ..."

"Er ikke indtruffet, og det er meget tvivlsomt, om den overhovedet nogen sinde indtræffer."

Jeg forstummede og kunne mærke den kolde sved perle på min pande. Det var mig ikke muligt længere at skjule for mig selv, at det eneste middel til at undgå hertugen af Anjou var at samtykke i at blive grevens hustru.

"Hr. greve!" sagde jeg til ham. "Da hertugen gennem sin fortrolige har forpligtet sig til at vente til onsdag, vil jeg bede Dem give mig frist til på tirsdag."

"Som De ønsker, nådige frøken," svarede greven. "På tirsdag aften ved denne tid skal jeg atter have den ære at indfinde mig hos Dem."

Og uden at tilføje mere rejste han sig og gik. Fra mit vindue fulgte jeg ham med øjnene og så ham stille sig på post henne ved Tournelles-palæets mur, åbenbart i den hensigt at holde vagt over mig hele natten. Ethvert nyt bevis på denne mands hengivenhed virkede på mig, som om jeg fik et dolkestød i hjertet, og det var så langt fra, at hans trofasthed rørte mig, at jeg tværtimod følte mig oprørt over det.

De to dage, der endnu undtes mig ro, forløb med lynets hast, og hvad jeg led i denne tid, mens jeg hørte den ene time i ilsom flugt afløse den anden, er umuligt at beskrive.

Da tirsdag aften kom, var mit mod aldeles kuet. Min hjerne havde løbet sig træt, og kun mit hjerte følte jeg banke uafladeligt i mit bryst. Jeg sad ubevægelig ved vinduet og aftørrede nu og da min pande, som var badet i sved. Jeg var så fuldstændig sløv for alt, at det end ikke gjorde noget indtryk på mig, da Gertrude, som sad ved siden af mig, pludselig udstrakte hånden og udbrød:

"Se, frøken! se, frøken!"

"Hvad er der?" spurgte jeg uden engang at se op.

"Der er fire mænd ... jeg ser fire mænd ... de går herhen ... nu lukker de døren op ... de kommer herind."

"Ja, lad dem det," svarede jeg uden at røre mig af stedet.

"Jeg er sikker på, det er hertugen af Anjou og hans følge."

Jeg svarede ikke, men tog min dolk frem og lagde den ved siden af mig i vindueskarmen.

"Det kan jo være, jeg tager fejl; lad mig dog i alt fald se ad," udbrød Gertrude og løb hen imod døren.

"Ja, gør det," svarede jeg, mere død end levende.

Et øjeblik efter kom Gertrude tilbage.

"Frøken," sagde hun, "det er greven."

Jeg gemte atter dolken i min barm og blev siddende med blikket rettet mod den indtrædende. Det var ganske rigtig greven, der studsede ved at se, hvor bleg og lidende jeg så ud.

"Nådige frøken," udbrød han med en stemme, der syntes at skælve, "jeg hører af Gertrude, at De troede, det var hertugen, der kom, og at De i så fald ville have taget livet af Dem."

Det var første gang, jeg så ham rørt, men jeg var dog ikke i stand til klart at afgøre, om hans deltagelse var ægte eller fremkunstlet.

"Gertrude burde have tiet stille," sagde jeg, "men da jeg ser, det ikke er hertugen, føler jeg mig atter rolig og fattet."

Der opstod et øjebliks tavshed.

"De har vel lagt mærke til, nådige frøken," fortsatte greven, "at jeg ikke kommer alene?"

"Ja."

"De aner måske, hvem mine ledsagere er?"

"Jeg formoder, at den ene er en præst, og at de to andre er vore vidner."

"De er altså beredt til at blive min hustru?"

"Det er jeg, hr. greve, men jeg vil blot minde Dem om vor bestemte aftale, at vielsen kun skulle finde sted i min faders nærværelse, med mindre der indtraf sådanne omstændigheder, at jeg selv godvilligt frafaldt denne fordring."

"Jeg erindrer fuldkommen vel, nådige frøken, at vi traf en sådan aftale, men finder De ikke selv, at det ville være rigtigst, sådan som sagerne nu står, ikke længere at insistere på dette punkt?"

"Jo."

"Altså ...?"

"Altså samtykker jeg i at gifte mig med Dem, hr. greve, men mærk Dem vel, at så længe jeg endnu ikke har genset min fader, vil jeg kun kunne være Deres hustru af navn."

Monsieur de Monsoreau rynkede panden og bed sig i læben.

"Nådige frøken," sagde han, "jeg gentager, at jeg på ingen mulig måde vil tvinge Dem. De har Deres fri vilje og behøver aldeles ikke at føle Dem forpligtet over for mig, men ..."

Han gik hen til vinduet og så ud på gaden med en så besynderlig vedholdende opmærksomhed, at det anede mig, der her foregik noget af mere end almindelig interesse. Jeg fulgte retningen af hans blik og så en mand, indhyllet i en kappe, stå nedenfor på gaden og se op ad huset.

"Gode Gud!" udbrød Bussy, "og De siger, at det var i går?"

"Ja, monsieur de Bussy, i går aftes, et par minutter før ni."

Bussy sukkede dybt, og Diana fortsatte:

"Et øjeblik efter så jeg endnu en skikkelse, der holdt en blændlygte i hånden, dukke frem af mørket og bevæge sig hen imod os."

"Nådige frøken," sagde greven med en stemme, hvis advarende klang fik mig til at fare sammen af angst. "De ser nok de to skikkelser nede på gaden; hvem mener De, det kan være?"

"Jeg tænker, det er hertugen og hans fortrolige," svarede jeg.

Bussy sukkede atter og så dybt, at det lød som en stønnen.

Diana fortsatte sin beretning, men med en stemme så svag, at det var, som om hendes tunge lammedes ved tanken om at skulle skildre, hvad der nu skete:

"Nuvel, nådige frøken," sagde greven. "De ser nu, hvorledes De er stillet, og jeg venter at høre, om De ønsker, jeg skal blive eller gå."

Jeg vaklede et øjeblik. Ja, trods faders brev, trods det løfte, jeg havde givet, og trods den øjensynlige, overhængende fare vaklede jeg endnu, men min angst ved stadig at se de to personer lure nede på gaden blev større og større.

"Jeg ulyksalige menneske!" udbrød Bussy. "Manden med kappen var jo mig, og ham med lygten var ingen anden end den unge læge, De lod hente til mig, da jeg lå såret hos Dem efter kampen med kongens yndlinge."

"Hvorledes? Det var Dem?"

"Ja, det var mig, som søgte at finde det sted, hvor en engel havde vist sig for mig og taget mig i sin varetægt ... hvilken ulykkelig tilskikkelse, at det netop skulle blive mig, der blev redskabet til denne ulykkelige forbindelse, for De *er* jo altså nu hans hustru?"

"Ja," svarede Diana med næppe hørlig stemme.

De sukkede begge, og der blev stille i stuen. Det blev Diana, som brød tavsheden og spurgte:

"Men hvorledes går det til, at De befinder Dem her, monsieur de Bussy? Hvordan er De kommet herind?"

"Hertugen gav mig den nøgle, han havde ladet udfærdige, og lod mig træde i sit sted, da han nemlig frygtede, ved selv at gå, at falde i en eller anden fælde."

"Og *De* påtog Dem dette hverv?" spurgte Diana bebrejdende.

"Ja, hvad skulle jeg gøre? Det var den eneste måde, jeg kunne få Dem at se på. Jeg kom for at søge mit livs største glæde, men fandt dets dybeste smerte. Er De vred på mig, frue?"

"Ja, jeg synes ikke, De burde være kommet. Det havde været bedre for os begge. Som sagerne nu står, har mødet kun bragt os skuffelse og sorg."

"Nej, frue," svarede Bussy med sikker stemme og strålende blik, "det forholder sig ikke, som De siger. Tro mig, det er Forsynet, der har sendt mig, for at jeg skal hjælpe Dem og beskytte Dem mod alle de onde rænker, som slette mennesker har spundet om Dem. Hør mig! Fra det øjeblik, jeg så Dem, følte jeg, at jeg ville elske Dem hele mit liv, og det syntes mig at være den største lykke, der kunne ske mig, om skæbnen ville forunde mig at blive Deres ven og forsvarer. Mit håb er gået i opfyldelse, og jeg griber med glæde den opgave, som nu frembyder sig for mig. Har De stadig ikke hørt noget fra Deres fader?"

"Nej, jeg har desværre slet ingen efterretninger fået fra ham. Jeg ved ikke engang, om han endnu er i live."

"Vær rolig, frue, det skal ikke vare længe, førend jeg skaffer Dem fuld besked om Deres faders skæbne."

"Men nøglen, monsieur de Bussy?"

"Skal De få tilbage, hvis De ønsker det, frue, men jeg sværger Dem, at ingen søster nogen sinde har betroet en mere hengiven og ærbødig broder nøglen til sit værelse."

"Godt, jeg tror Dem, monsieur de Bussy, og jeg beder Dem beholde den som pant på det venskab og den tillid, jeg nærer til Dem."

"Tak, nådige frue, for Deres gode tanker om mig. De kan stole på, jeg skal ikke gøre mig uværdig til den fortrolighed, De har vist mig. Allerede i løbet af en uges tid håber jeg, det skal lykkes mig at rive masken af Deres rænkefulde gemal."

Og med et blik, der på en gang tolkede ærbødighed, kærlighed og dyb smerte, bukkede den tapre monsieur de Bussy for den smukke madame Diana og forsvandt.

Diana nærmede sig vinduet og stirrede ud i natten, der var så kulsort, at hun næppe formåede at skelne den unge mands skikkelse i mørket, men længe efter, at lyden af hans fjed ganske havde tabt sig, stod monsieur de Monsoreaus sorgfulde hustru uden at røre sig, tavs og lyttende, med bankende bryst og øjnene badede i tårer.

14. Kong Henri drager til Fontainebleau, og Chicot smutter bort på halvvejen for at dyrke sine private interesser

Fire eller fem timer efter de nylig skildrede begivenheder begyndte Hans Majestæts afrejse til Fontainebleau, og som alt, hvad denne mærkelige regent foretog sig, havde også denne afrejse et ganske ejendommeligt præg.

Hen ad klokken otte om morgenen kom en skare adelsmænd i kostbare skindkapper, på prægtige gangere, ridende gennem Louvreslottet store port. Efter dem fulgte en talrig mængde små pager, derpå en masse tjenere og endelig, umiddelbart foran den kongelige vogn, flere rækker schweizergardister.

Den kongelige vogn, der blev trukket af otte pragtfuldt udmajede muldyr, var et så mærkeligt monstrum, at den nok kan fortjene at blive genstand for nøjere omtale.

Det var en aflang, firhjulet kasse, otte alen lang og fire alen bred, polstret indvendig fra øverst til nederst og udvendig ganske overdækket af kostbare silkedraperier. I bjergegne – og i det hele taget under vanskelige vejforhold – erstattedes muldyrene af en lang række stude, der ganske vist stod tilbage i retning af hurtighed og elegance, men som derimod til gengæld, hvad pålidelighed angår, intet lod tilbage at ønske.

I denne vidunderlige pragtkasse sad kong Henri og hele hans hof med undtagelse af den stakkels dronning Louise, som imidlertid så sjældent viste sig ved sin mands side, at hendes fraværelse også ved denne lejlighed ganske fulgte af sig selv.

Foruden majestæten selv indeholdt det besynderlige køretøj livlægen Marc Miron, kapellanen Louis Lécluse, vor gamle ven, hofnarren Chicot, og monarkens for øjeblikket mest erklærede yndlinge, Quélus, Schomberg, d'Epernon, d'O og Maugiron, samt et par store myndehunde, der hvert øjeblik stak deres lange spidse snuder ud af vognen og gabte af alle livsens kræfter, og endelig en kurv med små engelske hunde, som kongen snart bar på skødet, snart havde hængende om halsen i en kæde eller ved et bånd.

Under loftet gyngede et forgyldt bur, der indeholdt sjældne, snehvide turtelduer med en dobbelt, kulsort ring om halsen, og når der af og til kørte damer med i vognen, forøgedes menageriet med små lækre marekatte, som i disse tider spillede samme rolle som kattekillinger og hundehvalpe nu til dags. På grund af alle disse dyr havde da også folkevittigheden givet kongens køretøj øgenavnet "Noahs Ark".

Majestæten sad i baggrunden af vognen under et madonnabillede, hvis store glasøjne syntes at udtrykke forbavselse over de mærkelige omgivelser. Ved hans fødder sad Quélus og Maugiron, ivrigt beskæftigede med at flette silkebånd, således som det den gang var højeste mode blandt unge adelsmænd. Schomberg sad i en krog og broderede et valgsprog på sit våbenskjold. Lige over for ham stod kapellanen og livlægen og passiarede sammen; d'O og d'Epernon havde taget plads ved vinduet og kiggede ud på landskabet, mens de

gabte om kap med mynderne. Chicot havde anbragt sin magre skikkelse i vogndøren med benene dinglende udenfor, så at han kunne hoppe af og på, når det lystede ham. Han var utrættelig i at sige vittigheder på næstens bekostning, og munden stod ikke stille på ham et minut. Da vognen kørte over Châtelet-pladsen, blev han pludselig højtidelig stemt og gav sine andægtige følelser luft i en gudelig sang, hvilket havde til følge, at kapellanen vendte sig forarget om og rynkede brynene.

"Hør, lille Chicot," sagde kongen, "du kan gøre, hvad du vil, men hold dig hellere lidt i skindet. Over for mig og mine yndlinge har du fuldstændigt frisprog, og det samme gælder med hensyn til Vorherre, men kirken må du virkelig tjene mig i at lade være i fred."

"Nå ja," svarede narren, "det morer heller ikke mig at synge salmer, og jeg har meget mere lyst til at synge dig en ny vise af mit eget fabrikat."

"Er melodien også ny?" spurgte kongen.

"Nej, den er gammel og god," svarede Chicot og gav sig til at synge af fuld hals:

Hundrede millioner
skylder den, som troner ...

"Jeg skylder langt mere end det," sagde kongen, "det troede jeg virkelig, du vidste!"

Chicot begyndte atter, uden at lade sig anfægte:

Tusinde millioner
skylder den, som troner
over folk og fæ
i Louvreslottets læ.
Mens hele landet stønner
og bor i usle rønner,
han sidder højt på strå
i guld fra top til tå.

"Bravo!" sagde Quélus. "Du har en smuk stemme, som der ikke er mange, der har mage til."

"Hør, Henri," sagde Chicot uden at svare Quélus, "vil du ikke sige til dine gode venner, at jeg helst er fri for at høre deres næsvisheder."

"Tal hellere på vers, Chicot," svarede kongen. "Din prosa er der ingen stads ved."

"Lad gå," sagde Chicot og fortsatte:

Stolt Henri bedst kan styre
en halv snes vakre fyre
på atten, tyve år
med krøllet skæg og hår.
De stinker af pomade
og strutter af brokade
og tænker kun på fjas
og dårskab og kalas.

"Skam dig noget, Chicot," sagde kongen. "Du overskrider virkelig alle grænser for, hvad en hofnar kan tillade sig."

"I hvert fald ikke grænserne for, hvad der er sandt," svarede narren, "men jeg ved nok, at sandheden, ikke mindst ved hoffet, ofte er ilde hørt."

"Den slubbert vil altid have det sidste ord," udbrød kongen opbragt. "Men lad os endelig tie stille, så giver vi ham i det mindste ingen anledning til at svare."

Der opstod straks en dyb tavshed, som Chicot lige så lidt som nogen anden syntes oplagt til at bryde, da man pludselig så narren styrte hovedkulds ud af vognen, skubbe gardisterne til side og kaste sig på knæ ved hjørnet af et stort, smukt hus, fra hvilket en balkon med billedhuggerarbejde, hvilende på en gesims af malede bjælker, strakte sig frem over gaden.

"Ugudelige hedning!" råbte kongen. "Hvis du endelig vil knæle, så gå ind i en kirke, men kast dig ikke i gruset for et ganske almindeligt hus!"

Men Chicot svarede ikke. Han blev liggende på knæ på stenbroen og fremsagde med høj røst følgende bøn, af hvilken kongen, der lyttede spændt, ikke tabte et eneste ord:

"Store, retfærdige, almægtige Gud! Se, jeg knæler for dig i ydmyghed på dette mit martyrsted, hvor monsieur de Mayenne og mester Nicolas har mishandlet mig som den usleste hund, uden at jeg dog hidtil nogen sinde har nedkaldt hævnen over deres hoveder. I seks lange år har jeg tålmodigt afventet straffens time uden at knurre, og nu beder jeg dig, nådige Gud, om du vil give mig sjælelig kraft til med sagtmodighed at bie endnu et år uden at tabe håbet om, at hævnen dog til sidst vil komme. I faderens, sønnens og den hellige ånds navn! Amen!"

"Amen!" sagde kongen.

Chicot kyssede jorden med lidenskabelig underdanighed til almindelig forbavselse for alle dem, der havde været vidner til denne mærkelige scene, og indtog atter sin plads i vognen.

Turen fra Louvre til Bicêtre havde taget tre timer, og de, der så lyst på sagerne, nærede derfor et stille håb om allerede at kunne være i Fontainebleau næste dags aften. Så snart man var kommet uden for Paris' volde, syntes toget at bevæge sig hurtigere frem. Blæsten havde efterhånden næsten helt lagt sig, og solen begyndte at skinne gennem skyerne.

Da optoget hen ad klokken tre om eftermiddagen kom forbi den store gæstgivergård "Paradiset", opfangede Chicots næse i flugten udstrømningerne fra køkkenet, og da han lænede sig ud af vognen, så han henne ved indgangen til kroen flere formummede skikkelser, blandt hvilke befandt sig en lille, tykmavet person, hvis bredskyggede bulehat ganske dækkede hans ansigt.

Så snart den kongelige kavalkade kom til syne, skyndte hele skaren sig at forsvinde i porten, men hvor stærkt den lille tyksak end stræbte at tage benene med sig, lykkedes det ham dog ikke at undgå at blive set af Chicot, der øjeblikkelig sprang af vognen, forlangte sin hest af pagen, der førte den ved tøjlen, og bar sig så behændigt ad, at det lykkedes ham at gøre sig usynlig, uden at kongen eller nogen anden bemærkede hans forsvinden. Da den sidste hestetrampen og vognhjulenes raslen over stenbroen havde tabt sig i det fjerne, dukkede han atter frem af sit skjul, red bag om slottet og viste sig ved indgangen til kroen, som om han kom fra Fontainebleau. Gennem vinduerne i gæstgivergården så Chicot til sin store glæde, at de formummede mænd, der havde vakt hans nysgerrighed, sad

bænkede inde i stuen, og navnlig var det ham en tilfredsstillelse blandt de i kreds om bordet siddende at genkende den lille, tykke fyr, der i ganske særlig grad havde tiltrukket sig hans opmærksomhed. Da Chicot imidlertid havde sine uden tvivl særdeles gode grunde til at ønske ikke at blive kendt, gik han ikke ind i den stue, hvor den trivelige person befandt sig, men lod sig bringe en flaske vin i værelset overfor, idet han valgte sin plads således, at ingen kunne slippe ud ad døren uden at blive set af ham, og samtidig således, at han selv, siddende skjult bag en stor kamin, kunne se lige ind i stuen, hvor selskabet befandt sig. Og ikke nok med det, så opdagede han med glad overraskelse, at han fra det sted, hvor han havde taget plads, ikke alene kunne se, men også var i stand til at høre, uagtet han sad så langt borte, at det var ganske forunderligt, at lyden fra selskabet kunne nå ind til ham.

"Hør," sagde den lille tykke mand, "nu er det nok bedst, vi bryder op. Den bageste tjener i toget er for længst draget forbi, og jeg tror, vi kan betragte vejen som fuldstændig sikker."

"Ja, uden tvivl, nådige herre," svarede en stemme, der bragte Chicot til at skælve, og som kom fra et individ, som Chicot, der var aldeles fordybet i hovedpersonen, hidtil ikke havde skænket nogen opmærksomhed, men som nu til gengæld fangede hele hans interesse.

Den, der sidst havde talt, var lige så lang, som den, han havde givet titel af "nådige herre", var kort, lige så bleg, som denne var rød, lige så underdanig krybende, som denne var overlegen og anmassende.

"Mester Nicolas!" mumlede Chicot mellem tænderne, "hvilket heldigt spil af skæbnen. Denne gang håber jeg nok, det skal

lykkes mig at få snakket et par ord med dig."

Og narren stak hurtigt sit glas ud og skyndte sig at betale værten, for at intet skulle sinke ham, når han fandt det passende at bryde op.

Denne forsigtighedsregel var ikke ilde anvendt, for de syv personer, der havde tiltrukket sig Chicots opmærksomhed, betalte nu også, eller rettere, den lille, tykke person betalte for dem alle, og da enhver af dem havde taget sin hest, som tjenere og staldknægte førte frem, og atter havde sat sig i sadlen, tog den lille trup vejen til Paris.

"Godt!" sagde Chicot. "Så er det nok bedst, jeg følger efter."

Og narren steg nu ligeledes til hest og fulgte skaren i afstand uden et øjeblik at tabe de grå kapper af syne, eller i hvert fald, om han end nu og da blev nødt til at holde sig forsigtigt tilbage, uden at lade lyden af hestenes hovslag undslippe sit øre.

Ved ankomsten til Saint-Antoine-porten forsvandt hele skaren i hertugen af Guises palæ, der syntes kun at have ventet rytternes komme for straks efter atter at lukke sig efter dem.

"Godt!" sagde Chicot. "Det lader til at blive mere og mere interessant; nu gælder det blot om at være tålmodig og se, hvad tiden kan bringe."

Og Chicot måtte virkelig finde sig i at vente en stiv klokketime, selv om sult og kulde begge gnavede ham med skarpe tænder. Endelig åbnedes porten på ny, men i stedet for syv kappeklædte ryttere var det nu syv fromme paulinermunke, der viste sig, indhyllede i lange ordenskåber og raslende med drabelige rosenkranse.

"Ej, ej!" udbrød Chicot, "er Guisernes palæ pludselig blevet et så helligt valfartssted, at banditter ved at opholde sig en times

tid derinde støbes om til fromme Guds lam. Det bliver sandt for dyden bedre og bedre!"

Og narren svang sig atter til hest og fulgte i langsom skridtgang efter de fromme folk, ligesom han før havde fulgt efter rytterne.

Da munkene nåede Pauliner abbediet, gik de ind i forhallen, i hvis baggrund viste sig en munk, som med største opmærksomhed betragtede *deres* hænder, der trådte ind.

"Nå," udbrød Chicot, "det lader nok til, at man i aften skal have en ganske ejendommelig slags hænder for at få lov til at slippe ind i abbediet."

"Se, se!" udbrød Chicot, "der er nok stort møde i aften i abbediet. Det er på min ære første gang, jeg føler mig grebet af lyst til at overvære en munkeforsamling, men jeg må tilstå, at min lyst til gengæld denne gang ikke lader sig styre."

Munkene forsvandt i hallen, fremviste deres hænder – eller også måske et tegn, de holdt i hånden – og gik videre.

"Jeg kunne nok lide at følge efter dem," sagde Chicot, "men jeg mangler desværre to meget væsentlige ting: for det første det ærværdige klædebon, der indhyller dem, og dernæst kendskab til de fiksfakserier, de viser den som portner fungerende broder. Ak! broder Gorenflot! Gid jeg dog havde dig her, min smækfede ven!"

"Det kan ikke nytte noget," sagde Chicot. "Min nysgerrighed efter at se, hvad der går for sig derinde, er så stor, at jeg for enhver pris må have den tilfredsstillet. Jeg må absolut have fat i broder Gorenflot, og jeg skulle tage meget fejl, om jeg ikke træffer ham netop i færd med at indtage sin aftensmad i "Overflødighedshornet"."

Kong Henris nar satte rask sin hest i galop og nåede snart Rue Saint-Jaques, i hvis lavere del det omtalte beværtningssted "Overflødighedshornet" hævede sig stolt i vejret, bugnende fuldt af fede munke og magre studenter. Han trådte først ind i gæstestuen og lod sit blik fare rundt i alle hjørner og kroge, men da han ikke blandt mester Claudes gæster fandt den, han søgte, gik han husvant ud i køkkenet, hvor etablissementets herre med stor andagt vågede over, at en uhyre fiskebudding fik den rette form, farve og fasthed. Ved at høre narren komme ind hævede mester Claude hovedet og udbrød:

"Å, er det Dem, monsieur Chicot! Hjertelig velkommen, og gid De må blive tilfreds med, hvad huset formår at byde."

"Tak for det gode ønske, men jeg er ellers ikke rigtig vis på, om jeg bliver eller ej."

"Hvorfor ikke det?"

"Jo, De ved jo, mester Claude, at jeg ikke kan lide at spise alene."

"Hvis De ønsker det, monsieur Chicot, skal *jeg* gerne holde Dem med selskab."

"Mange tak, gode mester, jeg kender Dem som en fortræffelig bordkammerat, men der er dog en anden, hvis selskab jeg ville sætte endnu større pris på."

"Broder Gorenflot måske?"

"Ja, netop. Er han måske ikke kommet?"

"Jo, for lidt siden, men jeg vil alligevel råde Dem til at skynde Dem lidt."

"Hvorfor det?"

"Jo, for han har måske allerede spist færdig."

"Hvad for noget? Han er lige kommet og er dog allerede straks færdig? Det ligner ham ellers ikke."

"Glem ikke, monsieur Chicot, at det i dag er onsdag, og at fasten er begyndt."

"Å pyt, hvad tror De, Gorenflot bryder sig om det!"

"Ja, jeg kan heller ikke forstå det, men det er, som jeg siger Dem. De kan jo selv gå ind her i stuen ved siden af og se ad."

Chicot fulgte mester Claudes opfordring og fik i det tilstødende værelse ganske rigtig øje på den værdige munk, som med rørende nøjsomhed var i færd med at sætte en mager ret spinat til livs.

"Ih, hvad skal det sige?" udbrød narren og slog forbavset hænderne sammen. "Er det virkelig broder Gorenflot, som sidder der og spiser græs?"

"Ja, kære ven, det er mig. Fasten er begyndt, og det gælder om at sørge for sin sjæls frelse," svarede munken snøvlende og sendte et skinhelligt blik op i loftet.

Chicot var helt målløs af forundring, og hans blik tilkendegav, at han ikke forstod, hvorledes munken pludselig havde fået så stor respekt for de af kirken foreskrevne leveregler.

"De må åbenbart nylig have spist en meget solid frokost, broder Gorenflot," sagde han.

"Nej," svarede munken, "jeg har slet ikke spist frokost i dag. Jeg har derimod udarbejdet en tale."

"En tale? Hvad skal den bruges til?"

"Den skal jeg holde i aften henne i abbediet, og det er nok bedst, jeg skynder mig at komme af sted. Mit auditorium kunne ellers let blive utålmodigt."

"Nej virkelig? Hvad tid skal den prædiken gå for sig?"

"Fra klokken ni til halv ti."

"Å, så haster det jo ikke synderlig. Klokken er ikke mere end kvart over otte. Det er så sjældent, vi træffes. Lad os nu blive sammen et par minutter og være glade ved hinandens selskab. Glæder det Dem ikke at se mig, broder Gorenflot?"

"Jo, umådeligt," svarede munken med den ynkeligste mine af verden. "Men alligevel," blev han ved og gjorde en bevægelse for at rejse sig, "alligevel bliver jeg dog nødt til at forlade Dem."

"Men De må dog virkelig spise op først," sagde Chicot og tvang ham, ved at lægge hånden hårdt på hans skulder, til atter at sætte sig.

Broder Gorenflot betragtede spinaten og udstødte et dybt suk, der på en gang kom fra hjertet og fra maven.

Chicot indså, at nu var det rette øjeblik kommet til at begynde angrebet, og sagde i en indsmigrende tone:

"Kan De huske, broder Gorenflot, da vi to sidst var sammen og spiste vildand og drak burgunder? Det var den dag, kong Henri løb omkring som en gal og svang svøben over sine syndige rygstykker. Det var rigtignok en anderledes fornuftig aftensmad end dette elendige pøjt."

Og inden munken kunne forhindre det, lukkede han et vindue op og kastede tallerkenen ud på gaden. Derpå vendte han sig om og råbte:

"Hov! Mester Claude!"

Værten, der åbenbart havde stået på lur, viste sig øjeblikkelig på dørtærsklen.

"Hør, mester Claude," sagde Chicot, "bring mig straks to af den bedste rødvin, De har i Deres kælder."

"To flasker!" sagde Gorenflot. "Hvorfor det? *Jeg* skal jo ikke have noget."

"Nej, det ved jeg nok. Derfor bestiller jeg også kun to flasker. Ellers havde jeg forlangt fire eller seks."

"Nå ja," sagde Gorenflot, "det er jo heller ikke for meget, når De blot afholder Dem fra kødspiser."

"Ja, naturligvis! Kødspiser på en fasteonsdag! Fy, nej, det skal jeg rigtignok ikke have noget af!"

Og mens mester Claude forsvandt i kælderen for at hente den bestilte vin, gik Chicot ind i spisekammeret og fremtog en fed and, som han anbragte på bordet foran munken, idet han sagde:

"Som De ser, broder Gorenflot, bemægtiger jeg mig denne karpe, for at ikke en anden skal komme mig i forkøbet og lægge beslag på den. I fastetiden er der altid rift om den slags fødevarer."

"En karpe?" udbrød munken forbavset.

"Ja, vist så, en karpe," gentog Chicot og holdt ham det appetitlige fjerkræ hen for næsen.

"Jeg har da aldrig før set karper med næb."

"Næb? Jeg ser intet næb. Jeg ser kun en snude."

"Men vingerne da?"

"Finner!"

"Og fjerene?"

"Skæl, kære Gorenflot! De må vist have fået for meget at drikke."

"For meget at drikke! Jeg har jo kun spist spinat og drukket vand."

"Så må det være spinaten, der ligger Dem for tungt i maven, og vandet, der er steget Dem til hovedet."

"Det skal De snart få at vide. Der kommer mester Claude, som straks vil kunne sige os, om det er en and eller en karpe."

"Lad gå! Men lad ham først trække flaskerne op. Jeg længes efter at smage, om det også er den rette slags. Træk op, mester Claude!"

Mester Claude trak den ene flaske op og skænkede for Chicot, som skyndte sig at stikke glasset ud, hvorpå han slikkede sig om munden med en eftertænksom mine og udbrød:

"Det er dog underligt! Min gane har helt mistet sin hukommelse. Det er mig ikke muligt at afgøre, hvor jeg skal føre vinen hen."

Gorenflots øjne funklede, mens han grådigt betragtede de enkelte dråber, der som flydende rubiner var blevet tilbage på bunden af Chicots glas.

"Hør engang, ærværdige ven," sagde Chicot og hældte så meget som et fingerbøl vin i munkens glas. "De, som er sat i verden for at gavne Deres medmennesker, må absolut kunne hjælpe mig lidt til rette."

Gorenflot tog glasset og lod vinen ganske langsomt glide ned i halsen.

"Ja," sagde han derpå og så umådelig eftertænksom ud, "jeg tror nok, det er den rette slags, men ..."

"Men hvad?"

"Men der var alt for lidt til, at jeg med sikkerhed kan afgøre, om den er slettere eller bedre end den vin, vi plejer at få."

"Det var kedeligt, for jeg vil så gerne have at vide, om mester Claude ikke har narret os. Kunne De ikke gøre mig den tjeneste

endnu en gang at smage?"

"Det skulle da være for at gøre Dem en fornøjelse, monsieur Chicot."

Narren skyndte sig at fylde omtrent halvdelen af Gorenflots glas, og munken lod sig atter den forbudne drik herligt smage og udbrød:

"Jeg tør indestå for, at vinen her er bedre end den, vi plejer at få."

"Å, snak, Gorenflot! Det siger De kun for at glæde mester Claude."

"En rigtig kender," fortsatte munken, "må ved det første drag kunne sige, hvorfra vinen skriver sig, ved det andet bedømme dens egenskaber og ved det tredje dens alder."

"Å, alderen!" udbrød Chicot. "Ja, det ville rigtignok være interessant at få det at vide."

"Intet er lettere," sagde Gorenflot og rakte sit glas frem. "Skænk mig blot to dråber heri, så skal jeg straks sige Dem, hvor gammel vinen er."

Chicot fyldte glasset lige op til randen, og atter denne gang forsvandt indholdet langsomt, men sikkert, i broder Gorenflots rummelige indre, hvorpå munken uden at betænke sig et sekund i værdig dommertone erklærede, at vinen måtte dateres fra det Herrens år 1561.

"Du store Gud!" udbrød mester Claude og aftog i dyb ærbødighed sin uldne hue. "1561!! det er jo netop årstallet lige på en prik."

"Broder Gorenflot," sagde Chicot og blottede sit hoved ligesom værten. "Jeg bøjer mig i støvet for en mand, der mere

end nogen anden fortjener at blive helgen, og hvem *jeg* for min part betragter, som om han allerede var det."

"Å, lad os bare ikke tale om det," sagde Gorenflot beskedent. "Det er kun en smule øvelse, det gælder om."

"Og dertil anlæg og naturbegavelse," udbrød Chicot begejstret. "Øvelsen alene er ikke nok. Et bevis på det er jeg selv, som man sandelig ikke kan beskylde for at mangle øvelse i den ædle kunst at smage på druesaft. Men hvad nu, broder Gorenflot? Jeg synes, De vil gå?"

"Ja, nu må jeg trække mig tilbage."

"Hvorfor det?"

"Jeg skal jo hen at tale, og mit auditorium venter mig allerede."

"Vil De virkelig gå uden at smage på min karpe?"

"Hør, monsieur Chicot, De har nok lige så ondt ved at bedømme madvarer som drikkevarer ... Sig mig engang, mester Claude, hvad kalder De *det* for et dyr?"

Og munken pegede på den genstand, meningerne havde været delte om.

Værten var åbenbart ikke i stand til at forstå, hvorledes et så besynderligt spørgsmål kunne rettes til ham, og så forbavset fra den ene til den anden.

"Ja," gentog Chicot, "vær så venlig at sige os, hvad dette her er for et dyr."

"Min tro," sagde værten, "det kan jo enhver se. Det er jo en and."

"En and? Er det virkelig en and?" udbrød Chicot og syntes åbenbart i højeste grad forbløffet over denne oplysning.

"Nå," sagde munken med triumferende kluklatter, "havde jeg så ikke ret?"

"Jo, det lader rigtignok til det," indrømmede Chicot, "men da jeg nu har sat mig i hovedet, at jeg vil spise af denne genstand, og da jeg samtidig ikke ønsker at gøre mig skyldig i nogen synd, ved jeg ikke bedre råd, end at min brave ven, broder Gorenflot, gør mig den tjeneste at hælde nogle dråber vand på den og døber den med navnet Karpe."

"Nå, således," udbrød munken og betragtede betænksomt sine kødfulde fingre.

"Ja, ærværdige broder," fortsatte Chicot, "jeg beder Dem gøre mig denne tjeneste, da jeg ellers ser mig nødsaget til at synde imod de af kirken foreskrevne fastelove."

"Lad gå," sagde den godmodige munk, som efter at have drukket af vinen så lyst og overbærende på tilværelsen og sine medmennesker. "Lad gå da, men jeg ser ikke noget vand til at betjene mig af ved dåbsakten."

"Der står skrevet, jeg ved ikke så nøje hvor," svarede Chicot, "at man i påkommende nødstilfælde har lov til at betjene sig af, hvad man har ved hånden. Den gode hensigt er tilstrækkelig. Brug vin, ærværdige broder! Dyret vil måske derved blive en smule mindre katolsk, men det vil ikke tabe hverken i velsmag eller i kraft."

Og narren fyldte atter munkens glas lige op til randen, og Gorenflot stænkede fra sine fingerspidser, som han havde dyppet i glasset, et par dråber vin hen på anden, idet han sagde med en stemme, som i retning af højtidelig kraft intet lod tilbage at ønske:

"I Domus', Comus' og Momus' navn døber jeg dig Karpe."

"Og nu," udbrød Chicot og stødte sit glas imod munkens, "nu en skål på den nydøbtes sundhed. Gid den må blive rigtig gennemstegt, og gid mester Claudes kunst yderligere må forhøje de store og gode egenskaber, den har modtaget af naturen."

"Skål!" svarede munken og lo, så at han blev helt kobberrød i kinderne af anstrengelse.

"Mester Claude," sagde Chicot, "sæt mig ufortøvet denne karpe på spid og lad os endelig snarest muligt få den tilbage i en præsentabel tilstand."

Gorenflot sagde ikke et ord, men man kunne tydeligt se på ham, at han med velvilligt bifald fulgte begivenhedernes gang.

"Og nu, mester Claude," udbrød Chicot, "lad os nu få sardiner, hvidlinger og foreller og hvad De ellers har af lækre fasteretter. Og dernæst bring os i hast et par flasker til af denne gudedrik fra 1561."

Vinen og madlugten fra det nærliggende køkken var i længden mere, end munkens stakkels hjerne kunne tåle. Hans øjne og tænder løb i vand, og på hans pande begyndte sveden så småt at perle. Dog havde han endnu ikke helt tabt herredømmet over sig selv og gjorde endda mine til at rejse sig for at ville gå.

"Hvorledes? Skal det allerede være," sagde Chicot. "Jeg syntes netop, vi sad og havde det så rart."

"Ja, nu må jeg desværre gå," sagde Gorenflot og hævede øjnene mod loftet som for at kalde Gud til vidne på det offer, han bragte.

"Det er meget uklogt, ærværdigste broder, således at ville holde tale på fastende hjerte."

"Hvorfor monstro det?" stammede munken.

"Fordi lungerne ganske simpelt nægter at gøre tjeneste, når de ikke har fået tilstrækkelig føde. Uden at have gode lunger kan man aldrig holde nogen god tale."

"Ak ja, desværre! Det har jeg tit måttet bekende. Hvis jeg havde haft stærke lunger, ville jeg være blevet en mester i veltalenhed, men heldigvis yder min store nidkærhed mig i mangel af fysisk kraft en fortrinlig støtte."

"Det tvivler jeg ikke om, ærværdige broder, men med nidkærhed alene kommer man ikke langt. I Deres sted ville jeg smage på disse små lækre fisk og drikke endnu et par små dråber af denne herlige nektar."

"Måske De har ret," sagde Gorenflot. "Men endelig kun en eneste lille fisk og et eneste lille glas."

Chicot lagde en forel på munkens tallerken og rakte ham den anden flaske.

Munken spiste forellen og drak atter en kraftig slurk af vinen.

"Nå," spurgte narren, "hvordan går det? Bedre, vil jeg håbe?"

"Jo, tak, nu føler jeg mig virkelig mindre svag," sagde munken og sendte dem, der havde kureret ham så godt, et taknemmeligt blik.

"Mindre svag!" udbrød Chicot, "men det er virkelig ikke tilstrækkeligt. Når man skal holde en tale, er det sandelig ikke nok at føle sig mindre svag, man må være fuldkommen i sit es! Og i Deres sted, ærværdige broder, ville jeg tvinge mig til at spise begge finnerne på denne karpe, for man kommer til at lugte pokkers ubehagelig af vin, når man har været så

ufornuftig at drikke godt uden samtidig at forsyne sig rigeligt med madvarer."

"Jeg tror, De har ret, monsieur Chicot. Det tænkte jeg ikke på," sagde munken og gav sig straks af hjertens lyst i lag med anden, som imidlertid var kommet ind.

"Smager det ikke godt?" spurgte Chicot og så opmuntrende på frådseren.

"Jo," svarede Gorenflot med munden fuld af mad, "jeg mindes aldrig i min levetid at have smagt så herlig en fisk."

"Og vinen er virkelig heller ikke ilde," fortsatte narren og trak den fjerde flaske op.

Gorenflot, som nu var kommet i ånde, og hvis kolossale mave krævede sin ret, kaldte på værten og sagde:

"Hør, mester Claude, jeg synes, De talte noget om en æggekage, eller husker jeg måske fejl?"

"Nej, på ingen måde," skyndte Chicot sig at sige. "Det forholder sig ganske rigtigt, ikke sandt, mester Claude?"

"Uden tvivl," svarede værten, der principmæssigt aldrig modsagde sine kunder, når deres udtalelser stemte med hans egen fordel.

"Nå, ja lad os endelig få den i en fart," sagde munken og trommede utålmodigt i bordet med sine tykke fingre.

"Lige straks, lige straks," sagde værten og skyndte sig ud i køkkenet for at tilberede det forlangte.

"Å, gudskelov!" udbrød Gorenflot pustende som en bøffelokse og lod sin med gaflen væbnede kolossale næve falde drønende ned på bordet. "Nu synes jeg virkelig, jeg begynder at befinde mig ligesom en lille smule bedre."

"Ja, ikke sandt?" sagde Chicot og betragtede fornøjet sit ulykkelige offer.

"Bare nu æggekagen snart ville komme! Jeg kunne have lyst til at tage den i én eneste mundfuld, ligesom jeg stikker dette glas ud i ét eneste drag."

Og munken, som nu var fuldstændig i kløerne på den underfundige forfører, tømte atter det bredfyldte glas lige til sidste dråbe.

"Nu kan man da mærke, De kommer Dem," sagde narren og klappede munken kærligt på skulderen.

"Ja, nu hjælper det. Den fordømte tale havde gjort mig helt tosset. I de sidste tre dage har jeg såmænd ikke haft andet i hovedet."

"Men så er talen vel også blevet glimrende?"

"Ja, storartet."

"Kan jeg ikke få lidt af den at høre?"

"Jo, måske. Lad mig tænke mig lidt om ..."

I dette øjeblik kom mester Claude ind med en herlig, dampende æggekage og to friske flasker vin.

"Nå, endelig!" råbte munken. "Giv straks hid, at jeg hurtigt kan få den sat til livs."

"Men, kære broder," sagde Chicot, "jeg synes, De var i færd med at ville holde en tale. Er De nu også vis på, De kan den?"

"Ja, det er jeg rigtignok; den er her inde," sagde munken og bankede sig på panden, der nu også var begyndt at gløde med samme karmoisinrøde glans som kinderne.

"De skulle jo hen at holde den kl. halv ti?"

"Ja, det ved jeg nok, jeg sagde, men det var ikke sandt. Jeg skal først tale klokken ti."

"Men så er jo abbediet lukket."

"Ja, lad det bare være lukket. Det gør ikke noget, jeg har nøglen."

"Har De nøglen til abbediet?"

"Ja, vist så, her i min lomme," sagde munken og daskede sig på låret.

"Det lyder virkelig utroligt. Hvordan ser den nøgle ud?"

"Sådan," sagde munken og trak triumferende et pengestykke op af lommen.

"Nå, således! Ja, så forstår jeg det. De bestikker portneren og slipper på den måde ind."

Gorenflot svarede ikke, men trak munden op til begge ørerne med en beruset mands salige smil og gjorde mine til atter at putte pengestykket i lommen.

"Stop lidt," sagde Chicot, "og lad mig se engang. Det var da en løjerlig mønt. Der er jo hul i midten."

"Ja, det er et dolkestik. Død over kætteren! Den, som dræber kætteren, er sikker på evig salighed i Paradisets have."

"Ej, ej!" brummede Chicot i skægget. "Endelig begynder man da at få noget at vide, men fyren er ikke tilstrækkelig beruset endnu."

Han fyldte på ny munkens glas og fortsatte:

"De behøver altså blot, kære broder, at vise denne mønt til portneren for at få adgang til abbediet?"

"Ja, lige så let, som jeg lader dette glas vin forsvinde i min mave."

Og munken skyllede en ny dosis druesaft ned i halsen.

"Tænk engang," sagde narren, "er det virkelig så nemt for Dem at slippe ind! Og hvordan bliver De så modtaget?"

"Glimrende, kære Chicot. Fløjdørene smækkes op, og jeg træder ind i forsamlingen, der er talrig og af første slags. Der er grever; der er baroner; der er hertuger ..."

"Og er der ikke også prinser?"

"Jo, selvfølgelig er der prinser. Så snart jeg kommer, hilser hele forsamlingen på mig, og jeg skrider frem ..."

Og munken forsøgte at lade handlingen følge ordet, men havde næppe rejst sig op, førend han stødte mod bordkanten og trillede ned på gulvet, hvor han blev liggende lige så død som en sild og begyndte at snorke, så at ruderne klirrede i det lille værelse.

Chicot, der indså, at han ingen tid havde at spilde, trak hurtigt munkehætten af ham, rullede ham ind i borddugen og lagde en serviet over hans ansigt, hvorpå han med munkens kutte gemt under sig egen kappe gik ud i køkkenet og gav værten en dukat, idet han pålagde ham under ingen omstændigheder at vække broder Gorenflot.

Mester Claude stak dukaten til sig og lovede, at han nok skulle sørge for, at munken ikke blev forstyrret, hvorefter Chicot skyndte sig at forsvinde, hurtigt som en opskræmt hjort og spejdende som en ræv, der har ondt i sinde.

15. En ulv i fåreklæder

I et skur bag ved gæstgivergården svøbte Chicot munkekutten om sin egen kappe, så at han derved opnåede at komme til at se helt trivelig ud. Hans skæg var omtrent af samme form og farve som Gorenflots, og skønt den ene var født ved Saônes og den anden ved Garonnes bredder, havde han dog så ofte moret sig med at efterligne sin vens stemme, at det var lykkedes ham i en forbavsende grad. Han kunne altså være nogenlunde sikker på i hvert fald ikke straks at blive genkendt, da som bekendt munkekuttens folder skjulte alt undtagen netop skægget og stemmen.

Da Chicot nåede abbediet, var dørene i færd med at blive lukket, og portneren ventede endnu kun på nogle efternølere. Så snart narren fremviste den gennemborede mønt, blev han straks indladt. Han fulgte efter to munke, der gik foran ham, og trådte ind i klosterets kapel, der var ham vel bekendt, da han ofte var fulgt herhen med kongen, som altid havde taget dette abbedi under sin særlige beskyttelse.

Kapellets arkitektur viste, at det skrev sig fra det ellevte eller tolvte århundrede. Neden under koret var som i alle kapeller fra den tid en underjordisk kryptkirke. Heraf fulgte, at koret var en halv snes fod højere end skibet. Man steg op til koret ad to sidetrapper, mens en jerndør anbragt mellem begge trapperne førte fra skibet ned til krypten.

Kun tre lamper oplyste kirken, som derved fik et endnu større og højtideligere udseende, idet indbildningskraften udmalede sig rummet langt større, end det virkelig var.

Chicot søgte først at vænne sine øjne til mørket, og for at øve dem gav han sig til at tælle de tilstedeværende munke. Der var over hundrede i skibet, og i koret nøjagtig tolv i en lang række, og foran dem igen tre andre munke, der gjorde indtryk af at være forsamlingens hædersgæster. En slags kordreng løb ivrig omkring i kapellet for at se, om enhver var på sin plads, og da denne undersøgelse var endt, meldte han med høj røst, at antallet af de tilstedeværende var hundrede og seks og tredive. Alle munkene, der havde ligget på knæ, rejste sig nu og tog plads på bænkene. Straks efter forkyndte en stærk larm af hængsler og skodder, at dørene lukkedes.

Selv om narren var alt andet end fej, kom hans hjerte dog ved denne lyd til at banke heftigt. For at vinde tid til at fatte sig tog han plads i skyggen af prækestolen, fra hvilket punkt hans øjne uvilkårligt rettedes mod de tre munke, der syntes at dominere det hele. De havde taget plads i store armstole, mens de tolv munke bag ved dem blev ved at stå op.

Da larmen af dørenes lukning havde tabt sig, kimede en lille klokke tre gange. Dette var åbenbart signalet til tavshed, for pludselig blev alt så stille, at man kunne have hørt en flue summe. En af munkene rejste sig nu op og spurgte med høj røst:

"Broder Monsoreau, hvilke efterretninger bringer De Unionen fra provinsen Anjou?"

Chicot studsede at to grunde. For det første, fordi stemmen havde en så vældig klang, at den syntes langt mere egnet til at tone fra et hjelmvisir på en kampplads end fra en munkehætte i en kirke. Og dernæst, fordi navnet Monsoreau fremkaldte for hans blik billedet af en ved hoffet netop i disse dage meget

omtalt person, hvis skumle ydre ikke talte til hans fordel, men som det alligevel var lykkedes at vinde gunst på højere steder.

En høj munk skred med faste, dristige skridt gennem forsamlingen og besteg talerstolen. Chicot bestræbte sig for at se hans ansigt, men det var umuligt.

"Godt," sagde han ved sig selv, "siden de andre skjuler deres ansigt, så skal de min sandten heller ikke få lov til at se *mit*."

"Ærede forsamling!" begyndte munken, og Chicot hørte straks på stemmen, at det ganske rigtig var monsieur de Monsoreau, der talte. "Efterretningerne fra Anjou er desværre utilfredsstillende. Ikke fordi det her skorter på interesse for vor sag, men fordi der på dette sted i høj grad savnes repræsentanter. Den, som skulle varetage vore interesser, er baron de Méridor, men denne affældige gamle mand, der er fortvivlet over nylig at have mistet sin datter, føler sig så nedbøjet af sorg, at han er ude af stand til at beskæftige sig med Unionens affærer, og vi kan ikke gøre regning på hans bistand, førend han atter har forvundet det tunge tab, han har lidt. Hvad min egen virksomhed angår, da er det lykkedes mig at erhverve tre nye medlemmer, hvis ansøgninger om optagelse jeg i følge vore love har nedlagt i kirkeblokken. Rådet vil træffe afgørelse om, hvorvidt disse nye brødre, som jeg i øvrigt indestår for som for mig selv, er i besiddelse af de fornødne kvalifikationer til at blive optaget i den hellige Union."

En bifaldende mumlen summede gennem rummet, mens broder Monsoreau forlod talerstolen og i stilhed indtog sin tidligere plads.

"Broder Lahurière," råbte den samme mand, der havde kaldt Monsoreau frem, "træd frem og fortæl os, hvad De har udrettet i

staden Paris."

En munk med tilbageslået hætte steg op på talerstolen og tog ordet.

"Ærede forsamling!" sagde han. "Ingen, der er her til stede, vil kunne tvivle på, at jeg jo med liv og sjæl er katolicismens sag hengiven. Alle ved, i hvilken grad jeg har ofret mig for den hellige opgave, der forbinder os, og at jeg med berettiget stolthed kan gøre krav på at regnes med blandt vort store overhoved, Henri af Guises mest trofaste tilhængere! Hvad jeg ved denne lejlighed føler mig kaldet til at udtale, er, at det ingenlunde udelukkende er udryddelsen af private kætterier, der bør beskæftige vort broderskab. Hvad det gælder om, er, at Frankrig aldrig må udsættes for den skam, at en kætter bliver dets konge. Men, kære brødre, kan man egentlig sige, at denne fare virkelig er afværget? François den Anden, der var en nidkær troens tjener, døde barnløs, og Charles den Niende, der også var en from og ærlig katolik, fik samme skæbne. Vor nuværende regent, Henri den Tredje, hvis tro jeg lige så lidt tør have nogen mening om, som jeg tør indlade mig på at bedømme hans handlinger, vil efter al sandsynlighed også gå barnløs ud af verden. Tilbage er altså kun hertugen af Anjou, der ikke alene ingen børn har, men hvis trosliv ligeledes er i en sørgelig forfatning. Han mangler ganske opfattelse af de religiøse spørgsmåls store betydning og må stemples som en lunken katolik."

"En lunken katolik?" udbrød en stemme, der åbenbart var hofjægermesterens. "Hvad berettiger den ærede broder til at udslynge en sådan beskyldning?"

"Jeg stempler ham som en lunken, upålidelig trosfælle, fordi han endnu ikke har indmeldt sig i Unionen, selv om den højtærede broder, der protesterer mod mine udtalelser, på det bestemteste for længere tid siden i hans navn har givet mig løfte om det."

"Det har jeg," svarede den tiltalte, "men hvem tør påstå, at det ikke kan ske endnu? Jeg omtalte før tre nye medlemmer, hvis ansøgninger om optagelse jeg har nedlagt i kirkeblokken. Så længe disse endnu ikke er åbnet, forekommer broder Lahurières hidsige anklage mig mildest talt forhastet."

"Måske," svarede den anden, "men jeg vender tilbage til sagens kerne og fastholder, at Frankrigs velfærd står i fare. Hertugen af Anjou er måske bedre katolik, end jeg har turdet håbe, men også han er barnløs og kan, som så mange i den familie, blive revet bort af en tidlig død. Og til hvis varetægt vil da riget blive prisgivet? Til den værste kætter under solen, en afskyelig, gudsforgåen renegat, en hæslig, uforbederlig synder, en til at brænde i Helvedes evige luer på forhånd prædestineret gudsbespotter."

Denne gang var det ikke blot bifaldsmumlen, men afsindig jubel, der afbrød Lahurière.

"Kort sagt," fortsatte taleren med en røst, der drønede gennem rummet, "den mand, hvis navn alene fylder os alle med had og væmmelse, spotteren og kvindejægeren, Henri af Béarn, som, efter hvad jeg fra pålidelig kilde har formået at skaffe mig sikker underretning om, i dette øjeblik opholder sig i Paris."

"I Paris?" gentog flere stemmer. "Det er ikke muligt!"

"Han er her i staden, og hvad han foretager sig, er det ikke vanskeligt at gætte. Nuvel, skulle lejligheden frembyde sig til en

anden Bartolomæusnat, så vil vi gøre det samme, som blev gjort i den første, nemlig spare Gud fra den møje selv at skille fårene fra bukkene."

Denne glimrende tirade undlod ikke at gøre den tilsigtede virkning, og forsamlingen gav et så vedholdende og begejstret bifald til kende, at det varede flere minutter, førend den munk, der dirigerede mødet, kunne skaffe sig ørenlyd. Endelig, da gemytterne var faldet en smule til ro, bankede han i katedret og sagde med høj røst:

"På den hellige Unions vegne retter jeg en varm tak til broder Lahurière, hvis nidkære færd vi alle påskønner i fuldeste mål. Det forslag, han har fremsat, vil blive taget under overvejelse og bedømt i det høje råd."

Bifaldsstormen brød atter løs, og broder Lahurière, der syntes bøjet under vægten af sin triumf, forlod talerstolen og indtog atter sin forrige plads.

"Broder Gorenflot!" råbte atter den samme munk, der havde givet ordet til hofjægermesteren og Lahurière.

Hvad enten hofnarren havde sine tanker andre steder henne, eller han måske ikke havde gjort sig fortrolig med den rolle, der påhvilede ham, nok er det, at han tav ganske stille og aldeles ikke syntes at fatte, at det var ham, opfordringen gjaldt.

"Broder Gorenflot!" lød det atter og denne gang med en så indtrængende kraft, at Chicot vågnede op af sine drømmerier og indså nødvendigheden af at lystre kommando.

"Javel, javel," sagde han højt og med samme snøvlende stemme som Gorenflot. "Nu kommer jeg. Sagen er den, at jeg var sunket hen i betragtninger over broder Lahurières

glimrende tale og udmærkede forslag, så at jeg aldeles ikke hørte, at der blev kaldt på mig."

En bifaldsmumlen hævede sig atter til gunst for Lahurière, hvis ord endnu gav genklang i alles tanker, således at Chicot derved fik en smule tid til at forberede sig på, hvad han ville sige.

Han skred med værdige skridt gennem kirken og gik op på prædikestolen, idet han trak sin hætte så langt ned over ansigtet som muligt.

"Ærede forsamling!" begyndte han med en snøvlende røst, der ikke var til at skelne fra Gorenflots. "I min stilling som klostrets almissesøgende broder har jeg adgang over alt og rig lejlighed til efter ringe evne at virke for den sag, på hvis heldige udfald jeg stadig bevarer en urokkelig tro. Nuvel, kære brødre, fordi vi er i Herrens hus, er det en dobbelt pligt for at være fuldstændig oprigtige over for hinanden. Hvad er kongeriget Frankrig? Et legeme. Hvad er betingelsen for et legemes trivsel? Sundhed og kraft. Hvorledes opnås disse goder? Ved at foretage passende åreladninger, når et overmål af usunde safter gør det nødvendigt. Nuvel, det er jo åbenbart, at den katolske religions fjender må forekomme os alt for stærke, siden det er lykkedes dem at indgyde os frygt. Det er derfor på høje tid, at vi atter årelader det syge legeme og skaffer det luft. Man vil måske nu fremkomme med den indvending, at kirken afskyr blod, men mærker jer vel, kære brødre, at der ikke står skrevet, for hvilket blod kirken har afsky. Sikkerlig kan udgydelsen af kætteres blod i kirkens øjne kun være en dydig og fortjenstfuld gerning. Hvad er det, vi ønsker? Kætteriets udryddelse. Nuvel, hvorfor da krybe i skjul som en flok feje stimænd, der bærer i bevidstheden

en syndebetynget samvittighed? Hvorfor dog ikke hellere åbent og ærligt være vore meninger bekendt og lade alverden få at se, hvad vi fører i vort skjold? Jeg selv, der for øjeblikket kun er en ringe ydmyg almissesamler, vil ikke tage i betænkning, hvis det gøres nødvendigt, i fuldt kyras, med hjelm på hovedet og musketten på skulderen, ved højlys dag at drage igennem Paris' gader i spidsen for de gode katolikker, der vil følge mig. Og jeg vil gøre dette, om ikke af anden grund, så for at beskæmme *dem* iblandt os, der ikke vover åbenlyst at lade deres tanker komme til orde og synes ganske at have glemt det gamle, vise ord, at vejen til Helvede er brolagt med gode forsætter!"

Denne slutning, der var i god samklang med den opfattelse, der herskede blandt en stor del af de tilstedeværende, virkede som en fængende gnist, der pludselig bringer et mægtigt bål til at flamme i vejret, og med undtagelse af de tre munke i lænestolen foran koret, begyndte hele forsamlingen som med én røst at råbe:

"Leve den brave broder Gorenflot! Han har ret! Lad os samle os! I procession! I procession! I procession!"

Aldrig før havde broder Gorenflot lagt en så udpræget oratorisk evne for dagen. Overraskelsen var stor, og nogle gik i deres beundring endog så vidt, at de sammenlignede broder Gorenflot, der havde præket om den første procession, med Peter Eremit, der prækede om det første korstog!

Desværre – eller måske heldigvis – for den, der havde fremkaldt begejstringen, lå det ikke i anførernes plan at give den frit løb. En af de tre tavse munke bøjede sig ned og hviskede et par ord i øret på den dirigerende broder, der straks parerede ordre og råbte tre gange med høj røst:

"Hermed er mødet hævet!"

Alle munkene rejste sig og gik langsomt hen imod udgangsdøren, idet hver især lovede sig selv ved næste møde at stemme på den procession, der var blevet foreslået af den brave broder Gorenflot. Mange var gået hen til prækestolen for at lykønske taleren, men Chicot (der vidste, at hans stemme, som han aldrig havde formået at frigøre for en temmelig stærk gascogneraccent, let kunne genkendes, når den hørtes i nærheden, og at han i højden målte seks eller otte tommer mere end Gorenflot – som ganske vist var vokset i tilhørernes øjne, men dog kun i moralsk henseende – således at også denne ulighed kunne give anledning til en forundring, hvis følger kunne blive farlige – havde kastet sig på knæ og syntes ligesom profeten Samuel fordybet i samtale under fire øjne med Himlens og Jordens herre.

Den fromme mands glødende andagt respekteredes, og alle gik ud, mens Chicot bestræbte sig for under disse mange kapper og hætter at genkende mester Nicolas' lange, tynde skikkelse, da han pludselig opdagede, at munkene, idet de gik ud af kirken forbi portneren, gjorde et eller andet mærkeligt tegn. Han troede først, han tog fejl, og begyndte at tvivle, men tvivlen blev snart til en pinlig vished, der pressede den kolde sved frem på hans pande.

Broder Gorenflot havde ganske vist gjort ham bekendt med, hvorledes han skulle komme ind i kirken, men han havde glemt at lade ham vide, hvorledes han skulle slippe ud igen.

16. Narren i skriftestolen

Chicot skyndte sig at stige ned fra prækestolen og blandede sig mellem de sidste munke for om muligt at blive bekendt med, hvordan man bar sig ad med at komme ud. Og ganske rigtigt lykkedes det ham ved at strække hals over efternølernes hoveder at komme under vejr med, at tegnet bestod i en sølvmønt, der var udskåret i form af en stjerne.

Narren, der havde adskillige sølvmønter i sin lomme, men uheldigvis ikke en eneste af denne særegne form – der var så meget mere usædvanlig, som den for bestandig satte det således mishandlede pengestykke ud af omløb – overskuede med et eneste blik situationen og indså, at det i hvert fald foreløbig ville være ham umuligt at smutte bort. Han holdt sig derfor forsigtigt tilbage og listede lydløst om bag en pille i nærheden af en skriftestol.

Næppe havde han gemt sig, førend han hørte kordrengen råbe henne fra døren:

"Er der flere tilbage? Nu lukkes dørene!"

Ingen stemme svarede.

Chicot kikkede frem bag pillen og så, at alle var gået med undtagelse af de tre tavse munke, der stadig sad som forstenede i deres lænestole.

"Godt," tænkte narren, "når de blot ikke vil lukke vinduerne så skal jeg ikke forlange mere."

"Det er bedst, vi for en sikkerheds skyld ser efter," hørte han nu kordrengen sige til portneren.

Der var ikke et minut at spilde. Som en snog, der glider bort mellem sten, smuttede Chicot ind i skriftestolen og trak døren til efter sig.

Kordrengen og portneren kom ganske tæt forbi ham, og han skælvede for, at de i skæret af de kærter, de holdt i hånden, skulle få øje på ham gennem det udskårne gitterværk. Han sad så stille som en mus og vovede næppe at drage ånde.

"For pokker," sagde han ved sig selv, "kordrengen og portneren og de tre munke i lænestolene har dog ikke i sinde at blive herinde til dommedag, og når de er borte, vil jeg stable bænkene oven på hinanden og på den måde stige ud gennem et af vinduerne. – Endskønt, Gud ved, om det ikke er fornuftigere, at jeg tilbringer natten her i skriftestolen. Gorenflots kappe er lun og varm, og jeg kan i grunden lige så godt sove her som et hvilket som helst andet sted."

"Pust lamperne ud!" sagde kordrengen.

Og ved hjælp af en uhyre lyseslukker slukkedes lamperne i skibet og koret, således at kirken nu kun oplystes af vintermånens stråler, der kun vanskeligt formåede at bane sig vej gennem de farvede ruder.

Klokken slog tolv.

"Guds død!" tænkte Chicot. "Det er da godt, at stakkels Henri ikke er i min stilling. Han ville dø af skræk, men jeg er heldigvis af en mindre frygtsom natur. Nå, ja så godnat, lille Chicot, og sov vel, gamle dreng."

Og efter at have henvendt denne fromme opfordring til sig selv gjorde narren sig det så mageligt som muligt og besluttede at lade, som om han lå hjemme ganske uforstyrret i sin seng.

Hans øjne havde været lukket i en halv snes minutter, og han var allerede godt på vej til for alvor at falde i søvn, da tonerne fra en mægtig malmklokke pludselig drønede gennem rummet og dirrende tabte sig i kirkens dyb.

Narren fo'r sammen, gned ivrigt sine øjne og kikkede ud.

Lampen i koret var atter blevet tændt og kastede et blåligt skær over de tre munkeklædte skikkelser, der endnu bestandig sad ved siden af hinanden, på samme plads og i samme ubevægelige stilling.

Chicot var en modig mand, men alligevel ikke fri for at være overtroisk. Som alle sine samtidige var han stærkt påvirket af sin tidsalders tro på sælsomme, fantastiske sagn og rædselsfulde legender. Han gjorde ganske stille korsets tegn og mumlede med sagte stemme:

"Vig fra mig, Satan!"

I samme øjeblik hævedes langsomt en af korets stenfliser og blev stående på højkant. En grå hætte viste sig ved randen af den sorte åbning, og langsomt steg en munk frem af dybet og satte foden på marmorgulvet, mens stenpladen lydløst sank tilbage i sit leje.

"Broder Monsoreau," sagde en af de tre munke til den fra underverdenen opstigende skikkelse, "varer det længe, inden den, vi venter på, vil give møde?"

"Nej, nådige herrer! Han er allerede kommet og venter nedenunder."

"Gå straks hen og hent ham, og lad ham komme herop!"

"Nå," tænkte Chicot, "det lader nok til, at komedien er i flere akter. Godt, så meget desto bedre!"

Men narrens overlegne spot kom ikke fra hjertet, og han havde en fornemmelse, som om tusind spidse nåle sprang frem fra den træbænk, hvorpå han sad.

Mens broder Monsoreau steg ned ad kortrappen, slog den munk, der sad i midten, sin hætte tilbage, så at man så hans pande, der var mærket af et bredt ar.

"Oho!" hviskede narren. "Den store Henri af Guise i egen person! Munken ved hans højre side er naturligvis så kardinalen af Lothringen, og den tredje kan ikke være andre end min fine ven, monsieur de Mayenne. Men hvor mon så mester Nicolas kan være henne?"

Monsieur de Monsoreau havde imidlertid åbnet jerndøren bag i koret, og en snes munke kom en efter en frem af krypten og tog plads i skibet. En eneste af dem ledsagedes af monsieur de Monsoreau hen til de tre, der nu alle havde slået hætterne tilbage og virkelig viste sig at være de personer, Chicot havde troet.

Kordrengen kom nu atter til syne, modtog i dybeste ærbødighed kardinalens ordrer og forsvandt.

Hertugen af Guise lod sit blik fare hen over den lidet talrige, men til gengæld sikkert udvalgte forsamling og sagde:

"Venner og brødre, da tiden er kostbar, vil jeg fatte mig i korthed og gå lige til sagen. I har nylig hørt, at den mest ansete blandt os alle, den nærmeste prins til Frankrigs trone, er blevet beskyldt for kulde, ligegyldighed og endog uvilje mod vor sag. Øjeblikket er kommet til at yde denne ophøjede person al den agtelse og retfærdighed, vi er ham skyldige. Han vil selv træde frem iblandt os og rense sig for de beskyldninger, der er blevet rettet imod ham af den brave og nidkære broder Gorenflot, hvis

veltalenhed vi nylig har beundret, samtidig med at vi må beklage, at hans flammende energi og glødende interesse for Unionens hellige sag så sørgeligt har ledt ham på vildspor."

Og mens narren godtede sig i skriftestolen og måtte beherske sig for ikke at bryde ud i høj latter, fortsatte hertugen:

"Den ophøjede person, som vi alle omfatter med hengivenhed og ærefrygt, er her til stede."

Alles blikke rettedes mod den munk, der havde taget plads på de tre lothringske prinsers højre side, og som var blevet stående oprejst på korstolens trin.

"Nådige herre," sagde hertugen og henvendt sig til ham, der for øjeblikket var genstand for så megen opmærksomhed. "Det er os usigelig kært, at Deres Højhed har samtykket i at slutte sig til os. Og nu en bøn: Vis os den nåde at slå hætten ned, så at alle kan se, at det ønske, vi længe har næret, virkelig er gået i opfyldelse."

Den hemmelighedsfulde person, som Henri af Guise tiltalte på denne ærbødige måde, førte hånden op til hætten og slog den ned over sine skuldre. Chicot, der havde ventet at se en eller anden lothringsk prins, så til sin store forbavselse hertugen af Anjous hoved komme til syne, så blegt, at det syntes hugget i marmor.

"Leve den nådige herre! Leve hertugen af Anjou!" udbrød med én røst samtlige tilstedeværende.

Hertug François' ansigt blev endnu blegere.

"Vær ikke bange, nådige herre!" sagde Henri af Guise. "Her er intet at frygte. Dette kapel er tavst og dets døre omhyggeligt lukkede."

"En vel anvendt forsigtighed!" hviskede Chicot i sit smuthul.

"Ærede forsamling!" sagde grev de Monsoreau med høj røst. "Hans Højhed ønsker at henvende nogle ord til os."

"Ja! Ja! Lad ham tale," lød det i kor.

De tre Guiser gjorde front imod hertugen og bukkede dybt.

Hertugen af Anjou greb med begge hænder om stoleryggen og sagde med en så dump og bævende stemme, at man næppe kunne høre, hvad han sagde:

"Kære venner! Det er min faste tro, at Gud, der ofte synes døv for menneskenes bønner, stadig har sit altomfattende blik fæstet på os og kun venter på en lejlighed til at vise os, at vi ikke forgæves har gjort regning på hans støtte."

Begyndelsen af hertugens tale var lige som han selv ikke nem at blive klog på. Ingen vidste endnu, hvor han ville hen, og alle afventede med spændt forventning, hvad der ville komme.

Hertugen rømmede sig og fortsatte med en noget fastere stemme:

"Også jeg har efter ringe evne ladet mit blik hvile på denne verden, men da jeg i min svaghed ikke har formået at beskue hele dens overflade, er jeg blevet nødt til at indskrænke mig til en brøkdel af den, nemlig selve Frankrig. Og hvad har vi set i dette kongerige? Kristi ophøjede religion rystet i sin grundvold og Guds sande tjenere bandlyste og spredte for alle vinde. Intet under, at min sjæl ved synet af al denne elendighed har følt sig overvældet af smerte."

En bifaldsmumlen opstod i forsamlingen. Hertugens medfølelse for kirkens lidelser var jo samtidig en krigserklæring til dem, der tilføjede kirken disse lidelser.

"Midt under min dybe smerte," fortsatte hertugen, "fik jeg nys om, at flere fromme og ædle adelsmænd havde sluttet sig

sammen og sat sig til opgave igen at befæste det vaklende alter. Budskabet om dette virkede på min sjæl som en åbenbaring, og det stod mig pludselig klart, hvor min rette plads var at finde. Derfor, kære brødre, ser I mig nu i dette øjeblik stå i jeres midte."

"Amen," hviskede Chicot.

Men han havde ikke haft nødig at hviske. Selv om han havde talt højt, ville hans stemme dog være blevet overdøvet af bragende bifaldsråb, der bragte kirkens hvælvinger til at drøne.

På et tegn fra Guiserne blev atter alt roligt, hvorpå kardinalen henvendte ordet til hertugen og spurgte med høj røst:

"Har Deres Højhed indfundet sig her af egen fri vilje?"

"Ja, monseigneur."

"Hvem har delagtiggjort Deres Højhed i den hellige Unions hemmeligheder?"

"Min gode og dyrebare ven, den fromme og nidkære grev de Monsoreau."

"Og nu," sagde hertugen af Guise, "nu, da vi kan betragte Deres Højhed som en af vore, ville det være os kært, om De ville have den godhed at sige os, hvad De har i sinde at udrette til støtte for vor sag."

"Det er min ubrødelige hensigt for enhver pris at opretholde den katolske, apostoliske og romerske religion. Men det forekommer mig unægtelig, at det ikke alene er en adelsmands pligt at værne om religionen, men at han også på andre områder har betydningsfulde opgaver at løse. Nyder vort elskede fædreland Frankrig den fred og lykke, som det fortjener? Når snylteplanter og giftige vækster vokser frem på en mark, som uden disse ville yde en rig høst, da er der vel

ingen tvivl om, at dette farlige ukrudt bør oprykkes med rod. Landets konge er omgivet, ikke af venner, men af beregnende hofmænd, som arbejder på hans fordærv og uafbrudt vækker skandale i hele kristenheden."

"Ja, desværre!" udbrød hertugen af Guise med dyb stemme.

"Og disse elendige smigrere af majestætens nydelsessyge og slette tilbøjeligheder," sagde kardinalen, "hindrer os, kongens sande venner, i at få adgang til monarken, således som vi i følge vor stilling og vor fødsel kunne gøre berettiget krav på."

"Lad os derfor," udbrød monsieur de Mayenne, "ufortøvet udrydde hele denne helvedesyngel, der er en skamplet på vort land, og som kongen i sin utilgivelige svaghed beriger på vor bekostning. Vi er tredive herinde, og lad os love hinanden, at vi ikke vil hvile, førend vi har ombragt disse hæslige skadedyr, der lever højt på landets bekostning!"

Monsieur de Monsoreau trådte frem.

"Ej, ej!" tænkte Chicot, der nu ikke lo længere, da han så, hvilken vending tingene tog. "Der har vi hofjægermesteren! Han vil naturligvis også fordre sin del af byttet, kender jeg ham ret."

Chicot tog fejl.

"Ærede forsamling!" begyndte greven, "lad os tale åbent og ærligt med hinanden og intet stikke under stolen. Det forekommer mig at være af temmelig underordnet betydning, om kongens yndlinge ryddes af vejen eller ikke, og om det sker før eller senere. Det er selve landets styrelse, der må stemples som forargelig og skandaløs. Frankrigs adel kan ikke i længden bære den forsmædelse at regeres af en konge, der er skiftevis udskejende og bodfærdig, eftergivende og despotisk, og som

ødsler millioner bort til tåbelige fester, men samtidig udviser en karrighed, der går over alle grænser, så snart talen er om krigsførelse, videnskab og kunst. Frankrigs hof er med andre ord en dåreanstalt, hvor monarken selv bærer prisen som den vanvittigste af alle!"

Hofjægermesterens ord efterfulgtes af gravens stilhed. Det, som han havde sagt, var nemlig akkurat det samme, som enhver af de tilstedeværende tænkte, og netop denne nøje overensstemmelse mellem talerens ord og tilhørernes tanker frembragte en overvældende virkning.

Monsieur de Monsoreau, der følte, at hans udtalelser var i nøje samklang med auditoriets opfattelse, tog atter ordet og fortsatte med hævet røst:

"Bør vi finde os i den nedværdigelse at regeres af en afsindig, doven og ørkesløs konge, samtidig med at alle de os omgivende nationer hver på sin vis gør mægtige fremskridt og i alle henseender vokser os over hovedet. Hvor længe vil vor søvn og sløvhed vare ved? Er det i hvert fald ikke snart på tiden, at vi gør forsøg på at vågne op af denne dumme, dorske dvaletilstand, der til sidst vil have til følge, at vi ganske og aldeles forvandles til uværdige, sløve trældyr, der er sunket så dybt i fornedrelsens morads, at enhver stræben efter frigørelse på forhånd må betragtes som umulig ..."

Ved disse ord brød begejstringen løs med en sådan voldsomhed, at taleren betragtede sin opgave som løst og trådte tilbage.

"Ned med narrekongen!" blev der råbt. "Ned med munkekongen! Lad os få en adelsmand til vort overhoved, en

ridderlig konge, tyran, om det skal være, men ingen munk og ingen nar!"

"Kære venner," sagde hertugen af Anjou med et kattevenligt smil, "jeg bønfalder Dem om at bære over med min broder, hvis ædle sindelag og gode natur er blevet spoleret og forkvaklet af slette, samvittighedsløse rådgivere, som rigets fald eller fremgang kun har underordnet betydning for, når de blot kan gøre sig håb om at mele deres egen kage. Monarken er endnu så ung, at han sikkert med årene vil kunne rette mange af de fejl, som vi nu lægge ham til last."

"Du skulle spiddes, din falske slange!" hviskede Chicot.

"Nådige herre!" sagde hertugen af Guise. "Som det under dette møde adskillige gange er blevet fremhævet, er det vort hovedformål snarest muligt at drage Frankrigs adel ud af den nedværdigende stilling, den for nærværende tid befinder sig i. Det er derfor vor hensigt i denne stund at vælge et overhoved og en fører, som vi alle kan se op til og blindt vil lyde. Og som det var skik hos vore fædre, de gamle franker, der, når de valgte sig en høvding, overrakte ham en gave, der var ham værdig, således har nu også vi i sinde at tilbyde vor ædle anfører en passende foræring ..."

Alles hjerter bankede, men ingens stærkere end hertugens. Han formåede næppe at holde sig oprejst og var ved at segne af sindsbevægelse, da hertugen af Guise fra en kasse, der stod bag ved ham, fremtog en tung guldkrone og hævede den op i sine hænder.

"En krone! Til mig?" udbrød hertugen af Anjou med svag røst og ligblegt ansigt.

"Leve François den Tredje!" lød det fra tyve struber.

"Mig? Mig? Hvorledes?" stammede hertugen, på en gang skælvende af glæde og af skræk. "Men det er jo umuligt! Min broder lever jo endnu. Min broder er salvet af Herren."

"I vore øjne er han allerede afsat," sagde hertugen af Guise. "Og den dag er sikkert ikke fjern, da Gud i sin retfærdighed vil stadfæste det valg, vi har truffet, hvis ikke forinden en med rette forbitret undersåt ved gift eller ved dolken kommer Forsynets hævnende hånd i forkøbet. Nådige herre, udnævn Deres tilkommende ærkebiskop i Rheims og Deres konnetable, da vil det om et øjeblik blive Dem, der er salvet til konge, mens Deres broder vil blive betragtet som usurpator. Barn! Tænd kærterne!"

Kordrengen, der åbenbart ventede denne ordre, kom i det samme frem fra sakristiet med en lang lysetænder i hånden, og et øjeblik efter strålede koret i kærternes glans.

På alteret sås en af ædelstene funklende mitra og et bredt liljeomvundet sværd. Det var den ærkebiskoppelige mitra og konnetablens sværd.

Og pludselig bruste fra orglet et væld af toner gennem kirken.

Indtrykket af dette virkningsfulde arrangement blev overraskende. De modige begejstredes, og selv de svage følte sig stærke.

Hertugen af Anjou gik med fastere skridt, end man havde kunnet vente, hen til alteret, greb med venstre hånd mitraen og med den højre sværdet, hvorpå han vendte tilbage og overrakte kardinalen den ærkebiskoppelige mitra og hertugen af Guise det liljeomvundne sværd.

Vedholdende bifaldsråb lød fra alles læber ved at se hertugen give et så utvetydigt bevis på, at han fra nu af med liv og sjæl betragtede sig som knyttet til Unionens sag, og begejstringen blev endnu større, da hertugen af Anjou udnævnte monsieur de Mayenne til Frankrigs stormester og alle de øvrige tilstedeværende til riddere af liljeordenen.

"Guds død!" hviskede Chicot. "Hvilken fortræffelig nem lejlighed til at blive beæret med det blå bånd. Der vil næppe nogen sinde senere tilbyde sig en lignende, og dog må jeg desværre lade den ubenyttet."

"Og nu til alteret, sire," sagde kardinalen.

"Ja," svarede hertugen, "og jeg beder monsieur de Monsoreau, min gardeoberst, herrerne Ribeiracs og d'Entragues, mine gardekaptajner, og monsieur de Livarot, min gardeløjtnant, indtage de pladser, som den rang, jeg herved tildeler dem, giver dem ret."

Enhver af de nævnte herrer gik op til koret og indtog den plads, som ville være blevet anvist dem ved en virkelig kroningsfest.

Kardinalen var imidlertid gået om bag alteret, hvor han iførte sig den biskoppelige ordensdragt for snart efter atter at komme til syne med den hellige salve, som han anbragte på alteret. Derpå gav han tegn til kordrengen, at denne skulle bringe ham evangeliebogen og korset, og efter at have lagt korset oven på evangeliet, rakte han bogen ud imod hertugen, der lagde sin hånd på korset og sagde med bævende stemme:

"For Herrens åsyn lover jeg mit dyrebare folk at opretholde og ære vor hellige, katolske religion. Så sandt hjælpe mig Gud og hans hellige evangelium!"

"Amen!" svarede samtlige tilstedeværende som med en røst.

Hertugen af Guise gik nu op til alteret og nedlagde foran tabernaklet sit konnetablesværd. Derefter lyste kardinalen sin velsignelse over sværdet, rakte det til hertugen af Anjou og sagde:

"Sire, modtag dette glavind, for at De ved dets hjælp og ved den hellige ånds kraft kan modstå alle fjender og beskytte og forsvare den hellige kirke og det kongerige, der fra nu af er betroet til Deres varetægt."

Hertugen af Anjou knælede ned på en silkepude, der blev bragt af kordrengen, hvorpå kardinalen dyppede spidsen af tommelfingeren i den hellige olie og tegnede et kors på hertugens pande, idet han sagde:

"Jeg salver dig til konge i faderens, sønnens og den hellige ånds navn."

Næsten samtidig aftørrede kordrengen salven med et guldbroderet klæde, hvorefter kardinalen greb kronen med begge hænder og sænkede den ned over hertugens hoved uden dog at lade den berøre hans pande. Hertugen af Guise og monsieur de Mayenne trådte nu til og greb hver med sin hånd om kronens kant. Kardinalen strakte derpå sin højre hånd velsignende hen over den knælende fyrstes hoved og sagde:

"Gud lade sin nåde lyse over dig og skænke dig ærens og retfærdighedens gyldne smykke."

Derefter trykkede han kronen ned over fyrstens hoved og sagde:

"Modtag denne krone i faderens, sønnens og den hellige ånds navn!"

Samtidig lød kordrengens klokke, og alle de tilstedeværende bøjede andægtigt hovedet, men straks efter hævede de det atter i vejret, drog deres sværd og råbte som med en røst:

"Leve kong François den Tredje!"

"Sire," sagde kardinalen til hertugen af Anjou, "fra dette øjeblik af er Frankrigs skæbne i Deres hænder, for De er salvet af den, som jeg her repræsenterer, nemlig Hans Hellighed, pave Gregor den Trettende."

"Ædle herrer," sagde hertugen af Anjou og knejsede majestætisk med hovedet, "jeg skal aldrig glemme navnene på de tredive adelsmænd, som har kåret mig til konge. Og nu farvel, kære venner! Gid Gud altid vil lade sin beskyttende hånd hvile over den hellige kirkes sande venner!"

Kardinalen og hertugen af Guise bukkede dybt, men Chicot, der så dem fra siden, bemærkede, at de to lothringske prinser vekslede et forstående, ironisk smil, mens monsieur de Mayenne fulgte den nyvalgte konge ud.

"Hvorledes?" hviskede narren, "er det sådan fat? Det er altså kun bedrag og narrestreger, det hele! Ja, så kan man nok forudse, hvad enden bliver på den leg!"

Hertugen af Anjou havde imidlertid nået trappen, der førte ned til krypten, og forsvandt i den underjordiske kirkes dyb, efterfulgt af alle deltagerne i mødet med undtagelse af de tre Guiser, der vendte tilbage til sakristiet, mens kordrengen efter at have lukket kryptdøren bag de besøgende på ny gav sig til at puste alle kærterne ud, så at det store rum atter kun oplystes af den enlige lampes blålige skær.

17. Chicot hører interessante hemmeligheder og slipper langt om længe helskindet ud af hvepsereden

De tre Guiser opholdt sig kun få minutter inde i sakristiet, og da de atter kom til syne, havde de aflagt munkekapperne og var iført deres sædvanlige dragter. Til Chicots forbavselse gav den lille kordreng sig pludselig til at hoppe og danse og le ganske højt, men narrens forundring blev endnu større, da monsieur de Mayenne tyssede på drengen og sagde i en advarende tone:

"Le dog ikke så højt, søster! De er jo næppe kommet udenfor endnu og vil muligvis kunne høre dig."

"Hans søster!" hviskede Chicot og var lige ved at tro, han drømte. "Skulle den lille munkedreng virkelig være et forklædt fruentimmer?"

Og ganske rigtigt, da kordrengen slog munkehætten tilbage, viste sig det mest henrivende og indtagende hoved, som nogen maler kunne ønske sig til model. Der var ingen tvivl om, at det var Guisernes smukke søster, madame de Montpensier, som under munkekappen med lethed havde skjult de legemsfejl, der skæmmede denne farlige sirene, hvis engleskønne hoved var et arnested for slette, beregnende tanker. Hendes ene skulder var nemlig lidt højere end den anden, og hendes højre ben var så krumt, at hun haltede, når hun gik.

Chicot, der havde set hende mange gange før, kendte hende straks, og hendes nærværelse på dette sted vakte i så høj grad hans interesse, at hans trommehinder og synsnerver fik fornyet spændkraft.

"Å, broder kardinal," udbrød hertuginden og lo igen så hjerteligt, at hun næsten ikke kunne få sagt, hvad hun ville. "Hvor du dog prægtigt forstår at spille den hellige mand, og hvor det lyder dejligt at høre dig lovprise Gud! Et øjeblik gjorde du mig ganske bange; jeg troede virkelig, du tog sagen alvorligt. Og den tåbelige dosmer, som i god tro lod sig salve og krone! Hvor så han dog ikke hæslig og latterlig ud midt i al sin opblæsthed!"

"Lige meget," sagde hertugen, "vi har opnået, hvad vi ville, den gode François sidder nu fast i saksen og vil ikke kunne slippe løs, hvor meget han så spræller og sparker. Monsoreau, der naturligvis har en eller anden snild hensigt med det hele, har fået ham så godt spundet ind i nettet, at vi er sikre på, han ikke slipper fra os på halvvejen ... til skafottet!"

"Lad os håbe det," sagde monsieur de Mayenne, "og gid det ikke må vare længe, førend den dumrian er blevet et hoved kortere."

Chicot, der hadede hertugen af Anjou, blev så glad over disse udtalelser, at han gerne kunne have omfavnet alle Guiserne – dog med undtagelse af sin arge fjende, i hvis sted han ville have foretrukket at trykke den lille halte heks, madame de Montpensier, to gange til sit hjerte.

"Det er sandt, søster," fortsatte hertugen, "du siger jo, *han* er her?"

"Ja."

"Men hvor er han da? Jeg har slet ikke set ham."

"Han har gemt sig."

"Hvor?"

"I skriftestolen."

Ved dette svar blev Chicot så stakåndet, at han snappede efter vejret.

"Hvad for noget?" hviskede han og så sig ængstelig omkring i sin kasse. "Her er da heldigvis ikke andre end mig selv."

"Han har altså set og hørt alt?" spurgte hertugen.

"Ja, men det har intet at sige; han er jo på vort parti."

"Så gå hen og hent ham og lad ham komme."

Hertuginden og monsieur de Mayenne gik lige hen imod den skriftestol, hvor narren havde gemt sig. Chicot var ellers ikke bange af sig, men denne gang klaprede tænderne i munden på ham af skræk, og en kold sved sprang frem på panden og faldt dråbevis ned på hans hænder.

"Velan," sagde han ved sig selv og søgte at vikle sit sværd ud af munkekappens folder. "I hvert fald vil jeg ikke lade mig blive stukket ned som en kujon i denne fordømte kasse. Fremad med front imod døden. Og ved alle djævle skal i hvert fald *han* komme til at fare til Helvede før jeg!"

Og Chicot, der endelig havde fundet grebet på sit sværd, var allerede parat til at fare frem, da han standsede ved at høre hertugen sige:

"Nej, det er ikke den skriftestol! Det er den anden, der til venstre, hele nede i baggrunden."

Chicot hørte dem begge fjerne sig og trak et befriende suk, samtidig med at han følte sig grebet af en ustyrlig nysgerrighed

efter at se, hvem det dog kunne være, der havde gemt sig i den anden skriftestol.

"Kom frem, mester Nicolas," hørte han monsieur de Mayenne sige. "Vi er alene."

En mand dukkede frem af skriftestolen og fulgtes ad tilbage med hertuginden og monsieur de Mayenne.

"Bravo!" hviskede Chicot. "Du manglede ved gildet, dyrebare mester Nicolas. Hvilket held at træffe dig netop i det øjeblik, da jeg helt havde opgivet at få dig at se!"

"De har set og hørt alt, ikke sandt, mester Nicolas?" spurgte hertugen af Guise.

"Ja, hver en smule, nådige herre. Jeg er ikke gået glip af noget og bevarer i min erindring hver lille bagatel, der er foregået."

"Du vil altså kunne afgive en fuldstændig beretning om de stedfundne begivenheder til Hans Hellighed pavens udsendinge?"

"Ja, Deres Nåde, det ser jeg mig fuldt ud i stand til."

"Jeg hører," fortsatte hertugen, "at De har udrettet vidundere for os. Fortæl os da, hvad det er lykkedes Dem at gøre."

"Nådige herre," svarede mester Nicolas, "jeg har kun holdt det løfte, jeg har givet, og fundet et ufejlbarligt middel, ved hjælp af hvilket Deres Højhed uden modstand inden føje tid vil kunne bestige Frankrigs trone."

"Han også!" hviskede Chicot og kunne næsten ikke styre sin lyst til at bryde ud i høj latter. "Det lader nok til, at alverden vil være konge af Frankrig! Nå, ja, den ler bedst, som ler sidst."

Og narren gned sig i hænderne og godtede sig i sit hjerte af tre grunde. For det første var han undsluppet en overhængende livsfare, dernæst havde han opdaget en mægtig

sammensværgelse, og endelig var han kommet i besiddelse af et sikkert våben til at styrte sine to værste fjender, monsieur de Mayenne og mester Nicolas, i fordærvelse.

"Højtelskede og smækfede Gorenflot," hviskede han, "hvad har jeg ikke din herlige munkekappe at takke for! Men du kan også stole på, jeg skal vise min påskønnelse i gerningen ved at give dig en aftensmad, som du sjældent har fået mage til."

Narren tav ved atter at høre hertugens stemme:

"Jeg har ikke noget imod at høre Deres forslag, mester Nicolas, men hvorvidt jeg går ind på det, vil komme til at afhænge af, om det i hvert fald er af den art, at jeg dog med et skin af ret vil kunne fæste Frankrigs kongekrone på mit hoved."

"Deres Nådes betænkeligheder kommer mig ikke uventet," sagde mester Nicolas med et roligt blik på triumviratet, "og jeg har derfor også netop med hensyn til dette punkt gjort store anstrengelser for at tilvejebringe et gunstigt resultat, hvilket også til sidst er lykkedes mig, idet jeg nemlig har fundet ud af, at Guisernes ædle æt er retmæssig arving til Frankrigs trone, mens Valoiserne utvivlsomt er en snyltelinje."

Den tillidsfuldhed, mester Nicolas udtalte sin mærkelige påstand med, vakte stor glæde hos madame de Montpensier, stærk nysgerrighed hos kardinalen og monsieur de Mayenne og opklarede næsten ganske hertugen af Guises mørke pande.

"Jeg tvivler ikke om, at det forholder sig således," sagde kardinalen, "men vil det også kunne bevises?"

"Ja, monseigneur, det vil netop kunne bevises," sagde mester Nicolas og fremtog en pergamentrulle, som han havde holdt gemt under sin kappe.

"Hvad er det?" spurgte hertugen.

"Det Lothringske hus' stamtræ."

"Hvis oprindelse er?"

"Charlemagne, nådige herre."

"Charlemagne!" udbrød monsieur de Mayenne med en blanding af vantro og glad overraskelse. "Men det er jo ganske umuligt! Den første hertug af Lothringen var ganske vist Charlemagnes samtidige, men han hed Ranier og var aldeles ikke i slægt med den store kejser."

"Vent lidt, nådige herre, og hør vel efter. Selvfølgelig har jeg undersøgt sagen tilstrækkeligt nøje til at vide fuld besked om alt. Nuvel, den første Lothringske hertug, Ranier, var samtidig med Charlemagne. Hans søn, Guilbert, var samtidig med Louis den Fromme. Guilberts søn, Henri, var samtidig med Charles den Skaldede ..."

"Men ..." sagde hertugen af Guise.

"Vær blot tålmodig, nådige herre; nu er vi der straks. Raniers næstældste søn, Ricin, havde en datter ved navn Bonne. Og hvem var hun gift med?"

"Bonne?"

"Ja."

"Med Frankrigs konge, Louis den Fjerdes søn, hertug Charles af Lothringen."

"Rigtigt! Med Frankrigs konge, Louis den Fjerdes søn, hertug Charles af Lothringen, broder til Lothar, svigagtigt fraranet tronen af usurpatoren Hugo Capet."

"Oho!" udbrød på en gang kardinalen og monsieur de Mayenne.

"Og da Lothars æt er uddød," fortsatte mester Nicolas, "er altså hans rettigheder gået over til broderen, hertug Charles'

slægt, hvoraf følger, at Guiserne for øjeblikket absolut er de eneste sande arvinger til Frankrigs trone."

"Uf!" tænkte Chicot, "den nedrige snog er dog langt mere giftig og væmmelig, end jeg havde troet."

"Nå, broder, hvad siger du til det?" spurgte samtidig kardinalen og monsieur de Mayenne.

"Jeg siger," svarede hertugen, "at vi desværre på grund af den saliske lov må skyde en hvid pind efter alle vore fordringer."

"Jeg ventede denne indvending, nådige herre," udbrød mester Nicolas med et triumferende smil. "Vil Deres Nåde være så venlig at nævne mig, når den saliske lov første gang trådte i kraft?"

"Ved Philip af Valois' tronbestigelse."

"Som fandt sted i hvilket år?"

"I året 1328."

"Altså nøjagtig tre hundrede en og fyrre år efter Hugo Capets usurpation og to hundrede og fyrre år efter den Lotharske grens uddøen. Guisernes slægt havde altså i to hundrede og fyrre år haft ret til kronen, da den saliske lov kom, og som enhver ved, er der ikke tale om, at loven kan have nogen tilbagevirkende kraft."

"De er en kløgtig mand, mester Nicolas," sagde hertugen og betragtede lovtrækkeren med en beundring, hvori dog sporedes en tilsætning af umiskendelig foragt. "Stamtavlen synes at være i orden, så at vi kan begynde processen, når det skal være. Modtag foreløbig, mester Nicolas, som tak for Deres nidkærhed, disse to hundrede dukater."

"Og yderligere to hundrede fra mig," fortsatte kardinalen. "De har virkelig gjort Deres sager godt, og det er ikke mere end

rimeligt, at vi påskønner, hvad vi skylder Dem. Desværre kan vi ikke overdrage Dem det hverv ved personlig henvendelse til paven at få stamtavlen godkendt. De er en alt for ringe person til at turde betræde Vatikanets ophøjede enemærker."

"Ak ja, det er sandt," sukkede mester Nicolas. "Jeg har et ædelttænkende hjerte, men er kun ringe af fødsel. Bare jeg dog var adelsmand!"

"Men det er De desværre ikke, mester Nicolas," sagde kardinalen, "og det er der intet at gøre ved. Jeg tror, vi bliver nødt til at benytte Pierre de Gondy til denne betydningsfulde sendelse."

"Mon nu også dette valg er heldigt?" indvendte monsieur de Mayenne. "Hvem indestår os for, at vi vil kunne stole på Pierre de Gondy, som brænder af ubetvingelig ærgerrighed, i samme grad som på mester Nicolas, der er vor mand med hud og hår, og som vi kan lade klynge op i en galge, hvilket øjeblik det behager os?"

Denne uforbeholdne udtalelse tog næsten helt vejret fra mester Nicolas, som gav sig til at le med en tvungen latter, der klædte ham meget ilde.

"Min broder behager at spøge," sagde hertugen beroligende til den blegnende jurist. "Vi ved godt, at De er os tro, og at vi fuldt ud kan stole på Dem. Med hensyn til Pierre de Gondy nærer jeg ingen ængstelse, selv om jeg indrømmer, at man over for en person af denne art gør vel i stadig at være på sin post. Slægtsregistret vil nemlig blive forkastet eller bekræftet af paven, uden at Gondy har nødig at erfare det mindste om det. De, mester Nicolas, har at vente på ham på tilbagerejsen, efter modtagen ordre om det fra os, i Châlons, Lyon eller Avignon,

således at det bliver Dem og ikke ham, der er vor betroede mand i denne sag, og som vi bestandig nærer den mest ubegrænsede tillid til."

Mester Nicolas bukkede ærbødigt og lagde hånden på hjertet.

"Glæd dig ikke for tidligt, min fine ven," hviskede Chicot. "Du ved jo lige så godt som jeg, at du bliver hængt, hvis du begår et eneste fejltrin. Men for Guiserne behøver du dog foreløbig ikke at være bange. Du befinder dig nemlig foreløbig mellem to galger, og jeg kan forsikre dig, min bedste ven, at det bliver den, som jeg lader rejse for dig, du kommer til at dingle i."

De tre brødre iførte sig nu atter munkekapperne, som deres søster havde hentet inde i sakristiet, og hele familien Guise begav sig ud af kirken, efterfulgt af den brave mester Nicolas, hvis dukater raslede ved hvert skridt.

Så snart portneren havde lukket efter dem, gik han hen og slukkede lampen i koret, så at der blev bælgmørkt.

Lyden af munkens sandaler på gulvets fliser blev svagere og svagere og døde til sidst fuldstændig hen.

Efter at rummet i flere minutter havde hvilet i uforstyrret tavshed og mørke, trak Chicot på ny vejret frit og udbrød med et dybt suk, der kom fra hjertet:

"Gudskelov! Nu lader det virkelig til, at dramaets sidste akt er forbi, og at skuespillerne har trukket sig tilbage. Det er nok bedst, jeg følger deres fornuftige eksempel. Jeg har såmænd fået mere end nok af komedie for denne gang."

Og Chicot, der opgav sin oprindelige hensigt om at vente til det blev daggry, skød sagte skodden fra, trykkede forsigtigt døren op og stak foden ud af sit smuthul. Henne i en krog

havde han set en lang stige, der sandsynligvis benyttedes, når kirkeruderne skulle poleres. Han listede sig langsomt frem, skridt for skridt, idet han følte for sig med hænderne, og nåede snart krogen, hvor han bemægtigede sig stigen. Han anbragte den foran et vindue, som han uden vanskelighed fik lukket op, og opdagede til sin glæde, at han ikke havde taget fejl i sin beregning. Vinduet vendte ud til klostrets kirkegård, og på den anden side af denne lå gaden. Han trak stigen til sig med den kraft og behændighed, som et menneske altid råder over, når det gennemstrømmes enten af frygt eller af glæde, og stillede den udvendig på samme måde, som han havde anbragt den indvendig. Da han var nået ned på jorden, skjulte han stigen bag en tjørnehæk, der løb langs med klostervæggen, sneg sig fra grav til grav og klatrede behændig som en kat over den lave mur, der adskilte kirkegården fra gaden.

Nu først følte narren, at han havde fået ren luft i lungerne, og med lette skridt og knejsende nakke begav han sig hen til Rue Saint-Jacques, hvor han standsede uden for *Overflødighedshornet*s gæstfrie tærskel og rask bankede på.

Mester Claude kom selv ud og lukkede op og genkendte straks Chicot, selv om narren var gået bort som kavaler og vendte tilbage som munk.

"Nej, er det Dem, monsieur Chicot?" udbrød han. "De kommer uventet, men De ved nok, at hos mig er De altid en velkommen gæst."

"Mange tak, mester Claude, men sig mig først, hvordan har broder Gorenflot det?"

Et bredt smil opklarede værtens joviale ansigt. Han gik rask hen til det lille værelse ved siden af køkkenet og stødte døren

op.

"Se selv!" sagde han.

Og ganske rigtigt lå munken derinde og snorkede fredelig på selv samme plet og i samme stilling som den foregående aften.

"Hilledød!" sagde Chicot. "Den brave Gorenflot har såmænd et godt sovehjerte. Bare *jeg* kunne sige det samme!"

18. De flygtende nygifte får følgeskab på rejsen

Den følgende morgen – omtrent samtidig med at broder Gorenflot vågnede op af sin tunge søvn, varmt indhyllet i sin lune munkekappe, om hvis eventyrlige bedrifter i nattens løb han af gode grunde ikke havde den fjerneste anelse – befandt sig på vejen mellem Chartres og Nogent to ryttere, en adelsmand og hans page, hvis fredelige gangere gik side om side, mens de kærtegnede hinanden med mulerne og underholdt sig indbyrdes ved gensidig vrinsken og snøften som to skikkelige dyr, der uden at være begunstigede med talegaver ikke desto mindre råder over midler til at meddele hinanden deres tanker og følelser.

Da rytterparret var nået ud på en åben mark, hvor der intet menneske var at se, så langt øjet kunne række, udbredte adelsmanden sine arme og sagde med et kærligt blik og i en tone, der skælvede af øm hengivenhed:

"Min egen kære, lille hustru! Nu kan du trygt omfavne mig. Ingen ser os, og jeg tror i det hele taget ikke mere, vi har nødig at være bange for nogen."

Den lille page trykkede sig kærligt ind til hans bryst, slyngede sine bløde, små arme om hans hals og gav ham et kys så varmt, så langt og så dvælende, som kun to elskende, der føler, at de fuldstændig tilhører hinanden, formår at udveksle.

"Guds død!" udbrød Saint-Luc, da Jeanne omsider havde viklet sig ud af hans favn. "Hvor det dog er herligt at være fri

som fuglen i luften. Har du nogen sinde følt dig så frigjort for alle bånd som i dette øjeblik, kære Jeanne?"

"Jeg?" svarede den unge frue med en stemme, der klang klar og frisk som lærkens klokkerene trille. "Nej, det har jeg aldrig! Først nu synes jeg, at min sjæl formår at opfatte livets uendelige lykke og glæde. Min fader var en forunderlig mørk, mistænksom og indesluttet mand, og min moder, der var god og kærlig, så jeg ikke meget til, da hun næsten altid opholdt sig inde på sit værelse. Når jeg en sjælden gang fik lov til at gå ud af parken, var jeg altid ledsaget af min guvernante, et par kammerpiger og en tjener, så at jeg ikke erindrer at have følt mig rigtig fri og glad, siden jeg som barn tumlede mig sammen med min kære veninde Diana i Méridors store, skyggefulde skove, hvor vi under ustandselig munterhed løb tagfat og legede skjul med hinanden fra morgen til aften ... men du, kære ven, du har da aldrig haft grund til at klage over manglende frihed!"

"Nå, det tror du ikke?"

"Nej, hvordan det? Du, som er mand ..."

"Kære Jeanne, du vil næppe kunne tænke dig noget menneske, der har følt sig mere bundet end jeg lige fra min tidligste ungdom. Jeg er jo blevet opdraget sammen med hertugen af Anjou og har tidlig og silde måttet følge ham over alt, hvor han gik og stod. Så snart jeg dristede mig til at forsøge på at være min egen herre en lille stund, løb han efter mig og råbte med sin utålelige, klynkende stemme: "Kære Saint-Luc, jeg keder mig så grusomt. Du må virkelig komme hen og kede dig sammen med mig!" Fri! Ja, jeg skal love for det! I dette afskyelige snøreliv, der kniber maven sammen som en tang, med denne store, stive kalvekrøs, der altid kradser oppe i

halsen, med dette ækle, pomadiserede hår, der fedter alting til, som det kommer i berøring med, og endelig denne modbydelige baret, der klemmer som en ulykke og fæstes til mit hoved ved hjælp af nåle. Nej, kære Jeanne, du kan stole på, at din frihed har været langt større end min. Men derfor føler jeg mig også i dag, som jeg havde fået vinger. Ved den evige Gud! Friheden er dog det bedste og skønneste af alle livets goder, og den, som ikke mener det samme, må have usselt slaveblod i sine årer!"

"Men tænk, kære ven," sagde Jeanne og kastede et ængsteligt blik tilbage, "tænk, om de nu indhenter os og sætter os i Bastillen."

"Når vi blot må blive spærret inde sammen, kære Jeanne, synes jeg ikke, det kan være så slemt. Så længe vi får lov til at blive hos hinanden, kan tiden aldrig falde os lang."

"Du har ganske ret, min elskede ven, men desværre vil vi utvivlsomt blive anbragt hver i sin celle ... hvis de får fingre i os."

"Men det gør de ikke, når vi blot passer på og bærer os fornuftigt ad."

"Foreløbig føler jeg mig ikke sikker, men er vi først nået til Méridors store, skyggefulde skove, betragter jeg faren som overstået. Du gør dig ingen idé om, hvor der er dejligt, men det yndige steds skønneste pryd er dog den fortryllende, ejegode, uforlignelige Diana. Å, hvor du vil komme til at holde af hende, Saint-Luc!"

"Det gør jeg allerede, dyrebare Jeanne. Alene det, at hun har holdt af *dig*, er mig tilstrækkelig grund til at holde af hende."

"Du kan stole på, hun holder af mig endnu. Har man først vundet Dianas venskab, er det for bestandig. Hendes gamle

fader er allerede så småt begyndt at gå i barndom, og for en sikkerheds skyld var det måske det bedste, om vi skjulte os så godt, at han slet ikke fik os at se. Og skulle han alligevel på en eller anden måde opdage vor tilværelse, behøver vi blot at fortælle ham, at François den Første er den største feltherre og Diana den skønneste pige, der nogen sinde har levet … så bliver han straks god igen og vil med glæde beholde os lige så længe, det skal være."

"Jeg holder ikke af at lyve, Jeanne, og jeg vil nødig fortælle ham noget, som jeg ikke mener."

"Hvordan det? Du anser måske ikke François den Førstes feltherretalent for videre fremragende?"

"Jo, hvad *det* angår, bliver baronen og jeg let enige, men med hensyn til den skønneste pige i verden, så ved du nok, du søde, hvad jeg tænker."

"Kære Saint-Luc, du glemmer jo rent, at jeg nu er en gift kone."

"Ak ja, det er jo også sandt! Men, kære Jeanne, lad os endelig skynde os. Jeg ville give mere end én dukat til, at vi allerede var i Méridor."

Pludselig følte Saint-Luc Jeannes hånd hvile på sin arm. Det gav et sæt i ham, for det var nemlig ikke noget kærtegn.

"Hvad er der?" spurgte han.

"Se!" sagde Jeanne.

Han vendte sig om og så i horisonten en rytter, der kom samme vej og syntes at forcere sit ridt.

"Ja, du har ret," sagde han, "der kommer virkelig en rytter derhenne."

"Lad os flygte," udbrød Jeanne forskrækket og gav sin hest sporen.

"Nej, på ingen måde," svarede Saint-Luc. "Han er jo ganske alene, og en mand har vi da ikke nødig at flygte for. Vi drejer bare til siden og lader ham passere, og når han er kommet forbi, rider vi videre."

"Men hvis han nu standser?"

"Ja, lad ham bare standse! Så ser vi, med hvem vi har at gøre, og indretter os efter det."

"Blot han ikke er så stærk, at selv du, min tapre ven, må give køb ... og hvad skal der så blive af mig?"

"Måske det alligevel er det klogeste, vi forsøger på at flygte," sagde Saint-Luc og styrede sin egen og Jeannes hest ind igennem skoven. "Jeg ser nemlig, han har fjer i hatten og et kalvekrøs, der gør mig noget urolig."

"En fjer og et kalvekrøs? Hvordan kan du dog blive så bange for det?"

"Jeg skal sige dig, at fjeren har en farve, der for øjeblikket er stærkt i mode ved hoffet, og krøset har ligeledes et moderne snit. Det aner mig, han er udsendt af kongen. Lad os skynde os af sted!"

"Ja, lad os skynde os af sted!" gentog Jeanne og skælvede af angst ved tanken om at blive skilt fra sin ægtefælle.

Dette var imidlertid lettere sagt end gjort. Fyrretræerne stod så tæt ved siden af hinanden, at det næsten var umuligt at bane sig vej, og desuden sank hestene ned i den sandede bund lige til bringen.

Rytteren nærmede sig stadig, og hovslagene lød tydeligere og tydeligere.

"Herre Jesus!" udbrød Jeanne og var grædefærdig af angst. "Der kan ikke være nogen tvivl om, at det virkelig er os, det gælder."

"Jeg begynder at tro det samme, men lad os bare ikke være forknytte. Enden er ikke nået endnu."

"Nu stiger han af hesten og kommer ind i skoven efter os."

"Ja, jeg ser det nok, men han skal dog ikke tro, vi er bange. Det er vist lige så godt, jeg går ham i møde."

"Vent lidt," sagde Jeanne og holdt ham tilbage. "Vent lidt, jeg synes, han kalder."

Og ganske rigtigt holdt den ukendte, der havde tøjret sin hest i skovkanten, begge hænder op for munden og råbte:

"Stop lidt, godtfolk! Hvad løber I sådan efter? Jeg bringer jer noget, I har tabt."

"Hvad er det, han siger?" spurgte Jeanne.

"Han siger, han har noget til os, som vi har tabt."

"Det er vistnok jer," fortsatte den ukendte, der nu var så nær, at han ikke længere havde nødig at råbe, "det er vistnok jer, som har glemt et armbånd i kroen i Courville. Det går virkelig ikke an at glemme armbånd ... og oven i købet med portræt af den højvelbårne madame de Cossé. I den ædle dames navn beder jeg jer om at skåne mine lunger en smule. Jeg er så forpustet, at jeg næppe kan trække vejret."

"Jeg synes virkelig, jeg skulle kende den stemme," udbrød Saint-Luc forbavset.

"Og det er jo min moders navn, han nævner!"

"Har du tabt dit armbånd, Jeanne?"

"Ja, jeg lagde først mærke til det for lidt siden, men det var mig ikke muligt at erindre, hvor jeg havde ladet det ligge."

"Men nu har jeg aldrig set så galt," udbrød Saint-Luc glædestrålende. "Det er jo Bussy!"

"Bussy?" gentog Jeanne. "Er det virkelig muligt? Hvilken lykke!"

"Ja, det kan man rigtignok kalde et held!" udbrød Saint-Luc henrykt og ilede greven i møde lige så ivrigt, som han nylig havde søgt at undgå ham.

"Saint-Luc!" lød Bussys glade, klangfulde røst, idet han med hurtigere skridt nærmede sig ægteparret. "Hvilken lykke, at vi skulle mødes! Jeg syntes nok, det var Dem, men var alligevel bange for at have taget fejl … ærbødigste tjener, nådige frue," fortsatte han med et galant buk og overrakte Jeanne portrættet, som hun havde glemt i Courville.

"Tusind tak, hr. greve," svarede Jeanne smilende. "Jeg skulle da aldrig tro, De er udsendt af kongen for at bemægtige Dem vore personer, monsieur de Bussy."

"Nej, hvor kan De dog tro det, nådige frue? Det er der aldeles ikke tale om. Jeg står virkelig ikke på en så intim fod med kongen, at Hans Majestæt skulle overdrage mig den slags delikate hverv."

"Det er altså tilfældet, der lader os mødes," sagde Saint-Luc med et sidste anstrøg af mistillid.

"Tilfældet? Ja, måske! Kald det, hvad De vil. Man kunne jo også sige Forsynet."

Den rest af tvivl og mistanke, der endnu fandtes på bunden af Saint-Lucs sjæl, blev jaget på flugt af den smukke greves strålende blik og frejdige smil.

"De er på rejse?" spurgte Jeanne.

"Ja," svarede Bussy og steg atter til hest.

"Men ikke på samme måde som vi?"

"Nej, desværre!"

"Hvorfor desværre? Jeg mente kun, at De ikke som vi har fristet den sørgelige skæbne at falde i unåde på højere steder."

"Måske ikke ligefrem i unåde, men dog noget i den retning."

"Og hvor agter De Dem hen?"

"Til Angers. Og De?"

"Vi også."

"Jeg kan tænke, at De som et par forskræmte duer vil søge tilflugt på Deres faders gods. Hvis det ikke var stygt at være misundelig, kunne jeg fristes til at misunde Dem Deres lykke."

"De skulle virkelig gifte Dem, monsieur de Bussy, så skal De se, hvor De vil blive lykkelig! Det er dejligt at leve, når man er sammen med den, man elsker."

Og hun kastede Saint-Luc et strålende blik som for at appellere til hans vidnesbyrd.

"Ak, nådige frue," svarede Bussy og sukkede dybt. "Ingen er herre over sin skæbne, og for mit vedkommende har jeg ikke megen tro til lykken."

"Hvorledes det? De, som jo er forgudet og elsket af alle."

"At være elsket af alle vil jo i virkeligheden sige det samme som ikke at være elsket af nogen."

"Nuvel," fortsatte Jeanne og sendte sin ægtefælle et talende blik, "så overlad til mig at skaffe Dem en brud. Jeg begriber ikke, af hvilken grund De ser så sort på tilværelsen."

"Det gør jeg ikke heller. Livet har utvivlsomt mange lyse sider. Det er kun for mit eget vedkommende, at jeg tvivler om lykken."

"Er det Deres ønske, jeg skal skaffe Dem en hustru?"

"Ja, med glæde, hvis blot Deres valg også falder i min smag. Men det bliver vist ikke let."

"De taler som et menneske, der har besluttet ikke at gifte sig."

"Måske."

"De elsker måske en kvinde, som det er umuligt for Dem at ægte."

"For Guds skyld, kære Saint-Luc, bed dog Deres hustru om ikke således at gennembore mit hjerte med tusinde dolkestik."

"Hvorledes, kære Bussy? Tag Dem dog i agt for, hvad De siger. De bringer mig jo næsten på den tanke, at det er min hustru, De er forelsket i."

"I så tilfælde må De i hvert fald indrømme mig, at jeg er i besiddelse af en vis finfølelse."

"Det nægter jeg ikke," sagde Saint-Luc, der kom i tanker om, at det var Bussy, der havde ført hans hustru til Louvre. "Men under alle omstændigheder vil De ikke kunne nægte, at der er en eller anden kvinde, der har fanget Deres hjerte."

"Jeg tilstår det."

"Er det en flygtig forelskelse eller virkelig kærlighed?" spurgte Jeanne, som dette emne øjensynlig interesserede i allerhøjeste grad.

"Den følelse, der har bemægtiget sig mit hjerte, er den store lidenskab, nådige frue."

"Godt, så vil jeg helbrede Dem."

"Jeg tror ikke, det vil lykkes Dem."

"Når De nu får hende, De elsker?"

"Umuligt!"

"Intet er umuligt. Lad kun *mig* råde og betro Deres lykke i mine hænder."

"Ak, nådige frue, det, som er min lykke, er netop min ulykke."

"Hvis De kendte mig bedre, ville De have tillid til mig. De ved ikke, hvilken bestemt karakter jeg har, og hvad jeg formår at udrette, når jeg først har sat mig noget i hovedet."

"Skån mig, nådige frue, og tjen mig i at vælge et andet samtaleemne. Jeg er ikke noget barn og kan meget godt styre mig selv. Derimod synes jeg, det var rart, om vi snarest muligt kom ud af denne triste sandørken! I den yndige lille landsby, der spiller hist henne i solen, finder vi nok en kro, hvor vi kan have det hyggeligt i nogle timer og måske også blive natten over, hvis det behager os."

"De har altså i sinde at ledsage os?"

"Ja, hvis det ikke er Dem imod."

"Hvor langt?"

"Lige til det sted, hvor jeg selv skal hen. Finder De noget upassende i det?"

"Aldeles ikke. Tværtimod. Men endnu bedre ville det være, om De blev ved at følge med os hele tiden."

"Hvor langt skal De hen?"

"Til Méridor."

Blodet steg Bussy til hovedet og strømmede derpå atter tilbage til hans hjerte. Hans befippelse og bleghed var så påfaldende, at det ville have været ude med hans hemmelighed, hvis ikke Jeanne i samme øjeblik smilende havde fæstet blikket på sin ægtefælle.

"Til Méridor, nådige frue?" sagde han, da han endelig havde fattet sig en smule og vundet tilstrækkelig kraft til med nogenlunde stemme at udtale et navn, som af let forklarlige

grunde satte hans fantasi i den allerstærkeste bevægelse. "Af hvilken grund til Méridor? Er De kendt der?"

"Ja. Der bor nemlig en af mine kæreste veninder."

"En af Deres kæreste veninder?"

"Ja. Hun er datter af baron de Méridor. Har De aldrig hørt tale om ham?"

"Nej, nådige frue."

"Og heller ikke om hans datter, den dejlige Diana, hvis skønhed overgår enhver beskrivelse?"

"Nej, nådige frue," stammede Bussy, der af lutter sindsbevægelse næsten ikke kunne få et ord over sine læber.

"Det var mærkeligt. Jeg synes, jeg nævnte hende, da vi talte sammen på min bryllupsaften," svarede Jeanne i en rolig og ligegyldig tone, mens Bussy stadig ikke kunne komme sig af sin forbavselse over at træffe folk, der talte til ham om hende, der var hans stadige tanke, og hvis navn alene bragte hans hjerte til at banke.

"Ligger Méridor langt borte herfra?" spurgte han endelig med en frygtsom stemme, som om han var bange for ved dette naturlige spørgsmål at røbe den hemmelighed, han gemte dybest i sit bryst.

"Tre-fire mil, antager jeg. Når vi rider lidt rask til, vil vi sagtens kunne være der inden aften. De følger altså med, ikke sandt?"

"Jo, med største fornøjelse."

"Hvem ved?" fortsatte Jeanne med skælmsk betoning. "Måske den lykke, De tvivler på om at opnå, ved min hjælp vil komme Dem nærmere, end De i dette øjeblik aner."

Bussy sukkede uden at svare og red videre ved siden af de nygifte, der åbenbart var glade over hans selskab og som ved enhver lejlighed lagde deres venskabelige sindelag for dagen. En tid lang var der ingen af dem, der sagde noget, men endelig brød Bussy tavsheden og sagde med en lidt skælvende stemme, uagtet han bestræbte sig for at lade fuldstændig rolig og ligegyldig:

"Hvad er det ellers for en mand, denne baron de Méridor?"

"Det er en mand, som man ikke kan kende uden at holde af ham. Nu er han gammel, men i sine unge dage var han en helt uden frygt og lyde."

"Og hvem er hans datter gift med?" spurgte Bussy med stigende sindsbevægelse.

"Diana?"

"Ja."

"Diana er ikke gift."

"Er hun ikke?"

"Nej, hvis hun var blevet gift, ville *jeg* da have været en af de første, der havde fået underretning om det."

Bussys beklemte hjerte svulmede, og et smerteligt suk banede sig vej gennem hans sammensnørede strube.

"Deres veninde, baronessen," fortsatte han med tøvende røst, som om det kostede ham kamp at få ordene frem, "Deres veninde bor altså for øjeblikket på Méridor sammen med sin fader?"

"Det håber vi," svarede Saint-Luc med en understregende betoning for derved at lade sin hustru vide, at han havde gættet, hvad hun tænkte, og ganske delte hendes planer.

Der opstod nogle øjeblikkes tavshed, under hvilken hver især gav sine tanker frit løb.

"Å se!" udbrød pludselig Jeanne og hævede sig i stigbøjlerne. "Der har vi tårnene! Kan De se skifertaget, monsieur de Bussy, der henne mellem træernes bladløse kroner?"

"Ja, frue, jeg ser det tydeligt," svarede Bussy og førte hånden til sit hjerte som for at dæmpe dets banken.

Og han sukkede atter, men Jeannes milde, opmuntrende ord havde ikke været uden virkning. Håbets fagre blomst var atter begyndt at spire og skyde friske skud i den unge adelsmands elskovssyge hjerte.

19. Bussy besøger Dianas gamle fader

Da rejsefællerne en halv times tid senere nåede Méridor, og tårnvægteren havde stødt i hornet for at melde deres ankomst, undrede det Jeanne, at Diana ikke, som hun plejede, kom ilende ved dette signal. I hendes sted kom en krumbøjet gammel mand langsomt stavrende, støttet til en stok. Han var iført en mørkegrøn fløjlsfrakke, kantet med ræveskind, og ved hans bælte hang en sølvfløjte og et nøgleknippe. Hans lange, hvide hår flagrede i aftenbrisen, mens han skred frem over vindebroen, fulgt af to store hunde, der gjorde et lige så modfaldent og tungsindigt indtryk som deres alderstegne herre.

Da baronen var nået hen til gitteret, spurgte han med svag stemme:

"Hvem er det, der kommer? Hvem viser en stakkels gammel mand den ære at besøge ham?"

"Det er mig, kære baron!" udbrød Jeanne med frejdig stemme.

Men i stedet for, som hun havde ventet, at svare med et glædesudbrud, stirrede den stakkels gamle mand med matte øjne på de tre fremmede gæster og stammede:

"Hvilken mig? Hvem er De? Jeg ser så dårligt ..."

"Å, det er jo sandt! Min pagedragt gør mig naturligvis ukendelig ..."

"Ja, De må undskylde, men mit syn er blevet så uendelig svagt. Når man er så gammel som jeg, tåler man ikke godt at græde ... det skader øjnene."

"Ja, jeg kan nok mærke, kære baron, at De ikke ser godt, ellers ville De med lethed have kendt mig trods min forklædning."

"Ja, sig mig endelig Deres navn ... det kan ikke nytte, jeg ser på Dem, for jeg kan virkelig ikke kende Dem."

"Mit navn er madame de Saint-Luc."

"Madame de Saint-Luc? Det navn er mig fremmed; jeg kender Dem ikke alligevel."

"Det er heller ikke så underligt, eftersom jeg kun har båret det navn i ganske kort tid, men mit pigenavn vil De sikkert erindre, kære baron. Inden jeg blev gift, hed jeg nemlig Jeanne de Cossé-Brissac."

"Å, Gud! Å, Gud!" stammede den gamle og forsøgte at lukke gitteret op med sine svage, skælvende hænder. "Å, Gud! Å, Gud, hvor livet dog er sørgeligt!"

Jeanne kunne aldeles ikke forstå denne besynderlige modtagelse, men indså, at hun måtte bære over med den gamle mand, hvis hoved åbenbart var lidt skørt, og besluttede at lade som ingenting. Hun svarede derfor ikke noget, men sprang af hesten og kastede sig i hans arme, ganske som hun plejede.

Da hun lagde sit hoved op til hans bryst, mærkede hun, at hans kinder var våde. Han græd.

"Å," tænkte hun, "det må være af glæde. Jeg vidste nok, han ville blive fornøjet over at se mig, men glædestårer havde jeg dog ikke ventet."

"Kom og lad os gå ind," sagde den gamle og skred med vaklende fjed tilbage over vindebroen, stadig fulgt i hælene af

de to store hunde, der ikke engang gjorde sig den ulejlighed at snuse til de nyankomne, men ligesom deres herre syntes ganske at have tabt interessen for alt og alle.

Borgen gjorde indtryk af at være helt uddød. Det var, som om gravens kolde pust slog de indtrædende i møde. Nu og da viste der sig en sortklædt tjener, der listede af sted, som om det gjaldt ikke at vække en syg.

Saint-Luc sendte sin hustru et talende blik.

Hun forstod, hvad han tænkte, og da hun også selv følte sig trykket af en uhyggelig stemning, som hun ønskede snarest muligt at blive kvit, gik hun venligt hen til baronen, greb hans hånd og sagde med deltagende stemme:

"Der er vel ikke tilstødt Diana noget? Opholder hun sig ikke her på slottet?"

Den gamle standsede, betragtede Jeanne med et udtryk af uendelig sorg og smerte, stønnede fortvivlet og udbrød:

"Diana!"

Og pludselig, ved at høre dette navn, hævede begge hundene hovedet op mod deres herre og udstødte en langtrukken, ynkelig hylen.

Bussy kunne ikke tilbageholde en gysen. Jeanne så skrækslagen på Saint-Luc, der tøvede og åbenbart spurgte sig selv, om han skulle gå videre eller vende samme vej tilbage.

"Diana," gentog den gamle baron og syntes nu først at fatte betydningen af det spørgsmål, der var rettet til ham. "De ved altså ikke ...?"

Og hans i forvejen svage og skælvende stemme kvaltes i en krampagtig hulken.

"Men hvad er der sket? Hvad er der sket?" udbrød Jeanne og foldede uvilkårligt sine hænder.

"Diana ... min egen Diana ... er død!" stammede den gamle og hævede hænderne mod himlen, mens en ny tårestrøm vædede hans kinder.

"Død!" udbrød Jeanne skælvende og med ligblegt ansigt.

"Død!" gentog Saint-Luc og betragtede den stakkels gamle med et blik, der røbede den inderligste medlidenhed.

"Død!" hviskede Bussy og knyttede uvilkårlig sine hænder. "Han har altså bildt ham ind, at hun var død. Hvilken ondskab! Han må jo være en ren djævel."

"Død! Død!" gentog baronen og kunne næppe tale for hulken. "De har dræbt hende! De har dræbt hende!"

Jeanne begyndte nu også at græde, og idet hun kærligt slyngede sine arme om baronens hals, blandede hun sine tårer med hans.

Den gamle rettede sig en smule og søgte at mande sig op.

"Skønt sorgen har trykket mig til jorden," sagde han, "er jeg dog ikke derfor blevet mindre gæstfri. Kom indenfor, kære venner, og lad os tale sammen om hende, jeg har mistet."

Jeanne tog baronen under armen, og Bussy og Saint-Luc fulgte efter, mens en gammel tjener med sorgfuld mine og forgrædte øjne gik foran og lukkede dørene op.

Da de var kommet indenfor i salen, førte Jeanne den gamle hen til en lænestol og hjalp ham varsomt til rette. Tjeneren lukkede et vindue op for at lade den friske luft strømme ind og trak sig derefter tilbage i en krog af stuen, hvor han blev stående for at afvente nærmere ordrer.

Jeanne tog ganske stille plads i en stol ved siden af den gamle, hvis hånd hun havde grebet og nu og da kærligt trykkede uden at vove på ny at henvende ordet til ham. Budskabet om Dianas død havde gjort dybt indtryk på hende, uden at hun dog formåede at gøre sig fortrolig med, at det virkelig forholdt sig, som den gamle havde sagt. Det var ligesom om der var noget inden i hende, der protesterede mod, at en så stor, ufattelig ulykke kunne være hændet, og hun kunne ikke frigøre sig for det håb og den tro, at Diana trods alt, hvad der kunne tyde på det modsatte, alligevel endnu var i live. Hun brændte af lyst til på ny at knytte samtalens tråd, men hindredes deri, ved at baronen, der syntes at gætte hendes ønske, selv tog ordet og sagde:

"De fortæller mig, at De er blevet gift, kære Jeanne. Det er måske den herre dér, der er Deres mand?"

Og han pegede på Bussy.

"Nej, kære baron," svarede Jeanne, "det er den anden herre, der er min mand."

Saint-Luc bukkede dybt, og den gamle bestræbte sig for at nikke venligt til ham, hvorpå hans matte, udslukkede blik rettedes mod Bussy.

"Og herren der," sagde han, "er måske Deres broder eller svoger?"

"Nej, kære baron; den herre er slet ikke af vor familie. Det er grev de Bussy, opvartende kavaler hos hertugen af Anjou."

Den gamle fo'r op som stukket af en bi og sendte Bussy et lynende blik, men sank derpå straks igen kraftesløs tilbage i stolen og udstødte et stønnende suk.

"Hvad er der, kære baron?" spurgte Jeanne. "Er der sket noget? Føler De Dem ikke rask?"

"Er baronen en bekendt af *Dem*, monsieur de Bussy?" spurgte Saint-Luc.

"Nej," svarede Bussy roligt, "jeg har aldrig tidligere haft den ære at være sammen med baron de Méridor. Vi kender slet ikke hinanden."

Den gamle knugede lænestolens arme med sine udtærede hænder, sendte atter Bussy et flammende blik og udbrød med dirrende røst:

"Den herre er altså kavaler hos hertugen af Anjou, hører jeg. Han er kavaler hos den skurk, hos det uhyre, hos den djævel, men når han vover at tilstå det, fatter jeg ikke, han har den uhørte frækhed at vise sig i mit hus!"

"Han er jo gal," hviskede Saint-Luc til sin hustru.

"Ja, sorgen må have forvirret hans forstand," svarede Jeanne. "Vi må bære over med ham."

Baronen sendte atter Bussy et blik, der brændte af forbitrelse, og fortsatte i stigende ophidselse:

"Jeg hader ham og forbander ham, den slyngel, det afskum, den skændige morder, der har dræbt min datter."

"Å, den stakkel! Hvor det gør mig ondt for ham!" hviskede Bussy.

"Men hvad er det dog, De siger, kære baron?" spurgte Jeanne. "Vi forstår slet ikke, hvad De mener. Forklar Dem!"

"De har altså ikke hørt det? De ved altså ikke, at den skændige forfører har ranet og myrdet mit livs største glæde? De ved altså ikke, at hertugen af Anjou har dræbt mit barn, min skat, min

elskede Diana? Hører De, han har dræbt hende! Han har *dræbt* hende!"

Og baronen udtalte disse sidste ord med en så gribende betoning, at alles øjne fyldtes med tårer.

"Men, kære baron, selv om det virkelig, hvad Gud forbyde, forholder sig, som De siger, så bør De dog ikke derfor kaste Deres vrede på vor gode ven, monsieur de Bussy, som er den gæveste og højmodigste adelsmand, der findes i Frankrig. Monsieur de Bussy har jo ingen skyld i den sorg, der har ramt Dem, og anede ikke det mindste om det frygtelige, der er sket, før nu han hører det af Deres egen mund. Se dog, kære baron! Monsieur de Bussy græder jo ligesom vi andre. Hvad må han tænke om at blive sådan modtaget på et sted, hvor han som vor ledsager gjorde regning på at møde den største gæstfrihed? Men i vor inderligt elskede Dianas navn, kære baron, sig os dog, hvad der er sket. Hvorledes kan dog en så frygtelig ulykke være hændt?"

"De har altså virkelig ikke hørt det? De ved det ikke?"

"Nej, kære baron, ingen af os har erfaret noget som helst om de begivenheder, De hentyder til."

"Hvorledes kan det være muligt, at Diana er død, uden at hendes bedste veninde har erfaret det mindste om det? ... Ak, det er jo sandt, jeg har ikke talt og heller ikke skrevet til nogen om det. Det syntes mig, at jorden måtte gå til grunde fra det øjeblik, da Diana ophørte at leve, og at hele verden måtte bære sorg for min elskede Diana."

"Bliv kun ved at tale, kære baron," sagde Jeanne og lagde med kærlig deltagelse sin hånd på hans arm. "Bliv kun ved, det vil

trøste Dem og lette Deres hjerte. Er De virkelig overbevist om hertugen af Anjous brøde og om Dianas død?"

"Ja, kære frue, kun alt for overbevist. Den æreløse, skændige fyrste fik Diana at se, og da han fandt hende smuk, lod han hende bortføre og bringe til Beaugé for at vanære hende, som om hun havde været datter af en af hans livegne. Men min datter, min ædle, yndige Diana, valgte døden for ikke at falde i hans hænder. Lige i det øjeblik, han kom for at fuldføre sin urene hensigt, styrtede hun sig fra et vindue i slottet ned i en dyb sø, hvor man senere ikke har fundet andet end hendes slør, der flød på vandet ..."

Den gamle mand brast på ny i gråd, og Bussy måtte beherske sig for ikke også at bryde ud i tårer. Jeanne betragtede Bussy med et blik, hvori der næsten stod afsky at læse, og Saint-Luc udbrød med indtrængende røst:

"For Guds skyld, monsieur de Bussy, den mand må De ikke længere have noget med at gøre. Han synes jo at være en skurk af værste slags. Et så ædelttænkende menneske som De kan da umuligt være ven og kammerat med en bortfører og en morder."

I stedet for at svare rejste Bussy sig og gik med værdig holdning hen imod Dianas fader.

"Hr. baron," sagde han med bevæget stemme, "jeg beder Dem tilstå mig den gunst at skænke mig en samtale i enrum."

"Ja, når De ønsker det, så for mig gerne," svarede baronen med mat og skælvende stemme.

Bussy vendte sig om imod Saint-Luc og hans hustru, der forstod, hvad han ønskede, og skyndte sig at trække sig tilbage. Da døren havde lukket sig efter dem, tog Bussy plads ved siden

af baronen og sagde til ham i en ærbødig, men indtrængende tone:

"Hr. baron! De har i min nærværelse udtalt Dem nedsættende om den fyrste, hvis tjener jeg er, og anklaget ham med så megen voldsomhed, at jeg ser mig nødsaget til at udbede mig en forklaring."

Den gamle mand gjorde en afværgende gestus.

"Å, kære hr. baron," fortsatte Bussy, "misforstå endelig ikke betydningen af mine ord. Jeg har aldeles ikke i sinde at gå i rette med Dem, men ønsker tværtimod intet hellere end at kunne mildne Deres smerte. Det er udelukkende af den grund, at jeg beder Dem gøre mig bekendt med de nærmere omstændigheder ved den smertelige begivenhed, som De nylig omtalte. Hvem siger Dem, at Deres datter virkelig er død? Hun kan måske være blevet frelst, uden at De har fået det at vide."

"Ak nej, desværre!" svarede baronen og stirrede frem for sig med et håbløst blik. "Jeg har intet håb mere. Ulykken *er* sket, trods alt, hvad vor ædle ven, monsieur de Monsoreau, har gjort for at hindre den."

"Monsieur de Monsoreau? Tror De virkelig også, den mand er til at stole på?"

"Ja, det nærer jeg ingen tvivl om. Selv om Diana afslog at gifte sig med ham, fortsatte han dog at omfatte hende med den varmeste interesse. Han var den første, der gav mig underretning om hertugens skændige planer, og for at bringe disse til at strande mente han ikke, der var noget andet middel, end at han giftede sig med Diana. Jeg selv var jo gammel og svag og kunne intet udrette, mens han, der var ung og stærk, havde alle betingelser for at kunne beskytte min datter mod den

frække fyrstes efterstræbelser. Jeg gav med glæde mit samtykke til forbindelsen, men ak! til ingen nytte: han kom for sent; min elskede Diana havde kun ved at søge døden undgået den skændsel at falde i hertugens hænder."

"Og De har ikke senere hørt noget fra monsieur de Monsoreau?"

"Nej. Det er kun en måned siden, den sørgelige begivenhed fandt sted, og monsieur de Monsoreau har ikke vovet at fremstille sig for mig, da han føler sig brødefuld, fordi han ikke har formået at frelse min datter, således som han havde lovet."

Bussy sænkede hovedet og lagde hånden om sin hage. Alt stod ham klart.

"Nuvel hr. greve, hvad har De så at sige til mig?" spurgte den gamle med svag røst og med et blik, hvori den mest håbløse fortvivlelse stod tegnet med tydelige træk.

"Kun det, kære hr. baron," svarede Bussy, "at Hans Højhed, hertugen af Anjou, vil tale med Dem og har givet mig det hverv at føre Dem til Paris."

"Tale med mig? Med *mig*? Hvorledes kan han dog tro, at der mellem os to kan finde en samtale sted. Hvad kan mit barns morder have at betro mig?"

"Det er ikke godt at vide. Han vil måske forsøge på at retfærdiggøre sig ..."

"Og hvad kunne så *det* hjælpe? Selv om det også lykkes ham at rense sig i mine øjne, er og bliver min stakkels elskede datter dog tabt for bestandig. Nej, monsieur de Bussy, De må ikke forlange af mig, at jeg skal tage til Paris. Den rejse vil ikke føre til noget for nogen af parterne. Lad mig blive her og dø i fred i min rede."

"Undskyld, hr. baron," svarede Bussy med næsten barsk stemme, "men jeg har fået mine ordrer og må lystre. Det er min uafviselige pligt at føre Dem til Paris, og det er ene og alene i den hensigt, at jeg har indfundet mig på Méridor."

"Godt, De skal få Deres vilje, og jeg samtykker i at ledsage Dem til Patis," svarede den gamle og knyttede hænderne i afmægtig harme. "Men ve de usselrygge, der har styrtet mig i ulykke! Jeg lover Dem, de skal ikke komme til at dø i synden. Kongen vil låne mig øre og skaffe mig oprejsning for den skam og grænseløse ulykke, der er kommet over mit hoved. Sig mig, hvornår De ønsker, vi skal tage af sted. Jeg er straks parat."

"Det glæder mig, kære hr. baron, at De godvilligt gør mig følgeskab. Jeg kan i det hele taget ikke noksom anbefale Dem den tålmodighed og sindsligevægt, der sømmer sig for en sand kristen. Guds barmhjertighed kender ingen grænse, og når man ingen skyld er sig bevidst, kan man i dobbelt grad gøre regning på Forsynets nådige varetægt. Jeg beder Dem indstændigt om ikke at betragte mig som en fjende, men snarere som en god ven, der ikke nærer noget kærere ønske end at være Dem til nytte. Hvis det behager Dem, kære hr. baron, foreslår jeg Dem, at vi tager af sted i morgen tidlig ved daggry."

"For min skyld gerne," svarede den gamle adelsmand med et blik, der syntes at afspejle blidere følelser. "Men hvad enten De er kommet her som ven eller som fjende, er De dog ligefuldt min gæst, og jeg må derfor bede Dem tillade mig at ledsage Dem til Deres værelse."

Og baronen greb en toarmet lysestage og slæbte sig fulgt af Bussy med langsomme skridt op ad slottets hovedtrappe.

20. Remys bedrifter i Bussys fraværelse

Ved morgenens frembrud tog baronen afsked med monsieur og madame de Saint-Luc, der ikke kunne komme sig af deres overraskelse ved at se, hvilken rolle Bussy pludselig var kommet til at spille i forhold, som han den foregående dag havde erklæret ikke at kende det mindste til. Navnlig Jeannes forbavselse og nysgerrighed gav sig så tydeligt udslag, at Bussy forbarmede sig over hende og hviskede hende nogle ord, der ligesom ved et trylleslag pludselig opklarede den smukke unge frues yndige træk. Hendes mand sendte hende et spørgende blik, men hun lagde fingeren på læben og ilede bort med lette skridt.

Den gamle baron, der slet ikke havde bemærket den lille scene mellem Jeanne og Bussy, betragtede med vemodige, tårevædede øjne sin gamle fædreneborg, klappede begge hundene, der trykkede sig op til ham som i forudfølelsen af, at han ville forlade dem, uddelte nogle befalinger til tjenerne, som med sænket hoved modtog hans ordrer og sidste farvel, besteg med stort besvær og hjulpet af sin staldmester en gammel skimmel, som i tidligere tider havde tjent ham til stridshest, vekslede endnu en gang håndtryk med Jeanne og Saint-Luc og begav sig på vej, ledsaget af Bussy, som Jeanne i det sidste øjeblik hviskede ganske sagte til:

"Hvor livet dog er rigt på overraskelser! Jeg havde lovet Dem, at De ville finde lykken på dette sted, og nu er det tværtimod

Dem, der bringer Méridor den tabte lykke tilbage!"

Bussy nikkede venligt til svar og befandt sig ikke så snart alene med baronen, førend han af al magt bestræbte sig for at opmuntre sin ledsager og gradvis vinde hans tillid. Uden tvivl lykkedes det ham, for sjette-dagen derefter, da hovedstadens spir og tårne viste sig i horisonten, tiltalte baronen sin rejsekammerat med følgende ord, der tydeligt røbede, hvilken kolossal forandring der under den lange rejse var foregået i hans indre.

"Er det ikke forunderligt, kære ven? Jeg er nu min ulykke nærmere end nogen sinde, og dog føler jeg mig mindre forpint og urolig ved ankomsten til Paris end ved afrejsen fra Méridor."

"Vent blot et par timer endnu, kære baron," svarede Bussy, "og jeg vil garantere Dem, at den sidste tvivl om mine redelige hensigter vil forsvinde fra Deres hjerte lige så brat, som vintersneen smelter i forårssolens stråler."

En stund senere, da de rejsende red ind gennem forstaden Saint-Marcel, som nu er et af de grimmeste, men den gang var et af de smukkeste kvarterer i Paris, spurgte baronen:

"Hvor drager vi hen? Til Louvre uden tvivl?"

"Nej, kære baron," svarede Bussy, "til mit palæ, for at De der kan forfriske Dem en smule, så at De bliver i stand til at fremstille Dem, som det sømmer sig, for den, jeg har den ære at føre Dem hen til."

I Bussys palæ havde man efterhånden helt opgivet, at høre nyt fra den dumdristige vovehals, som blev ved at byde sine fjender en så hensynsløs trods, at det kun var underligt, at en bøssekugle eller et dolkestød ikke for længe siden havde gjort ende på hans tilværelse. Både grevens tjenestefolk og hans

venner, der stadig kom for at spørge, om han var vendt tilbage, havde til sidst forsonet sig med den tanke, at den tapreste blandt de tapre virkelig havde ophørt at leve og lå myrdet nede i en eller anden skummel kælder eller måske dybt gemt på bunden af Seinen eller i voldgravene om Bastillen. Kun én eneste person tabte ikke modet, nemlig den unge læge Rémy, der travede muntert omkring fra morgen til aften, indtog sine måltider med glimrende appetit, sov som en sten og vågnede frisk og veltilpas som en glad lærkeunge, der kvidrende på sin grønne tue af fulde lunger hilser dagens komme.

Rémy vendte netop hjem fra en af sine mange mystiske udflugter i samme øjeblik, som palæets gård genlød af høje jubelråb, mens en skare tjenere ilede hen imod Bussys hest og stredes om at få fat i dens tøjler.

"Ej, ej!" sagde Bussy og nikkede venligt til hver især. "Jeg kan mærke, I er glade over at se mig igen, og det er *jeg* også over at se jer. Men stå nu ikke der og fald i søvn; hjælp hurtigt denne værdige adelsmand ned af hesten og vis ham den ærbødighed, som I skylder en mand, jeg ser op til med samme respekt, som om han var af kongelig æt."

Bussy gjorde vel i at omtale sin ledsager i så smigrende udtryk, da tjenerne på grund af baronens tarvelige, gammeldags dragt slet ikke havde ofret hans person nogen opmærksomhed, men næppe havde de hørt, at han fortjente samme respekt, som om han var af kongelig æt, førend alle ilede hen til baronen og kappedes om at hjælpe ham af hesten.

"Nå, godtfolk!" råbte Bussy. "Nu hurtigt et værelse til baronen."

"Hvilket værelse?" spurgte straks fem-seks ivrige stemmer.

"Det bedste, naturligvis. Mit eget!"

Og med en ærbødig gestus bød han den gamle sin arm og førte ham op ad trappen til en elegant sal, hvor han skænkede vin i sølvforgyldte pokaler og bød sin gæst velkommen i hjertelige udtryk.

"Tak, tak, kære ven," stammede baronen rørt, "men er det ikke bedst, vi snart tænker på at komme af sted? Jeg har ingen rigtig ro på mig, førend vi har fået den sag fra hånden."

"Jeg heller ikke, kære baron," svarede Bussy, "og jeg tror næsten, at *jeg* er den af os to, som længes mest efter at nå endemålet for vor rejse."

"Jeg forstår Dem ikke. De taler hele tiden i gåder, som jeg slet ikke formår at løse."

"Måske ikke foreløbig, men De vil snart komme til at forstå mig. Jeg vil kun sige Dem så meget, at Forsynets barmhjertighed ofte er langt større, end vi mennesker vover at håbe, og at man stundom kan se klare solstråler bryde frem imellem tunge uvejrsskyer."

Baronen betragtede Bussy med et forbavset blik, men fik ingen yderligere forklaring, idet Bussy bad ham undskylde sig et øjeblik og gik ud i forgemakket, hvor han havde givet Rémy ordre til at vente. Den unge læge stod ganske rigtigt parat, og Bussy tog ham kammeratligt under armen og førte ham ind i sit arbejdsværelse.

"Nå, kære ven og forbundsfælle," spurgte han, "hvordan går det? Hvad nyt?"

"Hvor?"

"I Rue Saint-Antoine, naturligvis."

"Gud være lovet: intet nyt."

Bussy drog vejret friere.

"Ægtemanden er altså ikke kommet tilbage?"

"Jo, men det har ikke nyttet ham noget. Det synes, som om et nådigt Forsyn stadig drager omsorg for at bringe hans planer til at strande."

"Godt, min ven," svarede Bussy. "Men hvorfra ved du egentlig alt dette?"

"Fordi jeg ikke har ligget på den lade side, men benyttet tiden så godt, som det på nogen måde har ladet sig gøre."

"Lad os høre, kære ven! Hvad har du udrettet. Fortæl mig endelig alt. Jeg er lutter øre."

"Det første, jeg gjorde, da De var rejst, var at installere mig i et lille hus på hjørnet af Rue Saint-Antoine og Rue Sainte-Catherine."

"Godt."

"Derfra kunne jeg nemlig overse det hus, De nok ved, lige fra kælderen og til skorstenene."

"Meget vel."

"Næppe havde jeg taget mit nye logi i besiddelse, førend jeg stillede mig på post henne ved vinduet."

"Fortræffeligt!"

"Ja, men trods det fortræffelige ... alligevel en lille smule upassende."

"Hvordan det?"

"Jo, for det kan nemlig ikke nægtes, at når en mand uophørligt bliver ved at stå og stirre ud af et vindue i samme retning, så giver han derved folk gyldig grund til at tro, at han enten ikke er rigtig klog, eller også, at han har ondt i sinde."

"Godt tænkt, kære Rémy, men hvad da?"

"Ja, så måtte jeg jo finde på et eller andet, der kunne motivere min adfærd over for mine medmennesker."

"Og hvad var det for et middel?"

"Jeg sørgede for at gøre mig forelsket."

"Forelsket? Det var da en løjerlig ide."

"Måske, men vist er det, at det lykkedes mig meget hurtigt at blive så lidenskabeligt, så knusende, så rasende forelsket, som et menneske kan blive det, når han med god vilje forbinder det dertil fornødne varmhjertede temperament."

"I hvem, om jeg må spørge?"

"I Gertrude."

"Gertrude? Madame de Monsoreaus kammerjomfru?"

"Ja, netop hende. Finder De måske, hun er for tarvelig? Hvad mig angår, synes jeg, at jeg selv er for tarvelig til at hæve mine øjne højere til vejrs. Til *mig* er hun, kan jeg forsikre Dem, hr. greve, mere end god nok ... og endda lidt til! Jeg ville såmænd for Deres skyld, kære monsieur de Bussy, med glæde løbe dobbelt så langt, som jeg måtte løbe for at indhente den skønne Gertrude!"

"Kære Rémy, jeg beundrer virkelig din hengivenhed, og du kan stole på, jeg ikke skal glemme de ofre, du bringer for min skyld."

"Å, lad os blot ikke tale om ofre! Gertrude er en smuk, velvoksen pige, som det med en smule god vilje er en let sag at gøre sig forelsket i. Og desuden er hun i en ganske bestemt retning begavet med et ualmindelig stort talent ..."

"Som består i?"

"At munden ikke står stille på hende et sekund."

"Nej, virkelig!"

"Ja, og det har til følge, at jeg får at vide rub og stub, hvad der foregår hos hendes frue. Blandt andet har det interesseret mig at erfare, at De, monsieur de Bussy, er et stående samtaleemne mellem Gertrude og madame de Monsoreau, der aldrig kan blive træt af at høre de historier, der er på alles læber om den tapre monsieur de Bussys heltemodige bedrifter."

En glædesgysen gennemstrømmede Bussys årer, og det var ikke langt fra, at han af taknemmelighed havde omfavnet den unge læge, hvis beretning havde skaffet ham vished om, at Diana stadig hadede monsieur de Monsoreau, og at hun mere og mere interesserede sig for den, der ikke havde anden følelse i sit hjerte og ikke anden tanke i sit hoved end *hende*.

21. Fader og datter

Nede i palægården stod tre friske heste opsadlede, og næppe et kvarter efter, at de var ankommet, red baron de Méridor og Bussy atter bort, ledsagede i nogen afstand af Rémy, der påtog sig en tjeners skikkelse.

Den gamle baron, der ikke havde været i Paris i de sidste tyve år, forbavsedes over at se, i hvilken kolossal grad byen havde udvidet sig og var blevet smukkere siden kong Henri den Andens regering, men efterhånden sløvedes hans interesse for omgivelserne, og han blev atter et bytte for en mørk, indesluttet stemning, der tiltog i samme forhold, som han nærmede sig sin rejses ukendte mål. Han spurgte sig selv, hvorledes hertugen vel ville modtage ham, og hvilke nye lidelser der ville blive resultatet af denne pinefulde sammenkomst. Dernæst kunne han ikke rigtig gøre sig selv klart, hvorfor han egentlig således næsten blindt hen havde indvilliget i at følge en mand, der stod i tjenende forhold til en fyrste, der havde tilføjet ham en så stor og uoprettelig ulykke, at det alene ved tanken om det sortnede for hans øjne. Ville det ikke have stemt langt bedre overens med hans værdighed, om han havde trodset hertugen af Anjou og i stedet for at ledsage Bussy, hvorhen det behagede denne at føre ham, var gået lige til Louvre og havde kastet sig på knæ for kongen? Hvad kunne vel hertugen have at sige ham? Hvilken trøst ville han kunne yde ham? Ville det endnu friske sår, han våndede sig under, ikke på ny springe op at bløde og volde forøget smerte?

Da rytterne nåede hen i nærheden af Rue Saint-Paul, sendte Bussy Rémy i forvejen med ordre til at udspejde terrænet og modtog snart den beroligende besked, at adgangen var fuldstændig fri.

Den gamle baron, hvis mistanke den hviskende samtale mellem Bussy og Rémy på ny havde vakt til live, så sig forundret omkring og udbrød halvhøjt:

"Hvorledes? Er det her i denne gade, at hertugen af Anjou residerer?"

"Nej," svarede Bussy smilende, "men her bor en smuk, ung dame, som Hans Højhed omfatter med den mest levende interesse."

En uvejrssky lejrede sig på den gamle adelsmands pande.

"Hr. greve," sagde han og betragtede Bussy med en bebrejdende mine, "vi folk fra provinserne ser alvorligt på tilværelsen og sympatiserer ikke med det liv, der føres her i Paris. Jeg selv er en mand af den gamle skole og hader al letfærdighed som pesten. For at tale rent ud af posen, vil jeg tilstå, at det forekommer mig, at hvis hertugen af Anjou ønsker at se baron de Méridor, da bør det ske i hans eget palæ og ikke i huset hos en af hans elskerinder. Og dernæst," tilføjede den gamle med et dybt suk, der kom fra hjertets allerinderste regioner, "hvorfor fører *De*, hr. greve, der dog gør indtryk af at være en retskaffen og hæderlig mand, mig hen til en kvinde af tvivlsom vandel? Er det for derved at lade mig forstå, at hvis min stakkels Diana havde levet endnu, ville hun have befundet sig i en lignende vanærende stilling som den elendige, fortabte skabning, i hvis urene bolig hertugen af Anjou er hensynsløs nok til at sætte mig stævne?"

"Nej, hr. baron, De er virkelig fuldstændig på vildspor," svarede Bussy med et blik, der endnu mere end ordene, han udtalte, beroligede den gamle og overbeviste ham om det ubeføjede i hans beskyldning. "Jeg forsikrer Dem på min ære som adelsmand, at De har ikke det mindste at frygte. Den dame, jeg skal forestille Dem for, er al agtelse værd og har intet fejltrin at bebrejde sig."

"Hvem er hun da?"

"Hun er ... hun er gift med en herre af Deres bekendtskab."

"Nej, virkelig? Men hvorfor siger De da, at hertugen af Anjou elsker hende?"

"Fordi jeg altid siger sandheden, kære hr. baron. Om få øjeblikke vil De få at se, at jeg ikke har skuffet Dem, men kun lovet, hvad jeg var i stand til at holde. Vis mig nu blot den tillid at tro en smule på mig."

"Bare jeg turde, hr. greve!"

"Det tør De, kære hr. baron," fortsatte Bussy med det samme frejdige, trohjertige smil, der stedse sejrede over den gamle adelsmands betænkeligheder.

Gertrude var ilet frem på dørtærsklen og betragtede Rémy Bussy og baronen med et forvirret blik, som om hun ikke turde tro sine egne øjne.

"Meld madame de Monsoreau, Gertrude," sagde Bussy, "at jeg er kommet tilbage og hurtigst muligt ønsker at få hende i tale. Men, for Guds skyld," tilføjede han hviskende, "omtal ikke for hende, hvem jeg er i følge med."

"Madame de Monsoreau!" gentog den gamle og studsede, "madame de Monsoreau!"

"Fremad, hr. baron, og vær ikke bange," sagde Bussy og puffede ham varsomt ind i korridoren.

Mens baron de Méridor med vaklende skridt steg op ad trappen, hørtes inde i værelserne en blød og bævende stemme, der udbrød:

"Grev de Bussy, siger du, Gertrude? Hvilken glæde! Lad ham endelig straks komme ind."

"Denne stemme!" stammede baronen og førte hånden til hjertet, idet han pludselig standsede midt på trappen. "Denne stemme! Å, min Gud, hvorledes kan dette være muligt?"

Og i samme øjeblik, mens baronen greb om gelænderet for at holde sig fast og syntes på nippet til at segne af overstrømmende, glad sindsbevægelse, viste pludselig Diana sig øverst oppe på trappen, strålende skøn som en himmelsk åbenbaring.

Den gamle, der anså hendes tilsynekomst for en magisk vision, strakte armene ud med et så forfærdet og så vanvittigt udtryk i sit ansigt, at Diana, der jublende var ilet ned ad de få trappetrin, som adskilte hende fra faderen, standsede målløs og så forvildet fra den ene til den anden.

"Nådige frue," sagde Bussy, "Deres faders heftige sindsbevægelse fremkommer derved, at han troede, De var død."

"Hvorledes?" udbrød Diana. "Og ingen har søgt at rive ham ud af vildfarelsen og fortalt ham, at jeg var i live?"

"Nej. Ingen."

"Nej, nej," udbrød baronen, der atter var kommet en smule til sig selv, "ingen har sagt mig noget, ikke engang greven har fortalt mig, at jeg tog fejl."

"Utaknemmelige!" sagde Bussy i en mildt bebrejdende tone.

"Ak ja, De har ret," stammede den gamle, "jeg bør ikke beklage mig. Dette øjeblik opvejer rigelig al min kval og smerte! Diana, Diana, elskede Diana," fortsatte han og trykkede datteren i sine skælvende arme, "hvilken fryd atter at eje den skat, som man troede for evigt at have mistet!"

Men pludselig fik han atter et anfald af mistillid, løsnede sit favntag, greb begge Bussys hænder og udbrød:

"Hvorfor sagde De mig dog, monsieur de Bussy, at jeg skulle se madame de Monsoreau? Hvor er hun?"

"Fader! Fader!" stønnede Diana.

Bussy samlede al sin kraft og svarede:

"Hun er her ved Deres side. Grev de Monsoreau er Deres svigersøn."

"*Hvorledes?*" stammede den gamle. "Monsieur de Monsoreau er min svigersøn? Og alle mennesker, selv du, Diana, har ladet mig være i uvished om dette?"

"Jeg turde ikke skrive til dig, kære fader, da jeg var bange for, at brevet skulle falde i hertugens hænder. I øvrigt troede jeg, du vidste alt."

"Men i hvilken hensigt, af hvilken grund er jeg dog således blevet holdt for nar? Hvorfor måtte jeg ikke vide, hvad der er sket?"

"Det ved jeg slet ikke, kære fader. Jeg fatter ikke, hvorfor monsieur de Monsoreau har villet have, du skulle tro, jeg var død, og hvorfor han ikke har villet sige dig, at jeg er blevet hans hustru."

Baronen sænkede hovedet og gik med vaklende skridt, støttet af Bussy og Diana, ind i stuen, hvor han sank ned i en stol og

stammede med brudt stemme:

"Monsieur de Monsoreau! Min svigersøn! Dianas mand!"

"Hvorledes kan det egentlig undre dig så meget, kære fader?" sagde Diana, mildt bebrejdende. "Du har jo selv ønsket, ja endda næsten befalet mig, at jeg skulle gifte mig med ham."

"Ja, når han kunne frelse dig ..."

"Men det har han også gjort, kære fader! Han har virkelig frelst mig, om ikke fra at styrte i ulykke, så dog fra at falde i vanære."

"Hvorfor lod han mig da tro, at du var død? Han vidste jo, hvad jeg måtte lide. Hvorfor lod han mig hentæres af fortvivlelse, når et eneste ord, blot et eneste, var tilstrækkeligt til at gengive mig livet?"

"Jeg kender ikke monsieur de Monsoreaus bevæggrunde, kære fader, men selv om han også har ondt i sinde, føler jeg mig langt tryggere nu, da jeg kan stole på, at du, kære fader, og monsieur de Bussy vil våge over mig og beskytte mig mod alle mørkets onde magter."

"De mener altså ikke, frue, at jeg bør trække mig tilbage og overlade til Deres fader at beskytte og forsvare Dem?"

"Hører du, Diana?" sagde baronen med sørgmodig stemme. "Sådan er de alle. Monsieur de Monsoreau skælvede, når han blot hørte hertugen af Anjous navn, og monsieur de Bussy går det ligesådan! Den ene er ikke et hår bedre end den anden."

Diana kastede Bussy et blik, der syntes at sige:

"De, hvis tapperhed berømmes af alle, er De virkelig bange for hertugen af Anjou, ligesom monsieur de Monsoreau var bange for ham?"

Bussy forstod betydningen af Dianas blik og trak på smilebåndet.

"Hr. baron," sagde han, "og De, nådige frue, må tilgive, at jeg, skønt fremmed, drister mig til at optræde med en fortrolighed, som jeg egentlig ingen ret har til. Jeg vil nemlig bede Dem, hr. baron, om at være så venlig at spørge Deres datter, madame de Monsoreau ..."

Og han betonede sine sidste ord så stærkt, at blodet veg fra Dianas ansigt.

"Spørge Deres datter," fortsatte han, "om hun føler sig lykkelig ved at have føjet sig efter Deres ønske og indgået forbindelse med den mand, hvis navn hun nu bærer."

Diana foldede hænderne og brast i heftig hulken.

Den gamle barons øjne fyldtes med tårer. Han forstod, at Diana var ulykkelig, og at han med urette havde tilrådet hende at gifte sig med en mand, som han havde burdet kende langt nøjere, inden han valgte ham til sin svigersøn.

"Det er altså virkelig sandt," fortsatte Bussy, "at De, hr. baron, godvilligt, uden nogen som helst tvang, har skænket Deres datters hånd til en person, som De egentlig slet ikke kendte, og som hun selv ikke ytrede mindste tilbøjelighed til at ægte, men tværtimod næsten ikke kunne tåle synet af?"

"Ja, det indrømmer jeg, men på den udtrykkelige betingelse, at han befriede hende af den frygtelige fare, der truede hendes ære."

"Og da monsieur de Monsoreau har holdt sit ord, er der altså efter *Deres* mening ikke mere ved den sag at gøre?"

"Nej. Når man er adelsmand, bør man fuldt ud stå ved sit ord og til punkt og prikke respektere de løfter, man har givet.

Monsieur de Monsoreau har frelst min datter, og min datter tilhører derfor med rette monsieur de Monsoreau."

"Ak!" stønnede Diana og skjulte ansigtet i sine hænder. "Gid jeg dog var død, hellere end at være bundet til dette menneske, som jeg afskyr af hele min sjæl."

"Nådige frue," sagde Bussy og rejste sig, som om han havde til hensigt at trække sig tilbage. "De indser sikkert nu til fulde, at jeg havde ret i at sige, at min nærværelse her er ganske overflødig. Deres fader stiller sig på monsieur de Monsoreaus side, og De har jo selv lovet at ville tilhøre Deres mand, så snart De havde genset Deres fader."

Diana rejste sig heftigt op og strakte fortvivlet hænderne ud imod den unge greve.

"Sønderriv dog ikke helt mit stakkels, sårede, forpinte hjerte, monsieur de Bussy!" udbrød hun. "Fader ved jo ikke, at jeg frygter denne mand mere end døden; fader ved jo ikke, at jeg hader ham som pesten; fader ser bestandig min redningsmand i monsieur de Monsoreau, mens mit instinkt siger mig, at dette menneske er den værste bøddel, og at enhver forsmædelse vil være at foretrække for den usigelige skændsel at skulle leve som hustru sammen med dette uhyre."

"Diana! Diana!" udbrød baronen og rystede bedrøvet og misbilligende på hovedet. "Glem ikke, at den mand, du omtaler så nedsættende, har frelst dig fra den uoprettelige vanære at falde i hertugen af Anjous hænder."

Bussy, der hidtil var optrådt med den største taktfuldhed og selvbeherskelse, kunne nu ikke længere styre sit harmfulde, oprørte sind og udbrød:

"Hør, kære baron, er De også vis på, at monsieur de Monsoreau ikke har overdrevet den fare, der truede Deres datter? Tro De mig, der stikker noget under, som ikke er af det gode. Hofjægermesterens hemmelighedskræmmeri og fiksfakserier huer mig ikke. Det skulle ikke undre mig, om han måske er en større skurk, end nogen af os aner. Uden at rose mig selv, tror jeg nok, jeg tør sige, at hvis jeg havde været i hans sted, ville jeg nok have kunnet udføre den ædle dåd at frelse Deres uskyldige, skønne datter fra vanære uden bagefter at forlange betaling for det. Efter *min* overbevisning er han et ondt, slet og beregnende menneske, som har mere end en synd på sin samvittighed, et skadedyr, som det er en ulykke for Dem at have truffet, og som det vil være en befrielse for Dem at blive kvit."

"Glem ikke, at han *elskede* hende," svarede baronen, som gerne ville undskylde sin svigersøn, selv om han i grunden godt indså, hvor afskyeligt monsieur de Monsoreau havde båret sig ad. "Kærlighed er en så stærk følelse, at man gør uret i at bryde staven over et menneske, som for at tilfredsstille sin lidenskab sætter alle hensyn til side. Jeg er ikke blind for, hvad hofjægermesteren har forbrudt, men jeg ser også, at han for at vinde hende har været omtrent nødt til at handle, som han gjorde. Han har følt, at han elskede hende af hele sin sjæl, og at han ikke kunne leve uden hende ..."

"Og jeg da!" udbrød Bussy. "Tror De ...?"

Men forfærdet ved dette udbrud, der uvilkårligt undslap hans hjerte, standsede den unge mand, og kun det begejstrede, glødende blik, han omfattede madame de Monsoreau med, fuldførte den sætning, der døde på hans læber.

Diana fattede dog ikke desto mindre, hvad han ville sige. Hun læste i hans hjerte lige så tydeligt som i en åben bog og svarede rødmende, med en stemme, hvis bevægede klang hun forgæves søgte at dæmpe:

"Nuvel, monsieur de Bussy, hvad har De så i sinde at gøre? De indser nok, at jeg ikke kan undvære Deres hjælp til at frigøre mig for den usling, som ved rænker og svig har tilsneget sig en husbonds rettigheder over for min person."

"Men hertugen af Anjou! Hertugen af Anjou!" stammede den gamle, der stadig ikke kunne slippe håbet om, at monsieur de Monsoreau trods alt havde handlet som en mand af ære, og følte ved sig selv, at han var ganske afmægtig til på en gang at optage kampen med to så mægtige personer som hofjægermesteren og hertugen af Anjou.

"Kære hr. baron," svarede Bussy, "jeg tror ikke, De skal være så bange for hertugen af Anjou. Jeg kender Hans Højhed bedre end De, og hvis De blot vil have lidt tillid til mig og være mig en smule behjælpelig, vil det uden særlige vanskeligheder kunne lykkes mig at gøre Dem til hertugens ven, således at det bliver ham, der kommer til at beskytte Dem mod monsieur de Monsoreau, hvis underfundige anslag De dog må kunne indse er en alvorlig hindring for Deres datters lykke."

"Men hvis hertugen får at vide, at Diana er levende, vil jo alt være tabt," svarede den gamle, der stadig ikke kunne komme bort fra den tanke, at hertugen af Anjou dog var den fjende, hvis efterstræbelser det først og fremmest gjaldt om at undgå.

"Velan," sagde Bussy, "jeg ser nok, at det er ganske spildt, alt hvad jeg siger til Dem, hr. baron, og at De bliver ved at have mere tillid til monsieur de Monsoreau end til mig. Lad os derfor

ikke tale mere om denne pinlige sag, og gør selv, hvad De finder rigtigst. Jeg skal ikke mere blande mig i Deres små affærer og trækker mig tilbage med ønsket om, at De aldrig må komme til at angre, at De har afslået min hjælp. Farvel, hr. baron! Farvel, nådige frue! De ser mig ikke mere."

"For Himlens skyld, monsieur de Bussy, forlad mig ikke!" udbrød Diana og greb den unge mands hånd. "De må ikke gå, hører De! De må ikke gå! På mine knæ bønfalder jeg Dem om at blive."

Bussy gengældte med varme trykket af Dianas bedende hånd, og hele hans vrede svandt, ligesom bjergtindernes sne smelter under majsolens blide stråler.

"Som De ønsker, frue," sagde han. "Jeg har selv en følelse af, at De ikke godt kan undvære min støtte, og når *De* mener det samme, vil jeg selvfølgelig ikke lade Dem i stikken. Jeg agter straks at opsøge hertugen af Anjou, der befinder sig i Chartres sammen med kongen, og om et par dage skal De atter høre fra mig."

Og han tilføjede med hviskende stemme:

"De har nu selv kåret mig til forbundsfælle imod grev de Monsoreau, og jeg håber ikke, De nogen sinde bringer mig til at fortryde det hverv, De har givet mig. Glem ikke, at jeg er Deres ven, og glem heller ikke, at det var *mig* og ikke monsieur de Monsoreau, som bragte Dem til at gense Deres fader."

Han trykkede endnu en gang Dianas hånd, bukkede høfligt, men en smule stift for baronen, og ilede ud af stuen.

22. Broder Gorenflot vågner og opdager, at verden er af lave, eller også at han selv må have en skrue løs

Da Chicot i nogen tid med velbehag havde betragtet sit dybt slumrende, intet anende offer, gav han værten ordre til at forsvinde, idet han indtrængende pålagde ham endelig ikke at udtale sig til broder Gorenflot hverken om det ene eller det andet.

Eftersom mester Claude var fuldstændig på det rene med, at narren var en ganske anderledes velhavende og indflydelsesrig person end munken, lovede han selvfølgelig gerne at holde ren mund og trak sig ærbødigt tilbage, idet han overlod de to venner til hinandens behagelige selskab.

Chicot forundredes ved at gøre den opdagelse, at munken på samme tid talte og snorkede, men da han, ved at pirre ved ham, konstaterede, at han sov fast, gav han sig ganske roligt til at vikle ham ud af svøbet og rullede ham derefter ind i kappen og trak hætten ned over hans hoved. Derpå lavede han en hovedpude af servietterne og et lagen af borddugen og anbragte sig selv ved siden af sin kammerat.

Det klare dagskær, der faldt ind gennem ruderne, og værtens skarpe stemme, der skændte på køkkendrengene, bragte endelig munken til at slå øjnene op. Da han så Chicot ligge ved

sin side og sove som en sten, kom han i godt humør, men da det i det samme stod ham klart, at han var udeblevet fra mødet den foregående aften, formørkedes atter hans ansigt. Han rejste sig op, idet han vel vogtede sig for at vække sin sovekammerat, hvis lommer han behændigt tømte, ilede med en smule vaklende, men dog raske skridt hen til døren, smuttede gennem køkkenet næsten uden at hilse på værten, der på sin side heller ikke syntes ivrig efter at knytte nogen samtale, og åndede først atter nogenlunde frit, da han igen stod ude på gaden.

Da han langt borte fra fik øje på klosterets mure, forekom de ham endnu mørkere og mere ugæstfri end sædvanlig, og han så et mindre heldigt varsel i den omstændighed, at flere munke havde forsamlet sig uden for porten, hvor de syntes fordybede i en overordentlig interessant samtale, mens de skiftevis lod ængstelige blikke fare rundt til alle fire verdenshjørner.

Næppe var han dukket frem fra Rue Saint-Jacques, førend en stærk bevægelse blandt brødrene netop i samme øjeblik, som de bemærkede ham, indgød ham den heftigste rædsel, han nogen sinde i sit liv havde følt.

"Det er *mig*, de taler om," sagde han ved sig selv. "De peger på mig; de har søgt efter mig; min fraværelse har vakt opsigt. Jeg er fortabt!"

Og det svimlede for hans øjne. En afsindig tanke om flugt opstod hos ham, men flere munke kom ham allerede i møde, og broder Gorenflot indså, at der var ikke andet for end at holde pinen ud og finde sig i sin skæbne.

Med en mine som en skoledreng, der skal have prygl, gik han duknakket og med rystende knæ hen imod sine kammeraters klynge, der modtog ham med en ildevarslende tavshed.

"Stakkels, stakkels kære broder!"

Gorenflot udstødte et stønnende suk og hævede et angerfuldt blik imod himlen.

"Prioren venter Dem," sagde en anden. "Der er ikke et minut at spilde."

Gorenflot stønnede atter og gik, mere død end levende, ind i klosteret, hvor han blev modtaget af portneren, der førte eller snarere slæbte ham ind i priorens værelse.

"Nå, er det endelig Dem?" sagde prioren.

"Ja ... ja ... det er mig," stammede munken og vovede ikke at se op.

"Vi har været meget ængstelige for Dem."

"Jeg tilstår, jeg har givet anledning til det," fortsatte munken, som ikke kunne begribe, at der blev talt så overbærende til ham.

"De har holdt Dem borte af frygt, ikke sandt?"

"Ja, jeg tilstår, at jeg ikke har vovet at komme tilbage," svarede munken, på hvis pande en iskold sved begyndte at perle.

"Kære broder! De har båret Dem meget uforsigtigt og meget ubesindigt ad."

"Jeg må sige til min undskyldning ..."

"De har aldeles ikke nødig at forklare Dem. Jeg forstår fuldt ud Deres adfærd. De befandt Dem i en stærk ekstase og gav Dem Deres stemning i vold. Begejstring er ganske vist en hellig og ophøjet følelse, men glem ikke, at al overdrivelse er forkastelig, og at selv dyden bliver til en last, når den drives for vidt."

"Tilgiv, ærværdige fader, men jeg forstår ikke rigtig, hvad det er, De mener. De siger, jeg har ladet begejstringen løbe af med mig ..."

"Ja. Deres opførsel i nat her i klosteret var meget uforsigtig."

Gorenflot kløede sig på næsetippen. Det begyndte at gå op for ham, at der måtte foreligge en misforståelse.

"Hvorledes?" udbrød han. "Har jeg i nat udvist en ubesindig opførsel her i klosteret?"

"Ja, en i høj grad ubesindig opførsel. Jeg er lige så god katolik som De, og dog har Deres forvovenhed næsten gjort mig bange."

"Min forvovenhed? Jeg har altså været meget forvoven?"

"Ja, mere end det, kære broder! De har været dumdristig."

"Dumdristig?"

"Ja, så dumdristig, at jeg skælver for, hvad følgerne vil kunne blive. Havde *det*, som er passeret, endda kun tildraget sig mellem os her i klosteret, ville det have haft mindre at sige ..."

"Hvorledes? Er sagen kommet ud blandt folk?"

"Ja, selvfølgelig. Der var jo over hundrede verdslige personer til stede, som ikke tabte et ord af Deres tale."

"Af min tale?"

"Ja. Jeg tilstår, den var smuk, og jeg kan også godt forstå, at bifaldsytringerne må have beruset Dem og være steget Dem til hovedet, men at gå så vidt som til at foreslå en procession gennem Paris' gader, så vidt at De vil iføre Dem et kyras og med hjelm på hovedet og musketten på skulderen vil drage i spidsen for toget, det må De sikkert selv indrømme, kære broder Gorenflot, det er for galt!"

Udtrykket i munkens øjne havde under priorens tale gennemgået alle grader af forbavselse.

"Alligevel," fortsatte prioren, "findes der dog et middel til at gøre alt godt igen. Den glødende iver, der koger og bobler i

Deres ædle barm, kære broder, vil kunne blive Deres bane her i denne store by, hvor så mange misundelige blikke belurer Dem, og jeg har derfor efter modent overlæg fattet den beslutning at anbringe Dem et andet sted."

"Hvor da?" spurgte Gorenflot, overbevist om, at prioren ville putte ham i fængsel.

"Til provinserne."

"Skal jeg vises ud af byen?"

"At blive her ville være det samme som at udsætte Dem for livsvarigt fængsel eller måske dødsstraf."

Gorenflot blev skrækkelig bleg og så ud, som om han skulle have ondt. Det svimlede for ham, og han kunne slet ikke få ind i sit hoved, at han virkelig skulle lide en så frygtelig straf, fordi han var blevet borte fra klosteret og havde drukket sig fuld i et værtshus.

"Der er ikke andet for," fortsatte prioren, "De må af sted så hurtigt som muligt. Politiet har måske allerede fået ordre til at arrestere Dem."

"Hvem har da anklaget mig?"

"Det har jeg ikke tid til at forklare Dem. Alt, hvad jeg kan sige Dem, er, at De må rejse."

"Rejse!" stammede munken lynslået, "hvad skal jeg da leve af, mens jeg er borte?"

"Intet er lettere. Som klosterets almissesamlende broder har De et fortrinligt middel til at opretholde livet. De skal fra nu af ikke samle ind til andre, men kun til Dem selv. Og desuden vil De sikkert finde masser af meningsfæller og tilhængere i provinserne, så De kan være rolig for ikke at komme til at lide

mangel. Men nu af sted, for Guds skyld af sted! Og bliv endelig borte, indtil De hører fra os."

Og efter at prioren med en øm omfavnelse havde taget afsked med broder Gorenflot, puffede han ham ganske blidt, men med en vedholdenhed, der kronedes med held, ud af døren.

Nede i klosterporten havde alle brødrene forsamlet sig for at vente på broder Gorenflot, og næppe kom han til syne, førend alle styrtede hen imod ham for at trykke hans hænder og berøre hans klæder. Nogle gik endda så vidt i deres ærefrygt, at de knælede ned og kyssede sømmen på hans kappe.

"Farvel, fromme, hellige mand," sagde en af dem. "Glem mig ikke i Deres bønner."

"Farvel, ophøjede forfægter af den sande tro!" sagde en anden.

"Farvel, ædle martyr," sagde en tredje og kyssede hans hænder. "Mørkets skygger hersker endnu iblandt os, men lysets time er nær."

Og fra favn til favn, fra kys til kys, fra lovprisning til lovprisning skubbedes Gorenflot ud af klosteret, der lukkede sig efter ham, så snart han var kommet udenfor.

Tiggermunken stirrede på porten som et menneske, hvis forstand står fuldstændig stille, og mumlede, idet han gik baglæns bort, som om en uddrivende engel havde holdt et flammesværd foran hans bryst:

"De må jo alle sammen være splittergale! ... Eller hvis de ikke er det, da hav medlidenhed med mig, barmhjertige Gud og skaber, for så må det være mig, der er gal!"

23. Broder Gorenflot drager bort og får undervejs en ret rimelig forklaring på den gåde, der har gjort ham til det ulykkeligste menneske under solen

Indtil den dag, vi nu er nået til, den sorgens dag, hvor den stakkels munk pludselig mærkede, at jorden svigtede under hans fødder, havde broder Gorenflot ført en meget rolig og regelmæssig tilværelse. Han færdedes den meste tid på gader og i stræder, og hans eneste adspredelse bestod i nu og da at nyde bordets glæder inden for *Overflødighedshornet*s gæstfri mure. Han var glad, når han der var så heldig at træffe sammen med Chicot, men narren førte i modsætning til munken en meget uregelmæssig tilværelse. Somme tider så Gorenflot ham hver dag en hel uge i træk; men så kunne der gå en hel måned, ja mere endnu, uden at narren lod sig se hos mester Claude.

Broder Gorenflot havde aldrig tænkt sig muligheden af, at den dag skulle komme, da han måtte bryde med alle sine gamle, kære vaner for som en fattig lykkeridder at drage ud i den vide, vide verden og begynde livet forfra. Ved tanken om, hvad der forestod, følte han sig så træt, at han næppe mægtede at flytte en fod. Først og fremmest gjaldt det imidlertid om at unddrage

sig den fare, der truede ham, en fare, der i følge priorens udtalelse syntes både stor og overhængende. Den stakkels munk hørte ikke til de begunstigede individer, der kan skjule deres virkelige skikkelse og ved en passende forklædning gøre sig ukendelige. Han besluttede derfor snarest muligt at se at komme bort fra Paris og sneg sig med hastige, forsigtige skridt ud af byen. Da han var kommet ud på åben mark og befandt sig fem-seks hundrede skridt fra stadens port, overvældedes han af en uimodståelig træthedsfornemmelse og tog plads på en grøftekant, hvor hans forpinte sjæl imidlertid forgæves stræbte at finde hvile.

Det ville have været lige så vanskeligt at tælle sandskornene på strandbredden som at opregne alle de forvirrede tanker, der opstod den ene efter den anden i den stakkels hjemsøgte Gorenflots hjerne.

Hans første idé, som det kostede ham stor møje at løsrive sig fra, var at vende tilbage til klosteret og erklære til sin foresatte, at han tusind gange hellere ville puttes i fængsel end forvises. Denne tanke, der var så hårdnakket og så fristende, at han næsten ikke formåede at slippe den, efterfulgtes af en anden, der var en lille smule fornuftigere, nemlig den, at begive sig tilbage til *Overflødighedshornet* og låne så mange penge af Chicot, at han dog i nogen tid ville kunne klare sig. Dernæst tænkte han på at liste sig tilbage til Paris og fortsætte sine indsamlinger på egen regning, men også denne plan forekom ham dog, ret beset, forbundet med så mange farer og vanskeligheder, at han på ny lagde sit hoved i blød for at finde andre udveje.

Midt i sine spekulationer så han pludselig en rytter dukke frem i det fjerne for kort efter at forsvinde i et hus, der lå omtrent hundrede alen borte.

Gorenflot havde allerede næsten glemt hans tilsynekomst og givet sig til på ny at granske over, hvad han skulle gøre for at forbedre sin stilling, da rytteren atter viste sig, denne gang uden hest, og listende sig hen i nærheden af nogle træer, hvor der lå en stor stendynge.

"Det må vist være et baghold," mumlede Gorenflot. "Hvis jeg ikke var mistænkt af politiet, ville jeg melde det, eller hvis jeg var mere modig, så ville jeg modsætte mig det."

I det samme fik manden, der spejdede til højre og venstre, øje på munken, som stadig sad på grøftekanten med hånden under hagen. Denne opdagelse bragte ham åbenbart i forlegenhed, og han gav sig med påtaget ligegyldighed til at spankulere frem og tilbage bag stendyngen.

"Det var dog sært," tænkte Gorenflot, "men det forekommer mig, jeg skulle kende den skikkelse."

Netop i samme øjeblik dukkede den ukendte, som stadig vendte ryggen til Gorenflot, hurtigt ned bag stendyngen. Han havde hørt lyden af trampende hove i det fjerne, og det varede heller ikke længe, før et lille selskab på tre personer, hvoraf de to så ud til at være lakajer, kom ridende ud fra Paris. De tre kraftige muldyr forhastede sig ikke; de havde ganske vist også en ret anselig oppakning at bære på.

Ikke så snart havde den ukendte fået øje på det lille selskab, før han – mere krybende end gående – søgte tilflugt bag nogle buske, hvorfra han havde et fortræffeligt overblik over vejen, mens han selv var absolut sikret mod at blive set. Her lå han nu

på lur og iagttog med den mest levende opmærksomhed den forbidragende ryttertrup, hvorefter han atter begav sig ind i huset.

Gorenflot, der jo havde været vidne til alt, hvad der var passeret, begyndte straks at overveje, om ikke hans tilstedeværelse skulle have været Guds vilje; den havde nemlig måske bidraget til at forhindre iværksættelsen af et eller andet ondt anslag, og desuden var der en svag mulighed for, at han kunne udnytte sin viden til fordel for sig selv. Når man lurer, holder man ikke af at blive set, og det var jo ikke ganske udelukket, at spionen ville købe hans tavshed. Han skulle såmænd få den billigt.

Vuggende sig i blide drømme om alle de goder, dette tilfældige sammentræf mulig kunne bringe, havde Gorenflot begivet sig på vej hen imod det mystiske hus, men jo nærmere han kom, jo mere betænkelig blev han. Den fremmede så så forskrækkelig krigerisk ud; han var vist ikke bange for noget.

Men med ét opklaredes munkens ansigt af et saligt smil. Det var let at se, at han mente at have fået en god idé, og det salige smil røbede Gorenflots uskrømtede glæde over, at dette sjældne tilfælde var indtruffet så belejligt.

Hans idé gik ud på at holde følgende tale til den ukendte: "Ædle herre, ethvert menneske har sine planer, sine ønsker, sine forhåbninger. Hvis De vil give mig en almisse, vil jeg bede om fremgang for Deres planer, om opfyldelse af Deres ønsker og forhåbninger. Jeg ved jo ikke, om det er ondt eller godt, hvad De ønsker og håber, men er det noget slet, vil der kun være dobbelt så god grund til at bede for Dem."

Gorenflot var endnu ikke helt færdig med at udarbejde sin tale, da porten gik op og manden atter viste sig til hest.

Munken gik hen til ham og sagde:

"Højtærede herre, jeg vil opsende ti bønner til Himlen ..."

Den fremmede vendte sig om, og i det samme udbrød han:

"Gorenflot!"

"Monsieur Chicot!" sagde munken, ganske overvældet af forbavselse.

"Hvor skal du dog hen i den forfatning?" spurgte Chicot.

"Det ved jeg ikke, og De?"

"Ja, se med mig er det en anden sag; jeg ved udmærket godt, hvor jeg skal hen: lige ud efter næsen, og jeg bliver ved at ride, lige til jeg holder op. Men hør, farlil, du må jo ikke have rigtig rent mel i posen, når du ikke kan sige mig, hvorhen rejsen går. Hvis du ikke rykker ud med sproget, er jeg næsten bange for ..."

"For hvad?"

"For at du har udspioneret mig."

"Gud i himlen! *Jeg* udspionere *Dem*! Vor Herre bevares! Jeg har ikke set andet, end at De holdt øje med nogle muldyr, mens De lå skjult her bag denne stendynge."

"Du er et fæ, Gorenflot. Kan du ikke forstå, at jeg skal til at bygge mig en villa; disse sten har jeg købt, og jeg skulle bare ud at se, om de var gode."

"Nåh!" sagde Gorenflot, som ikke troede et ord af den forklaring. "Så er det en helt anden sag; så beder jeg undskylde, at jeg har taget fejl."

"Men hvad har du selv at bestille herude?" spurgte narren.

"Ak, monsieur Chicot, jeg er forvist," svarede munken med et dybt suk.

"Hvad er du?"

"Forvist, siger jeg. Mine brødre støder mig bort. Jeg er bandlyst, fordømt."

"Det er da ikke muligt! Hvorfor det?"

"Tro mig, om De vil, monsieur Chicot," sagde Gorenflot. "Med hånden på hjertet, men, på ære og samvittighed, jeg aner ikke det mindste om det."

"Sig mig, farlil, kunne det ikke være, fordi dine små natlige svinkeærinder er blevet opdaget?"

"Det er Deres spøg, monsieur Chicot. De ved jo godt, hvad jeg tog mig til i går aftes."

"Ja, fra klokken otte til ti, men ikke fra ti til tre. Du gik ud klokken ti, ikke sandt?"

"Jeg?" sagde Gorenflot, måbende af forfærdelse.

"Ja, du kan da nok huske, at jeg spurgte dig, hvor du skulle hen? Du skulle hen at holde en tale, sagde du. Den var for resten temmelig lang, den tale, og den indeholdt forskellige kompromitterende udfald imod kong Henri den Tredje. Det skulle slet ikke undre mig, om du blev forfulgt som oprører og majestætsforbryder."

"Du milde Gud! Det er vist sandt en hel del af, hvad De fortæller, monsieur Chicot," sagde Gorenflot, ude af sig selv af skræk. "Sig mig engang, gjorde jeg indtryk af at være vågen, da jeg talte med Dem?"

"Når jeg skal være ganske ærlig, så var du noget underlig i din måde at være på. Du stirrede på mig, så jeg blev helt bange. Der var virkelig noget søvngængeragtigt ved dig."

"Ja, så meget er i hvert fald sikkert, at jeg vågnede i morges i *Overflødighedshornet*".

"Det er da ikke så mærkværdigt, eftersom du kom tilbage dertil klokken tre. Som bevis på, at jeg taler sandhed, er det vist tilstrækkeligt at minde dig om, at du lod døren stå åben, så at jeg lå og frøs."

"Det kan jeg godt huske."

"Nå, ser du det! I øvrigt behøver du bare at spørge mester Claude, for det var ham, der lukkede dig ind. Jeg kunne endvidere tilføje, at du var rædsomt stor på det, da du kom tilbage. Jeg sagde også til dig: "Du skulle skamme dig. Det klæder mindst af alle en munk at være vigtig."

"Hvad var jeg da vigtig af?"

"Af den virkning, din tale havde gjort, af de komplimenter, som hertugen af Guise havde sagt dig, og af den venlighed, som kardinalen havde vist dig."

"Nu forstår jeg det hele," sagde Gorenflot.

"Det var da heldigt; du indrømmer altså, at du har været med i denne forsamling? Hvad var det nu, du kaldte den? ... Den hellige Union, var det ikke sådan?"

Gorenflot bøjede tavs sit hoved og udstødte et dybt suk.

"Jeg er somnambulist," sagde han, "det har længe anet mig."

"Somnambulist," sagde Chicot, "hvad vil det sige?"

"Det vil sige, at min sjæl behersker mit legeme i den grad, at sjælen godt kan være vågen, mens legemet sover, og i den tilstand er legemet ganske underlagt sjælens herredømme."

"Hør nu, farlil, det smager mig lidt vel meget af trolddom. Hvis du er besat af den onde, må du hellere sige det lige rent ud; der er i alle tilfælde noget muggent med i spillet, når et menneske går i søvne, holder taler i søvne og skælder kongen

ud i søvne. Det kan ikke gå til på naturlig måde. Vig fra mig, Satan!"

Ved disse ord lod Chicot sin hest gøre et spring til siden.

"Også De, monsieur Chicot, vil altså lade mig i stikken? Det havde jeg dog aldrig troet om Dem," sagde den dybt nedbøjede munk under et forgæves forsøg på at præstere en antagelig hulken.

Dette overmål af fortvivlelse vakte Chicots medlidenhed. Han gav sig til at spørge Gorenflot ud om de nærmere omstændigheder ved hans pludselige rejse, og da munken havde forklaret ham alt og anmodet ham om hjælp til at komme videre, tilbød han ham at tage ham med sig. Gorenflot kunne til at begynde med ikke rigtig tro på så megen venlighed, men da det endelig gik op for ham, at det var alvor, kendte hans glæde ingen grænser. Hans første tanke gjaldt pengespørgsmålet, og man vil vanskeligt kunne forestille sig hans endeløse fryd, da Chicot holdt en velspækket pung op for hans undrende øjne. Derefter kom turen til et andet vigtigt punkt: madspørgsmålet. Gorenflot gik lige løs på sagen med den meget sigende bemærkning:

"Hvornår skal vi spise?"

"Nu med det samme."

"Men hvad skal jeg ride på? Vi kan da ikke være to på hesten. Hvordan skal vi dog komme ud af det?"

"Det er meget simpelt. Jeg køber naturligvis et æsel til dig; sådan et dyr vil jo passe glimrende til hele personen."

Det faldt slet ikke Gorenflot ind at tage Chicot denne spydighed ilde op. Dertil var han alt for opfyldt af glæde og

taknemmelighed, og desuden havde han helt andre ting i hovedet.

De to rejsefæller var nemlig nu lige i nærheden af et gæstgiversted, og dette naboskab frembragte en fuldstændig revolution i den hellige mands tankeverden. På hans ansigt afspejlede sig en uendelig glæde, og idet han fromt hævede øjnene mod Himlen som for at takke for den nåde, som han anede ville blive ham til del, istemte han en populær gadevise, der gav et trofast billede af de verdslige tanker, der i øjeblikket besjælede vor brave tiggermunk:

Svinesteg med rødkål
og postej i terrin,
og trøffelsovs og østers
og gammel klostervin,
det er dog i grunden
livets bedste medicin!

"Godt skrålet!" udbrød Chicot, da sangen var til ende. "Lad os nu ikke spilde tiden med narrestreger. Se du at få noget at spise, så skal jeg imens gå ud og se, om det muligvis kan lykkes mig at finde et æsel til dig."

24. Broder Gorenflot forsøger sig som rytter og bliver efterhånden fortrolig med den ædle ridekunsts mysterier

Når man hører, at Chicot havde indtaget en solid morgenmad, inden han tog af sted fra *Overflødighedshornet*, bliver det mere forståeligt, at han nu var i stand til at vise sin mave en så ophøjet foragt. Så snart han havde fået broder Gorenflot anbragt ved et veldækket bord, forsvandt han selv for at opsøge det meget omtalte æsel. Hos en skikkelig bondemand fandt han et, der var efter ønske, og da han var en flot betaler og stod med pengene i hånden, havde han ingen vanskelighed ved at bringe handlen i orden i en fart. Da han kom tilbage med sin erobring, førte han æslet lige ind i den stue, hvor munken sad i færd med at sætte den anden portion mad og den tredje flaske vin til livs. Henrevet til begejstring, dels af den fyldige vin, dels af æslets yndigheder, rejste Gorenflot sig op og kyssede dyret ømt på både over- og underlæben, hvorpå han anbragte en lækker skorpe imellem mester Langøres kraftige tænder. Æslet kvitterede for denne opmærksomhed med en velbehagelig skryden.

"Nej, sikken en dejlig stemme, det dyr dog har! Vi to skal synge mangen duet sammen. Tak, Chicot, tak!" udbrød munken, rørt til tårer over narrens ædelmodighed.

Og uden et øjebliks betænkning døbte han æslet Midas.

Chicot kastede et blik på bordet for at overbevise sig om, at det ikke ville være alt for grusomt af ham at give ordre til øjeblikkeligt opbrud. Derefter sagde han i en tone, som ikke tillod nogen modsigelse:

"Nu af sted, kammerat! Af sted til Melun, hvor vi holder middag."

Ved hjælp af en stol lykkedes det i løbet af overraskende kort tid Gorenflot at komme til sæde på ryggen af sit dyrebare æsel. En tarvelig, sort læderpude og et par remme gjorde sig al optænkelig umage for at fremkalde forestillingen om sadel og stigbøjler. Gorenflot fandt imidlertid alt såre godt, og med en mine som en konge forlod han den lille kro og styrede sammen med Chicot kursen imod Melun.

Uden standsning tilbagelagde de to venner nu en strækning på et par mil. Derefter holdt de et lille hvil, som munken benyttede til at tage et lille blund i græsset, mens narren samtidig regnede og regnede for at finde ud af, hvor mange dage man skulle være undervejs, når man, med en hastighed af fem mil om dagen, skulle tilbagelægge tres mil. Fem mil om dagen, tænkte Chicot, er vel det meste, et æsel og en munk kan præstere. Han fortsatte sine beregninger med det resultat, at farten måtte sættes op til syv mil om dagen, men ved synet af Gorenflot, der sov så sødt, som om han lå på de blødeste edderdun, var han tilbøjelig til at betvivle, at det ville lykkes ham at nå så vidt.

Chicot stødte munken i siden for at vække ham og meddele ham sine beregninger. Gorenflot åbnede øjnene og spurgte med søvndrukken stemme:

"Er vi nu i Melun? Jeg er sulten."

"Nej, min ven, ikke endnu," svarede Chicot, "men det er påtrængende nødvendigt at nå dertil. Død og plage, det går alt for langsomt, det går alt for langsomt!"

Munken, som slet ikke kunne indse nogen grund til at skynde sig, begyndte på en længere udvikling af, hvilke fordele man kunne have af at tage det med ro, men det lykkedes ham ikke at overbevise Chicot, skønt han tog sin tilflugt til sådanne argumenter som Meluns anerkendt fortrinlige postejer med trøffelsovs. Alt prellede af mod Chicots klare, bestemte besked:

"Vi må opgive middagen i Melun og nøjes med at spise til aften i Montereau, ellers får vi ikke indhentet det forsømte. Altså: af sted, af sted!"

Munken, der lå i græsset så lang, han var, indskrænkede sig foreløbig til et anstrengende forsøg på at rejse sig over ende. Først da Chicot stillede ham valget imellem at drage videre straks sammen med ham eller senere alene, fik han indblæst en smule energi i munkens lade krop.

Under påskud af, at det faldt ham mere bekvemt, satte Gorenflot sig denne gang på kvindemaner, med begge ben på samme side, idet han nemlig forudså, at når hastigheden skulle forøges, ville det ikke være uden betydning for ham at have et holdepunkt både i manken og i halen.

Til en begyndelse gik alt såre godt; Chicots hest travede ufortrødent, og æslet fulgte under livlig skryden. Narren spejdede hvert øjeblik til alle sider, og af og til hævede han sig op i sadlen for endnu bedre at overse omgivelserne, og uden at munken kunne fatte grunden til dette hastværk, red han stadig stærkere til, indtil han til sidst kommanderede:

"Galop!"

Gorenflot protesterede energisk og fremførte til ingen nytte en mængde klager over, hvad han måtte lide for at kunne følge med, for ikke at tale om, at det stakkels æsel var ved at segne af træthed.

Midas, som mente, at denne skammelige beskyldning gik dens ære for nær, fattede i samme nu den skæbnesvangre plan at give et uomstødeligt bevis på sin usvækkede livskraft. Og med nogle spring, som sandelig ikke tydede på træthed, bragte dyret Gorenflot i den yderste fare for et ufrivilligt bad i den lille å, som løb jævnsides med vejen.

"Hjælp! Hjælp! Jeg drukner!" skreg munken.

"Det har ingen nød," svarede Chicot, "du finder nok på at svømme. Den drukner ej, som hænges skal."

"Ak, Gud! Hvilken synd har jeg dog begået, siden jeg må lide sådan straf?" tænkte munken.

Denne gang slap den hellige mand dog med skrækken, og vejen fortsattes uden afbrydelse. De to ryttere havde nu nået toppen af en temmelig høj bakke, da Chicot lige med et standsede sin hest. Munken gjorde forsøg på at få æslet til at udføre samme manøvre, men Midas havde mere lyst til at galopere.

"Stands, dit afskyelige bæst," råbte Chicot, idet han med dette smukke navn betegnede rytteren. "Stands, elendige!"

Nu ved enhver, at når et æsel først har sat sig noget i hovedet, er det ikke nogen let sag at tale det til fornuft. Således også her; alt hvad Gorenflot kunne finde på for at tøjle dyrets vilde mod, prellede af imod den stædighed, som er et æsels fornemste egenskab.

"Stands!" skreg Chicot igen, "eller, på min ære, jeg skyder dig en kugle igennem hovedet."

"Det var som Fanden," tænkte Gorenflot. "Er manden blevet gal?"

Der var imidlertid intet i Chicots stemme, som kunne tyde på, at han var oplagt til spøg. Og da Gorenflot endnu ikke var mæt af dage, greb han til den eneste udvej, der frembød sig: han lod sig ganske sindig glide ned af æslet, og da han holdt godt fast i dyrets grime, lykkedes det ham på denne originale måde at få Midas standset, efter at han selv var blevet slæbt med nogle få alen. Oven på denne smukt udførte bedrift søgte munken tilbage til det sted, hvor Chicot havde gjort holdt. Narren havde skjult sig bag en stor sten og fortsatte derfra sine tordnende advarsler ved hjælp af talende gestus.

Disse forholdsregler lod endelig munken ane, at der var noget på færde. Han så ud ad vejen og opdagede en fire-fem hundrede alen borte tre mænd, som red ganske roligt på deres muldyr. Ved første øjekast genkendte han de rejsende, som han samme morgen havde set komme inde fra Paris, og som Chicot havde haft så travlt med at udspionere.

Narren holdt sig skjult, lige indtil de tre ryttere var ude af sigte; så først kom han hen til sin rejseledsager, som brændte af nysgerrighed efter at få forklaring på alt det, der var ham gådefuldt.

"Min kære ven," sagde Chicot ham, "jeg ville blot have at vide, om dit æsel var af god race, eller om jeg havde smidt mine penge i rendestenen. Nu har jeg anstillet en prøve, og jeg erklærer mig fuldstændig tilfreds med resultatet."

"Nå, så siger vi det," sagde munken, som var alt for lad til at indlade sig på en længere ordstrid, skønt svaret ingenlunde havde tilfredsstillet ham. "Jeg er ellers både træt og sulten."

"Det er jeg med," sagde Chicot, "derfor vil vi også tage ind på det første det bedste gæstgiversted og se at få noget ordentligt at spise og drikke."

"Er det Deres alvor?" spurgte Gorenflot, synligt overrasket over denne pludselige vending.

"Ja, broder, det er et ord."

Efter denne højtidelige forsikring skøttede munken slet ikke om at hvile længere og fulgte ufortøvet med til fods, efter at Chicot på ny havde besteget sin ganger. Det varede ikke længe, inden man nåede det med længsel imødesete værtshus mellem Corbeil og Melun, men til stor sorg for Gorenflot fik han ordre til at sidde op og følge lige i hælene på Chicot, som red en lille omvej til venstre bag om kroen. Munken, hvis fatteevne gjorde hurtige fremskridt, var ikke længe om at forstå, at grunden til denne mærkelige opførsel var den, at de tre rejsende, hvis spor Chicot syntes at følge, havde gjort holdt i samme kro. De tre muldyr stod nemlig bundet foran huset.

"Gid Fanden havde disse rejsende," tænkte Gorenflot. "Det lader nok til, at det er dem, vi skal rette os efter, både med spisetider og det hele."

Midas blev også noget utilfreds, da man ville tvinge den bort fra den lige vej. Den strittede imod med alle fire ben og stod så støt, som om den havde i sinde at slå rod midt på vejen.

"Hvad skal jeg gøre?" udbrød den stakkels munk. "Jeg kan ikke få bæstet ud af stedet!"

"Nå, ikke det?" sagde narren og nærmede sig med en forsvarlig hasselkæp.

Det blev dog ikke nødvendigt at gribe til voldshandlinger, for æslet, som havde en ganske god forstand, anede utvivlsomt, hvad der var i gære, og foretrak at vise sig lidt eftergivende for derved at hidføre en fredelig løsning af stridsspørgsmålet.

"Der kan du se," sagde Chicot, "når man er på rejse med en munk og et æsel, er det ikke af vejen at have en god stok med sig."

25. Broder Gorenflot bytter sit æsel for et muldyr og muldyret igen for en hest

Gorenflots trængsler nærmede sig deres afslutning, for denne dag i hvert fald. Da nemlig rytterne atter var kommet ind på hovedlandevejen efter at have gjort den lille afstikker, red de kun en fem-seks kilometer videre, hvorpå de gjorde holdt i en anden kro. Chicot lejede et værelse med udsigt til vejen, og derinde lod han anrette aftensmad. Han var dog meget mere optaget af at spejde og lytte end at spise; først da klokken var blevet ti, og han stadig intet foruroligende havde set eller hørt, forlod han sit stade for at give ordrer med hensyn til dyrenes forplejning. De skulle være parat ved første daggry. Denne bestemmelse kom Gorenflot noget ubelejligt; han glemte ganske sin udmattede tilstand, så forskrækket blev han ved den alarmerende udsigt til morgendagens strabadser.

"Ved første daggry?" sagde han.

"Ja, for pokker! Det kan da ikke være svært for dig at komme lidt tidligt op. Du er jo vant til det," brummede Chicot.

"Hvorfra skulle jeg være vant til det?"

"Fra fropræken."

"Den havde prioren fritaget mig for."

"Dovne æsler!" var Chicots svar.

Om Gorenflot anså det for unødvendigt eller umuligt at modbevise denne påstand, skal her lades uafgjort; nok er det, at

han straks efter forføjede sig til sengs uden at værdige narren noget svar. Chicot havde været så klog at lade rede til munken i sit eget værelse for derved at hindre Gorenflot i at gøre dumheder.

Den næste morgen ved daggry stod narren op og gik hen til vinduet for at anstille fornyede iagttagelser, vel dækket bag et skærmende gardin. Med ét trådte han hurtigt et skridt tilbage, og lidt efter kunne man høre trampen af tre muldyr. Øjeblikkelig gik han hen og vækkede munken, som naturligvis lå i den sødeste slummer.

"Nu op i en fart! Vi skal af sted."

"Man har da heller aldrig en rolig time," gnavede munken, der endnu ikke havde udsovet efter en uforstyrret søvn på næsten ti timer. "Vi skal da også have morgenmad."

"Den får vi på vejen til Montereau," svarede narren. "Nu går jeg ned og afgør vor regning, og om fem minutter tager jeg af sted, enten du er færdig eller ej."

Et munketoilette er ikke særlig omstændeligt, men der kan da nemt hengå fem minutter med det, og når man som broder Gorenflot er lidt sen i vendingen, tager det ofte seks. Sådan gik det netop i dag, og da munken kom ned i porten, så han, at hans rejsekammerat allerede havde fået et minuts forspring. Takket være det elskværdige lune, Midas havde anlagt i dag til gengæld for en dobbelt ration havre, varede det ikke længe, inden vore to venner atter var forenede.

Et stykke vej borte kunne man se de tre muldyr og de tre ryttere, som netop red ned ad en lille bakke. Gorenflot kom ved dette syn til at tænke på, hvor det var kedeligt, at hans skæbne således var afhængig af andres vilje, men han glemte snart sin

ærgrelse, da Chicot denne gang holdt ord og lod ham spise morgenmad, da øjeblikket var belejligt.

Denne og den følgende dag hengik hovedsagelig ligesom den foregående. Der er derfor ingen grund til at opholde sig ved detaljer. Kun fortjener det at bemærkes, at Gorenflot tilsyneladende havde forliget sig med sin skæbne og besluttet at finde sig i det uundgåelige. Hen imod aften, på den tredje dag altså, lagde han mærke til, at Chicot blev mere og mere forstemt. Siden middag havde narren ikke set skygge af de tre rejsende, han hidtil havde fulgt, og han havde derfor hverken lyst til at spise eller til at sove.

Dagen gryede næppe, før han var oppe og fik munken i klæderne, og straks til at begynde med lod han sin hest strække ud det bedste, den kunne. Lige meget hjalp det. Der var ingen muldyr at øjne. Ved middagstid var hest og æsel så udasede, at de næsten ikke kunne flytte benene. Chicot holdt an ved en bro, hvor de rejsende måtte betale bompenge.

"Har De ikke set tre rejsende, som skulle være kommet her forbi i morges?" spurgte han bommanden.

"Nej, til morgen er der ikke kommet nogen her forbi, men i aftes ved syvtiden," svarede den adspurgte.

"Lagde du mærke til, hvorledes de så ud?" fortsatte Chicot sit krydsforhør.

"Ja, de to så ud til at være tjenere, og den tredje var vel nok deres husbond," mente bommanden.

"Det passer brillant," sagde Chicot. "Tak skal du have, min ven, der har du en drikkeskilling."

"I aftes ved syvtiden!" Tænkte narren. "Det var dog pokkers; så har de hele tolv timers forspring ... Frisk mod! Bare videre

straks!" sagde han til Gorenflot.

"Ja, det er let nok sagt, men Midas holder det ikke ud. Den skælver over hele kroppen, og Deres egen hest, se, hvordan det er fat med den."

Gorenflot havde ret, det stakkels dyr var aldeles dækket med skum og pustede og stønnede, så det var en ynk at høre. Chicot overvejede situationen et øjeblik.

"Vi må tage en rask beslutning, du!"

"Vi har jo ikke bestilt andet nu i et par dage," svarede den ulykkelige Gorenflot, som allerede bævede af skræk ved tanken om nye genvordigheder.

"Vi må skilles," fortsatte narren.

"Å, snak! Hvorfor altid denne spøg? Hvorfor skulle vi dog skilles?"

"Fordi du ikke er hurtig nok, farlil."

"Ih, du alstyrende! Nu har jeg aldrig hørt så galt. Jeg stormer af sted som en vanvittig! Jeg har galoperet fem timer i træk ..."

"Det er for lidt," afbrød narren.

Der fulgte nu en kort forhandling imellem de to venner, og resultatet blev, at der skulle anskaffes to muldyr, som rejsen hurtigst muligt skulle fortsættes på. Chicot påtog sig at besørge dette indkøb, og imidlertid skulle munken træffe aftale med kromanden om herberg for de to udmattede dyr, indtil de blev afhentet på tilbagevejen. Gorenflot skilte sig samvittighedsfuldt ved dette hverv. De fire dage, han havde tilbragt i selskab med Midas, havde lært ham at skatte dette dyrs to væsentligste fejl, som i mangt og meget mindede ham om hans egne skrøbeligheder. I sit æsels ugidelighed og grådighed genfandt han nemlig karaktertræk, som alt for tydeligt mindede om

tilsvarende egenskaber hos ham selv, til at han i nogen måde kunne frastødes af det.

Chicot kom igen med to muldyr, som vore venner samme dag tilbagelagde ti mil på, således at narren om aftenen havde den glæde at få øje på de tre rejsende, det vil sige deres muldyr, som stod uden for en smedje. Af ridetøj, ryttere, rejsetøj og alt sådant var der nemlig ikke skygge at se. Ved denne opdagelse blev Chicot meget uhyggelig til mode, og hans humør bedredes ikke, da han blev opmærksom på, hvad der foregik uden for smedjen. Rundt omkring de tre dyr stod der en klynge mennesker, som eftersà muldyrene på alle leder og kanter, følte dem på tænderne, beså benene, kort sagt kritiserede og vurderede dem. Der var først og fremmest en hestehandler, så var der smeden og to franciskanermunke.

"Hør, du må gå hen til munkene," sagde Chicot til Gorenflot, "og snakke med dem og se at få at vide, hvor de muldyr kommer fra, hvad de skal koste, og hvad der er blevet af deres ejermænd. Så kan du komme tilbage og fortælle mig det hele."

Gorenflot kunne mærke på sin ledsagers urolige væsen, at det var af yderste vigtighed, at han gjorde sine sager godt, og det varede da heller ikke ti minutter, inden han kom tilbage og kunne give den utålmodige Chicot følgende oplysninger: En adelsmand, som var kommet forbi smedjen, havde slået ind på vejen til Avignon, fulgt af en tjener, mens en anden tjener havde fortsat rejsen lige ud til Lyon.

Efter Chicots formening skulle adelsmanden være på vej til Rom og ikke til Avignon, men også denne gåde kunne Gorenflot løse ved den ganske naturlige forklaring, at Hans Hellighed,

paven, Gregor den Trettende, havde beskikket en befuldmægtiget afsending til Avignon.

"Så forstår jeg det," sagde Chicot beroliget. "Men hvordan er det med muldyrene?"

"De var blevet udmattede; derfor solgte de dem til en hestehandler, som nu vil sælge dem igen til franciskanermunkene for femten dukater stykket. I stedet for muldyrene købte de tre heste hos en rytterkaptajn, der ligger her for tiden for at købe heste op på regeringens vegne."

"Du er Fanden til karl," udbrød Chicot. "Nu begynder jeg først rigtigt at synes om dig."

Gorenflot brystede sig.

"Men nu gælder det om at fuldføre, hvad du så godt har begyndt," fortsatte Chicot.

"Hvad skal jeg så gøre?"

"Tag disse to muldyr og gå hen og tilbyd franciskanermunkene dem for tyve dukater. De vil sikkert tage imod *dit* tilbud fremfor det andet."

"Det skal de, ellers melder jeg til prioren," erklærede munken resolut, "men hvad skal vi ride på?"

"På heste. Du er jo en ren kunstberider nu, så det kommer du nok ud af," mente Chicot.

"Ja, ja da," trøstede munken sig, "det får gå, som det kan. Lad os håbe det bedste. Men hvor skal vi mødes?"

"På torvet."

Efter at denne aftale var truffet, skyndte munken sig hen til franciskanerne, mens Chicot rettede sin gang imod den lille bys torv. Der traf han i gæstgiverstedet *Den gyldne Hane* rytterkaptajnen, som netop var i færd med at tømme et godt

bæger vin. Af ham fik han bekræftelse på alt, hvad Gorenflot havde meddelt ham, og ydermere havde han i løbet af et øjeblik handlet med officeren om to heste, og i betragtning af, at købesummen skulle gå i kaptajnens egen lomme, idet han opførte hestene under rubrikken "døde undervejs", skulle Chicot have dyrene for den billige pris af femogtredive dukater for begge.

Alt gik således efter ønske, og det var endda over forventning, da narren så munken komme gående med muldyrsadlerne på hovedet og tømmerne i hånden. Chicot havde belavet sig på en ikke så ringe udgift til nyt ridetøj og kunne derfor ikke dølge sin beundring for munkens eminente handelstalent.

"Sandelig, du er en stor mand, broder munk."

"Ja, det skulle jeg mene," svarede Gorenflot med et mislykket forsøg på at være beskeden.

"Nu går jeg hen og sadler vore heste. Gå du imidlertid op og sluk din tørst ved et bæger vin. Men kun én flaske!"

Det var narren, der som et udtryk for sin taknemmelighed gjorde munken denne indrømmelse. Gorenflot var ikke sen til at benytte sig af det, og det fortjener at nævnes, at han lod sig nøje med to flasker, hvorefter han smukt opsøgte sin rejsefælle og overleverede ham resten af de tyve dukater, han havde fået for muldyrene. Chicot havde på et hængende hår nær skænket munken disse penge, men til alt held faldt det ham ind, at en sådan formue utvivlsomt ville forstyrre den fromme broders sjælefred, indtil det var lykkedes ham at sætte den over styr igen. Han tog altså pengene og stak dem i sin egen lomme,

uden at Gorenflot havde mærket det mindste til den kamp, der var udkæmpet i hans rejsefælles indre.

Derpå steg vore to venner til hest, Gorenflot med bistand af kaptajnen, der havde lidt tilbøjelighed til gudsfrygt, for hvilket prisværdige anlæg Gorenflot gav ham sin velsignelse, da han langt om længe var kommet i sadlen.

"Det var også en net skurk at velsigne," sagde Chicot og satte sin hest i galop.

Gorenflot greb med begge hænder om sadelknappen, der nu var hans eneste holdepunkt, mens han tidligere havde benyttet manken og halen. Det gik fortrinligt på den måde, idet hesten, når den mærkede, at den havde frie tøjler, satte af sted i flyvende karriere, så at Chicot næppe kunne følge med. Så var munken henrykt, når han kom foran, og han gav sin glæde luft i munter sang og triumferende hurraråb.

En så mægtig energiudfoldelse måtte nødvendigvis føre til et godt resultat. Den følgende dags aften havde Chicot atter indhentet mester Nicolas, der stadig var forklædt som lakaj, og nu tabte han ham ikke mere af syne, lige til de nåede Lyon. Ved solnedgang på den ottende dag efter deres afrejse fra Paris red de alle tre, Nicolas og vore to venner, gennem Lyons byport.

Dette foregik omtrent samtidig med, at Bussy, Saint-Luc og hans kone holdt deres indtog på slottet Méridor, således som vi tidligere har fortalt.

26. Chicot og Gorenflot slår sig ned i værtshuset "Svanen"

Mester Nicolas opsøgte straks gæstgiveriet *Svanen* og Chicot, som stadig fulgte hans spor, ventede i nogen tid uden for stedet for at forvisse sig om, at den anden blev derinde. Derefter gav han munken denne besked, som Gorenflot øjeblikkelig opfattede og lovede at følge til punkt og prikke:

"Du går ind i *Svanen* og spørger om prisen på et værelse. Du siger, at du venter din broder, og du benytter tiden indtil min tilbagekomst til at studere hele husets indre indretning, således at du, når jeg hen imod mørkets frembrud vender hjem, kan føre mig til vort værelse, uden at jeg render på folk, som jeg helst vil være fri for at møde. Værelset skal være stort, let tilgængeligt og om muligt støde op til det, der bebos af den nys ankomne rejsende. Det skal vende ud til gaden, således at jeg kan kontrollere, hvem der kommer og går. Nævn ikke mit navn på nogen betingelse og lov rask væk betjeningen flotte drikkepenge."

Gorenflot udviklede en fænomenal snedighed, og alt var bragt i den skønneste orden, da Chicot kom hjem ved nattetid. Værelset lå ud til en anden trappe end den, der førte op til mester Nicolas', men de to rum stødte dog op til hinanden ved et skillerum af træ og kalk, som det ville være en smal sag at gennembryde.

Chicot påhørte munkens beretning med spændt interesse, og da Gorenflot endelig var færdig med sin fortælling, kunne

narren ikke længere lægge en dæmper på den glæde og tilfredshed, som var en naturlig følge af sagernes fortrinlige stilling.

"Så sandt jeg er din ven, skal du have en ekstra kande vin til din aftensmad. Vi må have bud efter værten."

Dette var lettere sagt end gjort, for værten var netop optaget af en samtale med den gæst, der var kommet lige før vore venner, og ham måtte han jo først blive færdig med.

"Gud ved, hvad de to kan have at snakke så længe sammen om?" tænkte Chicot.

"Mon gæsten og værten har noget maskepi med hinanden?" spurgte Gorenflot.

"Det kan man næsten tænke sig til, når en så hovmodig herre, som denne vært ser ud til at være, giver sig i snak med en mand, der er klædt som tjener."

"Ja," sagde Gorenflot, "men han har skiftet tøj. Nu er han helt sortklædt."

"Der er ingen tvivl," mente narren, "de to spiller en intrige. Men nu skulle du gå dig en tur i byen."

"Vi skal jo have aftensmad," indvendte munken.

"Den skal være færdig, til du kommer hjem. Der har du penge; skynd dig så at komme af sted."

Disse små natlige udflugter havde munken vænnet sig til på rejsen. Allerede hjemme i Paris havde han flere gange forsøgt sig i lignende retning, men der var det forbundet med en vis risiko. Nu derimod, da han var sluppet ud af klosteret og begyndte at føle sig som fri mand, indsugede han i fulde drag frihedens glæder, og han var i løbet af kort tid nået så vidt, at klosteret stod for hans erindring som et afskyeligt fængsel.

Han begav sig altså på eventyr med opkiltret munkekutte og penge på lommen.

Næppe var han vel ude af døren, før Chicot fremtog et vridbor og gav sig til at bore hul i skillevæggen. I løbet af få minutter havde han frembragt et hul af en fingers tykkelse. Herigennem kunne han vel ikke overse hele værelset, men med øret tæt til hullet mente han nok, at det ville kunne lykkes ham nogenlunde tydeligt at opfange det meste af, hvad der blev sagt. Gæsten, mester Nicolas, var netop i færd med at lovprise sig selv for sin ubrødelige troskab mod kongen og med at brovte af en vigtig mission, som selve monsieur de Morvilliers havde betroet ham.

Mens han holdt denne tale, stod værten og lyttede andægtigt til; men det forekom dog Chicot, at der var noget påtaget i hans holdning. Hans svar var korte og knappe og tydede nærmest på ligegyldighed; hans blik og tonefald kunne undertiden få et anstrøg af ironi.

"Hoho," tænkte narren, "skulle det være tilfældigt, at den gode mand er kommet med i en sammensværgelse. Vi får at se."

I øvrigt foregik der ikke noget af interesse inde på mester Nicolas' værelse, og Chicot blev derfor snart træt af at lytte og satte sig roligt til at vente på værten.

Endelig gik døren op, og ind trådte den længe ventede med akkurat det samme spotske, hånlige udtryk i ansigtet, som han havde haft, så længe han talte med advokaten.

"Vær så god at tage plads, min kære," sagde Chicot til ham. "Før vi træffer nogen endelig aftale, ville jeg gerne have, at De skulle høre min historie."

Denne indledning syntes ikke at være efter værtens hoved, og han antydede ved tegn, at han hellere ville stå op.

"Som De vil, min gode mand," fortsatte Chicot.

Værten gjorde på ny et tegn, der skulle sige så meget, som at han ikke behøvede nogens tilladelse til at gøre, som han fandt for godt.

"De så mig vist i morges sammen med en munk," fortsatte narren uden at lade sig anfægte af værtens tegnsprog. "Denne munk (jeg stoler på Deres tavshed), denne munk, siger jeg, er forvist."

"Det er måske en huguenot," bemærkede værten.

"Huguenot?" sagde narren med en betoning, som tilkendegav den mest levende afsky og væmmelse. "Hvem taler om huguenotter? Jeg må gøre Dem opmærksom på, at munken er min kødelige broder, og *jeg* er ikke i familie med huguenotter. De burde skamme Dem for at udslynge den slags fornærmelser."

"Nåh, man har da set så galt før!"

"Aldrig i min familie, hr. vært. Denne munk er tværtimod huguenotternes argeste fjende. Det er netop derfor, han er faldet i unåde hos kong Henri den Tredje, som De jo nok ved beskytter dem."

Nu lod det til, at værten begyndte at fatte interesse for den forfulgte Gorenflot.

"Tys!" sagde han og lagde fingeren på munden.

"Her er da vel ikke nogen af kongens folk i nærheden?" spurgte Chicot forfærdet.

"Jeg er bange for det," svarede værten. "Herinde ved siden af bor der en rejsende, som ..."

"Så må vi af sted over hals og hoved, min broder og jeg," afbrød Chicot ham, "for når man er ..."

"Men hvor vil I da tage ind?" spurgte den bekymrede vært.

"Vi har forskellige adresser, som vi har fået af en af vore venner, gæstgiver Lahurière."

"Kender De ham? Ham kender jeg også," sagde værten. "Ja, jeg kunne jo nok tænke, at De og Deres broder var troende folk. Men fortæl mig så, hvorledes den stakkels munk er kommet galt af sted."

"Jo, ser De, han var så uforsigtig at præke imod huguenotterne, og da han er et glimrende hoved og taler brillant, kan De forstå, at han vakte vældig opsigt. Dette ærgrede Hans Majestæt, som lod ham eftersøge for at få ham puttet i fængsel, men så bortførte jeg ham."

"Og det gjorde De vel i," erklærede værten med varm overbevisning.

"Hertugen af Guise havde ganske vist lovet at tage ham under sin beskyttelse, men jeg var bange for at give anledning til borgerkrig," fortsatte Chicot.

"Er De ven med hertugen af Guise, Henri den Hellige," sagde værten med ærefrygt? "Så kender De dette tegn?"

Ved disse ord gjorde han med fingrene et slags frimurertegn, som tilhængerne af den hemmelige, katolske liga kendte hinanden på.

Den uforglemmelige nat, som Chicot havde tilbragt i Paulinerklosteret, havde han haft rig lejlighed til at lære dette tegn og det, der tjente til svar. Han var ikke sen til at benytte sin viden, og da værten så ham gøre svartegnet, overgav han sig på nåde og unåde.

"Betragt mit hus som Deres," sagde han, "lad mig være Deres ven. Jeg ser en broder i Dem, og hvis De mangler penge ...?"

Chicot svarede tilstrækkelig tydeligt ved at slå sig på lommen, hvorved han frembragte en høj raslen, der ikke kunne misforstås.

Værtens ansigt udtrykte den beroligelse, han følte ved bevidstheden om, at han sandsynligvis ikke ville komme til at demonstrere sin offervillighed i gerningen.

"Jeg skal sige Dem," tilføjede Chicot for yderligere at styrke den brave mands tillid, "sagen er, at vi rejser desuden for at udbrede troen, og "den hellige Union" afholder rejseudgifterne. Giv os derfor anvisning på et gæstgiveri, hvor vi intet har at frygte."

"De kan trøstigt sværge på, at De intet steds vil være mere sikker end her," erklærede værten.

"Jamen De talte jo lige om den mand, der bor her ved siden af."

"De kan være fuldstændig rolig. Opdager jeg den mindste smule spioneri fra hans side, bliver han sat på porten. Sig blot et ord, så lader jeg ham flytte med det samme, så sandt jeg hedder Bernouillet."

"Det er meget bedre at have sine fjender i nærheden, så kan man holde øje med dem," bemærkede Chicot.

"Det er sandt," indrømmede Bernouillet fuld af beundring.

"Men har De nogen grund til at tro, at denne mand er os fjendtlig?" vedblev Chicot. "Jeg siger udtrykkelig "os", fordi jeg føler, at vi er brødre."

"Hvorfor jeg tror det, er, fordi han kom hertil forklædt som lakaj og siden har taget en slags advokatdragt på. Han er nu

hverken lakaj eller advokat, for under hans kappe, som lå inde på en stol, så jeg spidsen af en lang kårde, og så talte han så underligt om kongen og berørte også, at han havde noget at udrette for monsieur de Morvilliers, som jo er selveste Hans Majestæt Fandens betroede minister."

"Jeg bliver så alligevel her," udbrød Chicot. "Men ikke et ord hverken om min slægtning eller mig! Tys, der kommer nogen!"

Gorenflot åbnede døren og trådte ind i værelset. Bernouillet havde ikke så snart set, hvem det var, før han gjorde det hemmelige tegn til ham. Munken stod målløs af forbavselse og anede ikke, hvad det hele skulle betyde.

"Svar ham, broder," sagde Chicot. "Vor vært ved alt. Han er selv med i den."

"I hvad?" spurgte munken lige uforstående.

"I den hellige Union," hviskede Bernouillet.

Gorenflot gjorde tegnet, og den godtroende vært var ude af sig selv af glæde.

Så snart munken atter kunne komme til orde, benyttede han lejligheden til at erindre Chicot om det løfte, han havde givet ham med hensyn til mad og drikke. I samme øjeblik, Bernouillet hørte tale om vin, stillede han med stor beredvillighed hele sin vinkælder til herrernes disposition.

Gorenflot vendte forvildet sit blik, snart mod Chicot, snart mod himlen, men ingen af stederne fik han forklaring på hele denne mystiske scene. Ydmygt erkendte han, at så megen lykke langt oversteg hans forhåbninger. Tre dage i træk drak han sig fuld, først i Jerez-, så i Malaga- og endelig i Alicantevin, men bag efter hævdede han dog, at han holdt mest af en bourgognerus. Som man ser: gammel kærlighed ruster ikke.

Mens Gorenflot således hengav sig til vinens glæder, var Chicot fra morgen til aften optaget af at holde øje med mester Nicolas. Denne foretog sig absolut intet; han havde sat Pierre de Gondy stævne i *Svanen*, og han turde ikke forlade gæstgiveriet af frygt for, at hertugerne af Guises sendebud ikke skulle træffe ham. Han havde snart mærket, at værtens sindelag overfor ham ikke var det venligste, og en gang, da værten havde været inde hos ham og atter var gået, knyttede han rasende hånden imod døren og sagde:

"Vent du blot en fem-seks dage, så skal du komme til at betale det."

Chicot, som ikke tog øjet fra sit kighul, fulgte med interesse begivenhedernes gang.

Den syvende dag efter sin ankomst blev Nicolas pludselig syg, og Bernouillet opfordrede ham da – trods Chicots modforestillinger – til at flytte, mens han endnu kunne bevæge sig. Men Nicolas bad om tilladelse til at blive til den næste dag, da han så sikkert håbede at være bedre. Den næste dag var han imidlertid dårligere. Bernouillet kom og meddelte Chicot denne glædelige efterretning med disse ord:

"Gud være lovet! Nu lader det til, at hans time er kommet."

"Tror De virkelig, han dør?" spurgte narren.

"Han har stærk feber og er ganske vild. Han har været lige ved at kvæle mig, og mine folk har møje med at holde ham i sengen. Lægerne ved ikke rigtig, hvad han fejler."

"Hvordan ser han ellers ud?"

"Han er meget bleg og mat. Dog bliver han af og til frygtelig ophidset og råber og skriger som en gal. Han taler om, at man skal beskytte kongen, hvis liv er i fare, og om en mand, som

skulle komme fra Avignon. Det er han meget optaget af, og han siger hvert øjeblik, at han ikke vil dø, før han har talt med den mand. Bare han ville dø jo før jo heller, så var vi af med ham!"

"Jeg vil helst have, at han lever, indtil han får talt med Avignon-manden," sagde Chicot. "Jeg er ikke så hadefuld, at jeg ønsker både hans sjæls og legems fortabelse. Han skal sagtens skrifte for manden fra Avignon."

"Jeg tror snarere, at hele den Avignon-historie er et foster af hans feberfantasi. Han venter sikkert slet ingen," mente Bernouillet.

"Det kan man ikke vide," svarede Chicot, "og i hvert fald er det vor pligt som kristne at ønske det bedste for ham. Man skal gengælde ondt med godt."

Gorenflot havde stået aldeles uden for alt dette. Han passede sig selv og sin vin og blev stadig tykkere og tykkere. Gulvet knagede under hans tunge trin, og trappen var ved at blive for smal til hans vældige krop. En aftenstund, da han havde lidt i hovedet, sagde han til Chicot, at det forekom ham, at trappen blev mere og mere snæver.

Bernouillet, som med forfærdelse iagttog den tykke munks vellevned, tænkte ofte ved sig selv:

"Skulle man tro, at den vintønde var en sådan veltalenhedskilde!"

27. Munken bliver skriftefader hos advokaten

Endelig syntes den dag at være nær forestående, som skulle blive advokatens sidste. Mester Bernouillet var ellevild af glæde og styrtede ind til Chicot for at meddele ham, hvor heldigt det gik.

"Nu dør han," sagde den barmhjertige gæstgiver. "Nu er han færdig."

"Det er da ikke noget at le ad," bemærkede narren.

"Jo, ved De hvad, nådige herre, jeg må da have lov til at more mig over det puds, De har spillet ham."

"Hvad mener De? Har jeg drevet gæk med den syge?"

"Jeg bildte mig ind, at De selv havde sendt ham den mand fra Avignon, som han ventede."

"Er manden fra Avignon kommet?"

"Ja, en lille, tynd, blegnæbbet en."

"Det passer," udbrød narren.

"Det var jo nok det, jeg tænkte," sagde Bernouillet, "at det var en, De selv havde sendt. Ellers kunne De jo ikke vide, hvordan han skulle se ud."

"Fortæl mig alt, hvad De ved om ham," sagde Chicot.

"Det er snart gjort. For en times tid siden stod jeg og passiarede med min nabo, da jeg så en lille mand komme ridende på en stor hest. "Bor mester Nicolas her?" spurgte han, idet han gjorde holdt. Jeg svarede ham naturligvis, og så gav han ordre til at meddele Nicolas, at han var kommet. Forinden

jeg belavede mig på at udføre hans befaling, som han forresten fremsatte i en meget bydende tone, tillod jeg mig at gøre ham opmærksom på, at mester Nicolas lå for døden."

"Det er endnu en grund til at haste med at overbringe min besked," svarede han.

"Trods alt, hvad jeg anførte om den syges feber og den risiko, man løb ved at bringe ham en overraskende efterretning, hævdede han bestemt, at han ville tale med ham, om han var aldrig så dårlig. Så var der jo ikke andet at gøre for mig end at føre ham ind til den døende, og der er han nu. Det er kedeligt, at vi ikke kan få at høre, hvad de taler om, men han bad mig om at gå min vej, fordi den syge mand skulle skrifte for ham."

"Der er jo ingen, der kan forbyde Dem at lytte ved døren," sagde narren.

"Det har De for resten ret i," indrømmede mester Bernouillet og skyndte sig bort.

Så snart han var ude af værelset, løb Chicot hen til sit kighul.

Gondy sad på en stol ved patientens seng, men de talte begge to så sagte, at det var umuligt for Chicot at høre en eneste stavelse af deres samtale. Den var for øvrigt temmelig kortvarig, for efter fem minutters forløb rejste Gondy sig op og sagde farvel. Chicot skyndte sig hen til vinduet for at se ham ride bort. Et øjeblik efter kom hertugen af Guises sendebud til syne, steg til hest og red af sted, fulgt af en lakaj, idet han drejede ned ad den gade, der førte ud til hovedlandevejen til Paris.

"Når han bare ikke løber væk med papirerne," tænkte Chicot. "Jeg skal i hvert fald nok indhente ham, om jeg så skal ride livet af ti heste for det sammes skyld. Det er nogle Fandens snedige

karle, disse advokater, i særdeleshed denne; jeg har næsten en anelse om ... Hvor er nu det bæst til Gorenflot; ham må jeg have fat i?"

Ligesom Chicot havde fået tænkt denne tanke til ende, kom værten tilbage og meldte Gondys afrejse.

"Hvorledes har den syge mand det?" spurgte narren.

"Han ligger stille hen."

"Er De vis på, at han i det hele taget er på værelset mere?" fortsatte Chicot.

"Ih bevares, det slipper han såmænd ikke ud af, førend han skal på kirkegården med det samme," erklærede Bernouillet.

"Så er det godt; send munken ind til mig, så snart De får fat på ham."

"Også hvis han er beruset?" spurgte værten.

"Ja, hvordan han end ser ud; det haster meget."

Bernouillet, som var en overordentlig nidkær mand, tøvede ikke et øjeblik med at parere ordre.

Da Chicot var alene, var det ham, der fik feber. Han vandrede op og ned ad gulvet med ilsomme skridt og slog sig engang imellem på panden, som om han derved ville bringe orden i det kaos, der i denne stund åbenbart herskede i hans ellers så klare, skarpt tænkende hoved. Han kunne ikke få afgjort med sig selv, om han skulle ride efter Gondy, eller om han skulle gå ind og undersøge advokatens værelse. Hvis Nicolas virkelig var så syg, som værten påstod, var det højst sandsynligt, at han havde overleveret sine papirer til Gondy. Fra sit kighul kunne Chicot ikke mere observere det ringeste inde i det tilstødende værelse. Alt var ganske stille henne i sengen, der var fuldstændig skjult bag omhænget. Pludselig hørtes en skingrende røst ude på

trappegangen. Chicot fo'r sammen, da han genkendte munkens stemme.

Gorenflot kom ganske langsomt, trin for trin, op ad trappen, drevet frem af Bernouillet, som til ingen nytte søgte at få ham til at tie. Munken hylede af sine lungers fulde kraft en af sine sædvanlige drikkeviser.

"Hold mund, din drukkenbolt," skreg Chicot ham i møde.

"Drukkenbolt!" protesterede munken, "fordi man har fået lidt at drikke."

"Så, kom nu her i en fart, og De mester Bernouillet, De ved besked."

Værten udtrykte ved tegn, at han havde forstået, og i fire spring var han atter nede ad trappen.

"Sæt dig nu der, munk, og lad os tale alvorligt sammen," sagde narren, idet han førte Gorenflot hen til en stol.

"Hvad er der nu på færde?" spurgte munken i en fortrydelig tone. "Skal jeg nu plages igen?"

"Det var det, jeg ville sige dig," svarede Chicot barsk, "at du hengiver dig til skændige udskejelser, du ødelægger dig selv med drik, og religionen giver du en god dag og en glad aften. Således kan det ikke blive ved at gå. Har du forstået mig? Du ser jo ud, så guderne må sig forbarme: Din kutte er sønderflænget og tilsmudset fra øverst til nederst, og dit venstre øje spiller i alle regnbuens farver. Man ser tydeligt, at det ikke er på de allerfineste steder, du har haft din gang. At du ikke skammer dig, din elendige stymper!"

"Chicot, kære ven, vær ikke for streng," bad munken, rørt til tårer og betaget af narrens ganske usædvanlig alvorlige formaninger.

"Du indrømmer altså, at du fortjener Himlens vrede?" fortsatte Chicot. "Nu har jeg advaret dig. Hvis ikke du omvender dig, får du sejle din egen sø."

"Chicot! Det kunne du ikke nænne!"

"Der er også politi i Lyon."

"Nåde! Nåde!" skreg munken i vild rædsel, "nåde, kære beskytter!"

Og den stakkels forfærdede Gorenflot brast i en ubehersket gråd, der lød som en tyrs brølen.

"Så ti dog, dit uhyre," skændte narren. "Hvad er det for en tid at skabe dig således på, når der ligger et døende menneske inde ved siden af?"

"Det er sandt," indrømmede munken dybt nedbøjet.

"Vis nu, om du er en kristen eller ej," sagde Chicot.

"Jeg er kristen," erklærede Gorenflot og rejste sig op. "Jeg er kristen, så sandt der er en Gud i Himlen og en pave på Jorden."

"Vel," sagde narren, "så vil du ikke lade din broder dø uden at modtage hans skriftemål."

"Hvor er min broder?" spurgte munken! "Jeg vil høre hans skrifte, men først må jeg have noget at drikke, for jeg er ved at gå til grunde af tørst."

Chicot rakte ham en kande med vand; han tømte den i et par drag og satte den tilbage på bordet, idet han udbrød:

"Det hjalp; nu kan jeg atter se klart. Hvem er det så, jeg skal modtage i skrifte?"

"Vor ulykkelige nabo, som ligger på det sidste," svarede narren, opsat på at benytte øjeblikket, mens munken var nogenlunde ædru.

"Giv ham en pægl mjød," bemærkede munken.

"Det kan der ikke være noget i vejen for at give ham," svarede narren, "men det er min overbevisning, at han snarere har åndelig end timelig lindring behov. Nu må du gå ind til ham."

"Tror De, at jeg er tilstrækkelig beredt, monsieur Chicot?" spurgte munken frygtsomt.

"Jeg har aldrig set dig så salvelsesfuld, som du er nu. Hvis han er kommet bort fra den rette vej, vil du atter lede ham ind derpå. Hvis han stiler mod Paradis, vil du fremskynde hans gang. Lad mig blot give dig et par ord med på vejen, for at du foruden at gøre din pligt også kan opfylde min vilje. Hvis du gør det til gavns, deponerer jeg hundrede dukater på din konto i *Overflødighedshornet*; dem kan du så anvende til mad og drikke efter eget valg."

"Det er hørt."

"Hundrede dukater på den betingelse, at du får den døende mand til at skrifte."

"Død og plage, han skal komme til at skrifte, om jeg så skal hale skriftemålet ud af ham. Er der noget særligt, han skal rykke ud med?"

"Ja, hør nu: din gejstlige dragt omgiver dig med et skin af myndighed; du taler i Guds og kongens navn. Det skal være din opgave ved din veltalenhed at tvinge denne mand til at udlevere nogle papirer, som han lige har fået fra Avignon."

"Hvorfor skal han tvinges til at udlevere dem?"

"For at vi kan få fingre i hundrede dukater."

"Så er sagen i orden; nu går jeg ind til ham."

"Vent lidt! Han siger nok til dig, at han nys har skriftet, men dertil skal du blot svare, at den mand, der var inde hos ham, slet

ikke var nogen skriftefader, men en rænkesmed ligesom han selv."

"Jamen, hvis han så bliver vred?"

"Hvad gør det? Han dør jo snart. Men nu håber jeg, du har forstået mig: Tal til ham om Vorherre, tal til ham om Djævelen, tal til ham om, hvad Fanden du vil, men sørg frem for alt for at få de papirer fra Avignon. Hvis han ikke vil udlevere dem, så nægt ham absolution, forband ham, bandlys ham; ja, skulle alt dette være uden virkning, så tag dem med magt. Du er vel så ædru, at du er i stand til at følge mine anvisninger på det nøjagtigste?"

"Det skal De få at se."

Efter at have udtalt disse forjættende ord, strøg Gorenflot sig med sin brede hånd over ansigtet for at fjerne de overfladiske spor af rusen. Hans øjne begyndte at falde til ro; en opmærksom iagttager ville have fundet dem sløve. Hans tale blev mere afdæmpet og behersket; hans bevægelser mere ædruelige, skønt de stadig var lidt vel vaklende. Derpå skred han langsomt og med højtidelig værdighed hen til sygeværelset.

"Hør lidt!" sagde Chicot, "når han har givet dig papirerne, stikker du dem omhyggelig til dig og banker på væggen ind til vort værelse. Hvis han ikke vil udlevere dem, må du for resten også gerne banke."

"Jeg skal altså i ethvert tilfælde banke?" spurgte Gorenflot.

"Javel!"

Derefter gik munken sin vej, og Chicot, som var et bytte for den heftigste sindsbevægelse, trykkede øret tæt ind til væggen for at kunne opfange selv den svageste lyd.

Et øjeblik efter kunne han på gulvbræddernes knirken høre, at Gorenflot var trådt ind til patienten, og snart var munken nået ind på det synsområde, som narren kunne beherske. Advokaten rejste sig op i sengen for at betragte den besynderlige fremtoning, som nærmede sig.

"Goddag, kære broder," begyndte munken, idet han stod stille midt i værelset for at bringe sine brede skuldre i ligevægt.

"Hvad fører Dem hertil, hellige fader?" spurgte dem syge med svag stemme.

"Min søn, jeg er en Guds mand; jeg har hørt, at dit liv stod i fare, og jeg er kommet for at berede dig til døden og bringe dig religionens trøst."

"Tak," svarede den døende, "men jeg tænker, Deres ulejlighed vil være spildt. Jeg har det lidt bedre."

"Det er kun et håb, Satan har indgivet dig, for at du skulle gå i døden uden at have skriftet."

"Satan vil blive narret; jeg har skriftet for et øjeblik siden."

"For hvem?"

"For en ærværdig præst fra Avignon."

Gorenflot begyndte at blive betænkelig, men da det ikke gik an at lade sig dupere, sagde han:

"Den mand, du har skriftet for, er ikke præst; jeg kender ham. Du indser altså, at da du ikke er bedre, og da du ikke har skriftet for en præst, er det nødvendigt, at du skrifter nu."

"Det har jeg intet at indvende imod, men jeg vil skrifte, for hvem jeg selv ønsker," svarede den syge med stærkere stemme.

"Jamen der er ikke tid til at sende bud efter en anden, og desuden, min søn, er *jeg* her jo."

"Hvad behager? Skulle jeg ikke have så megen tid tilbage?" udbrød patienten med stadig stigende styrke i stemmen. "Jeg siger Dem jo, at jeg er ikke så lidt bedre; jeg er næsten vis på, at jeg kommer over det."

Gorenflot blev mere og mere betænkelig.

"Og jeg," sagde han, "kan på den anden side forsikre dig, min søn, at jeg har opgivet alt håb for dit vedkommende. Lægerne og det guddommelige Forsyn har opgivet dig; jeg ved vel, at det er hårdt at sige det, men den vej skal vi jo alle, før eller senere. Det får være vor trøst, at vi skal genopstå i et andet liv. Men lad os nu skride til skrifte, mit kære barn."

"Hellige fader, tro mig," svarede den syge, "jeg er allerede næsten rask. Det må være Deres nærværelse, som således har styrket mig."

"Du tager fejl," påstod munken, "du tager fejl, min søn. Din bedring er kun tilsyneladende; den skyldes en sidste opblussen af livskraft; det er dit livslys, som slukkes efter at have udbredt det sidste skær. Fortæl mig nu dine rænker, dine intriger, dine skumle planer."

Gorenflot havde under den sidste del af sin tale sat sig på sengekanten og fikserede skarpt patienten.

"Mine rænker? Mine intriger? Mine skumle paner?" gentog denne, som trods sin prokuratorfiffighed var på nippet til at gå i fælden, fordi munken, som han slet ikke kendte noget til, syntes at kende ham så godt.

"Ja," sagde Gorenflot og beredte sig til at høre efter, "når du så har fortalt mig alt og givet mig papirerne, skal jeg tager under overvejelse, om jeg med en rolig samvittighed kan meddele dig absolution."

"Hvad for papirer?" skreg den syge med en så kraftig røst, at man skulle have forsvoret, at han var patient.

"De papirer, som den foregivne præst bragte dig fra Avignon."

"Hvem har sagt Dem, at jeg har fået papirer fra Avignon?" spurgte advokaten med så barsk en stemme, at Gorenflot indså, at nu var øjeblikket kommet til at træde kraftigt op.

"Frem med papirerne," sagde han, "eller ingen absolution."

"Jeg bryder mig fanden om din absolution," skreg Nicolas, og inden munken så sig om, var den døende mand ude af sengen og røg lige i hovedet på sin skriftefader.

"Du må jo have voldsom stærk feber, og du vil endda ikke skrifte?" spurgte Gorenflot.

Advokatens tommelfinger, som ret energisk berørte munkens strube, forhindrede denne i at fuldende spørgsmålet, der døde hen i hæs rallen.

"Jeg skal give dig "skrifte", din helvedeshund, og hvad feberen angår er den formodentlig ikke værre, end at den nok kan tillade mig at kvæle dig."

Broder Gorenflot var ellers en stærk mand, men på dette stadium, hvor rusen øvede sin eftervirkning på muskelsystemet, var det kun ved opbydelsen af al sin styrke, at han fik kraft nok til at rejse sig og slynge sin angriber fra sig. Det ville være urimeligt at fortie, at Nicolas, trods munkens af vinen påvirkede muskelsystem, fik et så voldsomt stød, at han trillede midt ud på gulvet. Advokaten lod sig dog ikke forbløffe, men var i en fart på benene igen, hvorefter han fo'r hen og greb den lange kårde, som mester Bernouillet havde lagt mærke til. Hurtigere end et lyn havde han trukket den ud af skeden og

stod nu og kildrede munken på struben. Gorenflot havde nemlig straks efter den første anstrengelse sat sig til hvile i en lænestol, hvor han søgte at komme til kræfter igen.

"Nu kommer turen til dig at skrifte, med mindre du foretrækker at dø," sagde Nicolas.

Munken, som nu var ganske ædru, var ikke blind for situationens alvor. Den iskolde stålspids på halsen var en alt for tydelig påmindelse om, at faren var overhængende.

"De var altså slet ikke syg? Det var altså kun komediespil med denne foregivne dødskamp?" spurgte han.

"Du glemmer vist, at nu er det mig, der spørger, og dig, der skal svare," bemærkede advokaten. "Hør nu godt efter, hvad jeg spørger dig om, og hold dig til sandheden. Hvem er du?"

"Det ser De jo."

"Det er intet svar," erklærede Nicolas og stødte kården lidt fastere imod munkens hals.

"Pas dog på!" skreg Gorenflot. "Hvis De slår mig ihjel, før jeg får svaret, får De jo ikke noget at vide."

"Det kan der være noget i. Hvad hedder du?"

"Broder Gorenflot."

"Er det vist, at du er munk?"

"Ja, sandelig."

"Hvad bestiller du her i Lyon?"

"Jeg er forvist."

"Hvem har ført dig til dette gæstgiversted?"

"Tilfældet."

"Hvor længe har du været her?"

"Seksten dage."

"Hvorfor belurede du mig?"

"Jeg har ikke beluret Dem."

"Hvor vidste du fra, at jeg havde fået nogle papirer?"

"Det havde man sagt mig."

"Hvem havde sagt det?"

"Ham, der har sendt mig ind til Dem."

"Hvem er han?"

"Det kan jeg ikke sige."

"Du skal."

"Gode Gud! Jeg kalder!"

"Så støder jeg dig ned."

Munken udstødte et skrig; en bloddråbe blev synlig på spidsen af advokatens kårde.

"Hvad hedder han?" spurgte Nicolas endnu en gang.

Gorenflot førte en alvorlig, indre kamp med sig selv, men da advokaten trængte stærkere ind på ham, og han mente at have gjort sin pligt så vidt, som det kunne forlanges, svarede han endelig:

"Han hedder Chicot."

"Kongens hofnar?"

"Netop!"

"Hvor er han?"

"Her!"

Dette svar blev givet af Chicot selv. Han stod på dørtærsklen, bleg, alvorlig og med dragen kårde i hånden.

28. Chicot forlader sit skalkeskjul og bekender kulør

Mester Nicolas genkendte øjeblikkelig sin dødsfjende, og han kunne ikke skjule, at dette uventede syn fyldte ham med rædsel. Mens han stirrede på narren, benyttede munken den gunstige lejlighed til at unddrage sig det farlige naboskab med advokatens kårde.

"Hvor det glæder mig at hilse på Dem, monsieur Nicolas," sagde narren, idet han resolut afbrød den uhyggelige stilhed, som hans pludselige tilsynekomst havde frembragt. "Min kære Gorenflot," fortsatte han, henvendt til munken, "for lidt siden var din nærværelse nødvendig, da man antog den herre for døende, men nu, da monsieur Nicolas synes at være i bedste velgående og ikke mere har brug for en skriftefader, var det måske på sin plads at lade ham komme under behandling af en adelsmand af den ægte slags. Du er måske derfor så venlig, kære Gorenflot, at stille dig ude på trappen og sørge for, at ingen kommer og forstyrrer mig, mens jeg taler et alvorsord med denne mand."

Gorenflot var henrykt over udsigten til at komme mester Nicolas lidt på afstand. Han sneg sig forsigtigt langs væggen henimod døren, og da han havde nået denne, satte han i et spring over tærsklen, mindst hundrede pund lettere end forrige gang, han passerede den.

Chicot gik hen og lukkede døren og slog slåen for, alt sammen med den mest uforstyrrelige ro og værdighed.

Det uforudsete i situationen havde til en begyndelse ganske taget vejret fra advokaten, men i tillid til sin færdighed i at bruge våben og beroliget ved at se den ene af sine modstandere sat ud af spillet, genvandt han hurtigt sin fatning, og da narren vendte sig om imod ham efter at have lukket døren, så han mester Nicolas stå nok så kækt ved fodenden af sengen, med kården i hånden og et udfordrende smil på læben.

"Tag Deres tøj på," sagde Chicot, "jeg vil ikke have nogen fordel fremfor Dem. Jeg ved, at De ikke mangler mod, og jeg ved, at De er en dygtig fægtemester, men det tager jeg intet hensyn til. Ved De for resten, hvad der fører mig ind i dette værelse?"

"Nej, men jeg antager, at De er kommet for at hente resten af de prygl, som jeg havde den ære at udbetale Dem i hertugen af Mayennes navn den dag, da De så behændigt hoppede igennem vinduet."

"De tager fejl, min lille ven. Også det regnskab har jeg visselig ikke glemt, og De kan være ganske rolig for, at det skal blive gjort op så retfærdigt, som det er muligt, men hvad jeg søger i dag, er imidlertid visse papirer, som Gondy har bragt hertil fra Avignon, og som han lige har overleveret Dem, uden at han i øvrigt kendte noget til deres indhold."

"Hvad for papirer?" spurgte Nicolas, bleg som et lig.

"Hertugerne af Guises slægtsregister. Guiserne nedstammer, som De jo ved, i lige linje fra Charlemagne."

"De er altså spion samtidig, højstærede; hidtil har jeg dog kun antaget Dem for en nar," bemærkede Nicolas.

"Ved denne lejlighed må De gerne antage mig for begge dele. Som spion vil jeg sørge for at skaffe Dem i galgen; i egenskab af

nar vil jeg tage mig et billigt grin, når De først hænger og dingler der oppe."

"De vil skaffe mig i galgen?"

"Ja, min gode ven, så lang De er. For De er da vel ikke fræk nok til at fordre, at man skal kappe hovedet af Dem. Den ære er forbeholdt adelsmænd."

"Nå, og hvordan vil De bære Dem ad med det?"

"Ganske simpelt: jeg fortæller sandheden; det er det hele. De må nemlig vide, at jeg i forrige måned overværede den lille hemmelige kirkeforsamling, som hertugerne af Guise og madame de Montpensier holdt i Paulinerklostreret."

"De?"

"Ja, jeg! Jeg havde plads i en skriftestol; man sidder nederdrægtigt dårligt der, og så var der den ubehagelige omstændighed, at jeg var nødt til at blive siddende, til mødet blev hævet, og det varede så forbistret længe, inden de blev færdige med at snakke. Jeg hørte taler af monsieur de Monsoreau, af Lahurière og af en meget veltalende munk, hvis navn jeg ikke erindrer. Jeg kender historien med kroningen af hertugen af Anjou; den var ikke morsom. Derimod blev der spillet et ret grinagtigt stykke, som hed: "Herrerne af Lothringens stamtavle, gennemset, udvidet og forbedret af en vis mester Nicolas." Med Hans Hellighed pavens påtegning ville det stykke have været fuldendt."

"De kender altså stamtavlen?" spurgte Nicolas og skar tænder af raseri.

"Jo tak," svarede narren, "og jeg synes nok, den er godt fundet på, navnlig de steder, der handler om den saliske arvelod. Den

eneste ubehagelighed ved at have så megen kløgt, er den, at man ufejlbarligt ender med at blive hængt."

Og nu begyndte Chicot på en omstændelig fortælling om, hvorledes han havde fulgt mester Nicolas fra det øjeblik, han red ud fra Paris, til han red ind i Lyon, hvorledes han havde beluret ham igennem sit kighul, hvorledes han endelig havde anvendt den list med munken som skriftefader, for at det kunne blive konstateret, at Nicolas' sygdom var et kneb, som han havde udspekuleret, for at han ikke skulle blive nødt til at flytte hen i et andet gæstgiveri, hvor han ikke så let kunne træffe Gondy, som han havde sat stævne i *Svanen*.

Efter at narren med denne detaljerede beskrivelse af sin rejse havde dokumenteret sit nøjagtige kendskab til alt, hvad Nicolas havde foretaget sig, sluttede han sin tale med følgende forslag:

"Mester Nicolas! De er en mand med mange muligheder: De fægter godt, De rider godt, De har en glimrende færdighed i at øve unødig trætte, og De er ikke blottet for evnen til at foretage transaktioner, som De holder Dem selv skadesløs ved. Det ville være ærgerligt, om sådan en begavelse brat skulle rives bort fra den klode, hvor De er bestemt til at gøre en så storartet karriere. Derfor, kære Nicolas: hold op med alle de sammensværgelser, bryd med Guiserne, betro Dem til mig, giv mig Deres papirer, og, på min adelige ære, jeg skal forlige Dem med kongen."

"Men hvis jeg nu ikke giver Dem papirerne?"

"Så er det en anden sag. Så bliver jeg nødt til at sende Dem over i den anden verden. Men, giv mig dem, så skal alt være glemt, så slår vi en streg over fortiden. Vel hader jeg Dem, det er sandt, men jeg hader monsieur de Mayenne endnu mere.

Derfor vil jeg skåne Dem, hvis De vil give mig midlerne til at ramme den anden. Hvis det er nødvendigt, at jeg udtrykker mig tydeligere, vil jeg fortælle Dem, at jeg elsker kong Henri den Tredje trods alle hans fejl og svagheder. Han har skænket mig sin beskyttelse imod den bøddel til Mayenne, han, som med bistand af femten banditter snigmyrdede en adelsmand på Louvrepladsen ved nattetide. De ved, hvem jeg mener. De var selv en af bøddelens håndlangere. Nægt det ikke. Det vil kun have til følge, at jeg føler mig så meget stærkere overbevist om det. Jeg stiller den fordring, at min ulykkelige konge skal have lov til at regere i fred, og det vil være en umulighed, så længe Mayenne lever, og Nicolas' stamtavle ikke er ude af verden. Giv mig derfor stamtavlen! Deres navn skal forblive en hemmelighed i denne sag, og Deres lykke er gjort."

Chicot havde måske håbet, at denne lange tale ville gøre indtryk på advokaten, men da han bemærkede det skumle, skulende, falske udtryk, som prægede dennes ansigt, stod det ham klart, at hans veltalenhed havde været spildt.

"Nuvel," sagde narren, "når De ikke vil høre, må De føle. Der er nu kun ét for mig at gøre, når jeg på en gang vil hævne mig selv for al den tort, De har tilføjet mig, og befri menneskeheden for et individ, som aldrig vil gøre andet end fortræd: Jeg må lade Dem hænge. Farvel så længe, monsieur Nicolas!"

Uden et øjeblik at tabe advokaten af syne søgte Chicot at nærme sig døren.

Men mester Nicolas sprang frem imod ham og sagde:

"Og De tror måske, at jeg uden videre vil lade Dem gå Deres vej? Nej, nej, min gode spion, sådan leger vi ikke. Når man ved alt det, De ved, må man dø! Når man truer Nicolas, må man dø!

Når man kommer herind på den måde, som De er kommet herind, så er alt håb ude: man må dø!"

"Nu går det netop således, som jeg ønskede," svarede Chicot, "jeg var ikke blevet herinde, hvis jeg ikke havde været overbevist om, at jeg kunne dræbe Dem. Jeg har lige lært et fint stød, som nok skal gøre det af med Dem. Men endnu en gang siger jeg: Giv mig papirerne, eller det er ude med Dem."

Narren fik ikke talt helt ud, før advokaten med en vild latter styrtede ind på ham. Chicot modtog ham med fremstrakt kårde.

De to modstandere var omtrent ens byggede. Men advokatens lange, tynde, smidige skikkelse var kun iført skjorte; han lignede en lang slange, og hans kårde bevægede sig ilfærdigt som krybdyrets gifttand. Hvordan han end vendte og drejede sig, kunne han dog ikke finde noget sårbart punkt hos modstanderen. Chicot var nemlig anset for en af landets fineste klinger, idet han næsten dagligt måtte fægte med kongen.

Narren indskrænkede sig foreløbig til forsvar og opfordrede endnu gentagne gange advokaten til at udlevere papirerne. Nicolas stødte kun endnu mere vildt og lod ikke til at ville tage imod fornuft.

Så først skred Chicot til angreb, og efter en kort, men heftig kamp gjorde han et voldsomt udfald imod Nicolas og borede sin kårde tværs igennem advokatens strube.

"Der har du den, min ven. Det var den, du havde tiltænkt min brave munk."

Nicolas svarede ikke, men styrtede om for fødderne af Chicot, mens en tyk strøm af blod vældede ud af det gabende sår i halsen. Narren holdt sig forsigtigt på afstand. Han kendte

det fældede uhyre for godt til ikke at tage sig i agt, selv om al fare syntes at være forbi.

"En slange kan rejse sig og bide, endnu efter at den er dødeligt såret," tænkte han.

Den døende pønsede dog ikke mere på at tage hævn; derimod anstrengte han sig forgæves for at nå hen til sengen, ligesom for at forvare sin hemmelighed til det sidste.

"Åh," udbrød Chicot, "Jeg antog dig sandelig for at være snedig, men du er jo dum som en østers. Tak, fordi du har belært mig om, hvor jeg skal søge efter papirerne; det anede jeg ikke."

Og mens advokaten vred sig i de sidste krampetrækninger, fo'r narren hen til sengen, løftede dynerne op og fandt under skråpuden en pergamentrulle, som Nicolas, ganske uvidende om den truende fare, havde forsømt at skjule tilstrækkeligt.

I samme øjeblik, som han viklede rullen op for at se, om det var den, han søgte, rejste Nicolas sig halvt op, men hans kræfter var udtømt, og med et sidste suk faldt han tilbage på gulvet og var død.

Med øjne, som strålede af fryd, gennemløb Chicot det vigtige pergament. Derpå foldede han det omhyggeligt sammen og lagde det i en lomme, som han bar på sit bryst. Derpå tog han advokatens lig og lagde det op i sengen, hvorefter han åbnede døren og kaldte på Gorenflot.

"Hvor er De bleg!" sagde munken, da han trådte ind.

"Ja," svarede Chicot, "jeg blev noget rystet over at være vidne til denne stakkels mands sidste øjeblikke."

"Er han da død? Han var jo så kvik før."

"Ja, alt for kvik. Han ville absolut have noget at spise, som han ikke kunne fordøje. Resultatet blev naturligvis, at han fik det på tværs i halsen."

"Lad ham have det så godt, den slyngel. Det er straffen, fordi han nær havde kvalt mig, en Guds tjener."

"Vi må tilgive ham, broder Gorenflot. Og ikke nok med det: vi må tænde vokslys om hans båre og bede bønner ved hans lig."

"Er det nødvendigt?"

"Absolut, ja! Hvis ikke, ender det med, at du må vandre i fængsel som morder."

"Det var nydeligt! Skulle jeg vandre i fængsel, fordi han har villet kvæle mig?"

"Ja, du er den uskyldige årsag i hans død, fordi din modstand mod hans kvælningsforsøg bragte hans sind i oprør, hvorved et af blodkarrene i hans bryst må være blevet sprængt. Indtil din uskyldighed blev bevist, ville du være slemt i knibe, så meget mere som myndighederne her i Lyon ikke skal være til at spøge med. Du må derfor gøre, som jeg siger: sæt dig her inde og bed alle de bønner, du kan, og også dem, du ikke kan. Og når det er blevet aften, og du er alene, så gå ganske stille og roligt, uden at vise noget hastværk, bort fra gæstgiverstedet. Kender du den grovsmed, som har værksted henne på hjørnet?"

"Ja, det kan de være vis på. Det var ham, der gav mig dette blå øje i aftes."

"Skønne minde!" udbrød narren. "Nå, henne hos ham vil du genfinde din hest, at du ved det. Uden at indlade dig på forklaringer til hverken Per eller Poul sætter du dig på ryggen af den og rider tilbage til Paris. Du kender jo vejen. Du gør holdt og får Midas med dig, og så kan du sælge hesten."

"Næ, hvor jeg glæder mig til at se min søde Midas igen; jeg elsker det dyr. Men hvad skal jeg leve af undervejs?" spurgte munken bekymret.

"Jeg plejer ikke at lade mine venner gå omkring og tigge, således som I har for skik i Paulinerklosteret."

Og Chicot tog sin portemonnæ frem og gav munken en håndfuld dukater.

"Ædle sjæl!" sagde Gorenflot, bevæget over narrens gavmildhed. "Lad mig blive hos Dem, her i Lyon. Lyon er en dejlig, gæstfri by; den er kongerigets anden hovedstad."

"Du er dog et skrækkeligt fæhoved! Kan du ikke forstå, at jeg bliver ikke her? Jeg skal videre, alt hvad remmer og tøj kan holde, så jeg vil ikke råde dig til at følge med."

"Deres vilje ske, monsieur Chicot."

"Sådan skal det være, farlil; sådan holder jeg af dig."

Munken satte sig nu til rette ved den dødes leje, og narren gik ned og talte med værten.

"Har De hørt, mester Bernouillet, at Deres hus har været skueplads for en vigtig begivenhed?" begyndte han.

"Ih, nej! Hvordan det?" svarede den intet anende vært.

"I morges har han, den ivrige royalist og religionsfornægter, fået besøg af et sendebud fra Rom."

"Det har jeg jo selv fortalt Dem."

"Hør nu videre! Vor hellige fader, paven, hvem al magt her på Jorden er givet, vor hellige fader, paven, sendte altså bud til den sammensvorne, men det er rimeligt nok, at denne skurk ikke anede, hvorfor han fik så fint besøg."

"Hvad ville det sendebud da?"

"Gå selv op og se svaret på halsen af Deres gæst, så får De forklaring på gåden."

"De gør mig helt forskrækket."

"Tænk Dem, mester Bernouillet, denne retfærdighedshandling er fuldbyrdet under Deres tag. Hvilken ære har paven dog ikke vist Dem!"

Efter at have holdt denne lille tale, betalte Chicot værten ti dukater for opholdet og gik derpå ud og lod begge hestene føre frem.

Bernouillet fløj imidlertid op ad trappen til advokatens værelse, hvor han traf Gorenflot hensunket i bøn. Han gik hen til sengen og løftede sengetæppet.

"Således dør alle den sande, hellige religions fjender," sagde han med en forstående gestus til Gorenflot.

"Amen!" svarede munken.

Disse begivenheder forefaldt omtrent på samme tid, som Bussy overgav Diana til den gamle baron, der anså hende for død.

29. Hertugen af Anjou får meddelelse om, at Diana er i live

På dette tidspunkt er vi nået til slutningen af april.

Den store domkirke i Chartres var indvendig behængt med hvidt, og søjlerne var omvundet med løv, der på denne årstid for en stor del måtte erstatte blomster.

Kongen, som barbenet havde holdt sit indtog i Chartres, stod på bare fødder i kirkens midterskib og så efter, om alle hans venner og kavalerer pligtskyldigst havde indfundet sig på mødestedet på foreskrevet vis.

Dette var imidlertid såre langt fra at være tilfældet. Nogle havde fået ømme fødder af gadernes hårde stenbro og havde taget deres sko på igen, andre var blevet sultne eller trætte og havde søgt næring eller hvile i et eller andet gæstgiveri, hvor de lumskeligt havde sneget sig ind undervejs, og kun forholdsvis få havde haft mod til at blive i kirken. De stod nu med deres bare fødder på de kolde, fugtige stenfliser, iført lange bodsskjorter.

Den kirkelige ceremoni, som skulle bidrage til at skaffe en arving til Frankrigs krone, var næsten fuldbyrdet. Vor Frues to særke, som ansås for at have en frugtbargørende indflydelse, og som allerede havde gjort utallige mirakler, var med stor højtidelighed taget frem af guldskrinene, og folket, som i store masser var strømmet sammen for at overvære denne hellige

handling, bøjede sig i tavs ærbødighed for det undergørende linned.

I det mest højtidelige øjeblik hørte kongen, under den almindelige, åndeløse tavshed, en lyd som af undertrykt fnisen. Uvilkårligt spejdede han efter Chicot, for han mente, at Chicot var den eneste, der kunne være fræk nok til at le i en sådan stund. Det var imidlertid ikke narren og kunne ikke være narren, der lo, for, desværre: Chicot var jo borte. Kongen havde, som man vil huske, pludselig tabt ham af syne på vejen til Fontainebleau, og siden havde han ikke hørt noget til ham. Hans Majestæt havde åbenbart hørt fejl; der var ingen, der lo. Derimod bemærkede han en mand i ridedragt, som søgte at bane sig vej igennem kirken; hans lange støvler var overstænket med landevejssnavs, og det var let at se, at han havde redet stærkt. Da rytteren opdagede, at kongens blik var rettet på ham, blev han stående stille i koret med alle ydre tegn på dyb ærbødighed; man så straks på hans holdning og klædedragt, at han var hofmand. Skønt den nys ankomne altså nu forholdt sig rolig, undgik han ikke et straffende blik fra kongen, som var blevet stødt over den støjende måde, han var trådt ind i kirken på, og over den dragt, han bar, idet den i ingen henseende svarede til den, hoffet havde anlagt i dag i følge allerhøjeste befaling.

Den fremmede tøvede dog kun et øjeblik; derefter fortsatte han med lydelige trin over stenfliserne sin afbrudte vandring hen til hertugen af Anjous stol, hvor han kastede sig på knæ.

Hertugen syntes dybt hensunket, ikke i bøn, men i sine tanker, og havde ikke skænket denne scene den ringeste opmærksomhed. Først da den fremmede var kommet i hans

umiddelbare nærhed, vendte han sig om med et sæt og udbrød halvhøjt:

"Bussy!"

"Goddag, Deres Højhed," svarede adelsmanden, som om han havde set ham lige fornylig, og som om intet af vigtighed var passeret, siden de sidst sås.

"Du må jo være gal," sagde fyrsten til ham, "at komme stormende her midt ind i domkirken."

"Jeg må tale med Dem straks."

"Så skulle du være kommet noget før."

"Det kunne jeg ikke."

"Hvad er der sket i de tre uger, du har været borte?"

"Det er netop det, jeg skal tale med Dem om."

"Du får vente, til vi er kommet ud af kirken."

"Det er pokkers kedeligt."

"Tys, nu er vi straks færdige; vær bare tålmodig. Vi går hjem til mig efter gudstjenesten."

"Det er et ord, Deres Højhed."

Under den sidste del af deres samtale havde kongen taget Vor Frues grove særk udenpå sin egen, og dronningen havde med bistand af sine damer gjort det samme. Derpå knælede kongeparret i inderlig bøn, og alle de tilstedeværende dukkede hovederne helt ned til gulvet. Så rejste kongen sig op, tog særken af og skred hen imod kirkedøren efter at have bøjet sig til afsked for ærkebispen og dronningen.

Han standsede på halvvejen, da han fik øje på Bussy.

"Nå," sagde han, "De synes rigtignok ikke at være meget gudfrygtig af Dem, siden De ikke kan bekvemme Dem til at

lægge silken og guldet, så længe Deres konge bærer vadmel og uld."

"Deres Majestæt," svarede Bussy med anstand, skønt sydende af utålmodighed over at blive opholdt, "ingen ofrer sig mere end jeg for Deres Majestæts tjeneste, selv ikke de, hvis kjortel er af det tarveligste stof, eller hvis fødder er mest forrevne, men jeg kommer fra en lang og anstrengende rejse, og jeg har først i morges fået meddelelse om Deres Majestæts pilgrimsvandring til Chartres. På fem timer har jeg tilbagelagt elleve mil for at kunne være til Deres Majestæts disposition; dette er grunden til, at jeg ikke har fået skiftet tøj, hvilket for øvrigt ikke ville være blevet bemærket, hvis jeg roligt var forblevet i Paris og ikke havde bestræbt mig for at føje mine bønner til Deres Majestæts."

Denne forklaring syntes nogenlunde at tilfredsstille kongen, men da han ikke ville støde sine venner, der trak på skuldrene ad Bussys ord, svarede han intet og fortsatte sin vej.

Bussy lod kongen gå forbi uden at fortrække en mine.

"Ser du ikke, at Schomberg, Quélus og Maugiron trækker på skuldrene ad din undskyldning?" spurgte hertugen af Anjou.

"Jo, vist ser jeg det, Deres Højhed, men jeg er for god kristen til at slå dem ned her i kirken."

Hertugen følte sig beroliget ved denne erklæring, og efter at han havde lovet at skynde sig så meget som muligt med at komme tilbage, gik han hen og tog afsked med sin broder, kongen, der villigt gav ham tilladelse til at vende hjem til Paris, når han selv fandt for godt. Hertugen lukkede sig derpå inde med Bussy på et af de værelser i gæstgivergården, der var anvist ham til bolig.

"Så, kammerat, sæt dig nu ned og beret dine eventyr. Jeg var sikker på, du var død og borte."

"Det tror jeg gerne, Deres Højhed."

"Hele hoffet har klædt sig i hvidt af glæde over din forsvinden, og mangt et hjerte har atter banket uden frygt for første gang, efter at du har lært at håndtere et sværd. Men det var nu ikke det, vi skulle tale om. Du har altså været på spor efter den ukendte skønne. Hvem er hun så, og hvad fik du ud af dine bestræbelser?"

"Som man reder, så ligger man, Deres Højhed. Det er alt, hvad jeg kan svare Dem."

Bussys uforskammethed gjorde mindre indtryk på hertugen end selve de gådefulde ord.

"Forklar dig tydeligere, og overlad til Chicot at tale i gåder," sagde han.

"Intet er lettere, Deres Højhed. Det vil være tilstrækkeligt, om Deres Højhed tager hukommelsen til hjælp."

"Hvem er den dame?"

"Jeg troede, Deres Højhed havde genkendt hende."

"Det var altså hende? Har hun talt til dig?"

"Selvfølgelig; det er kun spøgelser, der ikke taler. Men mener Deres Højhed efter dette, at De havde ret til at tro hende død, til at *håbe*, at hun var død?"

Hertugen syntes pinligt berørt af sin hofmands djærve ord.

"Skønt Deres Højhed har forfulgt denne ædelbårne, unge pige," fortsatte Bussy, "er hun dog sluppet fra forfølgelsen med livet, men derfor er Deres brøde ikke mindre, for hendes lod er blevet mere ulykkelig, end om hun var død."

"Hvad er da hændt hende?" spurgte hertugen urolig.

"Der er hændt hende det, at en mand har frelst hendes ære og liv, men denne mand har krævet en sådan betaling, at hun må begræde den tjeneste, han har ydet hende. Deres Højhed! For at undgå at blive hertugen af Anjous elskerinde har den ulykkelige kvinde kastet sig i armene på en mand, som hun hader og afskyr. I dette øjeblik hedder hun madame de Monsoreau."

Ved disse ord afløstes den bleghed, som hidtil havde dækket fyrstens ansigt, af en dyb, rød farve. Blodet fo'r ham til hovedet med en sådan voldsomhed, at det var nær ved at springe ud af øjnene på ham.

"Guds død!" udbrød han med en stemme, der dirrede af raseri. "Er det vist?"

"Har Deres Højhed grund til at tvivle om mit ord?" spurgte Bussy og knejsede med nakken.

"Det var ikke sådant ment, Bussy. Jeg studsede kun ved tanken om, at en af mine egne, betroede mænd kunne føre mig så skændigt bag lyset. Kunne *du* have gjort det, Bussy?"

"Jeg kunne have gjort endnu mere, Deres Højhed. Jeg ville have mindet Dem om, at Deres ære var på gale veje."

Dette dristige svar havde ikke den virkning på hertugen, som man skulle have tænkt sig. Han var atter nogenlunde rolig og indskrænkede sig til at søge at overbevise Bussy om, at hans hensigter overfor Diana havde været hæderlige, og endvidere, at Monsoreau havde vist sig som en forræder, idet han havde tilbudt hertugen at give Diana i hans vold og derefter var optrådt som den unge dames beskytter, blot for derved at bringe Diana til at stå i gæld til ham selv. Til bevis på denne påstand fremlagde han et brev fra hofjægermesteren, hvoraf

Bussy med undren så, at hertugens ord måtte stå til troende. Brevet indeholdt følgende:

> "Jeg beder Deres Højhed være rolig: vort kup kan udføres uden skygge af risiko. I aften tager vedkommende unge dame på et otte dages besøg. Lad mig blot råde og vær ikke ængstelig. Det skal nok blive godt alt sammen. Den unge dames betænkeligheder vil sikkert svinde, når hun står overfor Deres Højhed. Jeg skal imidlertid handle for os begge, og i aften vil hun være i god behold på Beaugé.
>
> Deres Højheds underdanigste tjener
>
> *Bryant de Monsoreau."*

"Hvad mener du om det, Bussy?" spurgte fyrsten.

"Jeg mener, at der har monsieur de Monsoreau spillet Deres Højhed et slemt puds. Han har fået Dem til at tro på den unge dames død og har selv bortført hende. Hofjægermesterens kærlighed må tjene ham til undskyldning," tilføjede Bussy med bitter spot.

"Han har indbildt den unge piges fader, at det var Dem, der var ransmanden. Derefter har han tilbudt faderen sin støtte og har fremstillet sig på slottet Beaugé med et brev fra baron de Méridor. Endelig har han lagt til med en båd udenfor slottets vinduer og bortført den unge dame, og efter så at have spærret hende inde, har han tvunget hende til at gifte sig med ham ved at udmale alle mulige rædsler for hende."

"Kan man måske ikke kalde det den skændigste utroskab?" spurgte hertugen opbragt.

"Deres Højheds eget forræderi dækker over hofjægermesterens," svarede Bussy uden at betænke sig.

"Bussy! Jeg vil have hævn."

"Det kan da ikke være Deres Højheds alvor. Fyrster hævner sig ikke, de straffer!"

"Jamen, hvordan skal jeg straffe denne Monsoreau?"

"Ved at give Diana hendes røvede frihed tilbage. Man har tvunget hende til at gifte sig, altså er ægteskabet ugyldigt. I det øjeblik, De ophæver dette giftermål, har De handlet således, som det sømmer sig en adelsmand og ædel fyrste."

Den iver, hvormed Bussy antog sig den forfulgtes sag, vakte hertugens mistanke.

"Hvor varmt du taler hendes sag, Bussy! Man skulle tro, du havde noget til overs for vedkommende dame."

"Det er kun mit rygte, jeg søger at forsvare. Jeg vil ikke have, at man skal kunne sige om grev Bussy, at han tjener en troløs fyrste, en æreløs mand."

"Hvordan skal jeg få ophævet det ægteskab?"

"Ved at lade faderen, baron de Méridor, blande sig i sagen. Han er netop i Paris, Deres Højhed, i sin datters umiddelbare nærhed. Ham må De se at få i tale og gøre ham begribeligt, at han kan stole på Dem. Sørg for, at han kommer til at se en beskytter, ikke en fjende, i Dem, så vil han velsigne Dem som sin gode engel, mens han tidligere har afskyet og forbandet Dem."

"Han skal være en meget indflydelsesrig mand i sin hjemstavn," bemærkede fyrsten.

"Det er ikke det, det kommer an på. De må først og fremmest betænke, at han er fader, at hans datter er stedt i vånde, og at

han, som fader, tager levende del i sit barns ulykke."

"Hvornår kan jeg træffe ham?"

"Når vi kommer hjem til Paris. Men er det nu også bestemt, at Deres Højhed vil gøre noget alvorligt?"

"Jeg sætter min fyrstelige ære og mit adelige ord i pant."

"Hvornår rejser Deres Højhed?"

"I aften. Følger du med?"

"Nej, jeg tager i forvejen. Hvor træffer jeg Deres Højhed igen?"

"I morgen, hen ad klokken tolv, ved Hans Majestæts morgenkur."

"Farvel, Deres Højhed! På gensyn!"

Bussy spildte ikke et øjeblik. Han fortæredes af en brændende længsel efter at bringe sin elskede og den gamle baron en smule trøst, og i løbet af fem timer havde han tilbagelagt den samme strækning, som hertugen sovende i sin bærestol var femten timer om at nå til ende med.

30. Chicot vender tilbage til Louvre, hvor han modtages med åbne arme af sin ven og beskytter, kong Henri den Tredje

Hele Louvre hvilede endnu i søvnens arme. Klokken var først elleve om formiddagen. Skildvagterne listede sagte om, og de vagthavende officerer samtalte med dæmpet hvisken. Kongen skulle have ro efter den besværlige pilgrimsfærd.

To mænd begærede samtidig at indlades i Louvre; begge var de til hest: den ene på en fuldblods araber, den anden på en skumdækket andalusier.

De havde gjort holdt foran hovedindkørslen til slottet, og de havde ikke så snart fået øje på hinanden, før den yngste med en ærbødig hilsen henvendte disse ord til den ældste:

"Goddag, monsieur Chicot; hvorledes behager De at befinde Dem i denne skønne morgenstund?"

"Ih, se goddag, grev Bussy! Det var da morsomt at se Dem."

"De agter at gøre Hans Majestæt Deres opvartning ved morgenkuren?" spurgte Bussy.

"Ligesom De, kan jeg tænke?"

"Nej. Jeg agter at hilse på Hans Højhed, hertugen af Anjou. De ved, monsieur Chicot, at jeg ikke er så lykkelig at være særlig

højt anskrevet hos Hans Majestæt."

"Det tjener kongen, men ikke Dem, til dadel," bemærkede Chicot med udsøgt høflighed.

"Kommer De langvejs fra?" spurgte Bussy. "Jeg har hørt, De var på rejse."

"Jeg har foretaget en lille jagtudflugt. Men *De* har nok også været ude at rejse, ikke sandt?"

"Jo, ganske rigtigt. Jeg har været en tur omkring i landet. Turde jeg for resten bede Dem gøre mig en tjeneste?"

"Det er mig kun kært, hvis jeg i nogen retning kan være grev Bussy til nytte," svarede Chicot.

"De, den benådede, har let ved at komme ind i Louvre. *Jeg* må vente i forgemakkerne. Ville De derfor være så elskværdig at underrette hertugen af Anjou om, at jeg venter."

"Jamen, når hertugen er i Louvre, vil han utvivlsomt overvære kongens morgenkur. Hvorfor følges De da ikke med mig?"

"Jeg holder ikke af at møde kongens onde øjne, selv om han ganske vist ikke har forvænt mig med nådige smil."

"Vent blot," sagde narren, "det bliver nok anderledes."

"De giver Dem vel ikke af med hekseri, monsieur Chicot?"

"Undertiden. Frisk mod, grev Bussy! Kom nu blot med."

Narrens overtalelse lykkedes. Han og greven fulgtes ad ind på slottet, hvorefter Chicot stilede imod kongens sovegemak, mens Bussy opsøgte hertugen af Anjou, der jo beboede det værelse, som forhen havde hørt til dronning Marguerites lejlighed.

Kongen var lige vågnet og havde ringet. En sværm af kammertjenere og venner havde oversvømmet hans gemak, og hønsekødsuppen og postejerne var allerede fortæret, da narren

nok så ugenert trådte ind til sin ærværdige herre og konge og gav sig til at spise og drikke af hjertens lyst, endnu førend han havde sagt goddag.

"Ah! Der har vi desertøren," udbrød kongen med slet skjult henrykkelse. "Din infame landstryger, hvor har du nu været henne og anrette ulykker?"

"Så sagte, så sagte, lille Henri! Du glemmer nok den gang, da du løb din vej fra Polen. Da lignede du påfaldende en hare, der forfølges af hunde."

"Nu begynder mit Helvede igen," sagde kongen, "efter at jeg i hele tre uger har haft det så fredeligt."

Majestæten mente næppe disse ord alvorligt; dertil var han alt for glad over narrens tilbagekomst, selv om Chicot lod ham høre mange drøje sandheder. Også nu måtte kongen underkaste sig et helt krydsforhør, mens narren stadig gjorde sig til gode med levningerne fra det kongelige morgenmåltid.

"Har vi mange penge i kassen, lille Henri? Det var ingen skade til, for så ville vi rigtig holde fest. Under min lange fraværelse har jeg udtænkt en ypperlig plan til et optog i tre akter. Først ser man en skare af bodsøvende, som vandrer fra Louvre til Montmartre kun iført skjorte og bukser. På vejen haler de hinanden i håret og pisker løs på hinanden af al magt. I anden akt optræder den samme skare, kun med bukser på. Denne gang vandrer den fra Montmartre til Paulinerklosteret, alt mens de optrædende hudfletter hinanden. Endelig ser man dem atter på tilbagevejen fra Paulinerklosteret til Louvre, men nu er de helt nøgne og sønderflænger hinandens ryg og skuldre med drabelige svøbeslag. Jeg havde egentlig også tænkt mig, at vi skulle lade dem gå over Grèvepladsen, hvor bøddelen skulle

stå parat til at brændemærke dem, alle som en; den scene ville være overordentlig virkningsfuld. Men på den anden side faldt det mig ind, at Vorherre nok har så meget svovl og beg til rest fra Sodoma og Gomorra, at han selv kan få den fornøjelse at riste de gode herrer. Lad os imidlertid slå gækken løs så længe, indtil vi kan få ordnet den fest i alle enkeltheder."

Narren fortsatte endnu i nogen tid sine bidende spydigheder, da han endelig blev afbrudt, ved at hofjægermesteren, monsieur de Monsoreau, trådte ind.

"Goddag, min kære hofjægermester," sagde kongen, "har De snart indrettet en større jagt for os?"

"Når det behager Deres Majestæt. Der skal være ikke så få vildsvin i Saint-Germain."

"Jamen, det er så farligt at jage vildsvin," bemærkede Chicot. "Kong Charles den Niende var nær ved at blive dræbt på en vildsvinejagt, og desuden får vi vabler i hænderne af at holde på de hårde jagtspyd. Det er for resten ikke så længe siden, din hofjægermester har nedlagt en ulv."

"Hvor ved du det fra?" spurgte kongen.

"Det ser man på hans blik," svarede narren.

Skummende af vrede vendte hofjægermesteren sig mod Chicot og sagde, idet han sendte ham et lynende øjekast:

"Tag Dem i agt, monsieur Chicot. Jeg, som ikke er vant til at færdes ved hoffet, forstår ikke at omgås narre, og jeg advarer Dem imod at fornærme mig, når jeg i tjenesteanliggender står overfor min konge."

"Ja, så er De sandelig en modsætning til os hoffolk. Vi morede os kosteligt over den sidste narrespøg."

"Og hvad bestod den i?" spurgte Monsoreau.

"I Deres udnævnelse til hofjægermester. Det er da et slående bevis på, at lille, søde Henri i alt fald er mere gal end jeg, selv om han er mindre nar."

Kongen søgte at forebygge en strid ved at føre samtalen ind i et andet spor. Det havde kun til følge, at den uforbederlige Chicot gjorde ham selv til skive for nogle ret utilslørede hentydninger til forholdet mellem kongen og dronningen. Hoffet morede sig brillant, og kongen nøjedes atter med at sige:

"Lad os tale om noget andet."

Imidlertid havde Monsoreau set sit snit til at hviske til narren:

"De vil måske være så elskværdig at vente mig henne i den sidste vinduesfordybning."

"Bevares, hr. hofjægermester, med største fornøjelse!"

"Nu spøg til side, hr. nar," begyndte Monsoreau, da han og Chicot stødte til hinanden i den aftalte vinduesfordybning. "Læg vel mærke til, at De nu står overfor en adelsmand, som forbyder Dem at le ad ham. Forstår De, jeg forbyder Dem det, hvis ikke De vil udsætte Dem for endnu flere prygl end dem, De fik af monsieur de Mayenne."

Chicots øjne lynede, men tilsyneladende rolig svarede han:

"Tak, hr. hofjægermester, fordi De minder mig om, hvad jeg skylder monsieur de Mayenne. De ønsker måske, at jeg også skal stå i gæld til *Dem*? Jeg har såmænd intet imod at skænke Dem plads i min venlige erindring."

"Jeg synes, De glemmer den vigtigste af Deres kreditorer," bemærkede Monsoreau.

"Det var da mærkværdigt," sagde Chicot, "jeg gør mig ellers til af en udmærket hukommelse. Hvem kan det være?"

"Mester Nicolas."

"Der tager De fejl, hr. hofjægermester. Nicolas har fået sin betaling; han og jeg er kvit," erklærede narren med uhyggelig alvor.

I dette øjeblik blev samtalen afbrudt af Bussy, som kom for at melde hofjægermesteren, at hertugen af Anjou begærede at tale med ham.

"Med mig?" spurgte Monsoreau i en urolig tone.

"Med Dem, hr. hofjægermester," svarede Bussy. "Jeg tillader mig at overbringe hertugen den besked, at De vil komme, så snart De har taget afsked med kongen."

Monsoreau havde forgæves søgt at udforske på Bussys ansigt, hvad grunden vel kunne være til hertugens begæring om en samtale, men grevens miner var aldeles uigennemtrængelige. Denne fuldendte hofmand var vant til at beherske sig i enhver forekommende situation.

Bussy traf ved sin tilbagekomst hertugen i færd med på ny at læse det brev, vi allerede kender.

"Han kommer snart, Deres Højhed."

"Han aner vel ikke uråd?" spurgte hertugen.

"Og hvad så? Er han ikke Deres Højheds pligtskyldige tjener? Er det ikke Dem, der har trukket ham frem af ubemærketheden? Er det ikke Dem, der atter kan støde ham tilbage i mørket?"

Hertugen hørte adspredt på disse spørgsmål. Han var meget stærkt optaget af de kommende begivenheder, som sikkert ville koste ham anspændelsen af al hans handle- og viljekraft.

"Hans brøde er vel den samme i dag som i går?" fortsatte Bussy ufortrødent. "Alt samler sig som en hovedsum i dette: at

han forræderisk har bortført en ung, adelig dame, som han svigagtigt har tvunget til ægteskab ved midler, som er en adelsmand uværdige. Jeg beder Deres Højhed ved alt, hvad der er helligt, i Dianas og hendes faders navn, om at være stærk."

"Du har mit ord," svarede hertugen.

"Ofrene for dette rænkespil venter i ængstelig spænding på udfaldet af Deres Højheds møde med skurken."

"Diana skal få sin frihed. Det lover jeg på ære og samvittighed."

"Skaf hende fri, og Deres Højhed er i sandhed en ædel fyrste," svarede Bussy og kyssede ærbødigt hertugens hånd, der havde underskrevet mangt et sveget løfte, og ved hvilken mangen en falsk ed var svoret.

Der hørtes skridt i forværelset.

"Nu kommer han," sagde Bussy.

"Lad monsieur de Monsoreau træde ind," befalede hertugen med en stemme, hvis strenge tonefald var et gunstigt varsel for Dianas skæbne.

Bussy, der denne gang var sikker på at nå det mål, hans ærgerrighed stilede mod, ventede udenfor i korridoren sammen med en mængde andre adelsmænd, som agtede at gøre hertugen deres opvartning. Han blandede sig imellem sine ligestillede, og alle veg ærbødigt til side for ham, så afholdt var han for sine personlige egenskabers skyld, så frygtet var han på grund af sin høje stjerne hos hertugen.

Det kostede Bussy en svær kamp at lægge skjul på den forfærdelige angst, som knugede hans hjerte, mens han afventede resultatet af det spil, hvor hele hans livs lykke var den ene indsats.

Det var givet, at kampen ville blive hård. Bussy havde set tilstrækkeligt til at vide at Monsoreau ville værge sig til det sidste, men han vidste også, at det ville være hertugen en let sag at bryde al modstand. Spændt lyttede den unge adelsmand til hver en lyd, som nåede hans øre inde fra hertugens kabinet. Han skælvede af fryd, når stemmerne lød højt og bydende; så følte han sig overbevist om, at fyrsten ville holde ord. Minut efter minut gik, men trods stilheden, som herskede blandt de ventende hofmænd, var det ikke længere muligt at opfange den svageste lyd. Et kvarter var forløbet, da døren åbnedes og lyden af muntre stemmer trængte ud til Bussy. Denne munterhed bragte adelsmandens mod til at svinde; han vidste, at hertugen og hofjægermesteren var alene i gemakket, og det var ham en gåde, hvorledes deres samtale kunne være kommet ind i et så fornøjeligt spor.

Straks efter nærmede de talende sig, dørforhænget løftedes, og Monsoreau trådte baglæns, dybt bukkende, ud fra hertugens gemak. Hertugen fulgte ham lige til tærsklen og tog afsked med følgende ord:

"Farvel, farvel, min ven! Så er den sag i orden."

"Min ven! Guds død, hvad er meningen med det?" mumlede Bussy.

"De mener, Deres Højhed, at det bedste, jeg kan gøre nu for tiden, er at gå åbenlyst til værks?" spurgte Monsoreau. "Så vil jeg altså præsentere hende for Hans Majestæt i aften."

"Ja, ja! Jeg skal nok ordne det hele på forhånd," lovede hertugen.

Derpå bøjede han sig henimod Monsoreau og hviskede noget til ham.

"Selvfølgelig, Deres Højhed," svarede hofjægermesteren, hvorpå han atter bukkede til afsked for hertugen, som kastede et søgende blik ud over de tilstedeværende, uden at han dog fik øje på Bussy, der holdt sig skjult bag et forhæng.

"Mine herrer," udbrød Monsoreau derpå og vendte sig imod de forbavsede hofmænd, "tillad mig at gøre Dem bekendt med en nyhed. Hans Højhed hertugen har bemyndiget mig til at offentliggøre mit allerede for en måned siden indgåede ægteskab med baronesse de Méridor. Med Hans Højheds tilladelse skal jeg have den ære at præsentere min hustru ved hoffet i aften."

Bussy vaklede. Skønt slaget ikke mere kom uventet, var det dog næsten knusende. Han trådte frem fra sit skjul og sendte hertugen et blik så fuldt af foragt, at hertugen rædselsslagen trak sig tilbage og dækkede sit tilbagetog ved hastigt at dreje nøglen om i låsen.

Bussys varme, sydende blod fo'r ham til hovedet, hans hånd famlede mekanisk efter den dolk, der stak i hans bælte, han drog den halvt ud af skeden, men da var hans kraft brudt, da lammedes hans fyrige, opbrusende hidsighed af den bitre, sønderrivende smerte, som fyldte hans sjæl. Han indså, at han ikke turde tøve et øjeblik, hvis han ikke ville risikere at røbe sin vanvittige sorg. Han forlod korridoren og gik ad en hemmelig trappe ned i Louvreslottets gård, steg til hest og satte af sted i galop til Rue Saint-Antoine.

Den gamle baron og Diana ventede i feberspænding det svar, Bussy havde lovet dem. De så ham komme, bleg, med fortrukket ansigt og blodunderløbne øjne.

"Foragt mig, had mig," var hans første ord. "Jeg bildte mig ind at være noget, jeg er kun et støvgran; jeg troede at have nogen magt; jeg har ikke engang kraft til at rive hjertet ud af livet på mig selv. Frue, De er monsieur de Monsoreaus lovmæssige hustru og skal i aften præsenteres ved hoffet. Jeg er en stakkels afsindig tåbe og hertugen af Anjou er absolut en nidding, en skurk."

Med disse ord forlod Bussy atter fader og datter, og mens disse hengav sig til deres grænseløse sorg, kastede han sig på sin hest og red af sted i vanvittig fart, uden mål og med, blot søgende at dæmpe den uendelige kval, som næsten truede med at sprænge hans bryst. Hvor han fo'r frem på sit ville ridt, udbredte han skræk og rædsel.

31. Den gode sag ligger under for svagheds og ondskabs forenede kræfter

Det turde måske være på tide at forklare det pludselige omslag, som var foregået i hertugens forhold til Monsoreau. Da Bussy havde forladt hertug François, havde han virkelig grund til at håbe det bedste med hensyn til sine planers fremgang. Fyrsten var ramt på sine to mest sårbare punkter: sin forfængelighed og sin frygt for at blive draget ind i den skandale, som Bussy havde truet med på baron de Méridors vegne. Disse to følelser havde udrettet det mest mulige for at frembringe en blodig hævntørst i hertugens sind, og den strenge mine, han modtog hofjægermesteren med, syntes at bebude en nær forestående eksplosion.

"Deres Højhed har ladet mig kalde," sagde Monsoreau med tilkæmpet fatning og kastede et blik på tapetet, idet han anede, hvad der gærede i hertugen. Det var, som om han søgte at læse sin skæbne på væggen, eller det var vel snarere for at samle sit mod, at han viste kabinettets udstyrelse så megen interesse.

"Frygt ikke, hr. hofjægermester," sagde hertugen. "Der er ingen skjult bag tapeterne; vi kan tale frit og uforbeholdent med hinanden. De er jo min trofaste tjener, monsieur de Monsoreau, og er mig personlig meget hengiven; dét falder det mig ikke ind at tvivle om. De har ved mange lejligheder, tilsidesat hensynet til Dem selv, ringeagtende faren, ja selv

faren for Deres liv, ydet mig støtte i mine foretagender og afsløret de rænker, man har spundet imod mig. Det ved jeg alt sammen, men jeg ved også, at De er så fintfølende og så beskeden, at De aldrig af Dem selv ville gøre den ringeste hentydning til de tjenester, jeg har modtaget af Dem. Derfor må jeg selv gribe enhver anledning til at fremhæve Deres fortjenester. Med hensyn til denne sidste, sørgelige tildragelse, jeg mener den stakkels Diana de Méridors bortførelse, den er jo også gået Dem nær til hjerte?"

"Jeg har oprigtigt beklaget den, og Deres Højhed ...?"

"Jeg? Ak, ja, De ved, hvor jeg har angret det skæbnesvangre indfald. Jeg har haft al mit venskab for Dem behov for at glemme, at jeg ikke ville have fået bortført Diana uden Deres hjælp."

Monsoreau mærkede brodden og havde vanskelighed ved at slå sig til ro med den tanke, at disse ord skulle skyldes blot og bart samvittighedsnag.

"Deres Højhed," svarede han, "Deres medfødte godhed forleder Dem til overdrivelse. De er ikke mere skyld i denne unge piges død end jeg, idet det slet ikke har været Deres hensigt at drive voldshandlingerne til en sådan yderlighed. Katastrofen skyldes et uheld af den slags, som kan indtræffe til enhver tid."

"Døden har jo den fordel," indskød hertugen og sendte Monsoreau et gennemborende øjekast, "at den indhyller alt i evigt, uigennemtrængeligt mørke."

Hertugens stemme dirrede tilstrækkeligt til, at Monsoreau følte sig overbevist om, at denne tale fremkaldtes ved noget andet end samvittighedsnag.

"Deres Højhed," sagde han, "tør jeg tale frit?"

"Intet må afholde Dem derfra," svarede hertugen.

"Jeg indrømmer, Deres Højhed, at når man taler med en fyrste, som i lige grad udmærker sig ved alle sjælelige egenskaber, bør frimodigheden være grundlaget for samtalen. Når jeg ikke desto mindre har tøvet med at være oprigtig, så er det, fordi Deres Højhed ikke har fundet sig beføjet til at være oprigtig overfor mig. Jeg ved, hvad Deres Højhed ville sige mig."

"Lad høre da!"

"Deres Højhed ville lade mig forstå, at Diana de Méridor ikke er død, og at De, der troede at have forårsaget hendes død, kan spare sig samvittighedsnag."

"De er på min ære en trofast tjener! De ved, at jeg har været nedbøjet og brødebetynget; De ved, at jeg har været plaget af stygge drømme siden denne unge kvindes død, og dog har De ladet mig leve således, skønt De med et eneste forløsende ord kunne have skånet mig for alle disse lidelser. Hvorledes skal jeg finde ord til at betegne Deres opførsel, hr. hofjægermester?" spurgte hertugen med en stemme, hvis høje, skærende toner bebudede, at hans vrede nærmede sig det kritiske punkt.

"Deres Højheds ord lyder som en anklage," bemærkede Monsoreau.

"Således er de også ment, forræder," skreg hertugen, idet han gik et skridt hen imod hofjægermesteren. "Du har bedraget mig, du har franarret mig den kvinde, som jeg elskede. Nægt det, om du tør, din elendige skurk."

"Jeg nægter det ikke, Deres Højhed," svarede Monsoreau, frygtelig bleg, men fattet og stolt. "Deres Højhed burde tale lidt

mere dæmpet og betænke, at det er til en adelsmand, De taler, til en, der trofast tjener …"

Ved disse ord brast hertugen i krampagtig latter.

Monsoreau lod sig ikke forstyrre, men fortsatte truende:

"Til en, der trofast tjener *kongen*."

Hertugen holdt forbløffet inde ved at høre dette ord.

"Hvad mener De?" spurgte han.

"Jeg mener," svarede Monsoreau, "ydmygt og underdanigt, at Deres Højhed må kunne forstå, at jeg har lige så megen ret til denne kvinde som De."

Denne dristighed overvældede hertugen, han vidste ikke, hvad han skulle svare.

"Min undskyldning må søges i, at jeg elskede Diana de Méridor lidenskabeligt," fortsatte hofjægermesteren.

"Jeg med!" svarede hertug François med uforlignelig værdighed.

"Det er sandt, Deres Højhed, men Diana de Méridor elskede ikke Dem."

"Elskede hun måske dig?" spurgte hertugen, som atter var ved at tabe ligevægten.

Monsoreau gjorde en bekræftende gestus.

"Du lyver! Det er løgn!" skreg hertugen. "Du har øvet tvang imod hende, ligesom jeg selv forsøgte. Der er blot den forskel imellem os to, at *jeg* havde uheld med mig, mens *du* har været mere heldig. Jeg brugte kun magt; du brugte desuden list. Hvad vedkommer det mig, at du elskede hende?"

"Deres Højhed! Jeg …"

"Truer du, din giftsnog?"

"Deres Højhed! Tag Dem i vare!" sagde Monsoreau og bøjede sit hoved som en tiger, der vil foretage det afgørende spring. "Jeg elskede hende, siger jeg Dem, og jeg er ikke i Deres, men i kongens tjeneste. Min hustru tilhører mig som min ejendom. Selv ikke kongen kan tage hende fra mig. Jeg har taget hende, fordi jeg ville eje hende."

"Du har taget hende," udbrød François, og styrtede henimod den sølvklokke, der stod på hans arbejdsbord, "men du skal komme til at give hende tilbage."

"De tager fejl, Deres Højhed," svarede Monsoreau og stillede sig i vejen for fyrsten. "Opgiv Deres plan om at skade mig, forsøg ikke på at fornærme mig i vidners nærværelse, eller ..."

"Du skal give hende tilbage, siger jeg dig."

"Hun er min retmæssige hustru for Gud."

"Om hun så ti gange er din retmæssige hustru for Gud, skal du dog give hende tilbage til menneskene," fortsatte hertugen opbragt. "Jeg ved alt; du skal ophæve dit ægteskab, om det så var indgået for alle de guder, der har hersket i Himlen. I morgen skal Diana de Méridor gives tilbage til sin fader. I morgen skal du drage i landflygtighed derhen, hvor jeg befaler dig, og inden en time skal du have solgt dit hofjægermesterembede. Det er mine betingelser. Opfylder du dem ikke, skal jeg knuse dig, som jeg knuser dette glas."

Og fyrsten, der nu helt havde tabt besindelsen, greb en krystalpokal, en foræring fra den østrigske ærkehertug, og slyngede det imod Monsoreau, som dog undgik at blive ramt.

"Jeg afstår ikke min hustru, jeg opgiver ikke mit embede, jeg forlader ikke Frankrig," erklærede Monsoreau med afgørende bestemthed. "Jeg beder kongen af Frankrig om nåde og

beskyttelse, den konge, som er udvalgt i Paulinerklosteret; den nyvalgte hersker, den gode og ædle fyrste er alt for lykkelig over Himlens gunst, til at han ikke skulle bønhøre den første, der henvender sig til ham for at bede om nåde."

Monsoreau udtalte disse frygtelige ord med stadig stigende eftertryk. Hans øjne lynede, og hans hele skikkelse bar præget af urokkelig viljestyrke.

Hertug François blegnede. Han skyndte sig at trække det tunge tæppe for døren, for at udenforstående ikke skulle kunne lytte.

"Det er godt, greve! Fremfør Deres ansøgning, men sagte!"

"Jeg vil tale med al den beskedenhed, jeg skylder Deres Højhed. Kærligheden er, som Deres Højhed ved, den farligste af alle lidenskaber, fordi den så let tager forstanden fangen og tiltvinger sig herredømme over viljen. Det var netop en sådan følelse, som alene kunne bringe mig til at glemme, at Deres Højhed havde kastet øjnene på Diana. Overvæld mig ikke med bebrejdelser; hør mit forsvar. Jeg så, at De var ung, rig og lykkelig og at De var kristenhedens øverste hersker, for det er De. Den skygge, som endnu står Dem i vejen, vil være let at fjerne. Jeg så den glimrende fremtid, som er Dem beredt; i sammenligning med den var min lykke kun ussel. Den lille blomst, som jeg begærede at plukke, hvad var den vel ved siden af al den herlighed, som De kun behøvede at udstrække hånden for at nå? Jeg tænkte ved mig selv: lad fyrsten drømme sine strålende drømme, lad ham lægge sine storslåede planer, der er hans felt. I skyggen af hans storhed vil jeg bygge min beskedne lykkes stråtække hytte. Han vil ikke engang lægge mærke til, at

jeg stjæler en perle af hans kongelige diadem. Deres Højhed! De vil tilgive mig!"

Fyrsten var beruset af det betagende maleri, som Monsoreau havde fremtryllet for ham. Han ville have overgivet sig straks, hvis ikke et andet billede havde trængt sig frem for hans øje. Han så Bussy, med funklende blik, stolt og ubøjelig, og dette syn gav den vaklende hertug kraft til at sige:

"Nej! Jeg kan ikke tilgive Dem. Gud være mit vidne på, at det ikke er for min egen skyld, jeg kræver denne strenghed. Det er en sørgeklædt fader, som kræver sin datter tilbage; det er en kvinde, tvunget til ægteskab, som råber til Himlen om hævn over Dem. En fyrstes første pligt er at øve retfærdighed; derfor vil jeg være retfærdig."

"Det er en konges første pligt at vise erkendtlighed. En konge må aldrig glemme den, han skylder sin krone, og De, høje hertug, De skylder mig Deres kongekrone."

"Monsoreau!" udbrød hertugen, endnu mere rædselsslagen end ved hofjægermesterens første stormløb mod hans viljes kun alt for let indtagelige skanse. "De vil altså forråde Deres konge, som De forrådte Deres fyrste?" sagde han med lav og skælvende stemme.

"Jeg holder med den, der rækker mig sin hånd, Deres Majestæt," fortsatte Monsoreau i en noget højere tone.

Den ulykkelige hertug vred sig i fortvivlelse. Bussys skrækindjagende billede stod stadig lige truende for ham.

"Jeg kan ikke," sagde han. "Monsoreau, De er en ædelttænkende mand; De forstår, at jeg ikke kan billige, hvad De har gjort? Deres bedrift er både Dem og mig uværdig; giv

afkald på den kvinde; bring dette offer, kære greve, og jeg skal holde Dem skadesløs med alt, hvad De forlanger."

"Elsker Deres Højhed da endnu Diana?" spurgte Monsoreau, i hvem skinsygen rasede.

"Jeg sværger Dem: nej!"

"Hvad er det da, som holder Deres Majestæt tilbage? Hun er min hustru. Er jeg ikke en fuldgod adelsmand? Har nogen ret til at blande sig i mine private forhold?"

"Hun elsker Dem ikke."

"Hvad vægt ligger vel på det?"

"Gør det for min skyld, Monsoreau."

"Jeg kan ikke. Betænk, Deres Majestæt, at ..."

Hertugen tørrede den kolde sved af sin pande. Den titel bragte ham fuldstændig ud af fatning.

"Ville De angive mig?" spurgte han.

"Uden betænkning!"

"Det er skændigt!"

"Sandt nok," svarede Monsoreau, "men jeg elsker højt nok til at kunne blive en skurk."

Hertugen gjorde en bevægelse hen imod Monsoreau, men denne standsede ham med et blik.

"Deres Højhed ville intet vinde ved at dræbe mig," sagde han, "der er visse hemmeligheder, som overlever de døde. Bliv *De* ved at være en barmhjertig konge; lad *mig* være Deres mest underdanige undersåt."

"Nuvel," sagde han, "hvad forlanger De?"

"At Deres Majestæt ..."

"Ulykkelige! Du vil altså have, at jeg skal falde på knæ og bønfalde dig?"

"Deres Majestæt!"

"Så tal," stønnede hertug François.

"Deres Majestæt! Vil De tilgive mig? Vil De forsone mig med baron de Méridor? Vil De underskrive min ægteskabskontrakt med Diana? Vil De beære min hustru med et smil den dag, da jeg skal have den ære at præsentere hende for dronningen?"

"Alt det vil jeg gøre. Du har mit ord."

"Og De, Deres Majestæt, vil blive siddende på den trone, jeg har sat Dem på."

Denne gang udtalte han ordene så blidt, at den høje titel kom til at klinge som liflig musik for hertugens øren.

"Nu har jeg kun tilbage," tænkte Monsoreau, "at få opsporet, hvor hertugen har fået sin viden fra."

Derefter foregik det optrin, om vi allerede har berettet om.

32. Kong Henri holder statsråd

I følge den aftale, monsieur de Monsoreau havde truffet med hertugen af Anjou, blev Diana samme dags aften præsenteret for dronningen.

Hans Majestæt, som altid varetog sine pligter med samvittighedsfuldhed, var gået tidligt til ro, fordi monsieur de Morvilliers havde givet ham et vink om, at der den følgende dag måtte afholdes statsråd for at drøfte vigtige sager.

Kongen havde været for søvnig til nøjere at udspørge kansleren, og først om natten, da han søvnløs kastede sig uroligt frem og tilbage på sit leje, faldt det ham ind, at muligvis hans dyrebare person kunne være truet af onde anslag. Monsieur de Morvilliers var i egenskab af rigets kansler samtidig chef for politiet, og måske var han kommet under vejr med en eller anden sammensværgelse.

Kongen ængstedes ved denne tanke og turde ikke være alene med sin tvivl; han stod op, iførte sig det nødvendigste og begav sig på vej til Chicots værelse, det samme, som havde været beboet af Saint-Luc med frue.

Narren lå og snorksov, og majestæten måtte gøre flere mislykkede forsøg, inden det lykkedes at bringe liv i ham.

"Hvad er der nu?" spurgte Chicot og gned sine øjne. "Du har da vel ikke fået et tilfælde af forstoppelse, Henri? Du spiste alt for meget krebsesuppe i aftes. Du er også forfærdelig bleg, lille ven."

"Å, snak," svarede kongen, "det er jo min maske. Jeg fejler slet ikke noget. Jeg kommer kun for at tale lidt med dig i anledning

af, at monsieur de Morvilliers var her i går og meddelte, at vi måtte holde statsråd. Der skulle forhandles forskellige vigtige sager. Hvad tror du, det kan være?"

"Det ved jeg såmænd ikke, lille Henri. Hvis det blot var for at spørge om det, du kom ind og vækkede mig, må du helst gå igen," erklærede Chicot fortrædeligt.

"Hvis det nu er en politisag! Politiet sorterer jo under monsieur de Morvilliers, og han opdager så meget."

"Så? Synes du det, Henri? Da vil jeg da gøre dig opmærksom på, at din kansler ikke er overdreven snedig. Husker du, at du, Quélus og Schomberg en gang fik en forfærdelig dragt prygl midt på gaden, en aftenstund? Kunne han måske opdage, hvem der var gerningsmanden? Det var for resten ingen andre end mig, hvis du gerne vil vide det."

"Var det dig, dit æsel?" udbrød kongen overrasket. "Jeg lader dig piske."

"Synes du ikke, jeg fører en kraftig næve, lille Henri?" spurgte narren uden at tage det fjerneste hensyn til kongens trussel. "Er du mig ikke taknemmelig, fordi jeg har givet dig bevis for, at dit politi er en jammerlig indretning, som i høj grad trænger til at reformeres? Nu må du ellers gerne gå; jeg kunne nok have lyst til at sove i fred resten af natten."

Kongen indså, at diskussionen måtte være afsluttet for denne gang. Han sukkede dybt og trak sig atter tilbage til sit gemak for at fortsætte sin ensomme grublen. Inden han endnu var nået ud af Chicots værelse, havde denne atter genoptaget sin afbrudte snorken.

Den næste dag blev rådet sat. Dets sammensætning bestemtes af kongens luner, og det bestod derfor i øjeblikket af

Quélus, Maugiron, d'Epernon og Schomberg, der jo alle havde været Hans Majestæts erklærede yndlinge i mere end et halvt år. Hertugen af Anjou og hofnarren var selvskrevne medlemmer, og endelig var der kansleren, monsieur de Morvilliers.

Denne sidste, som i dag skulle spille hovedrollen, trådte ind i rådssalen med dystre miner. På hele hans mørkklædte person stod det tydeligt at læse, at hans efterretninger ikke var de bedste. Han bukkede dybt for monarken og spurgte:

"Er jeg stedt for Deres Majestæts høje råd?"

"Tal, kansler; De står overfor mine bedste venner."

"Nuvel, Deres Majestæt; jeg skal tale. Det drejer sig om afsløringen af en farlig sammensværgelse, rettet imod Deres Majestæt."

Disse ord havde forskellig indflydelse på rådets forskellige medlemmer: Chicot standsede for et øjeblik sin sædvanlige yndlingsbeskæftigelse: at lave både af papir; hertugen af Anjou kastede et udfordrende blik på de tilstedeværende adelsmænd; kongen fo'r ængstelig sammen og bad kansleren om en tydeligere forklaring.

"Deres Majestæt," sagde denne og bukkede atter dybt, "jeg har i nogen tid holdt et vågent øje med enkelte misfornøjede borgere, folk i forskellige livsstillinger – håndværkere, købmænd, gejstlige, ja selv skoledisciple. Min erfaring har belært mig om, at sådanne urolige hoveder fornemmelig søger to anledninger til at give deres misfornøjelse udtryk: dels krig med udlandet, dels indre religiøse stridigheder. I hæren har jeg mine fortrolige, som underrettede mig om begivenhedernes gang; det gjaldt nu om at få foden indenfor kirkedøren. Også det er lykkedes mig, men med store bekostninger. I over to

måneder har jeg på statskassens regning måttet underholde et helt korps af spioner, som nok vidste, hvad deres hemmeligheder var værd. På denne måde har jeg fået opsporet de sammensvornes mødested; jeg har fået afsløret hele deres felttogsplan, som gik ud på intet mindre end at foranstalte en ny Bartholomæusnat. Udgifterne har i alt beløbet sig til halvandet hundrede tusind dukater."

"Ih! du store kineser!" udbrød Chicot, "for en bagatel af tusind dukater kunne du have fået hele hemmeligheden at vide hos mig, Henri."

Kansleren så højst betuttet ud ved denne meddelelse, og hertugen af Anjou, som under det foregående var blevet temmelig hed om ørerne, følte sig øjensynlig endnu mere utilpas.

"Det hele er såmænd ikke andet end den katolske liga," fortsatte narren, "den som enhver god borgermand kender; den er snart ti år gammel. Dens samlingssted er byens gader og torve, og dens hemmelige mærke består deri, at medlemmerne er klædt ligesom andre mennesker og bevæger benene skiftevis, når de går."

Kansleren smilede overlegent ad denne forklaring og tillod sig at bemærke, at en af hans udsendinge havde overværet et møde, som Chicot åbenbart ikke kendte noget til.

"Hvor blev det holdt?" spurgte kongen.

"I Paulinerklosteret," åbenbarede kansleren salvelsesfuldt, idet han godtede sig over den bestyrtelse, som dette ord frembragte.

"I Paulinerklosteret!" gentog kongen. "Hvad blev der bestemt?"

"At udnævne mænd, som skulle lede oprørsbevægelsen i hver enkelt provins, og at alle "Deres Majestæts elskede huguenotter" på en nærmere bestemt dag skulle hugges ned. Navnene på hovedmændene for ligaen har jeg også været så heldig at tilkøbe mig. Der er først en munk, broder Gorenflot, en djævlebesat fanatiker; alene at få hans navn at vide kostede mig ti tusind dukater."

"Stakkels fyr!" bemærkede Chicot, inderligt medynksfuld. "Jeg sagde jo nok, det ville tage en ende med forskrækkelse."

"Go ... ren ... flot," stavede kongen og nedskrev navnet. "Hvem flere?" spurgte han.

Monsieur de Morvilliers så sig rådvild og forlegen omkring, som om han ville tilkendegive, at han ikke kunne sige mere i vidners nærværelse.

Kongen lagde mærke til kanslerens tvivlrådighed og sagde:

"Tal frit ud, kansler, jeg er omgivet af lutter venner."

"Det er sandt, Deres Majestæt, men han, hvis navn jeg tøver med at udtale, har også mægtige venner."

"Mægtigere end jeg?" spurgte kongen, bleg af vrede og angst.

"Jeg beder Deres Majestæt tilgive, at jeg som statsmand har vænnet mig til at hviske, når det gælder hemmeligheder."

"Vi er jo alle statsmænd," indskød narren.

"Hr. kansler," udbrød hertugen af Anjou, "ønsker De, at vi skal trække os tilbage, imens De betror Hans Majestæt Deres hemmelighed?"

Kongen vinkede til hertugen, at han skulle blive siddende. Derefter gav han monsieur de Morvilliers den ønskede tilladelse til at hviske, og kansleren havde allerede med megen anstand nærmet sin mund til det kongelige øre, da der

pludselig opstod stor alarm i Louvre. Kongen rejste sig med et sæt, og hertugen greb til sit sværd, som om den truende støj nødvendigvis måtte været rettet imod ham. Majestætens yndlinge fo'r til vinduet, og Chicot gik hen og så ud i forværelset, og det blev ham, der fik æren af at løse gåden.

"Det er hertugen af Guise, der holder sit indtog i Louvre," sagde han.

"Ja, det er rigtigt, det er virkelig ham," bekræftede de fire adelsmænd.

"Hertugen af Guise," stammede François.

"Står hertugen i nogen forbindelse med det navn, De ville hviske til mig?" spurgte kongen monsieur de Morvilliers med dæmpet stemme.

"Ja, Deres Majestæt; det var ham, der førte forsædet ved mødet."

"Var der andre?"

"Ikke det, jeg ved," forsikrede kansleren.

Kongen så forskende på Chicot, som indtog en majestætisk holdning og befalede med skarp stemme og bydende gestus:

"Lad min kære fætter, hertugen af Guise, træde nærmere."

Derpå bøjede narren sig over imod monarken og hviskede:

"Jeg kender én til, Henri, men hans navn har du ikke nødig at nedskrive på din erindringstavle."

Dørvogterne åbnede nu fløjdørene ind til rådssalen, men kongen udbrød i en irriteret tone:

"Kun den ene fløj! De to er for kongen!"

Hertugen af Guise kunne ikke undgå at høre disse krænkende ord, men han bed sin vrede i sig og gik sin kongelige fætter i møde med smilende ansigt.

33. Fyrstelige komedianter

Som sædvanlig, når hertugen af Guise drog igennem Paris, var han også denne gang ledsaget af en stor folkeskare, som bragte den populære prins sin hyldest, endnu efter at slottets porte havde lukket sig bag ham. Et pragtfuldt følge af adelsmænd og officerer fulgte med ind på slottet.

"Å, er det Dem, kære fætter?" udbrød kongen. "Det er, min tro, en stor ære at se Dem, alt for megen ære."

"Alt for megen ære," kopierede Chicot i den grad naturligt, at man skulle have svoret på, at det var kongen, som endnu en gang udtalte disse velmente ord.

"Deres Majestæt behager at spøge," svarede hertugen, "hvorledes skulle mit besøg kunne hædre den, fra hvem al hæder i sig selv har sit udspring?"

"Jeg mener," svarede kongen, "at det glæder mig at se min kære fætter handle, som det sømmer sig en god katolik. Først Gud, så kongen; det er i sin orden."

Hertugen blev rød i hovedet, og kongen så snart på sin rødmende fætter, snart på sin broder, som syntes at blive bleg i samme grad, som fætteren blev rød.

Majestæten studsede; hans medfødte mistænksomhed blev pludselig vakt, og han anede en hemmelig forståelse imellem broderen og fætteren. For at gøre dem trygge, påtog han sig det mest elskværdige væsen og benyttede sig i rigt mål af den enestående evne, han besad til at skjule sine kongelige kløer under en silkeblød handske.

"Vær overbevist om, kære fætter," sagde han, "at jeg føler en hjertelig glæde ved at se Dem i god behold. Krigen rummer utallige farer, og man siger endda, at De ikke skåner Dem selv. Jeg beder Dem, fætter, om ikke at udsætte Deres dyrebare liv; det vil være en grusom anklage imod os, der ikke har andet at tage vare på end at finde nye moder, pleje vor magelighed og opsende bønner for fædrelandets forsvarere, om der skulle tilstøde Dem noget ondt."

"Deres Majestæts fromhed, som har lært Dem at leve livet til Guds ære, og som til enhver tid gør Dem beredt til at ofre alt for hensynet til kirken, er almindelig anerkendt; det er netop i tillid til den, at jeg i dag har haft den dristighed at træde frem for Deres Majestæt med en underdanig bøn om opfyldelsen af den herlige idé, som har bemægtiget sig hele kristenheden. Siden korstogene ikke længere lader sig gennemføre, har vel ingen mere storslået tanke sat sindene i bevægelse."

"Jeg er rede til at høre Deres bøn, hertug."

"Deres Majestæt," fortsatte hertugen og hævede sin stemme, således at følget, som ventede udenfor, kunne høre hvert ord, "Deres Majestæt bærer ikke forgæves titel af "allerkristeligste" konge. Som kirkens ældste søn besjæles De af en brændende iver for at forsvare Deres høje moder."

"Nej hør," afbrød Chicot, "min kære fætter præker jo så brillant, at det er en hel fornøjelse at høre på. Det skulle ikke undre mig, om munke begyndte at føre krig. Skal vi ikke lade broder Gorenflot få et lille regiment?"

Hertugen spillede døv. Kongen satte sig til rette i sædet og spurgte langsomt og med en sær betoning:

"Trues vor hellige moder, kirken, af saracenerne, min kære hertug, eller tragter De efter titlen: konge ... af Jerusalem?"

"Deres Majestæt," svarede hertugen, "vor hellige kirke trues ikke af nogen øjeblikkelig fare, men det er godt at være forberedt. Jeg har allerede før Deres Majestæts tronbestigelse haft den ære at omtale for Dem en plan om sammenslutning af alle troende katolikker."

"Nå, ja, nu husker jeg det," faldt narren ham i talen, "det er ligaen, den hellige union. Henri, min søn, hvor du må være glemsom, siden du ikke kan huske ligaen."

Hertugen kastede et foragteligt sideblik til narren; han anede ikke, i hvilken grad Chicots ord havde gjort indtryk på kongen, som naturligt måtte sætte dem i forbindelse med kanslerens afsløringer.

Hertugen af Anjou derimod forstod bedre at vurdere ordenes dybere mening. Han lagde fingeren på munden og så ufravendt på sin fætter.

Kongen ville slet ikke have lagt mærke til denne stumme samtale mellem de to hertuger, hvis ikke Chicot havde hvisket ham i øret:

"Se på din broder, Henri."

Majestæten fulgte anvisningen, men i samme nu tog hertugen fingeren væk; dog var det for sent; kongen havde set og forstået.

"Deres Majestæt," fortsatte hertugen af Guise, "vil vide, at den hellige liga har sat sig som mål at beskytte kronen imod dens farligste fjender, huguenotterne. Men det er jo ikke nok at sætte sig et mål. Det gælder om, at bestræbelserne for at nå dette mål

ledes af en sikker hånd i en bestemt retning. Flere millioner franske borgere har sluttet sig sammen for ..."

"Flere millioner!" udbrød kongen med en bestyrtelse, der meget vel kunne udlægges som angst. "Sig mig engang, hvor mange protestanter kan mit rige opvise lige over for disse millioner af katolikker?"

"Fire!" svarede Chicot til stor moro for kongens venner, mens hertugens folk højlydt gav deres mishag med narrens frækhed til kende.

Kongen så strengt hen imod forværelset, hvor de misfornøjede adelsmænd var forsamlet, og støjen forstummede.

"Det undrer mig, at Deres Majestæt tillader disse hyppige afbrydelser, når jeg har den ære at forhandle med Deres Majestæt om alvorlige sager," bemærkede hertugen af Guise.

"Hvad er det, De ønsker?" spurgte kongen utålmodig. "Til sagen, kære fætter!"

"Jeg ønsker, at Deres Majestæt skal give alle rettroende katolikker et afgørende bevis for, at iver for den sande religions bevarelse besjæler Deres Majestæt i endnu højere grad end al anden omsorg for Deres Majestæts loyale undersåtter. Jeg ønsker, at Deres Majestæt ved at give os et sådant bevis skal overflødiggøre fortsættelsen af de blodige stridigheder, som ofte og længe har hærget land og rige. Det forholder sig nemlig således, at en konge må føre krig på to måder, moralsk og politisk, og imod to slags fjender, ideer og mennesker. Mennesker kan man tage og føle på, mennesker kan dø, men tanker, Deres Majestæt, tanker kan man ikke hænge eller hugge hovedet af. Tankerne fødes og lever i sjælens uudgrundelige

svælg. Der slår de dybe rødder og derfra vokser de op til mægtige træer, som skyder des raskere i vejret, jo mere man forsøger at hæmme deres vækst. Ideerne, Deres Majestæt, er kæmper, der fødes som dværge, og som kræver den yderste påpasselighed, for den idé, som i går krøb for vore fødder, kan i morgen være vokset os over hovedet. Derfor, Deres Majestæt, behøves der millioner til at holde øje med de ideer, som er den sande religion fjendtligt sindede."

"Gud hjælpe de fire, arme, ulykkelige huguenotter!" udbrød Chicot.

"Det er derfor, jeg agter at foreslå Deres Majestæt at udnævne en mand til at stå i spidsen for den katolske liga og til at lede dens kamp imod de protestantiske ideer."

"Hvad mener De, mine herrer, om dette forslag?" spurgte kongen de tilstedeværende hofmænd.

Chicot gav ikke noget direkte svar på forespørgslen, men tog et løveskind, slæbte det hen i en krog af salen og lagde sig så lang, han var, på det.

"Hvad er det, du gør?" spurgte kongen.

"Man siger, Deres Majestæt," svarede den kløgtige nar, "at det er sundt at sove, inden man fatter en vigtig beslutning. I morgen, når mit hoved er klart, skal min fætter høre mit svar."

Derpå lagde Chicot sig mageligt til rette på dyrehuden og gav sig til at snorke himmelhøjt.

Hertugen af Guise så forbitret hen på den sovende nar, som således gang på gang rev ham sejren af hænde og manede kongen til forsigtighed.

"Hvad mener Deres Majestæt vel om mit forslag?" spurgte han.

"Jeg mener, at min kære fætter har ret som altid. Kald ligaens ledende mænd sammen og lad mig blandt dem udvælge den, der vil være religionens bedste støtte. I morgen vil jeg træffe mit valg."

Med disse ord antydede Hans Majestæt, at audiensen var forbi. Hertugerne modtog hver især et nådigt smil og ville begge trække sig tilbage, da kongen standsede hertugen af Anjou og bad ham blive et øjeblik.

Hertugen af Guise forlod de kongelige gemakker med hele sit følge, og de to brødre blev alene tilbage i rådssalen – næsten alene i hvert fald, for Chicot lå stadig og snorkede, om end det ikke er afgjort, at han virkelig sov så fast.

Hertugen af Anjou tog uden mindste betænkelighed imod kongens opfordring til at blive. Under hele det foregående optrin havde han søgt at se så uinteresseret ud som vel muligt, og han anede ikke, at kongen havde set ham gøre tegn til hertugen af Guise.

"Ved De, kære broder, at jeg er en overmåde lykkelig konge?" spurgte monarken som indledning til en samtale.

"Hvis Deres Majestæt er lykkelig, er det ikke andet end, hvad Deres Majestæt fortjener," svarede hertugen slesk.

"Ja, meget lykkelig er jeg," fortsatte kongen, "når ikke jeg selv har gode ideer, får mine venner så mange des flere. Er det for eksempel ikke en glimrende idé, min kære fætter har fået?"

Chicot skelede hen til kongen.

"Det er en storslået tanke at forene alle katolikker under én fane, at ruste hele Frankrig fra Calais til Languedoc, uden at det dog bliver åbenbart for de omgivende lande, af hvilken art bevægelsen er."

"Ja, er den ikke ypperlig, Deres Majestæt," spurgte hertugen, henrykt over at se, at kongen så villigt gik ind på fætterens planer.

"Jeg må belønne ham, der er fader til denne udmærkede idé, med kongelige gaver," fortsatte kongen, tilsyneladende begejstret.

Chicot åbnede begge øjne, men lukkede dem straks igen; han havde gennemskuet det falske smil, som spillede om kongens mund.

"Sig mig, François, er det virkelig hertugen af Guise, hele æren tilkommer?" fortsatte kongen.

"Nej, Deres Majestæt, kardinalen af Lothringen fik den samme idé for over tyve år siden, og det er udelukkende Bartholomæusnatten, som for en stund har forhalet dens virkeliggørelse."

"Hvor trist, at kardinalen er død, ellers skulle jeg have gjort ham til pave efter Gregor. I hvert fald har hans brodersøn vist sig som værdig arvtager og gjort de indledende skridt til planens iværksættelse. Hvad skal jeg gøre *ham* til; pave kan han jo ikke blive?"

"Deres Majestæt overvurderer vor fætters fortjenester; ideen er, som allerede sagt, kun et arvestykke, og der er en anden mand, som har ikke så ringe part i arven."

"Mayenne vel?"

"Deres Majestæt viser sandelig Mayenne for megen ære."

"Det gør jeg vel også. Hvor skulle denne rå bandit kunne få en så god idé? Men hvem er det da, som også har krav på min taknemmelighed?"

"Mig, Deres Majestæt!" svarede hertugen.

"Dem! Dem, min kære broder," udbrød kongen med ypperligt forstilt forbavselse. "Og jeg, som undertiden har ladet mig forlede til at tro, at De ikke var min sande ven! François, kan De tilgive mig?"

Og med fugtig glans i blikket rakte kongen sin broder hånden.

Chicot fik atter travlt med at kikke.

"Hvor den plan dog vil blive til velsignelse," fortsatte majestæten. "Hidtil har jeg været bange for at pålægge skatter, udskrive soldater, for at spise, for at sove, kort sagt: for alt imellem himmel og jord. Nu får jeg på en gang penge, soldater, venner, fred, alt. Men for at sikre denne idylliske tilstand må jeg jo udnævne en til at lede ligaen."

"Ja, det vil ganske sikkert blive nødvendigt."

"En af mine yndlinge kan jeg ikke bruge; de er tapre og trofaste alle sammen, men deres hovedinteresser går i en ganske anden retning. Det var måske også det mest retfærdige at lægge ledelsen i hertugen af Guises hånd."

"Hvad er det, Deres Majestæt siger?" spurgte hertug François, helt stakåndet.

"Jeg siger, at embedet helst må besættes med en fyrstelig person, og hertugen af Guise ..."

"Har allerede en temmelig indflydelsesrig stilling," indskød François.

"Det er sandt," svarede kongen, "men hans magt er min styrke."

"Hertugen af Guise råder over hæren og borgerne, hans broder, kardinalen af Lothringen, over kirken, Charles af Mayenne er et villigt redskab i begge brødrenes hånd. Det turde

være farligt at forlene én familie med så megen myndighed. Hvis Guiserne endda var franske prinser, kunne det måske gå an; det ville da være i deres egen interesse at styrke Frankrigs herskerhus, men nu er det jo lothringske fyrster; de tilhører en slægt, som altid har ligget i strid med vor."

"Stop, François! Der traf De sømmet på hovedet. Jeg havde ikke tænkt mig, at De var en så fin politiker. Det er netop det lothringske hus' storhed, som sætter mig grå hår i hovedet. Der går ikke en dag, uden at enten den ene eller den anden af de tre Guiser, enten hertugen, eller kardinalen, eller Mayenne, stjæler et stykke af mit magtområde fra mig. Jeg har ikke haft mod til at hævde min ret, så længe jeg troede at stå alene i kampen – ak, François, havde jeg kunnet læse i Deres hjerte, at De ville stå mig bi, da ville jeg visselig have modsat mig Guisernes frække magtbegær for længe siden, men nu er det for sent."

"Og hvorfor?" spurgte hertugen af Anjou.

"Fordi det nu ikke længere kan ske uden en kamp, og det trætter mig at kæmpe. Derfor må jeg udnævne hertug Henri til chef for ligaen."

"Det ville Deres Majestæt komme til at angre."

"Jamen, hvem skal jeg da vælge, François. Hvem vil påtage sig den besværlige stilling? Forstod De ikke, at det var hertugens mening, at jeg skulle udnævne ham? Enhver anden, der fik pladsen, ville blive genstand for Guisernes had og forfølgelse."

"Derfor må Deres Majestæt udnævne en, der er så mægtig, at hans og Deres magt i forening intet vil have at frygte af de tre Guiser. Se Dem omkring, Deres Majestæt, blandt Deres nærmeste venner."

"Det arbejde er hurtig gjort. Jeg øjner kun Dem, kære broder, og min ven, Chicot, jeg tør stole fuldt ud på."

"Men forstår Deres Majestæt da ikke?"

Kongen så på sin broder, som om et slør var ved at falde fra hans øjne.

Hertugen nikkede opmuntrende.

"Er det muligt?" udbrød majestæten glædestrålende. "Ville De tage imod stillingen, broder François? Kunne De finde Dem i at have alt det besvær, som et så vigtigt embede ville medføre? Jeg tør næsten ikke tro det. Man måtte jo være mere end et almindeligt menneske for at kunne bestride alle de dermed forbundne pligter, man måtte jo, ligesom hertug Henri, have en højre hånd, der hed Charles, og en venstre, der hed Louis. Svar mig, broder, ville De være folkets betroede mand, De, som dog er den første adelsmand ved mit hof?"

"Selv om jeg ville betænke mig på at sige ja for min egen skyld, ville jeg i alt fald overvinde mine betænkeligheder for min kongelige broders skyld."

"Kære broder, velsignede broder," udbrød kong Henri og aftørrede en tåre, som ikke eksisterede. "Du letter mit hjerte for en tung byrde. Hør mig, kære François! Allerede i nogen tid har jeg været legemligt syg og sjæleligt nedbøjet; min læge siger mig dagligt, at jeg skal være forsigtig. Det ville have dræbt mig, om jeg var blevet nødt til at udnævne hertugen af Guise til chef for ligaen. Tak, fordi du har frelst mig, tak, fordi jeg må udnævne *dig*."

Hertugen af Anjou havde møje med at skjule sin glæde.

"Deres Majestæt hædrer mig usigeligt med denne tillid."

"Tillid!" gentog kongen. "Hvem skulle jeg nære mistillid til nu, da jeg er blevet fri for at sætte hertugen af Guise i spidsen for ligaen? Til selve ligaen? Tal, François, rummer ligaen mon nogen fare for min person?"

"Hvor kan Deres Majestæt spørge om sligt?"

"Kald mig afsindig, kære broder; jeg burde jo vide, at i så fald ville min broder ikke være chef for ligaen, eller rettere: når min broder var chef, ville der ikke længere være nogen fare. Desuden kender jeg folk nok, som ville hjælpe mig at tøjle ligaen, hvis den skulle hindre mig i at bevæge armene frit."

"Kongen er altid konge, Deres Majestæt," svarede hertugen med en troskyldighed, som næsten kunne stå mål med monarkens.

"Det falder mig ind," sagde kongen, "at vor gode fætter, som har bragt forslaget frem, rimeligvis har sat sig i hovedet, at han vil have befalingen over ligaen. Han har sikkert ikke handlet af pure uegennytte. Vær på Deres post, François! Min fætter af Guise har lange arme; få rækker så vidt som han."

"Når Deres Majestæt anser hertugen af Guise for så farlig, er det en grund mere til at udnævne mig til ligaens overhoved. Med forenede kræfter tør vi håbe at kunne gøre ham uskadelig, hvis han skulle pønse på forræderi."

"Louis den Ellevte, som var både rig og mægtig, han kunne gøre sine fjender uskadelige," svarede kongen, "han kunne oprejse skafotter landet over, men jeg, jeg har ikke engang penge nok til det sorte fløjl, som jeg i et sådant tilfælde måtte anskaffe."

Skønt Henri den Tredje var en fuldendt komediespiller, og skønt han havde skilt sig fra hele denne scene med en overlegen

dygtighed, kunne han ikke lade være med at sende hertugen et blik så hvast, at François måtte slå øjnene ned for det.

Der blev nogle sekunders pause i fyrsternes samtale. Kongen var den første, der brød stilheden.

"Vi må se at få ordnet det hele med det samme," udbrød han. "Jeg vil lade hertugen af Guise kalde og love ham guld og grønne skove, hvis han går ind på en ordning i al venskabelighed."

"Deres Majestæt har altså tilstået mig befalingen over ligaen, og det er Deres Majestæts alvorlige ønske, at jeg skal være dens chef?" spurgte hertug François.

"Ja, det er mit inderligste ønske, hvis det kan lade sig indrette således, men det går ikke an at støde hertug Henri mere end højst nødvendigt."

"Hvis der ikke er andet, som hindrer Deres Majestæt i at give mig min endelige udnævnelse, så påtager jeg mig at ordne sagen med hertugen nu med det samme. Han venter mig netop i mit gemak; efter at have aflagt majestæten besøg, gælder hans næste besøg *mig*."

"Kære broder," udbrød kongen, "hvor jeg er Dem taknemmelig, fordi De således holder på vor ret. Det er jeg selv alt for ofte tilbøjelig til at glemme. Gå nu og se at blive enig med hertugen af Guise."

Hertugen greb kongens hånd og bøjede sig ned for at kysse den, men kongen trak den til sig, åbnede armene og sagde:

"Hvad går der af Dem, broder François? Kom i mine arme, hvil ved mit hjerte; *der* er Deres rette plads."

Og de to brødre omfavnede hinanden atter og atter, hvorefter hertugen forlod det kongelige gemak og i stormskridt ilede til sine egne værelser. Han måtte bekæmpe sig for ikke at give sin

glæde luft, så overvældet var han ved tanken om den dristige plan, han lige havde bragt til udførelse.

Da kongen blev alene, skar han tænder af raseri og stampede forbitret i gulvet. Derefter begav han sig ad en løngang, der førte til hertugen af Anjous kabinet. For enden af gangen var der et par kighuller, hvorfra man havde udmærket lejlighed til at overvære, hvad der foregik i kabinettet.

"Hvor de familiescener dog er rørende!" udbrød Chicot, da kongen var gået.

Så rejste han sig op og listede sig ubemærket efter sin herre.

34. Kong Henri stiller sig på lur og får sin mistanke bekræftet

Kong Henri havde, som den snu ræv han var, med forudseenhed indrettet sit slot således, at der var få værelser i Louvre, som ikke kunne belures og udspioneres. Hertugen af Anjou vidste udmærket god besked med de i denne hensigt trufne foranstaltninger, men kongens elskværdighed havde ført ham så fuldstændig bag lyset, at han glemte al forsigtighed.

Kongen havde indtaget sin lurerstilling i samme øjeblik, som hertug François var nået ind i sit kabinet, og kunne således følge alt, hvad der nu foregik, fra ende til anden.

"Mødet er hævet, hertug," var de ord, den indtrædende hertug af Anjou hilste på sin gæst med.

"Hans Majestæt ønskede vel at tale med Deres Højhed om det forslag, jeg nylig havde stillet ham?" spurgte Henri af Guise og ventede med utålmodighed svaret.

"De har gættet rigtigt," svarede hertug François. "Hans Majestæt er begejstret for Deres Højheds glimrende idé, men det synes ham en farlig sag at stille Dem i spidsen for den kæmpemæssige sammenslutning. Kongen frygter Deres magt."

"Så er slaget tabt."

"Desværre ser det ud til, at ligaen vil gå i sin moder igen."

"For pokker!" udbrød hertug Henri. "Det vil med andre ord sige, at den er kommet dødfødt til verden."

"De er forskrækkelig vittige begge to, ikke sandt?" hviskede en stemme tæt ved majestætens øre.

Kongen fo'r sammen, så sig om og fik øje på Chicot, som stod ved et andet hul og lyttede.

"Er du gået efter mig, din slyngel?" udbrød kongen barsk.

"Hys!" svarede Chicot og vinkede afværgende. "Ti stille, min søn, ellers kan jeg ikke høre, hvad de siger."

Kongen trak ærgerlig på skuldrene, men der var ikke noget at gøre; desuden var Chicot hans nærmeste fortrolige.

"Jeg forstår ikke, hvorfor kongen ikke gav mig et rent afslag med det samme," fortsatte hertug Henri. "Hans modtagelse var da kølig nok til at han kunne have sagt mig alt, hvad han tænkte. Mon det er hans mening at sætte mig ud af spillet, eller vil han monstro lade foretagendet løbe ud i sandet?"

"Jeg ved ikke rigtig, hvad jeg skal sige til det," bemærkede François af Anjou, "men jeg tror nok, det var gået galt, hvis jeg ikke havde søgt at redde stumperne. Sagerne står således, at jeg har det i min hånd at redde eller tilintetgøre ligaens fortsatte beståen."

"Hvorledes det?" spurgte hertug Henri med funklende øjne.

"Der kan tænkes to muligheder. Ligaens fuldstændige opløsning eller en liga under ledelse af en mand, der besidder kongens fulde tillid. Vi har selvfølgelig lov til at overveje, hvad vi definitivt vil beslutte os til, men jeg anser det for givet, at kongen ikke vil anerkende en liga under ledelse af andre end hertugen af Anjou."

"Nå, sådan!" bemærkede Henri af Guise, og blodet fo'r ham i kinderne.

"Hundene kan nok ikke forliges om benene," hviskede narren.

Til stor forbavselse for kongen og Chicot dæmpede hertugen af Guise imidlertid snart sin vrede og bemærkede i en rolig, næsten munter tone:

"Hvis dette er Deres Højheds værk, må jeg komplimentere Dem som en snu politiker."

"Jeg må tilskrive forskellige omstændigheder en væsentlig part af æren. Husk imidlertid på, at intet er afgjort; jeg har først villet forhandle med Deres Højhed, inden jeg gav kongen et bindende løfte."

"Fordelene ved at se Deres Højhed i spidsen for ligaen er åbenlyse. Ligaen er jo på en vis måde en anden hær. Den rigtige hær fører jeg kommandoen over, min broder over kirken, De over ligaen, så det skulle gå underligt til, om noget kunne stå os imod, så længe vi er enige."

"Dertil kommer, at jeg har ubetinget arveret til tronen," tilføjede hertugen af Anjou.

"Det er jo en net lille sammensværgelse," hviskede kongen smilende.

"Ja, såmænd," svarede narren, "og den kender monsieur de Morvilliers vist ikke videre meget til."

"Deres arveret til tronen vil jeg ikke give synderlig meget for," erklærede hertug Henri. "Der er nu for det første kongen af Navarra."

"Ham er jeg ikke bekymret for; han lever og dør kun for sin kærlighed."

"Da vil han dog blive Dem en farlig rival den dag, da der tilstødte den regerende konge et eller andet uheld."

"Et uheld?" gentog François dvælende og fæstede sine gennemborende øjne på fætteren.

"Ja, Deres Højhed, et uheld! Den slags er jo ikke sjældne i den franske kongefamilie."

Kongen, som skælvende havde lyttet til disse ord, følte en kold sved sive ud igennem alle porer.

"Det er sandt," mumlede hertugen af Anjou med en stemme så dump, at kongen og narren måtte anstrenge sig af yderste evne for at opfange hans tale. "Fyrsterne af mit hus synes at fødes under en uheldig stjerne, men min broder Henri er, Gud være lovet, stærk og sund. I tidligere tider har han udholdt krigens anstrengelser lige så godt, som han nu forstår at bære hvilens gode dage."

"De har ret, Deres Højhed, men betænk, at den hvile, som Frankrigs konge nyder, heller ikke er uden fare. Hvorledes døde ikke Deres højsalige fader, kong Henri den Anden, som også lykkeligt var undgået krigens skærsild: Montgommerys lanse var ufarlig for panseret, men ikke for øjet. Hvorledes døde ikke Deres højsalige broder, kong François den Anden: en øresygdom kan vel være alvorlig, men man har dog ikke anset den for livsfarlig. Undertiden har jeg hørt sige, at den sygdom ikke var kommet ganske af sig selv; den tilfældighed, som hidførte den, skal bære et ret bekendt navn."

"Hertug!" udbrød François, blodrød i hovedet.

"Kongenavnet har længe stået i meget nær forbindelse med tillægsordet "ulykkelig". Tænk på Antoine af Bourbon; det er da ganske sikkert, at han kan takke kongetitlen for det skud i skulderen, som forårsagede hans død. Det er jo næsten blevet et mundheld at tale om de franske kongers forbandelse, enten det så er igennem øje, øre eller skulder, at den rammer dem. Bussy

har forfattet et vers, som træffende udtrykker samme tanke, men han har ikke fået det hele med."

"Hvad er det for et vers?" spurgte kongen Chicot.

"Tys! Det skal jeg fortælle dig ved lejlighed! Nu må vi høre efter! Der kommer mere endnu," svarede narren.

"Jeg hentyder til kongen af Navarras moder," fortsatte hertugen af Guise. "Hendes akilleshæl var jo så at sige hendes næse; hun døde jo, fordi hun snusede til et par handsker. Det ulykkestilfælde var ganske uforudset, men egentlig kom det ikke ubelejligt for visse folk. Endelig kunne jeg nævne kong Charles den Niendes ulykkelige skæbne, som nok kan fortjene nærmere omtale. Han fik sit banesår igennem munden."

"Hvad siger De?" spurgte hertug François, og veg forfærdet et skridt tilbage.

"Gamle bøger kan være farlige for sundheden, når man ikke kan få bladene fra hinanden uden at væde fingrene på tungen. Uheld må der selvfølgelig til, men dem synes der jo heller ikke at være mangel på. Hvad mener Deres Højhed for eksempel om det uheld, som tilstødte Charles den Niende på jagten?"

"Brug nu dine ører, lille Henri; dette tegner til at blive noget for dig," hviskede narren. "Du er jo også jæger."

"Deres Højhed ved, hvilken jagt jeg hentyder til. Deres Højhed blev så ivrig efter at få ram på vildsvinet, at De ramte en ganske anden end den, De sigtede på. Hele hoffet kender Deres Højheds sikre øje, så De må den dag have været ganske febrilsk. Hvis ikke kongen af Navarra havde været så heldig at gøre det af med vildsvinet, ved man ikke, hvorledes det kunne været gået kong Charles, efter at han var styrtet af hesten."

"Hvilken interesse kunne jeg vel have i min broders død, når Henri den Tredje var nærmeste tronarving?" spurgte hertugen af Anjou med et mislykket forsøg på at tilbagevise hertug Henris hårde anklage.

"Der var på det tidspunkt allerede én ledig trone; ved kongens død ville der blive en til. Deres ældste broder ville selvfølgelig vælge Frankrigs, men Polens var da ikke til at kimse ad," svarede Henri af Guise resolut.

"Hvilken slutning mener Deres Højhed at kunne drage af disse forskellige omstændigheder?" spurgte hertug François, for at gøre en ende på denne samtale, som tydeligt nok var præget af hertug Henris dårlige humør.

"Jeg slutter, at De som chef for ligaen vil blive Hans Majestæts nemesis, De vil næsten blive kongernes konge."

"De mener altså, at jeg skal slå til?" spurgte hertug François.

"Ja, Deres Højhed!" svarede hertug Henri.

"Nå, og så i aften vil De ...?"

"I aften skal jeg sætte pariserne i fyr og flamme. Mine folk er instruerede."

"Hvad skal der ske i aften?" spurgte kongen Chicot.

"I aften skal ligaen højtideligt proklameres og indvies; nu, da man har fået Deres Majestæts tilladelse, kan man jo lægge hemmelighedskræmmeriet på hylden."

"I aften altså," mumlede kongen ved sig selv.

"Du vil da ikke vove dig ud på byens gader i aften?" spurgte Chicot oprigtigt bekymret.

"Jovist vil jeg, men jeg skal nok sørge for et pålideligt følge. Går *du* måske ikke med?"

"Nej tak, Henri; jeg vil dog have lov til at vise, at jeg er en god katolik. Jeg vil være med til at nedbede velsignelse over ligaen."

"Hvad mener du for resten om hele denne historie?" spurgte kongen og rystede tvivlrådig på hovedet.

"Jeg mener, at alle de andre ulykkelige monarker kendte ikke deres skæbne og kunne ikke tage sig i agt for den. Du derimod, du kender din broder, ikke sandt?"

"Ja, Gud være lovet, jeg kender ham, og det skal han få at mærke inden ret længe."

35. Ligaen ruster sig

Samme aften var hele Paris på benene. De snævre, krogede gader vrimlede af festklædte skarer af borgere, som alle bevægede sig i samme retning. Mændenes blankpudsede våben funklede i aftensolens sidste stråler, og kvindernes spraglede dragter bidrog i høj grad til at give dette folkelivsbillede en særegen farverigdom, som ikke kunne undlade at blænde og betage den, der havde øje for det maleriske. Alle, selv de mindste af de småbørn, som var fulgt med forældrene, syntes besjælede af en og samme idé. Den, der blandede sig imellem mængden, hørte uafbrudt de samme ord blive gentaget: Liga og huguenotter – det første med begejstring, det sidste med foragt og truende gebærder. Når de støjende og larmende folkemasser passerede forbi kongelige militærposter, steg den højrøstede talen til forbitrede råb, som syntes at bebude det værste.

Monsieur de Morvilliers lod sig dog ikke forskrække; han kendte sine parisere og vidste, at deres rasen intet betød, når man bare ikke søgte at forhindre dem i at give de stærke følelser luft.

Når folkemængden kom forbi et hus, som var beboet af huguenotter, kunne det ske, at de gamle rustne sværd kom ud af skederne for et øjeblik og satte skræk i blodet på en og anden gammel, gråhåret tjener eller tjenestepige, som skyndte sig ned for at stænge porten, hvorefter skaren fortsatte sin sejrsgang til andre slagmarker, hvor spillet var lige så let at vinde.

I en af gaderne var trængslen særlig stærk. Folk stod stuvet sammen så tæt, at det var umuligt at røre armene. På et af

husene i gaden sås et gæstgiverskilt, der forestillede en mægtig høne på spid. Foran døren tronede i trivelig majestæt gæstgivergårdens ejer, som ikke var nogen anden end vor tidligere omtalte ven Lahurière.

På hovedet havde han en ulden kalot, med den ene hånd svang han et draget sværd, og med den anden stod han og viftede med nogle papirer, som var halvt beskrevet med underskrifter. Samtidig skreg han af fuld hals:

"Kom her, alle troende katolikker! Træd indenfor i gæstgiveriet; der vil I finde alt, hvad hjertet begærer. Kom nærmere, kom nærmere! Kom og skriv jeres navn, I som kan skrive, og I, der ikke kan, I kan komme og betro navnet til mig, mester Lahurière, eller til min medhjælper, som står her ved siden af mig. Leve den sande religion! Leve messen!" skreg værten, som nu var næsten ude af stand til at gøre sig bemærket, så hæs var han blevet af sin uafbrudte skrålen, der allerede havde varet i flere timer.

En mængde mennesker fulgte hans opfordringer og lod sig opføre på listerne. Alle, der ikke kunne få plads i kirkerne, hvor lignende lister var fremlagt for dem, der ønskede at indskrive sig som medlemmer af ligaen, greb med glæde lejligheden til at forene det nyttige med det behagelige, til at tjene religionens sag og slukke deres tørst på en gang.

Da mester Lahurières og medhjælperens lister var fyldt med navne, var der med det samme to nye lister ved hånden, således at tegningen ikke behøvede at afbrydes. Den brave vært lod sig ikke anfægte af en smule hæshed, men fortsatte ufortrødent sit kraftige opråb i det håb, at han derved kunne henlede hertugen af Guises opmærksomhed på sin nidkære trosiver.

Bedst som Lahurière stod og skrålede, var der en mand, som ved anvendelsen af alle mulige probate midler søgte at bane sig vej hen til de to udråbere. Ved rundhåndet uddeling af kraftige spark og stød lykkedes det ham til sidst at nå hen til medhjælperen. Da han var kommet så langt, snappede han resolut pennen ud af hånden på en skikkelig bondemand og kradsede sit navn med vældige bogstaver og et flot sving, hvorefter han overgav pennen til den næste i rækken.

"*Chicot,*" læste medhjælperen. "Død og pine! Hvilken håndskrift!"

Det var virkelig Chicot, som således på egen hånd var ude for at vise sin interesse for ligaen. Da han havde tegnet sig på den ene liste, gik han hen til mester Lahurière og skrev sig engang til. Værten modtog ham med forekommende velvilje; han havde netop stået og misundt sin assistent en underskriver med sådan en håndskrift. Det varede derfor kun et øjeblik, inden narren havde fået skrevet sit navn igen, med om muligt endnu større bogstaver og endnu flottere sving; derefter forespurgte han, om der ikke fandtes en tredje liste.

Lahurière forstod ikke spøg; udenfor sit gæstgiveri var han ikke særlig venlig af sig. Han så bistert på narren, og narren så på ham.

"Gudsfornægter!" mumlede Lahurière.

"Køkkenkarl!" vrængede Chicot.

Og inden de selv vidste et ord af det, stod de med kårde i hånden, parate til at tage en dyst.

Heldigvis for mester Lahurière var der en, som i det samme trak Chicot i frakkeskøderne. Narren vendte sig om og genkendte til sin forfærdelse kongen, klædt i en borgermands

tarvelige dragt. Ved siden af kongen stod Quélus og Maugiron, ligeledes forklædte og begge bevæbnede med slire og musket.

"Nej, se!" sagde kongen. "Gode katolikker, som ikke kan holde fred! Fy for pokker, I skulle skamme jer!"

Chicot, der selvfølgelig ikke lod sig mærke med, at han havde genkendt majestæten, søgte i en længere tale at forsvare sin handlemåde og at skyde skylden over på Lahurière. Denne havde imidlertid fået travlt med at modtage nye underskrifter og havde for længst tabt sin modstander af syne. Således lykkedes det kongen og hans lille følge, som nu var forøget med Chicot, at trække sig ud af mængden og at komme i sikkerhed på en trappe, hvorfra de kunne følge begivenhedernes gang.

"Hvor folket er begejstret!" sagde kong Henri. "Hvilken iver udfoldes der ikke for troen i denne aftenstund!!"

"Det er sandt, Deres Majestæt, men kætterne er ilde farne, og Deres Majestæt anses som bekendt for at være vantro," svarede narren. "Se engang til venstre, Deres Majestæt."

"Hvad ser jeg! Kardinalens spidsnæsede og monsieur de Mayennes bredflabede ansigt."

"Lad os skynde os at komme bort, Deres Majestæt; vi er ikke sikre her. Sådan en aften som i aften går folk med kniven løs i hånden. Det er en smal sag aldeles tilfældigt at komme til at støde den i livet på sin nabo."

"Leve religionen! Leve messen! Leve Guiserne! Leve kardinalen!" brølede folkemængden i kor, da de to lothringske fyrster viste sig.

Hyldestråbene skar kongen i øret, og han rynkede panden.

"Disse råb," sagde Chicot, "betyder, at enhver skal blive, hvor han hører hjemme: Guiserne i Paris' gader, Deres Majestæt i

Louvre. Til Louvre, Deres Majestæt!"

"Går du med?"

"Nej. Jeg agter at følge skuespillet, indtil tæppet går ned for sidste akt; det forekommer mig interessant, om end ikke lysteligt."

"Hvor går du hen nu?"

"Jeg går omkring og skriver mit navn på alle de lister, jeg kan finde i Paris. Her skilles vi: Du går til højre, jeg til venstre. Jeg skal hen at høre en berømt prædikant. Farvel!"

"Hvad er det for en larm?" spurgte kongen i det samme. "Hvorfor iler alle mennesker hen imod broen?"

Chicot rejste sig på tåspidserne, men kunne ikke se andet end en skrigende, skrålende, larmende menneskehob, der så ud til at bære nogen eller noget i triumf.

Straks efter nåede mængden ud på en mere åben plads, og nu bemærkede kongen en mand i munkedragt, ridende på et æsel, der skrydede i vilden sky. Munken talte meget livligt og gjorde mange morsomme fagter.

"Død og pine!" sagde Chicot, da han fik øje på denne fremtoning. "Jeg talte om en berømt prædikant, jeg skulle hen at høre; nu tror jeg, jeg vil unde æselrytteren min søgning."

"Hvem er det, der taler, manden eller æslet?" spurgte kongen. "De snakker jo i munden på hinanden."

"Den nederste er den mest veltalende," sagde narren, "men den anden taler bedre fransk."

Imidlertid havde der dannet sig en kreds udenom munken, og da der var blevet stille, tog han til orde:

"Brødre! Paris er en storartet by; Paris er Frankrigs stolthed, og pariserne er et begavet folkefærd, som der står i visen:

Gud bevares, hvor alting er stort i Paris …"

Og munken gav sig til at synge en vise til forherligelse af Paris' tillokkelser, men næppe havde han sunget den første strofe til ende, før æslet satte i med at akkompagnere med en sådan styrke, at det snart tvang rytteren til at holde inde.

Folk morede sig kosteligt over denne væddestrid.

"Hold bøtte, Midas," skreg munken. "Du skal nok få ordet, når turen kommer til dig, men lad mig tale først."

Æslet viste sig at være et ualmindelig velopdragent dyr; det holdt øjeblikkelig op med at skryde.

"Mine brødre!" fortsatte prædikanten. "Denne verden er en jammerdal, hvor vi ulykkelige mennesker ikke har andet end tårer at slukke vor tørst i."

"Han er jo døddrukken," udbrød kongen.

"Jeg, der taler til jer i denne stund," fortsatte munken ihærdigt, "jeg er netop vendt tilbage fra landflygtigheden. I otte dage har mit æsel og jeg ikke haft andet at leve af, end hvad vi har kunnet tigge os til. Hvem tror I, kære venner, har påført mig så megen nød og elendighed? Herodes, siger jeg. Hvad for en Herodes? Brødre! Se her mit æsel, som jeg elsker som mit eget kød og blod; det kan fortælle jer, at vi på tre dage har gjort en meget lang rejse for at kunne overvære denne højtidelige aften. Intet har kunnet standse Midas og mig på vor vej."

"Hvem pokker er det, han kalder Midas?" spurgte kongen, i høj grad optaget af dette mytologiske navn.

"Det er vel prioren for hans kloster," svarede Chicot.

"Tænk, brødre, vi er kommet langvejs fra for at overvære denne højtidelige aften, og vi ser nok, at der foregår noget, men hvad det er, begriber vi ikke. Må jeg nu spørge, om I har afsat Herodes, om I har sat broder Henri i kloster."

"Mine fingre klør efter at hugge det tykke vinfad sønder og sammen," sagde Quélus. "Hvad mener du, Maugiron?"

"Du må ikke være så kort for hovedet, Quélus," sagde narren. "Hvis de indskrænker sig til at sætte kongen i kloster, må vi vist være glade."

"Brødre!" fortsatte munken. "Jeg drog ud fra Paris i følge med to venner. Midas, det er mit æsel, og Chicot, det er kongens hofnar. Er der ingen af jer, kære brødre, som kan sige mig, hvad der er blevet af min ven Chicot?"

Quélus og Maugiron brast i latter, og kongen udbrød:

"Nå, det er *din* ven, Chicot. Ham kan du sagtens være stolt af. Hvad hedder han?"

"Det er broder Gorenflot, ham, som monsieur de Morvilliers allerede har fortalt dig lidt om, lille Henri."

"Er det ham? Han skal hænges," erklærede kongen.

"Umuligt! Han har ingen hals," forsikrede narren.

"Brødre!" fortsatte munken. "I ser her en virkelig martyr. Det er *min* sag, I kæmper for, alle gode katolikkers sag. I ved ikke, hvad der foregår ude omkring i provinserne; I ved ikke, hvad huguenotterne brygger på. Vi blev nødt til at tage livet af en nede i Lyon; han prækede oprør. Så længe der er en eneste huguenotunge tilbage i Frankrig, får vi ikke fred et minut. Lad os derfor gribe til våben og udrydde den helvedesyngel. Til våben, brødre!"

Dette råb blev besvaret at talrige struber, og kongen udbrød forfærdet:

"Slå den drukkenbolt ned, ellers skaffer han os en ny Bartholomæusnat på halsen."

Chicot greb et pusterør, som Quélus stod med, gik bagved munken og gav ham et forsvarligt nakkedrag.

"Hjælp! Mord!" skreg Gorenflot.

"Å, er det dig," udbrød Chicot og stillede sig ved siden af munken. "Hvordan har du det?"

"Hjælp!" skreg Gorenflot uden at ænse narrens spørgsmål. "Hjælp mig, monsieur Chicot. Troens fjender vil myrde mig. Hjælp! Død over huguenotterne! Forbandelse over Henri af Navarra!"

"Ti, usling!"

"Ad Helvede til med alle gascognere!"

I samme øjeblik fik munken atter et slag, ikke af et pusterør, men af en god stok, og den arme mand hvinede af smerte.

Chicot så sig forbavset omkring for at se, hvem der havde slået ham, men gerningsmanden havde straks gjort sig usynlig i mængden.

"Hoho!" tænkte Chicot. "Hvem kan det være, som således hævner os. Det må jeg have at vide."

Derpå gav han sig til at løbe efter manden med stokken. Han så ham snige sig langs med kajen, fulgt af en enkelt ledsager.

36. Chicot gør forskellige interessante iagttagelser

Narren havde et par udmærkede ben, som han forstod at bruge. Han ville heller ikke have betænkt sig på at indhente den mand, der havde slået Gorenflot med stokken, hvis ikke denne mand og hans ledsager tydeligt nok havde vist, at de meget nødigt ville genkendes af nogen. De to flygtninge gjorde deres bedste for at forsvinde i menneskemængden, og det var kun på gadehjørnerne, at de gav sig tid til at vende sig om for at se, om de blev forfulgt.

Chicot indså, at når det ikke måtte få udseende af, at han løb efter dem, var det det sikreste at være forud for dem. Da han samtidig med de andre drejede om et hjørne, sørgede han derfor for at komme i forvejen ned ad den næste gade. Således blev han ved at holde en passende afstand imellem flygtningene og sig selv, indtil han var nået midt ned i Rue de la Ferronnerie. Der blev han forbavset stående ved synet af en lukket karosse, forspændt med to kraftige heste. Vognen holdt lige ud for en faldefærdig rønne; kusken var faldet i søvn på bukken, og en ung, meget smuk dame stak ængstelig hovedet ud af døråbningen, som om hun spejdede efter nogen.

Narren fattede i samme nu mistanke om, at vognen ventede på de to mænd. Langs murkanten sneg han sig forsigtigt hen under en stenbænk, som grønthandlerne brugte til at fremlægge deres varer på, når der holdtes grønttorv i Rue de la

Ferronnerie, hvilket regelmæssigt var tilfældet to gange om ugen.

Næppe var han krøbet i skjul der, før flygtningene var nået hen til vognen, hvor de standsede og så sig om med spejdende miner. Da de intet foruroligende opdagede, gik den ene hen og vækkede kusken, som forskrækket fo'r i vejret med et udråb, der tydeligt tilkendegav, at mandens hjemstavn var Gascogne.

"Jeg tænkte nok, at vi var landsmænd," sagde narren til sig selv, "så undrer det mig ikke, at de tog så hårdt fat på stakkels Gorenflot, da han sendte gascognerne ad Helvede til."

Da den unge dame havde genkendt dem, hun ventede, i de to mænd, lænede hun sig dristigt ud over vognens karm.

Derved fik Chicot ypperlig lejlighed til at supplere sine første iagttagelser. Hun kunne vel være et par og tyve år, sluttede han; hun var meget smuk og meget bleg; hvis det havde været helt lyst, ville man have kunnet se på hendes sortrandede øjne, på hendes næsten gennemsigtigt tynde hænder og trætte miner, at hun var syg. Chicot bemærkede nu kun, at hun var ung, smuk, bleg og blond.

Den højeste af de to mænd gik hen til den unge dame og greb begge hendes hvide hænder, som hun strakte ham i møde gennem vognens døråbning.

"Nå, mit lille hjerte, hvorledes går det?" spurgte han.

Damen svarede med en bedrøvet hovedrysten og et træt smil.

"Stadig lige svag, min skat?" spurgte herren atter. "Jeg forbyder dig at være syg, min engel."

"Hvorfor pokker slæber De så fruen med til Paris?" spurgte den anden mand temmelig barsk. "Det er min tro alt andet end

heldigt med Deres svaghed for kvinder; De kan jo ikke gå et skridt uden at holde Dem fast i et skørt."

"Min kære Agrippa," svarede den tiltalte sagtmodigt, "det er så tungt at skilles fra den, man elsker."

"Pokker i vold med Deres elskervås!" snerrede den arrige ledsager. "Er De måske kommet til Paris for at dyrke Deres kærlighed? Er Navarra ikke stort nok til at foretage ture i sammen med Deres elskerinder? Så længe De er her i Paris, burde De lade kærligheden fare og give Dem af med politik; det er jo derfor, vi er kommet hertil."

"Elskede, bryd dig ikke om hans skænderi. Det er lige så nødvendigt for ham at bruge munden til at skænde med som til at spise og drikke med."

"Gå dog i det mindste op i vognen til fruen, hvis De har så meget på hjerte. Hvis De bliver stående her midt på gaden, kan De jo ikke undgå at blive kendt."

"Du har ret," sagde den forelskede gascogner, i hvem læseren for længst har genkendt kongen af Navarra. "Og du, min hjertenskær, må indrømme, at han ikke er så dårlig en rådgiver, som han ser ud til. Tillader du min skat, at jeg sætter mig ved din side?"

"Jeg ikke blot tillader det, Deres Majestæt. Det er mit højeste ønske," svarede den unge dame.

"Deres Majestæt!" tænkte Chicot. "Hvad skal *det* sige?"

Den lykkelige elsker tøvede ikke længe med at benytte sig af tilladelsen, og snart hørte man lyden af et ømt kys, som de to elskende havde udvekslet.

"Gud fader bevare mig!" udbrød Agrippa. "Mennesket er i sandhed en kløgtig skabning."

"Jeg vil lade mig hænge, om jeg forstår et muk af det hele," mumlede Chicot og løftede hovedet, men trak det hurtigt til sig igen efter at have stødt panden ret alvorligt mod stenbænken. "Men vi må vente; når bare man er tålmodig, giver det sig alt sammen af sig selv."

"Hvilken lykkelig dag!" udbrød den, der blev tituleret majestæt. "De gode parisere skulle bare vide, at jeg sidder midt på en af deres gader med min elskede i favnen. Hvor er vi for resten? Når jeg bliver konge af Frankrig, vil jeg lade en statue rejse på dette sted til ære for Navarras skytshelgen."

"Navarra!" sagde Chicot og stødte atter en bule i hovedet.

"Vi er i Rue de la Ferronnerie, Deres Majestæt, og her lugter ikke godt," svarede den vrede mand, som nu ville lade sin harme gå ud over stedet, da han ikke fandt andet afløb.

"Det er, som om jeg så hele mit liv ligge klart belyst," sagde kong Henri af Navarra. "Jeg ser mig selv som en stor og mægtig konge, men måske knapt så elsket, som jeg er i dette øjeblik. Elskede, sig mig endnu en gang, at du elsker mig. Din stemme er så bedårende."

Med disse ord lænede kongen sit hoved til damens skulder og sukkede bedrøvet.

"Ak, Gud! Deres Majestæt bliver da ikke syg?" spurgte den unge dame forfærdet.

"Det manglede kun, at en rask soldat og stormægtig konge skulle besvime," bemærkede Agrippa.

"Vær ikke bange, min elskede," sagde kong Henri, "hvis jeg besvimede, når du var hos mig, så måtte det da være af lykke."

"De skulle have været digter og ikke konge af Navarra. Hvor kan det egentlig være, at De kommer så dårligt ud af det med

dronning Margot, når De dog begge er af et så følelsesfuldt gemyt," snerrede Agrippa.

"Skån mig for at høre tale om min hustru, d'Aubigné."

"Nu må vi af sted," sagde denne. "Jeg går bagefter, så er vi ikke hinanden til ulejlighed."

"Som du vil," sagde kong Henri. "Luk vogndøren i!"

Efter at kusken havde modtaget sine ordrer, rumlede karossen langsomt bort, fulgt af Agrippa d'Aubigné, som trods al sin skænden ville våge trofast over sin konge.

Chicot åndede lettet, da flygtningene drejede om det næste gadehjørne. Han havde hørt nok til at vide, at hans liv ville have været redningsløst fortabt, hvis de havde haft anelse om hans skjulte tilstedeværelse.

Han krøb frem af sit gemmested og strakte sine lange ben, som var hårdt medtaget af den sammenkrøbne stilling, de havde måttet indtage under stenbænken.

"Skulle jeg fortælle Henri om, hvad jeg her har set?" tænkte han ved sig selv. "Hvorfor egentlig? Når blot *jeg* ved besked med alle enkeltheder, er det jo tilstrækkeligt. Det er ikke lutter usandhed, hvad d'Aubigné fortalte om kong Henri af Navarra; han er vist temmelig ofte forelsket. I fjor var det en, i år er det nok en anden, en sød lille en for resten. Hvis det virkelig er hans alvor at gøre fordring på Frankrigs trone, skulle han beflitte sig lidt på at rydde Henri af Guise, kardinalen af Lothringen og hertugen af Mayenne af vejen. Jeg er afgjort på Henri af Navarras parti, og jeg har ikke det mindste imod at se ham spille den lothringske slagter et puds. Derfor tror jeg, jeg vil holde min mund med, hvad jeg har set og hørt."

Mens Chicot stod og anstillede disse betragtninger, og mens man endnu kunne høre den tunge karosses rumlen i det fjerne, kom en skare af berusede ligatilhængere syngende igennem gaden.

"Leve messen! Død over Navarra-familien! Al Helveds pine over huguenotter og kættere."

"Det var i rette tid, I kom bort," brummede narren, der tænkte på de to mænd og den unge dame. "Lad mig engang sammenfatte denne aftens foreløbige oplevelser: Hertugen af Mayenne og kardinalen af Lothringen har jeg set, kongen af Frankrig og kongen af Navarra har jeg også set, så mangler jeg kun en i at have mit fyrstegalleri komplet, det er hertugen af Anjou. Ham må jeg lede efter, til jeg finder ham, hvor han så end kan være."

Chicot var ikke ene om at lede efter hertug François. Guiserne var nemlig ligeledes blevet urolige over hans udeblivelse og havde søgt efter ham alle vegne, men havde ikke bedre held end narren. François af Anjou var en mand, som forstod at hytte sit skind. Senere vil vi få at vide, hvorfor han ikke havde søgt sine venners selskab.

På sin vandring omkring i byen fik Chicot pludselig øje på hertug Henri og monsieur de Monsoreau midt i en talrig menneskehob, som var forsamlet omkring et eller andet.

Narren var overbevist om at træffe den, han søgte, på samme sted, men han tog fejl. Der var ikke andre end hertugen og hofjægermesteren, og disse to var ivrigt optaget af at fylde vin på en allerede stærkt beruset munk, i hvem narren straks genkendte sin ven og rejsefælle, Gorenflot. Munken var

overordentlig veltalende og udbredte sig vidtløftigt om sin rejse til Lyon og duellen i *Svanen* med den fanatiske calvinist.

Hertugen lyttede til med stor interesse, idet nemlig munkens fortælling syntes ham at stå i en vis forbindelse med mester Nicolas' tavshed.

Hele pladsen var, som sagt, fuld af folk, og mange af de tilstedeværende adelsmænd havde bundet deres heste til en af den slags fontæner, hvoraf der på den tid fandtes en stor mængde i Paris.

Da Chicot i nogen tid havde lyttet til broder Gorenflots tåbelige tale, hvor igennem der dog åbenbarede sig adskillige sandheder, som hertugen og monsieur de Monsoreau begærligt opfangede, begyndte han at pønse på et middel til at stoppe Gorenflots veltalenhed, idet han frygtede for, at hans eget dyrebare navn ellers muligvis kunne blive afsløret, hvad der kunne få skæbnesvangre følger. Forsigtigt nærmede han sig hestene, der stod bundet på pladsen, og skar i en hast tømmerne over, således at dyrene, som ydermere havde fået en lille opmuntring i form af små rap, satte af sted i galop midt ind i folkesværmen, som forskrækket veg til side og gav plads for de forvildede dyr.

Gorenflot blev ængstelig for Midas, adelsmændene for deres heste og rejsesække, og borgerne for liv og lemmer; således løb alle hver til sin side, og Chicot fo'r som en pil hen imod Gorenflot, tog Midas ved hovedet og sørgede for at lægge så stor en strækning som muligt imellem Gorenflot og hertugen, inden folkehoben atter kom i ro.

Da narren havde fået munken og Midas bragt nogenlunde afsides, førte han dyret hen til en mur for derved at give den

vaklende Gorenflot et støttepunkt, og nu begyndte han en dundrende tordentale til den stakkels munk, som vanskeligt kunne følge hans rivende talestrøm.

"Drukkenbolt! Hedning! Forræder! Gudsfornægter! Foretrækker du en kande vin for en ven? Jeg, som har givet dig føde og husly, som har fyldt dine lommer og din mave, mig vil du forråde, mine hemmeligheder fortæller du vidt og bredt. Slyngel, du fortjener at tugtes."

Den store, stærke munk svajede som et siv i hænderne på Chicot. Det faldt ham ikke ind at protestere imod en sådan behandling; han nøjedes med at bede bønligt om forladelse. Men det hjalp intet. Narren var alvorligt opsat på at give munken en vægtig formaning, som han kunne drage lære af for fremtiden, og han begyndte at prygle ihærdigt løs, snart på munken, som skreg i vilden sky, snart på Midas, som sparkede ivrigt til alle sider for at forsvare sin herre.

"Slår De mig? Slår De Deres bedste ven?"

"Ven? Du, som har båret dig sådan ad!"

"Tag hellere livet af mig med det samme," bad den ulykkelige Gorenflot.

Chicot lod næsten til at ville opfylde munkens bøn; endelig holdt han dog inde og gav sig nu på vej til *Overflødighedshornet*, hvor han agtede at indkvartere rytter og æsel. Han måtte selvfølgelig lede Midas ved tøjlen; Gorenflot havde nok at gøre med at holde ligevægt.

"Hvor fører De os hen, monsieur Chicot? Jeg kan ikke se en hånd for mig," sagde munken med øjnene fulde af tårer.

"Bare det endda var vinen, du græd ud, så at du snart kunne blive ædru igen," svarede narren. "Bryd du dig ikke om vejen; du

kommer nok derhen, hvor du skal."

Således afvist tav munken ganske stille. Karavanen gjorde omsider holdt udenfor *Overflødighedshornet*. Mester Claude og to drenge kom ud og hjalp Gorenflot ned af æslet, hvorefter de førte ham ind i det værelse, der allerede er vore læsere vel bekendt. Lidt efter kom mester Claude ud og meldte:

"Alt i orden! Han snorker som en rumlepotte!"

"Det er godt," svarede Chicot. "Husk nu på, at når han nu igen ved lejlighed vågner, må han ikke få det mindste at vide om, hvorledes han er kommet tilbage hertil. Det ville endda være det bedste, hvis man kunne få ham til at tro, at han slet ikke har været væk herfra siden hin berømmelige nat, da han vakte så stærk opsigt i klosteret, og at alt, hvad han har oplevet i mellemtiden, har været en drøm."

"Det kan måske nok lade sig gøre, men hvad er der ellers hændt den arme munk?" spurgte værten.

"Noget meget slemt. I Lyon må han være kommet i strid med en af monsieur de Mayennes udsendinge, som han så har dræbt. Hertugen har svoret på, at han vil lade ham radbrække levende."

"Ih, du forbarmende!" udbrød værten og korsede sig. "Så gælder det sandelig om at passe på, at han ikke slipper ud herfra."

Beroliget ved denne erklæring tog Chicot afsked med mester Claude og fortsatte nu sin ihærdige søgen efter hertugen af Anjou.

37. Bussy afviser sin tidligere beskytter

Hertugen af Anjou var meget opsat på at komme ud og se sig om i Paris, men på den anden side turde han ikke vove sig ud på gaden uden at have en sikker mand ved sin side. Man forstår, hvor bange han må have været, eftersom han bekvemmede sig til at anmode Bussy om at yde ham denne vennetjeneste.

Siden hertugens møde med monsieur de Monsoreau havde Bussy været meget forknyt, og François måtte tilstå for sig selv, at han i Bussys sted ville have foragtet en fyrste, der kunne indlade sig på et så lumpent forræderi.

Den unge adelsmand bekræftede i øvrigt til fulde den gamle sandhed, som siger, at en kvinde får lettere magt over en ædel, uforfærdet mand end over en fej usling.

Bussy faldt sammen under vægten af sin sorg. Han havde overværet Dianas modtagelse ved hoffet, hørt hende blive anerkendt som grevinde de Monsoreau, set hende blive optaget blandt dronning Louises æresdamer og set, hvorledes tusind nyfigne blikke havde slugt hendes ubestridelige skønhed, som *han* havde æren af at have opdaget. En hel aften igennem havde han hæftet sine elskovsfulde øjne på den unge kvindes yndige skikkelse, mens *hun* ikke havde værdiget ham et blik til gengæld. Som alle mænd, der elsker af hjertet, var Bussy uretfærdig; han var alt for tilbøjelig til at glemme fortiden og til ikke at respektere tilstrækkelig de håndgribelige beviser på hengivenhed, som han dog faktisk allerede havde fået; det faldt

ham ikke ind at gøre sig selv det naturlige spørgsmål, om ikke Diana led fuldt så store kvaler som han selv ved at måtte holde sine øjne borte fra det eneste ansigt, som udtrykte oprigtig sympati for hende i hendes ulykkelige skæbne.

Da Bussy havde gjort sig klart, at hans håb om at møde et forstående blik fra Dianas dejlige øjne ikke ville gå i opfyldelse, beredte han sig til at forlade hoffesten.

"Hvor kvinderne dog er feje," tænkte han, "når det gælder at afbetale en taknemmelighedsgæld; de er så bange for at vise, at de elsker, og de vurderer deres egne gunstbevisninger så højt, at de hellere vil knuse deres tilbeders hjerte end risikere at belønne for rundhåndet. Diana kunne jo blot rent ud have sagt til mig: "Grev Bussy, jeg er Dem taknemmelig for, hvad De har gjort for mig, men jeg kan ikke elske Dem." Det slag ville måske have dræbt mig; måske var jeg kommet mig efter det. Men i stedet for at give mig klar besked, foretrækker hun at lade mig elske på det uvisse. Hun skal dog ikke vinde noget ved sin træskhed, for jeg elsker hende ikke mere, jeg foragter hende."

Da Bussy var ved at forlade salen, kom han til at se sig selv i et af de venezianske spejle og opdagede til sin harme, at udtrykket i hans ansigt var næsten modbydeligt.

"Er det den Bussy, som alle kvinder elsker og alle mænd frygter?" spurgte han sig selv. "Du må jo være afsindig, at lade dig beherske således af en kvinde, som ringeagter dig? Men hvad, eller rettere: hvem kan være skyld i, at hun ringeagter mig? Skulle det være ham, det lange, indtørrede skelet, som stadig holder sig i ti skridts afstand fra hende og ruger over hende med skinsyge blikke. Tænke sig, at hvis jeg ville, kunne jeg så let som at klø mig i nakken jage ham tolv tommer koldt

stål i livet. Jeg kunne i alt fald gøre mig hadet og frygtet, om jeg end ikke forstår at gøre mig elsket. Velan da! Hellere være genstand for had end for ligegyldighed! ... Skønt, det ville være småligt og uværdigt; det var noget, som en Quélus eller en Maugiron kunne indlade sig på, hvis sådanne fyre i det hele taget forstod at elske. Jeg vil hellere ligne de gamle helte, som døde af kærlighed uden at kny. Ingen skal få noget at vide; jeg vil kvæle mine følelser og lade dem dø, uden at nogen tilståelse skal komme over mine læber."

Efter at Bussy således havde vundet sejr over sig selv, tørrede han sveden af sine brændende tindinger og lagde atter sit ansigt i de gamle folder. Med smil på læben og skyfri pande, men med en storm rasende i sit indre, forlod han Louvreslottets sale.

På vejen mødte han hertugen af Anjou, men vendte hovedet bort i følelsen af, at han umuligt kunne bevare sin selvbeherskelse, hvis skulle blive nødt til at hilse på den fyrste, der så skammeligt havde sveget hans tillid.

Hertugen nævnte Bussys navn i forbifarten, men greven lod, som om han intet hørte.

Bussy gik altså hjem, lagde sværd og dolk fra sig på bordet, tog sin kappe og sin stukne trøje af og satte sig i en stor lænestol med hovedet hvilende på det våbenskjold, som prydede stoleryggen.

Pagerne så, at han var hensunket i dybe tanker, og lod ham være alene.

Således havde han tilbragt flere timer uden at blive opmærksom på en mand, der sad i den anden ende af værelset og iagttog ham skarpt, og som ikke ved den svageste støj

røbede sin nærværelse, idet han rimeligvis afventede en gunstig lejlighed til at gøre sig bemærket på en eller anden måde.

Bussy begyndte at skælve og få kuldegysninger; tænderne klaprede i munden på ham, og hovedet gled langs stoleryggen ned på hans skulder.

I dette øjeblik rejste den anden sig og gik hen til Bussy.

"Hr. greve," sagde han, "De har feber."

"Er det dig, Rémy?" udbrød greven og løftede sit brændende hede hoved.

"Ja, hr. greve! Jeg har ventet på Dem her, fordi jeg vidste, at der, hvor man lider, bliver man ikke længe."

"Tak, min ven," sagde Bussy og greb den unge læges hånd.

Rémy førte med ærbødig hengivenhed grevens rystende hånd til sit hjerte og sagde:

"De får nu at vælge, hr. greve, om De vil være af med feberen, eller om De vil plages med den i længere tid og måske lade den tage overhånd. Hvis De vil være rask snart igen, må De gå i seng nu."

Bussy vidste ikke bedre end at lyde lægens råd. Han gik i seng og modtog der besøg af alle de venner, der kom for at se til ham.

Hele den følgende dag sad Rémy trofast ved grevens hovedgærde og øvede sin kunst som læge både for legeme og sjæl, men den næste dag, den dag, da hertugen af Guise aflagde visit i Louvre, var han forsvundet.

"Han er vel træt," tænkte Bussy, "det er jo meget naturligt. Det stakkels menneske kan også trænge til lidt frisk luft, og Gertrude har sagtens også længtes efter ham. Hun er kun

kammerpige, men hun elsker, og en kammerpige, der elsker, er mere værd end en dronning, der ikke elsker."

Dagen gik; Rémy viste sig ikke. Naturligvis blev Bussy til sidst utålmodig over hans fraværelse, og det endte med, at han heller ikke mere troede på lægens venskab, så lidt som på Dianas kærlighed.

Hen imod aften, da gaderne begyndte at fyldes med folk, hørte Bussy mange højttalende stemmer ude i sit forværelse.

En tjener kom ilende ganske betuttet og meldte:

"Hans Højhed hertugen af Anjou!"

Hertugen trådte ind og blev modtaget med rynkede bryn af Bussy, som ikke troede på, at hans herres besøg skyldtes deltagelse.

Der var halvmørkt og skummelt i værelset. Syge sjæle holder af dæmpet belysning.

"Hvor her er mørkt, Bussy!" udbrød hertugen. "Det bliver man i dårligt humør af."

Bussy svarede ikke; det var ham ikke muligt at åbne munden, således væmmedes han ved hertugens nærværelse.

"Er du meget syg, siden du ikke svarer?"

"Ja, meget syg, Deres Højhed."

"Det er vel derfor, jeg ikke har set noget til dig i et par dage?"

"Ja, Deres Højhed."

Fyrsten blev stødt over disse korte svar og vandrede fornærmet op og ned i værelset, som han imidlertid undersøgte med stor omhyggelighed, så vidt det lod sig gøre i mørke.

"Du bor jo rigtig rart, ser det ud til."

Bussy besvarede heller ikke dette forsøg på at få en samtale i gang.

"Jeg beder Dem, mine herrer, om at forblive i sideværelset," sagde hertugen til sit følge. "Min stakkels Bussy må vist være alvorligt syg. Hvorfor har man ikke ladet kongens livlæge kalde? Han er ikke for god til at pleje Bussy."

Hertugen bemærkede, at en af grevens tjenere rystede på hovedet.

"Er det sorgen, som tynger dig?" spurgte han.

"Det ved jeg ikke," svarede greven.

Hertugen gik nærmere hen til sengen og blev stadig mere sød og indsmigrende, jo mere afvisende Bussy behandlede ham.

"Sig dog noget, Bussy!" opmuntrede han. "Er du vred på mig?" tilføjede han sagte.

"Man bliver ikke vred på fyrster; det hjælper jo ikke noget," svarede Bussy. "Lad os for resten ikke spilde tiden med snak. Deres Højhed har brug for mig, ikke sandt?"

Hertugen så himmelfalden ud.

"De har brug for mig, antager jeg, siden det ikke er rimeligt, at det er venskab, som fører Deres Højhed til mig."

"Bussy! At du kan sige noget sådant!"

"Hvad er det, Deres Højhed ønsker? Når man står i afhængighedsforhold til en fyrste, må man være beredt til at ofre alt, selv livet, for den herre, man tjener, i særdeleshed når man samtidig beæres med højstsammes venskab."

Hertugen kunne takke skumringen for, at ingen så ham blive purpurrød i hovedet.

"Jeg ville dig intet, Bussy. Du gør mig uret, når du tilskriver uædle bevæggrunde dette besøg. Jeg havde blot lyst til at have dig med på en tur omkring i byen; vejret er så smukt, og alle

mennesker er på benene i anledning af medlemstegningen til ligaen."

"Deres Højhed har jo en halv snes andre adelsmænd at vælge imellem, når De ønsker ledsagelse. Jeg hører dem klirre med våbnene derude i mit forværelse."

Dørforhænget ind til Bussys kabinet blev varsomt løftet til side, og Rémy trådte ind.

"Hvem er det?" spurgte hertugen. "Hvem er det, som uden at lade sig melde træder ind i det værelse, hvor jeg opholder mig?"

"Det er mig, Rémy," svarede den unge læge frejdigt og gik bukkende frem i stuen. "Jeg er hr. grevens huslæge, Deres Højhed."

"Rémy er mere end min læge; han er min ven," erklærede Bussy.

"Nå, således!" udbrød hertugen stødt.

"Hørte du, Rémy, hvad Hans Højhed anmodede mig om?" spurgte Bussy og belavede sig på at stå op.

"Ja, om at ledsage Hans Højhed, men ..."

"Men hvad?" spurgte hertugen barsk.

"Men det kan der ikke være tale om."

"Hvad vil det sige?" fortsatte hertugen i stigende forundring over lægens dristighed.

"Vejret er for koldt til, at jeg tør tillade greven at gå ud i aften. Både som ven og som læge er det min pligt at stå til ansvar for grev Bussys helbred; følgelig tør jeg ikke lægge skjul på min sande mening, selv når jeg derved kommer på tværs af Deres Højheds ønsker."

Hertugen så meget fortørnet ud, fordi man vovede at modsætte sig hans vilje, og Bussy gjorde atter mine til at

springe ud af sengen, men Rémy holdt ham tilbage og gjorde udtryksfulde tegn til ham om at følge hans råd.

"Ja, ja, da," sagde hertugen, "når han ikke kan tåle at gå ud, må han hellere blive i sengen."

Og dermed gik hertugen fornærmet sin vej, uden at nogen forsøgte at holde ham tilbage. Henne ved døren vendte han sig om og gentog:

"Du skulle nu alligevel søge kongens livlæge; han skal være så overordentlig dygtig."

"Jeg foretrækker en venskabelig sindet, almindelig læge for en nok så videnskabeligt uddannet livlæge, Deres Højhed," svarede Bussy.

"Farvel!"

"Farvel, Deres Højhed."

Nu var det alvor. Hertugen forsvandt, vred som en tyr, og Rémy fulgte ham med øjnene, indtil han var vel ude at palæet. Så gik han hen til den syge og sagde:

"Nu op i en fart, nådige herre, lad os gå en tur sammen. Her er for varmt inden døre."

"Du sagde jo lige til hertugen, at det var for koldt udenfor," indvendte Bussy forundret.

"Jamen siden han gik sin vej, har temperaturen forandret sig, så nu tror jeg, De vil have godt af lidt frisk luft."

"Jeg er ikke rigtig med, Rémy."

"Det kan også være det samme, når De bare gør, som jeg siger. De kender jo heller ikke den medicin, jeg giver Dem, men tager den alligevel. Stå nu blot op! En tur med hertugen af Anjou kunne være farlig, en tur med lægen kan kun være styrkende og sund."

"Som du vil," sagde Bussy føjelig og stod op, bleg og skælvende. "Hvor skal vi gå hen?"

"Til en kant af byen, hvor luften er så ren, at den er i stand til at kurere Deres sygdom."

Bussy klædte sig på uden at gøre flere indvendinger, tog sin hat på hovedet og sit sværd ved siden og gik derpå ud fra sit palæ sammen med sin trofaste ven og læge.

38. Bussy fatter atter håb

Rémy tog patienten under armen, og fra nu af var Bussy ganske prisgivet den unge læges forgodtbefindende. Så hurtigt, som grevens vaklende ben kunne tillade det, begyndte nu en vandring, som forekom vor helt ingen ende at ville tage. Gade op og gade ned gik det, men lige meget syntes det at hjælpe; Rémy var utrættelig. Han hastede mod et mål, som sikkert måtte ligge langt borte, siden det var nødvendigt at skynde sig så stærkt for at nå det. Vejen gik igennem ganske ukendte kvarterer af Paris, og Bussy fortrød inderligt, at han således havde lagt sin skæbne i en fremmed mands hånd, selv om denne mand havde nok så stort krav på at kaldes hans ven, men dog turde han ikke lade sin utålmodighed råde, fordi det anede ham, at denne besynderlige udflugt ikke kunne være ganske hensigtsløs, dertil var den iværksat under alt for mærkværdige omstændigheder. Og for resten, hver gang han søgte at komme til orde og udbad sig en forklaring, stoppede Rémy ham øjeblikkelig og gav sig til at proppe ham med alenlange fortællinger om alt, hvad der kunne være af interessant at berette om de steder, de kom forbi. Op ad vægge og ned ad stolper udbredte doktoren sig om gadernes navne, deres tilblivelseshistorie, ejendommelige bygninger, kort sagt alt muligt imellem himmel og jord, men dog kunne det ikke lykkes ham at få Bussy til at tro, at han havde planlagt denne tur alene for at skaffe sin patient motion.

Endelig lod det dog til, at grevens lidelser skulle være forbi, idet Rémy pludselig stoppede op foran en bygning, som ved

nærmere eftersyn viste sig at være en lille kirke, hvis navn Bussy ikke engang kendte. Rémy var selvfølgelig ikke sen til at oplyse, at man befandt sig i Rue de la Jussienne, og at kirken hed Sainte-Marie og at den var kendt for sine smukke malede vinduer, som man imidlertid ikke kunne se nu, da det var mørkt, men som man en anden gang måske kunne få lejlighed til at tage i øjesyn. Derimod ville det være en utilgivelig skødesløshed, hvis man undlod at se og beundre de herlige freskomalerier, som prydede kirkens indre.

Et sådant forslag forekom vel Bussy umotiveret, men var dog ikke aldeles urimeligt, eftersom kirken netop var fuldt oplyst i anledning af, at der afholdtes gudstjeneste. Han besluttede sig derfor til vedblivende at føje Rémy. Den sikkerhed og resoluthed, lægen besvarede alle spørgsmål med, den slagfærdighed, han imødegik enhver indvending med, bidrog også mægtigt til at bestyrke Bussys tro på, at der måtte være noget under hele denne sære interesse for malerkunsten.

Så længe gudstjenesten varede, undersøgte Rémy med en iver, som syntes Bussy en bedre sag værdig, alt, hvad der var af vægmalerier i kirken. Da folk efter gudstjenestens ophør begyndte at forlade kirken, kom Rémy tilbage og sagde, at nu var det vist bedst at gå. Han havde set, hvad han ville, og undrede sig kun over Bussys ligegyldighed og mangel på interesse.

Den unge læges bebrejdelser var ikke ganske grebet ud af luften, idet Bussy virkelig lignede en søvngænger, så sløv og uinteresseret, som han så ud. Greven ville lige til at forlade kirken uden at have bestænket sig med vievand, da Rémy mindede ham om, at han glemte denne hellige akt.

Bussy, der stadig var lige føjelig, banede sig vej hen imod den murpille, hvor vievandsskålen var anbragt.

Rémy benyttede sig af denne bevægelse til at gøre tegn til en ung pige, han øjensynlig drev aftalt spil med. Pigen opfattede straks tegnet og fik pludselig travlt med at komme hen og stænke sig. Samtidig med Bussy stak hun sin temmelig store og røde hånd ned i skålen, og Bussy følte en ganske naturlig nysgerrighed efter at se, hvem den hånd tilhørte.

Man tænke sig hans overraskelse, da han i håndens ejerinde genkendte Gertrude, Dianas kammerpige. Han blev stående, stiv som en støtte, med udstrakt arm uden at kunne fuldføre det korsets tegn, som han stod i begreb med at gøre, da han fik øje på Gertrudes kendte skikkelse.

Nu forstod han, hvorfor Rémy havde ført ham ind i den lille kirke, nu begreb han hensigten med den besynderlige aftentur. Han anede, at han ikke var fjernt fra den kvinde, han elskede af hele sin sjæl.

Og ganske rigtigt. Der stod hun. Det kunne ikke være andre end hende. Ingen anden end hun havde denne ungdommelig skønne skikkelse, som Bussy kendte så godt og elskede så højt. Ingen fejltagelse var mulig. Det var Diana.

Bussy kunne høre sit eget hjerte banke, da han genså denne kvinde, som havde været årsag til den forfærdeligste pine, han endnu havde udstået.

Mekanisk fulgte han hendes skikkelse, som drog ham med uimodståelig kraft. Diana gik hen imod kirkens udgangsdør. Gertrude, som gik lige foran sin herskerinde, banede vej med sine kraftige albuer, og da de var kommet ud på gaden, blev hun

stadig ved at gå foran, som for at forvisse sig om, at ingen fare truede dem.

Gertrude og Diana bøjede om ad Rue Montmartre; Bussy og Rémy fulgte umiddelbart efter.

Nogle skridt nede ad denne gade drejede kvinderne til højre ned ad en anden, ganske kort gade, der endte blindt, og som var lukket for den ene ende med en dør.

Bussy holdt sig lidt tilbage, men Rémy halede ufortrødent i sin herres arm for at tilkendegive, at han skulle gå til.

Gertrude tog nu en nøgle op af lommen, åbnede den omtalte dør og lod Diana gå ind.

Rémy talte hviskende et par ord med kammerpigen og gjorde derpå plads for Bussy, og endelig gik han selv og Gertrude ind. De lukkede døren, og det lille stræde var atter mennesketomt.

Klokken var halv otte om aftenen. Det var lige i begyndelsen af maj. Luften var mild og lun, og bladene var ved at folde sig ud af de svulmende knopper.

Bussy så sig omkring. Han befandt sig i en lille have, der på alle fire sider var omgivet af meget høje mure. Vedbend og vinstokke slyngede sig op ad murværket og fyldte luften med en skarp, krydret duft, blandet med berusende vellugt at roser og hvide liljer.

Den unge adelsmands hjerte var opfyldt af uro, og hans sjæl skælvede i angstfuld spænding.

Instinktmæssigt søgte hans blik den fjerneste krog af haven, og der, skjult under et væld af jasminer og kaprifolier, sad Diana på en lille bænk, der stod op imod muren omkring den lille kirke, som Bussy netop havde besøgt.

I hånden knugede hun en levkøj, hvis blade et for et faldt ned for hendes fødder. Hendes hoved var bøjet ned imod barmen, og hele hendes skikkelse bar præget af den trøstesløse sorg, som havde afløst hendes skyfrie barndoms lykkelige tid, og som nu truede med helt at overvælde den unge kvinde.

En nattergal lod sine lokkende toner lyde fra et kastanjetræ. Myggene sværmede i luften, og den tunge, surrende humlebi svang sig fra blomst til blomst sammen med den lette, flagrende sommerfugl.

Hele naturen åndede en fred og harmoni, som stod i skærende modstrid til den pinlige kamp, der rasede i de to unge menneskesjæle, som i dette øjeblik higede imod hinanden, men som dog tøvede med at komme hinanden nær.

Larmen fra Paris' gader lød dæmpet, næsten melodisk inden for den lille haves høje, skærmende mure. Kirkeklokkerne, som tonede højtidsfuldt ud over byen, gav denne scene en egen stemning, et skær af poesi, som fyldte den unge greve med vanvittig længsel efter den lykke, som han havde drømt om en gang, men som han nu næsten havde opgivet at håbe på. Han turde ikke tro, at dette møde, selv om det åbenbart ikke var tilfældigt, kunne varsle om lykken. Bussy var så godt som alene i haven med Diana, for Rémy og Gertrude holdt sig diskret på afstand.

Den unge adelsmand nærmede sig den elskede kvinde. Hun løftede hovedet.

"Hr. greve," sagde hun med en stemme, som skælvede af angst, "vær ærlig imod mig og tilstå oprigtigt, at det ikke er et tilfælde, som har ladet os mødes i aften. De har selv villet det således."

"Nej, frue," svarede Bussy, "det var Rémy, som fik mig til at gå med ind i kirken uden at sige mig i hvilken hensigt. Jeg sværger Dem, at jeg ikke anede ..."

"De misforstår mig, hr. greve," sagde Diana bedrøvet. "Jeg ved godt, at det var Rémy, som fik Dem til at gå ind i kirken, meget imod Deres vilje måske?"

"Det tør jeg ikke påstå," sagde Bussy. "Men jeg anede i hvert fald ikke, hvem jeg skulle træffe derinde."

"Det er hårde ord, hr. greve," sagde Diana og sendte Bussy et vemodigt, tårevædet blik. "Vil De dermed sige, at hvis De havde kendt Rémys hensigt, ville De ikke være gået med ham?"

"Å, frue, tal ikke således!"

"Det ville kun have været ret og rimeligt. De har gjort mig en meget stor tjeneste, og jeg har endnu ikke takket Dem for Deres elskværdighed. Tilgiv mig denne forsømmelse og vær forvisset om, at jeg er Dem af hjertet taknemmelig."

Bussy ville svare, men han var så bevæget, at han hverken kunne tænke eller tale.

"For at De kan vide, at jeg ikke glemmer den, der ofrer sig for mig, vil jeg fortælle Dem, at det er mig, der har bedt Rémy om at bringe dette møde i stand. Er De vred på mig, fordi jeg gerne har villet takke Dem?"

"Hvor kan De fatte en sådan tanke, frue?" udbrød Bussy og pressede sin ene hånd imod det højt bankende hjerte.

Den unge greves øjne fik en sælsom glans. Den milde aftenbrise, den søde blomsterduft og grevindens blide ord dulmede hver for sig noget af den smerte, som endnu for en time siden havde raset i hans indre.

"Jeg ved," fortsatte Diana, som var den stærkeste, fordi hun havde haft tid til at forberede sig til denne sammenkomst, "jeg ved, hvor svært det må have været for Dem at gå mit ærinde. Jeg kender Deres fintfølende natur, jeg kender og skatter Dem så højt, som De sikkert fortjener. Når det forholder sig således, må De kunne forstå, hvad jeg har lidt ved den tanke, at De måske miskendte mit hjertes følelser."

"Frue, jeg har i tre dage været lænket til sygelejet."

"Jeg ved det, grev Bussy," svarede Diana, og den dybe rødme, som ved disse ord dækkede den unge kvindes ansigt, røbede, at hun havde været mere end almindeligt interesseret i denne sygdom. "Men, jeg beder Dem tro, at jeg selv har udstået endnu værre pinsler, for doktor Rémy fik mig, sikkert med urette, til at tro, at ..."

"Jeg var syg af sorg over, at De havde glemt mig. Nej, det var kun alt for sandt."

"I så fald var det min pligt at handle, som jeg har gjort. Nu har jeg fået Dem at se og haft lejlighed til at takke Dem for al Deres spildte umage, og jeg sværger Dem, at jeg vil være Dem evigt taknemmelig ... tror De nu, at det er mit hjertes sande mening, jeg udtaler?"

Bussy rystede sørgmodigt på hovedet uden at svare.

"Tvivler De om mit ord?" fortsatte Diana.

"Nej, frue! Når man besjæles af venskab, søger man at give sine følelser udslag på en eller anden måde. De vidste, at jeg var nærværende den aften, da De blev præsenteret ved hoffet, De vidste, at mit blik hvilede ufravendt på Dem den hele aften, og ikke en eneste gang løftede De Deres skønne øjne imod mig, ikke ved et ord, ved en bevægelse, et tegn lod De mig forstå, at

De vidste, jeg var i Deres nærhed. Men måske kunne De ikke kende mig igen? De har jo kun set mig to gange."

Diana svarede med et blik så inderligt bedrøvet, at denne stumme bebrejdelse ramte Bussy som et smertefuldt stik i siden.

"Hav medlidenhed med mig, frue," bad han. "De er ikke skabt som andre kvinder, men hvorfor handler De da, som om De var det. Dette ægteskab ...?"

"De ved jo godt, at jeg blev tvunget til at indgå det."

"Ja, men det var da nemt at bryde det igen."

"De tager fejl. Det var umuligt at få det ophævet."

"Var der da intet, som lod Dem ane, at en mand, der er Dem hengiven med liv og sjæl, vågede over Dem?"

"Det var fornemmelig det, der gjorde mig angst," svarede Diana og sænkede sit blik.

"Og det var for sådanne hensyn, at De ofrede mig. Tænk engang, hvad livet vel er værd for mig nu, da De tilhører en anden."

"Hr. greve! En kvinde lider skade på sit rygte, når hun bryder sit ægteskab og antager en anden mands navn."

"De foretrækker altså grev de Monsoreaus navn?"

"Tror De det?" fremstammede Diana. "Nuvel, så meget des bedre!"

Indtil dette øjeblik havde Diana bevaret en vidunderlig sjælsstyrke, men nu overvældede smerten hende. Hun bøjede sit hoved og gav de frembrydende tårer frit løb.

"Ak!" sukkede Bussy. "Så er jeg atter blevet, hvad jeg fordum var: en fremmed for grevinde de Monsoreau."

Diana formåede ikke at svare.

"Deres tavshed giver mig ret," fortsatte Bussy.

"Min tavshed synes mig at tale bedre end ord."

"Deres adfærd nu kan jeg kun udlægge på samme måde, som jeg opfattede Deres optræden i Louvre."

"I Louvre var monsieur de Monsoreau til stede, og jeg var nødt til at tage hensyn til hans nærværelse. I nogle dage har han set en mistænkelig person snige sig omkring vor nye bolig."

"Nye bolig! Bor De da ikke mere i Rue Saint-Antoine?"

"Hvad siger De?" udbrød Diana, tilskyndet af en umiddelbar følelse. "Var det da ikke *Dem*?"

"Nej, frue! Siden Deres ægteskab med monsieur de Monsoreau er blevet offentligt anerkendt, siden De er blevet præsenteret ved hoffet, har jeg ligget syg af feber. Det kan ikke være mig, Deres mand er skinsyg på, eftersom han ikke kan have set mig i nærheden af Deres bopæl."

"Hvis det forholder sig, som De siger, og hvis De virkelig har næret noget ønske om at få mig at se, da bør De være den ukendte spejder taknemmelig. Jeg kender monsieur de Monsoreau, og jeg skælvede for den mand, fordi jeg troede, det var Dem. Derfor ville jeg tale med Dem for at advare Dem og bede Dem om ikke at gøre mig mere ulykkelig, end jeg er i forvejen. Af frygt for det menneske, som hverken De eller jeg kender, men som grev de Monsoreau vel må have grund til at være bange for, har min forhadte gemal befalet mig at forlade Paris. Dette møde, grev Bussy, vil således blive vort sidste ... i morgen tager jeg til Méridor."

"De rejser, frue?" udbrød Bussy og greb Dianas hånd.

"Ellers får jeg ikke fred for monsieur de Monsoreau. I øvrigt hader jeg selv af ganske hjerte Paris, hoffet, Louvre og hele

verden. Jeg glæder mig til i ensomheden at genkalde mig minderne fra min sorgløse ungdom. Det er mit håb, at en smule af den lykke, jeg dengang nød, vil kaste genskin over min nu så håbløse tilværelse. Fader rejser med mig, og på Méridor vil jeg træffe sammen med Saint-Luc og hans hustru, som begge længes efter mig. Farvel, grev Bussy!"

Bussy skjulte sit ansigt i sine hænder.

"Så er altså alt håb ude for mig," stønnede han.

"Hvad er det, De siger, grev Bussy?"

"Jeg siger, at den mand, som jager Dem i landflygtighed, den mand, som berøver mig det eneste håb, jeg endnu har tilbage, det at indånde samme luft som De, det at skimte Deres fagre ansigt bag et gardin, det at strejfe Deres klæder, når De svævede mig forbi, kort sagt: det at tilbede et levende væsen og ikke en afsjælet skygge, den mand, siger jeg, som berøver mig dette håb, han er min dødsfjende, og om det så skal koste mig mit liv, skal han falde for min hånd."

"Hr. greve!" udbrød Diana, forfærdet over at se den ubeherskede fortvivlelse, som havde grebet Bussy.

"Det skændige uhyre, som ikke har nok i at have Dem til hustru, De, som er den reneste, skønneste kvinde, der findes! Han vover endda at være skinsyg, som om han havde nogen glæde at misunde menneskeheden. Den grådige usling må ryddes af vejen, inden han opsluger alt."

"Kom til Dem selv, hr. greve. Han kan måske undskyldes."

"Undskyldes! Og det siger *De*, frue? De taler til forsvar for den forbryder?"

"Å, hvis De vidste!" sukkede Diana og holdt hånden over ansigtet, som om hun var bange for at Bussy trods mørket

skulle se hende rødme.

"Jeg ved én ting, frue, og det er, at man må være en tåbe, når man er gift med Dem og alligevel har tanke for andet end Dem."

"Men hvis De nu tog fejl, hr. greve, hvis monsieur de Monsoreau ikke var min mand?" sagde Diana med dump stemme.

Med disse ord rejste den unge kvinde sig hastigt fra bænken, rev sin iskolde hånd ud af Bussys brændende hænder og flygtede bort, let som en skygge, igennem den lille haves snoede gange. Hun fo'r hen og greb Gertrude i armen og var forsvundet, inden Bussy kunne få samlet sig så meget, at han kunne gøre forsøg på at holde sin flygtende lykke tilbage. Bedøvet af smerte, vanvittig af sorg vaklede han nogle skridt frem, men pludselig udstødte han et skrig og ville være styrtet om, hvis ikke Rémy var kommet tids nok til at opfange ham i sine arme og havde bragt ham til sæde på den lille bænk, som Diana nys havde forladt.

39. Gale katte får revne skind

Mens mester Lahurière endnu var travlt optaget af at samle underskrifter, mens Chicot varetog omsorgen for den hårdt medtagne Gorenflot, mens Bussy atter levede op i den lille have, hvor luften var svanger med blomsterduft, fuglekvidder og kærlighed, mens hertugen af Guise i følge med hertug François lod sig fejre og hylde af de begejstrede parisere, mens alt dette foregik, sank kong Henris humør efterhånden ned til et meget lavt minimum. Det ærgrede majestæten at være vidne til alle de stygge scener, som på denne aften opførtes i hans hovedstad, hvor det bestandig gik ud på at fremhæve Guiserne på kongens bekostning. Smædeord mod den regerende monark lød bestandig i de menneskefyldte gader, mens begejstrede leveråb fyldte luften, når hertug Henris populære skikkelse kom til syne. Kongen havde bemærket, at Guiserne var fulgt af en stor skare af adelsmænd, som synes at stå under monsieur de Monsoreaus befaling.

Da kong Henri forlod Louvre, havde han som sædvanlig været ledsaget af sine fire yndlinge, men da han vendte tilbage, manglede d'Epernon og Schomberg. Disse to unge adelsmænd havde meget mere lyst til at gå på eventyr end til at holde den gnavne konge med selskab. De havde derfor benyttet sig af et gunstigt øjeblik og havde gjort sig usynlige, lige før ankomsten til Louvres porte.

Næppe var de kommet hundrede skridt bort fra majestætens følge, før de hver for sig var indviklet i en affære. D'Epernon havde stukket sit pusterør ind imellem benene på en

borgermand, og resultatet var naturligvis blevet, at det intetanende offer var gået lige på næsen. Schomberg havde revet kappen af en kvinde, som han troede var gammel og grim, mens hun til hans behagelige overraskelse var både ung og smuk.

Begge de ubesindige yndlinge havde været højst uheldige i valget af tidspunktet for de planlagte angreb. Oprørsilden ulmede på byens gader, og der behøvedes kun et pust for at få den til at flamme op i lys lue.

Da borgermanden atter var kommet på fode, skreg han: "Ned med kætterne!" Den unge, smukke kvinde derimod skreg: "Ned med kongens pattegrise!"

Begge råb havde ubehagelige følger for de pågældende. D'Epernon tog benene på nakken og unddrog sig ved hurtig flugt den ublide medfart, som borgernes truende holdning stillede i udsigt.

Schomberg var mere modig. Han stillede sig op med kården i hånden og søgte at se imponerende ud. Ved denne resolutte optræden håbede han at afslå det angreb, som ellers ufejlbarligt ville blive rettet imod ham af en flok læredrenge under anførsel af den farvermester, der tilfældigvis var gift med den unge kone med kappen. Vi vil senere få at se, hvorvidt det lykkedes ham at slippe ud af klemmen.

Kongen var ikke blevet ængstelig for de to venner. Han vidste, at den ene altid klarede skærene ved hjælp af sine lange ben, den anden ved hjælp af sin kraftige arm. Det faldt ham derfor ikke ind at søge efter de bortløbne. Han gik lige til sit kabinet, satte sig i en lænestol og grundede på, hvem han skulle lade sin vrede gå ud over.

Maugiron legede med kongens myndehunde.

Quélus sad på en pude med hånd under kind og så på den vrede monark.

"De går fremad, enten på den ene eller den anden måde," sagde kongen til ham. "Enten springer de løs som tigre eller de kryber langs jorden som slanger, men fremad går de bestandig."

"Sådan er det jo altid i et kongerige," svarede Quélus. "Hvad pokker skulle kongens sønner, brødre, fætre og onkler bestille, når de ikke skulle lave sammensværgelser?"

"Hold mund med al din pølsesnak. Du har jo ikke mere forstand på politik end min lille finger," snerrede kongen.

Quélus drejede fornærmet rundt på sin pude og vendte respektstridigt ryggen til majestæten.

"Har jeg ikke ret, Maugiron?" spurgte Henri. "Kan det vel hjælpe, at man søger at lulle mig i søvn med vuggesange og kønne eventyr, som om jeg var et pattebarn? Man må dog huske på, at jeg er konge og ikke en hørkræmmer, som er ængstelig for at miste en kattekilling."

"Se på hunden der, Deres Majestæt," svarede Maugiron, som altid var af samme mening som Quélus, "den er ellers et fromt dyr, men når man træder den på poterne, så bider den."

"Det er meget smigrende, at du sammenligner mig med min hund."

"Det gør jeg aldeles ikke, Deres Majestæt. Dyret står uendelig langt over Dem, idet den forstår at forsvare sig, men det har Deres Majestæt ikke begreb om."

Derpå vendte også Maugiron ryggen til kongen.

"Gud i Himlen, hvor jeg er ensom og forladt!" klagede majestæten. "Ak, Chicot! Chicot! hvor er du?"

De to yndlinge oprørtes over, at kongen savnede narren, når han dog havde dem, og Maugiron sad og smånynnede en strofe, der lød omtrent således: "Sig mig, hvem du omgås, og jeg skal sige dig, hvem du er".

Kong Henri blev opbragt over denne uforskammethed og sendte den frække spotter et lynende blik, men det var også alt. Straks efter sank han viljeløs tilbage i stolen og gav sig til at kæle for en af sine små hunde.

Der hørtes hastige skridt i forværelset og et øjeblik efter trådte Quélus frem for majestæten med sønderrevne klæder, hilst med arrig gøen af myndehundene, der ikke var vant til at se hofmændene nærme sig kongen i en sådan dragt.

"Herre Jesus!" udbrød monarken. "Hvad er der sket?"

"Betragt mig nøje, Deres Majestæt, og se, hvorledes man behandler kongens venner."

"Hvem har gjort det?"

"Det har folket, hertugen af Anjous folk, det folk, som råber leve for hertugerne af Guise, for hertug François, for ligaen, for messen, for alt undtagen for kongen."

"Jamen, hvad har du gjort folket, siden det har tilredt dig så ilde?"

"Intet. Det var såmænd tilstrækkeligt at blive genkendt som en af Deres Majestæts venner."

"Men hvorfor kom Schomberg dig ikke til hjælp?"

"Han havde vist nok at gøre med at klare sine egne ærter. Da jeg så ham sidst, var han i kløerne på en rasende farvermester, hvis kone han havde fået lyst til at kigge under hatten. Farveren

og en fem-seks læredrenge lagde sikkert ikke fingrene imellem."

"I Djævlens skind og ben!" bandede kongen. "Hvor er min arme Schomberg? Jeg vil selv ile ham til undsætning. Forlader mine venner end *mig*, skal man dog ikke kunne sige, at jeg forlader mine venner."

"Tak, Deres Majestæt!" sagde en røst bag ved kongen. "Jeg er Gud ske lov sluppet helskindet fra det, men det kneb."

"Det er jo Schombergs stemme," udbrød alle i munden på hinanden, "men hvor pokker er manden selv?"

De havde ikke talt ud, før en skikkelse, mere lig en skygge end et menneske, trådte frem fra kabinettets dunkle baggrund.

"Schomberg!" udbrød kongen. "Hvad i alverden er det for en farve, du har?"

Fra isse til fodsål var Schomberg overtrukket med den skønneste himmelblå farve, som man kunne ønske sig at se.

"De har dyppet mig, de æsler. Så kan jeg forstå, hvorfor alle mennesker stormede efter mig, da jeg løb ned ad gaden. Og jeg, som blot troede, at karret var fyldt med rent vand."

"De straffer sig selv mere end dig, for den blå farve er meget dyr, og der hænger allermindst for tyve dukater på dig," bemærkede Quélus leende.

"Det er nemt nok at gøre nar. Jeg ville gerne have set dig i mit sted."

"Fik du ikke ram på nogen af dem?" spurgte Maugiron.

"Jo, i hvert fald blev min dolk siddende lige til grebet i en eller anden af de tølpere. Jeg tror, de havde druknet mig i farve, hvis jeg ikke havde været så fej at råbe: Leve ligaen!"

"Akkurat sådan måtte jeg også gøre," fortalte d'Epernon, "og jeg måtte endda tilføje et "Leve hertugen af Anjou!"

"Jeg med," brummede Schomberg forbitret. "Men det var endda ikke det hele."

"Måtte du råbe mere endnu, stakkels Schomberg?" spurgte kongen.

"Nej, Gud være lovet; jeg synes da for resten også, det andet kunne være tilstrækkeligt. Men i det øjeblik, da jeg råbte: "Leve hertugen af Anjou", kom hans fordømte håndlanger Bussy og hørte det."

"Hjalp han dig ikke?" spurgte Maugiron. "Den ene adelsmand er da forpligtet til at stå den anden bi."

"Han havde nok andet at tænke på. Hvis han havde haft vinger, tror jeg han var fløjet, så let så han ud. Men bare han ikke hørte, at det var mig, der råbte."

"Var du blå dengang, da han kom forbi?" spurgte Quélus.

"Ja, selvfølgelig!"

"Så behøver du såmænd ikke at være bange," sagde kongen, "for ikke engang jeg kunne kende dig igen."

"Det kommer egentlig ud på ét," svarede junkeren. "Vi mødes nok en anden gang, han og jeg, når jeg ikke sidder i et farvekar, så må han gerne kende mig."

"Det er ikke så meget tjeneren som herren, *jeg* vil til livs," sagde d'Epernon. "Jeg vil hellere snakke gammelt med hertugen af Anjou end med Bussy."

"Å ja, hvor mine fingre klør efter at komme i lag med hertugen. Han søger at drukne os i latter, indtil han kan få taget livet af os på anden måde," sagde Schomberg.

"I virkeligheden er det ham, der regerer i Paris for øjeblikket," erklærede d'Epernon. "Prøv engang at gå udenfor Louvre, Deres Majestæt, og De vil få at se, at ingen vil tage hensyn til Dem."

"Du kan bare vente dig, kære broder," truede kongen.

"Hvad kan det nytte, at Deres Majestæt bliver ved at slå knips i lommen, når De ikke gør alvor af det?" spurgte Schomberg. "Jeg kan forsikre Deres Majestæt, at hertug François er sjælen i en eller anden sammensværgelse."

"De selvsamme ord sagde jeg til Quélus og Maugiron, før du og d'Epernon kom, men de bare trak på skuldrene og vendte mig ryggen," svarede kongen.

"Vi trak ikke på skuldrene ad Deres Majestæts ord, men ad den mangel på handlekraft, som Deres Majestæt tydeligt lagde for dagen," råbte Quélus med dirrende stemme. "Nu vender vi os atter imod Deres Majestæt for at bede Dem være så nådig at frelse Dem selv og os. Vi står og falder med hinanden. I morgen kommer hertug Henri til Louvre og kræver, at Deres Majestæt skal udnævne en chef for ligaen, og når så De har udnævnt hertugen af Anjou, således som De har lovet, vil De være fuldstændig i Deres broders hånd. Som høvding for tusinder af ophidsede parisere vil han være så godt som uindskrænket hersker."

"Hvis jeg nu tager en kraftig beslutning, kan jeg så stole på, at I er beredte til at stå mig bi?" spurgte kongen.

"Ja, Deres Majestæt!" svarede adelsmændene alle som en.

"På den betingelse, at jeg får lov til at skifte tøj først," sagde d'Epernon.

"Gå ind og lad min kammertjener give dig, hvad du behøver. Vi er jo omtrent lige høje."

"Og *jeg* må have tid til at tage et bad," bemærkede Schomberg.

"Gå ind i min badstue og lad bademesteren tage sig af dig."

Efter at disse dispositioner var truffet, sad kongen et øjeblik sunket hen i dybe tanker, som ikke blev afbrudt af nogen ubelejlig bemærkning.

"Quélus," sagde han endelig, "se at skaffe at vide, om hertugen af Anjou er kommet tilbage til Louvre."

Quélus gik. Schomberg og d'Epernon afventede hans tilbagekomst, før de kunne bekvemme sig til at forlade kabinettet. Det anede dem, at det virkelig var alvor, og at vigtige begivenheder var nært forestående.

Quélus kom tilbage og meldte:

"Hertugen er endnu ikke kommet hjem."

"Vel!" svarede kongen. "Sørg nu for at skifte tøj, d'Epernon, og du, Schomberg, for at skifte farve. I to," sagde han til Maugiron og Quélus, "kan gå ned i slotsgården og være på vagt, til min broder kommer hjem. Når det er sket, lader I alle slottets porte stænge."

"Javel, Deres Majestæt," svarede Quélus.

"Om ti minutter er jeg her igen," lovede d'Epernon.

"Det afhænger af farvens kvalitet, hvornår jeg kan blive færdig," sagde Schomberg.

"Kom blot så snart, det er muligt," svarede kongen.

"Bliver Deres Majestæt her alene?" spurgte Maugiron.

"Nej, Maugiron, jeg anbefaler mig til Guds varetægt og beder om et lykkeligt udfald af vort forehavende."

"Bed rigtig bønligt," sagde Quélus, "for jeg tror, at hele verden står i ledtog med Satan om at gøre det broget for os."

Derefter forlod vennerne kabinettet to og to og lod kongen alene tilbage.

Monarken kastede sig på knæ på sin bedeskammel.

40. Chicot optræder I sin yndlingsrolle som konge af Frankrig

Klokken slog tolv på tårnuret i Louvre. Slottets porte blev i reglen lukket ved midnat, men i aften havde kongen givet ordre til, at de skulle holdes åbne til klokken et. Majestæten havde viseligt beregnet, at hertugen af Anjou, selv om han skulle blive opholdt noget længere end sædvanlig, ikke ville blive helt borte denne nat for ikke at bestyrke monarkens let vakte mistanke.

Et kvarter over tolv kom Quélus op til majestæten og meldte, at hertugen var vendt hjem. Maugiron blev på sin post nede i slotsgården for at våge over, at Hans Højhed ikke slap ubemærket ud igen.

"Godt!" sagde kongen, da disse efterretninger blev bragt ham. "Lad ham nu bare gå til sengs i fred og ro. Hvem er hos ham?"

"Monsieur de Monsoreau og de sædvanlige adelsmænd, men ikke grev Bussy."

"Det var rart," svarede kongen, som åbenbart følte sig lettet ved tanken om, at hertugen ikke havde Bussys gode kårde ved hånden. "Sørg så for at få sendt bud efter d'Epernon og Schomberg og lad hofjægermesteren vide, at jeg ønsker at tale med ham."

Quélus bukkede for majestæten og forsvandt for at udføre de givne ordrer med den præcision, som had og hævntørst i

forening bidrog mægtigt til at skabe.

Fem minutter efter kom d'Epernon og Schomberg, smukke og fine at se til i deres normale dragter og farve. Når man så nøjere til, ville man dog endnu have bemærket et blåligt skær over Schombergs ansigt. Bademesteren havde erklæret, at det ikke ville forsvinde før efter adskillige dampbade. Et øjeblik efter trådte hofjægermesteren ind.

"Deres Majestæts vagtkommandør har ladet mig vide, at Deres Majestæt viser mig den ære at ville tale med mig."

"Det forholder sig rigtigt, hr. hofjægermester. Det er nemlig faldet mig ind, at i dette dejlige vejr kunne det være ganske morsomt at afholde en større jagt. Klokken er kun tolv, så hvis De tager til Vincennes med det samme, vil De have god tid til at træffe de nødvendige forberedelser til i morgen tidlig."

"Jeg troede, at Deres Majestæt havde berammet et møde med hertug Henri af Guise til i morgen."

"Ganske rigtigt, hr. hofjægermester, efter jagten."

"Efter jagten vil der måske ikke blive tid."

"Man har altid tid nok, når man forstår at tage tiden i agt, hr. hofjægermester. Derfor siger jeg altså til Dem: Tag af sted endnu i aften, så vil alt kunne være rede til i morgen klokken ti. Quélus og Schomberg, gå ned og lad slotsporten blive åbnet for monsieur de Monsoreau og lad den atter blive lukket, når hofjægermesteren er borte. Det er kongens vilje."

Hofjægermesteren forlod det kongelige kabinet med den største forbavselse malet i hver en mine.

"Det var da et sært indfald af kongen," bemærkede han til de to adelsmænd, da de var kommet ud i forgemakket.

"Ja," svarede de kort.

Monsieur de Monsoreau forstod, at dér fik han ikke meget at vide. Resten af vejen tilbagelagde han derfor i tavshed og pønsede samtidig på udvej til at få givet hertugen af Anjou et vink, idet han nok tænkte, at hertugen måtte være interesseret part i sagen. Det viste sig imidlertid at være ganske umuligt, fordi de to yndlinge ikke veg et skridt fra hans side, før han var vel ude af Louvre.

Ti minutter efter var kongen atter samlet med sine fire venner.

"Følg mig," sagde Henri, "men vær endelig stille!"

"Hvor skal vi hen?" spurgte den forsigtige d'Epernon.

"Det vil tiden vise," svarede kongen.

Yndlingene gjorde sig rede til at følge deres herre, som gik i forvejen med en lygte i hånden ned ad den hemmelige gang, som vore læsere kender.

En kammertjener holdt vagt i korridoren, men før han faldt på at snige sig bort for at advare hertugen, havde kongen grebet ham i armen og befalet ham at tie, hvorpå Quélus og d'Epernon trak af sted med ham og lukkede ham forsvarligt inde.

Det var kongen selv, som åbnede døren ind til det værelse, hvor Hans Højhed hertugen strakte sine mødige lemmer.

Hertug François var lige gået i seng for at drømme sine ærgerrige drømme, som alle denne aftens begivenheder havde givet ny næring. Han havde jo hørt, hvorledes folket ærbødigt veg til side og gav plads for hans og Guisernes følge, mens kongens adelsmænd blev forhånet og spottet. Aldrig nogen sinde havde han været sine drømmes mål så nær, og aldrig havde hans vidtgående forhåbninger syntes mere berettigede end nu.

Han havde lige gennem monsieur de Monsoreau modtaget et brev fra hertug Henri af Guise med pålæg om endelig at indfinde sig ved kongens morgenkur den følgende dag.

Hertug François havde på ingen måde behov for en sådan påmindelse; dertil var han selv alt for opsat på at nyde sejrens velsmagende frugt.

Men hans overraskelse blev stor, da han så døren til løngangen gå op, og hans rædsel blev endnu større, da han så, at det var kongen, der åbnede den.

Majestæten gjorde tegn til sine ledsagere om at blive stående ved døren, og tavs og alvorlig gik han hen til broderens leje.

"Deres Majestæt," stammede François, "denne ære kommer mig så overvældende ..."

"At den gør Dem ganske forskrækket," fortsatte kongen. "Jeg forstår det så godt, men De må endelig blive liggende, kære broder."

"Jamen, Deres Majestæt, tillad mig dog i det mindste at ..."

Hertugen fik heller ikke denne gang lov til at fuldende sætningen. Mens han talte, havde han forsøgt at putte hertug Henris brev til sig, og kongen, som blev opmærksom på denne bevægelse, spurgte:

"Var De i færd med at læse? Det må utvivlsomt have været en spændende og underholdende læsning, der har formået at holde Dem vågen i denne sene nattetime. En *billet doux*, formoder jeg ... skønt, nej, man sætter ikke et sådant segl på kærlighedsbreve."

Hertugen søgte forlegen at skjule brevet.

"Han er umådelig taktfuld, min kære François," udbrød kongen og slog en høj latter op, som mindede alt for påfaldende

om en hyænes tænderskæren til ikke at gøre hertugen endnu mere bange, end han allerede var.

Med en næsten overmenneskelig kraftanstrengelse lykkedes det dog hertugen at samle sig nogenlunde.

"Har Deres Majestæt noget særligt at sige mig?" spurgte han og så hen imod døren, hvor de fire adelsmænd var blevet stående, godtende sig over hertugens kejtede forsøg på at spille sikker.

"Det særlige, som jeg har at sige min broder, vil det være mest hensigtsmæssigt at sige i vidners overværelse. Derfor, mine herrer," sagde kongen, henvendt til sine yndlinge, "tillader jeg Dem at lytte godt efter."

"Det forekommer mig," sagde hertugen og løftede hovedet med et hadefuldt blik på kongen og hans ledsagere, "at Deres Majestæt burde have nægtet at vise mig gæstfrihed i Louvre, førend De besluttede Dem til at fornærme en adelsmand af min høje rang. I mit eget palæ havde jeg i hvert fald haft ret til at svare."

"De glemmer nok," svarede Henri med bidende hån, "at hvor De end er, er De min undersåt, og når De er min undersåt, er De over alt under mit tag, hvor De så end er, for, Gud være lovet, jeg er dog konge, konge over hver fodsbred af Frankrigs jord ... Lad os fatte os i korthed. Giv mig det brev, De læste i, da jeg kom, det, som lå uforseglet på Deres natbord, og som De søgte at skjule, da De så mig."

"Betænk, Deres Majestæt, at dette forlangende er en god adelsmand uværdig, og at en sådan opfordring snarere sømmer sig for en politispion."

"Frem med brevet," befalede kongen, bleg af harme, og stampede i gulvet. "Hvis De ikke giver mig det godvilligt, lader jeg det tage fra Dem med væbnet hånd."

"Det er fra en kvinde, Deres Majestæt."

"Kvinder kan skrive breve, som det ville være farligt ikke at se. Jeg behøver blot at minde Dem om vor egen fru moders breve."

Hertugen sprang pludselig ud af sengen i den åbenbare hensigt at kaste brevet i ilden. Kongen gættede hans plan og stillede sig imellem broderen og kaminen.

"Jeg betragter Dem ikke mere som min broder," sagde han, "ellers ville jeg måske betænke mig på at gribe til så strenge forholdsregler, men som min dødsfjende, som hertugen af Anjou, der hele aftenen har rendt i hælene på hertugen af Guise, som de lothringske fyrsters medskyldige, og brevet er uden tvivl fra en af disse Frankrigs fjender. Jeg så seglet, de berygtede tre drosler, som skal opsluge Frankrigs lilje. Giv mig brevet, eller, ved den levende Gud, jeg ..."

"Denne gang er Deres politi dårligt underrettet," bemærkede hertugen, men disse ord rokkede ikke majestætens overbevisning. Han gik hen imod broderen og lagde sin hånd på hans skulder.

Da François mærkede vægten af den kongelige hånd og så de fire yndlinges truende holdning, sank han rædselsslagen i knæ og begyndte at råbe om hjælp.

Denne fuldstændige selvopgivelse gjorde et uventet indtryk på kongen, idet den øjeblikkelig dæmpede hans vrede. Han følte sig stærk nok til at vise barmhjertighed. Desuden fo'r den tanke igennem ham, at det, han stod i begreb med, var

brodermord, og det fyldte ham med gru at tænke på, at i hans familie var brodermord næsten blevet en tradition.

"De tager fejl," sagde han, "hvis De tror, at kongen agter at tilføje Dem legemlig overlast. De har forsøgt at stampe mod bråden og må nu tage følgerne. De ved, at kongen er herre, og det vil jeg nu høre af Deres mund, højt og lydeligt."

"Det nægter jeg ikke," sagde den forskræmte hertug.

"Godt!" sagde kongen. "Og nu hid med brevet, det befaler jeg som konge."

Hertugen af Anjou lod brevet falde på gulvet; kongen tog det op, foldede det sammen uden at læse det og lagde det i sin bæltetaske.

"Dernæst befaler jeg Dem til straf for Deres oprørsforsøg, som lykkeligvis ikke har haft alvorlige følger, at blive i dette værelse, indtil min mistanke til Dem er hævet. De opholder Dem altså her, og for at De ikke skal kede Dem, vil jeg overlade disse fire herrer til at holde Dem med selskab … på den anden side af døren. I morgen vil jeg lade mine venner afløse af et regulært vagthold."

"Tør jeg da heller ikke modtage besøg af mine venner?"

"Hvem for eksempel?"

"Monsieur de Monsoreau, monsieur de Bussy eller …"

"Det er godt, De minder mig om ham."

"Har han måske også haft det uheld at pådrage sig Deres Majestæts mishag?"

"Ja, netop. Han har i aften dødeligt fornærmet mine trofaste tilhængere på Paris' gader."

"Det er umuligt, Deres Majestæt. Bussy har i flere dage ikke været udenfor sit palæ, eftersom han ligger syg af en alvorlig

feber," bemærkede hertugen triumferende.

Kongen vendte sig om mod Schomberg.

"Hvis han ligger syg af feber," sagde denne, "står hans sygeseng i hvert fald ikke hjemme i hans palæ, men midt på gaden. Jeg har set ham i aften med mine egne øjne, rask og frisk og vel til mode og tilsyneladende så lykkelig, som nogen mand kan være. Selvfølgelig var han fulgt af sin uadskillelige ledsager, denne rideknægt eller page eller hvad han nu er."

"Så forstår jeg ikke noget af det hele," svarede hertugen, "jeg har også set ham i aften, men da lå han i sin seng. Så må han have holdt mig for nar."

"Meget muligt," svarede kongen. "I hvert fald får både Bussy og de andre Deres velfortjente straf, når hele sagen foreligger fuldt oplyst."

Hertugen gjorde intet tilløb til at tage sin ven i forsvar. Han mente nemlig, at han ville slippe billigere, hvis han kunne skaffe et andet offer for kongens vrede.

"Hvis monsieur de Bussy, efter at have afslået min opfordring til at ledsage mig, er gået ud på egen hånd, må han have haft en hensigt med det, som min hengivenhed for Deres Majestæt har tvunget ham til at fortie overfor mig."

"Hører I, hvad min broder påstår?" spurgte kongen sine adelsmænd. "Bussy har ikke haft hertugens bemyndigelse."

"Så meget des bedre," svarede Schomberg. "Så tillader Deres Majestæt måske, at vi tager os selv til rette?"

"Nu skal jeg tænke over det ... jeg anbefaler altså min broder til jeres varetægt. Lad mig se, at I viser ham ethvert skyldigt hensyn i betragtning af, at han er rigets første mand næst efter mig og dertil fyrste af blodet."

"Deres Majestæts vilje er vor lov," svarede Quélus. "Vi ved, hvad vi skylder Hans Højhed," tilføjede han med et blik, som fik det til at løbe koldt ned ad ryggen på hertugen.

"Godnat da, mine herrer," sagde kongen.

Hertugen så med skræk, at kongen gik sin vej.

Havde han været bange for at være sammen med ham, var han dog endnu mere bange for at være alene med sine bitre fjender, de kongelige yndlinge.

"Deres Majestæt!" udbrød han. "Er det alvor, at jeg skal være fange, at jeg ikke må modtage besøg af mine venner, og at jeg ikke må gå ud?"

Kongen så ud til at ville give efter, og hertugen fornyede sine ydmyge bønner. Han var netop kommet i tanker om, hvor nødvendig hans nærværelse ville være ved kongens morgenkur dagen efter, og han begyndte at trygle og bede kongen om dog at lade ham færdes i hans nærhed.

Majestæten var lige på nippet til at give sin tilladelse, da hans opmærksomhed blev afledt fra broderen og rettet på en lang skikkelse, som med arme, ben og hoved gjorde alle de nægtende gebærder, der eksisterer i mimikkens kunst.

Det var Chicot, der således tilkendegav hvorledes svaret skulle lyde.

"Nej," sagde kongen til sin broder, "her har De det meget hyggeligt, og det passer mig bedst, at De forbliver her."

Hertugen gjorde endnu et forsøg på at blive taget til nåde, men kongen var standhaftig.

"De hører jo, at det er kongen af Frankrigs ønske," svarede han, "lad det være Dem nok."

Chicot smålo og tænkte ved sig selv, at i så fald var *han* den egentlige konge af Frankrig.

41. Bussy tvinges til at gøre, hvad han allermest ønsker

Den følgende morgen sad Bussy og spiste frokost sammen med Rémy. De talte om gårsdagens hændelser, og Bussy plagede forgæves sin hjerne for at genkalde sig kirkens freskomalerier.

"Sig mig, Rémy, ved du ikke, hvem den adelsmand var, som vi så blive puttet i et farvekar i aftes?"

"Jo, ganske udmærket, men det er mig ikke muligt at komme på hans navn."

"Desværre kunne jeg ikke kende ham, for han var helt blå, men det havde dog været min pligt som adelsmand at befri ham. Det ville jeg også have gjort, hvis ikke jeg havde været så optaget af mine egne tanker."

"Han har sikkert nok kendt *os*," sagde Rémy, "vi havde jo vor naturlige farve. Jeg så også, at han skelede bistert til os og truede ad os med knyttet næve."

"Er du vis på det, Rémy?"

"Ja, på at han skelede, men ikke rigtig på det med den knyttede næve," svarede den unge læge, som kendte Bussys hidsige karakter.

"Så må vi have at vide, hvem han var. Jeg lader ikke en sådan fornærmelse uhævnet."

"Nu ved jeg, hvem det var," udbrød Rémy pludselig, som om der pludselig var gået en prås op for ham, "for jeg hørte ham bande."

"Det tror pokker. Selv paven ville jo have bandet i sådan en situation," bemærkede Bussy, som ikke fandt nogen ledetråd i den omstændighed, at manden havde bandet.

"Jamen han bandede på tysk, så det må bestemt have været Schomberg."

"Godt, Rémy! Sørg for at have dine salver og forbindingssager i orden, for det vil ikke vare længe, inden du kommer til at lappe enten på ham eller mig."

"De er da vel ikke så tosset at lade Dem slå ihjel nu, da De er så vel ved magt og så lykkelig," sagde lægen og blinkede polisk.

"Tværtimod," svarede greven. "Du aner ikke, hvad det er for en fornøjelse at sætte livet på spil, når man er rigtig lykkelig. Jeg bryder mig aldrig om at slås, når jeg har haft uheld i spil eller kærlighed eller på anden måde, men hver gang min lomme er fuld af penge, mit hjerte let og min samvittighed ren, er kampen en lyst. Så er jeg rigtig i mit es ved at stå ansigt til ansigt med en respektabel modstander, og så er jeg altid sikker på udfaldet, fordi den lykkestjerne, som står over mit hoved, blænder øjnene på min modstander. Netop i dag er jeg glimrende oplagt til en alvorlig dyst, for jeg er overstrømmende lyksalig, og det kan jeg takke dig for," sagde Bussy og rakte sin trofaste Rémy hånden.

"De kommer dog vist ved nærmere eftertanke til at give afkald på den fornøjelse at slås. En smuk ung dame har pålagt mig at stå inde for Deres liv og helbred. Hun påstår, at De skylder hende livet, og hvad man skylder væk, har man ikke lov til frit at disponere over."

"Brave Rémy," svarede Bussy og nikkede til lægen med et taknemmeligt smil.

"Nu kalder De mig brave Rémy, fordi jeg har skaffet Dem en samtale med madame de Monsoreau, men vil De også kalde mig brav, når De må skilles fra hende? Skilsmissens time nærmer sig, hvis den ikke allerede er slået."

"Å, snak!" udbrød Bussy og slog i bordet. "Du må ikke spøge med den slags ting, Rémy."

"Det er skam ikke spøg, hr. greve. Ved De ikke, at hun rejser til Méridor? Jeg skal jo selv have den sorg at skilles fra Gertrude."

"Holder du meget af *hende*?" spurgte Bussy og smilede ved tanken om Rémys fortvivlelse, når den elskede vendte ham ryggen for at følge sin frue.

"Det kan De tro. Bare hun ikke var så slem til at slå fra sig," klynkede lægen.

"Finder du dig i det?"

"Ja, af kærlighed til videnskaben, for hun har ved sine kraftproduktioner tvunget mig til at opfinde en salve, der er i stand til at fjerne blå mærker. Jeg tror for resten, jeg skal sende nogle krukker til Schomberg ..."

"Lad os ikke tale om Schomberg; han må for mig være både grøn og gul og blå. Jeg vil meget hellere tale om Diana, for du ved ..."

"Ih, Gud fader bevare mig! Lad os endelig ikke begynde på det tema, så bliver vi aldrig færdige."

"Hvornår skal vi tage af sted, Rémy?"

"Så sent som muligt, fordi den kære hertug af Anjou har rodet sig ind i forskellige affærer, som vi vist kommer til at hjælpe ham ud af, og fordi monsieur de Monsoreau lykkeligvis ikke har den ringeste anelse om noget som helst. Hvis han nu

hørte, at De var forsvundet fra Paris på samme tid som hans kone, der *ikke* er hans kone, skulle det gå mærkeligt til, om han ikke lugtede lunten."

"Hvad kommer det mig ved, om han aner uråd eller ej?"

"Måske ikke *Dem*, men *mig*, min kære hr. greve."

"Jeg kan nok påtage mig at bøde på de sår, man får i en duel, men de dolkestød, som skinsyge ægtemænd retter fra sikre baghold imod dem, der giver anledning til skinsyge, den slags stød tør jeg ikke love at kurere; de er i reglen godt sigtet og vel truffet."

"Hvis det er Forsynets vilje, at jeg skal dø for monsieur de Monsoreaus hånd, slår han mig nok ihjel alligevel."

"Og så en fjorten dages tid efter gifter madame de Monsoreau sig med sin mand, og De sidder oppe i Himlen, eller hvor De nu ellers kommer hen, og ser Dem tindrende gal på hofjægermesteren, men så nytter al Deres galde Dem intet, fordi De blot er en sjæl uden krop."

"Du har ret, Rémy. Jeg vil leve."

"Gud være lovet! Men det er ikke nok med at leve; De må også følge mine råd og indsmigre Dem hos monsieur de Monsoreau. Han er for tiden brændende skinsyg på hertugen af Anjou, som spadserede frem og tilbage under Dianas vinduer, mens *De* kastede Dem urolig på sygelejet i vilde feberfantasier. Søg på enhver mulig måde at erhverve Dem ægtemandens tillid og pas endelig på ikke at spørge for meget om, hvad der er blevet af hans hustru; det ved De jo i forvejen. Når De gør, som jeg siger, vil det ikke vare længe, inden hofjægermesteren tør sværge på, at De er den eneste adelsmand, man kan stole på."

"Kan hænde, du har ret," sagde Bussy, der lyttede opmærksomt til vennens gode råd. "Det vil blive grinagtigt at gøre bjørnen tam. Jeg tænker, det skal blive mig en let sag nu, da jeg ikke mere er skinsyg. Hvor jeg er lykkelig Rémy! Forlang af mig, hvad du vil ..."

Bussy blev afbrudt midt i sine hede forsikringer om de rige belønninger, han agtede at tildele denne unge læge, ved at en page kom og meddelte, at en adelsmand ønskede at få greven i tale.

"Hvem er han?" spurgte Bussy.

"Det er en høj mand i en grøn fløjlsdragt med røde strømper; det ser ud til at være en pæn mand."

"Mon det skulle være Schomberg?" tænkte Bussy. "Nej, det var jo en høj mand. Men monsieur de Monsoreau da? Nej, det så ud til at være en pæn mand."

Da Bussy således uden held havde prøvet på at gætte, hvem den fremmede kunne være, gav han ordre til at lade ham komme ind.

Et øjeblik efter stod Chicot i egen høje person på dørtrinet, hilst med et forbavset udråb af grev Bussy.

Rémy trak sig diskret tilbage til et andet værelse.

"Hvad skylder jeg æren af Deres besøg?" spurgte Bussy, stadig med den mest levende forbavselse malet på sit ansigt.

"Jeg kommer for at foreslå Dem en lille handel," svarede narren i dybeste alvor. "Hvad lover De mig, hvis jeg gør Dem en meget stor tjeneste?"

"Det afhænger af tjenestens art," svarede Bussy foragteligt.

Narren lod, som han ikke bemærkede grevens hånlige mine. Han satte sig ugenert ned med benene over kors og sagde:

"Hr. greven gør sig ikke den ulejlighed at byde mig en stol."

Blodet fo'r Bussy til hovedet.

"Så meget større bliver vel belønningen, når jeg har gjort Dem den omtalte tjeneste," fortsatte Chicot uanfægtet.

Bussy svarede ikke.

"Kender De ligaen, hr. greve?"

"Jeg har hørt den omtale ikke så sjældent," svarede Bussy, som ved denne vending i narrens tale blev endnu mere nysgerrig.

"Som De ved, er det en forening af gode kristne, der har sluttet sig sammen i den hensigt at gøre kål på huguenotterne. Er *De* ikke medlem af ligaen? Jeg er det."

"Jeg forstår ikke ..."

"Ja eller nej?"

" Jeg plejer ikke at svare på spørgsmål, jeg ikke forstår. Almindelig høflighed pålægger mig at give Dem en advarsel, forinden jeg mere eftertrykkeligt tilkendegiver Dem, at Deres spørgsmål og Deres nærværelse i det hele taget er mig absolut imod."

"Høflighed koster ingen penge, som monsieur de Monsoreau, det elskelige væsen, siger," svarede narren med upåvirkelig sindsro.

Ved at høre navnet de Monsoreau spidsede Bussy atter ører.

"Gud ved, om han skulle have fået anelser alligevel," tænkte han, "mon han har sendt mig denne Chicot på halsen for at lokke mig i en fælde?"

"Men hvad det var, jeg ville sige," fortsatte narren, "hvis De ikke allerede er medlem af ligaen, bliver De det nok snart; hertugen af Anjou er jo medlem."

"Hvor ved De det fra?"

"Fra sikker kilde, som de skriftkyndige siger. Sådan skrev i det mindste salig afdøde mester Nicolas. Hvem mon der for resten pustede hans livslys ud? Men altså, det var det, jeg kom fra, når hertugen af Anjou er i ligaen, må De, hans højre hånd, også være det. Ligaen ved nok, hvad den gør, når den udnævner sig en enarmet chef. Det vil ganske sikkert gå Dem, som det er gået Deres herre, Hans kongelige Højhed hertugen, for man vil ikke tvivle om, at De står på nøjagtig samme plads som han."

"Hvad er der hændt Hans kongelige Højhed?" spurgte Bussy ivrig.

"Jeg plejer ikke at svare på spørgsmål, jeg ikke forstår," svarede narren og gjorde akkurat samme figur, som Bussy før havde gjort, da han udtalte de samme ord. "Egentlig burde jeg jo lade Dem sejle Deres egen sø; så ville De sidde net i det, når De fik samme behandling, som Deres herre har fået i nat."

"Monsieur Chicot," svarede Bussy med et høfligt smil, der skulle gælde for en undskyldning for den uforskammethed, han havde modtaget narren med, "jeg beder Dem, sig mig, hvor hertugen er."

"I fængsel."

"Hvor?"

"I sit soveværelse. Han bevogtes skarpt af mine fire venner: Monsieur de Schomberg, der blev farvet blå i aftes, som De jo så, monsieur d'Epernon, som er hvid af den skræk, han har udstået, monsieur de Quélus, som er rød af arrigskab, og monsieur de Maugiron, som har antaget en ubestemmelig farve af kedsomhed. Når dertil kommer, at hertugen er grøngul

af ærgrelse, kan De forstå, at regnbuen fremstilles med skuffende lighed af de fem herrer i forening."

"De tror altså, min frihed er truet?" spurgte Bussy.

"Jeg antager næsten, at man er på vej for at arrestere Dem. Kan De godt lide Bastillen, grev Bussy? Det skal være et rart sted at samle sine tanker, og man lever godt, siges der."

"Skal jeg i Bastillen?" spurgte Bussy skælvende.

"Jeg tror så min sandten, jeg har arrestordren i lommen. Har De lyst til at se den?" spurgte narren og halede op af sine omfangsrige støvleskafter en lovformelig arrestbefaling, udstedt på navnet grev de Bussy, medundertegnet og udfærdiget af Quélus.

"De gør mig altså virkelig en tjeneste?" spurgte den unge greve, rørt over narrens handlemåde.

"Det ser næsten sådan ud, synes De ikke?"

"Svar mig som adelsmand, monsieur Chicot, er det for at gøre mig fortræd på anden vis, at De frelser mig i dag? De er jo en ven af kongen, og kongen sætter ikke overdreven pris på mig."

"Hr. greve!" svarede Chicot og rettede sig i sædet, "jeg frelser Dem for at frelse Dem. I øvrigt må De opfatte min handlemåde, som De lyster."

"Men hvad må jeg tilskrive en sådan elskværdighed?"

"De glemmer vel ikke, at jeg bad om belønning?"

"Sig, hvad De begærer."

"Og De vil gøre, hvad jeg beder Dem om, til hvilken tid jeg end fremsætter min begæring?"

"På min ære! hvis det da står i min magt."

"Så er det godt," sagde Chicot og rejste sig. "Stig til hest og forsvind herfra så hurtigt, det kan ske. Nu går jeg hen med arrestordren til rette vedkommende."

"Jeg lader jo min herre i stikken."

"Bryd Dem ikke om det; han har for længst sveget Dem."

Bussy kaldte på Rémy, som havde været så klog at lytte ved døren.

"Rémy! Vore heste!"

"De er sadlet, hr. greve."

"Det er et ungt menneske med et kløgtigt hoved," sagde Chicot med et anerkendende nik til lægen.

"Tak, jeg ved det," svarede denne uden betænkning.

Bussy åbnede et chatol og fyldte sine egne og Rémys lommer med penge. Derpå vendte han sig imod narren og tolkede sin taknemmelighed med megen varme, hvorefter han gjorde sig rede til at forlade sit palæ.

Chicot fulgte med greven og lægen ned i stalden, hvor de to heste virkelig stod opsadlet.

"Hvor rider vi hen?" spurgte Rémy.

Bussy vidste ikke rigtigt, hvad han skulle svare.

"Hvad mener De om Normandiet?" spurgte Chicot, samtidig med at han undersøgte hestene med kendermine.

"Det er for nær," indvendte Bussy.

"Flandern da?"

"Det er for langt borte."

"Jeg tror, De skulle bestemme Dem for Anjou. Det ligger i en passende afstand fra Paris," bemærkede Rémy.

"Ja, lad os tage til Anjou," sagde Bussy og rødmede som en ung pige.

"Siden De har truffet Deres valg, hr. greve, har jeg ikke andet at gøre end at ønske Dem lykke på rejsen og bede Dem indflette mig i Deres bønner."

Med disse ord hilste narren til afsked og gik bort med en stolt og alvorlig holdning, idet han undervejs stødte kalkpudset af palæets hjørner med sin vældig lange slire.

"Det er altså skæbnens vilje, hr. greve," sagde Rémy, idet de red ud af gården. "Lad os lyde dens røst!"

42. Hertugens fangevogtere holder kedsomheden borte med leg og spil

Trods den tilsyneladende ligegyldighed, Chicot udviste, var det dog opfyldt af den inderligste glæde, at han vendte tilbage til Louvre.

Det var ham en ganske særlig tilfredsstillelse at have gjort en brav og tapper mand som Bussy en tjeneste, når han dermed samtidig havde gjort det muligt for kongen at slå det afgørende slag, som forholdene krævede.

Hertugen af Guise lå ikke på den lade side denne morgenstund. Han modtog i audiens ligaens ledende mænd, som bragte ham alle medlemslisterne fra den foregående aften, og han lod hver især aflægge ed på, at de ville anerkende den chef, som kongen måtte udnævne. Derefter holdt han råd med kardinalen og med monsieur de Mayenne, og endelig begav han sig på vej til hertugen af Anjou, som var blevet borte for ham om aftenen ved titiden.

Chicot havde anet, at hertug Henri ville aflægge fætteren et besøg, og for at få vished i denne antagelse luskede han omkring hertugen af Anjous palæ.

Han havde ikke ventet mere end et par minutter, da Henri kom anstigende for at spørge til sin høje fætters befindende. Hertugen blev modtaget på trappen af hertug François' betroede kammertjener, som med ængstelse meddelte, at hans

herre ikke havde været hjemme siden den foregående dag, men rimeligvis måtte have overnattet i Louvre.

Hertug Henri bad om at få d'Aurilly, hertug François' lutspiller og fortrolige ven, i tale. Kammertjeneren førte fyrsten ind i Hans Højheds kabinet, hvor lutspilleren sad og famlede nervøst henover strengene på sit instrument, mens han af og til så ud af vinduet for at se, om den savnede ikke snart skulle vende hjem.

Tre gange havde han sendt bud til Louvre, og hver gang var der blevet svaret, at hertugen var kommet meget sent i seng og lå og sov endnu.

Disse oplysninger meddelte han Henri af Guise og forklarede samtidig indgående, hvorledes han om aftenen var blevet skilt fra sin herre i vrimlen udenfor Lahurières gæstgiveri og derpå var vendt hjem til palæet uden at ane, at hertugen havde besluttet at overnatte i Louvre.

"De skulle gå hen på slottet, d'Aurilly, og få tydeligere besked. Selv kongen plejer jo at være oppe ved denne tid; klokken er over elleve, så det kan næppe hænge rigtigt sammen."

"Det har jeg også tænkt på, Deres Højhed, men mon ikke det skulle være, fordi han er ude på galante eventyr, at han har givet portvagten i Louvre ordre til at afvise eventuelle besøgende? I så fald kunne det jo ske, at Hans Højhed ville tage det ilde op, om man søgte efter ham."

"Hertugen er alt for fornuftig en mand til at gå på eventyr sådan en dag som i dag. Gå De kun trygt hen i Louvre; der træffer De nok Hans Højhed."

"Når Deres Højhed ønsker det, skal jeg gå, men hvad skal jeg sige til hertugen?"

"Sig ham, at tilsigelsen til at møde hos Hans Majestæt lød på klokken to, han ved nok, at det ville være heldigst, om vi fik talt et par ord med hinanden forinden. De forstår nok, d'Aurilly, at det kan aldrig gå an at sove i den vigtige stund, da kongen skal udnævne en chef for ligaen."

"Det siger sig selv, Deres Højhed. Jeg skal bede hertugen om at indfinde sig her snarest muligt."

"Ja, så venter jeg på ham, men sig, at der er ikke et øjeblik at spilde. Så sender jeg bud efter monsieur de Bussy så længe."

"Det er alt sammen godt nok, men i tilfælde af, at jeg ikke træffer Hans Højhed?" spurgte d'Aurilly tøvende.

"Hvis De ikke træffer hertugen, skal De ikke vise Dem alt for ivrig efter at spørge, hvor han er. Det er tilstrækkeligt, når De senere hen fortæller ham, at jeg har gjort mig al mulig umage for at få ham i tale. I ethvert tilfælde er jeg i Louvre lidt før to."

D'Aurilly bukkede og forlod palæet.

Chicot bemærkede hans bortgang fra sit skjul, og han var ikke i tvivl om, hvad hans ærinde gjaldt.

Hertug Henri måtte for alt i verden ikke få noget at vide om hertugen af Anjous arrestation. Det kunne let blive skæbnesvangert for hele det påtænkte statskups gennemførelse. Det stod Chicot klart, at han måtte være første mand på pletten, og derfor ilede han på sine lange ben af sted til Louvre, idet han lod sig sætte over Seinen, hvorved han var sikker på ikke at løbe i armene på d'Aurilly.

Lutspilleren gik langs kajerne, hilst med kammeratlig venlighed af klynger af borgere, som sejrsberuste drev om på gaderne og diskuterede dagens brændende spørgsmål.

D'Aurilly talte først med den vagthavende officer for at høre det sidste nyt og vejre stemningen ved hoffet.

Officeren var lutter smil og solskin og fortalte, at kongen var i udmærket humør på morgenstunden.

Derpå henvendte d'Aurilly sig til slotsfogeden, som netop holdt mønstring over drabanterne og uddelte hellebarder af en ny model.

Fogeden smilede nedladende til lutspilleren og passiarede gemytligt med ham om vind og vejr. Alt syntes at tyde på, at luften på slottet var ren og himlen høj og klar.

D'Aurilly fortsatte sin vandring til hertugens værelser og uddelte på vejen affable hilsener til de adelsmænd, han traf på. Ved døren til Hans Højheds sovegemak så han Chicot sidde på en feltstol, fordybet i et meget indviklet parti skak, som han spillede med sig selv.

D'Aurilly prøvede at komme ubemærket forbi, men narrens lange ben spændte over hele gangens bredde. Han blev altså nødt til at hilse og bede om fri passage.

"Undskyld, monsieur d'Aurilly!" sagde Chicot. "Jeg vidste såmænd ikke, det var Dem."

"Hvad er det, De tager Dem for?" spurgte d'Aurilly.

"Jeg spiller skak med mig selv, som De ser. Jeg indøver et vanskeligt træk. Kan De ikke spille skak?"

"Ikke videre godt."

"Nej, jeg forstår, De er musiker, og musikken er en vanskelig kunst, som kræver et menneskes hele tid og interesse for at drives til fuldkommenhed."

"Det ser ud til at være en prekær situation, De er kommet i," bemærkede lutspilleren.

"Ja, det er galt fat med min konge. De ved, at i skakspil er kongen af intetsigende og ret underordnet betydning; han bevæger sig med langsomhed, kun et skridt ad gangen, mens han på alle sider er omringet af usle bønder, der piner og plager ham, og af en mængde andre letbevægelige fjender, der tager to og tre skridt ad gangen."

"Jamen, hvad kommer det af, at De har valgt denne mærkværdige plads, lige uden for døren til Hans Højheds værelser?"

"Fordi jeg venter på monsieur de Quélus, som er inde hos hertugen."

"Hvad bestiller monsieur de Quélus hos hertugen?" spurgte d'Aurilly overrasket. "Jeg troede ikke, at de to var særlig gode venner."

Narren havde imidlertid rejst sig op, og stadig balancerende med sit skakbræt i hånden nærmede han med en hemmelighedsfuld mine sin mund til lutspillerens øre og hviskede:

"Han er inde for at bede hertugen om forladelse i anledning af en lille strid, de havde i aftes. Det er kongen selv, som har befalet det. De ved nok, at de to brødre står sig så udmærket med hinanden for tiden; derfor er det, at Quélus har måttet finde sig i at krybe til korset."

"Nej, er det muligt?"

"Ja, De skal se, monsieur d'Aurilly, vi går nok en guldalder i møde her i Louvre; det tegner i det mindste lovende."

D'Aurilly smilede og gik ind i hertugens forværelse, idet han åbnede døren højt nok til, at Chicot kunne veksle et forstående

blik med Quélus, som for resten rimeligvis var underrettet på forhånd.

Chicot satte sig atter til at granske over det vanskelige træk, som skulle fri hans konge fra den overhængende fare.

Quélus hilste med stor ærbødighed på d'Aurilly. Han havde netop siddet og leget med en fangkugle og havde udført forskellige behændige kast med megen færdighed.

"Bravo! Bravo! Det er jo fortrinligt," udbrød d'Aurilly.

"Det er intet at tale om. Nej, når man endda kunne spille med fangkugle, som *De* spiller på lut."

"Det når De nok, når De anvender lige så mange dage på at lære det, som jeg har anvendt år på musikken," bemærkede d'Aurilly overlegent. "Men hvor er dog Hans Højhed; har De ikke talt med ham til morgen, monsieur de Quélus?"

"Jeg skal have den ære at stedes for Hans Højhed, men Schomberg er kommet mig i forkøbet. Det er kongen, som har ordnet det således. Schomberg er inde i spisesalen," sagde Quélus og pegede ind til det næste værelse. "Gå De kun ind og mind hertugen om, at vi venter."

d'Aurilly åbnede døren og så Schomberg ligge på en stor skammel, ivrigt optaget af at skyde med pusterør. Hans mål var at sende de små lerkugler igennem en guldring, som hang i en silketråd oppe under loftet. En veldresseret hund bragte ham de udsendte projektiler tilbage, hvis de da ikke var gået i stykker ved at ramme væggene.

"Det var da en sær kunst at øve i Hans Højheds gemakker," bemærkede d'Aurilly med stigende forundring over, hvad han hørte og så.

"God morgen, god morgen, kære d'Aurilly!" udbrød Schomberg og holdt ufortøvet inde med sin behændighedskunst. "De ser, jeg søger at slå tiden ihjel, mens jeg venter på at opnå audiens hos hertugen. Han er for øjeblikket i færd med at meddele d'Epernon og Maugiron syndsforladelse, men De kan vist godt gå ind. De er jo hertugens intime ven."

"Det er vist ikke rigtig taktfuldt," indvendte musikeren.

"Det gør såmænd ikke noget. De træffer hertugen i atelieret."

Og Schomberg tog d'Aurilly ved skuldrene og førte ham ind i det næste værelse, hvor lutspilleren til sin umådelige bestyrelse fik øje på d'Epernon, som stod og snoede sit overskæg og satte det kunstfærdigt op ved hjælp af allehånde medikamenter, og Maugiron, som sad og sønderflængede en mængde kobberstik, der ikke udmærkede sig ved nogen særlig grad af anstændighed.

Hertugen sad tavs og stiv som en støtte i en lænestol og søgte at tage imod adelsmændenes spydigheder og ubehageligheder med en ligegyldig mine. Da d'Aurilly trådte ind ad døren, fo'r han op af stolen, som om han ville styrte i armene på sin ven.

"Tag den med ro, høje hertug! De træder på mine billeder," sagde Maugiron.

"Du gode Gud!" udbrød d'Aurilly på toppunktet af forfærdelse. "Hvorledes er det, man håner min herre og fyrste?"

"Vær så venlig at aflevere Deres dolk, hr. lutspiller, hvis De da ikke har noget nævneværdigt imod det," sagde Maugiron med en hofmands smilende høflighed.

D'Aurilly stod måbende og så på sin herre, som om han dér søgte svaret på Maugirons uforskammede anmodning.

"D'Aurilly," sagde hertug François med klynkende stemme, "ser du ikke, at jeg er fange, min broders fange, og at disse mennesker er mine fangevogtere."

"Ak Gud! Havde jeg blot anet det," udbrød d'Aurilly og slog hænderne sammen af betuttelse.

"Så ville De naturligvis have taget Deres lut med for at adsprede Hans Højhed," sagde en spottende stemme. "Det er godt, at jeg har gættet Deres tanker. Her har De instrumentet. Men De må give dolken i bytte. Lige for lige, ved De nok."

D'Aurilly vendte sig om og så med usigelig forbavselse narren stå med lutten, og bag ham opdagede han Schomberg og Quélus, som begge var nær ved at gabe kæberne af led.

Musikeren adlød, da han indså, det ville være forgæves at protestere. Derefter gik han hen og tog plads på en pude ved sin herres fødder.

"Det var den første i fælden," sagde Quélus. "Nu gælder det at fange de andre."

Disse ord løste gåden for d'Aurilly, som nu forstod alt det, der tidligere havde vakt hans forundring. Quélus og Schomberg vendte tilbage på deres post og byttede legetøj.

"Forandring fryder," sagde narren. "Nu tror jeg til en forandring, at jeg vil underskrive ligaen."

43. Ligaen undergår en strømkæntring

Siden middag havde en uafbrudt strøm af mennesker bevæget sig ind igennem Louvres porte; det var alle de tilsagte og en mængde nysgerrige, som stimlede sammen for at overvære den højtidelige udnævnelse af ligaens chef. Alle de, der ikke havde nogen adkomst til at blive lukket ind, samlede sig i slottets nærmeste omgivelser, og det var en ganske betydelig menneskemasse, der med spændt interesse fulgte det optrin, som nu skulle til at foregå. Der var absolut intet at se, men dog måtte alle stå på tæerne, for at de ikke skulle gå glip af synet af det, som de alligevel ikke fik at se.

Imellem schweizergarden og folkemængden var forholdet yderst fredeligt. Den tid var endnu ikke kommet, da et oprørt folk vædede forhallen i kongens slot med soldaternes blod.

I tronsalen sad kongen omgivet af sine officerer, hoffolk, venner og familie og overværede forbidefileringen af alle de katolske foreninger, som i dag skulle samles under ledelse af én mand. Da denne masseaudiens var endt, tog deputationerne opstilling i slotsgården på de pladser, som blev enhver anvist, og de ledende mænd blev tilbage i tronsalen.

Kongen kunne således med et eneste blik overskue sine fjender. Chicot stod bag majestætens stol og sørgede ved små nyttige vink for at holde kongen i ånde.

Pludselig trådte monsieur de Monsoreau ind.

"Se på din hofjægermester," hviskede narren, "han fortjener vel, at man skænker ham opmærksomhed. Hvor bleg han er!"

Kongen gjorde tegn til hofjægermesteren om at komme nærmere.

"Hvorledes går det til, at De er i Louvre? Jeg troede, De var i Vincennes og traf forberedelser til jagten," sagde kongen.

"Det har jeg gjort, Deres Majestæt, men da det blev middag, og jeg endnu ikke havde fået nærmere efterretning, blev jeg bange for, at Deres Majestæt skulle være blevet syg, og skyndte mig hertil. Hvis jeg derved har sveget min pligt, beder jeg Deres Majestæt tilregne min hengivenhed for Deres Majestæts person denne forseelse. Befaler Deres Majestæt, at jeg skal vende tilbage til Vincennes nu, da min frygt ...?"

"Nej, bliv, kære hofjægermester! Den jagt var et tåbeligt lune, som allerede er bortvejret. Bliv ved min side! Jeg har netop brug for alle dem, hvis trofasthed jeg tør stole på."

Monsieur de Monsoreau bukkede.

"Hvor befaler Deres Majestæt, at jeg skal tage plads?" spurgte han.

"Overlad mig ham en halv times tid," hviskede narren til kongen, "jeg kunne lide at drive lidt spas med ham. Denne ceremoni morer mig ikke."

"Ja, vær så artig," svarede kongen.

"Jeg tog mig den frihed at spørge Deres Majestæt, hvor jeg måtte tage plads," gentog hofjægermesteren.

"Jeg bildte mig ind at have svaret Dem. Stil Dem bag min stol for eksempel; dér står mine sande venner."

"Kom her, hr. hofjægermester," sagde Chicot og gjorde plads. Derefter begyndte den ubarmhjertige nar at tale om løst og fast

med monsieur de Monsoreau, som anstrengte sig for at lade, som om han hørte efter. Det var dog let at se, at hans opmærksomhed var rettet på noget andet. Hans blik flakkede omkring i salen, åbenbart uden at finde den, det søgte.

"Hofjægermesteren er for øjeblikket på jagt efter din broder," hviskede Chicot til kongen. "Han kommer nok til at snuse forgæves. Gør mig engang den tjeneste at spørge ham, hvor grevinden er henne, så skal vi se løjer."

"Hr. hofjægermester," sagde kongen, som altid gik efter narrens hoved, "hvor har De gjort af grevinden? Jeg ser hende ikke iblandt damerne."

Greven fo'r sammen som bidt af en slange.

Chicot kløede sin næsetip og blinkede til kongen.

"Deres Majestæt," svarede monsieur de Monsoreau, "grevinden har ikke kunnet tåle byluften. Hun rejste bort i nat sammen med sin fader, baron de Méridor, efter at have søgt og fået orlov hos Hendes Majestæt."

"Og til hvilken egn af Frankrig er hun rejst?" spurgte kongen, henrykt over en anledning til at vende sig bort fra den trivielle forbidefilering, som på dette tidspunkt endnu ikke var afsluttet.

"Til sin hjemstavn, Anjou."

"Ja, luften i Paris er ikke sund for kvinder, der venter sig," sagde narren. "Du kommer vist snart til at sende dronningen en tur på landet! Tror du ikke, Henri?"

Monsieur de Monsoreau sendte Chicot et rasende blik og spurgte med tydelig forbitrelse i stemmen:

"Hvem har sagt Dem, monsieur Næsvis, at grevinden skulle vente sin nedkomst?"

"Gør hun da ikke det?" spurgte narren ligefremt. "Jeg synes, det ville være en fornærmelse at tro andet."

"Nej, hun gør ej," svarede hofjægermesteren kort.

"Hører du, Henri? Din hofjægermester har nok glemt at se på den hellige jomfrus skørt."

Monsieur de Monsoreau knyttede hænderne og bed sig i læben af arrigskab. Chicot lod fuldstændig uskyldig og fortsatte:

"Den stakkels grevinde må da kede sig forfærdeligt på den lange rejse."

"Jeg sagde Dem jo, at hun var i selskab med sin fader."

"Det er anstændigt, men ikke meget morsomt at rejse med sin fader. Gud være lovet for grevinden, at hun ikke behøver at tage til takke med den gamle barons adspredelse; heldigvis ..."

"Hvad mener De med "heldigvis"?" bruste det ud af hofjægermesteren.

"Ja, hvad skal det adverbium betyde?" tilføjede kongen.

"Heldigvis? Det skal selvfølgelig sige heldigvis. Jeg mener, at jeg beundrer Guds vise styrelse, som har maget det så, at nogle af vore mest indtagende venner netop for tiden er på rejse ad samme vej som grevinden. Hvis de skulle møde hende undervejs, vil de sikkert gøre deres bedste for at underholde grevinden. De skal se, de møder hende nok, og hvor den kære frue vil more sig over deres lystige historier og kåde spring med hestene!"

Disse ord ramte hofjægermesteren som dolkestik, men i kongens nærværelse gik det ikke an at give sin vrede luft. Desuden syntes kongen at være på narrens parti. Han spurgte

derfor med en venlighed, som det måtte have kostet stort besvær at fremhykle:

"Har De venner, som rejser til Anjou?"

"Ja, men hvorfor kalde dem *mine* venner, når de folk, jeg tænker på, nok så meget er venner af *Dem*, hr. hofjægermester? De søgte dem nys med megen iver her i salen, til ingen nytte selvfølgelig. Jeg fulgte med deltagelse Deres skuffede blik, som sagde mig, i hvor høj grad disse venners fraværelse bedrøvede Dem. De blev ganske bleg af sorg, og jeg tror, at man i dette øjeblik med fuld ret kan benævne Dem den mest blege af alle fortids, nutids og fremtids hofjægermestre. Deres lige i bleghed findes ikke fra Nimrod selv til Deres højt agtede forgænger i embedet."

Narren kunne have sagt endnu meget mere om hofjægermesterens ansigtsfarve, hvis ikke monsieur de Monsoreau, der inderst inde brændte af nysgerrighed efter at få at vide, hvem de omtalte venner var, havde afbrudt den videre udvikling og fremsat et spørgsmål, som ikke kunne lades ubesvaret.

"Hvilke navne bærer disse venner, enten det nu er Deres eller mine, som er på vej til Anjou?" spurgte han.

"Gæt engang, hr. hofjægermester! De, som har så fin en næse til at spore vildtet, må da sagtens kunne snuse Dem til svaret."

Monsieur de Monsoreau spejdede til alle sider for at se, om løsningen virkelig skulle ligge lige for hånden. Han bemærkede, at pladsen i nærheden af kongen stod tom, og det gav et sæt i ham, da han anede, at Chicot sigtede til hertug François.

"Hans Højhed hertugen af Anjou?" fo'r det ud af ham.

"Tampen brænder, hr. hofjægermester."

"Er han rejst i dag?"

"I aftes allerede, så vidt jeg ved. Spørg kongen; han må vel vide det."

Kongen, som havde lyttet til dette ordskifte, vendte sig om og svarede:

"I nat er hertugen forsvundet, og selv hans bedste venner ved ikke, hvor han er. Ikke engang jeg ved, om han er rejst eller ej, men borte er han."

Hofjægermesteren vaklede af sindsbevægelse ved at høre disse ord. Han kunne ikke tænke sig anden mulighed, end at hertugen var rejst efter grevinden.

"Det skulle jeg have vidst," mumlede han mellem tænderne.

"Hvad ville De så have gjort?" spurgte kongen. "Der er da ingen ulykke i, at han hvisker grevinden fagre ord i øret. Ingen kan gøre det bedre end han. Min kære broder er familiens første Don Juan, og jeg er ham taknemmelig, fordi han varetager den del af mine regentpligter. Der skulle dog gerne være en fyrste ved mit hof, som kunne repræsentere fransk åndrighed og vid."

"Er De vis på, at hertugen er rejst?" spurgte monsieur de Monsoreau narren.

"Se Dem om!" svarede Chicot.

Hofjægermesteren så endnu en gang hen på den plads, der ellers altid var optaget af majestætens broder. Den var og blev tom.

"Jeg er fortabt," sagde han hen for sig selv og gjorde en bevægelse, som om han ville flygte.

Chicot holdt ham tilbage og sagde i en kold tone:

"Stå dog stille, hr. hofjægermester. Kongen bliver søsyg af al den uro ... Jeg ville for resten nok være i grevindens sted, blot for at have den fornøjelse stadig at være i selskab med en fyrste og for at høre monsieur d'Aurillys bedårende spil. Hun kan rigtignok prise sig lykkelig, Deres yndige, unge hustru."

Monsieur de Monsoreau sitrede af vrede.

"Ikke så ivrig, hr. hofjægermester!" sagde Chicot. "De må lægge bånd på Deres overstadige glæde. Nu begynder kongen straks at tale, og så passer det sig ikke at være alt for munter."

Salen var under denne samtale efterhånden blevet stuvende fuld, og forsamlingen ventede i åndeløs tavshed på det højtidelige øjeblik, da majestæten ville oplade sin røst.

Hertugen af Guise var kommet og havde bøjet knæ for kongen. Med undren havde han bemærket, at hertugen af Anjous plads stod tom.

Majestæten rejste sig. Herolderne påbød tavshed.

"Som bekendt," sagde kongen, "har en regerende fyrste på en vis måde sit sæde imellem himmel og jord, og han har derved lige nemt ved at lytte til Guds befalinger og folkets stemme. Jeg har kunnet indse, at mine trofaste undersåtter ville føle sig trygge ved at se alle kræfter forenede, ligesom i et knippe, til forsvar for den katolske tro. Derfor har jeg med glæde og tak modtaget min fætter hertugen af Guises betænksomme, vel overvejede råd og erklærer hermed den hellige liga for at være rettelig indstiftet og anerkendt. Da et så stort legeme må have et tilsvarende hoved, og da det er af vigtighed, at den, der bliver kaldet til at forsvare kirken, selv er en af kirkens mest nidkære sønner, har jeg ment at burde udnævne en kristen fyrste til chef

for ligaen, og mit valg er faldet på den, som bedst af alle egner sig til denne post, nemlig: ..."

Her gjorde kongen med vilje en pause. Der var så stille i den store sal, at man kunne have hørte en flues vingeslag.

"Henri af Valois, konge af Frankrig og Polen," fortsatte majestæten med hævet stemme, ligesom for at nyde sin triumf og opildne vennerne til bifald, måske også for at overdøve den knurrende, brummende mishag, som ligaens førere lod komme til orde.

Hertugen af Guise sad som lammet; store sveddråber sprang frem på hans pande. Han vekslede et blik med hertugen af Mayenne og med kardinalen af Lothringen, som begge stod midt i en klynge af ligaførere.

På Monsoreau havde kongens ord en beroligende virkning. Hertugen kunne jo endelig nok være forsvundet på anden måde end ved at være rejst bort, tænkte han.

Kardinalen listede sig forsigtigt hen og hviskede til sin broder François:

"Jeg skulle tage meget fejl, om vi var sikre her, midt i løvens hule. Vi må bort i en fart, for pøbelen kan vi ikke stole på. Kongen vil nu blive dens afgud i et par dage, skønt den forbandede hans navn i går."

"Ja, lad os komme af sted," svarede hertugen af Mayenne. "Bliv du roligt her, så skal jeg sørge for at sikre vort tilbagetog."

Imidlertid havde kongen underskrevet dokumentet på ligaen og rakte nu pennen til hertug Henri, idet han med pegefingeren anviste, hvor navnet skulle stå.

"Skriv under der, kære fætter, nedenunder mit navn, og lad så hertugen af Mayenne og kardinalen komme til at skrive."

Hertugen af Mayenne var allerede nede ad trapperne, og kardinalen havde søgt tilflugt i et sideværelse.

Da kongen blev opmærksom på deres fraværelse, sagde han:

"Så lad dokumentet gå videre til hofjægermesteren."

Hertugen skrev under, rakte papiret og pennen til monsieur de Monsoreau og ville til at trække sig tilbage, men kongen standsede ham og råbte i en bydende tone:

"Vent!"

Derpå underskrev de kongelige yndlinge, som selvfølgelig havde været nærværende ved dette optrin, idet de jo var blevet afløst i vagten af gardister, og efter dem hele hoffet og alle de mænd, som i dagens særlige anledning var tilsagt til at give møde i Louvre.

Mens dette foregik, fandt følgende samtale sted:

"Hvis jeg har forstået Dem ret, kære fætter, var det Deres mening, at der skulle dannes en ordnet hær af ligaens tilhængere til forsvar for vor hovedstad," sagde kongen. "Det er jo nu sket, og kongen, som er parisernes selvskrevne overhoved, er udnævnt til anfører. Men jeg glemmer ikke, at jeg har en anden hær, som med rette bør stå under befaling af rigets første feltherre. Mens jeg kommanderer ligaen, beder jeg Dem, kære fætter, overtage ledelsen af hæren."

"Hvornår befaler Deres Majestæt, at jeg skal støde til hæren?" spurgte hertugen.

"Straks," lød kongens svar.

"Henri, Henri!" udbrød narren.

Kongen hørte intet. Etiketten forbød at afbryde majestæten midt i talen. Narren greb da til den udvej at nærme sig kongen i dyb ærbødighed, med en umådelig pennefjer i hånden.

"Ti dog stille, dumrian," hviskede han til monarken.

Men det var allerede for sent. Kongen havde, som vi har hørt, meddelt hertugen hans udnævnelse og var netop ved at overrække ham patentet, som var underskrevet i forvejen.

Alle Chicots grimasser hjalp ikke. Hertugen modtog sit patent og gik. Kardinalen ventede ham i sideværelset, og hertugen af Mayenne afventede dem begge nede i slotsgården.

De steg øjeblikkelig til hest, og i løbet af få minutter var de alle tre uden for Paris' mure.

Den øvrige forsamling trak sig efterhånden tilbage under leveråb for kongen og ligaen.

"Der løste jeg en svær opgave," sagde majestæten fornøjet.

"Ja, du er en dygtig matematiker," brummede Chicot.

"Deres Majestæt har haft et genialt indfald," udbrød de fire yndlinge og trængte sig begejstret om monarken, som de i triumftog førte tilbage til privatgemakkerne.

Chicot fulgte med, men nægtede sig ikke den fornøjelse at give sin galde luft, så at majestæten begyndte at få øjnene op for, at han havde begået en kolossal dumhed.

"Jeg vil sige dig én ting, mester Chicot," sagde kongen, da han og narren blev alene, "at det bliver trættende i længden med din evindelige misfornøjelse. Aldrig er du tilfreds. Du behøver ikke at logre for mig, når du blot yder mig en smule fortjent anerkendelse. Indrøm i det mindste, at min optræden kan forsvares."

"Det kan jeg ikke."

"Å, du er misundelig. Må jeg da spørge, om jeg ikke er konge over ligaen?"

"Det er du, men ..."

"Men hvad?"

"Du er ikke mere konge af Frankrig."

"Hvem er det da?"

"Alle andre end den, der egentlig skulle være det ... først og fremmest din broder."

"Hertugen af Anjou? Som jeg holder i fangenskab?"

"Ja, netop. Om han er aldrig så meget fange, er hans person dog hellig; det er mere end din er. Kardinalen af Guise har nemlig salvet ham til konge i Paulinerklostrets kirke, i overværelse af tre og tredive personer. Selvfølgelig ved dit udmærkede politi besked med det hele, men det er vel for ikke at ængste dig, at man har holdt dig i uvidenhed om den mindeværdige begivenhed."

"Hvorfra har du fået at vide, hvad jeg ikke ved?"

"Igennem min egen politichef. Det er nemlig mig selv. Du ser, at han er ikke så lidt bedre underrettet end monsieur de Morvilliers. Altså, hertugen af Anjou, det var, for ikke at tale om dig, den ene af Frankrigs konger; den næste er hertugen af Guise."

"Han hører vist ikke til de farlige, når jeg sådan uden videre kan forvise ham til hæren."

"Pyt; som om du ikke selv var jaget i landflygtighed fra Polen. Det er jo netop det dumme ved det, at du sender ham til hæren og med andre ord stiller tredive tusind mand under hans befaling. Hans styrke er endda noget ganske andet end din liga. *Din* er en borgervæbning, som for så vidt kan være god nok til en konge af din slags, men *hans* er en hær af krigsvante soldater, der i en håndevending kunne gøre det af med tyve ligaer. Skulle det ske en skønne dag, at Henri, som nu er konge af gavn,

skulle få det dumme indfald at ville være konge af navn, behøver han blot at sende sin hær imod hovedstaden med befaling til at æde konge, liga og hele stadsen med hud og hår. Kender jeg de fyre ret, vil de ikke betænke sig længe."

"Du glemmer dog noget, du vise politiker."

"Det ved jeg godt, men nu kommer jeg til det. Du mener vel Frankrigs fjerde konge?"

"Nej," sagde majestæten med ophøjet foragt. "Du glemmer, at når man vil regere i Frankrig, spiller forræderne en væsentlig rolle med. I den retning er huset Valois ubestridt herskermagten nærmest; derfor kan jeg kun regne med min broder som rival til kongeværdigheden. Mellem os kan der være tale om strid, fordi hele mit fortrin beror på førstefødselsretten. Hertugen af Guise derimod ... ak, mester Chicot, jeg kommer vist til at give dig et kursus i heraldik, så vil du snart erkende, at Frankrigs lilje er af finere blod end Lothringens drosler."

"Du er forkert underrettet, lille Henri. Jeg vover at påstå, at i Henri af Guises årer flyder renere blod end i en drue. Det kan bevises."

"Du er jo splittergal. Du må vist gå i skole en gang til og lære at læse," sagde kongen.

"Tak for dit tilbud, Henri. Det varer jo naturligvis nogen tid, inden jeg får lært at læse rigtig rent. Du er måske så venlig at hjælpe mig så længe. Læs f.eks. dette for mig."

Med disse ord fremtog narren den pergamentrulle, hvorpå salig mester Nicolas havde nedskrevet den stamtavle, vi allerede kender, den, der lod Henri af Guise nedstamme fra Charlemagne.

Kongen blev så hvid som et lagen i sit ansigt, da han havde kastet et blik på pergamentet og set Sankt Peters segl ved siden af den pavelige afsendings underskrift.

"Hvad mener du nu?" spurgte narren. "Liljen begynder at visne, synes jeg, mens droslerne flyver højt mod himlen. Pas på, min søn!"

"Hvorledes har du fået fingre i denne stamtavle?"

"Det bliver min sag. Den kom spadserende til mig af sig selv."

"Men hvor kom den fra?"

"Kan det more dig at vide, kan jeg jo gerne fortælle dig, at den havde sin plads under en advokats hovedpude. En af mine gode venner, en munk ved navn Gorenflot, havde det uheld at træffe vedkommende advokat, mester Nicolas hed han, i Lyon, og der lykkedes det ham at bemægtige sig det vigtige dokument. Rigtignok måtte han bruge magt, men Gorenflot er tapper som Bayard."

"Gorenflot!" udbrød kongen bestyrtet. "Det var jo ham, den bandsatte ligatilhænger, som holdt oprørske taler i Paulinerklosteret og hånede mig på Paris' gader i går aftes."

"Man kommer ofte længere ved list end ved magt."

"Han må være en forslagen politiker, den munk."

"Det er han og dertil så beskeden. Hvad havde vel været rimeligere, end om han havde fremstillet sig for dig og bedt om en passende belønning? I stedet for er han nok så ydmygt vendt tilbage til klosteret, og hans højeste ønske er, at man vil glemme, at han i det hele taget har forladt det."

"Han skal have det første abbedi, der bliver ledigt."

"Jeg takker på hans vegne, Henri."

Hvis Gorenflot lå og sov endnu, må han have drømt sære drømme. Hans skæbne stod på en korsvej og kunne lige så godt gå imod galgen, hvis han faldt i hertugen af Mayennes klør, som imod et abbedi, hvis kongen fik lov at råde.

44. Broderkærlighed

Den anden store ligadag endte lige så strålende og støjende, som den var begyndt.

Kongens venner gned sig i hænderne; ligaens præster gjorde skridt til at få broder Henri erklæret for en helgen; yndlingene sagde: "Endelig er løven vågnet"; ligatilhængerne sagde: "Endelig har ræven opdaget fælden."

Selv ligaens ledende mænd var nær ved at glæde sig over det puds, kongen havde spillet dem. Det forekom dem så vel udført, at de næsten glemte, at de selv havde været ofre for det. Ganske vist må man ikke glemme, at de fornemste af ligaens høvdinge var krøbet i skjul.

De tre lothringske fyrster havde, som vi har set, forladt Paris i strakt karriere, og monsieur de Monsoreau, der også spillede en fremtrædende rolle indenfor partiet, skulle lige til at forlade Louvre i den hensigt at indhente hertugen af Anjou.

Lige som han gik ud af døren, mødte han Chicot, der selvfølgelig straks greb lejligheden til at drive sit ubarmhjertige spil med den skinsyge hofjægermester.

"Hvorhen så hastigt, hr. hofjægermester?" spurgte han.

"Efter Hans Højhed," svarede greven kort. "Jeg er blevet ængstelig for hertugen. Vi lever i en tid, hvor fyrster ikke tør begive sig på rejser uden sikker dækning."

"Hertugen af Anjou er så modig, at han undertiden bliver dumdristig," bemærkede Chicot. "For resten tror jeg, at jeg er endnu mere ængstelig for samme hertug end De."

"Hvorfor?"

"Har De ikke hørt, hvad man fortæller?"
"Nej, hvad siger man?"
"At han er død," hviskede narren i øret på hofjægermesteren.
"De sagde jo, at han var på rejse," sagde monsieur de Monsoreau, som i grunden halvvejs glædede sig over udsigten til at være befriet for det menneske, der stod hans lykke i vejen.
"Ja, men det var ikke noget, jeg selv havde fundet på; jeg er så godtroende, at jeg fæster lid til alle de historier, man binder mig på ærmet. Denne gang tror jeg dog bestemt, at *hvis* fyrsten er på vej, så må det være til den anden verden. Det står fast, at han kom ind i Louvre i går aftes, ikke sandt?"
"Jo! Jeg var selv med ham, så jeg må da vide det."
"Men ingen har set ham drage ud derfra."
"D'Aurilly da?"
"Han er væk!"
"Hertugens folk?"
"De er væk! Væk alle sammen!"
"Taler De i alvor, monsieur Chicot? Eller er det kun Deres spøg?" spurgte hofjægermesteren.
"De kan jo forhøre Dem hos kongen; dér får De det sikrest at vide."
Monsieur de Monsoreau besluttede sig til at følge dette råd og begav sig til kongens kabinet. Der traf han imidlertid ikke majestæten, men ved at spørge en dørvogter fik han at vide, at kongen var hos hertugen af Anjou.
"Så er hertugen altså ikke død," bemærkede han til Chicot, som var fulgt med ham.
"Ak, desværre!" sukkede narren. "Det er vist ikke videre vel bevendt med ham."

Hofjægermesteren blev mere og mere forvirret. Så meget var dog i hvert fald sikkert, at hertugen ikke havde forladt Louvre.

Det forholdt sig ganske rigtigt, at kongen var gået ind til hertug François, men som følge deraf kunne der jo ikke være tale om, at hofjægermesteren kunne få adgang. Hvor nødigt han ville, måtte han altså finde sig i at vente i korridoren.

Ved højtideligheden i tronsalen havde kongens yndlinge været til stede, og deres vagttjeneste var da blevet forrettet af en afdeling gardister, men så snart audiensen var forbi, havde de atter overtaget opsynet med den høje fange. Hvor kedeligt dette hverv end var, gav det dem dog en kærkommen lejlighed til at gøre sig behagelige for Hans Højhed. Schomberg og d'Epernon havde påtaget sig det udvendige tilsyn, mens Maugiron og Quélus søgte at forkorte Hans Højhed tiden ved fængslende samtaler i selve Hans Højheds sove- og opholdsværelse.

Hertug François var nær ved at kede sig ihjel, og samtidig svævede han i den forfærdeligste angst, som Maugiron og Quélus gjorde deres bedste for at holde ved lige.

"Ser du," sagde Quélus til Maugiron, tilsyneladende uden at ænse fyrstens nærværelse, "ser du, det er i grunden først i løbet af den sidste times tid, at jeg til gavns har begyndt at sætte pris på kong Henri. Han er i virkeligheden en dreven politiker."

"Forklar dig nærmere," svarede Maugiron og strakte sig velbehageligt på den magelige divan, hvor han havde taget plads.

"Kongen er begyndt at snakke højt om sammensværgelsen; det viser både, at han kender den, og at han ikke frygter den."

"Det kan der være noget i," indrømmede Maugiron.

"Når han ikke mere frygter den, kan man gå ud fra, at han vil straffe den. Du kender kongen; han er ikke blid af sig, hvor mange besnærende egenskaber man end kan tillægge ham. Hvis han altså straffer den omtalte sammensværgelse, oplever vi nok at blive vidne til en større retssag, med mindre da hensynet til de anklagedes høje stilling skulle bevæge majestæten til at afgøre sagen i al hemmelighed."

"Det er jeg næsten tilbøjelig til at tro," bemærkede Maugiron. "Således afgør man jo i reglen familietvistigheder, og denne sidste sammensværgelse må vel nærmest henføres under det begreb."

D'Aurilly kastede et forskræmt blik på fyrsten.

"Jeg ved for resten nok, hvad *jeg* ville gøre i kongens sted," fortsatte Maugiron, "jeg ville ikke skåne noget hoved, selv ikke de højeste, for de er i virkeligheden dobbelt skyldige, når de indlader sig på sammensværgelser. De bilder sig ind, at de har lov at gøre, hvad de vil. Den tro skal jeg nok få pillet ud af dem. Én ville jeg i alt fald ubetinget gøre et hoved kortere, og hele slænget ville jeg drukne uden skånsel. Seinen er på mange steder mere end dyb nok."

"Det var en glimrende anledning til at genindføre den gode gamle skik med sækkene," sagde Quélus. "I gamle dage brugte man at putte den, der skulle drukne, i en sæk sammen med en tre-fire katte. Når vandet trængte ind i sækken, lod dyrene deres misfornøjelse gå ud over den arme djævel, der var nærmest ved poterne. Desværre kunne man jo ikke se de scener, der udspilledes under vandet."

"Du er al visdoms kilde," udbrød Maugiron. "Din tale er spændende som et eventyr."

"De fornemste mænd måtte man jo nøjes med at henrette på en offentlig plads eller myrde dem i et baghold, men hele slænget, som du kaldte det, og ved slænget forstår jeg gode venner, staldmestre, hovmestre, lutspillere ..."

"Å, Gud!" stammede d'Aurilly, bleg af rædsel.

"Bryd dig ikke om det," sagde hertugen trøstende, "den tale gælder ikke mig og mit hus. Således behandler man ikke en fyrste af blodet."

"Nej, de bliver behandlet med større alvor," sagde Quélus, "de mister i reglen hovedet."

Så vidt var yndlingene nået i deres underholdende samtale, da døren gik op, og kongen trådte ind.

"Deres Majestæt!" udbrød hertug François og rejste sig. "Jeg appellerer til Deres retfærdighedsfølelse. Skån mig for den uværdige behandling, som Deres Majestæts folk gør mig til genstand for."

Kongen lod, som om han hverken hørte eller så noget til sin broder.

"Goddag, Quélus," sagde han og kyssede yndlingen på begge kinder. "Det glæder mig hjerteligt at se dig ... og dig også, stakkels Maugiron. Hvordan har I det, børn?"

"Jeg er ved at forgå af kedsomhed," svarede Maugiron. "Da jeg påtog mig at passe på Deres broder, troede jeg sandelig, at han var noget mere gemytlig anlagt. Han er jo så tørvetrilleragtig, at man kunne sværge på, han var en fyrste."

"Der kan Deres Majestæt høre, hvorledes man håner Deres broder," udbrød hertugen.

"Stille," sagde kongen uden at vende hovedet. "Jeg holder ikke at, at mine fanger beklager sig. I øvrigt må jeg gøre Dem

opmærksom på, at den brodertitel, som De så ihærdigt påberåber Dem, den har De for længst forspildt. En broder, som forser sig mod en broder, synder to gange."

"Hvilken forbrydelse har jeg gjort mig skyldig i?"

"I at vække mit mishag."

"Men er det da nødvendigt, Deres Majestæt, at vor familiesplid afgøres i vidners påhør?" spurgte hertugen sagtmodigt.

"De har ret. Lad mig alene med min broder et øjeblik," sagde majestæten til sine yndlinge.

"Det er uforsigtigt at være alene imod to," hviskede Quélus.

"Vi tager d'Aurilly med os," hviskede Maugiron i kongens andet øre.

De to adelsmænd forsvandt derpå i følge med den ligeså forskrækkede som nysgerrige lutspiller.

"Nu er vi altså alene," sagde kongen.

"Dette øjeblik har jeg imødeset med længsel, Deres Majestæt."

"Jeg med, elskede broder. Du har altså stræbt at støde mig fra tronen. Du har ladet dig salve i en eller anden afkrog af Paris, for at du med ét kunne træde frem for de forbavsede parisere, helt glinsende af den hellige olie ..."

"Deres Majestæt," afbrød François, "gør uret i ikke at give mig lejlighed til at komme til orde. Må jeg da slet ikke tale?"

"Nej, og hvorfor? Fordi du enten ville fylde mig med skammelige løgne, eller også, hvis du holdt dig til sandheden, måtte fortælle mig alt det, som *jeg* ved mindst lige så god besked med som du. Jeg er dog overbevist om, at du ville lyve,

for en sand og ærlig tilståelse ville være det samme som en dødsdom over dig selv."

"Broder, broder, vil De fortsat overvælde mig med skam og skændsel?"

"Så tal da og lad mig lytte til. Jeg længes efter at høre dig tilstå, at du ikke blot er landsforræder, men også en ubehændig dumrian."

"Deres Majestæt synes mig at tale i gåder."

"Jeg skal søge at forklare mig tydeligere," skreg kongen med en stemme så truende, at hertugen nær var sunket i knæ af skræk. "Du har stiftet sammensværgelser imod mig, ligesom du førhen stræbte min broder Charles efter livet. Dengang tog du kongen af Navarra, nu hertugen af Guise til hjælper; det er hele forskellen. Din fremgangsmåde fortjener min højeste beundring. Du vil komme til at indtage en fremtrædende plads iblandt historiens tronrøvere. Sidste gang bugtede du dig frem som en snog. Denne gang var det din agt at springe løs som en tiger. Efter at have forsøgt at nå målet ved svigagtighed, efter lumsk at have blandet din dræbende gift, vover du dig nu frem til åbenlys kamp med kården i hånd."

"Hvad mener Deres Majestæt? Gift?" skreg François ude af sig selv af afmægtigt raseri.

Forgæves bestræbte det fyrstelige skadedyr sig for at værge sig med lynende øjne og flammende blik. Intet kunne gøre indtryk på majestæten, som i denne stund var herre over situationen fra først til sidst.

"Ja, gift," svarede kongen, "den gift, som berøvede min broder Charles livet, den gift, som også var bestemt for Henri af Navarra, din forbundsfælle. Jeg kender den gift. Vor høje fru

moder har gentagne gange benyttet den, hvor intet andet hjalp. Måske har det afskrækket dig fra at bruge den til mig. Du foretrak at svinge herskerstaven ved hjælp af ligaens fanatiske horder. Se rigtigt på mig, François, og overbevis dig om, at en mand af din støbning aldrig vil kunne have håb om sejr i en kamp med mig."

Hertug François vaklede under dette voldsomme angreb. Denne gang gjorde hans svaghed ingen virkning på kongen, som uhindret fortsatte:

"Hvor ville jeg dog ønske, at vi stod overfor hinanden i dette værelse, mand imod mand, med våben i hånd. I slyngelstreger har du fundet din overmand, for også jeg måtte gå ad bugtede stier for at finde vejen til Frankrigs trone. Hvis du vil være en skurk, så for mig gerne, hvis du vil efterligne mig, så vær så god, men tag dig i agt for at stille mig i skygge. I ærlig kamp ville du også blive den lille. Derfor råder jeg dig til at opgive ethvert forsøg (både af den ene og den anden art) på at kæmpe imod mig, for du skal vide, at fra nu af vil jeg optræde som herre og konge; fra nu af holder jeg øje med den mindste bevægelse, du foretager dig, i det skjulte udspejder jeg din færden, og opdager jeg skygge af grund til mistanke, lader jeg min brede hånd falde på dit syndige hoved og kaster dig uden barmhjertighed hen under min bøddels økse. Det var, hvad jeg havde at sige dig af familiehemmeligheder; derfor ville jeg tale med dig under fire øjne. Jeg agter nu at give mine venner ordre til at lade dig alene i nat, for at du uforstyrret kan tænke over mine ord."

"Deres Majestæt lader mig altså falde i unåde på blot og bar mistanke. Vil De da ikke fastsætte en grænse for mit

fangenskab, for at jeg kan vide, hvad jeg har at holde mig til?"

"Når Deres dom bliver læst op for Dem, får De det at vide."

"Kan jeg i det mindste ikke få min moder at se?"

"Hvorfor dog det? Alle anslag er tilintetgjort på forhånd. Jeg vil hellere give dig anledning til at forbedre dig en smule. Farvel, François!"

Hertugen sank tilintetgjort om i en stol.

"Mine venner," sagde kongen og åbnede døren, "hertugen har bedt mig om at måtte anstille sine betragtninger i fred og ro. I nat skal han have lov til i ensomhed at tænke over et svar, som jeg vil afæske ham i morgen tidlig. I må derfor så vidt muligt undlade at forstyrre fangen og indskrænke jeres opsigt med ham til de enkelte besøg i ny og næ, som forsigtighed byder at aflægge. Hertugen vil ganske sikkert forekomme jer noget ophidset som følge af den samtale, vi har ført med hinanden, men jeg beder jer om ikke at lade jer anfægte af det. Ved at stifte sammensværgelser imod mig har min broder tabt enhver ret til at blive behandlet efter sin stand. I skal ikke tage andre hensyn til ham end dem, en ganske almindelig fange kan gøre krav på: at *han* er forbryderen og *I* fangevogterne, så giver forholdet sig af sig selv. Hvis fangen nægter at adlyde eller på anden måde vover at trodse mig, kan I blot sende bud til mig. Vi har heldigvis Bastillen i nærheden; den råder jeg over, og den har før vist sig at sidde inde med sjældne gaver i retning af at kunne bringe oprørske gemytter til fornuft. Jeg er til sinds at gå til de yderste yderligheder for endelig engang at få dig indprentet med uforglemmelig tydelighed, at *jeg* er herren, *du* min undersåt."

Disse sidste ord rettede kongen direkte til sin broder, og François indså klart, at spillet var tabt, hvis han nu ikke med en sidste trumf kunne tilrive sig sejren. Hans evne til at spille komedie havde ofte hjulpet ham til at dåre den svage konge. Nu da Henri følte sig så stærk, ville det være det sikreste at spille spag.

Hertugen påtog sig derfor den mest ydmyge mine og sagde med skælvende stemme:

"Deres Majestæt, husk dog på, at jeg er Deres ..."

Henri vidste, hvad det var for en indvending, François ville fremføre, og han afbrød ham, inden han fik talt ud.

"De var også Charles den Niendes broder, så vidt mig bekendt, men det forhindrede Dem dog ikke i at ... nå, jeg vil ikke rippe op i disse gamle sager. Deres brøde ville sandelig ikke blive mindre, og mig ville det kun være en pine at genopfriske mindet om de skændige ugerninger, som tynger Deres overlæssede samvittighed."

François mærkede, at kongen var skånselsløs; det eneste, han endnu turde håbe, var, at det skulle kunne lykkes ham at få mildnet sit strenge fængsel. Han var frygtelig angst for at være alene med de hadefulde yndlinge.

"Lad mig i det mindste få mine tjenere, mine venner tilbage," bad han ynkeligt.

"De skulle skamme Dem at klage," svarede majestæten ubønhørligt. "Jeg har endda afstået mine egne gode venner, for at de kunne stå til Deres disposition. Hvad vil De forlange mere?"

Uden at afvente svar lukkede kongen døren i for næsen af hertugen. François segnede atter bleg og rystende af skræk om i

den store lænestol.

45. Når nøden er størst, er hjælpen nærmest

Den samtale imellem hertugen og hans broder, som vi netop har haft lejlighed til at høre, havde fuldstændig overbevist François om, at med mindre der skete et mirakel, var hans sag uhjælpelig tabt. Kongens hårdnakkede strenghed havde virket med forfærdelig magt, så meget mere som den var ganske enestående. Henri var af naturen godhjertet, og dertil var han bange for at tage et skridt fuldt ud. Det var en følge af de forkvaklede forhold ved Frankrigs hof, at han altid stoppede på halvvejen. Der var for mange til at regere, og ansvarsfølelsen hvilede ikke tungt nok på rådgiverne.

I dag havde kongen imod sædvane været selvstændig, og der var al grund til at tro, at han nu for alvor ville binde François på hænder og fødder. Yndlingene mærkede jo nok, at hertugen var noget betænkelig ved situationen, og de anstrengte sig derfor af yderste evne for at give François fyldestgørende besked om alle kongens sidste triumfer. Henri af Guises nederlag udmalede de med de stærkeste farver, og der var alt for meget, der talte for sandsynligheden af deres fortællinger, til at François turde drage deres ord i tvivl.

Han havde jo selv med stor forundring hørt folket råbe: "Leve kongen og leve ligaen!" og denne stærke hyldest, som let var trængt inden for slottets tykke mure, havde allerede øvet betydelig virkning på denne ikke særlig karakterfaste hertug.

Han så sig forladt af sine bedste mænd; de havde jo nok at gøre med at hytte deres eget skind.

Familien lod ham i stikken, og minderne fra fortiden forfulgte ham nu i ensomheden, minder om blodige snigmord, om troløs svig. Nu savnede han de trofaste hjælpere, som han selv havde ryddet af vejen, da han ikke mere havde brug for dem. For første gang i sit liv følte han gnist af samvittighedsnag. Alene og forladt høstede han nu lønnen for de talløse skændselsgerninger, som betegnede hans livsbane.

Der var egentlig ikke andre end hans moder enkedronningen, han turde håbe på, og for resten havde ikke engang Catharina af Medici hjerte for sin usle søn. Hun havde aldrig benyttet ham som andet end redskab for sine onde hensigter. I sin moders hånd var han mere hjælpeløs end et skib, som af stormen omtumles på oceanets oprørte bølger.

Det voldte ham bitter sorg at tænke på, at han indtil for kort tid siden dog havde ejet én oprigtig ven, men at nu også dennes venskab var forspildt. Denne ene ville have været mere værd end ti af de bedste mænd, hvis François i den fortvivlede situation, han nu befandt sig i, havde turdet håbe på hans venskab.

Men også ham, Bussy, den tapre, højhjertede Bussy havde han ofret for at redde sig selv. Han følte intet egentligt samvittighedsnag over sin troløshed, men snarere ærgrelse over at have båret sig dumt ad. Han havde jo nemlig søgt at holde gode miner med monsieur de Monsoreau for at sikre sig sin hemmeligheds bevarelse. Denne falskhed havde kostet ham Bussys venskab, og nu da han intet mere havde at frygte af hofjægermesteren, eftersom hemmeligheden alligevel var blevet opdaget, nu gik det op for ham, at han til ingen nytte

havde skilt sig af med Bussy, den sidste af de mænd, der havde været villig til at gå i døden for ham.

Det var netop det, der ærgrede ham, at han havde begået en fejl; derimod tænkte han næppe på, at han havde handlet forbryderisk, lumpent og usselt.

Hvis han blot havde kunnet se ind i fremtiden, tænkte han, så skulle han nok være blevet Monsoreau kvit i stedet for Bussy. Hofjægermesteren bestilte aldrig andet end at true, men Bussy ville have været tro til det sidste. Bussy holdt af ham.

Hvor det ville have trøstet François i den stilling, han nu var stedt i, at tænke på, at Bussy, den taknemmelige, trofaste, uovervindelige Bussy, vågede over ham. Bussy betød liv og frihed, tabet af Bussy var det samme som evigt fangenskab. Al tanke om hævn måtte opgives, når Bussy ikke var hans ven mere.

Sådanne tanker hjemsøgte den fangne hertug, mens han håbløs stirrede ned i slotsgraven, som beskyllede muren omtrent et halvt hundrede fod neden for vinduet i hans fangebur. Den afstand, der skilte ham fra jorden, var til at blive svimmel af, blot man tænkte på den.

Uden for døren vågede kongens fire yndlinge, og før der kunne være tale om at komme forbi den vagtpost, måtte da først hver eneste af de tapre adelsmænd være hugget således sønder og sammen, at han ikke kunne røre et lem, og det stykke arbejde var François ikke opsat på og heller ikke i stand til at udføre.

I alle slottets gårde og gange var der fuldt af livgardister og schweizere. Var end mange af dem blinde, havde dog rimeligvis

nok en og anden klare øjne i hovedet, så der var jo ikke håb, ikke skygge af håb om at komme igennem dette mylder af fjender.

François kastede blikket omkring i værelset, men der var intet, som gav ham noget middel til flugt i hænde.

Desuden kom med en times mellemrum en eller anden af hertugens fangevogtere, enten Schomberg, Maugiron, Quélus eller d'Epernon, ind i værelset og underkastede det fra ende til anden den mest omhyggelige undersøgelse. Uden at skænke fangen den ringeste opmærksomhed, uden engang at værdige ham en hilsen, gennemrodede de alt med den mest overdrevne samvittighedsfuldhed, naturligvis blot for at tirre den forhadte hertug. De fo'r omkring i værelset, åbnede døre og vinduer, kiggede under sengen, under borde og stole, snusede i skabe og kister og eftersåendog lagnerne og gardinerne for at overbevise sig om, at det alt sammen var på plads, og at hertugen ikke havde forsøgt at skære noget i strimler for at lave tove af det til at fire sig ud af vinduet i.

I reglen var de også henne for at læne sig ud over altanen, men med hensyn til den følte de ingen frygt. At hertugen gik derud for at trække frisk luft, gjorde så vist ingenting; de halvtredsindstyve fod ydede fornøden sikkerhed.

"Nu er jeg ked af den svir," sagde Maugiron til sine kammerater, da han vendte tilbage efter en sådan undersøgelse. "Jeg gider min salighed ikke rende og tosse mere for denne gang; han er såmænd også sikker nok. Og ved I hvad, jeg tror slet ikke, det var kongens mening, at vi skulle støve sådan om for at passe på den smule hertug. Jeg vil ikke vækkes oftere i nat."

"Det er også blot os, som er nogle tossede børn," bemærkede d'Epernon, "vi har altid ført kommando, men at udføre befalinger har vi aldrig forstået os på."

"Hvad vil det sige?" spurgte Quélus.

"Ja, du kan da nok begribe, at det har været kongens mening, at vi skulle passe på hertugen, men sandelig ikke, at vi skulle stå og glo på ham hele natten."

"Nej," mente Maugiron, "så fordringsfuld ville kongen aldrig være over for sine bedste venner. Det er da mildest talt et offer, man bringer ved at se på hans broder engang imellem. Køn er han pinedød ikke. Men selvfølgelig kan jeg ikke have noget imod at sidde uden for døren og passe på ham, når kongen beder os om det."

"Ja, I snakker," sagde Schomberg, "men jeg vil råde jer til at tænke, før I taler. Jeg stemmer absolut imod, at vi slapper tilsynet. Det kan ikke gå; han er en pokkers listig fyr at have at bestille med."

"Det er der jo ingen af os, der nægter," sagde d'Epernon, "men vi siger blot, at han skal alligevel, trods sin snedighed, have en god del held med sig, hvis han skal tage os fire ved næsen."

D'Epernon brystede sig hovmodigt, som om han var mand for ganske alene at hamle op med en hel bunke hertuger.

Hans overlegenhed gjorde et vist indtryk på de andre yndlinge.

"Han har ret," erklærede Quélus anerkendende.

Schomberg ville dog ikke straks give sig.

"Sig mig, mener du," spurgte han, "at hertugen af Anjou kunne være så dum, hvis han ville flygte, da at løbe lige forbi næsen af os?"

Dette spørgsmål satte den stortalende d'Epernon i forlegenhed.

Schomberg forfulgte sin sejr.

"Du kan tro," sagde han, "han skulle nok komme ud ved at bore hul igennem muren."

"Med hvad?" spurgte d'Epernon, som nu atter begyndte at få fast grund under fødderne. "Han har jo ingen våben."

"Nej, men han har vinduerne, min ven; dem tænker du nok slet ikke på."

Schomberg havde ærlig talt heller ikke tænkt på dem, før det faldt ham ind, at vinduerne var det eneste, der kunne begrunde hans frygt, som i virkeligheden snarere var fremkaldt af lyst til at sige d'Epernon imod. Schomberg havde i det mindste også selv følt sig fuldstændig beroliget, da han havde været henne for at se ud af det omtalte vindue.

"Å, vinduet," udbrød d'Epernon og klappede i hænderne. "Hurra for Schomberg! Du er min sandten alle pengene værd. Det er det bedste, jeg nogen sinde har hørt."

"Din begejstring synes noget påtaget," bemærkede Schomberg spagfærdigt.

"Ville du måske ikke have noget imod at foretage et spring fra den højde?" spurgte d'Epernon overmodig.

"Nej, det er måske lovlig højt, men ..."

"Å, du må jo være gal; han, som halter på begge ben, havde jeg nær sagt, han, som er klodset og bange og forskræmt som en hare."

"For ikke at sige, som dig selv."

"Du skal ikke være så stor på det, Schomberg," sagde d'Epernon. "Du ved lige så godt som alle andre mennesker, at

jeg kun er lidt ræd for spøgelser, og det er en slags nervesygdom, som man ikke selv kan gøre for."

"Det kommer af," indskød Quélus med gravitetisk røst, "at alle de modstandere, du har fældet, går igen om natten."

Samtalen havde efterhånden vendt sig fra den bedrøvelige hertug til en langt mere lattervækkende figur. D'Epernon ville endnu længe have været en skive for Schombergs og Quélus' vid, men Maugiron reddede situationen for ham ved atter i fuldt alvor at rykke frem med sine betænkeligheder.

"Det er ikke noget at le ad," bemærkede han højtideligt. "Jeg har læst om en mængde vidunderlige flugtforsøg ... ved hjælp af lagnerne for eksempel ..."

D'Epernon var selvfølgelig interesseret i at slå til lyd for en saglig diskussion om de forskellige udveje til flugt, og han skyndte sig at give sit besyv med i laget.

"Maugirons bemærkning er noget af det fornuftigste, der er sagt i aften," erklærede han med overbevisning. "*Jeg* har også hørt om en fange, der undslap ved hjælp af sine lagner. Det var i Bordeaux ..."

"Jamen, det var jo det, jeg mente," sagde Schomberg, "der kan du selv se, det var alligevel ikke så rent galt!"

"Ja, men den mand, jeg tænker på, brækkede rigtignok både arme og ben og fik sådan et hul i hovedet, at han ikke overlevede det. Tovet var nemlig over tredive fod for kort, og samtidig med at flygtningen selv slap ud af fængslet, slap sjælen ud af livet på ham, så det er jo et spørgsmål, om han egentlig vandt noget videre ved den historie."

"Du gør nok løjer med det hele, kan jeg forstå."

"Lad *mig* nu også sige et par ord," afbrød den fornuftige Quélus det lille mundhuggeri, som havde udspundet sig mellem Schomberg og d'Epernon. "Jeg skal sige jer, selv om hertugen af Anjou skulle slippe bort mellem hænderne på os, er ulykken ikke større, end at vi for en gangs skyld fik lejlighed til at jage et rigtig ædelt stykke vildt. Vi skulle nok få fat i ham igen, og i al den hurlumhej, som ville opstå, kunne det jo være, at vi kunne se vort snit til at knække et par ribben i hans højfornemme, men infernalsk nedrige krop."

"Ja," indskød Maugiron, "og det ville også passe os ulige bedre end denne slutterbestilling, som dog i grunden er vor natur imod."

Denne samtale fortsattes på samme vis endnu i nogen tid, og inden man gik over til andre ting, blev det ved en formelig afstemning vedtaget med alle stemmer mod Maugirons, at undersøgelsen af hertugens værelse skulle fortsættes uforandret hver time som hidtil.

Yndlingene havde utvivlsomt ret i den antagelse, at hertug François aldrig ville forsøge på at skaffe sig sin frihed ved voldsomme midler, lige så lidt som han nogen sinde ville indlade sig på et vanskeligt eller farefuldt flugtforsøg.

Han manglede aldeles ikke fantasi, dette pragteksemplar af en fyrste; den arbejdede tværtimod i ham med en voldsom styrke, men så snart hans tanker stødte på en eller anden hindring, opgav han øjeblikkelig at forfølge dem videre.

Tumlende med utallige, mere eller mindre vilde planer vandrede han uafladelig rastløs frem og tilbage imellem sengen og vinduet i det lille sovekammer, der engang havde huset den nuværende dronning af Navarra.

Fra tid til anden standsede han ved vinduet og stirrede tankefuld, med panden tæt trykket imod ruden, ned i Louvres slotsgrav.

På den anden side graven strakte sig en plads på en halv snes alens bredde, og på den anden side den igen kunne øjet igennem mørket lige skimte Seinens ravnsorte, spejlglatte vover.

Længere borte tegnede sig det utydelige omrids af en mægtig stenkolos, det store tårn på Nesle-palæet.

Hertugen havde længe stået ved vinduet og stirret ud i luften. Med en interesse (som han under almindelige forhold aldrig ville have skænket de storslåede naturfænomener, der til daglig foregår omkring os, uden at de dog er i stand til at vække os af den sløve dvaletilstand, som er en følge af vanens søvndyssende magt) og med en nysgerrighed, som for et øjeblik fik ham til at glemme, at han var fange, stod François og iagttog med beundring den gradvise overgang fra dag til nat, som først farvede husenes tage luerøde af den nedgående sols gyldenskær og derefter forsølvede dem i den blege månes klare, hvide lys.

Men med ét var alt blevet indhyllet i et næsten uigennemtrængeligt mørke, vældige skymasser havde samlet sig på himlen og ligesom trukket sig sammen over det kongelige slot.

Hertugen gøs ved dette syn, som ikke lovede godt for natten, for blandt andre svagheder havde François den, at han var rædsomt bange i tordenvejr.

Han ville have givet meget for, at yndlingene ville have holdt vagt over ham skiftevis inde i selve det værelse, der var anvist ham til fængsel, selv om han måske havde måttet finde sig i at

blive hånet og smædet af dem, for han holdt ikke af at være alene med sin dårlige samvittighed, navnlig ikke når himmel og jord stod ud i ét, således som tilfældet så ud til at ville blive i denne uhyggelige nat.

Han grundede over en udvej til at skaffe sig selskab, men ligefrem kalde på dem, kunne ikke godt lade sig gøre; det ville være at åbne latteren en alt for vid mark.

Han kastede sig på sengen for om muligt at falde i søvn.

Forgæves.

Han prøvede på at læse.

Bogstaverne svirrede rundt og opførte en ren djævledans for hans øjne.

Han ville drikke for styrke modet.

Vinen smagte som den bitreste malurt.

Han lod fingrene glide let hen over d'Aurillys lut i håb om, at tonernes magiske kraft ville rive ham ud af den trøsteløse tankeverden, himlens truende udsende tvang ham til at leve i.

Strengenes vibrerende bevægelse var nær ved at lokke tårerne frem.

Så gav han sig, da intet andet ville hjælpe, til at bande og sværge som en ren hedning og sønderslog alt, hvad der tilfældigvis befandt sig indenfor hans hænders rækkevidde.

Yndlingene kunne selvfølgelig ikke undgå at høre den larm, han lavede, og de åbnede døren på klem og kiggede ind for at se, hvad der var årsag til den forfærdelige støj. Da de havde bemærket, at det blot var fyrsten, som behagede at adsprede sig med denne originale fornøjelse, lukkede de beroliget døren igen, hvad der kun gjorde François' raserianfald endnu værre.

Den slags scener var man for resten så vant til i Louvre; det var en familiesvaghed i kongehuset at give sin glæde eller sin vrede luft på denne voldsomme måde.

François havde netop til sin store tilfredsstillelse fået splintret en stol, som havde ydet forholdsvis langvarig modstand imod de attentater, hans fyrstelige hånd havde rettet imod den, da han med ét hørte en klirrende lyd af glas, der går i stykker, og samtidig følte en stærk smerte over lænderne.

Hertugen kunne i første øjeblik ikke tænke sig nogen anden mulighed, end at det var et skud, som en af Hans Majestæts drabanter havde affyret imod ham for at gøre en hurtig ende på fangenskabet.

"Usle, nederdrægtige forræder!" skreg François i afmægtig forbitrelse. "Nå, jeg skulle altså skydes? Jeg dør! Jeg dør!!"

Hertugen lod sig allerede dratte om på gulvet i den tanke, at han ikke kunne have mange minutter igen, men nogen afmagt mærkede han i grunden ikke. Det var nærmest blot skrækken, der gjorde det af med ham.

Idet han nu faldt omkuld, kom hans ene hånd til at hvile på en hård genstand, som var meget for stor og for ujævn til at være en bøssekugle.

"En sten!" udbrød han overrasket ved synet af den klodsede genstand. "Så må det jo min sandten have været en hel lille kanon, man har rettet imod mig? Men jeg har underligt nok ikke hørt noget knald."

Mens François anstillede alle disse betragtninger, vendte livet lidt efter lidt tilbage i ham. Han prøvede at bøje og strække benet; det gik udmærket. Derefter rejste han sig forsigtigt op;

der var ikke det mindste i vejen. Slaget havde været frygtelig hårdt, men virkningen kun øjeblikkelig.

Hertugen skred nu til en mere indgående undersøgelse af vinduet og stenen.

Ruden var ikke knust, men blot gennemhullet, hvoraf man kunne slutte, at stenen måtte være udslynget med umådelig kraft.

Stenen viste sig ved nøjere eftersyn at være omviklet med papir.

Ved denne opdagelse tog hertugens tanker en ganske anden retning; ubestemte forestillinger om, at hans første slutninger kunne være fejlagtige, dæmrede i hans sind.

I stedet for at være slynget af fjendehånd kom den måske i virkeligheden som bud fra en ven.

Sveden perlede på hertugens pande. Hans hænder famlede ved papiret, som han forgæves søgte at løse af.

Håb og frygt kæmpede i ham, da han skælvende af sindsbevægelse nærmede sig lyset og så, at papiret var bundet fast om stenen med en silketråd, der var knyttet i mange knuder.

Det var sagtens dette stykke papir, som var skyld i, at slaget ikke havde anrettet større skade.

François var nu atter ganske klar, og det var et øjebliks sag for ham at få silketråden knækket over og papiret foldet ud.

"Et brev!" mumlede han og kastede et af sine modbydelige, skulende blikke omkring sig.

Han læste følgende:

> "Hvis De er ked af at være indespærret, og hvis De foretrækker friheden og den friske luft for fangenskabets

tvang, så gå ind i det kabinet, som ligger ved siden af Deres soveværelse. Der står et skab. Luk det op, tag bundstykket ud, og De vil finde en rebstige skjult i det hemmelige rum. Sæt stigen fast på altanen uden for Deres vindue. To kraftige arme skal holde den stramt udspændt for at lette Dem nedstigningen. En hurtig hest står rede til at føre Dem til et aldeles sikkert tilflugtssted.

En ven."

"En ven!" udbrød fyrsten, da han hurtigt havde gennemlæst den korte skrivelse. "En ven! Jeg anede min tro ikke, at *jeg* har nogen ven. Hvem kan det være, som har tanke for mig i min ulykke? Hvem er den ven?"

Hertugen tænkte sig om en stund, men der var intet, som bød hans tanker noget holdepunkt at standse ved. Han løb hen til vinduet og så ud; ingen levende væsener var at opdage i den kulsorte nats dybe mørke.

"Skulle det være en fælde?" mumlede han.

François var af den slags naturer, som mistænksomhed altid er den mest fremherskende følelse hos.

"Ja, jeg kan da for resten altid se efter, om skabet virkelig har en dobbelt bund, og om der ligger en rebstige gemt i det hemmelige rum," tænkte han.

Som tænkt, så gjort. Med bankende hjerte og rystende ben gik hertugen ind i det betegnede kabinet. Lyset lod han for en sikkerheds skyld blive stående inde i sit eget værelse, og han måtte føle sig for, for at finde hen til skabet. Han var for øvrigt rigtig godt kendt derinde, eftersom han ofte havde aflagt besøg

hos sin søster, dronningen af Navarra, mens hun boede i den samme lejlighed.

I forfærdelig spænding havde han åbnet skabsdøren og stod nu og famlede ved bundstykket. Længe trykkede han forgæves både her og der, men endelig gav det efter i den ene side og åbnede en bekvem adgang til en hemmeligt rum, hvor den omtalte rebstige ganske rigtigt lå gemt.

Ligesom en røver, der flygter med sit bytte, styrtede François hastigt tilbage til soveværelset, efter at han havde fået hele stigen trukket frem af dybet.

Klokken slog netop ti, og hertugen kom til at tænke på, hvad han skulle gøre, når visitationen om et øjeblik skulle finde sted.

Der var ingen tid at spilde. I en fart stoppede han hele stigen ned under puderne i sin lænestol, derefter anbragte han sig selv ovenpå, og således forberedt imødeså han med fatning rundens eftersyn.

François havde en vis øvelse i at udføre den slags ting, og hele opstillingen var da også så naturlig, at den aldeles ikke kunne forekomme mistænkelig.

Der var gået omtrent fem minutter, da Maugiron trådte ind, i slåbrok og tøfler, med et tændt lys i højre hånd og en draget kårde under venstre arm.

Mens han opholdt sig inde hos hertugen for at foretage den tidligere beskrevet omhyggelige undersøgelse, fortsatte han ugenert samtalen med sine venner.

"Bjørnen er rasende," hørte man Schomberg sige, "den slog nylig hele bohavet i stumper og stykker. Pas på, den ikke æder dig, Maugiron."

"Frække tølper!" brummede François arrigt.

"Deres Højhed gjorde mig den ære at henvende ordet til mig. Hvad er til tjeneste?" spurgte Maugiron i en så uforskammet, drilagtig tone, at hertugen ville være sprunget i hovedet på ham, hvis det ikke netop havde truffet sig så uheldigt, at François var absolut nødt til at blive siddende.

Og desuden, tænkte han, ville en ordstrid blot have forhalet udførelsen af den plan, der skulle skaffe ham friheden tilbage. Derfor tav han og sørgede kun for hele tiden at dreje sin stol således, at han vendte ryggen til yndlingen.

Maugiron holdt sig nøje til den tradition med hensyn til eftersynet, som allerede havde vundet hævd. Alt så han efter undtagen det ene, som han helst måtte have ofret en lille undersøgelse på. Seng, borde, stole og hele det øvrige møblement blev fundet at være i orden, ikke at glemme lagner og gardiner. Den knuste vinduesrude gik Maugiron ganske let hen over uden at vise den nogen generende opmærksomhed; det lå jo nær for at antage, at hertugen i sit raserianfald havde vendt sig imod det, han lettest kunne få bugt med, og en rude af glas ville selv for et barn være et taknemmeligt offer.

"Halløj, Maugiron!" råbte Schomberg. "Den har vel ikke ædt dig allerede, siden vi ikke hører et eneste lille pip fra dig. Hvis du er i knibe, så suk blot engang; vi skal ikke være sene til at tage hævn over dig, når bare vi ved, hvorledes sagerne står."

Hertugen sitrede af utålmodighed. Han hørte slet ikke efter Schombergs hån og længtes kun efter at blive alene for at følge sin "ven"s opfordring.

"Ih, nej!" svarede Maugiron, "den er såmænd blid og from som det sødeste lille lam."

François smilede indvendig.

"Den ler bedst, som ler sidst," tænkte han.

Da Maugiron havde endt sin inspektionsvandring omkring i fangens værelse, gik han sin vej uden engang at værdige hertugen en hilsen, hvad der dog var det mindste, man kunne forlange i retning af høflighed overfor en så højbåren mand.

Han knaldede døren i med hensynsløst spektakel og drejede nøglen to gange om for at være sikker på, at François ikke skulle komme den vej ud, som om hertugen havde haft noget sådant i sinde.

François lod ham gøre, som han lystede; det var jo netop ikke igennem døren, at hans vej til friheden skulle gå.

Da alt igen var blevet roligt, rejste hertugen sig sagte fra sin lænestol, og idet han truende knyttede hånden, mumlede han:

"Tag jer i vare! Bjørnen er en snedig skabning."

46. Ven eller fjende?

Hertugen af Anjou kunne nu gøre sikker regning på en hel times uforstyrret ro. Han trak skyndsomst stigen frem fra gemmet under puden og iværksatte derpå en omhyggelig undersøgelse af hver en knude og hvert et trin. Alt blev befundet at være udmærket solidt, og fangen forstod, at man ikke havde haft til hensigt at lokke ham til et flugtforsøg for at han skulle sætte livet til under udførelsen.

Stigens rigelige længde gav også en vis sikkerhed for, at han ville nå jorden i god behold. Når han var kommet så vidt, var det ganske vist ikke afgjort, at han var frelst, men denne ven, som havde hjulpet ham ud over de første vanskeligheder, havde vel nok været betænkt på at gøre skridtet fuldt ud og sørget for at tilvejebringe mulighed for opfyldelsen af det løfte, han havde sluttet sit korte brev med.

"Når blot ikke de nedrige yndlinge har undfanget hele planen," tænkte hertugen. "De har måske beregnet, at de kan komme til at skære tovene over, når rebstigen er fæstnet til altanen, og jeg er begyndt at stige ned. Skønt, de er vel ikke mere enfoldige, end at de nok kan begribe, at jeg vil spærre døren forsvarligt, inden jeg betror liv og lemmer til et så skrøbeligt redningsapparat. Men når først jeg har fået lukket omhyggeligt af for mit værelse, skal fangevogterne være mere end almindelig hurtige i vendingen, hvis ikke jeg når jorden, inden de når at få deres skumle plan bragt til udførelse."

Indtil dette øjeblik var der altså intet, som i særlig grad kunne mistænkeliggøre den mystiske ven, i alt fald ikke mere,

end at forsøget burde voves. Det kunne jo ikke gå værre end galt. Kunne han blot komme til klarhed over, hvem den ukendte ven var, tænkte hertug François, så var alt klappet og klart.

Brevet blev atter åbnet og læst med den yderste nøjagtighed for om muligt derigennem at komme på sporet.

"Bussy!" udbrød hertugen pludselig og slog sig for panden.

Ja, hvem anden end Bussy kunne det vel være? Bussy, alle damers erklærede yndling, var den eneste, som kunne vide besked med rebstigen. Han havde stået dronningen af Navarra temmelig nær, og det var jo hende, som i sin tid havde boet i disse værelser, der nu udgjorde hertugens fængsel.

Alt syntes at tyde på, at Bussy måtte være vennen. Hertugen kunne ikke rigtig indse, hvor mange grunde Bussy egentlig havde til at ville ham til livs, for han vidste jo ikke noget om, at greven elskede Diana.

Han havde ganske vist en svag mistanke om det, men den var så svag, at han kun behøvede at bekæmpe den et øjeblik for at få den fjernet.

Bussy var trofast, alt for trofast til at lægge hænderne i skødet, når hans herre blev ført i fængsel. Bussy ville tage ædelmodig hævn over hertugen ved at give ham friheden. Mere krænket var han vist ikke, skønt hertugen rigtignok havde sveget sin mest trofaste tjener på en lumpen måde.

Således bortvejredes fangens tvivl lidt efter lidt. Han gik hen til vinduet, og efter en stunds forløb lykkedes det ham at konstatere, at de fem silhuetter, han kunne få øje på nede foran slottet, nødvendigvis måtte være tre heste, Bussy og hans uadskillelige ven, den unge doktor Rémy.

"Ske, hvad der vil," mumlede hertugen, "jeg vover forsøget. Er det en fælde, de lokker mig i, så er den i hvert fald konstrueret så snedigt, at jeg ikke behøver at skamme mig over at gå i den."

Han kiggede gennem nøglehullet og så de to af sine bevogtere ligge og sove, mens de to andre var fordybede i skakspil.

Han slukkede lyset.

Derpå åbnede han vinduet og lænede sig ud over altanens rækværk.

Det svælg, som hans blik søgte at udmåle, syntes endnu mere gabende, nu da det lå hen i dybeste mørke.

Forfærdet veg han tilbage, men da han atter trådte ind i sit værelse, fik han en fornemmelse, som skulle han kvæles. Friheden vinkede. Han måtte være fri. Denne følelse gav ham modet igen. Han betænkte sig ikke mere på at vove livet for at opnå det, der altid forekommer en fange mest attråværdigt: friheden. Han greb rebstigen, fæstnede den til altanen ved hjælp af to jernkroge, spærrede døren således, at han var sikker på, at det måtte tage mindst fem minutter for hans forfølgere (hvis han blev forfulgt) at rydde denne hindring af vejen, og gav sig så atter til at spejde igennem mørket for at se efter hestene og mændene, men nu kunne han ikke længere se spor af dem.

"Det er også det samme," tænkte han, "jeg vil hellere flygte alene end sammen med min bedste ven, og endnu meget hellere alene end sammen med en ven, jeg slet ikke kender."

Det var bælgmørkt, og det uvejr, som havde stået og truet i en times tid, begyndte at sætte himlen i bevægelse.

Et stærkt lyn spaltede et øjeblik det tunge skydække og tillod hertugen at skimte de samme formummede skikkelser, som

han tidligere havde bemærket.

En hest vrinskede utålmodigt. Der var ingen tvivl mulig; man ventede ham.

Endnu en gang søgte hertugen med et kraftigt ryk at overbevise sig om, at stigen kunne bære hans vægt. Derpå svang han sig over rækværket og satte foden på det første trin.

I det samme mærkede han, hvorledes stigen, i stedet for at svaje frem og tilbage og derved vanskeliggøre nedstigningen, således som man kunne have ventet, blev strammet af den ukendte vens hånd.

Hvor naturligt dette end var (det var jo lovet i brevet), fyldte det dog hertugen med rædsel.

Den tanke fo'r gennem ham endnu en gang, om det nu ikke var dødsfjender, som stod parate til at modtage ham.

Det var, som om vennen dernede havde anet den strid, hertugen udkæmpede med sig selv.

Et opmuntrende ryk i stigens silketove havde den forønskede virkning: at berolige fangen og styrke ham i hans forsæt.

"Frisk mod!" sagde han til sig selv. "Er det end fjender, der venter mig, vil de dog ikke have, at jeg skal falde ned, siden de strammer stigen så bekvemt."

Nu gik det nedefter, så stærkt, det på nogen måde kunne lade sig gøre.

Netop da han skulle til at sætte foden på jorden, følte han sig omsluttet af en mands kraftige arme, og en stemme hviskede ham i øret disse tre ord:

"Følg straks med!"

Uden at ane, hvorhen vejen gik, lod han sig føre ad en meget uvejsom sti til en temmelig stejl skråning. Bedst som han var i

færd med at kravle op ad denne, var der en, der tog et tag i hans krave og hjalp ham op, hvorefter samme mand gav hans ledsager en håndsrækning.

Alle tre løb de derpå hen imod floden, hvor hestene stod og ventede.

Hertugen indså, at nu kunne han ikke trække sig tilbage. Han havde intet andet valg end at stole blindt på sine redningsmænd. Han sprang resolut i sadlen, og da de to andre havde gjort det samme, satte hele det lille selskab efter en fælles indskydelse af sted i galop.

"Foreløbig går det jo rigtig godt," tænkte hertug François. "Lad os håbe, at slutningen på dette eventyr må blive som begyndelsen."

En stund red de i tavshed, men så kunne hertugen ikke længere holde sin nysgerrighed i tømme, og han besluttede derfor at gøre et forsøg på at få sin formodning om, at det var Bussy og Rémy, der havde frelst ham, bekræftet.

"Tak, min tapre, trofaste Bussy," sagde han til ham, der red ved hans højre side.

"Sæt sporen i," befalede den formummede skikkelse, som var næsten helt indhyllet i en mørk kappe. Selv foregik han de andre med et godt eksempel, idet han bestræbte sig af al magt for at anspore sin hest til den højeste grad af hurtighed.

De tre ryttere satte kursen imod Charenton. Hestene syntes at have vinger.

Pludselig satte hertugens højre sidemand over grøften og red ind i Vincennes-skoven. Samtidig rettede han følgende let fattelige anvisning til sine ledsagere:

"Denne vej!!"

Begge adlød de uden tøven og uden at mæle et ord.

Hertugen havde ikke nødig at opmuntre sin hest. Det ædle dyr sprang over graven med samme lethed som de to andre gangere.

Lidt borte hørtes vrinsken af flere heste, og hertug François strammede forskrækket tøjlerne, da han blev bange for, at man førte ham i et baghold.

Det var dog for sent at flygte. Dyret ville ikke adlyde rytterens ryk i tøjlen; den fortsatte sit løb og sagtnede ikke farten, før de to andre heste begyndte at slå over i et mere besindigt tempo.

Hertugen bemærkede pludselig en lille åben plads, hvor der holdt en otte-ti ryttere i geled.

"Hvad betyder dette?" spurgte han forfærdet, uden at rette spørgsmålet til nogen bestemt.

"Det betyder, at vi er frelst," svarede han, der havde ført kommandoen undervejs.

"Er det Dem, Henri, der har friet mig ud af fangenskabet?" spurgte François med alle synlige tegn på en meget høj grad af overraskelse.

"Forundrer det Dem?" udbrød kongen af Navarra; ham var det nemlig. "Er vi da ikke forbundsfæller? Hvor pokker blev du af, Agrippa?" spurgte kongen i samme åndedrag og så sig om for at søge efter den forsvundne.

"Her er jeg," svarede den adspurgte, som hidtil havde været ganske tavs lige fra det øjeblik, han satte sig i sadlen. "Hvis De bliver ved at behandle Deres heste på den måde," fortsatte han, "varer det ikke længe, inden ..."

"Så, så," beroligede kongen. "Skænd nu ikke! Når jeg blot kan få to friske heste, som kan tage en seks-syv mil uden ophold,

behøver jeg ikke mere."

"Hvor fører De mig hen, kære fætter?" spurgte hertugen ængsteligt.

"Hvorhen De vil," svarede Henri af Navarra, "når det bare går i en fart, for Agrippa har ret i, at kongen af Frankrigs stalde er meget bedre forsynede end mine, og han er tilmed rig nok til at kunne ofre en snes heste, hvis det er ham om at gøre at indhente os."

"Jeg kan altså frit vælge, hvorhen jeg vil?" spurgte François.

"Jeg venter Deres befalinger," sagde kongen.

"Velan, så til Angers!"

"Ja, godt! Der har De jo hjemme."

"Men De, kære fætter, hvad skal der blive af Dem?"

"Når vi får Angers i sigte, siger jeg farvel. Jeg tænker, min lille Margot længes efter mig. Hun keder sig altid, når jeg er borte. Denne lille forretningsrejse må derfor nødigt vare længere end højst nødvendigt. Takket være Dem drager jeg hjem med bevidstheden om, at ligaen dog ikke endnu har bragt ødelæggelse over mit syndige hoved."

"Hvorledes? Takket være mig?"

"Ja, hvem ellers? Hvis De i stedet for at afslå at tage befalingen over ligaen (De vidste jo, den var rettet imod mig) havde sagt ja til kongens forslag og havde gjort fælles sag med mine fjender, ville det have været ude med mig. Derfor, da jeg hørte, at kongen havde sat Dem i fængsel, fordi Deres afslag havde fortørnet ham, svor jeg, at De nok skulle komme ud igen, og jeg *fik* Dem ud."

"Han er nok stadig lige enfoldig," tænkte hertugen ved sig selv. "Lad ham bare blive i troen; det var såmænd synd at rive

ham ud af denne vildfarelse."

"Tag De kun til Angers," sagde kongen smilende. "Se så, min kære hertug af Guise, De tror, at spillet er vundet, men De gør vist bedst i at hytte Deres skind lidt endnu. Den modstander, De nu har fået på halsen, er ikke til at spøge med."

De friske heste blev ført frem, og kongen og hertugen red bort, fulgt i nogen afstand af den stadig skændende og brummende Agrippa.

47. Venskab

Paris var endnu i livligt røre, da madame de Monsoreau under ledsagelse af sin fader og to tjenere begav sig på rejse til slottet Méridor.

Den unge kvinde indsugede i fulde drag den friske luft og frydede sig over den vide udsigt og den blå himmel, som i ubegrænset udstrækning hvælvede sig over hendes hoved. Hun følte sig lykkelig over atter at være ude i den frie natur. Hun blev let om hjertet, når hun så det spirende liv, der udfoldede sig over alt omkring hende. Hvor smukt var alt dette dog ikke i sammenligning med det mørke, trange Paris, hvor alt, hvad hun havde set af himlen, var de sorte skyer, der som et sørgeflor lagde sig i tunge folder om Bastillens truende tårne. Alt herude var skønt og nyt, og det var, som om hun virkelig var steget op af den grav, hendes fader havde troet hende nedsænket i.

Den gamle baron selv var blevet tyve år yngre. Han lignede en ældre, rørig ægtemand, som ledsager sin unge hustru og våger over hende med kærlig omhu.

Rejsen skal vi i øvrigt ikke beskrive. Den forløb uden nævneværdige tildragelser. Hver morgen stod solen op, hver aften gik den ned, og i den tid, som hengik imellem disse to begivenheder, ilede Diana rastløs fremad imod det kære, gamle hjem. Jo hurtigere, jo bedre.

Undertiden voksede hendes længsel efter Méridor med en sådan styrke, at den gamle baron for at føje datteren blev nødt til at stå op af sengen og fortsætte rejsen i de måneklare nætter.

Til andre tider ville Diana blive noget tilbage, mens de andre red i forvejen; så var det for at forvisse sig om, at hun ikke blev forfulgt. Og når intet mistænkeligt var at opdage, når Diana kun så kvæget, som i flokke drev omkring på græsgangene, så jog hun videre i ængstelig hast, mere utålmodig end nogen sinde før.

Hendes fader søgte at berolige hende.

"Frygt ikke, mit barn. Du ser, om monsieur de Monsoreau forfølger dig, ikke sandt?"

"Jo, fader, jeg så efter ham," svarede Diana og kastede igen et sky blik tilbage.

Endelig på slutningen af den ottende dag nåede fader og datter Méridor, hvor de blev modtaget af monsieur de Saint-Luc og frue, som i baronens fraværelse havde indtaget pladsen som vært og værtinde på slottet.

Så begyndte der for disse fire mennesker en tilværelse af uforstyrret fred.

Baronen og Saint-Luc jagede fra morgen til aften. En sværm af jagtbetjente fulgte dem i hælene, mens jagthunde i mængde fo'r halsende af sted efter harer og ræve. Skovene om Méridor genlød af hundeglam og skingrende hornsignaler.

Diana og Jeanne tilbragte tiden med fortrolige samtaler, af og til opskræmt af jægernes støjende færd, men snart igen ivrigt optaget af at lytte til alle de interessante historier, de havde at berette hinanden.

"Fortæl mig alt," sagde Jeanne, "alt, hvad der er hændet dig i din grav, for du var jo så godt som død for os. Se den blomstrende hvidtjørn, hvor den drysser sine sidste snefnug ud over os; mærk den berusende duft, som hylden udsender. Se,

hvorledes solens milde stråler spiller på egens knudrede grene. Ingen luftning sætter bladene i bevægelse. Alt er stille i parken, selv de fromme dådyr er flygtet langt bort af skræk for de rasende hunde ... Fortæl, lille søster, fortæl mig alt; ingen uden jeg lytter til din tale. Sig mig, om du er lykkelig ... Du siger ja, men skyen på din pande, dine blege kinder og øjnenes uro modsiger dig. Du forsøger at smile, men smilet om din mund dør hen, mat og kraftesløst ... Diana, du må have meget at fortælle mig."

"Nej, intet."

"Er du da lykkelig ... med monsieur de Monsoreau?"

Diana fo'r sammen.

"Der ser du," sagde Jeanne mildt bebrejdende.

"Med monsieur de Monsoreau!" gentog Diana. "Hvorfor nævnede du dog det navn? Hvorfor fremmane for mit blik dette spøgelse? Hvorfor forstyrre denne vor lykkelige idyl, denne fred ..."

"Nu forstår jeg sorgen i dit blik, men grunden til dit smil er mig stadig en gåde."

Diana rystede sørgmodigt på hovedet.

"Du fortalte mig, så vidt jeg husker," fortsatte Jeanne, idet hun lagde sin hvide, smukke arm om venindens hals, "at grev Bussy havde vist dig megen interesse ..."

Diana blev blussende rød. Hendes øjne syntes at flamme.

"Grev Bussy er en overordentlig elskværdig adelsmand," fortsatte Jeanne.

Diana lagde hovedet ind til venindens bryst og nynnede med blid røst en strofe af en sang, der forherligede den tapre, folke- og kvindekære Bussy. Et lykkeligt smil jog for et øjeblik

sørgmodigheden på flugt, og Jeanne trykkede rørt af glæde et ømt kys på Dianas pande.

"Tåbelighed!" udbrød Diana pludselig. "Grev Bussy tænker ikke mere på Diana af Méridor."

"Det kan godt være," bemærkede Jeanne, "men det er uden for al tvivl, at Diana tænker på Bussy."

"Snak! Jeg siger dig, at greven tænker ikke mere på mig ... og det gør han vel i ... å, Gud, hvor har jeg været fej," sukkede den unge kvinde fortvivlet.

"Nej, må jeg nu være fri for at se dig græde eller høre dig anklage dig selv for fejhed ... du fej! Du, som er så heltemodig! Du blev tvunget."

"Det troede jeg selv ... jeg så farer og afgrunde på alle kanter ... men, Jeanne, nu synes farerne mig indbildte, og afgrundene er ikke bredere, end at et barn kan springe over dem. Jeg har været fej, siger jeg dig. Ak, hvorfor fik jeg dog ikke tid til at tænke mig om! ..."

"Du taler i gåder."

"Det er ikke min skyld, Jeanne; det var ham, som ikke ville," udbrød Diana og rejste sig op, stærkt bevæget. "Jeg husker den stund; hvor var den forfærdelig. Jeg tøvede, jeg vaklede ... fader tilbød at hjælpe mig ... jeg var bange ... han, han tilbød at beskytte mig, men hans ord kunne ikke overbevise mig. Hertugen af Anjou stod ham imod ... hertugen af Anjou havde forenet sig med monsieur de Monsoreau, vil du måske sige. Det er sandt, men hvad vedkommer hertugen og hofjægermesteren os? Når der er noget, man vil, når der er en, man elsker, så er der hverken konger eller kejsere, som kan holde en tilbage."

Som bytte for en levende sindsbevægelse havde Diana lænet sig imod en gammel eg, ligesom om hendes sønderrevne sjæl havde svækket legemets kraft, således at hun ikke mere kunne holde sig oprejst uden støtte.

"Vær dog fornuftig, kæreste Diana."

"Jeg siger dig, vi har været feje begge to."

"Vi? ... Hvem er det, du taler om? Dette *vi* lyder mærkeligt."

"Jeg mener fader og mig selv. Jeg håber, at du ikke lægger mere i mine ord, end hvad de indeholder. Fader er en god adelsmand; der var intet i vejen for, at han kunne tale vor sag hos kongen. Jeg selv er stolt og uafhængig og frygter ikke den mand, jeg hader men ser du, hemmeligheden ligger i, at *han* ikke elskede mig. Jeg har gennemskuet det hele; han elsker mig ikke."

"Du lyver for dig selv!" udbrød Jeanne med bestemthed. "Du tror ikke på det, du står og fortæller mig. Tværtimod, du ved, at lige det modsatte er tilfældet, din lille hyklerske," tilføjede hun og kærtegnede ømt sin sorgfulde veninde.

"Du har nemt nok ved at tro på kærligheden," bemærkede Diana, idet hun atter tog plads ved siden af Jeanne. "Saint-Luc ægtede dig på trods af kongens ønsker. Du blev bortført fra Paris, forfulgt måske, og betaler nu din gæld til Saint-Luc, ja, holder ham rigelig skadesløs for unåde og forvisning."

"Ja, Gud ske lov, at han er tilfreds med belønningen," sagde blidt den skælmske Jeanne de Saint-Luc.

"Men, sæt dig nu i mit sted; prøv at dømme upartisk. Den lidenskabelige greve svor på, at han elskede mig; jeg fængslede en tid den ubetvingelige Bussys blik. Men efter at mit giftermål var blevet officielt, og efter at jeg var blevet indført ved hoffet,

har han ikke set til mig. Vi mødte hinanden i en ensom klosterhave; vi var alene. Havde der stået en hest udenfor havemuren, kunne han have bortført mig i en flig af sin kappe. Jeg følte, at han led i den time, led for min skyld; jeg så hans brændende øjne hvile på mig med smertelig længsel. Hvis han havde bedt mig om at dø, hvis dette offer kunne have bragt fred i hans sind, så havde jeg givet ham mit liv."

"Jeg drog bort; han kunne have holdt mig tilbage ved at berøre mit slør, men han lod mig gå."

"Å, du ved ikke, hvor jeg lider ... Han vidste, at jeg forlod Paris for at vende hjem til Méridor. Han vidste, at monsieur de Monsoreau ... jeg skammer mig ved at tænke derpå ... at monsieur de Monsoreau ikke var min mand. Han vidste, at jeg rejste hjem alene, og hele vejen vendte jeg mig hvert øjeblik om for at se, om ikke hans hest kom galoperende efter os. Men der kom ingen!

Han har glemt mig, siger jeg dig. Hvorfor skulle han gøre sig den ulejlighed at drage til Anjou, når der er fuldt op af smukke kvinder ved kongen af Frankrigs hof? Kan vel min jublende tilståelse af min kærlighed veje op imod de galante hofdamers søde smil?

Føler du nu, at jeg har ret? Forstår du ikke, Jeanne, at jeg er foragtet og glemt?"

Diana havde ikke talt ud, før der lød en stærk bragen i løvværket. En sky af støv hvirvledes op omkring hende og løsrevne kalkstumper faldt ned foran hende fra slotsparkens gamle, sprukne mur, og en mand styrtede i samme øjeblik ned for hendes fødder.

Jeanne havde fjernet sig. Hun havde nemlig set og genkendt denne mand, som introducerede sig med en sådan voldsomhed.

"Her er jeg," fremstammede den knælende Bussy, mens han ærefrygtsfuld kyssede sømmen på Dianas kjole.

Diana kendte hans stemme, hans smil, og overvældet af denne uanede lykke bredte hun armene ud og sank bevidstløs i favnen på sin elskede, som hun så kort forinden havde beskyldt for troløshed.

48. Kærlighed

En besvimelse, som foranlediges af glæde, er hverken særlig langvarig eller særlig farlig. Man har jo ganske vist eksempler på, at den har medført døden, men det hører dog til sjældenhederne.

Efter en kort stunds forløb åbnede Diana atter sine øjne og befandt sig med nogen overraskelse i armene på Bussy, som ikke havde kunnet overlade madame Saint-Luc den lykke at opfange Dianas første blik.

"Ak, hr. greve, hvor De gjorde mig forskrækket," var hendes første ord.

Bussy følte sig lidt skuffet; han havde ventet noget ganske andet.

Diana viklede sig blidt ud af hans arme og gik hen til sin veninde, som til en begyndelse havde holdt sig i taktfuld afstand, men som snart efter var blevet et bytte for almindelig kvindelig nysgerrighed og havde nærmet sig parret så meget, at hun kunne opfange hele genforeningens rørende skuespil, ja selv de ord, som de vekslede med hinanden.

"Er det således, De tager imod mig, frue?" spurgte Bussy.

"Vær ikke vred, hr. greve. Det var smukt og kærligt af Dem at komme herud, men ..."

"Intet men," bønfaldt Bussy, idet han atter knælede ned for Diana.

"Nej, rejs Dem, hr. greve. De må ikke knæle for mig."

"Å, lad mig blot et øjeblik tilbede Dem således, som jeg længe har eftertragtet," bad Bussy og foldede hænderne. "Denne plads

har jeg begæret med hele mit hjerte."

"Og for at komme til at indtage den er De klaret over parkens mur. Det er ikke alene upassende for en adelsmand af Deres rang, men det er samtidig højst uforsigtigt således at sætte min ære på spil. Hvis De nu var blevet set?"

"Hvem skulle se mig?"

"Monsieur De Saint-Luc og fader jager lige her i nærheden."

"De behøver ikke at ængstes, frue; jeg forstår at skjule mig, når jeg ikke ønsker at blive set. Skønt jeg havde haft let ved at slutte mig til Dem undervejs, har jeg med vilje undgået at træffe sammen med Dem. Det er mig mere magtpåliggende, end De synes at antage, at værne om Deres ære og sikkerhed. Sådanne hensyn afholdt mig fra at opsøge Dem, så længe De var i selskab med Deres fader og tjenestefolkene. Jeg tog hertil ad en ganske anden vej end De, og i et af byens gæstgiversteder vågede jeg over Deres ankomst. Så optaget af at passe på Dem var jeg, at jeg ikke undede mig anden næring end skaftet på min ridepisk."

"Stakkels fyr!" sagde Jeanne. "Hvor De også er blevet mager."

"Men Gud! De bor da ikke i Angers under Deres rigtige navn?" spurgte Diana bekymret.

"Hvad antager De mig for?" spurgte Bussy smilende. "Denne dragt skal visselig ikke forråde mig; man antager mig sagtens for klædekræmmer eller guldsmed, hvis ikke min forlegne mine bibringer folk den tanke, at jeg er plantesamler, som søger efter lægeurter. I hvert fald har jeg hidtil været ganske ubemærket."

"At den smukke Bussy skulle have levet to dage i en provinsby uden at være blevet bemærket, den historie ville gøre lykke ved

hoffet, hvis man da kunne få nogen til at tro på den,"
bemærkede Jeanne med spottende latter.

"Videre," afbrød Diana sin venindes spøgende munterhed. "Hvorledes er De kommet fra byen herud?"

"Jeg har to fortrinlige heste. På ryggen af den ene af disse forlader jeg staden i langsom skridtgang, mens jeg giver mig god tid til at læse kræmmernes skilte og de plakater, som findes opslået på gadehjørnerne. Men når jeg først er ude af byen, og når ingen mere følger mig med øjnene, så kan det nok være, at min hest får lov at strække ud. Det går i susende galop hen ad vejen, og på mindre end tyve minutter tilbagelægger min raske ganger de otte mil, der er herfra og ind til Angers. Da træerne i Méridors gamle, ærværdige skove havde skjult mig for alle nysgerrige blikke, varede det ikke længe, inden jeg på min omflakken stødte på den lange mur omkring slotsparken. I går klatrede jeg adskillige gange op på muren, mens jeg i fire timer undersøgte den i hele dens længde for at finde et sted, hvorfra jeg kunne få et glimt af Dem at se. Det var et besværligt arbejde, og det så ikke ud til, at jeg skulle få nogen løn for al min møje, men så endelig hen imod aften, da jeg allerede ville til at tage hjem igen med uforrettet sag, så kom De, Gud være lovet, til syne. De spadserede med lette fjed hen over græsset, som allerede var begyndt at vædes af duggen. Baronens to store hunde løb i hælene på dem. Engang imellem forlod de deres elskede herskerinde, lokket bort af madame de Saint-Luc, der morede sig med at lade de prægtige dyr snappe efter en agerhønekylling, som hun holdt så højt i vejret, at de ikke kunne nå den. Snart var både De og Deres veninde forsvundet for mit stirrende øje. Jeg sprang ned i parken og ilede hen til det

sted, hvor Deres lille fod sidst havde trådt. Der kastede jeg mig på knæ og kyssede med inderlig glæde det dugvåde græs, der endnu bar spor af Deres alfelette gang. Jeg mærkede mig nøje den plads, hvor jeg kunne tænke mig, at De sædvanlig dvælede på sollyse sommerdage, og for at kunne kende stedet igen, knækkede jeg kviste af rundt omkring, således som jægerne plejer at gøre for at betegne de veje, som dyrene ynder at følge. Derefter steg jeg atter til hest og vendte sukkende ..."

"Sukkende?" afbrød Jeanne hans detaljerede beskrivelse af gårsdagens udflugt. "Det ligner vist ellers ikke Dem at sukke?"

"Å, nej, frue, jeg plejer ikke at give mine følelser luft på den måde, men i går sukkede jeg virkelig, da jeg red hjem. Jeg var forfærdelig træt. Min vams var flænget utallige steder af al den megen klatren omkring i træer og på parkmuren, men trods træthed, flænger og forrevne hænder, trods det, at jeg følte mig lidt skuffet over ikke at have fået Dem i tale, trods alt følte jeg mig usigelig lykkelig til mode. Mine sukke betød langt fra fortvivlelse, for glæden havde netop holdt sit indtog i mit hjerte i det øjeblik, da jeg gensá Dem."

"Det var en umådelig interessant historie," sagde Jeanne, "og udstyret med mange effektfulde enkeltheder, men alligevel kunne jeg nok have en del at indvende mod den måde, De har grebet sagen an de. De har i sandhed overvundet de utroligste hindringer, og det må jo kaldes både skønt og heltemodigt, men i Deres sted ville jeg dog hellere have sparet mit gode tøj, mine hvide hænder og mit heltemod til en bedre lejlighed. Se, Deres smukke hænder er jo så forkradsede, så det er en ynk."

"Ja, det ved jeg, men det kunne da ikke undgås, hvis jeg ville have *hende* at se, for hvis skyld jeg kom?"

"Jo, hr. greve, der tager De ganske fejl. Jeg skulle i hvert fald nok have båret mig ganske anderledes ad og alligevel have fået både Diana og hendes uværdige veninde madame de Saint-Luc at se."

"Men hvad ville De da have gjort?" spurgte Bussy ganske uforstående. "Jeg synes, at min måde var udmærket, og jeg kan ikke begribe ..."

"Nej, det er netop evnen til at begribe, som det i en sørgelig grad skorter Dem på," afbrød Jeanne atter den forblindede Bussy. "Har De tålmodighed til at høre på mit belærende foredrag?"

"Ja, frue; jeg vil være Dem af hjertet taknemmelig, hvis De vil give mig nogle gode råd."

"Jeg ville, hvis jeg havde været grev Bussy, være taget lige op på slottet Méridor, hvor man ville have budt mig hjertelig velkommen. Baronen ville have trykket Deres hånd, madame de Monsoreau ville gæstfrit have indbudt Dem til at tage plads ved hendes side, monsieur De Saint-Luc ville have hilst Dem som en kær ven, og hans frue ville efter al sandsynlighed ikke have gjort slet så meget løjer med Dem, som jeg nu føler mig fristet til. Det havde da været den simpleste ting af verden, og således ville jeg i hvert fald altid bære mig ad, når der er nogen, jeg ønsker at tale med. Men det er jo for resten sandt, det er altid sådan med forelskede folk, at de aldrig kan tænke sig at gå den lige vej. De har naturligvis ikke været et hår bedre end alle Deres ligemænd."

Bussy rystede smilende på hovedet ad Jeannes tungefærdighed og sendte samtidig Diana et lønligt øjekast.

"Ak nej," sagde han så, "det, som De og alle andre kunne gøre, var en komplet umulighed for mig. Jeg ser godt, at det havde været den mest regelmæssige måde at introducere sig på, men denne gang har jeg mod min vilje været nødt til at gå langt uden for reglen."

Diana rødmede, og med et yndigt smil nikkede hun stiltiende til Bussy med sit bifald.

"Ja, jeg ved ikke," udbrød Jeanne, "om det er Dem, der ser helt bagvendt på tingene, eller om det er mig, der har så lidt forstand på, hvad der hører sig til."

"Nej, nej," sagde Bussy og rystede stadig på hovedet, "jeg kunne ikke tage lige op på slottet. Madame de Monsoreau er en andens hustru, og baronen skylder sin datters mand, hvem det end er, at våge strengt over sit barn, så længe hun er under hans varetægt i det mindste."

"Dette minder lidt om en forelæsning i dyd og gode sæder," udbrød Jeanne med tydelig spot. "Det spørgsmål, som jeg for lidt siden ikke kunne finde rede i, har nu De, hr. greve, besvaret således, at jeg kan forstå, at det må være mig, der ikke ser rigtig klart. Jeg takker Dem for det, fordi De har givet mig denne højst fornødne lektion; af den skal jeg lære ikke oftere at blande mig i gale menneskers affærer."

Diana havde hidtil forholdt sig ganske passiv, men Jeannes hentydning til, at Bussy ikke skulle være rigtig i hovedet, faldt hende dog for brystet og fik hende til at rykke i marken for den elskede.

"Gale?" gentog hun spørgende.

"Ja, gale eller forelskede, det kommer ud på et," svarede Jeanne uden at lede efter denne ikke ualmindelige forklaring.

For at vise, at hun mente det alvorligt med sit nys fattede princip, gjorde den unge madame de Saint-Luc en graciøs bøjning for Diana og den forelskede greve og ville derpå trække sig tilbage for at overlade parret til deres egne betragtninger. Diana gjorde dog først et svagt forsøg på at hindre udførelsen af denne beslutning, men da Bussy ikke fandt anledning til at række hende en hjælpende hånd, slog hendes kræfter ikke til, og hun måtte snart give tabt overfor den flygtende veninde.

Bussy og Diana var alene.

Diana var ikke helt dristig ved at se sig således ladt i stikken. For at give sine øjne noget at bestille, stod hun længe og så efter madame de Saint-Luc, som gik noget borte og plukkede blomster, men da hendes bedende blikke ikke formåede at kalde Jeanne tilbage, satte hun sig til sidst resigneret ned med blussende kinder og nedslagne øjne.

Bussy indtog ufortøvet pladsen ved hendes fod.

Længe sad han tavs og betragtede den unge kvinde med et blik, der lyste af uendelig kærlighed; det var, som om han ikke kunne begynde at tale, før han havde suget hendes billede ind i sjælen.

"Tør jeg tro, Diana," tog han langt om længe til orde, "at De billiger, hvad jeg har gjort af længsel efter at gense Dem?"

"Ja," svarede hun, "jeg vil ikke (og selv om jeg ville, kunne jeg ikke, for De kan læse i mit hjertes dyb), jeg vil ikke skjule for Dem, at jeg billiger Deres handlemåde, men med denne indrømmelse er også min føjelighed til ende. Det var tåbeligt, det var syndigt af mig, da jeg før sad og ønskede, at De ville komme herud."

"Min Gud, hvad er det, De siger, Diana?"

"Sandheden, desværre! Jeg har ret til at gøre monsieur de Monsoreau ulykkelig, fordi han har tvunget mig ind i denne skrækkelige stilling, men jeg har kun ret til det på betingelse af, at jeg ikke gør nogen anden lykkelig. Jeg kan nægte ham mit selskab, mit smil, min kærlighed, men hvis jeg skænker disse gunstbevisninger til nogen anden, gør jeg mig skyldig i tyveri overfor ham, som meget imod min vilje er min herre."

Bussy sad og hørte tålmodig på Dianas alvorlige tale, som var et vidnesbyrd om, hvor strengt hun opfattede sine pligter. At Monsoreau var et hæsligt skadedyr, som ved list og vold havde fået hals- og håndsret over hende, at hun af hele sit hjerte elskede en anden, det kunne i hendes øjne hverken undskylde eller forsvare, om hun fejlede.

"Tilkommer det nu ikke mig at udtale min mening?" spurgte Bussy, som brændte af iver efter at overbevise Diana om, at hun ikke havde noget at bebrejde sig.

"Tal," svarede Diana.

"Tør jeg tale frit?"

"Sig mig alt, hvad De har på sinde."

"Hør mig da, Diana. Hvert et ord, De har talt til mig, svævede så at sige frit i luften uden at have mindste rod i Deres hjerte."

"Hvorledes?"

"Hør mig med tålmodighed, Diana; jeg skal forklare Dem, hvad jeg mener. Jeg lyttede i tavshed til Deres tale, skønt den forekom mig så urimelig i al sin uangribelighed. Det var opstillet fornuftsgrunde, lutter tomme, døde ord, som De søgte at overvælde mig med og binde min tunge, men jeg agter ikke at give Dem ret."

Diana flyttede sig uroligt. Hun anede måske, at det ville blive svært for hende ikke at lade sig overbevise, og hun frygtede den kamp, som kærlighed og pligt ville komme til at udkæmpe i hendes indre.

Bussy bemærkede hendes frygt og blev kun endnu ivrigere efter at få hende til at indse, at hun i følge naturens orden ikke var bundet til andre end den, der ejede hendes hjerte.

"Jeg vil imødegå Dem med levende, evige sandheder," sagde han. "De siger, at monsieur de Monsoreau er Deres herre, men har De da selv valgt denne mand? Nej, jeg ved, at det er en skæbnesvanger tilskikkelse, som har bragt Dem i hans vold. Hvis han endda var et tilfældigt redskab i Forsynets hånd, ville det være uretfærdigt at lægge ham Deres ulykke til last, men han har tværtimod ved snedige rænker ordnet det sådan, at De i god tro blev hans offer. De har ret til at gøre oprør mod undertrykkeren. Eller har De i sinde at hensmægte hele livet i disse forhadte lænker? Det må ikke ske, Diana. Jeg skal befri Dem."

Diana gjorde mine til at ville svare, men Bussy lod hende ikke komme til orde.

"Å, jeg ved, hvad De vil sige," fortsatte han. "De vil true mig med, at hvis jeg udfordrer monsieur de Monsoreau og slår ham ihjel, så vil De aldrig se mig mere ... velan, det må jeg finde mig i. Sorgen over ikke at måtte gense Dem, vil volde min død, men jeg lader den dræbe mig, idet jeg opgiver ånden med bevidstheden om, at jeg ofrede livet, for at De kunne leve fri og lykkelig. De gifter Dem måske senere med en mand, som er Dem mere værdig end Monsoreau, og han, i hvis hånd De da lægger Deres skæbne, han i det mindste vil undertiden velsigne

mit minde, ligesom også De selv, Diana, ofte vil sige den døde tak for Deres genvundne lykke, skønt De nu ikke har mod til at vise den levende Deres taknemmelighed."

Diana greb rørt den unge greves hånd.

"De har ikke engang forsøgt at bede," sagde hun; "det ville have været mere elskværdigt at tænke på det, før De begynder at true."

"True Dem? Gud være mit vidne, han kender mine inderste tanker og ved, at jeg har intet højere ønske end at beskytte Dem mod faren. Det er kun, fordi jeg elsker Dem, Diana, elsker Dem over al forstand, at jeg ikke taler til Dem, som andre mænd ville have talt. De elsker også mig. Det mærker jeg godt. Nægt det ikke! Deres handlinger ville i så tilfælde komme til at stå i den skarpeste modstrid med Deres ord, og det ville være Dem uværdigt, Diana, at hæve en mand til salighedens tinder for derpå brat at styrte ham ned i en bundløs afgrunds mørke svælg. Jeg ved, at De elsker mig. De har selv tilstået mig Deres kærlighed. Jeg vidste det; det måtte ske således. Mine følelser ejer en sådan styrke og varme, at de meddeler sig med uimodståelig kraft til den, jeg har kær. Min kærlighed måtte besejre Dem, Diana, selv om De havde søgt at værge Dem imod dens alt betvingende magt. Derfor behøver jeg ikke at bede, ikke at trygle; jeg vil ikke synke hen i håbløs fortvivlelse, skønt De siger, at De umuligt kan blive min. Nej, jeg vil kaste mig for Deres fod, kysse fligen af Deres kjole og sige til Dem med hånden på hjertet, dette hjerte, som hverken af egennytte eller af frygt nogen sinde har ladet sig bevæge til at være medvider i en løgn:

"Diana," vil jeg sige, "jeg elsker Dem for hele livet. Diana, jeg sværger Dem for den almægtige Guds åsyn, at jeg vil gå i døden for Deres skyld, dø med min kærlighed til Dem på læben og i hjertet, dø med jubel, hvis De så kan leve i fred." Hvis De giver mig dette svar: "Drag bort, stjæl ikke lykken fra en anden," da vil jeg rejse mig op, uden suk, uden tegn på smerte, rejse mig fra dette sted, hvor det har været min reneste glæde at dvæle i ydmyg tilbedelse af den kvinde, jeg elsker af hele min sjæl, og jeg vil bukke dybt for Dem og sige: "Diana, jeg har taget fejl. De elsker mig ikke, og De vil aldrig skænke mig Deres kærlighed." Så drager jeg langt bort, og De skal ingen sinde se mig igen. Men min hengivenhed for Dem er endnu større end min kærlighed. Mit ønske om at se Dem lykkelig vil være lige stærkt, selv om mit eget lyse håb skulle briste. Jeg må i det mindste have lov til at dræbe ham, der har forspildt mit liv, og det vil jeg også gøre, Diana, for at *De* ikke skal blive hans slavinde til evig tid, og for at De frit kan gøre den mand lykkelig, som måtte komme til at elske Dem."

Bussy kæmpede under slutningen af sin hede, vemodige kærlighedserklæring imod den heftige bevægelse, som var lige ved at overvælde ham. Diana læste i hans strålende, trofaste blik, der uafbrudt hvilede på hende med inderlig ømhed, at den beslutning, han havde fattet, stod urokkelig fast. Hun forstod, at han ville overvinde enhver hindring for at gøre det muligt at holde sit ord.

Diana stred – som Bussy havde spået – forgæves imod den lidenskabelige elskov, som allerede for længst havde erobret hendes hjerte. Ligesom sneen hen ad foråret kæmper uden held

mod vårsolens magt, således måtte Dianas strenghed erklære sig besejret af solen i Bussys øje.

"Tak, fordi De ved Deres voldsomme optræden næsten tvinger mig til at give efter for Deres bønner; derved skåner De mig for at pines af samvittighedsnag. De vil nu altså elske mig til Deres sidste time, siger De, og De mener det? Tør jeg stole på, at Deres kærlighed ikke er et lunefuldt indfald? Vil De svare mig for, at jeg aldrig nogen dag skal komme til at angre, at jeg afslog den hånd, monsieur de Monsoreau rakte mig? Til hvad nytte at stille spørgsmål og betingelser? Hvorledes end Deres svar kommer til at lyde, må jeg jo dog bøje mig for Dem som sejrherre. Jeg er overvundet, jeg tilhører Dem, Bussy, fordi jeg elsker Dem alene. Jeg lægger fra nu af mit liv i Deres hånd. Bliv hos mig, Bussy, og våg over os begge."

Med disse ord rakte Diana ham sin smalle, hvide hånd, som han lidenskabeligt trykkede til sine læber. Den unge kvinde skælvede ved hans fyrige kys.

Jeanne, som i al den forløbne tid havde kredset omkring i parken for at våge over, at ingen forstyrrede de elskendes fred, nærmede sig nu med rappe trin og var endda taktfuld nok til at forkynde sin nærværelse ved en let hosten.

Hele favnen havde hun fuld af blomster, og med stolthed fremviste hun en dejlig sommerfugl, som hun havde fanget netop i det øjeblik, da den for første gang i sit korte liv skulle til at udfolde sine sorte og røde vingers sarte pragt.

De elskende slap hastigt hinandens hænder, så snart Saint-Lucs unge frue lod sin advarende hoste lyde, men Jeannes lynsnare blik havde dog allerede bemærket, at der bestod en vis fortrolighed imellem Diana og Bussy, og den forræderiske

rødmen, som farvede begges kinder, overbeviste hende om, at hun havde gættet rigtigt.

"Undskyld, kære venner," sagde hun, "hvis jeg kommer til ulejlighed ..."

"Hvorledes, frue?" spurgte Bussy, som ved denne iver efter at påtale et udtryk, der kunne være brugt i al uskyldighed, netop bestyrkede den mistanke, han søgte at værge Diana og sig selv imod.

"Å, jeg har Gud ske lov øjne i hovedet," svarede Jeanne ligefremt. "Men, hvad jeg ville have sagt, vi må gå ind nu, ellers risikerer vi, at de kommer og leder efter os, og bliver De set her, grev Bussy, er det sidste værre end det første. Kan hænde, at det ville være dumdristigt af Dem at komme på officiel visit hos baron de Méridor, men i hvert fald ville det da være tusind gange værre, hvis det blev åbenbaret, at De i smug aflægger besøg i hans park. Vær nu så venlig, hr. greve, at bestige Deres raske ganger, som kan løbe et par mil på mindre end en halv time, så vil Diana og jeg imidlertid i sindig skridtgang (for jeg tænker, vi har en hel del at betro hinanden undervejs) foretage den korte vandring, som vi må tilbagelægge for at nå slottet. Det er også ærgerligt! Der ser De følgen af Deres forelskede, stædige kejtethed: De går glip af baronens udmærkede middag, som ville have smagt Dem fortrinligt efter den anstrengende ridetur og de besværlige klatreøvelser De har måttet foretage, for at komme over muren. Tænk, hvor morsomt vi kunne have haft det, og jeg vil slet ikke tale om, at der jo havde været glimrende lejlighed til at udveksle disse forstående øjekast, som er alle elskendes største fryd. Nå, Diana, kom så, og lad os gå ind."

Jeanne tog sin venindes arm og forsøgte lempeligt at få hende til at følge med.

Bussy stod og betragtede smilende de to smukke kvinder.

Diana havde nu slet ingen hast med at komme bort. Hun vendte sig halvt om imod Bussy og rakte ham atter hånden, som han greb med begærlighed.

"Er det alt, hvad De har at sige mig til afsked?" spurgte han.

"Vi ses igen i morgen," svarede Diana undvigende.

"I morgen?"

"Ja, i morgen, og hver dag derefter, så længe det forundes os at leve," sagde Diana, idet hun pludselig gav sig hen i sin varme elskov.

Bussy kunne ikke tilbageholde et glædesudbrud. Han kyssede endnu en gang Dianas hvide hånd, og idet han vinkede et sidste farvel til sin elskede, skyndte han sig bort. Det krævede en stærk anspændelse af viljekraften at skilles fra hende, som han i lange tider forgæves havde håbet at blive forenet med, men det måtte jo ske, og han flygtede bort, for at ikke fristelsen til at se hende en eneste gang til skulle holde ham tilbage længere, end rådeligt var.

Diana fulgte ham med øjnene, lige til han blev borte i det tætte krat, og indtil hver lyd var døet hen, blev hun stående ubevægelig for at lytte efter hans skridt igennem skoven.

Jeanne var en tålmodig tilskuer til hele dette optrin. Hun kendte selv til at elske og lide for sin kærlighed.

Da Bussy endelig var fuldstændig forsvundet, fortsatte hun sammen med Diana den afbrudte vandring op imod slottet.

"Nu har du måske tid til at tale lidt med mig?" spurgte hun veninden med elskværdig skinsyge.

"Ja, ja, Jeanne," svarede Diana og for sammen, som om madame de Saint-Lucs ord havde vækket hende af en drøm. "Tal; jeg hører til."

"I morgen, ser du, tager jeg på jagt med din fader og Saint-Luc."

"Vil du lade mig blive ganske alene hjemme?"

"Ja, hør nu, min kære pige," sagde Jeanne med påtaget strenghed, "jeg har også en slags moral, og der er visse ting, som jeg ikke vil være med til at gøre."

"Å, Jeanne," udbrød Diana og blev ganske bleg, "hvor kan du nænne at tale så hårdt til mig, din bedste veninde?"

"Det er ikke mere venskabet, det kommer an på," fortsatte Jeanne uden at lade sig formilde af Dianas bønlige ord. "Jeg vil sige dig, jeg kan ikke blive ved at se på dette."

"Jeg troede, du holdt så meget af mig, Jeanne," sagde Diana grædefærdig, "og så kan du dog være så grusom at gennembore mit hjerte." Tårerne piblede frem i Dianas øjne. Det kneb for Jeanne at bevare alvoren.

"Du siger, du ikke kan blive ved at se på dette," fortsatte Diana med besvær. "Hvad er det, du ikke kan se på?"

"Lille, tåbelige skabning!" sagde Jeanne medlidende.

Da Diana endnu ikke forstod, om hun skulle være glad eller bedrøvet, tilføjede hun med hviskende stemme:

"Kan du ikke forstå, at jeg kan ikke i længden holde ud at se på, at I to kære sjæle ikke kan få lov til at elske hinanden af hjertens lyst."

Diana omfavnede jublende den muntre, unge kone og dækkede hendes ansigt med taknemmelige kys.

I det samme hørtes jagthornenes larmende fanfarer.

De to fortrolige veninder blev opmærksomme på signalet, og Jeanne skyndte sig op imod slottet. Når hornene gjaldede, var det tegn på, at jagten var forbi, og de sultne jægersmænd var gladest, når bordet stod parat til dem, så snart de vendte hjem.

"Hør, man kalder på os," råbte Jeanne til Diana, der langsomt nærmede sig. "Den arme Saint-Luc bliver utålmodig; vi må ikke lade ham vente. Vær god imod ham, Diana, ellers bliver jeg ikke blid ved ham, du elsker. Husk på, at der er mange andre mennesker i verden, der elsker hinanden; du og Bussy er ikke de eneste, ikke engang de lykkeligste. Jeg holder også af min rare Saint-Luc, og nu længes jeg efter ham, når han har været borte hele formiddagen."

49. En hest, en hest! Tre hundrede dukater for en hest!

Den næste dag tog Bussy af sted fra Angers meget tidligt, endnu før selv de mest morgenduelige af den lille stads beboere havde fået sat morgenmaden til livs.

Som en stormvind fløj han hen ad vejen.

Diana var også stået op ved daggry, og hun stod nu i parken på en lille udsigtshøj, hvorfra man kunne se ud over den støvede landevej, som snoede sig i slangeagtige bugtninger imellem de grønne enge.

Hun fik snart øje på det lille, mørke punkt, der nærmede sig med rivende fart og stadig blev større og tydeligere. Da det var kommet så nær, at hun kunne skelne rytter og hest fra hinanden, skyndte hun sig ned til det sted, hvor hun den foregående dag havde taget afsked med Bussy. Hun ville være på pletten i god tid, for at hendes elskede ikke skulle have nødig at vente.

Solen stod endnu lavt på himlen. Den friske dug perlede i græsset som tusinder af krystalklare diamanter. Fra skoven lød jagthornenes klang, som mindede Diana om Jeannes opofrende venskab, der havde skænket hende denne dags ensomhed og fredelige lykke.

Dianas hjerte var opfyldt af en overmåde glæde. Hun følte sig beruset af sin egen unge, friske skønhed. Den kærlighed, som havde grebet hendes sjæl, åbnede døren for hende til livets rigeste skatkammer. Hun så ind i et eventyrland, som i pragt og

herlighed oversteg hendes lykkeligste anelser. Hun mærkede, hvorledes kærligheden hævede hende på usynlige vinger op imod solen og lyset. Himlen forekom hende så nær, at hun blot behøvede at knejse for at kigge over tærsklen til Paradiset.

I åndeløs hast ilede hun af sted for at modtage sin hjertenskær, men det var slet intet lille stykke vej, hun havde at løbe, og skønt hun næsten syntes at svæve igennem parken, måtte hun dog flere gange standse for at puste ud, og hun nåede således ikke det aftalte sted før lige i det øjeblik, da Bussy svang sig over murkanten.

Han så hende komme løbende og hørte det lille glædesskrig, hun bød ham velkommen med.

Han løb hen imod hende med udbredte arme og med hånden presset imod hjertet, der bankede i hurtig takt, kastede hun sig i hans favn.

En lang og heftig omfavnelse var deres tavse, men dog meget sigende, morgenhilsen.

Hvad skulle de i grunden have fortalt hinanden?

At de havde hinanden kær? De vidste jo, at de tilhørte hinanden i kraft af den inderlige kærlighed, de begge i lige grad var opfyldt af.

De satte sig side om side, med hinanden i hånden og armen om hinandens liv, og således sad de time efter time i stum henrykkelse og så blot på hinanden uafbrudt.

Af og til vekslede de lange, ømme kys, men ordene var få, og deres kærlighed for ny til at være veltalende.

Dagen svandt hen som en lykkelig drøm.

Diana vågnede af den næsten bevidstløse rus, som hun havde drukket sig til i kærlighedens lyksalighed. Hun forsøgte at vikle

sig ud af Bussys favn, men han trykkede med heftighed den unge, drømmende kvinde til sit hjerte og sagde med en stemme, der skælvede af fryd:

"Diana, først i dag, synes jeg, er mit liv begyndt. Nu ser jeg klart den vej, ad hvilken man vandrer lukt ind i Himmerige. Du er den lysende stjerne, som skal lede mine skridt. Du er den sol, der har afdækket Jordens skjulte skønhed for mit søgende blik. Hvad kendte jeg til livet, før du lærte mig at elske? Du først gav mig livet, og derfor skal du eje mig, til døden atter tager mig fra dig. Vi vil tilhøre hinanden, Diana, til vort sidste åndedræt."

"Og jeg," svarede Diana, "jeg higede en tid kun efter døden i håb om, at den ville befri mig for det frygtelige menneske, og nu ryster jeg af angst for, at jeg ikke skal få lov at leve længe nok til at forbruge alle de skatte, som din kærlighed giver mig løfte om. Men hvorfor kommer du ikke op på slottet, Bussy? Fader ville blive henrykt over at se dig, og monsieur de Saint-Luc er en pålidelig ven, som vi vist trygt kan stole på. Husk på, du, at hver time, vi kan tilbringe sammen, betyder en uvurderlig lyksalighed. Blot at se dig, høre din stemme, er mig nok."

"Ak, Diana, det kan ikke ske på den måde, du ønsker. Hvis jeg først én gang havde været oppe på slottet, og det var gået godt, ville jeg sikkert komme ofte igen. Så ville det ikke vare længe, inden hele egnen fik det at vide, og rygtet, ved du, iler på rappe fødder viden om. Det modbydelige uhyre, din mand mener jeg, skulle snart få det at høre, og du kan stole på, at han ville ikke lade vente på sig. Han ville komme stormende, inden vi fik set os om, og ... Ja, du har jo forbudt mig at rydde ham af vejen ..."

"Hvad ville det hjælpe os? Er vi ikke så lykkelige, som mennesker overhovedet kan blive?" spurgte hun i en tone, som

næsten måtte tvinge en elsker til at give hende ret.

"Jeg klager ikke, Diana, men jeg mener alligevel, at vi netop af hensyn til vor ubegribelige lykke bør være yderst forsigtige og skjule vor hemmelighed for verden. Madame de Saint-Luc kender den allerede ... Hendes mand får den også at vide."

"Det er da ikke afgjort."

"Ikke?"

"Nej, hvorfor mener du, at Jeanne ikke skulle være tavs?"

"Ville du måske skjule noget for mig, nu?" spurgte Bussy.

"Nej ... du har ret."

"Jeg skrev i morges et par ord til Saint-Luc og bad ham se ind til mig i Angers. Han kommer sikkert, og så vil jeg forlange hans æresord på, at han aldrig vil åbne sin mund til nogen om denne historie. Det er så meget mere vigtigt, kære Diana, som man sikkert søger efter mig over alt. Da jeg forlod Paris, var det under ikke videre hyggelige omstændigheder, og jeg har grund til at tro, at situationen ikke har bedret sig siden."

"Er du i fare, Bussy?" spurgte Diana bekymret.

"Ikke, hvis vi bærer os klogt ad," svarede han beroligende.

"Jeg skal nok være forsigtig ... fader er vist så samvittighedsfuld, at han ville være i stand til at angive mig for monsieur de Monsoreau, og han elsker mig dog. Ja, du har ret, min egen Bussy, vi må holde os skjult."

"Ja, lad os gemme os, om ikke af anden grund, så for at berolige vor samvittighed. Skulle det alligevel ske, at vi faldt i vor fjendes hånd, så har vi da altid den trøst, at vi gjorde, hvad vi kunne for at undgå det."

"Gud er god, min elskede ven, han vil nok hjælpe os. Stol kun på ham."

"Jeg tvivler ikke om, at han vil stå os bi, kæreste Diana, men jeg frygter for, at Djævlen misunder os vor lykke."

"Sig nu farvel, Bussy, og rid så ikke så stærkt på vejen hjemad. Jeg er bange for, du skal komme noget til med den vilde hest. Jeg så i morges, da du red herud, hvor forfærdelig stærkt den løb."

"Du skal såmænd ikke være bange for den, Diana. Den kender allerede vejen mindst lige så godt som jeg selv, og den løber så støt, at man sidder sikrere på dens ryg, tror jeg, end i den blødeste lænestol. Det er den bedste hest, jeg nogen sinde har ejet. Jeg skiller mig ikke af med den for guld. Netop, når jeg rider fra dig, er den et rart dyr at betro sig til, for den går ganske af sig selv den rigtige vej, selv om jeg sidder og falder i dybe tanker."

Således havde de elskende hundreder af bekymringer for hinandens ve og vel, og jo nærmere afskedstimen kom, jo mere blev der at tale om, men til sidst måtte de dog gøre alvor af at skilles. Forinden Jeanne om morgenen var taget på jagt med den gamle baron og sin mand, havde hun og Diana aftalt et bestemt signal, som Jeanne skulle bebude jagtselskabets tilbagevenden til slottet med.

Signalet havde allerede lydt, og Bussy måtte beslutte sig til at tage af sted.

Han red ind imod byen, dybt hensunket i blide drømme om den lykkelige dag, han havde tilbragt ved sin elskedes side. Hesten lod til at smittes af sin herres tankefuldhed, for skønt den ellers var villig nok til at galopere, og skønt den havde hvilet ud hele dagen i den skyggefulde, kølige skov ved Méridor, gik den dog ganske langsomt ind ad byen til og standsede engang

imellem helt for at tage sig et foder af det rigelige græs, der voksede på grøftekanterne. Bussy lod den gå efter dens eget forgodtbefindende; han var jo sin egen herre og kunne komme hjem, når han lystede. En anden sag var det, når han var i selskab med hertugen, så var han jo rigtignok i allerhøjeste grad afhængig af fyrstens luner. Det var en ærefuld stilling at beklæde, men ikke altid lige behagelig, og i dag var Bussy i hvert fald ulige mere tilfreds med at leve under sådanne forhold, at han turde være sig selv.

Han sad altså og drømte og drømte, og han kunne ikke blive træt af at genkalde sig hvert ubetydeligt ord, hun havde talt, hver lille hændelse, som havde åbenbaret ham en eller anden af hendes mangfoldige, henrivende egenskaber.

Mens han nu red således, bemærkede han pludselig, at dagen begyndte at hælde. Det faldt ham da i tanker, at byens porte blev lukket hver aften ved solnedgang, så hvis han ikke ville sove under åben himmel, måtte han ride til for at nå hjem i rette tid.

Efter at have gjort denne iagttagelse ville han netop til at tilkendegive hesten sit ønske om at sætte farten lidt op, da han i det samme hørte et par heste komme galoperende bag ved sig.

For et menneske, der helst vil være skjult, og navnlig for en hemmelig elsker kan alt tage sig ud som en trussel.

Bussy vidste ikke rigtig, om han skulle spore sin hest for at ride fra dem, der kom bagefter, eller om han skulle holde stille for at lade de andre komme forbi. Endnu førend han havde taget sin beslutning, var han blevet indhentet af de to ryttere.

"Videre, videre," sagde den ene af dem med udpræget gascognerdialekt. "Endnu tre hundrede slag af min ridepisk og hundrede gange sporen i siden på min hest, så er vi der,"

fortsatte han og piskede ubarmhjertigt løs på det udasede dyr. "Byen ligger lige foran os. Vi kan og skal nå den, inden det bliver for sent."

Bussy var imidlertid kommet til det resultat i sine overvejelser, at der umuligt kunne være noget fejt i at gå af vejen for en underlegen styrke. Der var jo kun to ryttere, og mindre end fire modstandere ad gangen plejede han ikke at regne med.

Han holdt altså sin hest an og tog de fremmede ryttere i skarpt øjesyn. Han så, hvorledes gascogneren borede hælene i siden på den udpinte hest, og han ville allerede til at skride ind mod denne grusomme mishandling af det arme dyr, da hans opmærksomhed tilfældigt blev rettet på den anden rytter, som også syntes at have besvær med at drive sin hest hurtigt nok frem.

"*Min* kan ikke mere," hørte Bussy ham råbe, "den stønner og skælver over hele kroppen. Bare jeg havde en frisk hest; vi må nå byen, men denne holder det ikke ud, tror jeg."

"Det er nok nogle folk fra Angers, der er blevet opholdt på vejen," tænkte Bussy. "Det er for resten mærkværdigt sådan indflydelse, som skrækken kan have på et menneske! Straks jeg hørte den mands stemme, syntes jeg, jeg kendte ham, men ... Nej se, hesten vakler under ham."

De fremmede ryttere var nu lige i nærheden af vor helt, og Bussy, som alligevel ikke kunne komme i skjul, råbte til ham på den segnende hest:

"Pas på! Dyret falder! Tag foden af stigbøjlen! Spring af!"

Næppe havde han udtalt disse advarende ord, før hesten blev grebet af en krampagtig skælven og styrtede om på jorden,

mens fråden stod den ud af munden. Med alle fire ben strittende ud til siden kæmpede den et øjeblik imod døden, men dens kræfter var udtømte, og den måtte hurtigt give tabt overfor sin mægtige modstander.

"Tre hundrede dukater for den hest, De rider på!" råbte den fremmede til Bussy.

"Du store Gud!" udbrød Bussy og gik nærmere.

"Er vi enige? Jeg har travlt," sagde den anden.

"Tag den for intet, Deres Højhed," svarede Bussy med en let bevægelse i stemmen.

Han havde genkendt hertugen af Anjou.

I samme øjeblik hørte man hertugens ledsager lade en pistol. Det var ikke, fordi han frygtede for, at den enlige mand skulle hindre dem i at nå byen, men det var derimod meget om at gøre, at der ikke fandtes nogen, der kunne vidne om den forbindelse, hertugen af Anjou og kongen af Navarra tydeligvis stod i med hinanden.

"Skyd ikke!" råbte François forskrækket til sin ubarmhjertige ledsager. "Skyd ikke, monsieur d'Aubigné, jeg tør dø på, at det er grev Bussy."

"Ja, Deres Højhed, det er mig!" svarede Bussy. "Men hvorfor i alverden rider De heste til døde for at nå Angers? Hvorledes kommer De i det hele taget her?"

"Nå, det er monsieur de Bussy," bemærkede fyrstens ledsager, som altså var ingen ringere end Agrippa, kongen af Navarras barske fortrolige, "så er jeg vel overflødig, kan jeg tænke? Tillader Deres Højhed, at jeg vender tilbage til den, hvis bud jeg drog ud på?"

"Ja, monsieur d'Aubigné, jeg vil ikke holde Dem tilbage mere, men vi skilles dog ikke, før De har modtaget min oprigtige tak og løftet om usvigeligt venskab," sagde François og rakte Agrippa hånden. "De har været mig en uundværlig støtte, og jeg skal aldrig glemme, hvilken taknemmelighed, jeg skylder Dem."

"Jeg tager Deres Højhed på ordet," svarede den praktiske Agrippa, "og jeg skal ved lejlighed drage fordel af det ædelmodige løfte, Deres Højhed der gav mig."

Bussy havde med uforstilt undren påhørt disse forsikringer om gensidigt venskab. Han forstod slet ikke, hvorledes de to mænd, hertugen og Agrippa, var kommet i forbindelse med hinanden.

"Monsieur d'Aubigné! ... Deres Højhed!" udbrød han. "Jeg er som himmelfalden. Deres Højhed må skyndsomst forklare mig alt, inden jeg pines ihjel af nysgerrighed."

"Jamen, vidste du da ikke noget om dette?" spurgte François med uforstilt mishag og mistillid, som Bussy ikke undlod at lægge mærke til. "... Var det da ikke for at vente på mig, du opholdt dig her? Ellers kan jeg næppe forklare mig vort møde."

Bussy ledte forlegen efter et svar. Han indså meget vel, at hertugen kunne fatte allehånde mistanker til ham, når han fik at vide, at han opholdt sig i Angers i al hemmelighed. En adelsmand som Bussy ville jo næppe føre en så forborgen tilværelse uden at have ganske særlige grunde til det.

"Jeg havde noget mere nyttigt at tage mig for end at holde på landevejen for at vente efter Deres Højhed," sagde han omsider, da han havde fået bugt med sin forlegenhed. "Hvis vi vil ind til byen, inden der bliver lukket, må vi imidlertid skynde os. Stig op, Deres Højhed, så fortsætter vi den afbrudte rejse."

Med disse ord tilbød han hertugen sin friske hest, og François tog glad imod tilbuddet.

Førend han steg op, var han dog først henne ved sin ganger for at tage nogle vigtige papirer, der var spændt fast under sadlen.

Mens dette stod på, var Agrippa blevet holdende for at se, hvorledes forholdene ville udvikle sig, når han ikke mere havde ledelsen i sin hånd.

Da alt imidlertid tegnede til at ville forløbe normalt også uden hans medvirkning, besluttede han sig til at vende om.

"Farvel, Deres Højhed," sagde han og drejede sin hest. "Ærbødigste tjener, monsieur de Bussy."

Hertugen og Bussy besvarede hans hilsen, hvorpå han red bort.

Derpå besteg François det friske dyr, og Bussy svang sig behændigt op bag sin herre.

Mens de red ind ad byen til, forholdt begge sig tavse, og Bussy sad og tænkte på, om ikke hertugen i den mørke dragt skulle være den dæmon, som Helvede sendte ham på halsen, fordi den misundte ham hans lykke.

De nåede byen i sidste øjeblik, netop som retrætens toner forkyndte, at det var sengetid for alle skikkelige folk, hvilket var ensbetydende med, at portene skulle lukkes, for at ikke stoddere og andet pak om natten skulle liste sig ind i byen og volde ildebrand og på anden måde forstyrre de fredelige borgeres søvn.

"Hvad skal vi nu foretage os, Deres Højhed?" spurgte Bussy.

"Vi må op til slottet," svarede hertugen, "mit banner skal hejses og vaje højt over byen for at forkynde alle gode borgere,

at deres herre er kommet og har stillet sig under deres beskyttelse. Jeg lader provinsens fornemste adel kalde sammen for at drøfte stillingen med landets bedste mænd og sikre mig deres bistand."

"Det skal alt sammen ske," lovede Bussy beredvilligt og gav sig straks i færd med at gøre de første forberedelser.

Han sprang straks af hesten, for at ikke det uvante syn af to ryttere på én hest skulle vække alt for stor forundring i den lille by, hvor nysgerrigheden – som i alle andre små byer – florerede stærkt og altid var ude for at søge næring.

"Halløj, trompetere," råbte han til herolderne, som lige havde blæst retræten.

Hans mening var naturligvis, at de skulle komme springende hen til ham for at høre de befalinger, han havde at udstede på sin høje herres vegne, men det går ikke altid, som præsten præker, og denne gang forregnede Bussy sig ikke så lidt. Han havde ikke taget i betænkning, at hertugen i sin tarvelige, støvede dragt, på den sveddryppende hest og uden sit anselige følge havde et alt andet end fyrsteligt udseende. For sit eget vedkommende havde han jo først efter nogen tids forløb genkendt François i rytteren på den udgåede hest. Herolderne studsede lidt over at høre Bussy råbe til dem i en så bydende tone, men de slog sig hurtigt til ro med den tanke, at det måtte være en fremmed, som endnu ikke havde lært den høflige tiltaleform, der hørte sig til i deres gode stad.

Bussy stod lidt og ventede for at se virkningen af sin kalden, men da han forundret bemærkede, at herolderne fuldstændig så ham over hovedet, ilede han hen til dem og sagde i en krænket tone:

"Nå sådan; kender man ikke herren i hans eget hus? ... Lad der øjeblikkelig gå bud efter borgmesteren."

Det sprog forstod herolderne, eller de forstod i hvert fald, at den, der således uden videre turde ulejlige borgmesteren, måtte være en standsperson. De underkastede derfor Bussy og hertugen en mere indgående undersøgelse.

"Herre Jesus!" udbrød den ene af dem forskrækket, "er det ikke vor nådige herre?"

Hertug François var i virkeligheden meget let at kende på sin vanskabte næse, der ofte havde givet Chicot anledning til skarpe, satiriske udfald.

"Jo, min sandten, det er Hans Højhed hertugen," tilføjede den herold, som først havde genkendt François.

Denne sidste bemærkning skulle tjene til oplysning for den anden trompeter, som hidtil havde stået og betragtet de fremmede uden at opdage noget mærkværdigt.

"Ja, det forholder sig, som I siger," bemærkede Bussy. "Nu, da I ved, hvem der har udstedt befalingen, lad mig så se, at I springer af sted, som om I var betalt for det. Trut i jeres trompeter, om I så skal trutte hver en tone ud af dem; inden der er gået et kvarter, må hele byen vide, at Hans Højhed er kommet."

Herolderne lod sig nu ikke dette sige to gange; de fløj af sted og satte straks i med at blæse den melodi, byen altid hilste sin herre velkommen med.

"Lad os imidlertid ganske langsomt tage op til slottet," sagde Bussy til François. "Når vi kommer derop, er der sagtens allerede gjort anstalter til at modtage os med sømmelig hyldest."

Det varede ikke mange minutter, inden det var udbredt over hele Angers, at hertugen var kommet. Som en løbeild forplantede rygtet sig fra gade til gade, fra hus til hus. Mændene strømmede til, og kvinder og børn myldrede frem.

"Hertugen er kommet! Hertugen leve!" skreg de ustandselig.

Rådmændene, borgmesteren, provinsguvernøren og de fornemste adelsmænd skyndte sig op til slottet, fulgt af borgeres og borgerinders stadig voksende skare.

Som Bussy havde forudset, stod byens øvrighed ganske rigtigt ved slotsporten for at modtage den høje patron på en værdig måde. Folkemængden trængte sig tættere og tættere sammen om hertugen, så at denne til sidst slet ikke kunne komme frem, men Bussy fik så lykkeligvis fat i en af herolderne, som han befalede at gå foran hertugen og støde i trompeten.

På denne måde banede François sig – omend med besvær – vej til rådhuset. Her standsede man, og François steg op på trappen og holdt derfra følgende tale til folket:

"Mine elskelige og trofaste lensmænd og undersåtter! Jeg har måttet tage min tilflugt til min gode by Angers, da jeg i Paris truedes af den skrækkeligste livsfare. Man havde berøvet mig friheden … men gode venner hjalp mig til at flygte," tilføjede han med et sideblik til sin ledsager.

Bussy bed sig i læben; han følte sig ramt af snerten i hertugens spydige ord.

"Nu, da jeg er i jeres stad, er mit liv og min frihed i sikkerhed, ikke sandt?"

De tilstedeværende øvrighedspersoner anstrengte sig for at råbe et begejstret:

"Leve vor nådige herre og fyrste!"

Folkemængden brølede i vilden sky:

"Hil hertugen!"

Enhver havde imidlertid travlt med at beregne den fordel, som måske kunne tilflyde ham af hertugens uventede besøg. Det forandrede jo fuldstændig byens ellers så rolige udseende, når adelen strømmede til fra alle kanter af Anjou for at deltage i det muntre hofliv, som François holdt af at udfolde omkring sig.

Efter at folkets begejstring havde fået luft en passende tid, brød hertugen atter op og nåede snart slottet, hvor han skyndte sig med at stille sin værste hunger.

Derefter måtte han give kur til langt ud på natten for alle byens og omegnens adelige herrer og damer. Når François residerede i Anjou, var han nemlig at betragte som en lille konge, og han yndede i høj grad at nyde den underdanighed og ærbødighed, som måtte blive ham til del fra alle dem, der ikke kendte ham godt nok til at vide, at der var intet, han mindre havde gjort sig fortjent til end netop ærbødighed.

Travle, tjenstivrige hænder havde imidlertid i aftenens løb pyntet byen og illumineret den efter bedste evne, og borgerne afskød uafbrudt glædessalver i gaderne. Kirkeklokkerne ringede, og vinden bar lyden af de brave Angers-boeres stormende hyldest ud over Méridors stille skove.

50. Fred og forsoning

Da endelig bøssernes knalden og fyrværkeriets knitren var hørt op, da kirkeklokkernes klemten var forstummet, da forgemakket var forladt af hele den bukkende skare, og hertugen var blevet alene med Bussy, sagde han:

"Lad os nu snakke lidt sammen."

Ledet på spor af sin skarpsindighed havde François snart kunnet forstå, at det ikke kunne hænge rigtig sammen med Bussy. Siden han havde truffet ham midt på landevejen, havde den unge adelsmand været så ganske usædvanlig imødekommende og elskværdig, at der måtte ligge noget bagved. Bussy var rimeligvis i en eller anden vanskelig situation, og der var ikke så lidt sandsynlighed for, at François med en smule behændighed – og i den retning stod hertugen ikke tilbage for nogen – kunne generobre overtaget over sin gamle allierede. Bussy havde mange fortrinlige egenskaber, men han manglede, eller var i hvert fald ikke helt udlært i den, der alle dage vil være af største betydning: Evnen til at forstille sig.

I aften havde han dog, mens François var beskæftiget med at give kur, fået rigelig tid til at ruste sig, og han ventede nu koldblodig sin herres snedige anfald, væbnet til tænderne med overlegen sikkerhed.

"Ja, lad os snakke, når Deres Højhed ønsker det," svarede han.

"Sidste gang vi sås," begyndte François, "lå du meget syg, stakkels Bussy."

"Ja, det er vist, Deres Højhed!" bekræftede vor helt, "jeg var meget syg, og det er næsten et mirakel, som har frelst mig fra døden."

Hertugen modtog denne meddelelse med sindsro; han havde sin forudfattede mening om Bussys livsfarlige sygdom.

"Den dag, jeg i øjeblikket tænker på, sad der ved dit sygeleje en ung læge, en god ven, tror jeg, du kaldte ham."

"Det passer. Rémy hedder han."

"Nå, det er meget muligt, men det er ikke hans navn, jeg interesserer mig for. Nej, denne unge læge, ville jeg sige, værnede med ligefrem rasende iver om dit helbred, for han var lige ved at æde dem, der nærmede sig din seng."

"Det er også sandt, Deres Højhed, og det kommer af, at Rémy virkelig holder ganske umådelig meget af mig!"

"Han gav dig jo streng ordre til at blive i sengen, ikke?"

"Jo, og det var jeg, som Deres Højhed erindrer, meget opbragt over."

"Ja, du lod i hvert fald således, men jeg tror ikke på, at din galde var alvorligt ment."

"Hvorfor ikke?"

"Nej, for hvis du havde været så opsat på at komme op, havde du såmænd ikke ladet dig noget sige."

"Jamen, når doktoren nu forbød det?"

"Doktoren? Pyt! Hvis der ikke havde været andet end det, der holdt dig tilbage, havde du, så vist som jeg hedder François, sendt videnskaben pokker i vold ... Nej, ser du, det var fordi *jeg* bad dig om at gå ud med mig, at du sagde, du ikke måtte for lægen, for du var simpelthen bange for at vove din trøje."

Bussy sprang op og udbrød forbitret:

"Ti!"

"Nej," fortsatte François, "du skal vide, at du handlede som en kryster. Du vidste, at der den aften måske kunne opstå en strid om min person, og så foretrak du at dække dig under dynen og lade mig alene ride stormen af."

"Hør lidt," sagde Bussy, som nu ikke længere kunne tæmme sin harme. "Var det således De sagde: At jeg foretrak at dække mig under dynen?"

"Ja, det var vist omtrent de ord, jeg brugte," svarede François i en tone, som om den udtalelse, Bussy hentydede til, lå flere år tilbage i tiden.

"Så løj De, Deres Højhed, løj for Dem selv og for mig; forstår De. De ved bedre end nogen anden, at der ikke er et sandt ord i den beskyldning, De slyngede ud imod mig. Snese af ar rundt omkring på min krop bærer vidnesbyrd om, at jeg aldrig har været bange for at vove min trøje, som De siger. Jeg kender derimod mange mennesker, der ikke har ret mange af den slags at fremvise, fordi de altid har forstået at trække sig ud af kampen, før den kom til at gå ud over dem selv."

"Du er altid umådelig slagfærdig, kære Bussy," svarede hertugen, meget bleg og ophidset. "Når man anklager dig for et eller andet, benytter du ufravigelig det middel at skrige lidt højere end den, der har talt først. Bilder du dig måske ind, at du derved modbeviser enhver beskyldning?"

"Nej, Deres Højhed, hvis der ikke var andet end mine ord, som talte for mig, ville jeg aldrig åbne munden, men se på mit liv, mine bedrifter."

"Dine bedrifter kan ikke altid give dig ret."

"Det ved jeg, Deres Højhed, og jeg påstår heller ikke, at jeg altid har ret, men jeg ved lige så bestemt, hvornår jeg har uret."

"Hvornår da, om jeg tør være så fri at spørge?"

"For eksempel når jeg tjener en utaknemmelig herre."

"Jeg tror sandelig, De forglemmer Dem selv, hr. greve," sagde hertugen og rejste sig med hele den forlorne værdighed, som han ved enkelte lejligheder forstod at påtage sig.

"Ja, jeg forglemmer mig selv, Deres Højhed," indrømmede Bussy, "men," fortsatte han, "det er ikke helt tilfældigt. Gør De for en gangs skyld lige sådan og glem enten Dem selv eller mig."

Efter at have udtalt disse bitre ord vendte Bussy hertugen ryggen og ville gå, men François var hurtigere end han. Som et lyn sprang han hen til døren og stillede sig foran Bussy.

"Vil du nægte," spurgte han, "at du den aften, da du havde afslået at gå ud med mig, et øjeblik efter gik ud med en anden?"

"Jeg nægter aldrig noget, Deres Højhed, uden det, man vil tvinge mig til at tilstå."

"Sig mig da, hvorfor du så hårdnakket afslog at gå hjemmefra, da *jeg* bad dig om det."

"Fordi jeg havde andet for."

"Hjemme hos dig selv?"

"Der eller andet steds."

"Jeg har hidtil troet, at en adelsmand, som står i en fyrstes tjeneste, han tjener først og fremmest fyrsten, bagefter sig selv, men jeg mærker, at jeg må have taget fejl."

"Tillad mig at spørge, om der er nogen foruden mig, som plejer at varetage Deres Højheds interesser."

"Jeg kan dertil svare, at du i alt fald er min mest hengivne og tro tjener," sagde François. "Dette skal tjene dig til undskyldning

for det slette lune, du er i i dag."

"Jeg forlanger ingen undskyldninger, men blot, at Deres Højhed skal yde mig retfærdighed."

"Du hører jo, jeg indrømmer, at du er mig en tro tjener."

"Deres Højhed er alt for god."

"Lige for lige, min ven. Nu da vi taler ærligt med hinanden, kan jeg jo gerne tilstå, at du måske havde nogen ret til at være vred på mig."

"Det glæder mig, at Deres Højhed erkender den brøde, De har gjort Dem skyldig i overfor mig. Det er altid et fremskridt, men det ville vel være for sangvinsk, om jeg drog den forhåbning af det, at Deres Højhed ved lejlighed ville søge at gøre den begåede uret god igen? Der er tid endnu, Deres Højhed."

Bussy afventede spændt hertugens svar.

"Jeg ved nok, hvad du hentyder til, Bussy; jeg havde lovet dig at sørge for at få styrtet monsieur de Monsoreau i unåde. Det lader til, at han er dig en torn i øjet, den hofjægermester."

"På ingen måde, Deres Højhed. Jeg finder blot, at han ser styg ud, og ville gerne have ham fjernet fra hoffet for at blive fri for at se på ham; det er såmænd det hele. Men Deres Højhed må åbenbart være forelsket i hans ansigt. Nå ja, smag og behag er jo så forskellige."

"Jamen hør, Bussy, hvis det har været din eneste grund til at te dig overfor mig som et uartigt barn, så må jeg sige, at din forseelse er større, end jeg først troede."

"Hvad består den da egentlig i?"

"I hvad? I det, at du, lige efter at have erklæret bestemt til mig, at du ikke ville gå ud, gik ud på egen hånd og gav aldeles

overflødige beviser på din anerkendte tapperhed. Det er det, der ærgrer mig så frygteligt."

"Deres Højhed begynder imod forventning at more mig. Nu taler De om overflødige beviser på anerkendt tapperhed, og det er ikke fem minutter siden, at De udtalte ganske modsatte anskuelser om mit mod. Hvorledes kan beviserne på min tapperhed være overflødige, når De dog tvivler om, at jeg overhovedet er i stand til at udvise nogen tapperhed? Jeg forstår Dem ikke. Skal vi ikke være enige om at være mennesker fra nu af? Hvilke beviser på manglende tapperhed har jeg givet?"

"Du taler i en tone, som burde belønnes med noget andet end et høfligt svar."

"Jeg beder Deres Højhed om ikke at skåne mig."

"Og jeg vil ikke opfylde din bøn, fordi vi sikkert begge ville komme til at fortryde en sådan føjelighed fra min side. Du må være syg, håber jeg, siden du er så trodsig og umedgørlig."

"De har kaldt mig fej og bange, Deres Højhed."

"Og det har du været enfoldig nok til at tage mig ilde op. Du måtte dog vide, at jeg stemplede mig selv, når jeg i alvor rettede den slags beskyldninger mod dig."

"Agter Deres Højhed at besvare mit spørgsmål?"

"Ja, Bussy, men du må have tålmodighed ... Jeg forstår så godt, at du er på nakken af d'Epernon og Schomberg; det er jeg selv mere end nogen anden. Jeg hader dem til døden, tør jeg sige, men jeg lader ikke harmen løbe af med mig. Hvis slaget skal ramme, må det føres i det belejlige øjeblik. Den lære gjorde du klogt i at indprente dig."

"Jeg er Deres Højhed uendelig taknemmelig for det gode råd, som jeg skal beflitte mig på at følge ... Og hvad så mere?"

"Dræb dem, Bussy, dræb dem begge to, dem alle fire, om du vil, og jeg skal være dig inderlig forbunden i al evighed, men gør det endelig ikke af med dem på en gang. Det kan ikke nytte, at du blot gør dem gale i hovedet, navnlig når du selv er uden for rækkevidde, for de spyr al deres galde ud over hovedet på mig."

"Må jeg da spørge, hvad har jeg gjort den modbydelige gascogner?"

"Det er d'Epernon, du mener?"

"Ja, Deres Højhed."

"Ja, ham har du ladet stene."

"Jeg?"

"Ja, således at hans vams blev sønderflænget, og hans kappe hang om ham i laser. Han havde så at sige ikke andet end benklæderne på, da han kom tilbage til Louvre."

"Er der mere at fortælle om ham?"

"Nej."

"Det var altså den ene; så kommer vi til tyskeren."

"Monsieur de Schomberg, kan jeg forstå?"

"Ja, Deres Højhed. Må jeg spørge, hvad jeg har forset mig med overfor monsieur de Schomberg?"

"Du vil vel ikke nægte, at du har ladet ham farve indigoblå? Da jeg så ham tre timer efter at han havde haft det uheld, da var han såmænd endnu ganske himmelblå i ansigtet."

"Det må da have været morsomt at se på."

"Nå, det tager du som en uskyldig spøg?"

Skønt samtalen egentlig var alvorlig, kunne François ikke lade være med at le, og Bussy, som kom til at mindes den figur, Schomberg gjorde i farvekarret, istemte ligeledes en munter latter.

"Nå, det er altså mig, der har fået skyld for at have spillet dem de puds, kan jeg tænke."

"Ja, ville du måske have, det skulle være mig?"

"Hvis Deres Højhed deler den almindelige mening, burde De skamme Dem over at rette bebrejdelser mod en mand, der har iværksat et så glimrende indfald. Ja, det var dog sandt, hvad jeg før sagde, at De er utaknemmelig."

"Hvis det virkelig var af den grund, du gik ud, tilgiver jeg dig helt og holdent, at du betakkede dig for at følges med mig."

"Jamen ..."

"Vi er aldeles ikke færdige med mine klagepunkter endnu."

"Så lad os gå videre, Deres Højhed. Jeg skal såmænd ikke stoppe Dem i farten. Men lad mig først høre endnu en gang, at den første forseelse er mig fuldstændig tilgivet."

"På æresord!"

"Så er jeg rede til at gå over til næste sag. Den angår mig personlig."

"Jeg lytter andægtigt til."

"Må jeg da spørge dig: hvad har du gjort for at fri mig ud af den knibe, jeg var stedt i?"

"Det ser De jo."

"Nej, hvor?"

"Er jeg da ikke taget til Anjou?"

"Med andre ord: Du har atter med beundringsværdig kløgt hyttet dit eget skind, mens jeg var midt i den allerværste fare. Jeg må have taget fuldstændig fejl af dig, Bussy. Der var en tid, da jeg stolede så fast, så fast på dig, men under de senere begivenheder lader du mig gang på gang i stikken. Hvad har jeg

dog gjort dig, at du således atter og atter gør min tillid til dig til skamme?"

"Deres Højhed ser på mig med fjendtlige øjne; hvorfor, det ved jeg ikke, men jeg indser, at derfra stammer alle misforståelserne. Hvad om De nu, i stedet for straks at fælde den forhastede dom, at Bussy lod Dem i stikken for at frelse sig selv, jeg siger, hvad om De nu prøvede på at tænke, at min handlemåde til syvende og sidst dikteredes af hensynet til Deres Højhed?"

"Jeg skal anstille forsøget, Bussy, men det falder mig straks i tankerne, om du ikke på nærmere hold kunne have virket til mit bedste. Kunne du for eksempel ikke være blevet i omegnen af Paris? Der kunne du dog have været mig til mere nytte end i Anjou, skulle jeg næsten tro."

"Om det punkt er vi nok uenige, Deres Højhed. Jeg ville nu hellere tage til Anjou. Den forklaring burde være fyldestgørende, hvis De endnu beærede mig med Deres tillid, men den gyldne tid er svundet, mærker jeg, og den kommer måske aldrig mere tilbage."

"Jeg vil tro, at du har handlet efter bedste overbevisning, men i så fald er dine åndsevner i sørgelig tilbagegang. Jeg kan nemlig ikke finde andre grunde til et sådant skridt end en tilfældig indskydelse, som du planløst har fulgt."

"Deres Højhed dømmer atter overilet. Det var ikke et letsindigt lune, som drev mig til Anjou, men det var iver efter at hverve Deres Højhed tilhængere."

"Det var en anden sag. Hvad har du så udrettet?"

"Det kan vi tale om i morgen, Deres Højhed. Nu er jeg desværre nødt til at forlade Dem."

"Hvorfor det?"

"Jeg skal netop hjem og træffe aftale med en af de i denne sag mest indflydelsesrige personer."

"Når det forholder sig således, er det noget andet; så bøjer jeg mig. Gå blot, Bussy, men vær forsigtig; der står grumme meget på spil."

"Her skulle vi da ikke have nødig at liste så forsigtigt omkring. Vi er vel de stærkeste i vor egen by, skulle jeg mene?"

"Ja, det er nok sandt, men det er alligevel ikke værd at vove for meget. Det er en let sag at forspilde alle gode udsigter ved uoverlagt raskhed. Har du allerede foretaget noget skridt af større vigtighed?"

"Hvorledes skulle jeg have fået tid til det? Jeg har jo kun været her i to dage."

"Du har vel holdt dig godt skjult, håber jeg?"

"Selvfølgelig. Har Deres Højhed slet ikke lagt mærke til min usædvanlige dragt? Plejer jeg måske at gå således klædt? Dette offer har jeg også måttet bringe for Deres skyld, og Deres Højhed synes dog endnu at tvivle om, at jeg har handlet både betænksomt og uegennyttigt."

"Nej, Bussy, jeg kan forsikre dig, at det blot var min mening at prøve dig."

"Jeg vil ikke anbefale Deres Højhed at anstille den prøve ret ofte; det er ikke sagt, at jeg hver gang ville stå den igennem lige så tilfredsstillende, som jeg formodentlig tør tro, at jeg har gjort det i aften."

Hertugen stod og stirrede frem for sig, mens Bussy holdt denne lille formaningstale til ham. Han skænkede den

øjensynlig kun ringe opmærksomhed, optaget, som han var, af at tænke over alvorligere ting.

"Og hvor bor du?" spurgte han brat.

"Jeg bor i et hus lige indenfor volden. Men De, hertug, hvorledes er De sluppet ud af Louvre? Hvorledes er det gået til, at jeg finder Dem midt ude på landevejen, skrævende over en død hest og med Agrippa d'Aubigné som ledsager?"

"Det er, fordi jeg har venner."

"De, venner?" udbrød Bussy.

"Ja, og det venner, som du ikke kender noget til. Hvad mener du om kongen af Navarra og Agrippa?"

"Nå ja, kongen af Navarra har De jo engang lavet en sammensværgelse sammen med. Men hvorledes kom De ud af Louvre?"

"Gennem et vindue, min ven, mit sovekammervindue."

"De kender altså rebstigen?"

"Det gør du nok også, lader det til," sagde fyrsten og skiftede farve.

"Ja, Deres Højhed ved jo nok, at jeg undertiden har haft den lykke at være gæst i det værelse."

"Mens min søster Margot boede der, ikke sandt? Og du kom ind igennem vinduet."

"Ja, og De kom *ud* af det. Men jeg kan blot ikke forstå, at De har kunnet finde stigen."

"Det var heller ikke mig, der fandt den; kongen af Navarra fortalte mig, hvor den lå."

"Kender han også stigen? Det havde jeg ikke troet ... Nå, godt er det da, at vi har Dem i god behold. Nu skal vi rigtignok til at

sætte Anjou i fyr og flamme. Navarra går der også nok ild i, så Det kan jo blive en kvik lille ildebrand."

"Jeg syntes, du talte om et møde," bemærkede hertugen.

"Død og pine! Det havde jeg nær glemt over vor interessante samtale. Godnat, Deres Højhed!"

"Tager du din hest med?"

"Hvis Deres Højhed har brug for den, kan jeg godt undvære den; jeg har en anden."

"Vel, jeg beholder den. Senere kan vi afgøre vort mellemværende."

"Som Deres Højhed ønsker, og Gud give, at jeg til den tid ikke må være Dem noget skyldig."

"Hvorfor?"

"Fordi jeg ikke ynder den mand, som Deres Højhed i reglen benytter til at afgøre Deres affærer."

"Bussy!"

"Det er sandt, vi blev enige om ikke at tale mere om det."

Fyrsten rakte Bussy hånden i følelsen af, at han meget dårligt kunne undvære ham.

Bussy tog imod den, men rystede samtidig på hovedet.

Derefter skiltes de og gik hver til sit.

51. Politiske kontraster mødes i skøn harmoni

Bussy tilbagelagde hjemturen i ravnsort mørke, men i stedet for at finde Saint-Luc, som han antog sad og ventede på ham, fandt han et brev, hvori han blev underrettet om, at vennen ville komme den næste dag.

Ved sekstiden om morgenen kom også monsieur de Saint-Luc, fulgt af en rideknægt.

Han var redet igennem porten og byens gader uden at bemærke den usædvanlige bevægelse, som herskede iblandt borgerne.

De to venner hilste hinanden med en hjertelig omfavnelse.

"Tag til takke med, hvad mit fattige hus formår. Som De ser, kære Saint-Luc, har jeg slået mig ned i Angers."

"Ja, som en anden sejrherre holder De valpladsen besat."

"Hvad mener De, kære ven?"

"At min hustru ikke har flere hemmeligheder for mig, end jeg for hende, og hun har fortalt mig alt. Siden De beder mig om råd, har jeg tilladt mig at overveje, hvad der er det bedste, og jeg er kommet til det resultat, at De må skille Dem af med den infame Monsoreau. Ved hoffet er der ingen, som kender noget til Deres forbindelse med hans hustru. Denne heldige omstændighed må udnyttes. Når De senere hen ægter enken, bør der i det mindste ikke være nogen, som kan sige, at De gjorde hende til enke for at kunne gifte Dem med hende."

"Der er kun en hindring for denne udmærkede plan, og det er, at jeg har svoret Diana at skåne hendes mands liv, altså så længe han lader mig i fred."

"Det var kedeligt. Sådan noget skal man aldrig sværge. Hvis De ikke skynder Dem og søger at komme den anden i forkøbet, så ender det med, at han først opdager det hele, for han er en ren djævel i snedighed, og opdager han først, hvordan det hænger sammen, så slår han *Dem* ihjel. Han tager det ikke så nøje med en adelsmands pligter."

"Guds vilje ske," sagde Bussy smilende, "men at jeg skulle svige den ed, jeg har svoret Diana, ved at dræbe hendes mand ..."

"De ved jo nok, at han ikke er hendes mand."

"Lige meget, men han går for at være det. Før ville jeg lade mig stene, end jeg ville bryde min ed. Desuden ville enden på det hele blive, at *han* stod med palmerne i hænderne, mens *jeg* ville blive den satan, som havde lagt en skikkelig mand i graven."

"De behøver jo ikke selv at slå ham ihjel."

"Å, Saint-Luc, det er ikke Deres alvor, at jeg skulle leje snigmordere."

"Hvem taler om snigmordere?"

"Hvad mener De ellers?"

"Min tanke er ikke rigtig klar endnu. Det var kun en ganske flygtig idé, jeg fik; jeg skal meddele Dem den, når den er nøjere gennemtænkt. Jeg holder ikke mere af denne Monsoreau end De, skønt jeg har helt andre grunde til at hade ham. Nå, lad os så tale om konen, da det ikke kan hjælpe at tale om manden."

"De er en brav kammerat," sagde Bussy fornøjet, "og De kan stole på mit venskab. De ved, mit venskab består af tre dele: mine penge, min kårde, mit liv."

"Det er alt sammen noget for mig, men jeg forbeholder mig at gøre gengæld."

"Hvad var det, De ville sige om Diana?"

"Jeg ville spørge, om De ikke tænkte på at komme ud på Méridor."

"Tak for elskværdigheden, kære ven, men De kender mine betænkeligheder."

"Dem kender jeg alle. På Méridor vil De være udsat for at træffe Monsoreau, skønt han i øjeblikket er langt borte. De vil måske udsætte Dem for at komme til at trykke hans hånd, og det er ikke rart at veksle håndtryk med den mand, som man gerne kunne rive øjnene ud af hovedet på. Måske vil De endda komme til at finde Dem i at se ham kysse Diana, og det er drøjt at se en anden kysse den kvinde, man elsker."

"Det lader til, at De til fulde forstår, hvorfor jeg nærer betænkelighed ved at besøge Méridor," afbrød Bussy Saint-Luc, flammende af harme. "Men nu, kære ven ..."

"De viser mig bort?" spurgte Saint-Luc, som misforstod Bussys bemærkning.

"Tværtimod. Jeg beder Dem netop om at blive. Jeg har også noget at spørge Dem om. Har De ikke hørt bøsseknald og klokkeringning hele natten?"

"Jo, og vi kunne ikke forstå, hvad der var på færde."

"Al den alarm hidrører fra, at hertugen af Anjou har holdt sit indtog i byen."

"Man fortalte jo, at han sad fanget i Louvre," sagde Saint-Luc og fo'r forskrækket op som stukket af en bi.

"Det er netop, fordi han sad fanget i Louvre, at han for øjeblikket er i Angers. Han er undsluppet igennem et vindue og har nu taget sin tilflugt hertil. Nu byder skæbnen Dem en ypperlig lejlighed til at hævne Dem på kongen for hans små drillerier. Hertugen har allerede et parti; han skal nu til at samle tropper, og inden vi ser os om, sidder vi midt i en borgerkrig. Jeg har tænkt mig, at vi to skulle drage i felten sammen."

"Imod kongen?" spurgte Saint-Luc, gysende ved en sådan forræderisk tanke.

"Ikke netop imod kongen, men imod hvem som helst, der løfter sværdet imod os."

"Kære Bussy, jeg er taget til Anjou for at ligge på landet, ikke for at slås mod kongen."

"Lad mig i hvert fald forestille Dem for Hans Højhed."

"Det er ikke til nogen nytte. Jeg kan ikke lide Angers og tænker på snart at drage herfra igen. Det er en kedelig, skummel by. Stenene er bløde som ost, og osten er hård som sten."

"De ville bevise mig en personlig tjeneste, kære Saint-Luc, ved at gøre, hvad jeg beder Dem om. Hertugen har nemlig spurgt mig, hvad jeg har foretaget mig ude i denne afkrog af verden, og da jeg ikke kunne fortælle ham sandheden (han har jo selv været Dianas ihærdige tilbeder og har fået en kurv), så måtte jeg gøre mig til af, at jeg har søgt at vinde egnens stormænd for hans sag. Jeg sagde endda, at jeg nu til morgen skulle træffe sammen med en af dem."

"Sig til ham, at De har truffet vedkommende adelsmand, og at han forlanger et halvt års betænkningstid."

"Oprigtig talt, kære Saint-Luc, finder jeg, at Deres logik er lige så vakkelvorn som min."

"Hør et forslag. Der er kun én ting, *jeg* bryder mig om: det er min hustru. *De* har på samme måde kun en hovedinteresse: Deres kæreste. Jeg påtager mig ved enhver lejlighed at forsvare Diana efter bedste evne, og De på Deres side aflægger det samme løfte med hensyn til madame de Saint-Luc. Lad os indgå denne overenskomst og for resten holde os fra politik. Kærligheden er vist det eneste felt, hvor vi to kan komme til forståelse med hinanden."

"Det synes så, Saint-Luc. Jeg må bøje mig, da jeg har brug for Dem, mens *De* nemt kan undvære mig."

"Sig ikke det, kære ven. Jeg beder tværtimod om Deres beskyttelse. Det tilfælde kunne jo nemlig indtræffe, at oprørerne fra Angers fandt på at tage Méridor i besiddelse."

"De mener, at vi må forhindre, at slottets beboere bliver taget med storm."

De to venner brød ud i latter, og da Bussys tjener allerede tre gange havde kaldt på ham og meddelt ham, at hertugen ventede ham med længsel, anså de det for tjenligt at forny forbundspagten med et djærvt håndtryk, hvorefter de gik hver til sin side.

Bussy ilede op til den hertugelige residens hvor hele provinsens adel allerede var begyndt at stimle sammen, idet nogle af de høje herrer kom anstigende på stolte gangere, andre i store, tunge karosser, atter andre i den tids magelige bærestole, som førtes af sindige heste. Hertugen måtte give kur

for alle disse mennesker, mad skulle han også have, og al den dejlige tid, der ville medgå til dette, fandt Bussy det passende at anvende til et flygtigt besøg hos Diana. Et øjeblik efter at have fået den indskydelse red han i fuld galop ud til Méridor.

Hertugen var imidlertid overladt til sig selv og sine opvartende vasaller. Han holdt de nydeligste taler til dem om ligaen og alliancen med Guiserne. Samtidig undlod han naturligvis ikke at berøre, hvorledes han blev skammelig forfulgt af kongen, fordi borgerne i Paris så åbenlyst viste ham deres hyldest.

Hertugen stod i audienssalen og mens han uddelte nådige hilsener og modtog underdanige håndkys, mærkede han sig omhyggeligt, hvem der var kommet, og hvem der endnu ikke havde indfundet sig.

Bussy kom tilbage klokken fire om eftermiddagen og fremstillede sig for hertugen, sveddryppende og dækket med støv.

"Du har nok været ude at arbejde, kan jeg se. Du er blevet varm, min brave Bussy."

"Jeg har redet stærkt, Deres Højhed."

"Pas på dit helbred; du er ikke rigtig stærk endnu. Hvor kommer du fra?"

"Fra omegnen. Er Deres Højhed ellers tilfreds? Var kuren godt besøgt?"

"Ja, udmærket, men der mangler dog endnu en og anden, f. eks. din protegé, baron de Méridor. Selv om han forsømmer mig, kan jeg ikke forsømme ham. Han er temmelig indflydelsesrig her i provinsen. Hertugen af Guise har udnævnt ham til tilsynsførende med ligaen i Angers, og i almindelighed

har hertugen et godt greb på at vælge den rette. Han må komme og gøre mig sin opvartning, og hvis han ikke vil komme til mig, må jeg gøre det indledende skridt og gå til ham."

"Til Méridor?" busede det ud af den lidenskabelige greve, som ikke kunne betvinge den skinsyge glød, der brændte i hans øjne.

"Jo, hvorfor ikke?"

"Nej, De er jo fyrste og kan gøre, hvad De vil."

"Tror du, han har noget imod mig endnu?"

"Det ved jeg sandelig ikke. Hvor skulle jeg vide det fra?"

"Har du ikke hilst på ham?"

"Nej."

"Det kunne jo godt tænkes, at du var truffet sammen med ham, når du plejede underhandlinger med provinsens spidser."

"Det kunne meget vel være sket, hvis ikke jeg selv havde søgt at undgå ham. Jeg var ikke heldig med de løfter, jeg engang gav ham, så jeg har ikke haft travlt med at fremstille mig for ham igen."

"Det gik jo, som han ønskede. Han ville have sin datter gift med greven, og det blev hun."

"Lad os ikke tale mere om *det*," sagde Bussy og vendte hertugen ryggen.

I dette øjeblik blev samtalen afbrudt ved, at en hel del adelsmænd trådte ind i salen og fremstillede sig for hertugen.

François tog imod dem med smilende miner, og Bussy var for en stund overladt ganske til sig selv.

Han sank snart hen i dybe grublerier; hertugens ord havde givet ham mere end nok at tænke på.

Hvad mon der var hertugens oprigtige mening med hensyn til den gamle baron de Méridor? Mon de ord, han havde udtalt, også stemmede overens med hans tanker? Mon han i baronen virkelig ikke skulle se andet end en anset og agtet adelsmand, hvis støtte kunne være af værdi for oprørspartiet? Eller var hertugens politiske planer kun et skalkeskjul, hvormed han søgte at dække over sine lumske bestræbelser for at nærme sig Diana?

Bussy gennemgik med stor nøjagtighed hertugens indviklede forhold: han havde lagt sig ud med sin broder, var bandlyst fra Louvre og stod i spidsen for en farlig oprørsbevægelse i provinsen.

Bussy prøvede at lægge hertugens mere materielle interesser på den ene vægtskål, hans kærlighedsaffærer på den anden, og således konstaterede han hurtig, at François i grunden måtte have alvorligere ting at tænke på end den lunefulde følelse, han havde fattet for Diana.

Ved denne rent logiske slutning lykkedes det Bussy at dæmpe sin uro, og for hertug François blev virkningen af dette den, at vor helt lovede sig selv at tilgive sin herre alle tidligere fejl på betingelse af, at François i fremtiden opgav at efterstræbe Diana.

Efter at Bussy var nået til at indtage et så forsonligt standpunkt, var det, som om han var blevet lettet for en tung byrde. Med ungdommeligt letsind hengav han sig til glæden. Hele natten tilbragte han ved et overdådigt gæstebud, som hertugen gav for adelsmændene og deres fruer, og han gjorde sig ingen samvittighed af at tage imod de fyrige blikke, som mangen en adelsdame kastede på hans ridderlige skikkelse.

Da taflet var hævet, begyndte dansen, og Bussy, som jo kom lige fra hoffet, gjorde sig endnu mere bemærket ved fuldendt høvisk anstand og ved sit fortrolige kendskab til de allernyeste danse.

Når dertil føjes, at vor helt besad mange andre fremtrædende egenskaber af dem, der lettest tænder et kvindehjerte i brand, så forstår man, at han meget hurtigt opnåede at blive genstand for damernes varmeste beundring og for ægtemændenes utilslørede afsky.

Enkelte af de skinsyge adelsmænd tillod sig at betragte Bussy mere nærgående, end han egentlig skøttede om, og denne deres ubehændige opførsel indbragte dem øjeblikkelig en udfordring.

Bussy indbød således i løbet af natten ikke mindre end en tre-fire stykker til en lille måneskinstur i det grønne, men rygtet var ilet forud for manden selv, og alle herrerne betakkede sig for æren af det ikke helt ufarlige følgeskab.

52. Remy rækker på ny sin herre en hjælpende hånd

Ved porten til det hertugelige slot traf Bussy, da han endelig sent på natten brød op fra den muntre fest, en skikkelse, som han mindst ventede at støde på netop i den kant af landet.

"Nej, er det dig, Rémy?" udbrød han med uforstilt glæde ved synet af sin trofaste vens smilende ansigt.

"Ja, min sandten er det mig, nådige herre."

"Og jeg skulle lige til at skrive til dig om at komme."

"Nej da, er det sandt?"

"Ja, vist så."

"Det var dog dejligt."

"Så!"

"Ja, for jeg stod just og rystede og bævede af angst for, at De skulle skænde på mig."

"For hvad?"

"Fordi jeg er kommet hertil uden tilladelse."

"Det var også dristigt af dig, men du har vel gode grunde at forsvare din handlemåde med?"

"Det må De selv dømme om, nådige herre, når De har hørt mig, hvad der tilskyndede mig til denne rejse. Dog trøster det mig, at De allerede på forhånd udtaler tillid til, at jeg har handlet som omstændighederne bød det."

"Det kommer af, Rémy, at jeg endnu aldrig har haft grund til at angre, at jeg gjorde dig til min fortrolige."

"Tak, hr. greve, for de ord!"

"Lad mig så høre, hvorfor du tog til Anjou."

"Det er fortalt i få ord. Jeg hørte, at Hans Højhed havde taget rejsepas fra Louvre, og da jeg vidste, at De opholdt Dem i omegnen af Angers, og da hertugen efter al rimelighed at dømme også ville drage ad den kant til for at søge tilflugt i sin egen provins, så tænkte jeg ved mig selv, at borgerkrigen ikke kunne være fjern, og at der som følge deraf kunne blive huller nok for mig at lappe sammen på min næstes skind, og såsom det nu er en kendsgerning, at jeg elsker min næste som mig selv, så kunne jeg begribeligvis ikke ret længe være i tvivl om, at jeg burde give møde snarest muligt, og derfor kom jeg altså til Anjou."

"Det var vel betænkt, Rémy. Jeg var allerede begyndt at længes efter dig, min ven. Blot det ikke bliver således til sidst, at jeg slet ikke kan undvære dig."

Rémy påhørte med berettiget stolthed sin herres rosende udtalelser, men i stedet for at sige tak eller i det mindste tålmodigt at afvente et mere passende tidspunkt til at bringe andre emner på bane, så busede han lige løs på Bussy med et spørgsmål, der vakte en svag mistanke om, at der også var andet end iveren efter at lappe næstens skind, som havde draget ham til Anjou.

"Hvorledes har Gertrude det?" spurgte han i en tone, som om hele verdens skæbne var afhængig af svaret.

Bussy smilede overbærende.

"Jeg lover dig at spørge til hendes befindende, næste gang jeg taler med Diana," forsikrede han venligt.

"Og jeg skal til gengæld ikke glemme at forhøre mig om, hvorledes den nådige frue behager at befinde sig."

Bussy morede sig hjerteligt over den unge læges forekommende og protegerende velvilje.

"Tak for det, min ven!" sagde han spøgende og trykkede med varme Rémys hånd. "Fortæl mig nu, hvorledes du fik mig opspurgt."

"Det var også noget at spørge om!"

"Måske var det et tåbeligt spørgsmål, men jeg ville dog ikke desto mindre være glad for et fornuftigt svar."

"De kan da nok forstå, at det var ikke så svært at finde Dem. Jeg spurgte bare, hvor hertugens slot lå, og da jeg havde fået det at vide, red jeg lige herop og satte min hest ind i stalden ved siden af Deres, og så stillede jeg mig, som De ser, her og ventede på Dem."

"Jeg har slet ikke bolig på slottet, som du måske tror. Min hest, der står inde i stalden, har jeg foræret hertugen. Han red nemlig livet af sin egen, og da han ikke havde andre, gav jeg ham min."

"Det ligner Dem. Jeg kender Dem på den slags træk; i grunden er det Dem, der burde være fyrste."

"Du skal ikke være så ivrig med at anbringe mig på et højt stade. Jeg selv stiller ikke store fordringer til livet; det vil du sande, når du ser de beskedne forhold, jeg tager til takke med."

Under denne samtale havde de to venner efterhånden tilbagelagt vejen imellem slottet og det uanselige lille hus bag fæstningsvolden, hvor Bussy havde opslået sin bolig.

"Her ser du mit slot," sagde Bussy. "Gør dig det nu bekvemt, så vidt forholdene tillader. Du må skaffe dig et natteleje, hvor du vil, og som du kan."

"Det kommer vi nok ud af; jeg behøver ikke ret megen plads, ved De. I nødstilfælde kan jeg for resten stå op og sove; jeg er da træt nok til det."

De to venner sagde nu godnat til hinanden, og Bussy sov ind med en lykkelig følelse af at være i gode hænder igen, siden Rémy atter var stødt til ham.

Diana på den ene side, Rémy på den anden, det var et par skytsånder, som man forgæves ville lede efter magen til.

Rémy havde ikke fået lagt hovedet til puden i sin improviserede seng, før han sank hen i en dvalelignende døs, som han først vågnede af, da solen den næste dag stod højt på himlen.

Natten forløb i dyb stilhed, rigtignok først efter at hertugen udtrykkelig havde frabedt sig mere salut. Klokkerne var også omsider hørt op med at klemte, da ringerne havde fået tilstrækkelig mange vabler i hænderne.

Bussy stod tidlig op morgenen efter ballet og gik straks op på slottet, efter at have givet ordre til, at Rémy, når han engang vågnede, skulle støde til ham deroppe.

Bussy stod tidlig op, siger vi, i den hensigt at overvære Hans Højheds første morgengnavne gaben for derved om muligt at danne sig et indtryk af fyrstens tanker igennem de i reglen udtryksfulde gebærder, overgangen fra søvn til bevidst liv ofte ledsages af.

Hertugen vågnede, men man skulle tro, at han – lige som sin broder – sov med maske på.

Bussy havde i hvert fald ikke det ringeste udbytte af sin årle morgenvisit; opvågningens akt var med andre ord ganske intetsigende.

Mens hertugen endnu lå og sov, benyttede Bussy tiden til at foretage en stiltiende opremsning af alle de arbejder, som stod for døren, og som det var ham om at gøre at udfylde hertugens tid med.

Først måtte man naturligvis foretage en tur omkring byen for at se befæstningsforholdene grundigt efter.

Derefter måtte der holdes revue over den samlede borgervæbning, og dens udrustning trængte vel også til nærmere eftersyn.

Arsenalet skulle inspiceres, og beholdningerne af våben, ammunition og alle andre krigsfornødenheder skulle gøres fuldstændige.

Endvidere måtte man drøfte mulighederne for at pålægge hertugens trofaste undersåtter blot en lille ekstraskat til at dække udgifterne til krigsførelsen. Det kunne vel nok lade sig gøre, forudsat at skatterne ikke i forvejen var uforholdsmæssigt tyngende.

Så var der hele hertugens brevveksling.

Denne sidste turde Bussy imidlertid ikke stille for store forventninger til; han vidste nemlig på forhånd, at François var ganske overordentlig forsigtig med, hvad han skrev, navnlig i disse bevægede tider. Et ord er flygtigt, så længe det ikke står prentet på papiret.

Da Bussy ikke var i stand til at finde flere beskæftigelser for hertugen i de nærmeste dage, var netop det øjeblik kommet, da François efter hans beregning skulle afsløre sin sjæls inderste tanker.

Hertugen slog øjnene op, Bussy så og så, men der var intet at se. François strakte sig ganske som et almindeligt menneske, og

da han var blevet helt vågen, udbrød han, som enhver anden vel også ville have gjort:

"Du dér, allerede!"

"Ja, Deres kongelige højhed. Jeg har slet ikke kunnet sove i nat, således har tanken om alt, hvad vi får at gøre, rumsteret i mit trætte hoved. Hvad skal vi ellers tage os til i morgenstunden, Deres Højhed? Kunne vi ikke jage lidt? ... Jage," tilføjede Bussy ved sig selv, "den beskæftigelse har jeg rent glemt at regne med; den vil sikkert også sluge en del tid."

"Hvad behager?" spurgte François forbavset og rejste sig op i sengen.

"Jeg mener, om vi ikke skulle gå på jagt," forklarede Bussy, "som troede, at hertugen ikke havde hørt, hvad han sagde."

"Nej, ved du nu hvad!" sagde François og sprang ud af sengen. "Du har jo lige fortalt mig, at du ikke har fået blund i dine øjne i nat, fordi du skulle tænke over, hvad der tjener til mit bedste."

"Jamen, det er virkelig sandt," forsikrede Bussy troskyldigt.

"Det kan gerne være, men så er det i alt fald et kummerligt resultat af din nattevågen og omhyggelige overvejelse, at du nu møder med et forslag om at gå på jagt."

"Det kunne også tydes som bevis på, at vore sager står så udmærket, at vi kan tage os livet ganske let. Jeg vil dog ikke påstå, at det ser så lyst ud for os; tværtimod vil der blive meget at kæmpe imod, men netop derfor var det måske ikke så dumt at styrke sindet ved en lille jagt i morgentimernes forfriskende kølighed."

"Du siger noget!"

"Det er sandt, vi har jo ingen hunde, kommer jeg til at tænke på."

"Og ingen hofjægermester," tilføjede François.

"Jagten ville kun more mig så meget mere, hvis vi for en gangs skyld kunne være fri for ham. Jeg for min part skal forhåbentlig blive et helt andet menneske, før det kunne tænkes, at jeg skulle savne monsieur de Monsoreau."

"Jamen jeg er ikke dig; *jeg* savner ham," sagde hertugen med et mærkværdigt eftertryk, som Bussy lagde mærke til.

"Jeg forstår den rolle, som dette menneske spiller for Deres Højhed. Det forundrer mig, at en mand som hofjægermesteren kan være en fyrste til tjeneste, endsige til behag."

François smilede.

"Godt," tænkte Bussy, "*det* smil kender jeg. Det betyder, om jeg ikke tager fejl, at hertugens venskab for Monsoreau slet ikke er så hedt. Jeg skulle snarere tro, at min høje herre ville se samme Monsoreau hængt i Frankrigs allerhøjeste galge."

"Du er altså meget forbitret på ham?" spurgte François.

"På Monsoreau?"

"Ja."

"Hvorfor skulle jeg have noget videre imod ham?"

"Fordi han er *min* ven."

"Af den grund ville jeg snarere beklage ham."

"Hvad mener du med det!"

"Jo højere de hæver monsieur de Monsoreau, jo dybere må han falde, når De engang styrter ham."

"Passiar, min ven! Du er for resten i godt humør, kan jeg mærke."

"Jeg?"

"Ja, det er kun, når du er rigtig vel til mode, at du opvarter med den slags uforskammetheder. Det er mig i øvrigt ganske ligegyldigt, hvad du mener. Jeg gentager, hvad jeg før har sagt, at Monsoreau kunne have været os til stor nytte på denne egn."

"Og hvorfor?"

"Fordi han har flere godser her omkring."

"Han?"

"Han eller hans kone; det bliver det samme."

Bussy bed sig harmfuld i læben, da han mærkede, hvorledes hertugen atter forsøgte at føre samtalen ind i den gænge, som han i den senere tid temmelig ofte tyede tilbage til. Den foregående dag var de jo så at sige blevet enige om at holde sig fra det tema.

"Nå det tror De?" sagde han, blot for at sige noget.

"Ja, det er aldeles vist," forsikrede François. "Méridor ligger godt halvanden mil fra Angers. Det må du da ellers nok vide; det var jo dig, som førte den gamle baron til mig."

Bussy fik færten af, at François ville søge at komme under vejr med et eller andet. Han besluttede at være på sin post og ikke lade sig overliste.

"Ja, sandt nok," sagde han, "jeg førte ham ganske vist til Deres Højhed, men det var næsten nødtvungent. Han hagede sig bogstavelig talt så fast til mig, at jeg ikke kunne ryste ham af; så havde jeg jo ingen anden udvej end at føje ham for at få fred for hans plageri ... For resten gavnede det ham ikke stort, at han gav sig under min beskyttelse."

"Jeg får en idé," udbrød hertugen.

"Så for pokker," sagde Bussy, som aldrig var rigtig glad, når François fik ideer.

"Du skulle ikke være så rask til at bande, før du har noget at bande over."

"Det er en gammel vane, som er gået mig i blodet, Deres Højhed; De har før haft ideer, som jeg har måttet betale dyrt."

"Jamen, hvis jeg nu ville give dig oprejsning for tidligere tort?"

"Så ville jeg være Deres Højhed inderlig taknemmelig, men jeg må tilstå, at jeg nødes til at forholde mig tvivlende, indtil jeg får troen i hænde."

"Monsoreau sejrede over dig i første omgang, ikke sandt, Bussy?"

"Jo, det er kun alt for sandt," bekræftede den unge adelsmand, mens en smertelig trækning fo'r hen over hans stolte pande.

"Men nu, Bussy, nu kommer turen til *dig* at triumfere, siger jeg."

"Hvorledes har Deres Højhed tænkt at virkeliggøre det?"

"Det er ganske simpelt. Du kender mig jo, Bussy?"

"Ja, desværre, Deres Højhed!"

Man skulle synes, at den fornærmelse, der lå i Bussys sidste ord til hertugen, var så grov, at François måtte blive rasende fortørnet over den, men det skete aldeles ikke. Bevidstheden om en i høj grad plettet fortid var så udviklet hos François, at han med sindsro kunne tage enhver fornærmelse på sin kappe som velfortjent.

"Tror du mig i stand til at lade en mig tilføjet forhånelse ustraffet?" spurgte hertugen, uden dog dermed at hentyde til den, Bussy havde udslynget imod ham.

"Det kommer an på ..."

Bussy betænkte sig på at fortsætte. Han kunne se på hertugens sammenbidte læber, at han var lige ved at gå over stregen. François så på ham med sit mest ondskabsfulde smil og rystede på hovedet, som om han ville sige: "Jeg hører godt alle dine spydigheder, men vent du kun; min tid kommer også nok."

"Hvis Deres Højhed ville udtrykke sig lidt tydeligere," sagde Bussy og gjorde forsigtigt et tilbagetog, "så kunne jeg måske lettere besvare Deres Højheds spørgsmål."

"Hofjægermesteren har frarøvet mig en ung pige, som jeg elskede, og har giftet sig med hende; nu agter jeg til gengæld at stjæle hans kone fra ham og tage hende til elskerinde."

Bussy bestræbte sig forgæves for at smile, men harmen kogte i ham i den grad, at smilet trods alle hans anstrengelser kom til at ligne en smertelig trækning.

"Stjæle monsieur de Monsoreaus kone!" stammede han.

"Jeg kan ikke tro andet end, at det må være den nemmeste sag af verden," fortsatte hertug François. "Grevinden bor herude på baron de Méridors slot, og hun hader jo sin mand, efter hvad du selv har fortalt mig, så det er da ikke mere end tilladeligt indbildsk af mig at tro, at hun vil foretrække mig for Monsoreau, navnlig når jeg lover hende, at ... lover hende det, som jeg har i sinde at love."

"Hvad er det da, Deres Højhed?"

"Det er ganske simpelt: at skille hende af med manden," svarede François og grinede djævelsk.

"Men Gud! Hvorfor i alverden har Deres Højhed dog ikke gjort det for mange tider siden?" skulle Bussy lige til at udbryde, men han betvang sig og nøjedes med at sige:

"Nå, Deres Højhed vil måske selv besørge det nydelige stykke arbejde?"

"Det vil tiden vise. Til at begynde med vil jeg foreløbig aflægge en visit på Méridor."

"Og det vil De vove?"

"Hvorfor ikke?"

"De vil træde frem for den gamle baron, som De har holdt så syndigt for nar, skønt De havde lovet mig ..."

Her holdt Bussy inde. Han måtte have tid til at komme til kræfter igen, efter at han næsten havde været en afmagt nær ved at høre om hertugens forskellige planer og ved at få et indblik i den bundløse fordærvelse, som i første række kendetegnede hans herre. Det forekom den højsindede, unge adelsmand aldeles ubegribeligt, at et menneske, en fyrste tilmed, kunne rumme så megen frækhed og falskhed. Bussy skulle blot have vidst, at han i tidens løb ville få endnu mere slående beviser på, at François var den mest underfundige djævel, som Jorden nogen sinde har båret. Han havde da måske unddraget sig tjenesteforholdet til denne fyrste, der ikke kendte til ære og samvittighed, men for hvem lav attrå og smudsigt begær var drivfjederen til alle handlinger. Hvem ved, om så ikke retfærdigheden noget snarere var sket fyldest?

"Jeg har en udmærket undskyldning over for ham," erklærede François.

"Hvor pokker vil De få den fra, Deres Højhed?" spurgte Bussy skeptisk.

"Det går nemt nok. Jeg fortæller ham blot, at jeg trods den ærligste vilje ikke har set mig i stand til at opløse ægteskabet, fordi hofjægermesteren (som vidste, at Méridor indtog en

ledende stilling inden for ligaen, og at jeg stod i spidsen for den) havde truet med at sælge os begge til kongen."

"Det er altså lutter opspind, kan jeg forstå?"

"Å, det mener jeg nu ikke. Det er naturligvis ikke den rene sandhed, men det er da heller ikke den bare løgn, ved jeg. Og så må du huske på, at jeg jo næsten er nødt til at bilde ham den historie ind."

"Ja, så forstår jeg det bedre."

"Forstår du det?" spurgte hertugen, som ganske misforstod Bussys bemærkning.

"Ja, nu er jeg med," forsikrede vor helt.

"Altså, det gælder blot om at få ham til at tro, at jeg ved hans datters giftermål har frelst hans eget liv, som var udsat for alvorlig fare."

"Udmærket, Deres Højhed!"

"Ja, ikke sandt? ... Gør mig den tjeneste at se, hvorledes vejret er, Bussy."

"Hvorfor dog?"

"Jeg bad dig om at se, hvorledes vejret er; behøver det nogen nærmere begrundelse?"

"Nå, nu ser jeg."

"Hvorledes er det så?"

"Ja, Deres Højhed, efter mine begreber må det siges at være dejligt vejr."

"Så lad vore heste føre frem, og lad os tage en tur ud at hilse på gamle Méridor."

"Nu, straks, Deres Højhed?"

"Ja. Hvorfor tøve?"

Bussy vidste hverken ud eller ind. Han ville for enhver pris forhindre François i at mødes med Diana, men nu så det jo ud, som om et sammentræf var uundgåeligt.

Bussy søgte at forhale tiden ved intetsigende spørgsmål og indvendinger blot for midlertidigt at finde en udvej til at forpurre besøget på Méridor, men i øjeblikket var han rigtignok ganske ude af stand til at finde på råd. Der var ikke andet at gøre end at adlyde hertugens befaling. Bussy gik for at give staldmesteren de nødvendige ordrer, men på vejen faldt der ham noget ind. Han vendte tilbage til hertugens kabinet, hvor François modtog ham med dette udbrud:

"Hvad nu?"

"Tilgiv, Deres Højhed, men hvor mange heste befaler Deres Højhed?"

"Å, en fire-fem stykker, som du vil."

"Ja, hvis jeg måtte råde, ville jeg da sige mindst hundrede, Deres Højhed, men ..."

"Hundrede!" udbrød François og slog hænderne sammen i den største overraskelse.

"Ja, hvis vi var et hundrede stykker, kunne man vel nok gøre regning på omtrent en femogtyve i tilfælde af, at vi skulle blive angrebet."

Hertugen fo'r sammen ved denne truende tale.

"Angrebet?" udbrød han.

Bussy havde åbenbart ramt på et ømt punkt. François var ikke kriger og undgik helst alvorlige skærmydsler.

Det var kun drevet af den yderste fortvivlelse, at hertugen i enkelte øjeblikke kunne udfolde noget, der tog sig ud som mod.

Bussy besluttede sig til at forfølge den vundne sejr.

"Jeg har hørt sige," fortalte han, "at der skal være mange store skove i disse egne af Frankrig, og det hører ingenlunde til sjældenhederne, at der forefalder mord og andre voldsomme ugerninger. Det kunne hænde os såvel som enhver anden, og der er endda endnu større sandsynlighed for, at netop vi kunne falde i baghold."

"Tror du virkelig?" spurgte François betænkelig.

"De ved, Deres Højhed, at det sande mod ikke lader hånt om forsigtighed. Det ligger ikke til mig at være fej, men jeg står jo på en måde inde for Deres Højheds liv, og et sådant ansvar skal nok lære selv et brushoved at tage sig i agt."

François faldt i dybe tanker.

"Så siger jeg hundrede og halvtreds, ikke sandt?"

Bussy lod, som om han opfattede hertugens tavshed som et bifaldende svar. Han gjorde atter mine til at forlade gemakket, men inden han var nået ud ad døren, kaldte François ham tilbage.

"Hør lidt, Bussy!!"

"Deres Højhed befaler?"

"Jeg befaler intet, Bussy. Jeg ønsker kun at rådføre mig med dig i al fortrolighed."

"Til tjeneste, Deres Højhed!"

"Skån mig for alle formaliteter, Bussy. Jeg beder dig, sig mig uden omsvøb, om du tror, vi er i sikkerhed her i Angers."

"Sikre er vi ikke, før vi har truffet de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger. Byens befæstning er nemlig i sig selv ikke stort bevendt, men når den bliver godt forsvaret ..."

"Ja, tak skal du have! Godt forsvaret! Men hvis den nu bliver dårligt forsvaret? ..."

Bussy trak på skuldrene.

"Hvor tapper du selv end er," fortsatte François, "tæller du dog kun for en ... i det mindste kan du da ikke være mere end ét sted ad gangen."

"Jeg kender ikke så nøje mine evner i den retning, men vi tør vel ikke bygge på, at de i nogen henseende er ud over det almindelige."

"Spøg til side, Bussy!"

"Deres Højhed har at befale. Jeg lyder."

"Jeg skal sige dig, hvad jeg tænker på, Bussy. Når byen ikke er fuldstændig sikker, og det kan den jo ikke være, siden du tvivler om dens uindtagelighed ..."

"Det var ikke ordet "tvivle", jeg brugte."

"Det gør intet til sagen, Bussy; meningen var i hvert fald den, at Angers må befæstes yderligere for at kunne modstå en storm. Det bliver altså min vigtigste opgave at sørge for det."

"Talt som en vismand, Deres Højhed."

"Foreløbig vil jeg underkaste slottet et grundigt eftersyn og se til, at forskansningerne bliver udbedret, hvor det tiltrænges."

"De har ret, Deres Højhed. Vi må først og fremmest sørge for, at voldene bliver sat i ordentlig stand."

Bussy snakkede hertugen lige efter munden. Det faldt ham så svært at hykle, og forsigtighed i videre udstrækning var ham ganske uvant. Derfor var han ikke dristig ved selv at stille forslag.

"Og så har jeg en anden plan," fortsatte François.

"Deres Højhed er åbenbart rig på gode ideer i dag."

"Jeg vil lade familien på Méridor komme til mig."

"Det er vidunderligt, så klart og skarpt Deres Højhed tænker i dag ... Skal vi så tage fat på at se slottet efter?"

Hertugen kaldte på sine folk, og Bussy benyttede lejligheden til at gøre sig usynlig.

Han traf Rémy, der langt om længe havde fået sovet ud, og det var netop også ham, han søgte.

De to venner fulgtes ad ind i hertugens gemak, hvor Bussy satte sig og skrev et par ord. Derefter gik de ned i et af slottets drivhuse og plukkede en yndig buket roser, som Bussy ordnede og bandt sammen med megen smag. Da han så havde viklet brevet om stilkene og fastgjort det med et fint silkebånd, gik han med Rémy ned i stalden, sadlede Roland og bad derpå den unge læge om at svinge sig i sadlen.

Rémy forstod godt, hvad meningen var, men for yderligere sikkerheds skyld instruerede Bussy ham til de mindste enkeltheder om, hvad der var at iagttage.

Da de var kommet et stykke uden for byen, ledte Bussy hesten ind på en bestemt sti og gav derefter Rémy buketten og brevet og en sidste besked:

"Lad Roland gå efter dens eget hoved. Denne sti fører ind igennem en skov. I skoven ligger en park med en mur omkring; Roland vil søge hen til det sted, hvor den plejer at stå bundet, og når den standser, skal du blot kaste brevet og buketten ind over muren."

Vore læsere, som med så levende interesse følger de elskendes skæbne, har et rimeligt krav på at få at vide, hvad det omtalte brevskab indeholdt:

Der stod kun disse få ord:

"Den, som man venter, kommer ikke, fordi den, man ikke ventede, er kommet. Faren er ikke forbi, for han elsker endnu. Lad hjertet læse imellem linjerne, hvad jeg ikke formår at skrive."

Bussy slap tøjlen, og Roland fo'r af sted i flyvende galop ad Méridor til.

Længe stod vor helt og så efter vennen, som skulle bringe den elskede bud, men pligten kaldte ham snart tilbage til hertugens slot, hvor han traf François fuldt påklædt.

Rémy fløj imidlertid hen ad vejen, forbi marker og skove, forbi rislende bække og grønklædte høje, og den letfodede Roland standsede ikke, før den havde nået det sted uden for parken, hvor den plejede at holde rast, mens Bussy dvælede hos sin elskede. Stedet var let at kende, fordi muren, som i forvejen var noget skrøbelig, var blevet hårdt medtaget af det livlige rykind, den i de sidste dage havde været genstand for.

Der holdt Rémy nu stille, og efter at have forvisset sig om, at brevet var solidt fastgjort ved buketten, hævede han sig op i stigbøjlen, rømmede sig højt og kastede derpå buketten over muren.

Et lille skrig, som lød ud til ham fra parken, overbeviste ham om, at brevskabet var faldet i de rette hænder.

Rémy glædede sig på sin herres vegne over, at hans mission var lykkedes, og da han ikke havde fået nogen besked om at afvente svar, beredte han sig let i sind til at vende tilbage til slottet.

Men hjemturen, som han dog ikke havde næret den mindste bekymring for, tegnede til at skulle forvolde ham langt mere

vanskelighed end udførelsen af selve det hverv, der var ham betroet.

Det var Roland, der nu åbenbarede en mindre elskværdig side af sin karakter, hvorved den gav anledning til en af disse ubehagelige scener, som kunne tyde på, at forholdet imellem dyr og mennesker er knapt så venskabeligt, som det i betragtning af det nære slægtskab, der består imellem dem, burde være.

Rémy søgte ved en blid berøring af tøjlen at få Roland til at dreje hovedet i den retning, den var kommet fra, men til den intet anende læges udelte forbavselse mødte Roland denne høfligt fremsatte opfordring med den skarpeste protest. Den var nu engang kommet i vane med at hvile sig ud i timevis på denne skyggefulde plet, og den agtede ikke at lade sine hævdvundne rettigheder beskære af den første den bedste.

Rémy tog sagen, som den alene kunne tages. Hvor gode ord ikke hjalp, måtte krabasken til. Ved en flittig anvendelse af den og sporerne lykkedes det omsider at bringe Roland til fornuft, og aldrig så snart havde den fået øjnene op for sin soleklare uret, før den atter var den gode, gamle, fremkommelige Roland.

På en lille halv time tilbagelagde den hjemturen til byen og stod snart efter på sin sædvanlige plads i hertugens stald, der jo var blevet dens nye hjem, og hvor den allerede havde fundet sig udmærket til rette.

Rémy, som ikke var blind for, at den øjensynlig var sønderknust af anger over sin upassende opførsel ude i skoven, skænkede den af et fuldt hjerte sin tilgivelse og erstattede den

den lidte skuffelse med et rigeligt kvantum af hertugens hø og havre.

Bussy havde imidlertid haft travlt med at se slottet efter i sømmene sammen med François.

Rémy traf ham i færd med at inspicere en underjordisk gang, der førte ned til en hemmelig udfaldsport.

"Nå, hvordan gik det?" spurgte Bussy sit trofaste sendebud. "Hvad så du? Hørte du noget?"

"Jeg så en mur og hørte et skrig," svarede Rémy med spartansk ordknaphed.

Da det så ud til, at dette svar ikke helt tilfredsstillede den utålmodige elsker, tilføjede han:

"Og for resten er alt besørget så godt, som hvis De selv havde været derude." Og med denne beroligende forklaring overlod han atter sin herre til den afbrudte undersøgelse.

53. Falsk alarm

Bussy forstod at beskæftige hertugen således med krigsforberedelser, at der i to dage ikke en eneste gang blev tid til blot at tænke på at aflægge visit på Méridor, så lidt som til at modtage besøg derfra.

François talte dog stadig om at tage derud.

Men lige så snart han berørte de strenge, fik Bussy straks dobbelt travlt. Han var utrættelig i at undersøge bøsserne, udruste hestene, prøve kanonerne og mønstre soldaterne, som om det gjaldt om at erobre en femtedel af Jorden.

Da Rémy bemærkede sin herres umådelige iver, blev også han grebet af en voldsom virketrang. Han så sine instrumenter efter flere gange om dagen samt tilberedte salver og lavede lærredsbind i sådanne mængder, at han magelig kunne have forbundet halvdelen af menneskeslægten.

Hertugen, der heller ikke lå på den lade side, blev for hver dag mere og mere betænkelig ved at se alle disse omfattende forberedelser, der jo mindst tydede på en forestående verdenskrig, og han opgav derfor indtil videre sin påtænkte visit. Bussy slog sig følgelig til ro, men holdt dog ikke op med at have travlt.

Der er sikkert ikke en blandt vore læsere, som ikke har tænkt sig, at Bussy alligevel – trods sin umådelige travlhed – engang imellem så sit snit til at knibe ud. De alleryderste fæstningsværker måtte naturligvis også ses efter, og når Roland skulle bære ham så langt, var det jo ret nærliggende at tage det sidste lille stykke vej med. Så gik det i flyvende fart over stok og

sten, og Roland, som selv havde en følelse af, at hvert minut var kostbart, behøvede ingen opmuntringer for at gøre sit bedste.

Når de havde nået det kendte sted, sprang Bussy straks af sadlen og klatrede med en kats behændighed over den gamle, skøre mur, som for hver dag blev lavere og lavere dér, hvor overgangen gik for sig, således at der til sidst var en hel breche.

Roland passede fuldstændig sig selv både på ud- og hjemturen og mens besøget hos Diana stod på. Bussy havde alt for meget at tænke på, til at han kunne skænke sin hest nogen opmærksomhed. Når han red ud, dvælede han i erindringen om den foregående dag; red han hjem, var hovedet fuldt af samme dags oplevelser, og når han var derude, var både hoved og hjerte så overfyldt af Diana, at der absolut ikke eksisterede noget som helst andet foruden hende.

"Se, det var nu to dage, vi vandt," tænkte han ved sig selv. "Det skulle gå sært til, om ikke en eller anden lykkelig hændelse kom mig til hjælp, forinden forløbet af de to næste."

Bussy regnede ikke forgæves på den lunefulde skæbnegudindes bistand.

Hen imod aften på den tredje dag, bedst som man var i færd med at føre en stor sending levnedsmidler ind i byen, hørte man et farligt rabalder ved en af byportene.

Hertug François stod just og sled i det grove brød, som var tiltænkt byens forsvarere, og for at styrke sin popularitet dristede han sig endog til at smage på en salt sild. Den måtte jo være ypperlig, når Hans Højheds sarte tænder ikke tog skade af at bide i den. Da François hørte spektaklet, slap han imidlertid forskrækket den af skæbnen begunstigede sild og forhørte sig

om, hvad den støj skulle betyde, men der var ingen, der kunne give ham svar.

Man kunne se, at der herskede voldsomt røre i den klynge af borgersoldater, som havde samlet sig henne ved porten; der vankede drøje knubs til nogen, mens andre gik fri, men hvad det i grunden var, der foregik, kunne ingen med bestemthed sige.

Snart fik man dog en forklaring.

En mand på en skumdækket, hvid hest var kommet sprængende og havde forlangt at blive indladt ved Pariserporten.

Nu havde Bussy, fordi han jo netop gik ud på at gøre hertugen bange, ladet sig udnævne til kommanderende general i Anjou. I denne egenskab førte han øverste befaling over hele provinsens samlede krigsstyrke og over alle de befæstede byer og slotte, som hertug François havde herredømmet over. Navnlig i Angers havde Bussy indført en temmelig streng krigstugt, og byen var ligefrem erklæret i belejringstilstand. Ingen kunne således komme ind og ud igennem portene uden at opgive et bestemt løsen eller fremvise et legitimationsbevis af en eller anden art.

Ved denne foranstaltning opnåede Bussy for det første, at hertugen ikke kunne sende noget bud til Diana, uden at det kom til hans kundskab, for det andet, at Diana på sin side heller ikke kunne komme ind i Angers, uden at han ligeledes måtte få *det* at vide.

Det kan måske synes noget overdrevent med alle disse omstændigheder, men man må huske på, at Bussy kendte sin

herre til bunds, og at han elskede Diana. Kærlighed undskylder meget.

Rytteren på den hvide hest var altså – for at vende tilbage til vor fortælling – kommet ridende i rasende fart og havde forsøgt på uden videre at sætte forbi portvagten.

Det gik imidlertid ikke. Han måtte finde sig i at stoppe. Skildvagten havde sin instruks at gå efter, og i følge den havde han fældet sin hellebard og affordret rytteren løsenet. Den fremmede kunne intet løsen opgive og var derfor blevet forment adgang til byen. Da han ikke desto mindre søgte at bryde igennem med magt, havde skildvagten ikke betænkt sig på at råbe:

"Til våben!"

Hele vagtholdet var ilet til og havde krævet en forklaring.

"Jeg er Antraguet," havde rytteren sagt, "og jeg vil tale med hertugen af Anjou."

"Vi kender ingen Antraguet," svarede vagtkommandøren, "men Deres ønske om at få Hans Højhed i tale skal alligevel blive opfyldt; jeg agter nemlig at lade Dem føre for hertugen som arrestant."

"Jeg? Arrestant? Nej, nu har jeg aldrig i mine levedage kendt mage til frækhed! Du er mig lovlig morsom, min gode! Arrestere Charles de Balzac d'Entragues, baron af Cuneo, greve til Graville!"

"Det bliver, som jeg siger," erklærede den behjertede borgermand i en brøsig tone.

Til forklaring på en så vidunderlig frygtløs optræden tjener, at vagtens høvedsmand havde tyve tapre soldater i ryggen og

kun én modstander, som foreløbig ikke havde præsteret noget bevis på usædvanlig styrke og mod.

"Nej, stop nu lidt, kære venner," sagde Antraguet. "I kender nok ikke pariserne endnu, kan jeg mærke, men nu skal jeg give jer en prøve på, hvad det er for folk."

"Lad os arrestere ham og føre ham for hertugen," skreg de opbragte borgersoldater i munden på hinanden.

De vidste alle sammen så udmærket godt, hvad der skulle gøres, men der var ikke en iblandt dem, som havde lyst til at gøre det første skridt. Den vej, de gode folk fra Anjou skulle betræde, måtte være grundigt undersøgt i forvejen, så at man havde vished for, at den ikke førte over skjulte afgrunde og tildækkede kløfter.

"Tag det med ro, godtfolk," formanede Antraguet, "jeg skal selv have fornøjelsen at stille mig til hertugens rådighed."

Soldaterne så på hinanden. De forstod ikke rigtigt det sprog. Gjorde han nar ad dem, eller var det sandt, at han kom i lovligt ærinde? Den sag måtte klares. Hvis han kun var en spottefugl, som drev gæk med dem, skulle han tugtes, men hvis han var en ærlig mand, var der jo ingen mening i at stille sig så afvisende overfor ham. Ved lidt imødekommenhed fra begge sider kunne man måske også undgå voldsomheder; ingen af parterne var tjent med at komme noget til.

"Hvad er det, han siger?" spurgte soldaterne hinanden.

Antraguet bemærkede den rådvildhed, som herskede iblandt dem, men i stedet for at benytte sig af stemningen til at opnå fred, besluttede han tværtimod at sætte en trumf på for derved at gøre en hurtig ende på sagen.

"Jeg siger," udbrød han, "at min hest har ikke løbet mere end en fem-seks mil i dag, så den har kræfter nok til at ride en hel hob over ende. Af vejen! eller jeg lader jer min sjæl og salighed trampe sønder og sammen og mejer jer ned for fode!"

Den tale forstod de, men de tænkte sig ikke muligheden af, at den fremmede rytter ville gøre alvor af sin trussel. Én mand mod en skare!

Antraguet derimod havde ikke i sinde at blive ved at forhandle med de stædige borgermænd. Han drog sin kårde og banede sig ved et behændigt ridt vej forbi de mest truende hellebarder. Den frihed, han derved opnåede, varede imidlertid kortere end et sekund. Soldaterne begreb nu, at de havde at gøre med en tapper mand, og de lod sig ikke mere nøje med at se til. Vel overfaldt de ham ikke med fældede lanser, men med skaftet overdængede de ham med en regn af drøje slag, som han forsøgte at afbøde på alle mulige måder.

Hele situationen forekom Antraguet umådelig morsom, og han lo bestandig af fuld hals, alt mens han ved dristige og snilde manøvrer med hesten søgte at dække sig selv efter bedste evne.

"Det var jo en nydelig entré," tænkte han; "det er raske og flinke folk, borgerne her i Anjou, venlige og gæstmilde. Det er virkelig en morsom by. Jeg har i det mindste aldrig oplevet noget så grinagtigt i Paris. Der kan man se, man skal aldrig dømme om ting, man ikke har forstand på. Jeg korsede mig straks, da jeg hørte, at hertugen var taget til Angers. Pokker skulle forputte sig i sådan et kedeligt hul af en bondeby, tænkte jeg, men nu kan jeg rigtignok bedre forstå hans smag. Folkene hernede er jo min sandten meget mere med, end vi derinde i

hovedstaden. Hvor jeg glæder mig over, at min herres vrange skæbne har ført både ham og mig herned."

Kampen varede ved under stigende forbitrelse fra borgernes side. De trængte frem fra alle kanter, og når en og anden af dem blev alt for nærgående, var Antraguet nødt til at give ham en alvorligere påmindelse om at holde sig på tilbørlig afstand. Han benyttede kun den flade klinge, men sparede til gengæld ikke sine armkræfter, så det kunne jo hænde, at de, han ramte, styrtede bevidstløse om.

Når sådant skete, optændte det endnu mere borgernes flammende raseri mod den dristige rytter. I blind iver fægtede de vildt omkring i luften og ramte lige så ofte ven som fjende. Den slags kedelige fejltagelser affødte talrige private fejder, som i høj grad svækkede angrebets styrke.

Antraguet var dem hele tiden for hurtig, og under spydige tilråb og rappe sværdhug fortsatte han sit ridt.

Men han kom kun langsomt frem, og skaren omkring ham voksede uophørligt. Samtidig mærkede han, at hans arme efterhånden begyndte at trættes af den uafbrudte fægten, og han prøvede da at berolige de ophidsede gemytter ved velvillig tale.

"Så, nu kan det være godt," sagde han. "I har vist, at I er tapre som løver, og det vidnesbyrd skal jeg med glæde aflægge over alt, hvor jeg kommer hen i Frankrig. Jeg har i grunden ikke andre bemærkninger at gøre, end at I er noget uøvede i våbenbrug. Men det forringer ikke modet, at I ikke kender til at lade en bøsse eller håndtere en lanse. Det var oprindelig min hensigt at trænge lige ind i byen, men da anede jeg ganske vist ikke, at den forsvaredes af en så tapper hær. Jeg vender nu om

med uforrettet sag. Farvel! Lev vel! Hils hertugen fra mig og sig til ham, at jeg var kommet fra Paris ene og alene for at besøge ham."

Mens han holdt denne tale, havde høvedsmanden endelig fået sat ild til sin lunte, men i det øjeblik, da han lagde kolben til skulderen for at affyre den, red Antraguet hen til ham og gav sig til at bearbejde hans fingre således med en tynd stok, at den arme kriger måtte give slip på våbnet. Hylende højt af smerte fo'r han omkring som stukket af en bremse, hoppende skiftevis på højre og venstre fod.

Antraguet ville efter den vellykkede udførelse af denne sidste bedrift ride bort igen, men folkets forbitrelse var nu steget til et toppunkt, og det var ham aldeles umuligt at bane sig vej gennem det oprørte menneskehav.

"Slå ham ihjel! Riv ham af hesten!" skreg de. "Lad ham ikke slippe bort! Han skal dø!"

"Nå," sagde Antraguet med uforstyrrelig sindsro, "I ved nok ikke rigtig, hvad I vil. Før måtte jeg ikke komme ind, nu vil I ikke lade mig komme ud. Gør plads, for Djævlen! Nu tager jeg fat på en anden måde, siger jeg jer; når den flade klinge ikke batter, må jeg bruge skarpen. Vil I så lade mig komme frem?"

"Nej! Nej! Han bliver træt nu! På ham! Slå ham ihjel! Lad ham ikke komme ud!"

"Det skal altså være alvor?" spurgte Antraguet, som betænkte sig på at gå angrebsvis til værks.

"Ja, det skal du få at mærke," lovede en hidsig borgermand.

"Pas på fingrene da; nu hugger jeg løs."

Alle trusler frugtede intet, og Antraguet skulle lige til at bruge sit sværd med fynd, da en anden rytter kom til syne i det

fjerne. I skarpt trav kom også han ridende, satte lige ind gennem porten, som under den almindelige forvirring var aldeles ubevogtet, og styrede løs på den kæmpende skare.

"Antraguet!" råbte han, "Antraguet dog! Hvad pokker bestiller du i den tumult?"

"Livarot!" udbrød Antraguet. "Bravo, kammerat, du kommer lige til pas! Til hjælp! Til hjælp, i alle guders navn!"

"Jeg tænkte nok, jeg skulle indhente dig. I fire timer har jeg kunnet forfølge dit spor, og fra det øjeblik af har jeg redet, som om jeg havde stjålet både hest og seletøj. Men hvad er det dog for en kattepine, du sidder i? Du bliver jo min salighed maset, tror jeg."

"Ja, det er vore gode venner i Anjou, som hverken vil lade mig komme frem eller tilbage. Jeg sidder som i en skruestik. Du må hjælpe mig med at komme løs."

Livarot tøvede ikke med at opfylde sin betrængte staldbroders bøn, men han greb sagen ganske anderledes an, end Antraguet havde gjort. Han lettede høfligt på sin hat og sagde med indsmigrende blidhed:

"Hør, godtfolk, vær så venlige at gå lidt til side, så at vi kan komme forbi."

Denne forekommende høflighed ville utvivlsomt have gjort sin virkning straks til at begynde med, men nu var sindene kommet således i oprør, at den kun gjorde ondt værre. Nu blev den opfattet som tegn på forsagthed, hvad der kun opildnede modstandernes raseri; andre udlagde den som hån.

"Ned med dem!" skreg de første.

"Hør, de gør nar!" brølede de sidste.

"Nå, er det sådan fat med dem her i Angers?" udbrød Livarot og tog atter sin hat på. "De skal altså have det på en helt anden måde end andre folk, kan jeg forstå. Ja, når bare jeg ved det," sagde han og drog sit sværd.

"Du ser jo nok, hvorledes det hænger sammen?" bemærkede Antraguet. "Det er kun kedeligt, de er så mange."

"Nå, vi tre skulle vel nok kunne klare os?" mente Livarot.

"Ja, hvis vi endda var tre, men vi er jo kun to."

"Jamen, der kommer Ribeirac."

"Kommer han også?"

"Ja, kan du ikke høre?"

"Jo, nu ser jeg ham. Der er han! Ribeirac! Hej!"

Med ikke mindre fart end sine to forgængere kom Ribeirac i samme øjeblik flyvende hen ad vejen og holdt snart efter sit indtog i Angers.

"I slås nok," var hans første ord. "Det var jo dejligt. Jeg må vel nok være med?"

Uden at afvente den ønskede tilladelse gjorde han sig straks rede til at understøtte sine venner.

"Så går vi på!" kommanderede Antraguet.

Borgerne blev lidt overraskede ved Livarots ankomst, men da den sidste forstærkning arriverede, så de ganske betuttede ud. Stillingen havde i løbet af få minutter forandret sig meget betydeligt. I stedet for at være den angribende part, måtte borgerne nu tænke på at forsvare sig. Fjenden var vel ikke overlegen i tal, men rådede over stor erfaring og besjæledes af ubegrænset mod, noget som var såre langt fra at være tilfældet med de lidet krigsvante borgersoldater.

"Hvad pokker! De er jo et helt regiment," sagde høvedsmanden til sine måbende tropper. "Vor slagorden har forskellige sårbare punkter, ser jeg. Skulle vi mon ikke gøre venstre om?"

Med den udprægede mangel på øvelse i at lystre en kommando, som ofte kendetegner en borgervæbning, lykkedes det ualmindelig hurtigt at få hele skaren til at gøre højre om.

Muligvis lå fejlen i første række hos høvedsmanden, der var absolut blottet for evnen til at lede taktiske manøvrer. Den tone, han udstedte sine befalinger i, måtte uvilkårligt fremkalde det indtryk, at han brugte et eller andet udtryk, som han engang havde hørt en anden krigsmand bruge, men at han i virkeligheden ikke havde nogen forestilling om, hvad det pågældende udtryk skulle betyde.

Krigsvante var borgerne, som sagt, ikke, og da de så de tre ryttere ordne sig på geled og sætte en krigersk mine op, var i grunden selv de mest uforfærdede iblandt dem mest tilbøjelige til at overlade fjenden valpladsen.

"Det er vist bare fortroppen," sagde kujonerne, som kun søgte efter et påskud til at flygte med ære. "Til våben!"

"Fyr!" skreg de andre, men ingen af dem løsnede et skud.

De holdt ikke af at høre knaldet af deres egne bøsser.

"Fjenden! Fjenden!" hylede de, som gerne ville have nogen til at tro, at en hel hær var under fremrykning.

"Vi er familiefædre," sagde de mere besindige. "Vi skylder hustruer og børn at spare vort liv. Er fjenderne mange i tal, kan vi alligevel ikke stå os, er de kun få, så lad andre gøre det af med dem."

"Frelse sig, hvem der kan," lød høvedsmandens faderlige råd.

Og det blev fulgt.

Alle de forskellige anskuelser, som hver især vidste at fremsætte, havde allerede øvet deres nedbrydende virkning, da nu høvedsmandens eneste klare og tydelige befaling ligesom satte sin autoritets stempel på fejheden og døbte den om til forsigtighed. Hele skaren opløste sig i et nu i vild flugt. Uden at se til højre eller venstre stormede enhver af sted, som om det gjaldt livet, og når andre flygtninge kom i vejen, bankede de løs på hinanden med en heftighed, som kunne have været af den heldigste virkning, anvendt på rette sted. De mest fredsommelige borgere overfaldt i blind rædsel for den blodige krig, som de troede stod for døren, deres bedste venner og kæreste naboer. Kvinder og børn, som ikke kunne slippe ud af den frygtelige trængsel, fyldte luften med fortvivlede skrig.

På slotspladsen, hvor hertugen stod og smagte på alle de fødevarer, der skulle betrygge hans tapre soldater mod hungersnød under en eventuel belejring af staden, havde man – som vi før har fortalt – bemærket det usædvanlige røre i den ellers så stille by.

De vildeste rygter svirrede i luften. Det hed sig, at tre mænd, eller rettere tre skinbarlige djævle, der kom lige fra Paris, var ophavsmænd til hele tumulten.

"Tre mænd!" sagde hertugen. "Å, Bussy, se at få at vide, hvorledes det forholder sig."

"Tre mænd!" gentog Bussy og tænkte sig om. "Lad os følges ad, Deres Højhed."

De red nu begge ned ad gaden for med egne øjne at tage skøn over stillingen. Bussy var forrest, François fulgte frygtsom efter med et følge på omtrent en snes ryttere.

De nåede skuepladsen for det nys skildrede optrin. Bussy hævede sig i stigbøjlerne, og hans falkeblik genkendte straks Livarots lange skikkelse, som ragede højt op over hele den øvrige, forvirrede masse.

"Død og pine!" råbte han til hertugen med tordenstemme. "Skynd Dem dog at komme, Deres Højhed; det er vore venner fra Paris, som vil indtage Angers med storm."

"Nej," svarede Livarot med en røst, som overdøvede kampens larm, "det er vore venner, der falder os i flanken."

"Ned med våbnene!" befalede hertugen borgersoldaterne. "Ned med våbnene, slyngler! Det er vore venner!"

"Venner!" udbrød borgerne og følte på deres skrammer. "Venner! Hvorfor kendte de så ikke løsenet? Nu har vi i mere end en time behandlet hinanden som tyrkere og hedninger, og så er det vore venner."

Man tør ikke undre sig over, at denne meddelelse faldt de enfoldige borgermænd for brystet. Det var ikke helt grebet ud af luften, når et af de kløgtige hoveder udtalte som sin ærlige overbevisning, at alt for mange af den slags venner snart ville gøre det af med hver våbenfør mand i Angers.

Hertugens ord måtte imidlertid tages for gode varer, og efter nogen tids forløb var ordenen da også genoprettet, om end alle de små mellemværender, som mand og mand havde udkæmpet med hinanden på flugten, havde sat dybe spor.

Livarot, Antraguet og Ribeirac var ubetinget sejrherrer. Med stolte miner red de hen for at hilse på hertugen. François var meget nådig og bød dem alle hånden til kys. Bussy omfavnede med hjertelig glæde sine tapre kammerater.

"Det var da underligt," tænkte den forsigtige høvedsmand, "at vi kunne tage sådan fejl af vore egne venner. Jeg ville have svoret min saligheds ed på, at det var vore argeste fjender."

François og hans venner red nu hjem til slottet.

"Tæl Deres soldater, Deres Højhed," hviskede Bussy til hertugen.

"Hvorfor? Tælle? Hvad kan *det* hjælpe?"

"Tæl dem, Deres Højhed, på slump blot, ikke mand for mand, det forlanger jeg ikke."

"Der er mindst halvandet hundrede."

"Ja, mindst."

"Jamen, hvad mener du med al den snak?"

"Jeg vil kun sige, at vi mangler mange endnu, for de, vi har, udmærker sig ikke ved nogen særlig tapperhed, siden tre ryttere har kunnet jage hele skaren på flugt."

"Du har ret," sagde hertugen. "Var der mere, du havde på hjerte? – Det er også sandt, men jeg kan jo lade mig ledsage af de tre, som slog de andre på flugt; de må da være tapre."

"Av, det tænkte jeg ikke på," sagde Bussy til sig selv. "Se til krysterne; det er dog dem, der er de klogeste, og som har mest omløb i hovedet, når der er fare for at komme i fedtefadet. Vi andre stoler på vor kraft, men kujonerne ved, at de kun med list og snilde vil kunne klare ærterne."

54. Roland

Efter ankomsten af de sidste forstærkninger turde hertugen frit hengive sig til rekognosceringer i byens omegn.

Ledsaget af sine venner, der havde indfundet sig så belejligt, fartede han omkring, altid i fuld rustning. Borgerne i Angers var himmelglade over at se deres herre så godt garderet af de tapre adelsmænd, og det faldt dem ikke ind at anstille nogen sammenligning mellem deres egen, lidet krigermæssige udrustning og den fuldendte mundering, som hertugens nærmeste følge optrådte i. Ingen af dem tænkte på, at der på den kant kunne være sparet ikke så lidt, som man havde haft god brug for andre steder.

Først efterså François og hans venner voldene, derpå de anlæg og haver, som strakte sig umiddelbart foran voldene, så landskabet lige uden for haverne, dernæst slottene i omegnen og skovene og til sidst hele landsdelen. Det var med en overmodig følelse af sin styrke, at hertugen begyndte at strejfe frit om i disse store, dybe skove, som fra først af havde indjaget ham, eller rettere Bussy, så megen skræk.

Adelsmændene, der strømmede til fra alle sider, tilførte selvfølgelig byen en masse penge. De deltog med lyst og iver i det muntre liv i hertugens residensstad. Det behagede dem ganske anderledes end de stive hofskikke på kongeborgen i Paris. Borgerne mærkede snart, at adelsfolkene havde mod på at more sig, og de tøvede ikke med at benytte sig af stormændenes gode humør til at mele deres egen kage.

Inden der var gået tre dage havde Antraguet, Livarot og Ribeirac erhvervet sig en stor og trofast vennekreds blandt adelsmændene i Anjou. Hertugens venner, som jo kom lige fra kongehoffet og Paris, stod som lysende eksempler på tidens allernyeste moder, og det var dengang ikke anderledes end nu: for moden bøjede selv de stolteste og mest uafhængige karakterer knæ.

Det følger af sig selv, at de parisiske kavalerer gjorde en ikke mindre rig høst blandt de talrige skønne adelsfruer og -frøkener, som havde gjort deres ægteherrer og fædre selskab til hertugens hof.

Det var ikke udelukkende for sin egen fornøjelse – det kunne man ellers let fristes til at tro, når man kender François' forfængelighed og egennytte – at hertugen foranstaltede pragtfulde rytteroptog gennem byens gader.

Nej, dels havde han til formål at fordrive tiden på en behagelig måde for sine venner, for adelsmændene fra Anjou, og navnlig for deres damer – dels var det for at glæde Gud. Man må nemlig bestandig holde det for øje, at det var ligaen, den hellige liga ene og alene, som man kæmpede for; det var den, som alle havde i tanker tidlig og silde, også hertugen, – og ligaens sag var Himlens sag.

Endelig havde François også den bagtanke, at det måske ville ærgre kongen, når man hørte om de fester og fornøjelser, som fulgte slag i slag ved flygtningens hof.

Og til allersidst – men derfor ikke mindst – beflittede han sig på at gøre alt for at more damerne.

Gud, kongen og damerne stod der at læse i hertugens hjerte, men alle tre ord var ikke skrevet med lige tydelig skrift.

Glæden nåede toppunktet, da der en skønne dag, ganske uventet for de fleste, ankom to og tyve håndheste, tredive trækdyr, fyrre muldyr, foruden en mængde bærestole, bagagevogne og andet af den slags.

Det var Hans Højhed hertugens rustninger til krigen. Hele denne herlighed kom som ved et trylleslag fra Tours, hvor François havde indkøbt det for den beskedne sum af halvtreds tusinde daler.

Vi tilføjer for fuldstændigheds skyld, at alle hestene var opsadlede, men sadelmageren havde rigtignok penge til gode for sine varer. En hel mængde kasser og kister, som også var kommet til Angers sammen med det andet, var forsynet med det dejligste låsetøj, men de store summer af guld og sølv, som uindviede troede, de indeholdt, indskrænkede sig til den bare luft.

Det skyldtes nu imidlertid ikke forsømmelighed fra hertugens side, at kisterne endnu ikke var fyldt med penge. Han behøvede jo blot at inddrive nogle skatter, så var de der med det samme, men hans natur egnede sig ikke til udsugelser; han var af dem, der hellere ville give end tage.

Sandheden med hensyn til seletøjet og de tomme kister var heldigvis kun kendt af de færreste; derfor gjorde hele sendelsen umådelig lykke i Angers. Hestene blev opstaldet, vognene sat i skur, og kisterne blev bragt i sikkerhed af hertugens mest pålidelige folk.

Tænk, om nogen havde løbet med de skatte, de ikke indeholdt!

Da alt var kommet på plads, blev slottets porte smække i for næsen af hele den nysgerrige skare, som trængte på for at få

noget af det vidunderlige at se. Borgerne var derefter endnu mere overbevist om, at hertugen var kommet i besiddelse af umådelige skatte, som skulle være under sikker bevogtning. I virkeligheden var forholdet jo det, at François havde brugt en hel formue til at købe tomme kister for, blot for derved at fylde de godtroendes øjne med blår, og det var lykkedes ham over al forventning godt.

Rygtet om hans uendelige rigdom var grundfæstet fra denne dag at regne. Hele provinsen var – efter at have været vidne til den komedie, han lod opføre – fuldt og fast overbevist om, at han om fornødent var rig nok til at føre krig mod det halve Europa.

Trøstet ved denne tanke bar borgerne med tålmodighed de nye skatter, som hertugen i følge sine rådgivende venners opfordring stod i begreb med at pålægge dem. Ja, de gode folk i Anjou var nær ved at komme skatteopkræverne i forkøbet, fordi de havde en sådan tillid til hertugens overvældende rigdom, at de ventede sig høje renter af hver skilling, de lagde ud for ham.

Kongen af Navarra, der gik for at være meget fattig, havde ikke kunnet skrabe en fjerdedel af denne sum sammen, som François nu i løbet af få dage fik til sin rådighed, blot fordi folk indbildte sig, at han sad i guld til op over ørerne.

François levede imidlertid i overdådighed og glæde. Gud og hver mand ved, hvad Anjou er for en fed provins, og hertugen betænkte sig ikke på at bruge Himlens gaver.

På landevejene ind til byen bevægede sig en stadig strøm af adelsmænd, som drog til Angers for at underkaste sig hertugen og tilbyde ham deres tjeneste.

Samtidig var François næsten uafbrudt på togt for at søge efter en eller anden skat, men Bussy havde dog endnu ikke bragt i erfaring, at nogen af disse udflugter havde haft Méridor-slottet til mål.

Den skat, som dér var at finde, fik Bussy foreløbig lov at beholde for sig selv, og han hærgede også på sin vis denne del af provinsen, der havde overgivet sig til ham på nåde og unåde efter et anerkendelsesværdigt forsvar.

Mens således hertugen rekognoscerede og Bussy hærgede, holdt monsieur de Monsoreau en skønne dag på sin jagthest uden for Angers' porte.

Klokken var vel fire om eftermiddagen, og hofjægermesteren havde redet ni mil i træk den samme dag.

Hans sporer var røde af hestens blod, og det skumdækkede dyr var faldefærdigt.

Den tid var længst forbi, da man gjorde ophævelser ved byportene; alle og enhver kunne nok så frit gå ud og ind. Borgerne var så stolte og sejrsikre, at de uden modsigelse ville have ladet en hel bataljon af schweizergarden passere ind i deres by, selv om det havde været Crillon, der førte kommandoen.

Hofjægermesteren, som ikke var nogen Crillon, red uanfægtet igennem porten.

"Til hertugens slot!" råbte han til skildvagten.

Soldaten brølede et svar efter ham, men Monsoreau gjorde sig ikke engang den ulejlighed at høre, hvad han sagde.

Hans hest travede hurtigt videre. Den måtte være et vidunder i retning af ligevægtskunst, siden den formåede at holde sig oprejst. Al bevidsthed om, at den var et levende væsen, syntes at

have forladt den. Enhver, der så det udmattede dyr, ville have væddet ti mod én på, at det ville styrte, så snart det stod stille.

Monsieur de Monsoreau red op til slottet og sprang af. Han måtte være en udmærket rytter, og hesten et dyr af den ædleste stamme; både hest og rytter blev i hvert fald stående.

"Hans Højhed er ude på rekognoscering," svarede en af skildvagterne.

"Hvor?" spurgte Monsoreau.

"I den retning," svarede soldaten og pegede mod et af de fire verdenshjørner.

"For Fanden!" bandede hofjægermesteren. "Det var elles noget meget vigtigt, jeg havde at sige hertugen. Hvad skal jeg nu gøre?"

"Først og fremmest sætte Deres hest på stald," erklærede soldaten med overbevisende kraft, "for hvis den ikke snart bliver stivet af mod en mur eller lignende, så falder den."

"Det råd var godt," sagde Monsoreau. "Vis mig, hvor stalden ligger."

"Der henne," svarede soldaten og pegede på en af de mindre bygninger, der omgav slottet.

I det samme nærmede sig en tredje mand. Det var hertugens hushovmester.

På hans spørgsmål om, hvem han var, svarede Monsoreau med at nævne sit navn og embede. Hovmesteren hilste ham derpå med stor ærbødighed. Hofjægermesterens navn var kendt over hele provinsen.

"Behag at træde indenfor og hvil Dem, nådige herre. Det er ikke mange minutter siden Hans Højhed tog bort, så vi venter ham ikke hjem før hen ad otte."

"Otte?" afbrød Monsoreau ham.

"Ja, ved den tid plejer Hans Højhed at vende tilbage."

"I aften først!" sagde hofjægermesteren halvhøjt til sig selv og bed sig eftertænksomt i overskægget. "Det går ikke; så megen tid tør jeg ikke spilde."

"Har nådigherren hastværk?"

"Ja, de efterretninger, jeg har at bringe Hans Højhed, tåler ikke at opsættes."

"Vil hofjægermesteren da ikke hvile og vederkvæge sig lidt, før De tager bort igen?"

"Nej, jeg må af sted straks."

"Jamen, Deres hest kan ikke holde ud mere."

"Så giv mig en anden ... og en pålidelig vejviser."

"De kan få ti for én, nådige herre, heste vel at mærke. Men med en fører bliver det ikke så lige en sag. Hertugen har ikke ladet falde et ord om, hvor han tog hen, så De kan lige så godt selv, ved at spørge Dem for på vejen, få at vide, i hvilken retning De skal søge Hans Højhed. Desuden ville jeg nødigt berøve slottet det nødvendige forsvar. Hans Højhed har indstændigt pålagt mig at sørge for, at en passende besætning altid er ved hånden."

"Se, se," udbrød Monsoreau, som begyndte at fatte interesse for samtalen, "her er måske ikke helt sikkert?"

"Jo, nådige herre, sikker er man altid blandt mænd som Bussy, Livarot, Antraguet og Ribeirac, for ikke at tale om Hans Højhed selv, vor uovervindelige fyrste, men De forstår ..."

"Ja, jeg forstår, at når de alle sammen er borte, er her knapt så sikkert."

"Netop, nådige herre."

"Nå, men så tager jeg en frisk hest i stalden og prøver på at finde Hans Højhed ved at spørge mig for."

"Jeg tør næsten holde noget på, at nådigherren på egen hånd vil kunne finde Hans Højhed."

"Red hertugen stærkt?"

"Nej, nådige herre, i ganske jævn skridtgang."

"Så er det godt; så skal jeg snart indhente Hans Højhed. Sig mig nu, hvad for en hest jeg må tage."

"Behag selv at vælge, nådige herre," sagde hovmesteren, idet han viste Monsoreau ind i hertugens stald.

"Er det ligegyldigt, hvilken jeg tager?"

"Absolut. De tilhører alle Hans Højhed."

De gik ind i stalden.

Der stod en ti-tolv friske, kraftige heste foran de velforsynede krybber, som bugnede af korn og saftigt græs fra Anjous fede marker.

"Vær så god, nådige herre," sagde hushovmesteren og slog ud med hånden, som om stalden og alle dyrene var hans retmæssige ejendom.

Hofjægermesteren gik rækken igennem og standsede sluttelig ved en rødbrun hingst, som tiltalte hans kenderblik.

"Jeg tager denne her," udbrød han. "Lad den sadle til mig."

"Roland?" spurgte hovmesteren.

"Hedder den Roland?"

"Ja, det er Hans Højheds yndlingshest. Den rider han på hver eneste dag. Han har fået den forærende af grev Bussy, og De ville visselig ikke have set den i stalden i dag, hvis Hans Højhed ikke netop havde været ude for at prøve nogle nye heste, vi har fået fra Tours."

"Der kan De se, jeg har også lidt forstand på dyr."

En rideknægt kom igennem stalden.

"Sadl Roland," befalede hovmesteren.

Monsoreaus egen hest var uden videre gået ind i stalden og havde lagt sig i en tom bås uden engang at vente på, at man skulle tage seletøjet af den.

Roland var snart sadlet.

Monsieur de Monsoreau svang sig behændig op på den og red bort efter at have fået endnu en anvisning på, ad hvilken port hertugen og hans følge havde forladt byen.

"Ned ad denne gade," sagde hovmesteren og pegede i samme retning, som soldaten havde gjort.

Hofjægermesteren lagde mærke til, at Roland af sig selv fulgte den vej, den skulle.

"Det var som pokker," tænkte han og lod tøjlen ligge ganske løst på dyrets hals, "du har en fin næse, Roland."

Hovmesteren, som så, hvad der foregik, udbrød:

"De skal ikke være bekymret. Den hest skal nok finde vejen. Jeg har hørt grev Bussy sige til sin læge, doktor Rémy, at Roland var det klogeste dyr i verden. Får den blot færten af sine kammerater, skal den nok følge efter. Den har jo også et par ben, som en hjort må misunde den."

Monsoreau bøjede sig ned for endnu en gang at beundre det stolte dyr.

"Ja, prægtige," istemte han.

Førend hofjægermesteren havde givet den mindste opmuntring, begyndte Roland at løbe igennem byen. Den gjorde oven i købet en lille omvej for at nå porten så hurtigt som muligt.

Efter at have givet dette bevis på ubestridelig klogskab havde Roland formodentlig ventet, at Monsoreau ville lægge hele ledelsen af ekspeditionen i dens hånd. Den rystede i hvert fald meget energisk på hovedet for at tilkendegive, at al tvang – foruden at være dens natur imod – var ganske overflødig. Efterhånden som den nærmede sig porten, blev dens trav hurtigere og hurtigere.

"Ja, sandelig," brummede hofjægermesteren, "jeg ser, at rygtet om din store klogskab talte sandt. Gør kun, som du vil, Roland, når du selv kender vejen."

Med disse ord slap han fuldstændig tøjlen.

Roland var netop kommet ud på fri mark og stod et øjeblik stille for at overveje, om den skulle dreje til højre eller til venstre.

En bonde kom netop forbi i det samme.

"Har du set en trup ryttere for nylig?" spurgte hofjægermesteren ham.

"Ja, herre," svarede bonden, "jeg mødte dem for lidt siden der nede ad."

Det var akkurat den retning, Roland havde valgt.

Monsoreau var nu næsten overbevist om, at dyret sad inde med en mærkelig sporsans, og han besluttede at lade dens fine instinkter råde for resten.

Roland løb i et forholdsvis sindigt trav, som dog stadig blev livligere i tempo.

Til at begynde med fulgte den troligt hovedlandevejen, men pludselig drejede den til højre og slog ind på en ubanet sti, som førte tværs over en mark.

Monsieur de Monsoreau holdt lidt igen for at se, om hesten ikke lod sig standse, men Roland syntes så vis i sin sag, at den snart igen fik lov at følge sit eget hoved.

Fra trav slog den nu over i galop, og efter et kvarters forløb var Angers ikke mere til at øjne, end ikke spirene på det hertugelige slot.

Monsoreau syntes på sin side efterhånden, at de steder, han passerede, forekom ham bekendte.

"Jeg skulle tage meget fejl," tænkte han, "om jeg ikke er i nærheden af Méridor."

Da han lidt efter red ind i den gamle skov, var han næsten ganske sikker.

"Skulle mon Hans Højhed have for skik at ride denne vej?" spurgte han sig selv.

Hans pande rynkedes ved en sådan tanke, som dog ikke for første gang faldt ham ind.

"Hoho," tænkte han, "jeg opsøgte først hertugen og opsatte til bagefter at besøge min hustru. Måske jeg nu kunne være så heldig at træffe dem begge på en gang."

Det væmmelige, djævelske smil, som vi desværre allerede kender, krusede hans læber.

Roland blev ved at galopere med en udpræget tendens til at holde til højre, hvad der unægtelig tydede på, at den ikke havde nødig at betænke sig. Deraf fulgte igen, at den i det mindske ret ofte måtte have løbet den samme vej, og da der ikke var nogen rimelighed i at antage, at dens klogskab gik så vidt, at den ikke engang behøvede nogen rytter for at udfylde sin plads i samfundet, så måtte jo deraf fremdeles følge, at den, som i

reglen sad på ryggen af den, også måtte have foretaget den samme tur adskillige gange.

"Nu kan jeg min sandten ikke være langt fra Méridors park," tænkte hofjægermesteren.

I dette øjeblik gav hesten sig til at vrinske.

I samme nu besvaredes dens kalden af en anden vrinsken inde fra skovens dyb.

"Det lader nok til, at Roland har truffet på bekendte," mumlede Monsoreau.

Hesten fo'r nu af sted i strakt karriere og ilede som en luftning hen under de høje træers kroner.

Pludselig så monsieur de Monsoreau en mur og en hest, der stod bundet tæt ved.

Den bundne hest vrinskede atter, og hofjægermesteren forstod, at det måtte have været den, der vrinskede først.

"Der er nogen," sagde han, og al farve veg fra hans ansigt.

55. Monsieur de Monsoreaus budskab

Hofjægermesteren blev mere og mere forbavset. Denne mur, som han på en vidunderlig måde var kommet til, og disse to heste, som syntes at have fortroligt bekendtskab til hinanden, begge dele ydede hans mistænksomhed rig næring.

Monsoreau var af en umådelig skinsyg natur. Han havde aldrig fred for skinsygens kvaler. Var han Diana nær, pinte det ham at vide, at *han* var den af alle, hun tænkte mindst på, og var han hende fjern, pinte det ham endnu mere, at hun måske bønhørte en anden elsker. *Det* vidste han i hvert fald, at hun ikke elskede ham, og hvilke garantier havde han så for, at hun ikke tilhørte en anden? Selv af hendes tanker kunne han ikke afse en eneste, og dog måtte han tænke på, hvor fjernt hun stod ham. Rædsel og had, det var de følelser, hun nærede ved synet af ham, mens kærlighed, vanvittig, smertelig kærlighed var hans eneste følelse for hende.

Hvad han allerede havde set her ude i skoven havde fyldt ham med rasende had til den endnu ukendte, som drev sit spil for at franarre ham hans retmæssige hustru. Men det skulle blive meget værre endnu.

Monsoreau steg af hesten og så sig om. Ved nærmere eftersyn bemærkede han, at den gamle mur omkring parken på et bestemt sted var trådt sammen, således at der var fremkommet en påfaldende sænkning, der åbenbart hidrørte fra, at muren ofte blev betrådt af den menneskefod, der også

sås tydelige spor af. Det løvværk, som før havde skjult de gamle sten, var fjernet for ganske nylig, kunne man se af de friske brud.

Hofjægermesteren overså det hele med et øjekast. Derefter gik han i lag med at undersøge enkelthederne. Intet undgik hans skarpe blik.

Først og fremmest var der nu den fremmede hest. Den beså han på alle leder for at være vis på at kunne kende den igen, hvis den nogen sinde oftere skulle komme på hans vej. Han bemærkede, at dyret bar en sadel, som var mærket med et sammenslynget FA, og han tvivlede efter denne opdagelse ikke om, at hesten tilhørte hertugen af Anjou.

Hertugen var altså redet denne vej, og han måtte sikkert ride her oftere, end Monsoreau straks havde troet, siden der var en hest til – foruden den, der stod bundet – som kendte vejen.

Tro imod sin natur besluttede Monsoreau at følge det vink, skæbnen havde givet ham.

Såvel stillingen som hofjægermester som hans udprægede tilbøjelighed til skinsyge havde udrustet ham med de bedst mulige betingelser for at gå på jagt, og han lovede sig selv højtideligt at forfølge sporet, om det så gik til verdens ende.

Det stod ham imidlertid klart, at hvis han ville se noget, måtte han i alt fald om på den anden side muren. Der, hvor han stod, øjnede han kun trætoppe. Følgelig bandt han sin hest, ligesom hans forgænger åbenbart havde gjort, og begyndte derefter opstigningen, som ikke voldte ham nogen vanskelighed. Han satte sin fod der, hvor de gamle spor antydede, at grunden var sikker, han greb for sig med hænderne i den vilde vins ranker, og han lagde armene i to

fuger, der var som skabt til det samme. Alt var tilrettelagt og gjort så bekvemt, som man kunne forlange. En stor eg havde ladet sine grene hænge ned over muren, så at de spærrede udsigten og hindrede opstigningen, men omsorgsfulde hænder havde fjernet også denne vanskelighed.

Monsoreau havde grund til at være den ukendte, der havde foretaget dette rydningsarbejde, i høj grad taknemmelig, idet han nemlig nu – efter at være nået op på murens øverste kant – straks havde så frit et overblik over parken, som det var muligt at få.

Ikke så snart havde han således indtaget sin observationspost, før han gjorde de første interessante iagttagelser.

Henne ved foden af et træ lå der et blåt hovedskærf og en sort fløjlskappe.

Skærfet måtte utvivlsomt tilhøre en kvinde, og kappen lige så afgjort en mand. Denne antagelse bestyrkedes yderligere ved, at der noget længere borte spadserede et par, mand og kvinde, arm i arm. De vendte ryggen til den forræderiske mur og var i øvrigt delvist dækket bag træernes løvrige grene.

Ulykkeligvis – eller lykkeligvis, om man vil – var Monsoreau altid noget heftig i sine bevægelser. Derved skete det, at et stort stykke kalkpuds løsnede sig fra den skøre mur og faldt til jorden.

Ved denne støj vendte parret sig om, uden at Monsoreau dog var i stand til at skelne deres ansigtstræk. I samme nu, som de bemærkede den fremmede mand på muren, udstødte den unge kvinde et hvinende skrig, og en derpå følgende knagen af grene

og raslen af blade forkyndte, at parret, der sandsynligvis nødigt ville ses, forsøgte at redde sig ved hastig flugt igennem parken.

En kold sved sprang frem på hofjægermesterens pande, da han hørte dette kvindeskrig. Han havde genkendt Dianas stemme.

Ude af stand til at beherske det afsindige raseri, som nu greb ham, sprang han ned fra muren og styrtede i vildt løb efter de flygtende. Han fløj af sted som et jaget dyr. Med kården i hånden banede han sig vej igennem det tætteste krat, men alt var forgæves.

De var intet steds mere at se. Parken syntes mennesketom, og intet brød den højtidelige stilhed i naturen; ingen skygge var at skimte i de dunkle alleer; intet spor forrådte flygtningenes vej.

Kun lærker og nattergale, som var vant til synet af de elskende, havde ikke ladet sig forskrække af den pludselige larm, men kvidrede ufortrødent deres glade sang.

Hvad skulle forfølgeren gribe til i denne stilhed? Hvorhen skulle han løbe? Parken var stor, og under forsøget på at finde dem, han søgte, kunne det allersnarest ske, at han traf mange, han ikke søgte.

Monsieur de Monsoreau betænkte, at han i og for sig også vidste tilstrækkeligt foreløbig. Desuden var han i øjeblikket under indflydelse af en så umådelig forbitrelse, at han var ude af stand til at handle med den forsigtighed, som sagens alvor krævede. Det var hans navn og ære, der stod på spil, og det skulle ikke siges om ham, Frankrigs hofjægermester, at han lagde hænderne i skødet og så roligt til, når en utro hustru truede med at fornedre ham.

François var en rival, som ikke var til at spøge med, men Monsoreau var heller ikke oplagt til spøg.

Det faldt ham ikke et øjeblik ind at tvivle på, at det var hertugen, der var forføreren; alle spor pegede i den retning.

Dog kunne det jo være, at det trods alt ikke var François. Men han havde jo for resten et vigtigt hverv at røgte overfor hertugen. Når han i den anledning stod ansigt til ansigt med fyrsten, skulle han nok vide at danne sig en ufejlbarlig forestilling om hans skyld eller mulige skyldfrihed.

Som han gik og overvejede dette, fik han pludselig en god idé.

Den bestod i at sætte over muren på samme sted som før og derpå ride bort med begge hestene.

Denne hævnplan gav ham fornyede kræfter. Han løb skyndsomt tilbage ad samme vej, som han var kommet, og nåede muren forpustet og dryppende af sved.

Ved hjælp af trinnene, rankerne og sin egen behændighed kom han i en fart op på muren og faldt så hovedkulds ned på den anden side, at han tumlede om i blomsterne, som dækkede skovbunden.

Overtroiske læsere vil af denne hændelse tage varsel om forestående ulykker. Tiden vil vise, om man af en sådan tilfældighed kan drage nogen lære med hensyn til det, der skal ske.

I en fart var vor skinsyge hofjægermester atter på benene og så … ja, hvad så han? At begge hestene var væk.

Den glimrende plan, han havde lagt, var altså hans rival kommet ham i forkøbet med at udføre.

Monsoreau sluttede deraf, at hans ukendte modstander måtte være lige så klog som han selv, og tilmed mere heldig.

Forsynet var på den andens side. Det var altså en fjende til, han havde at bekæmpe, men det skulle ikke knække hans mod.

Den ubehagelige opdagelse virkede trods dette gyldne forsæt med nedbrydende kraft. Monsoreau kunne ikke tilbageholde et forbitret brøl og knyttede rasende hånden imod den hoverende medbejler, som nu sagtens stod gemt i skovens tætteste skjul og lo af ham. En kort stund sank han overvældet sammen, men der var ikke tid til at hengive sig til smerten. Han måtte handle, byde skæbnen trods. Han var ikke af de naturer, der lader sig kue af modgangen.

Natten begyndte at falde på. Mørket sænkede sig hurtigt over skoven, og Monsoreau måtte skynde sig at søge hjem til byen. Efter at have set sig lidt om lykkedes det ham snart at orientere sig, og nu gik det med raske skridt ad kendte veje. Monsoreau havde netop opdaget en genvej, der forkortede turen betydeligt, en sti, han havde kendt fra sin tidligste barndom.

På to og en halv time nåede han byen, forkommen af varme, tørst og træthed. Men hans ophidsede sind lånte legemet kræfter, og det var ikke til at mærke på ham, at han havde lidt en smerte, som var den bitreste, han kunne fatte og føle.

Endnu tænkte han ingenlunde på at søge hvile. Der var en tanke, som forfulgte ham, en plan, han havde udklækket, og som måtte virkeliggøres straks for at føre til et gunstigt resultat. Han ville spørge skildvagterne, han ville gå fra post til post og forhøre soldaterne, og han ville ikke være den, han var, om det ikke nok skulle lykkes ham at skaffe sig signalementet på den mand, der var kommet ridende til byen med to heste.

Han ville ofre sin sidste hvid, alt, hvad han ejede og havde, for at få tilfredsstillet sin ubændige nysgerrighed.

Gud nåde den mand, når han først fik ham opspurgt. Han skulle komme til at tilbagebetale alle bekostninger, foruden at han skulle bløde for den kval, han havde forvoldt.

Monsoreau udspurgte den første skildvagt, men *han* vidste ingen ting; han var lige trukket på vagt.

Han forhørte sig på hovedvagten.

Der fortalte man ham, at den soldat, der sidst var blevet afløst, for omtrent et par timers tid siden havde set en herreløs hest komme løbende. Den havde ganske af sig selv sat kursen op imod slottet. Skildvagten havde tænkt sig, at dens herre var kommet et eller andet til, og at dyret derfor var løbet alene hjem til stalden.

Monsoreau slog sig håbløs for panden. Der stod åbenbart skrevet i skæbnens bog, at han ikke skulle have noget at vide.

Så gik han op til hertugens slot.

Der var stor ståhej. De festligt oplyste sale kastede lys viden om. I køkkenet blev der braset og kogt, så det var en fornøjelse, når man da skulle have noget af al den gode mad. Luften omkring slottet var svanger med den krydrede duft af vildt og andre lækre sager. Man forstår, at en sådan fristelse kan få maven til at glemme, at den er nabo til hjertet, de ædle og rene følelsers sæde.

Borgerne luskede omkring hertugborgen for om muligt at snige sig ind og få en bid med, men mange er kaldede, få udvalgte. Det var ikke alle og enhver, som kunne komme ind. Portene var i hvert fald lukkede, og de måtte da først lukkes op, før nogen kunne smutte igennem.

Monsoreau fik at fornemme, at det kunne have sine vanskeligheder. Han kaldte på vagten, nævnede sin titel og sine stolt klingende navne, men det var alt sammen ikke nok.

Portneren ville ikke kendes ved ham.

"De var høj og rank, da De red bort," indvendte han, "nu er De krumrygget."

"Det er af træthed," påstod Monsoreau.

"De var bleg, nu er De rød i hovedet som en kogt krebs."

"Det er af varme."

"De var ridende, nu er De gående."

"Min hest blev sky og kastede mig af. Den er kommet hjem uden rytter, hører jeg af skildvagten. Har De måske ikke også set den?"

"Jo vist," indrømmede portneren, men var trods denne indrømmelse dog ikke til at bevæge til mildhed.

"Hent da i det mindste hovmesteren," bad Monsoreau, da han indså, at alle forklaringer var frugtesløse.

Portneren greb med glæde denne anledning til at kaste ansvaret over på en anden. Han sendte bud efter hushovmesteren, som øjeblikkelig indfandt sig og genkendte Monsoreau.

"Min Gud, hvor kommer nådigherren dog fra i en sådan forfatning?" spurgte han og korsede sig ved synet af Monsoreaus udasede skikkelse.

Hofjægermesteren gentog den samme fabel, som han allerede havde bundet portneren på ærmet.

"Nej virkelig?" udbrød hovmesteren, der opmærksomt lyttede til Monsoreaus fortælling. "Ja, vi har såmænd været så urolige for den nådige herre, da vi så hesten komme hjem uden rytter.

Hans Højhed, som jeg netop havde haft den ære at underrette om hofjægermesterens ankomst, var ikke mindst bekymret for den nådige herres skæbne."

"Så? Var Hans Højhed bekymret?"

"Ja, meget, nådige herre."

"Hvad sagde Hans Højhed?"

"Han befalede, at jeg ufortøvet skulle underrette ham om hofjægermesterens komme, at sige da, hvis nådigherren i det hele taget kom tilbage nogen sinde. Jeg var rigtignok allerede begyndt at tro det værste. Nå, men nu går jeg op og melder den nådige herre til Hans Højhed."

"Det behøves ikke, min ven. Jeg skal straks selv gå op og berolige hertugen. Lad mig blot kigge ind i stalden for at se, om Hans Højheds hest har lidt noget mén."

Monsoreau gik ind i stalden og fandt den kloge Roland stående på samme plads, hvor han havde taget den. Dyret gumlede nok så fornøjet sit foder i sig og lod overhovedet til at befinde sig ypperligt efter dagens udståede møje.

Derefter gik Monsoreau, uden så meget som at klæde sig om eller befri sig for det snavs, han havde samlet på sin indholdsrige ekspedition, lige ind i spisesalen. Han mente formodentlig, at den vigtige melding, han bragte, nok kunne fritage ham for smålige hensyn til etiketten.

Hertugen og alle hans adelsmænd sad bænket om det rige taffel med den pragtfulde opdækning og de udsøgte retter. Den forfarne køgemesters kunstfærdige sammenstillinger lod man vederfares fuld retfærdighed, samtidig med at man ikke glemte at vise den milde Anjou-vin, som perlede i de kostbare krystalpokaler, alle mulige skyldige hensyn.

"Selskabet er lige så fuld... fuldtalligt, som Deres Højheds vinkælder er vel forsynet," sagde Antraguet, så fuld som en gammel vagtmester og rød og oppustet som en blæsebælg.

"Nej, nej," indvendte Ribeirac, der heller ikke var fri for at have drukket for meget, "vi mangler sandelig en hofjægermester. Det er i grunden en skam af os at spise Deres Højheds vildt, når vi ikke engang selv har nedlagt det."

"Jeg stemmer for, at vi ser at få fat i en hofjægermester," erklærede Livarot. "Det er lige meget, hvem det bliver, om vi så skal nøjes med monsieur de Monsoreau."

Hertugen hørte smilende på disse udgydelser; han var den eneste, der vidste, at Monsoreau var kommet.

Livarot havde lige talt ud, og hertugen var just atter holdt op med at smile, da hofjægermesteren trådte ind i salen.

Der blev almindelig tavshed, som François var den første til at bryde med en larmende velkomsthilsen.

"Bravo!" råbte han. "Der ser I, kære venner, at vi står i gunst hos de himmelske magter, siden vi ikke engang får tid til at udtale vore ønsker, før de allerede er opfyldt."

Monsoreau blev ganske forvirret over fyrstens selvtillidsfuldhed og stormodige optræden, som egentlig var ham ganske uvant under sådanne forhold.

Han hilste på hertugen med et forlegent buk og vendte så hovedet bort, blændet af det stærke lysskær, der udstrømmede fra de talrige kandelabre.

Han mindede lidt om en ugle, som pludselig kommer fra nattens mørke ind i dagens klare solskin, men det var ikke alene hans øjne, der sved. Panden brændte, og hjertet bankede af had til den mand, som nu ved sin overstrømmende venlighed

nødte ham til at lægge bånd på de lyssky følelser, der besjælede ham i denne stund.

"Sæt Dem ned og spis med os," sagde François og pegede på en ledig plads lige overfor ham selv.

"Tak, Deres Højhed," svarede Monsoreau, "jeg er nok både sulten, tørstig og træt, men jeg vil hverken spise, drikke eller hvile mig, før jeg har betroet Deres Højhed det yderst vigtige budskab, jeg bringer."

"De kommer jo fra Paris, ikke?"

"Jo, som ilbud, Deres Højhed."

"Fortæl da," sagde hertugen.

Monsoreau gik hen til François med smil på læben, men med bittert had i hjertet, og hviskede:

"Enkedronningen er på vej hertil for at besøge Deres Højhed. Hendes Majestæt nærmer sig i lange dagsrejser."

Hertugen, som alles øjne hvilede på i spændt forventning, bestræbte sig med held for at se strålende glad ud.

"Tak, det er godt, kære hofjægermester. Jeg mærker forvist, at De stadig er mig en fuldtro og hengiven tjener ... Nå, kære venner, lad os så fortsætte vort måltid," sagde hertugen derpå til selskabet.

Med disse ord rykkede han atter sin stol hen til bordet; han havde nemlig flyttet den lidt tilbage, da han skulle modtage hofjægermesterens fortrolige meddelelse.

Det afbrudte gilde begyndte igen.

Monsieur de Monsoreau var aldrig så snart blevet mageligt bænket i en bekvem stol mellem Livarot og Ribeirac, og han havde aldrig så snart fået sat sig til et overdådigt bord, før appetitten ganske forgik ham. Han følte slet ingen sult mere.

Tankerne generobrede herredømmet over hans mødige og nødlidende legeme.

Hensunket i halvt bevidstløse drømme, i trøstesløse grublerier, vendte han atter tilbage til parken ved Méridor og gjorde hele den nys tilendebragte tur om igen. Som en pilgrim vandrede han i dybe tanker, fod for fod, ad den grønne sti, som havde ført ham til den gamle mur.

Han så i drømme den bundne hest, hørte dens genkendende vrinsken, så trinnene i muren og de to elskendes bortflygtende skygger, hørte Dianas hvinende skrig, dette skrig, som endnu gav genlyd i hans sårede hjertes inderste krog.

Han glemte alt omkring sig, den larmende morskab, lyset, ja selv maden, glemte, at han sad lige overfor sin fyrstelige herre, og borede sig ind i sine egne tanker, begravede sig i mørke grublerier, som lidt efter lidt aflejrede dybe rynker på hans pande og hævede hans bryst til et forpint suk, en stønnen, der vakte de forbavsede gæsters opmærksomhed.

"Trætheden overvælder Dem, min kære hofjægermester," sagde hertugen deltagende, "De gjorde vist bedst i at gå til ro."

"Det er min tro et godt råd, som De gjorde vel i at følge," bemærkede Livarot, "ellers ender det på ære med, at De sidder og falder i søvn over tallerkenen."

"Tilgiv mig, Deres kongelige Højhed," sagde Monsoreau og løftede hovedet, "jeg er virkelig overvældet af træthed."

"Drik Dem en rus, hr. hofjægermester," tilrådede Antraguet med en varme, der tydede på, at han selv var den første til at anerkende sit middels fortrinlighed. "Den jager så dejligt trætheden bort ..."

"Og bringer glemsel," tilføjede Monsoreau.

"Ak, der er jo intet at stille op med Dem; Deres glas er jo fuldt endnu," bemærkede Livarot.

"Skål!" sagde Ribeirac og hævede sit glas.

Monsoreau blev nødt til at drikke med den anden adelsmand, og han tømte sit glas i et drag.

"Nå, han *kan* da drikke," erklærede Antraguet tilfreds.

"Ja, som en skælm," indrømmede hertugen, der forgæves søgte at læse på bunden af hofjægermesterens sjæl.

"Nu må De arrangere os en ordentlig jagt," bad Ribeirac. "De kender jo landet. De har de nødvendige rekvisitter, og De har store skove her på egnen, for ikke at tale om, at Deres hustru jo også opholder sig her."

"Ja," gentog hofjægermesteren mekanisk, "ja, både rekvisitter, skove og min hustru."

"Lad os få et vildsvin at jage," sagde hertugen.

"Jeg skal forsøge, Deres Højhed."

"Det var også et svar: "Jeg skal forsøge". Skoven er propfuld af vildsvin. På fem minutter vil jeg påtage mig at jage ti stykker op, så mange er der i den rigtig gamle kratskov," påstod en af adelsmændene.

Hofjægermesteren kunne næppe skjule sin bevægelse. Den gamle kratskov var netop den, som Roland havde ført ham igennem.

"I morgen, i morgen!" råbte adelsmændene i kor.

"Jeg er altid til Deres Højheds tjeneste," svarede monsieur de Monsoreau, "men, som Deres Højhed havde den godhed at bemærke, er jeg meget medtaget af træthed. Jeg havde også tænkt mig at inspicere skovene i morgen, så ..."

"Ja, og han skal da for pokker også have lov at hilse på sin kone," udbrød hertugen med en lidt spydig munterhed, som overbeviste Monsoreau om, at han sad overfor sin rival.

"Velan; vi giver hofjægermesteren fire og tyve timer til at udrette, hvad han har at gøre i sine skove," råbte de unge adelsmænd og lo.

"Jeg lover at benytte tiden godt," brummede Monsoreau.

"De har min tilladelse til at trække Dem tilbage," sagde hertug François, "før hofjægermesteren til hans værelse!"

Monsieur de Monsoreau forlod bukkende salen, glad over, at han nu ikke længere behøvede at lægge bånd på sig.

Når sorgen tynger, såvel som når kærlighed opløfter det menneskelige sind, foretrækker man ensomheden.

56. Det opdages i Louvre, at buret er tomt og fuglen fløjet

Da hofjægermesteren havde forladt spisesalen, vendte den oprindelige, tvangfri munterhed tilbage.

Monsoreaus mørke miner havde ikke undladt at gøre et forstemmende indtryk på de glade gemytter, fordi man alt for tydeligt mærkede, at det ikke var træthed alene, som satte det ildevarslende stempel på hans pande.

Selv fyrsten var ikke rigtig glad, så længe han var til stede, men da døren havde lukket sig efter ham, udbrød han straks:

"Nå, Livarot, lad os så få fortsættelsen af beretningen om jeres flugt fra Paris. Du havde begyndt at fortælle, da hofjægermesteren kom."

Livarot genoptog tråden, men vi vil foretrække at fritage den unge adelsmand for at holde sit foredrag om igen for vore læsere.

Dermed være ikke sagt, at vi agter at holde læserne i uvidenhed om, hvad der tildrog sig i Paris. Nej, tværtimod vil vi i kraft af vor ubegrænsede viden berette meget mere, end Livarot var i stand til, såsom han ikke havde haft lejlighed til at følge begivenhederne i Louvre.

Ved midnatstid var kong Henri blevet vækket af en ganske usædvanlig støj, som han ikke kunne forklare sig, da der var givet streng befaling til at iagttage den dybeste stilhed, så snart Hans Majestæt var gået til ro.

Våbenklirren genlød i slottets gange, banden og sværgen skar igennem mørket, og på hver en ed og hvert et råb var omkvædet:

"Hvad vil kongen sige?"

Henri rejste sig op i sengen og kiggede på Chicot, som efter at have indtaget et bedre aftensmåltid sammen med Hans Majestæt havde sat sig til at sove i en stor lænestol med benene korslagte over sin lange slire.

Larmen tog til.

Kongen sprang ud af sengen, glinsende af pomade, og råbte angst:

"Chicot! Chicot!"

Chicot åbnede trevent det ene øje. Han var en klog general, som forstod at sætte pris på søvnen, og han lod sig aldrig vække på en gang.

"Å, det var en skam, du vækkede mig, Henri; jeg drømte, du havde fået dig en søn."

"Hør," hviskede kongen ængstelig.

"Jeg må såmænd høre dumheder nok om dagen, så for min skyld skal du ikke tage natten til hjælp."

"Men kan du da ikke høre?" udbrød majestæten og pegede i retning af lyden.

"Du gode Gud! Ja, jeg hører nogen, der råber."

"Kan du høre: Hvad vil kongen sige? Hvad vil kongen sige?"

"Ja, hvad mon der nu er løs? Enten er en af dine hunde blevet dårlig, eller også er det huguenotterne, som hævner sig og gør Bartholomæus-kål på katolikkerne."

"Hjælp mig noget tøj på, Chicot."

"Hjælp mig først op af stolen, Henri."

"Det var dog et forfærdeligt uheld! En skrækkelig ulykke!" hørte man stemmerne gentage uafbrudt.

"Det trækker op til noget slemt," sagde Chicot.

"Vi må bevæbne os," foreslog kongen.

"Vi må meget hellere skynde os ud af den lille dør for at se og bedømme ulykken med egne øjne i stedet for at høre andres fortællinger om den."

Henri fulgte straks narrens råd og gik igennem løndøren ud i den gang, som førte til hertugen af Anjous værelse.

Inde i det første værelse så han hændervridende skikkelser, som udstødte de mest fortvivlede klageråb.

"Å, du skal se, Henri, det er din ulykkelige fange, som har taget livet af sig. Du har min agtelse, Henri; du er en forslagen politiker."

"Nej, det er ikke det, der er i vejen."

"Desværre."

Kongen trak narren med sig ind i værelset.

Vinduet var åbent, og en skare af nysgerrige stod oppe på ryggen af hinanden for at komme til at se rebstigen, som var fastgjort til altanens jernrækværk.

Kongen blev ligbleg.

"Nå, du er da ikke så sløv, som jeg troede," bemærkede narren med en vis tilfredsstillelse.

"Undsluppet! Flygtet!" skreg kongen med en stemme så skærende, at alle de tilstedeværende vendte sig om for at betragte ham.

Majestætens øjne lynede. Hans hånd knugede krampagtigt skæftet på en lille dolk.

Schomberg stod og rev sig i håret. Quélus slog sig med knyttet næve for panden, og Maugiron dunkede hovedet imod muren som en vædder, når den vil stange. D'Epernon havde gjort sig usynlig under påskud af, at han ville lede efter den bortrømte hertug.

Kongen formildedes ved synet af de selvpinsler, hans yndlinge søgte at sone deres brøde med.

"Så, så," sagde han blidt og rykkede i Maugiron.

"Nej, jeg vil knuse mit hoved," skreg den uheldige fangevogter og styrtede sig atter med rasende iver løs på muren.

"Hjælp mig at holde ham," bad kongen de omstående.

"Hør, farlil, det er jo meget nemmere at komme af med livet ved at jage et sværd igennem sig," sagde Chicot.

"Hold mund, bøddel!" befalede kongen med tårer i øjnene.

Quélus bearbejdede ufortrødent sit smukke ansigt.

"Quélus! Quélus, min kære dreng, du kommer jo til at ligne Schomberg, da han havde vasket sig i berlinerblåt. Du bliver frygtelig at se til," sagde kongen.

Det hjalp på Quélus, men Schomberg stod endnu og sled i sine fagre lokker, alt mens han græd af raseri.

"Schomberg! Vær dog fornuftig, min skat," bønfaldt kong Henri. "Sagen er så alvorlig, at du endelig ikke må sætte forstanden overstyr. Borgerkrigen vil komme til at rase i mit rige ... hvem har skaffet den stige? Jeg lader hele byen hænge, hvis jeg ikke finder den skyldige."

En stivnende rædsel malede sig på alles ansigter.

"Hvem har gjort det?" fortsatte kongen. "Skaf mig ham! Ti tusind daler til den, der siger mig hans navn! Hundred tusind til den, der bringer mig ham død eller levende!"

"Hvem skulle det vel være andre end en fra Anjou?" udbrød Maugiron.

"Du har ret," sagde kongen. "Alle indbyggerne i Anjou skal komme til at betale mig for det puds."

Denne erklæring blev signalet til en salve af forbandelser, som nu fra alle sider regnede ned over den ulykkelige Anjou-befolkning.

Chicot stemte i med de andre. Svingende vildt med sine lange arme drog han kården og pryglede skiftevis løs på væggene og kongens yndlinge, og atter og atter gentog han:

"Uh, hvor er jeg rasende! Død og forbandelse over folkene fra Anjou!"

Dette råb forplantede sig over hele byen, endnu før man vidste, hvorfor man råbte det.

Kongen var imidlertid forsvundet.

Han var kommet i tanker om sin moder, og uden at sige noget til nogen var han ilet til enkedronningens værelser og havde truffet Catharina af Medici siddende tankefuld, lig en statue af voks, i en dyb lænestol.

Ved at høre kongens meddelelse om hertugens flugt, fik statuen liv, men hun viste ikke sin deltagelse i den opsigtvækkende begivenhed på anden måde end ved en tavs hovedrysten.

"De siger intet, moder," udbrød kongen, overrasket over en sådan ligegyldighed.

"Hvorfor skulle jeg vel tale, min søn?" spurgte Catharina.

"Synes De måske ikke, at Deres søns flugt fortjener en meget hård straf?"

"Husk på, kære søn, at friheden nok er en krone værd. Husk på det råd, jeg engang gav dig selv, da du ved at flygte kunne opnå denne krone."

"Moder, man beskæmmer mig, man trodser min magt."

"Nej, man redder sig selv," sagde Catharina og trak på skuldrene.

"Kalder De *det* at tage mit parti? Jeg mærker, at følelserne sløves med alderen. Jeg mærker, at De ikke mere elsker mig som forhen."

"Du tager fejl, Henri," svarede enkedronningen koldt, "du er endnu min højtelskede søn, men han, som du beklager dig over, han er også min søn."

"Å, hold op med den forlorne moderømhed," udbrød kongen fnysende vred. "Jeg ved, hvad den er værd."

"Det må *du* vide bedre end nogen anden, for overfor dig, min søn, var moderfølelsen altid min svaghed."

"Hvilket De nu lader til at fortryde."

"Lad os gøre ende på denne samtale. Jeg vidste, hvorledes den ville blive; derfor tav jeg."

"Farvel, fru moder," sagde kongen; "jeg ved, hvad jeg har at gøre, siden min egen moder ikke mere har medfølelse med mig. Jeg skal nok finde rådgivere, som kan skaffe mig hævn og kaste klarhed over denne tildragelse."

"Farvel, min søn," svarede florentinerinden behersket. "Gud være med dine rådgivere; de vil sikkert få brug for hans hjælp, hvis de skal redde dig ud af kniben."

Kongen stod allerede i begreb med at gå ud ad døren, da enkedronningen tilføjede:

"Det skal ikke være noget råd, jeg giver dig, Henri, du har jo ikke brug for mig, men bed dine rådgivere om at tænke, før de taler, og tænke endnu mere, før de handler."

"Det vil jeg gøre, moder, for situationen er jo alvorlig."

"Meget alvorlig, Henri," sagde Catharina langsomt, idet hun foldede hænderne og så op imod himlen.

Kongen blev urolig over enkedronningens værdige alvor og nærmede sig atter hendes stol.

"Har du nogen anelse om, hvem der har hjulpet ham bort?" spurgte han indtrængende.

Catharina svarede ikke.

"*Jeg* tror, det er folk fra Anjou," tilføjede kongen.

Enkedronningen smilede med det listige smil, som viste hendes overlegne kløgt.

"Alle andre tror det samme," bemærkede kongen ligesom undskyldende.

"Lad det blive deres sag, Henri, men du ..."

"Hvad jeg? Forklar Dem, moder, jeg beder Dem. Deres forklaring vil lyse for mig i mørket."

"Jeg er kun en gammel, snakkesalig kone. Jeg lever kun for at sone og angre."

"Tal, moder! Jeg lytter til Deres ord. Deres skarpe blik ser endnu for os alle sammen."

"Det nytter intet, Henri. Mine ideer er forældede; den alderstegne Catharina kan ikke mere give gode råd."

"Nuvel, moder, berøv mig Deres hjælp. Men om en time har jeg ladet alle de folk fra Anjou hænge, som i denne stund opholder sig i Paris, så kan De for resten mene, hvad De vil."

"Hænge?" udbrød Catharina opbragt.

"Ja, hænge, skyde, myrde, brænde. Mine venner spreder sig allerede over byen for at knække halsen på alle de oprørere."

"Lad dem tage sig i agt, de ulykkelige," afbrød dronningen ham, betaget af situationens alvor. "De styrter sig selv i ulykke, hvad der har mindre at sige, men *du* er også fortabt, i fald det sker. Hvorfor skal det dog altid være således, at kongen har øjne til ikke at se med?"

"Kongerne må hævne de fornærmelser, man tilføjer dem," sagde Henri; "den hævn er en retfærdighed, som hele mit rige vil hjælpe mig at øve."

"Tåbelige, forblindede barn," mumlede florentinerinden hen for sig. "Tror du, man kan lade tapre folk som Bussy, Livarot, Ribeirac, Antraguet hænge og brænde, uden at der vil komme til at flyde strømme af blod?"

"Hvad gør det, når man bare får livet af dem."

"Ja, når man får det, men kom først og vis mig ligene af dem, så vil jeg sige, det er godt gjort. Det går ikke så nemt, min ven; oprørsfanen vil komme til at vaje; man vil ægge dem til at slås for en herre, som de ellers aldrig ville have trukket sværdet af skeden for. Dit rige vil rejse sig, ikke til forsvar for dig, men *mod* dig."

"Men hvis jeg ikke hævner mig, vil man beskylde mig for fejhed."

"Har man nogen sinde sagt sådant om mig?"

"Jamen, hvis det nu *er* de folk, så fortjener de dog straf, moder."

"Jamen, det *er* ikke dem."

"Hvem skulle det ellers være, om det ikke var min broders venner?"

"Din broder har overhovedet ingen venner."

"Hvem er det da?"

"Det er dine fjender, eller rettere: din fjende."

"Hvad for en fjende?"

"Du ved, min søn, at du har altid kun haft én, din broder Charles havde altid kun én, jeg selv har kun én, altid én og den samme!"

"De mener Henri af Navarra?"

"Ja, ham og ingen anden."

"Han er ikke i Paris."

"Ved du, hvem der er i Paris, og hvem der ikke er her? Kan du høre og se alt, tror du? Eller dine folk? Nej, I er blinde og døve alle til hobe."

"Henri af Navarra," gentog kongen grublende.

"Min søn, ved hver skuffelse, som møder dig, ved hver ulykke, som hænder dig, og hvis ophav er dig ubekendt, ved hver sådan modgang behøver du ikke at tvivle, ikke at spørge. Det er altid Henri af Navarra, aldrig nogen anden end ham, der står bagved. Slå altid efter ham, så rammer du den rette. Den mand, ser du, han er det hævnersværd, som Gud har hængt over hovedet på huset Valois."

"De mener altså, at jeg skal give kontraordre?"

"Lige på stedet," svarede Catharina, "uden at spilde et minut, et sekund. Skynd dig, måske er det allerede for sent; skynd dig, eller du er fortabt."

Og hun greb sin søn i armen og stødte ham med ubegribelig kraft ud ad døren.

Kongen styrtede bort fra Louvre og søgte at samle sine venner, men han fandt kun Chicot siddende på en sten i færd

med at ridse sære figurer i sandet. Det var ikke godt at se, hvad tegningerne skulle forestille, men det måtte sikkert være noget interessant, eftersom narren åbenbart hverken hørte eller så, hvad der foregik omkring ham.

57. Kongen beslutter sig til at følge narrens og enkedronningens gode råd

Kong Henri havde i nogen tid stået og betragtet narren, som syntes så stærkt interesseret i de matematiske beregninger, han sad og anstillede.

"Er det på den måde, du forsvarer din konge?" udbrød majestæten endelig med tordenrøst.

"Ja, sådan er nu min maner, og jeg tror ikke, den er så dårlig endda. Hvis du har tid, skal jeg søge at bevise dig min påstands rigtighed."

"Det bevis kunne jeg lide at høre."

"Ser du, vi har jo begået en gyselig dumhed. Nu stormer dine venner byen rundt og skråler: Død over folkene fra Anjou! og imens sidder jeg her og regner ud, at det slet ikke er givet, at de stakkels mennesker har haft nogen del i hertugens flugt. Alt, hvad de udretter ved deres skrigen og skrålen, er at få borgerkrigen til at blusse op, og det er bare det, Guiserne venter på. I øjeblikket står sagerne således, at dine venner enten har måttet bukke under for fjenden (hvad jeg for resten ikke ville tage mig særlig nær, mens du naturligvis ville være mindre henrykt, hvis det var gået de kære børn galt) eller også har de jaget alle folkene fra Anjou på porten, og det ville jo også være en kedelig historie for dig, men du kan tro, at din ven, hertug François, ville glæde sig i sit inderste."

"Fy for pokker!" udbrød kongen, "skulle det allerede være kommet så vidt?"

"Ja, om ikke det er endnu værre."

"Men hvad har alt det at gøre med den mærkværdige siddeplads, du har valgt dig?"

"Jeg har udført et meget vigtigt arbejde. Jeg har nemlig tegnet et omrids af de provinser, som antagelig vil slutte sig til din broders oprør imod os, og desuden har jeg gjort et overslag over de stridskræfter, de forskellige landsdele vil kunne stille på benene."

"Jeg har da heller ikke andet end ulykkesfugle omkring mig," sagde kongen ærgerlig.

"Uglen tuder om natten," svarede Chicot, "og du må indrømme mig, at det ser sort ud; det gør det for den sags skyld også om dagen, når den ikke tuder! Nej, lille Henri, du har godt af at høre sandheden engang imellem. Se nu her på mit landkort, og brug så din sunde fornuft. Der er nu først Anjou, hvor din broder er flygtet hen. Når Anjou bliver styret fornuftigt, og det skal dine venner hofjægermesteren og grev Bussy nok sørge for, altså under en dygtig mands ledelse vil Anjou nemt kunne stille en halv snes tusind stridsmænd. Det er ikke for højt regnet. Derefter kommer Guyenne, som jo er et gammelt arnested for oprør og uroligheder. Der er ikke tvivl om, at Guyenne vil rejse sig imod Frankrig, og at det må kunne mønstre en styrke på omtrent otte tusind mand. Det er naturligvis ikke mange, men det er krigsvante, hærdede folk. Så er der Navarra her til venstre, ser du. Navarra er ganske vist blevet stærkt beskåret, men det har dog altid en folkemængde på tre til fire hundrede tusind. Henri er nok mand for at

foranstalte en ordentlig udskrivning, så vi må mindst regne med en femten tusind mand. Det bliver alt i alt tre og tredive tusinde."

"Tror du virkelig, at kongen af Navarra vil slutte sig til min broder?"

"Ja, det ved Gud, jeg gør."

"Mener du da også, at han har haft en finger med i spillet ved min broders flugt?"

"Den tanke har du ikke selv fundet på, lille Henri," sagde narren efter at have kastet et prøvende blik på sin herre.

"Det kan jo være lige meget. Svar mig blot på, hvad jeg spørger om. Har kongen af Navarra haft nogen del i hertugens flugt? "

"Jeg har set og hørt nok til at vide, at han i det mindste godt kunne have haft det. Han var i hvert fald her i byen."

"Her i byen? Og du har selv set ham?"

"Ja, med mine egne øjne. Rue de la Ferronnerie har ingen hemmeligheder for mig, men man fortæller jo ikke alt, hvad man ved. Min adelsmandsære forbyder mig at optræde som spion."

Kongen faldt i dybe tanker.

"Min broder François altså og kong Henri af Navarra!"

"For ikke at tale om de tre Guiser."

"Tror du også, *de* vil slutte sig til oprøret?"

"Tre og tredive tusinde på den ene side," sagde Chicot og talte på fingrene, "foruden en tyve-fem og tyve tusinde under hertugen af Guises befaling; han er jo øverstkommanderende over dine egne soldater. Det bliver til sammen, med et rundt tal, lavt regnet, halvtreds tusinde fjender, vi får at more os med."

"Jamen, kongen af Navarra og hertugen af Guise er jo dødelige uvenner."

"Det forhindrer aldeles ikke, at de slutter forbund imod dig. Bagefter, når de har gjort op med dig, kan de jo altid afgøre deres eget mellemværende."

"Du har ret, Chicot; min moder har ret; I har ret begge to. Vi må forhindre, at striden kommer til udbrud. Hjælp mig at få schweizergarden samlet."

"Schweizerne! Dem har Quélus sat sig i spidsen for."

"Mine livgardister da!"

"Dem har Schomberg påtaget sig at føre."

"Jamen, mit tjenerskab, mine hoffolk i det mindste!"

"De er alle sammen ude med Maugiron."

"Uden min tilladelse?" spurgte kongen forbavset.

"Du er sat ud af spillet, min ven. Hvem, tror du, bryder sig om din tilladelse eller dit forbud? Ja, når det drejer sig om processioner og om at tærske løs på hinandens rygge, så har du endnu et lille ord at sige, men i krig, eller i regeringsanliggender, er der ingen, der tager dig alvorligt. Nej, Schomberg, Quélus og Maugiron, det er dem, der bærer sceptret. D'Epernon vil jeg ikke tale om, han er jo krøbet i skjul. For resten er det noget sent, at du lægger mærke til, at en syv-otte andre er mere konge end du."

Kongen bed sig i læben af harme over at høre narrens drøje sandheder.

"Hvem er det?" sagde Chicot og spejdede ud i mørket. "Det er jo dem. Der kommer dine folk, Henri."

I det fjerne sås ganske rigtig en tre-fire adelige herrer til hest. Længere borte skimtedes nogle flere ryttere og en

mængde gående personer.

"Schomberg!" råbte kongen.

"Gud fri og frels mig, det er kongen," udbrød Schomberg, som havde genkendt majestætens røst.

"Jeg har løbet rundt og led efter dig og har ikke kunnet finde dig. Hvad har du bestilt?" spurgte Henri.

"Hvad vi har bestilt?" gentog en anden af rytterne.

"Nå, er det dig, Quélus; kom du bare her, og lad for fremtiden være at gå ud uden min tilladelse."

"Alt er forbi," udbrød en tredje stemme, som viste sig at komme fra Maugiron.

"Gud ske lov," sagde d'Epernon, der dukkede op lige med et, uden at nogen anede, hvor han kom fra.

"Himlen være lovet," messede Chicot med præstestemme og løftede sine foldede hænder mod himlen.

"Har I da dræbt dem alle sammen?" spurgte kongen ivrigt. "Nå så fred være med dem; de døde vender jo ikke tilbage."

"Desværre fik vi ikke den fornøjelse," sagde Schomberg, "de lumpne fyre var fløjet af reden som en sværm duer. Det må noteres som en undtagelse, at en enkelt af vore mænd var så heldig (eller rettere uheldig) at komme en af fjendens folk på livet. Den arme djævel måtte ulykkeligvis blive på valpladsen, og Quélus begræder nu tabet af sin mest trofaste lakaj. Det er også en farlig sag at krydse klinge med Antraguet."

"Jamen, var de da forberedte?" spurgte kongen.

"Ja, det er da noget, man kan sige sig selv," bemærkede Chicot. "Tror du, Anjou-folkene er mere døve end andre? Kanonerne drøner, kirkeklokkerne ringer alarm, og dine tropper stormer rundt i byen og råber: Død over folkene fra

Anjou! Du havde måske ventet, at ofrene skulle blive liggende ganske roligt i deres senge for at modtage nådestødet?"

"Borgerkrigens flammer er altså tændt," sagde kongen tankefuld.

"Vi vil ofre liv og blod for Deres Majestæts krone og ophøjede person," erklærede Schomberg på egne og kammeraters vegne.

"Det har vi soldaterne til," sagde Chicot tørt. "De skriger ikke så højt som I, men udretter en del mere."

"Det forekommer mig," indskød Quélus, "at De, monsieur Chicot, for et par timers tid siden var med til at skrige op sammen med os andre. Om De har tænkt ligesom vi, ved jeg naturligvis ikke."

"Var jeg med til at skrige?" spurgte narren forundret, "det kan jeg næsten ikke tro. Nå, med mig er det for resten en anden sag. Gud og hver mand ved, at jeg er en nar, men I, som går for at være så kloge ..."

"Hold nu fred, børnlille," formanede kongen, "krigen kommer såmænd, før vi ønsker det."

"Deres Majestæt befaler?" spurgte Quélus.

"At I skal gøre jer lige så megen umage med at berolige folket, som I har gjort jer med at ægge det til voldshandlinger. Mine schweizere, livgarden og mit tjenerskab skal I atter føre tilbage til Louvre, og derpå stænger I slottets porte, således at pariserne i morgen tror, at det blot er nogle fulde folk, der har været på spil."

De unge adelsmænd forføjede sig slukørede bort og lod kongens befalinger gå videre til de officerer, der havde ledsaget dem på den ubesindige udflugt.

Majestæten selv gik igen ind til sin moder, som han traf hensunket i dybe tanker, alt mens hun dog udstedte en mængde forskellige ordrer til sine tjenestefolk.

"Hvad er der sket?" spurgte hun. "Flygter de?"

"Ak ja, desværre. De spreder sig over landet og bringer oprørsluen til at flamme."

"Hvad har du i sinde at gøre?"

"Jeg ser kun en udvej. Jeg må tage situationen, som den er. Alt, hvad jeg kan råde over af stridskræfter, lader jeg drage i felten mod Anjou."

"Og hertugen af Guise?"

"Ham lader jeg om fornødent arrestere."

"Hvis du da kan," sagde Catharina og bøjede tankefuldt hovedet. "Alle de planer, du har undfanget, er uigennemførlige," fortsatte hun efter et øjebliks betænkning.

"Det lader til, at jeg i dag er ude af stand til at fatte en fornuftig beslutning," udbrød kongen harmfuld. "Kan De da ikke hjælpe mig at finde på råd, kære moder? Noget må der jo gøres. Lad os rejse bort!"

"Jeg var netop i færd med at give ordre med hensyn til sendelsen af en underhandler."

"Til hvem?"

"Til din broder. Han er en forræder, det kan ikke nægtes, men vi kommer ingen vej ved at være stivnakkede. Vi må forhandle med ham om fred, vi må købe freden, hvis det bliver nødvendigt."

"Hvad opnår vi ved det?"

"Når freden er sluttet, kan du med al din kraft vende dig imod dem, der vil påføre dig krig. Du sagde jo før, at du ville for

enhver pris have dem sat fast."

"Ja, for at opnå det ville jeg med glæde ofre fire provinser af mit rige, én for hver."

"Et sådant resultat kan du kun nå ved ikke at sky noget middel," sagde Catharina med en stemme, som dirrede af had og hævntørst.

"Jeg tror, De har ret, moder, men hvem skal vi sende af sted som forhandler?"

"Træf et valg blandt dine venner."

"Hvad nytter det at vælge? Jeg har ikke en mand, jeg kan betro det hverv."

"Så lad en kvinde røgte det."

"En kvinde! Moder! Ville De påtage Dem det?"

"Jeg er gammel og træt, min søn. Døden venter på mig, men jeg vil alligevel drage til Angers uden at spilde et sekund. Det gælder om at nå dertil, før din broder og hans venner har fået følelsen af deres styrke."

"Å, min elskede moder," udbrød Henri i overstrømmende glæde og kyssede Catharinas hånd. "De er min trøst i nøden, min velgørerinde, mit forsyn!"

"Jeg er med andre ord endnu stadig Frankrigs dronning," mumlede florentinerinden og sendte sin søn et blik, der rummede lige så megen medlidenhed som moderkærlighed.

58. Saint-Luc griber på en heldig måde ind i begivenhedernes gang

Morgenen efter den aften, da monsieur de Monsoreau havde gjort en så ynkelig figur ved hertugens taffel, at han havde fået lov til at trække sig tilbage før bordet blev hævet, sås hofjægermesteren at spadsere om nede i slotsgården, ganske tidligt.

Hans hensigt med denne morgenvandring gik ud på at finde den rideknægt, som han allerede flere gange havde talt med. Han ville nemlig gerne have noget at vide om Rolands vaner og tilbøjeligheder.

Hofjægermesteren gik ind i stalden, hvor han blandt fyrretyve dejlige heste hurtigt fandt Roland, som stod på sin sædvanlige plads og tog for sig af det rigelige foder.

Lige så hurtigt fik han øje på den, han søgte.

"God morgen, min ven," sagde greven til rideknægten. "Sig mig engang, er det en vane, Hans Højheds heste har, således at løbe hjem til stalden af sig selv? Eller bliver de ligefrem oplært til det?"

"Nej, hr. greve," svarede den adspurgte, "det er kun noget, som Roland kan gøre, men den er også så klog."

"Ja, det har jeg nok lagt mærke til. Er det ellers sket med den før?"

"Nej, herre, Hans Højhed plejer i reglen selv at ride på den, og han lader sig ikke så nemt kaste af sadlen."

"Roland har ikke kastet mig af," sagde monsieur de Monsoreau, stødt over at blive antaget for en dårlig rytter. "Jeg havde bundet den til et træ, mens jeg gik ind i et hus. Da jeg kom ud igen, var den forsvundet. Jeg troede først, at den var stjålet, eller at en eller anden adelsmand for spøgs skyld havde taget den med sig; det var derfor jeg spurgte, hvem der havde bragt den hjem til stalden."

"Den kom hjem på egen hånd, som hovmesteren i går havde den ære at sige hr. greven."

Monsieur de Monsoreau indså, at han ikke kunne nå videre ad den vej.

"Plejer Hans Højhed ofte at ride Roland?" spurgte han, idet han valgte et andet emne.

"Før de andre heste kom fra Tours, red hertugen på den næsten hver dag."

"Kom Hans Højhed sent hjem i går?"

"Omtrent en time før De, hr. greve."

"Hvad for en hest red hertugen på? Var den ikke rødbrun med hvide sokker og blis?"

"Nej, i går red Hans Højhed den, der står der."

"Jamen, var der da ikke i prinsens følge en, der red på en hest af det udseende, som jeg har beskrevet."

"Det tror jeg ikke. Jeg kender da ingen, der har en sådan hest."

"Nå, tak, så er det godt," sagde hofjægermesteren, misfornøjet over, at det gik så trægt med hans undersøgelser. "Læg sadel på Roland."

Rideknægten studsede.

"Har hertugen måske forbudt mig at ride den?" spurgte monsieur de Monsoreau.

"Nej, hr. greve, Hans Højheds staldmester har tværtimod befalet mig at stille alle ridehestene til grevens disposition."

"Det var jo en overordentlig stor elskværdighed af hertugen. Han var næsten for opmærksom," tænkte hofjægermesteren, mens rideknægten sadlede Roland.

"Hvor meget tjener du egentlig om året?" spurgte han, da rideknægten kom med hesten.

"Tyve dukater, hr. greve."

"Har du lyst til at tjene ti gange så meget på en dag?"

"Hvordan i alverden skulle jeg bære mig ad med det?" spurgte karlen yderst forbløffet over den glimrende udsigt.

"Du skal skaffe mig at vide, hvem der i går red på en rødbrun hest med hvide sokker og hvid blis."

"Det bliver sandelig ikke så let. Der kommer jo en forfærdelig mængde adelsmænd på besøg hos hertugen."

"Jo, men to hundrede dukater er mange penge; det er nok værd at gøre sig lidt ulejlighed for at tjene dem."

"Det er sandt nok, hr. greve; jeg siger jo heller ikke nej til at gøre et forsøg."

"God vilje drager tungt læs," sagde hofjægermesteren opmuntrende. "Se, her har du nu ti dukater til at begynde med. Så er du da i hvert fald sikker på, at din ulejlighed ikke har været helt forgæves."

"Tusind tak, hr. greve!"

"Du kan fortælle hertugen, at jeg er redet ud for at gøre forberedelser til den jagt, han har befalet mig at afholde."

Greven havde netop talt ud, da han hørte skridt bag ved sig.

"God morgen, grev Bussy," sagde han og vendte sig om imod den sidst ankomne.

"Ih, se god morgen, monsieur de Monsoreau," hilste Bussy. "Hvilket vidunder at se Dem i Angers!"

"Og Dem i lige måde; det hed sig, at De lå syg."

"Rygtet har talt sandhed. Jeg er endnu ikke rigtig rask, og min læge har givet mig streng ordre til at holde mig i ro. I otte dage har jeg ikke sat en fod udenfor byen. Nå, De skal ud at ride Dem en tur på Roland, ser det ud til. Det er et prægtigt dyr. Jeg solgte den for nogen tid siden til hertugen, og han er så glad ved den, at han rider på den omtrent hver eneste dag. De har sandelig haft en lykkelig hånd, at De således har kunnet vælge den, på bedste beskub så at sige."

"Å, jeg valgte ikke rent hen i vejret. Roland og jeg kender hinanden; jeg red på den i går."

"Og derved har De fået lyst til at ride den igen i dag? Tilgiv mig, men det forekom mig, De talte om jagt, netop da jeg kom gående herned."

"Hertugen ønsker at jage en hjort."

"Her skal være mange i omegnen, har jeg hørt sige. Hvor på lag har De tænkt Dem at spore den?"

"Omkring ved Méridor. Tager De med?"

"Nej, ellers tak," svarede Bussy, som havde møje med at skjule sin bevægelse. "Jeg tror, jeg vil gå i seng igen; feberen sidder mig endnu i blodet."

"Hvad ser jeg?" udbrød en skikkelse, som kom til syne ved indgangen til stalden. "Er De nu atter stået op uden min tilladelse?"

"Rémy," sagde Bussy og dukkede sig frygtsomt. "Nu får jeg en forfærdelig masse skænd. Nå, farvel, hr. greve! Jeg anbefaler Roland til Deres velvilje."

Bussy gik, og monsieur de Monsoreau svang sig i sadlen.

"Hvad går der dog af Dem?" spurgte Rémy sin foregivne patient. "De er så bleg som en dødning."

"Ved du, hvor han skal hen?"

"Nej."

"Til Méridor. Min Gud, hvorledes skal det gå?"

"Madame de Monsoreau nægter alt."

"Jamen, han har jo set det med sine egne øjne ..."

"Hun bilder ham ind, at han så syner."

"Stakkels Diana; det er hun ikke stærk nok til."

"Er det muligt, grev Bussy, at De ikke kender kvinderne bedre end som så?"

"Rémy, jeg føler mig så syg."

"Ja, det kan jeg mærke. Jeg foreskriver Dem som lægemiddel et ekstra solidt morgenmåltid."

"Ak, jeg har ikke spor af madlyst."

"Netop derfor trænger De til at få noget spise."

"Rémy, jeg har en anelse om, at den bøddel opfører en eller anden tragedie på Méridor. Jeg fortryder, at jeg ikke tog med ham, som han foreslog mig."

"Diana kan nok hjælpe sig selv. Det må *vi* også sørge for at kunne. Derfor må vi have noget at leve af. Lad os nu gå ind; det er ikke heldigt, at nogen ser Dem oppe. Hvorfor er De gået ud, skønt jeg forbød Dem det?"

"Jeg var så urolig. Jeg kunne ikke blive inde."

Rémy trak beklagende på skuldrene. Derpå bortførte han den nedslåede elsker og hvilede ikke, før Bussy var vel anbragt foran et rigt besat bord i et omhyggeligt aflåset værelse.

Hofjægermesteren var imidlertid redet den samme vej som dagen før. Det var selvfølgelig med velberåd hu, at han atter havde forlangt Roland; det gjaldt jo for ham at konstatere, at det ikke var en ren tilfældighed, som var skyld i, at dyret i går havde ført ham til det bestemte sted.

For at opnå vished lod han Roland have aldeles frie tøjler. Det gik da også ganske, som han havde ventet. Jo nærmere de kom Méridor, jo hurtigere travede Roland, og efter tre kvarters forløb befandt hofjægermesteren sig på nøjagtig samme sted som dagen i forvejen.

I dag var der blot den forskel at mærke, at intet levende væsen var at se eller høre. Ingen genkendende vrinsken hilste Roland; ingen hest var – bundet eller løs – at øjne i skoven.

Monsieur de Monsoreau steg af hesten, men for ikke at komme til at vende hjem til fods, tog han tømmen på armen, mens han klatrede op på muren.

Inde i parken var der ligeså tyst og stille som udenfor. Nogle gedekid, som legede på grønsværen, var alt, hvad der var at se.

Hofjægermesteren kunne nok tænke, at det ville være tidsspilde at ligge på lur længere. De to elskende, som han havde overrasket i går, havde enten opsat deres stævnemøder, til der atter var fred og ingen fare, eller også havde de valgt et mere sikkert sted. Han steg igen til hest og red nu lige op til Méridors slotspark.

Baronen var i færd med at dressere sine jagthunde, da hofjægermestren kom ridende over vindebroen.

Så snart han fik øje på sin svigersøn, gik han hen og hilste høfligt på ham.

Diana sad under et pragtfuldt morbærfigentræ og læste nogle digte. Gertrude, hendes trofaste ledsagerinde, sad ved siden af og syede.

Efter at have hilst på den gamle baron gik grev de Monsoreau hen imod de to kvinder.

Diana rejste sig op og nejede dybt for hofjægermesteren.

"Hvor koldblodig, eller snarere hvor falsk!" tænkte greven, "men jeg skal nok bringe oprør i dette rolige vand."

En tjener kom til og tog hesten.

Hofjægermesteren bukkede koldt for Diana og sagde:

"Jeg beder Dem, frue, skænke mig nogle minutter."

"Gerne, hr. greve," svarede Diana.

"Gør De os den ære at tage bolig på slottet?" spurgte baron de Méridor.

"Ja, indtil i morgen i hvert fald."

Den gamle baron gik bort for at give ordre til, at svigersønnens værelse blev sat i stand til at modtage den fornemme gæst.

Monsoreau bad Diana tage plads i den stol, hvorfra hun lige havde rejst sig. Selv satte han sig i Gertrudes stol og begyndte derpå sit forhør, idet han fikserede Diana med et blik så gennemborende, at en mand ville have slået sine øjne ned for at undgå det.

"Frue, hvem var det, der holdt Dem med selskab i parken i går eftermiddags?" spurgte han.

Diana så from og uskyldig ud og spurgte med en fuldstændig rolig og behersket stemme, hvori der ikke var den ringeste

bevægelse at spore:

"Ved hvad tid omtrent?"

"Hen ad klokken seks."

"Klokken seks? Så må det have været en af mine veninder, ikke mig, De har set i parken."

"Det var Dem, frue," påstod Monsoreau.

"Hvordan ved De det?"

Dette naturlige spørgsmål satte monsieur de Monsoreau i forlegenhed, men vreden var stærkere end enhver anden følelse.

"Sig mig navnet på den mand," befalede han barsk.

"Hvilken mand?"

"Ham, der spadserede med Dem."

"Det har jeg svært ved at sige Dem, da det ikke var mig, der spadserede i parken."

"Det var Dem, siger jeg," udbrød Monsoreau og stampede harmfuldt i jorden.

"De tager fejl, hr. greve," svarede Diana, som stadig bevarede en kold og sikker overlegenhed.

"Hvor tør De vove at benægte, hvad jeg selv har set?"

"De har selv set det, siger De?"

"Ja; hvor tør De nægte, at det var Dem, jeg så. Der er jo ikke andre damer på Méridor."

"De tager atter fejl, hr. greve. Madame de Saint-Luc opholder sig også her sammen med sin mand. Det må være dem, De har set."

"Det var hverken monsieur eller madame de Saint-Luc. Det var Dem og ingen anden. Dem kunne jeg kende, men ikke

manden, men jeg sværger Dem, at jeg skal få at vide hvem han var."

"De tror altså fortsat, at det er mig, De har set?"

"Jeg kendte Deres skikkelse, og jeg kendte Deres stemme på det skrig, De udstødte."

"Når De er ved Deres fulde fem, kan jeg finde mig i at høre på Dem, men i øjeblikket anser jeg det for bedst, at jeg trækker mig tilbage."

"De bliver," sagde Monsoreau og greb Diana i armen.

"Der kommer monsieur de Saint-Luc med frue. Jeg håber, De vil vise en smule selvbeherskelse i deres nærværelse."

Nede fra en af de skyggefulde alleer kom virkelig i det samme det unge, lykkelige ægtepar, hidkaldt af middagsklokken, som nylig havde sendt sine rungende toner ud over det smilende sommerlandskab.

Ved første øjekast genkendte både Saint-Luc og madame Jeanne den barske hofjægermester, og tilskyndet af en ubestemt følelse af, at deres nærværelse muligvis kunne befri Diana, deres fælles veninde, ud af en pinlig situation, ilede de hastigt hen imod den uvelkomne gæst. De anede begge, at Monsoreaus komme ville blive ensbetydende med fredens ophør, og i deres stille sind indgik de den ubrødelige overenskomst at stå trofast på Dianas side i kampen mod den forhadte ægtefælle.

Madame de Saint-Luc nejede dybt for hofjægermesteren; til at begynde med var det jo tjenligt for alle parter at iagttage den almindelige høfligheds fordringer.

Monsieur de Saint-Luc hilste Monsoreau med et hjerteligt håndtryk. Intet blev forsømt, som kunne bidrage til at meddele

hofjægermesteren den overbevisning, at han på Méridor befandt sig iblandt hengivne venner.

Efter at man havde udvekslet de sædvanlige artigheder, præsterede Saint-Luc en snild manøvre, hvorved det lykkedes ham at tvinge Monsoreau til at byde Jeanne armen, mens han selv førte Diana til bords.

Madame de Saint-Luc kvalte med forbløffende tålmodighed det suk, som hun følte sig fristet til at udstøde ved tanken om den skæbne, der ventede hende i selskab med en så lidet yndet bordherre.

De to par begav sig op til slottet.

Klokken var kun ni om formiddagen, men allerede på dette tidlige stadium indtog herskabet på Méridor dagens første hovedmåltid. Det var en gammel skik, som stammede fra Louis den Tolvtes tid, og baronen var ikke til at formå til at ændre sine indgroede sædvaner efter de nyere skikke. Han vågede strengt over, at hele den forældede husorden blev iagttaget af alle dem, for hvem hans ønsker gjaldt for befalinger.

Man gik til bords, og Monsoreau fik anvist plads imellem monsieur og madame de Saint-Luc, mens Diana ved Jeannes beundringsværdige snildhed kom til at sidde imellem den gamle baron og monsieur de Saint-Luc, så langt fra sin gemal, som det var muligt i et så fåtalligt selskab.

Samtalen var almindelig; den drejede sig naturligt om hertugens uventede ankomst til Angers og om den bevægelse, som forlæggelsen af den hertugelige residens ville fremkalde i Hans Højheds loyale provins.

Monsoreau gjorde sig atter og atter – men stadig forgæves – umage for at få samtalen ledet ind i andre spor, men det var

lutter stædige personer, der omgav ham på alle sider, så det lykkedes ham ikke en eneste gang at nå sit mål.

Saint-Luc tog sig naturligvis vel i agt for at være ligefrem uhøflig; han var tværtimod munter og yderst forekommende hele tiden, men han passede på som en smed, når Monsoreau gjorde et af sine forsøg på at komme ind på andre emner, der kunne føre til hidsigere debat. Med åndfuld overlegenhed og med en livlighed, som gjorde ham næsten ukendelig, underholdt den unge adelsmand sig med hofjægermesteren, og af og til gav Jeanne desuden sit besyv med i laget, således at Diana – takket være vennernes sprudlende veltalenhed – kunne forholde sig aldeles tavs, uden at hendes mangel på deltagelse blev særlig iøjnefaldende. Hun indskrænkede sig derfor til i ny og næ at sende Saint-Luc og hans tapre lille viv et taknemmeligt blik som belønning for deres ædelmodige opofrelse.

"Den Saint-Luc er dog et rigtigt vrøvlehoved," tænkte Monsoreau ved sig selv. "Hvis han ellers kender noget til min kones hemmelighed, skal jeg nok på en eller anden måde få lokket den ud af ham."

Hofjægermesteren havde åbenbart ikke fattet nogen dyb ærbødighed for Saint-Luc. Dels kom det måske af, at Saint-Luc netop havde til hensigt at vise sig som et troskyldigt fæ, men dels vel også af, at Monsoreau ikke kendte særlig meget til ham, eftersom han var blevet hofjægermester omtrent på samme tid, som Saint-Luc havde vendt hoffet ryggen.

Oplivet ved udsigten til at få en løsning på gåden kastede Monsoreau sig med liv og lyst ind i samtalen, som hurtigt blev livlig. Hans dobbelte hensigt med dette var først at berolige Dianas opskræmte sind, dernæst at gøre Saint-Luc tryg og

åbenhjertig for derved des hurtigere at komme under vejr med sagens sande sammenhæng.

Diana glædede sig ved at se skyerne på hendes mands pande trække over, ikke af medfølelse med Monsoreau, men udelukkende fordi hun håbede, at han ville lade hende i fred, når han var så glad og munter, som han nu så ud til at være.

Af og til smilede Saint-Luc til Diana på en måde, som om han ville sige: "Vær bare rolig! Jeg har udklækket en ypperlig plan."

I det følgende kapitel får vi lejlighed til at erfare, hvad Saint-Luc pønsede på.

59. Saint-Lucs plan

Da selskabet havde rejst sig fra bordet, tog Monsoreau sin nye ven under armen og opfordrede ham til at gå en tur med i parken.

Saint-Luc gjorde ingen indvendinger, såsom det netop stemte med hans egne ønsker at få hofjægermesteren på tomandshånd.

"Det har været mig en overordentlig stor fornøjelse at træffe Dem her, min kære Saint-Luc," begyndte Monsoreau, "for sandt at sige føler jeg mig ikke særlig tiltalt af det indesluttede liv på Méridor."

"Jamen, De har jo deres elskværdige hustru her," indskød Saint-Luc med kunstlet forbavselse. "Sammen med en sådan kvinde må efter mine begreber selv en øde ørken synes overbefolket."

"Ja, naturligvis," svarede Monsoreau og smilede tvungent, "det mener jeg jo også nok, men ..."

"Intet men, hr. hofjægermester."

"Jo, jeg ville sige, at ... at ..."

"At hvad?"

"At jeg alligevel er glad over at træffe sammen med Dem."

"Denne udtalelse smigrer mig i allerhøjeste grad, hr. hofjægermester, i særdeleshed når jeg betænker, at De sætter pris på mit selskab, skønt De uhindret kan nyde madame de Monsoreaus, og det i så skønne naturomgivelser. Se, hvor herligt træernes øvrige kroner hvælver sig over vore hoveder. Se

Dem dog om, hr. hofjægermester, og glæd Dem over solen, blomsterne og skoven."

"Pyt, skoven! Jeg har jo tilbragt mit halve liv i skov," mumlede Monsoreau med bitterhed.

"Netop derfor skulle jeg synes, det måtte være Dem umuligt at finde den kedsommelig. Jo mere man lever i skoven, jo højere kommer man til at elske den. Livet derinde i ly af hundredårige ege ejer en fortryllelse, en skønhed og fred, som livet iblandt menneskene for længst har mistet."

"Nu forstår jeg bedre, hvorfor en ung adelsmand som De, monsieur de Saint-Luc, har gemt sin huslige lykke i denne afkrog af verden. Hvor De må elske naturen!"

"Ja, det gør jeg. Jeg finder denne park vidunderlig. Når jeg engang bliver nødt til at drage herfra (og det varer vist desværre ikke ret længe, inden det må ske), så vil jeg fortvivle, tror jeg."

"Hvorfor vil De da rejse herfra?"

"Råder man vel selv for sin skæbne? Nej, mennesket omtumles på livets hav lige så vilkårligt som de blade, der af vinden hvirvles omkring fra øst til vest, fra nord til syd. Ved vi måske, om vi i morgen skal nyde vor morgenmad på samme sted, hvor vi i dag har indtaget vor nadver? Nej, *De* kan være lykkelig, hr. hofjægermester."

"Hvorfor jeg mere end De?"

"Fordi De kan slå Dem til ro i denne underskønne egn."

"Jeg bliver her rimeligvis ikke ret længe endnu."

"Det mener De ikke. De er vist ikke rigtig ærlig."

"Jo, jeg er, men jeg er derimod ikke så begejstret som De over naturens pragt og skønhed. Denne park, der synes Dem så herlig, indbyder mig ubehag og mistillid."

"Å, snak!"

"Det er, som jeg siger," forsikrede Monsoreau.

"Det kan ikke være Deres mening. Denne dejlige park! Hvad er det, De ikke kan lide?"

"Jeg føler mig utryg herinde. Det er mit alvor," forsikrede hofjægermesteren højtideligt, "den skræmmer mig."

"Nå, De mener, fordi her er så ensomt?" udbrød Saint-Luc efter en stunds betænkning.

Straks kunne han nemlig slet ikke fatte, at en mand, der var vant til at leve så at sige dag og nat i de store skove, at *han* kunne føle noget ubehag ved at færdes i en park, hvor menneskehænder havde sat så mange spor.

"Nej, nej, det er slet ikke således at forstå," svarede hofjægermesteren og rystede på hovedet. "Ensomheden er jeg vant til, og desuden ... her er vel slet ikke så stille på Méridor? Kommer der ikke en del fremmede hos baronens?"

"Ih, nej!" udbrød Saint-Luc med ypperlig forstilt ligefremhed. "Ikke en moders sjæl!"

"Nej, virkelig?"

"Det forholder sig, som jeg havde den ære at sige Dem, hr. hofjægermester."

"Får baron de Méridor virkelig ikke besøg engang imellem?"

"Så længe min hustru og jeg har været her, har vi ikke set et menneske på slottet."

Monsoreau kunne ikke fatte, at livet på Méridor virkelig kunne forme sig så eneboeragtigt. Han trængte til endnu en bekræftelse og spurgte atter:

"Skulle der ikke være en eneste adelsmand fra hoffet i Angers, som søgte at fordrive en ledig time på Méridor?"

"Ikke én," erklærede Saint-Luc.

"Umuligt, kære!"

"Men dog sandt. For resten er jeg snart træt af at forsikre Dem det samme om og om igen. De må da nu være overbevist om, at vi lever fjernt fra verden, og at verden respekterer vor trang til fred og ensomhed."

"Men det er jo næsten en fornærmelse, De udslynger mod hertugens mænd."

"Kan gerne være, men pokker tage mig, om jeg har set så meget som en hattefjer af nogen af dem."

"Så har jeg altså uret, kan jeg forstå. Hofmændene fortjener ikke min gode tro til dem."

"Nej, det er vist, de ikke gør. Så blev vi da endelig enige om den ting, men imidlertid kom vi helt bort fra det, vi begyndte med at tale om. Hvad mente De egentlig med, at De følte dem utryg og forskræmt her i parken? Er her bjørne?"

"Å, nej, det ved De jo lige så godt som jeg."

"Ulve da?"

"Nej, heller ikke."

"Måske vildsvin?"

"Ikke det, jeg ved."

"Men så røvere?"

"Måske. Jeg har ikke megen forstand på kvinder, men så vidt jeg kan se, er madame de Saint-Luc en meget smuk dame. Det vil De vist ikke nægte?"

"Nej, jeg bilder mig ind, at den glade stolthed, jeg betragter min hustru med, for en del er en følge af, at jeg i hende ser indbegrebet af kvindelig skønhed."

"Jeg mener, at Deres stolthed er fuldt berettiget."

Saint-Luc bukkede smilende.

"Men sig mig nu," fortsatte Monsoreau, "spadserer Deres hustru ofte i parken?"

"Jeg forstår ikke rigtig, i hvilken hensigt De retter dette spørgsmål til mig, men lige meget: min hustru elsker naturen lige så højt som jeg. I den retning ligner vi hinanden, og jeg er glad over, at jeg særlig på dette punkt har fundet så god forståelse hos den kvinde, jeg har bundet min skæbne til. Nu har jeg besvaret Deres spørgsmål, hr. hofjægermester, og jeg venter, at De til gengæld vil forklare mig, hvorfor De viser så megen interesse for, hvad min hustru foretager sig."

"Det har såmænd ingen dybere årsag ... De ledsager vel i reglen Deres frue, når hun går tur i parken?"

"Ja, vi følges altid ad."

"Altid?"

"Næsten altid, må jeg måske hellere sige. Før De oplyser mig om grunden til Deres videbegærlighed, før må De ikke vente, at jeg vil være Dem behjælpelig med at tilfredsstille den. Jeg er ked af at skulle besvare alle disse spørgsmål, som synes mig urimelige og nærgående."

"Bliv ikke vred, kære monsieur de Saint-Luc, men jeg skal betro Dem, at ... ja, jeg ved ikke, om jeg bør sige det ..."

"De spænder mig på pinebænken, hr. hofjægermester."

"Jeg har hørt fortælle, at ..."

"Tal dog!"

"At ... De tager mig det ikke fortrydeligt op, at jeg siger det rent ud."

"Nej, for en ulykke. Tal blot. Jeg bliver aldrig vred uden grund."

"Så vil jeg have fortrolighed til Dem. Vi er begge ægtemænd, fælles kår knytter os sammen."

"Sig dog, hvad De mener."

"En fordægtig mandsperson er set luske om i parken."

"En mand?"

"Ja, er det ikke frygteligt?"

"Og han kommer her for min kones skyld, siger De?"

"En så lav mistanke ville *jeg* være den sidste til at udtale."

"Gør mig den tjeneste at lade mig få hele sandheden at vide," bad Saint-Luc, tilsyneladende i stærk ophidselse. "Hvem har set det? Å, sig mig det, jeg beder Dem. Hvad nytter det at besmykke sagen? Fuld klarhed tjener os alle bedst; derved renses de uskyldige, og de brødefulde kan få deres velfortjente straf. Jeg vil have ren besked, hører De?"

Monsoreau ønskede sikkert af sit fulde hjerte, at han havde grund til at mistænke madame de Saint-Luc for utroskab, men Dianas soleklare skyld var så stærk, at alle andre kvinder forekom ham rene som engle. Med et dybt suk meddelte han Saint-Luc sin bekymring:

"Fat Dem," sagde han til den unge adelsmand, "Deres-frue har visselig intet øjeblik glemt sine pligter overfor Dem. Jeg vil være ærlig og betro Dem min frygt. Den mand, som sniger sig omkring i parken, han kommer her ikke for *Deres* hustrus skyld."

"For hvis da?"

"For *min*, frygter jeg."

"Gud ske lov," udbrød Saint-Luc med et lettelsens suk. "Den fordeling af rollerne tiltaler mig unægtelig ganske anderledes."

"Uforskammede!"

"Ikke så ivrig, kære hofjægermester."

"Jamen det er dog for galt, at De glæder Dem over, at min hustru holder mig for nar."

"De er vist tilbøjelig til at misforstå, tror jeg. Enhver anden end De ville ikke have fundet noget urimeligt i, at jeg først og fremmest interesserer mig for min egen hustru; dermed er jo ikke sagt, at det morer mig, når andre kvinder sætter deres mænd horn i panden. Herregud, enhver er dog sig selv nærmest. Ægtemænd er nu engang egenkærligt anlagt."

"De søger at besmykke Deres usømmelige opførsel med tomme fraser, men jeg skal ..."

"Så, så, hofjægermester, lad os nu ikke strides om kejserens skæg. De søger en ven i mig, men når De således lader Deres galde gå ud over mig uden grund, kan De dog ikke vente at stemme mig gunstig. Vi vil nu ved forenede anstrengelser prøve at kaste lys over den mystiske sag, De har indviet mig i. De tror altså, der har været en mand her i parken?"

"Jeg *ved* det."

"Hvorfra?"

"Jeg har selv set ham."

"Var han alene?"

"Nej, han spadserede med madame de Monsoreau."

"Hvornår?"

"I går."

"Hvor omtrent i parken?"

"Lige her, hvor vi nu går."

Monsoreau havde netop med forsæt rettet sin gang imod selve det sted, hvor han havde set det frygtelige syn.

Saint-Luc tog omgivelserne i øjesyn, som om han for første gang betrådte den del af parken.

"Nej se, hvor ramponeret muren er der henne," udbrød han med troskyldig forbavselse i miner og tonefald.

"Ja, det er akkurat der, den slyngel klatrer over," forklarede Monsoreau.

"Vi må dog gøre baronen opmærksom på, at man således uden forlov nedbryder hans indhegninger og tiltvinger sig adgang til hans territorium."

"Baronen skal nok få det at vide, men det var bedre, om vi kunne opgive den frække tølpers navn, samtidig med at vi afslører hans skurkestreger."

"Lad os se os godt for; måske finder vi et spor."

"Har De slet ingen mistanke at gå ud fra? Det letter undersøgelsen, når det kun gælder at afkræfte eller bestyrke en bestemt antagelse."

"Står det fast, at Deres hustru er impliceret i sagen som mistænkt?"

"Ja, jeg ved, hun holder stævnemøder med den mand, der er klatret over muren på dette sted. Men hvem er manden? Det er *det*, De må hjælpe mig med at få opklaret."

"Det er slet ikke så nemt," udbrød Saint-Luc og kløede sig betænkelig bag øret.

"De *kan* hjælpe mig, hvis De vil. Sig mig, om der ikke er en eller anden, De kunne tiltænke dette bedrag."

Saint-Luc stod og så meget tankefuld ud, og monsieur de Monsoreau afventede i angst og spænding udfaldet af hans overvejelser.

"Nå?" spurgte han utålmodigt.

"Jeg kan ikke tænke mig andre end ..."

"End hvem?" spurgte hofjægermesteren hastigt.

"End Dem," svarede Saint-Luc med et forklaret smil.

"Er det Deres mening at gøre nar ad mig?" udbrød Monsoreau, som et øjeblik lod sig bringe ud af fatning ved at høre Saint-Luc fremsætte en så urimelig antagelse.

"Nej, på ære, om det er. Men i den første tid, jeg var gift, kunne jeg så tit finde på den slags streger, så jeg kunne jo ikke vide, om De ikke bar Dem ad på samme spøgefulde måde."

"Jeg mærker, at De ikke vil give mig et ordentligt svar. Tilstå det hellere uden omsvøb. Hvis det er frygt, for skurkens hævn, som afholder Dem fra at tale, skal De blot stole på mig; jeg har mod for os begge. Hjælp mig, Saint-Luc. Vil De? Jeg har brug for en trofast, åbenhjertig ven. Det er et offer, jeg beder Dem om, vil De bringe mig det?"

Saint-Luc rystede på hovedet – ikke afvisende, men som for at sige:

"Jeg *kan* ikke hjælpe Dem, hvor gerne jeg ville. Hvem andre end de selv kan dog have været på spil?"

"Tænk Dem om, Saint-Luc," bad hofjægermesteren.

"Resultatet af al fornuftig overvejelse bliver stadig det samme. Det kan ikke være andre end grev de Monsoreau, som ..."

"Hold nu op med de narrestreger," afbrød greven ham hidsigt. "Sagen er for alvorlig og kan få alt for skæbnesvangre følger, til at man tør gøre sig lystig over den."

"Jamen, tror De da ...?"

"Jeg *ved*, har jeg jo sagt."

"Når De ved det ene, hvorfor ved De så ikke også det andet?"

"Jeg kan virkelig ikke hekse. Havde jeg blot set fyrens ansigt!"

"Ja, havde De bare ... Hvorledes kommer det menneske her ind i parken, hvor ofte, mener jeg?"

"Ved dag og nat, må jeg tro. Hvad skulle vel hindre ham i at drive sin frækhed så vidt, han lyster? Han har vel vundet en let sejr over min svage, brødefulde hustru, men den ler bedst, som ler sidst. Får jeg ikke fat i ham, skal hun komme til at undgælde for to."

"Lad os opsætte at fælde dom, til vi har beviser i hænde."

"Se engang her: Aftryk af hans fod i det gamle, skøre murværk."

"Ja, min sandten, De har ret."

"Har De virkelig aldrig mærket, at min hustru er mig utro?"

"Jo, jeg har nok haft en lille anelse om det, men ..."

"Men?" spurgte Monsoreau åndeløs.

"Men jeg tog mig ikke videre af det, fordi jeg som sagt alligevel ikke troede det."

"Hvad er det for snak? De aner det, og De tror det alligevel ikke."

"Nej, for det var jo det, jeg sagde før, at jeg mente, det var Dem selv, der ..."

"Saint-Luc dog! Så hold da op med Deres enfoldige tosseri. Jeg siger Dem jo, det *er* ikke mig," udbrød Monsoreau, hæsblæsende af stigende forbitrelse.

"Jeg tror Dem, jeg tror Dem, men dermed er samtidig givet, at jeg er ude af stand til at yde Dem flere oplysninger."

"Tænk Dem om endnu en gang," bad Monsoreau bønligt.

"Forstyr mig ikke."

Saint-Luc lagde atter hovedet i blød.

To minutter forløb i åndeløs tavshed.

"Men, du gode Gud, det er da ikke svært at gætte," udbrød så pludselig den unge adelsmand.

"Hvad? Hvad for noget?" spurgte hofjægermesteren og stirrede forventningsfuld på Saint-Lucs mund, som skulle han udtale det forløsende ord.

"Jeg begriber ikke, at jeg ikke har tænkt på det før."

"Tal, tal, men hurtigt, jeg forgår af spænding," stønnede den bedragne ægtemand.

"Det siger da sig selv, at når det ikke er Dem, hr. hofjægermester, så må det sandt for dyden være en anden."

"Ja, selvfølgelig, men hvem?"

"Det ved jeg sandelig ikke."

Dette uventede svar faldt som et kølleslag på den arme, forpinte Monsoreau. Saint-Luc spillede sin rolle så godt, at man virkelig måtte antage ham for et indskrænket fæ, så der var jo ikke noget at bebrejde ham, men netop følelsen af at være stillet aldeles ene i kampen mod den ukendte forfører overvældede Monsoreau nu, da han just havde gjort sig forhåbninger om at hverve en virksom ven og støtte i Jeannes underfundige gemal. Med et alt opgivende suk lod han hovedet synke ned på brystet, der arbejdede voldsomt for at holde det besværlige åndedræt i gang. Længe stod han som tilintetgjort, men Saint-Luc tændte atter en svag gnist af håb i ham ved at sige:

"Nu får jeg en idé."

Monsoreau løftede atter hovedet og betragtede i stum smerte den unge adelsmand, som stadig bevarede sin smilende skælmske sindsligevægt, tilsyneladende blind for øjeblikkets knugende alvor.

"Hvis det nu var ..."

Det gav et sæt i Monsoreau. Ville gåden mon nu blive løst?

Saint-Luc havde ikke fuldført sætningen. Han tøvede med at udtale navnet.

"Hvem, hvem?" spurgte hofjægermesteren.

"Nej, det er det vist alligevel ikke," sagde Saint-Luc.

"Sig blot, hvem De tænkte på."

"Hvis det nu var hertugen af Anjou?"

"Det troede jeg selv til at begynde med, men jeg har fået vished for, at det ikke kan være ham."

"Ja, hvem ved? Hertugen er en snu rad."

"Jamen, som jeg siger Dem, det *er* nu ikke ham, det kan på ingen mulig måde være ham. Dermed er han ude af verden."

"De bliver ved med at sige, det er ikke den og ikke den, og De vil dog have, at jeg stadig skal finde på nye. Nu må De hjælpe Dem selv for resten. Hvad kender jeg til Deres ægteskabelige anliggender?"

"Man skulle da tro, at De, som bor på selve slottet, måtte vide lidt besked med, hvad de øvrige gæster og beboere tager sig til. De har jo været her ..."

"Stille! Nu dæmrer en ny tanke i mit indre."

"Gid det måtte blive en virkelig lys idé. Håbets flamme er atter tændt, men hvis De ikke snart kaster ved på bålet, slukkes det for aldrig mere at blusse op igen. Sæt ikke min tålmodighed på alt for hård en prøve. Jeg har lidt uendelige kvaler i disse dage; bægeret er nu fuldt til randen. Tal da, Saint-Luc, og befri mig for flere lidelser, flere skuffelser."

"Når det ikke er Dem og ikke hertugen, så må det ganske bestemt være ... mig."

"Dem, Saint-Luc," udbrød hofjægermesteren med en stemme, der vidnede om, at han aldeles ikke begreb sammenhængen i alle de uendelige ideer, der fostredes i Saint-Lucs omtågede hjerne.

"Ja, hvorfor ikke mig?"

Monsoreau matte bekæmpe sig for at besvare dette spørgsmål nogenlunde roligt. Kun bevidstheden om, at Saint-Luc var uhelbredeligt sindssyg, hindrede et voldsomt udbrud af den grænseløse forbitrelse, som efterhånden havde bemægtiget sig hofjægermesteren.

"Dem, Saint-Luc," gentog han, mens ordene besværligt banede sig vej over de sammenknebne læber.

"Ja, det siger jeg," erklærede Saint-Luc med en frimodighed, der næsten fik udseende af stolthed over den umådelige forstand, han åbenbart bildte sig ind at være begavet med. Det var ikke at mærke på ham, at han i denne stund drev et hjerteløst, grusomt spil med en mand, som næsten havde tabt besindelsen af lutter skinsyge.

"Nej, ved De nu hvad, der ville da ikke være spor af mening i, at De, som uhindret kan færdes over alt på baronens gods, i slottet, parken og skoven, at De, siger jeg, gjorde så megen ståhej for at komme *over* en mur, når ingen ville forbyde Dem at gå igennem lågen. Og så at komme ridende, skønt De bor på slottet!"

"Ja, man kan aldrig vide det," sagde Saint-Luc. "Jeg er en lunefuld herre med mange løjerlige indfald."

"Jeg har ganske vist al mulig grund til at tvivle om deres åndsevner, men dog oprøres mine bedre følelser mod at antage Dem for fuldstændig vanvittig."

"Vanvid er et hårdt udtryk at bruge, men hvis min forklaring i øvrigt forekommer dem sandsynlig, har jeg ikke noget imod at gælde for idiot."

"Skulle det virkelig være Dem, der forskrækket løb Deres vej, da De så mig oppe på muren?"

"Når det stikker mig, kan jeg finde på at løbe for mindre."

"Jamen, var De da på forbudne veje?" spurgte hofjægermesteren, som snart ikke mere kunne beherske sin harme.

"Det er jo ikke godt at vide," svarede den uforbederlige Saint-Luc, "som jeg sagde før, er jeg aldeles uberegnelig ..."

"Ja, og u*til*regnelig," faldt Monsoreau ind.

"Hvorfor skulle jeg bestride en antagelse, som tiden dog før eller senere ville gøre til vished?"

"De overvurderer ikke Dem selv, kan jeg forstå."

"Nej, jeg gør mig i det hele taget ikke høje tanker om noget her på denne syndige jord. Dem for eksempel er jeg mest tilbøjelig til at betragte som en ganske almindelig hanrej."

Nu begyndte det at gå op for Monsoreau, at Saint-Luc måske slet ikke var så tosset, som han først havde gjort indtryk af at være. Han var dog endnu ikke helt sikker på at have at gøre med et fornuftigt menneske, og han besluttede derfor at fortsætte samtalen for på den måde at komme på det rene med sin ledsagers sindstilstand.

"Nu har De gået og gjort nar ad mig i en halv time," sagde hofjægermesteren, idet han anstrengte sig for at gøre sin stemme så rolig som muligt.

"Halv time!" gentog Saint-Luc. "De overdriver stadigvæk, monsieur de Monsoreau. Det bliver først tre og tyve minutter."

Saint-Luc havde med den uskyldigste mine af verden trukket sit ur op af lommen. Efter at have berigtiget Monsoreaus angivelse af den forløbne tid puttede han det atter ned og rettede derpå med sej udholdenhed sit åbne blik mod den mørke, skulende hofjægermester.

Monsoreau ligesom krympede sig under dette blik, der lammede hans ellers ubændige mod. Men en stemme, som skælvede af ubestemt frygt og indestængt vrede, udbrød han:

"De fornærmer mig, monsieur de Saint-Luc!"

"Tror De måske ikke, *De* fornærmer mig med alle deres taktløse spørgsmål?"

"Ha, ha, nu ser jeg klart, hvor ..."

"Jeg tror ikke på jærtegn, hr. hofjægermester, men dog gribes jeg af en underlig følelse ved at høre Dem sige, at De ser klart. Klokken er sandelig over ti, om formiddagen endda. Hvilke skønne feer har givet Dem denne enestående synsevne? ... Hvad ser De for resten, om jeg tør være så fri at spørge?"

"Jeg ser, at De står i ledtog med den elendige skurk, som jeg desværre ikke fik held til at slå ihjel i går."

Monsoreau tvivlede nu ikke mere på, at Saint-Luc havde holdt ham for nar på hele turen, og al den brusende harme, som han flere gange i samtalens løb havde haft besvær med at tøjle, den lod han nu som en stormflod skylle hen over den unge adelsmand.

Saint-Luc var ikke den mand, der trak sig tilbage for at redde stumperne, når han havde spillet højt spil. Med mandig kækhed tog han kampen op imod den fule djævel, som havde forstyrret den fredelige idyl på Méridor, og som han havde besluttet at uskadeliggøre.

"Skurken og jeg er perlevenner," erklærede han med overlagt drilagtighed.

"Godt, min ven, så skal *du* komme til at bløde i stedet for ham."

"Skal jeg måske slås ned som et stykke kvæg, eller får jeg lov til at være med i legen på almindelig riddervis? I så fald bliver vi jo to, ikke sandt?"

"Jeg skal vise dig, at jeg ikke betænker mig på at tugte en nidding," skreg greven i vild forbitrelse.

"De behøver såmænd ellers ikke yderligere at dokumentere Deres mangel på opdragelse. Det er en bekendt sag, at omgangen med skovens vilde bestier har haft en uheldig indflydelse på Deres sæder."

"Ser De da ikke, at jeg er ude af mig selv af raseri?" hylede Monsoreau og stillede sig foran Saint-Luc med korslagte arme.

Hans ansigt var ganske fordrejet af skinsygens uudholdelige kval.

"Jo, vist ser jeg, at De skaber Dem som et vildt dyr. Det klæder Dem ikke at være så arrig; det er jo nogle frygtelige grimasser, De skærer."

Monsoreau lagde hånden på sit sværd.

"Betyder det en udfordring?" spurgte Saint-Luc. "Jeg tager Dem selv til vidne på, at jeg er fuldstændig upåvirket af hidsighed eller andre lignende sindsbevægelser."

"Jeg udfordrer dig, dit sleske afskum," snerrede hofjægermesteren.

"Så vær så venlig at gå over på den anden side af muren, monsieur de Monsoreau; dér er vi på neutral jordbund."

"Hvem tager sig af det?"

"Det gør jeg," sagde Saint-Luc. "Jeg vil ikke slå Dem ihjel på Deres egen grund."

"Så går vi om på den anden side," erklærede Monsoreau beredvilligt, alt mens han hastigt klatrede over den sammensunkne mur.

"Vær forsigtig, greve; stenene ligger løse. Den mand, der plejer at benytte denne indgang til parken, han glemmer i sin hede elskovslængsel at tage hensyn til murens skrøbelighed og ælde. Pas dog på, De ikke falder og støder Dem; det ville gøre mig så rædsomt ondt."

Da Monsoreau var vel ovre, begyndte Saint-Luc opstigningen.

"Skynd dig," hvæsede hofjægermesteren og trak blank.

"Og jeg, som tog på landet for min fornøjelses skyld!" tænkte Saint-Luc, da han sad og red på murkanten. "Jo, jo, det bliver vist en rar fornøjelse!"

Med et sæt stod han på jorden, ansigt til ansigt med sin ubarmhjertige modstander.

60. Hofjægermesteren krydser klinge med sin overmand

Monsieur de Monsoreau stod allerede i stilling og ventede blot på, at Saint-Luc også skulle gøre sig rede.

Dianas forsvarer traf med omtanke de nødvendige forberedelser til tvekampen.

"Nå, De har nok valgt den bedste plads, med solen i ryggen," sagde han.

Hofjægermesteren drejede sig således, at vilkårene blev ens for dem begge.

"Det hjalp," sagde Saint-Luc, "nu kan jeg da se, hvad jeg foretager mig."

"De skal ikke skåne mig," sagde Monsoreau, "for jeg agter ikke at tage noget hensyn."

"Det er altså Deres faste beslutning at dræbe mig?"

"Ja, så sandt jeg lever."

"Mennesket spår, men Gud rår," sagde Saint-Luc og drog nu også sit sværd. "Ser De denne klynge af valmuer og løvetand? Der har jeg nu tænkt mig at stede Dem til hvile."

Kampen begyndte, og Monsoreau lagde for med en række heftige angreb, som Saint-Luc afparerede med utrolig behændighed.

"De fægter jo ganske godt, hr. hofjægermester," sagde han smilende. "Enhver anden end Bussy og jeg kunne ikke have stået sig for Deres sidste udfald. Undrer det Dem måske at se, at jeg behandler en kårde med færdighed? Jeg skal sige Dem:

kongen, som jo sætter stor pris på mig, har været så venlig at give mig et par lektioner, og han har blandt andet lært mig et stød, som jeg straks skal have den fornøjelse at vise Dem. Hvis det skulle træffe sig så uheldigt, at De dør af det, må det da glæde Dem at vide, at det er Hans Majestæt, som personlig har lært mig stødet."

"De er forbavsende vittig," snerrede den opbragte hofjægermester og rettede imod sin modstander et vældigt stød, som ville være gået tværs igennem en mur.

"Man anstrenger sig jo af yderste evne," svarede Saint-Luc, idet han samtidig kastede sig til siden, hvorved han tvang Monsoreau til at indtage en uheldig stilling med solen lige i øjnene. "Se nu forandredes situationen jo betydeligt," fortsatte han spydigt. "Det var lige netop den plet, som jeg havde udset til Deres dødsleje. Før havde De kun halvtreds af hundrede chancer for at blive dræbt; nu har De nioghalvfems."

Og med en smidighed, en kraft og et raseri, som Monsoreau ikke kendte mage til, og som ingen ville have anet i Saint-Lucs noget kvindagtige skikkelse, rettede den unge adelsmand fem voldsomme stød imod sin modstander, som dog parerede dem alle, skønt Saint-Lucs heftighed kom ham ganske uventet. Det sjette stød var en prim med dobbelt finte. Hofjægermesteren klarede den første halvdel, men straks efter blev han ramt af et stød i brystet. Et øjeblik stod han ligesom i tvivl om, til hvilken side han skulle falde, men derpå styrtede han om netop i den klynge blomster, hvor Saint-Luc havde lovet at berede hans leje.

"Det var den hundrede chance, hr. hofjægermester," sagde Saint-Luc og tørrede ganske roligt blodet af sit sværd.

"Det bliver min død."

"Det var også meningen," erklærede Jeannes uforfærdede gemal, mens han betragtede den gradvise forandring, som hans døende fjendes ansigt undergik. "Og alligevel gør det mig næsten ondt, hvad jeg har gjort. De er forfærdelig skinsyg, men De er ikke mindre tapper."

Efter at have holdt denne trøsterige ligtale lagde Saint-Luc sig på knæ ved siden af greven og sagde til ham:

"Sig mig Deres sidste vilje, monsieur de Monsoreau, og den skal blive opfyldt. Er De tørstig? Skal jeg hente noget at drikke til Dem?"

Monsoreau svarede ikke. Han havde vendt sig om med ansigtet ned imod jorden og lå nu og bed i græsset, som vædedes af hans blod.

"Stakkels djævel!" udbrød Saint-Luc og rejste sig op. "Venskab, guddommelige venskab, du er noget vel fordringsfuld."

Monsoreau åbnede sine halvt brustne øjne og løftede hovedet, men døden syntes at komme over ham i det samme, og han udstødte en uhyggelig stønnen for derpå at synke tavs og livløs sammen.

"Så! nu er han død," sagde Saint-Luc. "Lad os nu ikke tænke mere på ham. Man kan da ikke sige, at jeg har spildt min tid, mens jeg har ligget på landet; jeg har da i hvert fald slået en mand ihjel."

Under disse betragtninger var han klatret tilbage over muren og kom gående igennem parken op imod slottet. Den første, han fik øje på, var Diana, som sad og talte med sin veninde.

"Hvor det vil klæde hende at gå i sorg," tænkte han. "Tilgiv mig, kære frue," sagde han straks til Diana, idet han nærmede

sig de to kvinder, "men jeg ville meget gerne have lov til at tale et par ord med min hustru."

"Jeg forføjer mig øjeblikkelig bort," svarede madame de Monsoreau. "Jeg går op til fader i biblioteket ... Jeanne," tilføjede hun henvendt til veninden, "der kan du træffe mig, når monsieur de Saint-Luc er færdig med, hvad han har på hjerte."

Med et venligt nik til monsieur og madame de Saint-Luc gik hun sin vej og lod de to ægtefæller alene.

"Hvad er der i vejen, kære mand? Du ser så alvorsfuld ud," sagde Jeanne smilende.

"Ak! Gud! Et sørgeligt ulykkestilfælde!"

"Hvem? Hvad?" spurgte den unge frue, som nu blev ængstelig over sin mands bedrøvede udseende.

"Jeg tror, at monsieur de Monsoreau, som jeg lige spadserede med, er død."

"Død!" udbrød Jeanne i let forståelig sindsbevægelse. "Han gik jo her lige før og talte og så op ..."

"Ja, det er netop grunden til hans død, at han så for meget og navnlig sagde for meget."

"Saint-Luc, min ven, du skjuler noget for mig," sagde Jeanne og greb sin mands hænder.

"På ære, ikke en smule; ikke engang stedet, hvor han er død. Der, bag ved muren, lige på den plet, hvor vor fælles ven Bussy plejede at binde sin hest, ligger hans afsjælede legeme."

"Er det dig, der har slået ham ihjel, Saint-Luc?"

"Hvem skulle det ellers være? Vi var ikke andre end os to; jeg kommer levende tilbage, og han er død, siger jeg. Så er det ikke svært at gætte, hvem af os det er, som har dræbt den anden."

"Ulykkelige!"

"Ja, kære du, der var ikke andet for mig at gøre. Han fornærmede mig, udfordrede mig og trak blank imod mig."

"Det er forfærdeligt! Den stakkels mand!"

"Ja, var det ikke det, jeg tænkte! Om otte dage bliver han gjort til en helgen."

"Her kan du ikke blive længere," erklærede Jeanne. "Du kan da ikke blive boende i huset hos en mand, som du har slået ihjel."

"Det har jeg allerede sagt mig selv, og det var netop min hensigt at bede dig træffe foranstaltninger til vor afrejse."

"Blev du selv slet ikke såret?"

"Nej, Gud ske lov! Skønt spørgsmål et kommer lidt sent, glæder det mig dog, at du overhovedet tænker på at spørge."

"Hvornår skal vi så rejse?"

"Snarest muligt, for du kan jo nok forstå, at ulykkestilfældet kan blive opdaget hvert øjeblik."

"Ih, jeg kommer til at tænke på, at nu er Diana jo enke."

"Det har jeg tænkt allerede for længe siden; endda før jeg slog hendes mand ihjel."

"Nå, nu går jeg op og forbereder hende på, hvad der er sket."

"Med al mulig skånsomhed, kære Jeanne."

"Ja, begribeligvis. Men altså, mens jeg forbereder hende, går du ned og lader hestene sadle som til en almindelig ridetur."

"Ideen er god. Gid du må få mange af den slags, for jeg må tilstå, at jeg begynder at blive noget forstyrret i hovedet."

"Hvor tager vi hen?"

"Til Paris."

"Jamen, hvad gør vi ved kongen?"

"Han har såmænd glemt alt. Der er sket mange mærkelige ting, siden vi drog hjemmefra. Rimeligvis er der endog udbrudt

krig, og så er min plads ved kongens side."

"Godt, så tager vi til Paris."

"Ja, jeg skal bare først have fat i noget blæk og en pen for at skrive til Bussy. Jeg bliver nødt til at fortælle ham, hvorfor jeg bryder så pludseligt op fra Anjou."

"Du vil finde alt, hvad du behøver, oppe på mit værelse."

Saint-Luc gik øjeblikkelig derop og skrev med en lidt rystende hånd følgende linjer:

"Kære ven!
De vil sikkert snart høre rygtet om den ulykke, som har ramt monsieur de Monsoreau. Vi har haft en lille samtale med hinanden om grunden til og følgerne af, at en mur undertiden kan være lidt medtaget på et enkelt sted. Ligeledes talte vi lidt om det uheldige i, at heste stundom holder af at gå efter deres eget hoved. Mens vi passiarede i al gemytlighed om disse emner, var monsieur de Monsoreau så uheldig at falde i en klynge valmuer og løvetand, og da jeg ville hjælpe ham op, viste det sig, at han var stendød.

Deres hengivne ven

Saint-Luc.

P.S. Da dette måske ved en overfladisk betragtning vil synes dem noget usandsynligt, tilføjer jeg for tydeligheds skyld, at vi begge havde kårde i hånden i det øjeblik, da uheldet skete.

Jeg drager om få minutter til Paris for at gøre kongen min opvartning. Efter det nys passerede synes Anjou mig ikke længere noget sikkert opholdssted."

Kort efter red en af baronens tjenere til Angers med dette brev, mens monsieur og madame de Saint-Luc samtidig ad en sidevej forlod Méridor, idet de efterlod Diana i den pinligste forlegenhed med hensyn til, hvorledes hun skulle fortælle baronen den bedrøvelige historie om udfaldet af tvekampen imellem hendes mand og monsieur De Saint-Luc.

61. Enkedronningen holder sit indtog i Anjou på en alt andet end standsmæssig måde

Just i den stund, da Saint-Lucs kårde gjorde det af med monsieur de Monsoreau, lød en smældende trompetfanfare udenfor Angers' omhyggeligt stængede porte.

Vagten, som havde modtaget bestemte ordrer i forvejen, svarede med samme signal og med andre lignende hædersbevisninger, men gjorde i øvrigt ikke mine til at ville åbne portene, skønt det var selve Catharina af Medici, som ville holde sit indtog i Angers med et ret anseligt følge.

Bussy modtog straks melding om, hvad der var på færde. Han stod op af sengen og gik til hertugen.

Det var rigtignok dejlige melodier, som enkedronningens hornblæsere havde lokket ud af deres instrumenter, men de må dog ikke have haft den samme kraftige klang som de, der fik Jerikos mure til at styrte i grus. Angers' porte forblev i hvert fald lukkede.

Catharina lænede sig ud af sin karm i den tanke, at et kongeligt ansigts majestæt ville gøre mere virkning på vagten end trompeternes toner; men hun forregnede sig.

Borgersoldaterne i Angers så dronningens ophøjede åsyn og hilste hende med underdanig høflighed, men portene blev ved at være lukkede.

Catharina sendte en adelsmand hen for at gøre forestillinger.

Han blev behandlet med en næsten overdreven høflighed, men udrettede ikke det mindste. Da han forlangte at blive indladt, og at Hendes Majestæt skulle modtages med honnør, svarede man ham, at Angers var erklæret i belejringstilstand, og at det derfor var uomgængeligt nødvendigt, at der blev iagttaget visse formaliteter, inden portene blev lukket op.

Dødeligt krænket vendte adelsmanden tilbage til sin herskerinde med denne besked, og da var det, at Catharina fremførte det udbrud, som senere, udgående fra Louis den Fjortendes mund i en noget ændret form, blev et bevinget ord:

"Jeg venter!"

Hendes opvartende kavalerer skummede af afmægtig harme.

Endelig fattede Bussy en beslutning. I næsten en halv time havde han holdt indtrængende formaningstaler til hertugen, og nu kom han ridende på en hest med prægtigt skaberak i spidsen for fem adelsmænd, som han havde udvalgt blandt enkedronningens argeste fjender.

Catharina var begyndt at blive træt af ventetiden. Hun søgte at forkorte den med at pønse på den hævn, hun ville tage over sine modstandere.

Det var gået hende, som det gik den oprørske ånd, der fortælles om i et arabisk eventyr, at den blev indespærret i en kobberkedel. Først lovede den at gøre ham rig og lykkelig, som friede den ud af fangenskabet, men da det varede noget længe, inden befrieren meldte sig, svor den død og ødelæggelse over den, der åbnede kedlens låg.

Catharina havde fra først af lovet sig selv, at hun ville være lutter smil og elskværdighed overfor de adelsmænd, som ville haste hende i møde, men da de blev borte, så svor hun, at den

første, der viste sig, skulle blive et offer for hendes rasende vrede.

Bussy fremstillede sig i fuld puds, med vajende fjerbusk og så sig forvildet omkring, ligesom om det ikke var ham muligt at få øje på noget bestemt, han kunne rette sit blik på.

"Hvem der?" råbte han.

Catharina havde fuldt og fast ventet, at han ville komme hen og bøje knæ for hende.

"Svar ham," sagde hun til en af de adelsmænd, som afventede hendes ordre.

Adelsmanden gik hen til faldgitteret og svarede:

"Det er Hendes Majestæt enkedronningen, som agter at aflægge besøg i den gode stad Angers."

"Tak," sagde Bussy, "vær så venlig at dreje til venstre, et hundrede skridt borte vil De kunne få adgang igennem en underjordisk port."

"Vil De forlange, at Hendes Majestæt skal holde sit indtog i byen på den måde?" spurgte den forbløffede adelsmand.

Bussy svarede ikke; han var nemlig sammen med sine venner, der havde ondt ved at dæmpe deres lystighed, redet hen til den udfaldsport, igennem hvilken enkedronningen ifølge hans anvisning måtte nedværdige sig til at søge adgang til den tæt tillukkede by.

"Har Deres Majestæt hørt det?" spurgte adelsmanden.

"Ja, jeg har hørt det. Lad os så tage ind ad den vej, siden det er den, der benyttes," befalede Catharina og sendte adelsmanden et straffende blik, fordi han havde været så ubehændig at henlede den almindelige opmærksomhed på den forhånelse, man tilføjede kongens moder.

Hele toget kom nu anstigende og porten blev åbnet. Bussy var stået af hesten og gik udenfor og hilste dronningen med et ærbødigt buk.

"Velkommen til Angers, Deres Majestæt," sagde han.

Bag ham stod tamburer, som ikke rørte trommerne, og hellebardister, som ikke præsenterede deres våben.

Dronningen steg ud af karmen og gik, støttet til en kavalers arm, igennem porten med løftet hoved og kongelig rejsning.

Bussy ilede med påtaget uro hen imod hende og sagde:

"Pas på, Deres Majestæt; porten er så lav. De kunne nemt støde Dem."

"Så må jeg altså bøje mig," sagde dronningen, "det falder noget besværligt, for jeg er ikke vant til at betræde en by ad en sådan indgang."

Disse ord udtalte Catharina med en fuldstændig naturlig betoning, som imidlertid ingenlunde kunne svække de tilstedeværendes forudfølelse af, at den krænkelse, man havde tilføjet enkedronningen, ville blive rundeligt betalt. Selv Bussy stod og snoede sit overskæg med en noget betænkelig mine.

"Du er gået for vidt," hviskede Livarot til ham.

Ved hjælp af et trisseværk hejste man dronningens rejsestol over muren, og Catharina steg atter op i den for at begive sig videre til hertugens slot.

Bussy og hans venner red som eskorte på begge sider.

"Hvor er min søn?" spurgte Catharina. "Jeg ser ham intet steds."

Disse ord undslap hende imod hendes vilje. At hertug François ikke var nærværende for at modtage sin høje moder, var i virkeligheden også toppunktet på fornærmelsen.

"Hans Højhed er syg og sengeliggende, Deres Majestæt, ellers ville Hans Højhed selvfølgelig have skyndt sig selv at gøre honnør for Deres Majestæt."

"Å, han er syg! Syg, mit arme barn!" klagede Catharina, som var et vidunder i retning af forstillelsesevne. "Han bliver da endelig plejet og passet omhyggeligt?" spurgte hun.

"Vi gør, hvad der står i vor magt," svarede Bussy og iagttog forundret dronningen for at se, om der i den kvinde alligevel skulle være lidt af en moder.

"Ved han, at jeg er kommet?"

"Ja, sandelig, Deres Majestæt."

Catharina bed sig i læben.

"Så må han være meget syg," sagde hun i en medlidende tone.

"Hans Højhed er også alvorlig angrebet af et pludseligt ildebefindende, et meget pludseligt ildebefindende," svarede Bussy.

Imidlertid var man ankommet til slottet. Bussy ilede i forvejen op til hertugen, der altså havde lagt sig i sin seng og spillede meget lidende.

"Nu er hun her," sagde han, "pas nu endelig på, Deres Nåde!"

"Er hun rasende?"

"Som en furie."

"Beklager hun sig?"

"Nej, det er meget værre med hende: hun smiler."

"Hvorledes har folket taget imod hende?"

"Med den tavse rædsel, som denne kvinde indgyder selv dem, der ikke kender hende."

"Og hvad gjorde *hun*?"

"Hun kyssede smilende på fingeren, samtidig med at hun bed sine læber til blods. Hun bliver en farlig modspiller, Deres Højhed! Spil endelig forsigtigt!"

"Vi holder jo på krigen, ikke sandt?"

"Til det yderste. Skru fordringerne i vejret. Af hende får vi alligevel kun det mindst mulige."

"Er I her alle sammen? Hvorfor er Monsoreau ikke kommet tilbage?"

"Jeg tænker, han er på Méridor. Ham kan vi for resten godt undvære."

"Hendes Majestæt enkedronningen!" råbte dørvogteren og åbnede døren til soveværelset.

Catharina trådte ind, bleg og sortklædt som altid.

Hertugen gjorde en bevægelse som for at rejse sig op og hilse, men Catharina sprang med en forbavsende lethed hen til sønnens leje og sparede ham for anstrengelsen ved at kaste sig i hans arme og dække hans ansigt med kys.

"Hun kvæler ham," tænkte Bussy.

Catharina græd af glæde over gensynet med sit elskede barn.

"Hver af de tårer kommer vi til at betale med en tønde blod," hviskede Antraguet til Ribeirac.

Da Catharina endelig blev færdig med at kysse og omfavne, satte hun sig ved hertugens hovedgærde.

Bussy gjorde en håndbevægelse, og de tilstedeværende forlod sovegemakket. Selv lod han, som om han var hjemme, og lænede sig husvant imod en af de søjler, der bar sengehimlen.

"Ville De ikke være så elskværdig, min kære grev Bussy, at tage Dem af mine stakkels folk?" sagde dronningen pludselig.

"Næst efter min søn er De jo vor bedste ven og herre i huset, ikke sandt? Jeg beder Dem gøre mig den tjeneste."

Den anmodning kunne Bussy umuligt være overhørig.

"Der fangede hun mig," tænkte han.

Højt tilføjede han:

"Deres Majestæt gør mig alt for lykkelig ved at benytte min ringe tjeneste. Jeg iler med at opfylde Deres Majestæts bøn."

Dermed forlod han gemakket uden engang at have fået lejlighed til at gøre tegn til hertugen. Dronningen vogtede som en drage på alle hans bevægelser.

"Vent, du!" mumlede han, da han havde lukket døren efter sig. "Du kender ikke forholdene her som i Louvre. Jeg kommer tilbage, før du aner det."

Først og fremmest søgte Catharina nu at komme efter, om hendes søn var virkelig eller kun foregiven syg.

Når dette grundlag var sikret, ville hun begynde sine diplomatiske operationer, men det viste sig at være forbundet med betydelig vanskelighed at trænge om bag den ypperlige maske, hertugen havde anlagt.

Han rystede som i feber.

Catharina lod sig narre og troede, han var syg, men så meget lettere, tænkte hun, kunne hun få bugt med ham, når hans åndskraft svækkedes af et sygt legeme.

Hun overvældede ham med ømhed, kyssede ham atter og atter og knugede ham heftigt til sit bekymrede moderhjerte. Hertug François måtte med undren spørge sig selv, hvor al denne kærlighed kom fra.

"Du har været stedt i en frygtelig fare, mit barn," sagde Catharina.

"Da jeg flygtede fra Louvre?"

"Nej, efter at være flygtet, for de, der hjalp dig med at undslippe, var dine bitre fjender "...

"Hun ved ikke noget," tænkte han, "hun skal bare give det udseende af at være vel underrettet."

"Kongen af Navarra!" fortsatte hun, "vor slægts evige svøbe ... jo, jeg kender ham."

"Hun ved alt," var François lige ved at sige.

Han betvang sig dog lykkeligvis og sagde i stedet:

"Han har jo ikke haft det mindste med min flugt at gøre, og selv om han havde stået bagved, så er jeg dog fri, som De ser. Nej, jeg har ikke set kongen af Navarra i to år. Man må have givet Dem fejlagtig besked, moder."

"Det er ikke alene om denne fare, jeg agter at tale med dig," sagde Catharina, som mærkede, at det første stød ikke havde ramt, og beredte sig til at rette et nyt.

"Hvorom da?" spurgte François og så hen på tapetet, som bevægede sig bag hans moder på en gådefuld måde.

"Om kongens rasende vrede, der truer dig," svarede Catharina med en stemme, som hun søgte at gøre ængstelig.

"Det går med denne fare som med den anden. Kongen er forfærdelig vred, det tror jeg gerne, men jeg er på min side godt garderet."

"Tror du?" spurgte hun med en stemme, som kunne få det til at løbe koldt ned ad ryggen på den mest uforfærdede.

"Jeg er sikker på det, Deres Majestæt har jo selv fortalt mig det ..."

"Hvordan?"

"Hvis kongen kun havde sendt Dem for at udmale for mig hans frygtelige vrede, ville De aldrig været kommet hertil, og under alle andre omstændigheder ville min højtelskede broder aldrig have overladt mig et så værdifuldt gidsel, som De utvivlsomt er."

"Jeg! Gidsel!" udbrød dronningen bestyrtet.

"Ja, De, den mest ukrænkelige og mest ærværdige af alle," sagde François, og kyssede sin moders hånd, idet han sendte et triumferende blik i retning af panelværket.

Catharina lod armene synke slapt ned ved siden og sad som tilintetgjort. Hun anede ikke, at Bussy igennem en hemmelig adgang kunne våge over sin herre og holde ham i ånde. Hver gang François tøvede eller vaklede, fik han opmuntring i form af håndbevægelser eller talende øjekast.

"Min søn," sagde hun endelig for dog at give et svar, "du har fuldkommen ret. Jeg er kommet for at mægle forlig."

"De ved, moder, at jeg lytter til Deres ord i dyb ærbødighed. Jeg tror, vi begynder at forstå hinanden."

62. Liden tue vælter stort læs

Til at begynde med havde Catharina øjensynlig trukket det korteste strå.

Hun havde mødt en modstand, så uventet hårdnakket, at hun straks havde opgivet ævred, men så indtraf der en ubetydelig hændelse, som med et slag forandrede hele situationen. Således har man ofte hørt om, hvorledes en ringe årsag kan have en uforholdsmæssig stor virkning.

Bussy stod, som vi har hørt, i en løngang, der mundede ud ved hertugens alkove. Han var naturligvis således dækket, at kun hertug François kunne se ham. Fra sit skjulested stak han engang imellem hovedet ud af en revne i tapetet, når han mente, at François trængte til en særlig kraftig påmindelse.

Bussys private hensigt gik ud på for enhver pris at holde krigen gående, idet man så ville blive nødt til at opslå det stadige hovedkvarter i Angers, hvorfra han havde lettest ved at holde øje med monsieur de Monsoreau, og hvor han desuden var Diana på nogenlunde nært hold.

Denne politik var jo lige ud ad landevejen og ganske personlig, men ikke desto mindre skulle den få en overordentlig indflydelse på hele Frankrigs politiske skæbne.

Hertugen, som havde stor respekt for Bussy, lod sig drive frem af den unge adelsmands ihærdige ansigtsforvridninger. Vi har jo været vidne til, at François udviklede en rent fænomenal styrke i kampen med sin moder.

Catharina var slået på alle punkter og var nu kun betænkt på at sikre sig et hæderligt tilbagetog, da der altså indtraf den lille

begivenhed, der kom hende til hjælp lige så uventet, som sønnens stædighed havde sat hende i forlegenhed.

Netop som samtalen imellem François og Catharina gik allerlivligst, mærkede Bussy, at der var en, der halede i hans kappe.

Bussy var stærkt optaget af at følge den interessante underholdning, og han gjorde blot en affejende håndbevægelse for at fjerne det distraherende element.

Derved fik han fat i en hånd, og da han af gammel vane ventede at finde en arm og en hel menneskelig skikkelse der, hvor han fandt en hånd, vendte han sig om for at se, hvem fredsforstyrreren kunne være.

Det var Rémy.

Bussy ville sige noget, men Rémy gjorde ham ved tegn forståelig, at han skulle tie stille, hvorefter han førte sin herre med ind i det tilstødende værelse.

"Hvad pokker er der løs, siden du forstyrrer mig, når jeg er midt i en så vigtig affære?" spurgte greven utålmodigt.

"Et brev," hviskede Rémy.

"Jeg tror, den skinbarlige plager dig, at du for et brevs skyld afbryder mig i en alvorlig samtale med Hans Højhed."

Rémy syntes døv for denne lidet venlige tiltale.

"Et brev fra Méridor," sagde han dæmpet.

"Å, fra Méridor!" udbrød Bussy. "Tak, brave Rémy!"

"Det var altså ikke galt af mig at forstyrre Dem?"

"Hvornår bærer du dig galt ad, du kloge Rémy? Hvor er brevet?"

"Jeg har tænkt mig, at det måtte være af største vigtighed, fordi buddet erklærer, at han ikke vil aflevere det til andre end

Dem selv."

"Er han her?"

"Ja," sagde Rémy og gik hen og åbnede døren for en rideknægt, som ventede udenfor.

"Her står grev Bussy," sagde lægen til budbringeren og pegede på vor helt.

"Giv mig brevet; jeg er den, du spørger efter," befalede Bussy.

"Ih, jeg kender Dem såmænd godt," sagde rideknægten og afleverede brevet.

"Var det hende selv, der gav dig det?" spurgte Bussy og rakte karlen et pengestykke.

"Nej, det var ham."

"Ham? Hvem?" spurgte Bussy med livet i hænderne.

"Monsieur de Saint-Luc."

"Nå!"

Bussy var blevet meget bleg ved at høre dette "ham". Han tænkte nemlig uvilkårligt på Dianas mand, og det var nu engang ikke anderledes, end at Bussy blegnede, hver gang Monsoreau faldt ham i tankerne.

Han vendte sig om for at læse brevet og for at skjule den bevægelse, som han frygtede, man kunne spore i hans ansigt, når han modtog den vigtige efterretning.

Det var klogt af ham at være så forudseende, for den virkning, brevet frembragte, var forfærdelig. Lige så bleg han var før, lige så rød blev han efter at have læst skrivelsen til ende. Det flimrede for hans øjne, og han blev så svimmel, at han måtte kaste sig i en lænestol for ikke at falde.

"Gå!" sagde Rémy bydende til rideknægten, der var ganske betaget af at se, hvad et brev kunne bevirke.

Karlen flygtede skyndsomst af angst for, at Bussy efter at have modtaget den særlige meddelelse skulle falde på at tage de penge fra ham, som han havde givet ham.

Rémy fo'r hen til stolen og rystede Bussy i armen.

"Svar mig straks," sagde han, "eller jeg årelader Dem både på arme og ben."

"Se, hvad Saint-Luc har gjort for mig," sagde han og rakte brevet til sin ven.

Rémy slugte det med begærlighed.

"Det er virkelig pænt gjort af monsieur de Saint-Luc. Den sjæl, han der har sendt ind i skærsilden, får nok lov at blive der på længere tid."

"Det er ubegribeligt," stammede Bussy.

"Ja, vist er det så, men det er jo ikke det eneste – vor stilling her bliver jo ganske forandret, nu får jeg også en grevinde de Bussy til min patient."

"Ja, selvfølgelig skal hun blive min hustru. – Han er død."

"Ja, De ser jo, det står dér."

"Drømmer jeg, eller er det virkelig sandt, at jeg aldrig mere skal se dette spøgelse tårne sig op imellem mig og min lykke. Rémy, det må være forkert."

"Vist er det ej forkert. Her står jo tydeligt nok, at hofjægermesteren faldt i en klynge valmuer og mælkebøtter, og da monsieur De Saint-Luc ville hjælpe ham op, viste det sig, at han var stendød."

"Men jeg vil ikke have, at Diana bliver boende på Méridor. Hun må tage et andet sted hen, hvor hun kan glemme."

"Paris vil være det bedste, man glemmer hurtigt i Paris."

"Du har ret; vi vel vende tilbage til det lille hus i Rue des Tournelles, og der skal hun tilbringe sin sørgetid i tilbagetrukkethed."

"Men for at kunne tage til Paris, er det nødvendigt, at der bliver –"

"Hvad?"

"Fred i Anjou."

"Det er sandt – ak, min Gud, hvor megen tid har vi ikke spildt til ingen nyttet!"

"Derfor er De også nødt til endnu engang at besøge Méridor."

"Nej, nej, ikke *jeg*, du skal gøre det. Jeg er nødt til at blive her, hun vil måske finde min tilstedeværelse upassende i dette øjeblik."

"Men hvordan skal jeg få hende i tale? Skal jeg tage lige ind på slottet?"

"Nej, først skal du ride om til det gamle sted. Det kan jo være, hun går der i nærheden og venter på mig, men hvis du ikke ser noget til hende, må du tage op på slottet."

"Hvad skal jeg sige?"

"Sig, at jeg er gal af glæde."

Dermed trykkede han den trofaste Rémys hånd og skyndte sig så tilbage til sin plads bag tapetet.

Mens Bussy havde været borte, havde Catharina søgt at tilbageerobre det terræn, som hans nærværelse var skyld i, at hun havde tabt.

"Jeg troede, kære søn," havde hun sagt, "at en moder altid måtte være i forståelse med sit barn."

"De ser dog, moder, at den tro ikke altid holder stik."

"Når moderen vil det, må hun kunne vinde sine børn."

"De må hellere sige: når børnene vil," svarede hertugen stolt og søgte forgæves Bussy for at høste anerkendelse for sit heltemod.

"Nej, *jeg* vil, François! Forstår du, *jeg* vil?" sagde Catharina i en næsten bedende tone. "Ethvert offer vil jeg bringe for at nå mit mål. Sig mig, min kære dreng, hvad det er, du forlanger."

François studsede over denne fuldstændige sejr, som ikke gav ham lejlighed til at optræde som hensynsløs erobrer.

"Hør mig, barn," fortsatte Catharina med indsmigrende stemme, "det er jo ikke dit mål at drukne et rige i blod, vel? Du er hverken en dårlig franskmand eller en ond broder."

"Henri har fornærmet mig og krænket min stolthed. Jeg skylder ham intet hensyn, hverken som broder eller konge."

"Jamen, mig har du da ingen grund til at beklage dig over?"

"Jo, netop, for De har ladet mig i stikken," svarede François, stadig i den tanke, at Bussy var vidne til hans drabelige kækhed.

"Du ville altså ønske, at jeg var død," sagde Catharina med en stemme, der dirrede af tilbagetrængt gråd. "Velan, min søn, så vil jeg dø, som den kvinde må dø, der ser sine børn kæmpe imod hinanden på livet."

Det følger af sig selv, at Catharina ikke havde den fjerneste lyst til at dø.

"Tal ikke således, moder; De sønderriver mit hjerte."

Det følger ligeledes af sig selv, at hertugens hjerte ikke i mindste måde var sønderrevet.

Catharina brast i voldsom gråd.

Hertugen greb hendes hænder og talte hende beroligende til, mens han af og til kiggede forskræmt hen imod tapetet.

"Men sig os i det mindste bestemt, hvad du forlanger," hulkede dronningen, "for at vi kan vide, hvad vi har at holde os til."

"Hvad går Deres egne ønsker ud på, moder?" spurgte François med sønlig opmærksomhed.

"Jeg ønsker af ganske hjerte, at du ville vende tilbage til Paris og atter slutte dig til hoffet, til din broder, som forsonlig rækker dig hånden."

"Jeg ser ikke hans hånd, men derimod Bastillens vindebro, som venter på at byde mig velkommen."

"Nej, nej; kom tilbage, kom hjem, og på min ære, ved alle helgener, ved Jesu blodige vunder sværger jeg dig til, at Henri vil modtage dig, som om *du* var konge, han hertug af Anjou."

Hertugen spejdede ængstelig efter sin kampfælle.

"Tag imod mit forslag," fortsatte Catharina. "Vil du have særlige indrømmelser, så kom frem med dem. Vil du have livgardister?"

"Tak, dem har jeg fået nok af. Deres søn havde oven i købet tilstået mig en æresvagt bestående af hans fire yndlinge."

"Dette svar er intet svar. Du skulle naturligvis have lov til selv at vælge din garde, selv at vælge dens chef, om det så var Bussy, du ville have."

Hertugen blev rystet i sin moralske grundvold over denne mageløse offervillighed. Han kastede et ængsteligt og rådvildt blik hen imod tapetet og var forberedt på at møde Bussys lynende øjne, men – ubegribelige vidunder! – Bussy stod og smilede over hele ansigtet og nikkede uafbrudt til tegn på, at enkedronningens forslag var antageligt.

"Hvad går der mon af ham?" tænkte François. "Var krigen ham kun et middel til at blive chef for min garde?"

Bussy blev ved at nikke og nikke.

"Skulle jeg virkelig forlade Anjou for at vende tilbage til Paris?" spurgte hertugen.

"Ubetinget, kære søn," svarede Catharina, samtidig med at Bussy gav tydeligt til kende, at han var af samme mening.

"Jeg forstår ham ikke," tænkte François. "Vi var blevet enige om, at jeg skulle af slå ethvert tilbud, og nu råder han til fred og enighed."

"Nå, hvad svarer du?" spurgte Catharina ivrigt.

"Jeg vil tænke over det," erklærede François, som først ville tale med Bussy om hans forunderlige omslag "... og i morgen ..."

"Han giver sig," tænkte Catharina. "Sejren er min."

"Det er meget muligt, at Bussy har ret," tænkte François.

Så kyssede moder og søn hinanden, og Catharina gik ud af soveværelset, idet hun med et sidste kærligt blik, der tolkede den reneste, moderlige ømhed, takkede sin søn for den føjelige forsonlighed, han havde aflagt så gode beviser på.

63. Bussys ægteskab med Diana udsættes indtil videre af gode grunde

En god ven er en fortrinlig ting, så meget mere som fænomenet kun forekommer yderst sjældent.

Dette tema beskæftigede Rémys tanker, mens han red på vejen til Méridor på et af hertugens bedste dyr. Roland, som han helst ville have haft, stod jo ude på Méridor og ventede på at bringe monsieur de Monsoreau tilbage til Angers.

"Jeg holder umådelig meget af Bussy," tænkte lægen, "og jeg tror også nok, at *han* holder meget af mig. Det må vist være derfor, jeg er så glad i dag."

Rémy så strålende lyksalig ud ved tanken om, hvorledes alt nu havde jævnet sig for hans kære herre og for Diana, som også havde erobret en fremragende plads i hans rummelige hjerte, hvor dog Gertrude, når alt kom til alt, hidindtil havde ført det store ord og været ene om herredømmet.

Han tænkte på, hvorledes han ville hilse på Diana, idet han taktfuldt afpassede sin hilsen efter de følelser, som måtte være de fremherskende hos hans vordende herskerinde.

Til Saint-Luc, som han håbede at træffe, udarbejdede han en sirlig, formfuldendt tale på latin, der skulle udtrykke en begejstret hyldest til den forhadte Monsoreaus gæve banemand.

Nu var han imidlertid nået ind i skoven.

"Hvor valmuerne er smukke," tænkte han ved synet af de pragtfulde blomster. "Hofjægermesteren kunne ikke ønske sig et skønnere leje."

Lige med et standsede hesten sin raske gang så pludseligt, at Rémy var ved at gå på næsen ud over dyrets hoved.

Den unge læge var ingen dårlig rytter, men det var ham dog ganske umuligt at få Mitridates – således hed den hest, der måtte erstatte ham Roland – til at gå et skridt videre. Da der ikke var nogen grund til at antage, at Mitridates var af en lige så stædig karakter som sin berømmelige navne, kongen af Pontus, måtte dens besynderlige opførsel altså rimeligvis være foranlediget af påfaldende ydre omstændigheder.

Rémy så ned mod jorden for at undersøge forholdene, men han bemærkede ikke andet end en stor blodpøl, der lidt efter lidt opsugedes af jorden og blomsterne.

"Skulle det være her, at monsieur de Saint-Luc har haft fornøjelsen af jage sin kårde igennem livet på hofjægermesteren?"

Rémy løftede blikket fra muren og lod det foretage en indgående undersøgelse af det omgivende skovparti.

Henne ved muren fik han øje på et legeme, som efter de stive, strittende ben at dømme måtte være stivnet i døden.

"Her hviler altså Nimrod," tænkte Rémy og sprang af hesten for at overbevise sig om rigtigheden af sin antagelse. "Når Diana lader ham ligge her til bytte for ravne og ådselsgribbe, kan hun næppe være dybt nedbøjet over hans død. Så tør jeg nok vise hende mit glade ansigt, når jeg hilser på hende. Det er egentlig underligt," sagde han ved sig selv, "at den døde (for død er han sandelig), at den døde hviler her, mens blodpølen ligger

ti skridt herfra. Å, her går et spor! Han må have slæbt sig derfra herhen, hvis da ikke Saint-Luc, som er godheden selv, har lænet ham op til muren for at blodet ikke skulle stige ham til hovedet. Ja, vist er han død, skønt hans øjne ikke har lukket sig."

Rémy så såret efter af interesse for lægevidenskaben, og da han lidt efter på ny betragtede den dødes ansigt, gav det et sæt i ham af forfærdelse, for øjnene, der før stod åbne, var nu lukkede, og liget var blevet endnu mere blegt.

Denne opdagelse betog ham i begyndelsen, men snart fattede han sig, idet han meget fornuftigt ræsonnerede:

"Undere tror jeg ikke på. Så må manden altså ikke være død, siden han har lukket øjnene."

Efter at være nået til denne slutning bøjede han sig ned over den døde eller skindøde hofjægermester.

"Jeg ved ikke, hvor det er, jeg har læst," tænkte Rémy, "at der efter døden kan foregå visse bevægelser, der ikke er et udslag af liv, men som kun tilkendegiver den begyndende opløsning."

Han var allerede ved at slå sig til ro med denne forklaring og ville for yderligere sikkerheds skyld stikke sin kårde igennem liget, da Monsoreau atter slog øjnene op.

Ved denne iagttagelse blev den unge læge mere end betuttet. Sveden perlede på hans pande, og hans hænder rystede af uhygge ved den sælsomme situation.

Den dødes øjne blev ved at være opspilede.

Rémy overvejede, at hvis han nu slog Monsoreau ihjel, var han vel i hvert fald død. Hvis ikke man fik livet af ham med det samme, kunne det komme til at se galt ud.

Han så på Monsoreau, og Monsoreau så på ham med et forvildet blik, der syntes at røbe en anelse om lægens skumle

hensigter.

"Nej, fy, bort med den hæslige tanke. Gud skal vide, jeg dræbte ham hjertensgerne, hvis han stod på lige fod med mig, men nu, da han er mere end halvdød, ville det være en skændig streg."

"Hjælp, hjælp! Jeg dør," stønnede Monsoreau.

"Det er en pokkers vanskelig stilling, denne her," tænkte Rémy. "Jeg er læge, og følgelig er det min pligt at lindre min næstes lidelser. Vel er Monsoreau så nederdrægtig, at han næsten ikke kan regnes for min næste, men han hører dog til menneskeslægten. Jeg vil glemme, at jeg er Bussys ven, og alene huske på, at jeg er læge."

"Hjælp," gentog den sårede. "Hent mig en præst, en læge ..."

"Lægen er her, og måske vil han gøre præsten overflødig."

"Rémy," udbrød Monsoreau genkendende. "Hvilket mærkværdigt træf!" tilføjede han med mistænksom frygt.

Selv på dødens tærskel blev han sit væsen tro. Han begyndte at forhøre Rémy om, hvad der bragte ham til dette afsides sted. Der var virkelig en vis berettigelse til at spørge således, for den store, vildsomme skov var ingen alfarvej. Ingen kom der uden at have ærinde.

"Hvorledes kommer De her?" spurgte Monsoreau.

"Fordi jeg en halv mils vej herfra mødte monsieur de Saint-Luc, og han bad mig om at ride ind i skoven til dette sted, som han nærmere betegnede; der ville jeg finde en død mand."

"Død!" gentog Monsoreau.

"Ja, det troede han, De var, og det kan man ikke fortænke ham i. Nå, jeg red herhen og fandt Dem svømmende i Deres blod."

"Hør, sig mig (De behøver ikke at skjule sandheden; jeg er en mand, der ikke kender til frygt), er jeg dødeligt såret?"

"De spørger om mere, end jeg kan svare på. Jeg må først se nøjere til."

Rémy glemte nu ganske, hvem hans patient var. Han løftede varsomt den sårede op og afførte ham kappen, trøjen og skjorten.

Saint-Lucs kårde var trængt ind lige under højre brystvorte, imellem sjette og syvende ribben.

"Gør det meget ondt?" spurgte Rémy og rømmede sig betænkelig.

"Ikke i brystet, men i ryggen, under skulderbladet."

"Klingen må have stødt på et ben; deraf kommer smerterne."

Han undersøgte det sted, hvor Monsoreau følte den stærke smerte.

"Nej," udbrød han, "jeg tog fejl. Kårdespidsen er ikke stødt på noget steds. Den er gået durk igennem. Død og pine! Hvilket elegant stød! Det er altid en fornøjelse at behandle monsieur de Saint-Lucs modstandere. Der er hul helt igennem, hr. hofjægermester, så man kan kikke igennem Dem."

Monsoreau besvimede. Rémy fortsatte sin kyndige undersøgelse og kom til det resultat, at det kun kunne være et tidsspørgsmål, hvornår Diana skulle indtræde i enkestand.

Den såredes læber farvedes af en rødlig væske.

Rémy trak en instrumenttaske op af lommen og fremtog en lancet. Derpå rev han et bind af Monsoreaus skjorte og underbandt hans arm.

"Vi må se, om blodet løber; hvis det gør det, er det ikke helt sikkert, at Diana bliver enke. Men hvis det ikke løber … jo, min

sandten, det løber! Tilgiv mig, kære monsieur Bussy, men jeg er først og fremmest læge."

Blodet sprang virkelig efter et øjebliks betænkningstid frem af den åbnede åre.

I samme sekund lukkede patienten atter øjnene op og åndede lettet.

"Å, jeg troede allerede, at alt var forbi."

"Endnu ikke, hr. hofjægermester. Der er endda mulighed for ..."

"At jeg kan komme mig?"

"Ja, jeg tror det næsten. Lad os nu først få såret lukket. Lig ganske stille. Vent nu, så skal jeg tørre Deres læber af. Se, blodtabet er allerede standset. Det går jo udmærket, eller rettere, pokkers godt. *De* har ikke noget at beklage Dem over, men ... nå, jeg ved nok, hvad jeg ved. Jeg er bange for, monsieur de Monsoreau, at jeg er så heldig at redde Deres liv."

"Tror De da, jeg kommer mig?"

"Ja, desværre."

"De er en sær doktor, monsieur Rémy."

"Hvad kommer det Dem ved, når jeg bare helbreder Dem?"

Rémy havde nu standset blodet og rejste sig op.

"Går De?" spurgte greven.

"De taler for meget, hr. hofjægermester. Det er ikke sundt ... Jeg måtte for resten hellere råde Dem til at skrige."

"Jeg forstår ikke ..."

"Gud ske lov! Så, nu er De forbundet. Nu går jeg op til slottet og henter hjælp."

"Og hvad skal jeg gøre imens?"

"Ligge ganske stille, ikke røre Dem ud af pletten, trække vejret forsigtigt, passe på ikke at hoste. Det størknede blod må endelig ikke løsne sig. Hvad for et hus er nærmest herved?"

"Slottet Méridor."

"Hvor går vejen?" spurgte Rémy og lod, som han var fuldstændig ukendt på egnen.

"De kan enten krybe over muren, så er De i parken, eller også kan De følge langs muren på denne side, så kommer De til gitterporten."

"Godt, jeg skynder mig af sted."

"Tak, ædelmodige unge mand!" udbrød Monsoreau.

Rémy steg til hest og red bort i galop i den angivne retning.

Efter et par minutters forløb nåede han slottet, hvor han traf alle i den vildeste forvirring. De løb omkring som beboerne af en myretue, der er bragt i uorden. Alle vegne søgte de efter deres herres lig, men intet steds var det at finde, eftersom Saint-Luc – for at vinde tid – havde givet dem forkert besked.

Rémy kom dumpende ned iblandt dem som et meteor. Han udstedte med myndighed en mængde befalinger, og Diana betragtede med undren hans iver. En lønlig tanke gennemfo'r hende og formørkede for en stund hendes englelige åsyn.

"Jeg troede, han var Bussys ven," mumlede hun, idet Rémy gik bort med folkene, som bar en båre, forbindsager af alle mulige slags og frisk vand.

Selve Æskulap kunne med sin guddomsmagt ikke have handlet med større dygtighed end Rémy, som i en af disse vanskelige tilfælde, skæbnen undertiden anbringer os mennesker i, havde foretrukket at låne øre til sine pligter som læge fremfor at lytte til venskabets bedende røst.

64. Det forhastede kondolencebesøg

Da samtalen imellem hertugen og hans moder var til ende, fik François travlt med at opsøge Bussy for at få forklaring på det ubegribelige omslag, der var foregået i hans anskuelser.

Bussy sad inde i sit eget værelse og læste for femte gang Saint-Lucs brev, som var ham en kilde til jublende fryd.

Catharina derimod begyndte allerede at forberede afrejsen, som hun mente at kunne fastsætte til den næste dag, eller senest dagen derpå.

Bussy modtog hertugen med et lykkeligt smil.

"Deres Højhed gør mig den ære at ville tilbringe tiden i mit ringe selskab?" spurgte Bussy ærbødigt.

"Ja, jeg kommer for at fordre en forklaring."

"Af mig?"

"Ja. Du opfordrer mig til at møde rustet til tænderne for at modstå min moders overtalelser. Det gør jeg, og netop som kampen er på sit højeste, kommer du og råder mig til at nedlægge våbnene, skønt jeg havde stået mig brillant."

"Jamen, jeg havde rådet Dem til at vise fasthed, fordi jeg ikke vidste, i hvilken hensigt Hendes Majestæt var kommet. Men da jeg indså, at Deres fru moder mente Dem det godt og var i stand til at sikre Deres Højheds lykke og ære ..."

"Hvad behager?" udbrød hertugen tvivlende. "Var det lykke og ære, du sagde?"

"Ja, og det står jeg ved. Jeg går nemlig ud fra, at det er Deres Højheds mål at triumfere over Deres fjender. Der er jo nok visse skumlere, der vover at påstå, at De tragter efter Frankrigs krone."

Hertugen skævede stjålent til Bussy.

"Men de, der råder Deres Højhed til det," fortsatte greven, "de er Deres Højheds værste fjender; stol på det. Hvis de bliver ved med at tude Dem ørerne fulde af al den snak, så lad mig få dem under behandling. Jeg skal snart bibringe dem et andet syn på sagen."

Hertugen fortrak ansigtet til et uhyggeligt smil.

"Desuden," fortsatte Bussy, "gå i Dem selv. Har De penge? Har De folk? Har De forbindelser i udlandet? Hvor kan De tænke på at sætte Dem op imod Deres hersker?"

"*Han* sætter sig jo op mod mig."

"Nå, det er således, De ser på det? Ja, lad Dem så bare udråbe til konge af Frankrig, krone og salve. Jeg har såmænd ikke noget imod Deres ophøjelse; jeg følger jo med opefter."

"Hvem taler om at blive konge af Frankrig?" ivrede hertugen arrigt. "Du behandler der et spørgsmål, som jeg aldrig har skænket en tanke."

"Jamen, så er vi jo enige i hovedsagen."

"Så?"

"Ja, det finder da jeg. Forlang De blot en livgarde og et par hundrede tusinde om året at leve af, og inden De undertegner freden, så sørg for at opkræve en krigsskat i Anjou. Når først De har fået de penge, beholder De dem, det kommer ikke andre ved. På den måde får vi penge, folk, magt, og så kommer vi til ... ja, Gud ved hvorhen."

" Jamen, når vi først er i Paris igen, når de har fået mig fat igen, så bryder de sig pokker om alle aftaler," indvendte hertugen.

"Det er blot en løs tanke. De tør ikke gøre nar ad os. Hørte Deres Højhed ikke, hvad enkedronningen tilbød?"

"Jo, det var såmænd ikke så lidt."

"Det er måske det, der gør Dem ængstelig. Men tænk på, at hun tilbød Dem en livgarde, selv om De ville sætte monsieur de Bussy i spidsen for den. Lyd mit råd og tag imod det tilbud. Det bliver sikkert ikke gjort Dem oftere. Udnævn mig til chef, Antraguet og Livarot til løjtnanter og Ribeirac til fændrik. Lad så for resten os fire om at danne kompagniet efter vor smag, så vil jeg nok se den, der vover at gøre nar ad Dem, når De kommer anstigende med en sådan eskorte. Selv kongen skal komme til at neje sig."

"Jeg tror, jeg vil tænke over det, Bussy; det lyder slet ikke så ilde. Hvad var det, du læste så ivrigt i, da jeg kom?"

"Et brev. Ja, undskyld mig, det har jeg rent glemt at vise Dem; det angår dog ellers Dem mere end mig. Brevet indeholder den sørgelige nyhed, at monsieur de Monsoreau er død."

"Er det sandt?" udbrød hertugen med virkelig forbavselse, i hvilken Bussy dog mente at kunne spore en vis glæde.

"Ja, det er sandt. Vi er jo alle dødelige."

"Jamen, vi dør da ikke sådan lige på stående fod."

"Jo, hvis vi bliver slået ihjel for eksempel."

"Er han da blevet det?"

"Det synes så."

"Af hvem?"

"Af Saint-Luc, som han var kommet i strid med."

"Å, den kære Saint-Luc!" udbrød hertugen glad.

"Ser man det!" sagde Bussy. "Er *han* nu blevet en af Deres fine venner; det har han da ikke altid kunnet glæde sig ved?"

"Han er min broders ven, og fra det øjeblik, da vi er blevet forsonet, er min broders venner også mine venner."

"Det glæder mig at erfare, at Deres Højheds sindelag er så fromt."

"Er du nu vis på, at det er sandt?"

"Så vis, som man kan være. Her er et brev fra Saint-Luc, hvori han fortæller om Monsoreaus død, men da jeg er lige så vantro som Deres Højhed, har jeg sendt min pålidelige huslæge Rémy for at få bekræftelse på min næsten urokkelige tro og for at bringe den gamle baron forsikringen om min deltagelse i hans sorg."

"Ha, ha, Monsoreau!" sagde hertugen med et afskyeligt smil.

"Man skulle næsten tro, Deres Højhed havde et horn i siden på den ulykkelige greve," sagde Bussy forsigtig.

"Nej, det var jo dig, der havde så meget imod ham."

"Ja, det var da ikke mere end rimeligt. Husk på, hvilken utålelig ydmygelse, han en gang tilføjede mig over for Deres Højhed."

"Har du endnu ikke glemt den gamle historie?"

"Som De ser, Deres Højhed. Men han var dog Deres tjener og ven, troede jeg; nu derimod ..."

"Hør, Bussy, lad os nu få sadlet vore heste," sagde hertugen, som begyndte at blive ubehageligt berørt af samtalen, "så rider vi til Méridor. Jeg vil gøre madame Diana min opvartning i anledning af den sorg, der har ramt hende. For resten har jeg længe ligget på tur derud, og jeg ved ikke, hvorfor jeg ikke har

gjort alvor af det. Nu skal det pinedød være; jeg er så oplagt i dag til at gøre mig behagelig."

"Siden Monsoreau er død," tænkte Bussy, "er jeg ikke mere bange for, at han skal sælge sin kone til hertugen. Nu må François gerne se hende, men hvis han understår sig i at lægge an på hende, skal jeg nok vide at forsvare hende. Jeg vil også benytte mig af lejligheden til at få hende at se."

Et kvarters tid efter – mens Catharina lå og sov for at hvile sig efter rejsens anstrengelser – red hertugen, Bussy og ti andre adelsmænd ud af Angers for at begive sig til Méridor. På turen herskede den muntreste stemning; alle smittedes af hertugens ypperlige humør.

Ved synet af det prægtige optog kom slotsportneren frem og udbad sig gæsternes navne.

"Hertugen af Anjou med følge!" råbte François.

Straks satte portneren sit horn for munden og blæste et signal, som kaldte hele slottets tjenerskab ned til vindebroen.

Der blev en umådelig bestyrtelse. Høje råb skingrede igennem borggården, hundene gøede, dørene smækkede op og i, og vinduer åbnedes rundt omkring af slottets nysgerrige kvindelige besætning. Endelig kom den gamle baron med nøglerne til sit slot.

"Man mærker ikke nogen dyb sorg," sagde hertugen til Bussy. "Se, hvor alle disse mennesker ser naturlige ud."

En kvinde kom til syne på stentrappen.

"Der er den smukke Diana!" udbrød François. "Se hende, Bussy!"

"Jeg ser hende, Deres Højhed, men Rémy ser jeg ikke."

Diana kom gående ud af slottet. Umiddelbart bag hende så man en båre, der blev bragt ud i slotsgården. På båren hvilede Monsoreau; hans blikke brændte af feber ... eller af skinsyge.

"Men hvad er det?" spurgte hertugen Bussy, der var mere bleg end det lommetørklæde, han søgte at skjule sin bevægelse i.

"Leve hertugen af Anjou!" råbte Monsoreau og løftede med en voldsom kraftanstrengelse sin ene hånd i vejret.

"Forsigtig!" sagde en advarende stemme bag ved ham, "De sprænger det størknede blod."

Det var Rémy, som – sit kald tro – gav sin patient denne besindige formaning.

Hofmændene skyndte sig at beherske den forbavselse, som straks havde malet sig på alles ansigter.

Hertugen af Anjou opnåede forholdsvis hurtigt at præstere et nådigt smil.

"Å, min kære greve, hvor dette syn overrasker mig glædeligt," udbrød han, henvendt til Monsoreau. "Man havde fortalt os, at De var død."

"Ræk mig Deres hånd, Deres Højhed, at jeg kan kysse den," hviskede hofjægermesteren med mat røst. "Jeg håber, Gud være lovet, at komme over det, således at jeg atter kan få lejlighed til at tjene Deres kongelige Højhed med fordoblet iver og troskab."

Bussy, som ikke var hertug, heller ikke ægtemand (i hvilke to stillinger det navnlig gælder om at kunne beherske sig), Bussy vovede ikke at se på Diana. Det gjorde ham ondt at se denne kostelige skat, der to gange havde været nær ved at komme i hans besiddelse, så tæt ved sin retmæssige ejermand.

"Og De, grev Bussy," sagde Monsoreau til ham, "modtag *De* min hjerteligste tak, for det er næsten Dem, jeg skylder livet."

"Hvorledes?" spurgte Bussy forundret og nær ved at tro, at Monsoreau gjorde nar ad ham.

"Her ser De nemlig min redningsmand," svarede hofjægermesteren og pegede på Rémy, som fortvivlet vred sine hænder og gerne ville have skjult sig i Jordens indre, hvis han derved kunne være sluppet for Bussys bebrejdende blik. "Det er ham, mine venner må takke for, at de ikke har mistet mig, og altså tilkommer takken indirekte Dem."

Trods de tegn, den ulykkelige Rémy gjorde for at betyde ham, at han skulle tie stille, tegn, som Monsoreau antog for at være fremkaldte af omsorg for hans helbred, holdt den sårede hofjægermester dog ikke inde, førend han udførligt havde berettet om den behændighed og dygtighed, Rémy havde behandlet ham med.

Hertugen rynkede brynene, og Bussy betragtede Rémy med truende barskhed.

Den stakkels doktor stod bag ved Monsoreau og gjorde en bevægelse, der skulle sige:

"Jeg kan ikke gøre for det."

"For resten," fortsatte greven, "har jeg hørt fortælle, at Rémy engang skal have fundet Dem døende, ligesom han fandt mig. Lad *det* være en bro imellem os, som forbinder os i venskab, og stol på, at Monsoreau, i had som i kærlighed, hader og elsker af hele sit hjerte."

Bussy troede at bemærke, at det glimt i den såredes øjne, som ledsagede disse ord, var rettet imod hertug François.

Hertugen så intet.

"Nå," sagde François, idet han steg af hesten og rakte Diana hånden, "vil De så, skønne Diana, gøre honnør for os i denne

bolig, som vi troede var indviet til sorgen, men som tværtimod vil blive ved at have lykken og glæden til huse. Og De, hr. greve, hvil Dem; de sårede trænger til hvile."

"Deres Højhed," svarede hofjægermesteren, "det skal ikke siges, at De var gæst hos Monsoreau, og at han, så længe der var gnist af liv i ham, afstod til en anden den ære at gøre honnør for Dem i hans eget hus. Mine folk vil bære mig; overalt, hvor De går, vil jeg gå med."

Man skulle have troet, at hertugen gennemskuede hofjægermesterens tanke, for han slap Dianas hånd, og først da kunne Monsoreau trække vejret frit.

"Gå hen i nærheden af hende," hviskede Rémy til Bussy.

Bussy gik hen til Diana og greb hendes hånd, og Monsoreau smilede venligt til ham.

"Hvilken forandring!" sukkede Diana dæmpet.

Den gamle baron udfoldede imidlertid overfor prinsen og hans følge hele sin storstilede, medfødte gæstfrihed.

65. Om misforholdet mellem smalle døre og brede bærestole

Bussy veg ikke fra Dianas side. Monsoreaus velvillige smil tilstod ham en frihed, som han nok skulle vogte sig for at misbruge, men som han på den anden side brugte i videst mulig udstrækning.

"Diana," hviskede han til sin elskede, "jeg er det ulykkeligste menneske under solen. Da jeg havde modtaget meddelelse om din mands død, rådede jeg hertugen til at tage tilbage til Paris og forlige sig med sin broder, og nu bliver du i Anjou."

"Å, Bussy," svarede den unge kvinde og trykkede i al hemmelighed hans hånd, "hvor kan du sige, at vi er ulykkelige? Tænk på alle de dejlige dage, vi har tilbragt sammen. Mindet om den lykke, vi her har nydt, fylder mit hjerte med usigelig fryd, men du glemmer helt, i hvor høj grad vi skylder Forsynet tak."

"Jeg glemmer intet, elskede Diana, men jeg husker for meget. Derfor er det, jeg beklager mig over at miste lykken. Forstår du ikke, hvad jeg må lide, hvis jeg bliver nødt til at drage til Paris, så mange mil fra dig. Det vil knuse mit hjerte, Diana."

Diana så på Bussy. Hans øjne udtrykte dyb sorg, og hun bøjede hovedet for at tænke over en udvej.

Bussy stod med foldede hænder og bedende blik og ventede sin dom.

"Godt, min ven," sagde Diana endelig, "når du tager til Paris, tager jeg med."

"Vil du da forlade monsieur de Monsoreau?"

"Tror du, jeg kunne slippe bort fra ham? Nej, du, vi må have ham med os."

"Syg og såret, som han er? Det kan aldrig lade sig gøre."

"Det skal, siger jeg dig."

Med disse ord slap hun Bussys arm og gik hen til hertugen, der stod ved Monsoreaus båre sammen med Antraguet, Livarot og Ribeirac.

Da hofjægermesteren bemærkede Diana, opklaredes hans pande, men da hun gik hen til hertugen, dækkedes den atter af tunge, truende skyer.

"Man har sagt mig," sagde hun til hertugen med et bedårende smil, "at Deres Højhed skulle nære en levende kærlighed til blomster. Forund mig den ære at måtte vise Deres Højhed de skønneste blomster i Anjou."

François bukkede indvilligende og bød hende galant hånden.

"Hvor fører De Hans Højhed hen, frue?" spurgte Monsoreau bekymret.

"Ned i drivhuset."

"Vel, bær mig ned i drivhuset!"

"Gud ske lov, at jeg ikke tog livet af ham," tænkte Rémy, "nu skal han nok selv sørge for at komme af med det."

Diana smilede til Bussy med et udtryk, som forjættede det vidunderligste.

"Lad blot ikke monsieur de Monsoreau få den ringeste anelse om, at I forlader Anjou, så skal jeg nok sørge for resten," hviskede hun til Bussy.

Bussy gik straks hen til hertugen og sagde til ham i et belejligt øjeblik:

"Frem for alt, ingen åbenmundethed! Lad endelig ikke monsieur de Monsoreau få noget at vide om, at vi tænker på at forlige os, for så kunne han nemt røbe enkedronningen vore hensigter og derved bringe hende til at fortryde sin rundhåndethed. Han vil gerne gøre sig gode venner med hende."

"Så? Tror du ikke, han er pålidelig? Mon denne fabel med døden skulle være opfundet af ham?"

"Nej, han har sandelig fået et stød tværs igennem brystet. Det fæ til Rémy, som har hjulpet ham ud over det værste, troede selv engang, at han var død, men han må jo være forskrækkelig sejlivet."

Diana smilede til hertugen, mere huldsalig end nogen sinde.

Fyrsten gik først ind, derefter Diana, og så ville Monsoreau følge efter, men det viste sig, at båren var for bred til at komme igennem den smalle døråbning.

Ved opdagelsen af denne uheldige omstændighed udstødte Monsoreau et vildt brøl.

Diana gik videre ind i drivhuset uden at skænke sin mands fortvivlede gebærder nogen opmærksomhed.

Bussy, som var fuldstændig på det rene med, hvad Dianas venlige smil skulle betyde, blev roligt stående ved hofjægermesterens båre og sagde:

"De forivrer Dem til ingen nytte, hr. greve. Denne dør er for smal. De kan aldrig komme igennem på den måde."

"Deres Højhed! Deres Højhed!" skreg Monsoreau, "gå ikke ind i drivhuset. Der er nogle af blomsterne, der udsender giftige dunster, som kan være dræbende, Deres Højhed!"

Men François hørte ikke efter. Lykkelig ved at mærke Dianas fine hånd i sin, glemte han sin vanlige forsigtighed og fortabte sig i det blomstersmykkede hus.

Bussy opmuntrede greven til at finde sig i sin skæbne med tålmodighed, men Monsoreau – som over for legemlige smerter syntes at være af stål – kunne ikke bekæmpe den moralske lidelse, der pinte ham.

Han besvimede.

Rémy trådte atter i funktion og befalede, at patienten skulle føres til sit værelse.

"Hvad skal jeg nu gøre?" spurgte han Bussy.

"Fortsæt, som du har begyndt: helbred ham," svarede denne og gik ind for at meddele Diana, hvad der var tilstødt hendes mand.

Diana forlod øjeblikkelig hertugen og gik op på slottet.

"Har du haft held med dig?" spurgte Bussy, idet hun gik forbi ham.

"Jeg håber det," svarede Diana. "Tag i hvert fald ikke herfra uden at have talt med Gertrude."

Hertugen holdt nok af blomster, men kun når Diana var med ham. Da hun gik, kom han til at huske på Monsoreaus advarende råd og forlod drivhuset.

Imidlertid var Diana gået op til sin mand, der atter var kommet under Rémys kyndige behandling.

Efter at man havde foretaget forskellige eksperimenter, slog greven øjnene op igen.

Hans første bevægelse var et forsøg på at rejse sig, men den forudseende Rémy havde ladet ham binde til madrassen.

Han hylede atter, men da han fik øje på Diana ved hovedgærdet, sagde han til hende:

"Nå, er det Dem, frue? Det var heldigt, jeg så Dem. Jeg ville nemlig lade Dem vide, at vi i aften rejser til Paris."

Rémy begyndte at protestere, men Monsoreau værdigede ham ikke den ringeste opmærksomhed.

"Hvad tænker De dog på?" spurgte Diana roligt. "Med et sådant sår!"

"Intet sår kan få mig til at afstå fra mit forsæt," svarede han. "Jeg vil hellere dø end pines, og selv om jeg sætter livet til ved det, så rejser vi i aften."

"Som De befaler."

"Behag at forberede Dem til opbrud, i aften altså."

"Mine forberedelser kræver ikke lang tid," sagde Diana, "men kunne jeg ikke få at vide, hvad der har foranlediget denne bratte bestemmelse?"

"Det skal jeg sige Dem, når De er færdig med at vise hertugen blomster, eller når jeg har fået bygget alle dørene så brede, at min båre kan komme ind over alt."

Diana nejede og ville gå.

"Men frue!" udbrød Rémy.

"Hr. greven ønsker det," svarede Diana, "det er min pligt at adlyde."

Med disse ord sendte hun Rémy et blik, der skulle sige, at videre indvendinger var overflødige.

Rémy tav, men tilføjede i sit stille sind:

"De slår ham ihjel for mig, og så bagefter skal det hedde sig, at lægekunsten bærer skylden."

Hertugen beredte sig imidlertid til at bryde op fra Méridor. Han komplimenterede baronen for den hædrende modtagelse, han havde fået, og red bort med hele sit følge.

Forinden havde dog Gertrude meddelt hertugen, at hendes herskerinde var fængslet til mandens sygeleje og var sort fortvivlet over, at hun ikke kunne tage afsked med Hans Højhed på tilbørlig vis.

Samtidig så Gertrude sit snit til at fortælle Bussy om den pludseligt bestemte afrejse til Paris.

Hertugen red hjemad i dybe tanker. Diana havde smilet så huldsaligt til ham, at det var vanskeligt for ham at løsrive sig fra Anjou. Det var måske ikke så heldigt, om han alt for beredvilligt føjede sig efter enkedronningens ønsker. Hvis han kunne få Diana at se lidt oftere, foretrak han – han vidste jo ikke, at Diana samme dags aften ville drage til Paris – at blive i Anjou endnu i nogen tid.

Bussy var forberedt på, hvad der ville komme, da hertugen sagde til ham:

"Nu har jeg tænkt over sagerne, Bussy."

"Og hvilken beslutning har Deres Højhed fattet?"

"Ja, jeg tror ikke, det er rigtigt at give efter for min moders formaninger sådan lige med det samme."

"Nej, hun er jo tilbøjelig til at anse sig selv for en dybt skuende politiker, så det er måske farligt at puste til hendes ærgerrighed."

"Hvis vi f.eks. forlangte otte dages betænkningstid, eller trak tiden ud med fester ... vi kunne jo invitere omegnens adelsfamilier og holde nogle rigtig store gilder. Det vil styrke forestillingen om vor magt."

"Det er et udmærket klogt forslag, Deres Højhed, men jeg synes ..."

"Jeg bliver her i otte dage til," afbrød François ham resolut, "og ved hjælp af denne opsættelse skal jeg nok få moder til at gå ind på flere betingelser."

Bussy så ud til at grunde alvorligt over forholdene.

"Se blot at vinde så megen tid som muligt, Deres Højhed," sagde han endelig, "men pas på, at vi ikke sætter til på den ene led, hvad vi vinder på den anden. Kongen ..."

"Ja, hvad han?"

"Kongen, som ikke kender vore hensigter, kunne nemt blive vred. Han er meget ilter af sig, kongen."

"Det er sandt nok," indrømmede François, "men jeg kunne måske sende en eller anden med hilsen og bud til min kongelige broder. På den måde kunne jeg vinde de otte dage, jeg behøver."

"Ja, *det* kunne vi gøre, men det bliver en farefuld sendelse."

"Især, hvis jeg skifter mening og foretrækker helt at blive borte fra Paris og min broders hof."

"Så ville man sende Deres Højheds gesandt på hovedet i Bastillen."

"Jamen, vi behøver jo ikke at fortælle ham, hvad hans mission består i; vi kunne jo give ham et brev med."

"Nej, absolut ikke," erklærede Bussy med overbevisning, "han skal tværtimod vide fuld besked og ikke have noget brev med."

"Men så er der jo ingen, der vil påtage sig hvervet. Kender du nogen?"

"Ja, jeg kender én."

"Hvem?"

"Mig selv, Deres Højhed; jeg holder meget af vanskelige kommissioner."

"Bussy, kære Bussy, hvis du vil gøre det, kan du regne med min evige taknemmelighed."

Bussy smilede ad dette løfte. Han kendte sin herre – og ikke mindst hans taknemmelighed.

Hertugen troede, han tøvede. Derfor tilføjede han æggende:

"Og jeg vil give dig ti tusind dukater for rejsen."

"Deres Højhed burde være mere ædelsindet. Den slags tjenester betaler man ikke."

"Du rejser altså til Paris?"

"Ja."

"Hvornår?"

"Når De befaler."

"Jo før det kan ske, jo bedre. I aften, allerede, hvis det passer dig, ville være allerbedst."

"Deres Højheds ønske er mig en befaling."

"Det er altså dit alvor, tapre, mandige Bussy?"

"De ved, at jeg vil gå i ilden for Deres Højhed. Hvorfor da dette spørgsmål? I aften rejser jeg; derved bliver det. Lev De imidlertid her i lystighed og glæde og se at få enkedronningen til at love mig et fedt abbedi."

"Det skal jeg nok sørge for, min ven."

"Så farvel, Deres Højhed!"

"Farvel, Bussy! Hør, glem endelig ikke at tage afsked med min fru moder."

"Jeg skal have den ære."

Og Bussy ilede mere glad og lettet end en skoledreng, der lige har fået frikvarter, op til Catharina for at gøre hende sin

opvartning forinden afrejsen, og derpå gjorde han sig rede til at drage af sted, så snart han fik melding om, at man brød op fra Méridor.

Signalet blev ikke givet før næste morgen. Monsoreau havde følt sig så svag ovenpå de udståede sindslidelser, at han selv havde skønnet det fornuftigst at unde sig en nats hvile.

Hen imod klokken syv om morgenen kom den samme rideknægt, som havde overdraget Bussy Saint-Lucs brev, og meldte, at greven – trods den gamle barons tårer og Rémys modforestillinger – var afrejst til Paris i en sygebåre, der ledsagedes af Diana, Rémy og Gertrude til hest.

Den pirrelige patient blev transporteret af otte mand, som måtte holde rast og skifte for hver halve mil.

Aldrig så snart havde Bussy fået denne efterretning, før han svang sig på sin hest, der havde stået opsadlet hele natten, og red imod Paris ad samme vej, som folkene fra Méridor havde valgt.

66. Den fortabte søns hjemkomst

Siden Catharinas afrejse havde kongen, skønt han nærede ubegrænset tillid til sin ambassadør, kun beskæftiget sig med de omfattende rustninger, som hans broders oprørsforsøg krævede.

Han kendte jo bedst selv sin families talenter i den retning og vidste, hvad en tronprætendent kan finde på.

I forening med Chicot søgte han at fordrive tiden ved at forfatte lange proskriptionslister, der indeholdt navnene på alle dem, som ikke kraftigt havde stillet sig på kongens side. Disse lister blev stadig mere og mere omfattende, men affattelsen var heller ikke særlig nøjagtig, idet Saint-Luc således f.eks. blev opført både under S og L.

For resten blev kongens vrede mod denne hans gamle yndling ihærdigt holdt ved lige af den ondskabsfulde hofsladder, som udlagde alt, selv noget så uskyldigt som flugten til Anjou, som bevis på den unge ægtemands forræderiske sindelag.

Det var indlysende, at når Saint-Luc netop flygtede til Méridor, så var det ene og alene for at optræde som kurer for hertugen, og ikke én af kongens adelsmænd kunne få i sit hoved, at Méridor af ganske andre grunde kunne være det mest naturlige tilflugtssted for det betrængte par.

Under de højst urolige forhold ved hoffet var Chicot egentlig den eneste oplivende skikkelse. Dagen lang holdt han taler,

flammende af krigsbegejstring, til kongens modløse yndlinge og viste dem, hvorledes de skulle hvæsse deres sværd og daggerter, og hvorledes de med fynd skulle bekæmpe Hans allerkristeligste Majestæts forvovne fjender. Vi siger, at Chicot virkede oplivende ved sin utrættelige kampiver og tjenstvillighed, men i virkeligheden var hans hensigter præget af den dybeste alvor. Hans mål var intet mindre end, så at sige stykkevis, at samle en styrke, som var beredt til at forsvare hans og Frankrigs retmæssige herre med liv og blod.

En dag, da kongen sad ved taflet sammen med dronningen – under truende politiske forhold dyrkede Henri altid sin gemalindes selskab med mere end sædvanlig iver, og hertugens flugt havde knyttet ham særdeles nær til dronningen – trådte Chicot ind og meldte med udbredte arme, at Saint-Luc var kommet til Louvre.

Kongen rejste sig straks fra bordet, og man kunne se, at han var i stærk ophidselse, men ingen kunne sige hvorfor.

"Tilgiv mig, Deres Majestæt," sagde han til dronningen og tørrede sit skæg med servietten, som han derpå kastede fra sig på en stol, "men det er statsanliggender, der lægger beslag på mig."

Dronningen ville rejse sig og overlade pladsen til kongen, men han bad hende blive siddende og gik hurtigt ind i sit kabinet.

På vejen spurgte han Chicot:

"Hvad mon han vil her, den forræder? Han kommer nok som afsending fra Anjou, som min broders ambassadør. Han er en af den slags, der fisker i oprørs smudsige, men undertiden

fiskerige vand; han har vejret denne fortrinlige lejlighed til at komme og håne mig med frit lejde."

"Hvem ved?" sagde Chicot.

"Det kan også være," fortsatte Henri med et blik på sin ordknappe ledsager, "at han kommer for at gøre fordring på sine besiddelser, som jeg har konfiskeret til fordel for kronen."

"Hvem ved?"

"Ja, det var måske ikke ganske lovligt," fortsatte kongen og rømmede sig betænkelig, "for han har jo i grunden ikke begået nogen forbrydelse, der berettiger til et sådant skridt."

"Skån mig dog snart for alle dine sindssvage formodninger," udbrød Chicot. "Tror du, jeg er alvidende og kan svare på alle dine tossede spørgsmål, lille, tåbelige Henri?"

"Fy, Chicot," klynkede kongen, "du ser, jeg er bedrøvet, og så kan du dog nænne at overfuse mig."

"Jamen, hvorfor pokker er du bedrøvet?"

"Fordi alle mennesker forråder mig."

"Hvem ved?"

"Å, du er en ren papegøje. Du kan ikke sige andet end det evindelige *hvem ved*," skændte majestæten fortrydeligt og åbnede i det samme døren til kabinettet, hvor alle Louvres stamgæster allerede havde samlet sig ved rygtet om Saint-Lucs uventede hjemkomst.

Den første, man fik øje på, var Crillon, som lignede en kampberedt hanekylling.

Saint-Luc stod rolig som en statue midt iblandt alle dis mennesker, hvis truende miner og indestængte vrede lovede ham en højst ublid medfart, såfremt ikke kongen selv tog ham under sin beskyttelse.

Til alles udelte forundring havde han ført sin hustru med. Madame de Saint-Luc havde taget plads på en taburet lige ved sengen.

Jeannes nærværelse bidrog mægtigt til at forhindre voldsomme sammenstød mellem de forsamlede adelsmænd og deres fælles fjende. Man tav hellere end at være uhøvisk, men øjnene talte et tydeligt sprog.

Alle var spændte på, hvad Saint-Lucs besøg skulle betyde, og ingen afventede majestætens komme med en så koldblodig ro som selve hovedpersonen i det skuespil, der formodentlig skulle opføres.

Kongen trådte ind, forpustet og ophidset. Efter ham Chicot med al den ro og værdighed, som majestæten manglede.

"De her?" udbrød Henri ved synet af Saint-Luc.

De øvrige mange mennesker, som var til stede i værelset, syntes kongen slet ikke at lægge mærke til. Han var lige så blind som en tyr på arenaen, når den i sin vilde rasen kun opfatter en rød tåge.

"Ja, Deres Majestæt," svarede Saint-Luc ligefremt og bukkede ærbødigt.

Den unge adelsmands beskedne, underdanige holdning burde have vakt kongen til besindelse, således at han ikke havde glemt sin egen værdighed, men Henri var vild og hensynsløs som en tirret løve og fo'r løs på sin tidligere fortrolige med en beklagelig mangel på kongelig anstand.

"Deres nærværelse i Louvre overrasker mig ubehageligt!" udslyngede han.

Der blev dyb stilhed i kabinettet efter dette barske udfald. Man iagttog skarpt de to modstandere i spændt forventning

om, hvem der ville gå af med sejren.

Saint-Luc, som altid udmærkede sig ved en fuldendt kavalermæssig optræden, svarede efter nogen tøven, fremkaldt ved majestætens taktløse plumphed:

"Hvad der overrasker mig, sire, er kun, at Deres Majestæt under de forhåndenværende forhold ikke havde ventet mig."

"Hvad skal *det* sige?" spurgte Henri og rettede sig stolt.

"Deres Majestæt er udsat for en fare."

"En fare!" udbrød hofmændene.

"Ja, en stor og alvorlig fare, som gør det nødvendigt, at Deres Majestæt bistås af selv den ringeste af alle Deres Majestæts hengivne tjenere. Overbevist om, at ingen hjælp under disse forhold tør kaldes overflødig, har jeg haft den dristighed at tilbyde Deres Majestæt min ringe, men trofaste tjeneste."

"Ser du, Henri, at jeg havde ret med mit *hvem ved*?" spurgte Chicot.

Henri svarede ikke lige straks, men så hen over den bevægede forsamling. I alle sine venners blikke mente kongen at kunne skimte den misundelse, som lurede på bunden af enhvers sjæl. Han kunne deraf slutte, at Saint-Luc måtte have gjort noget, der bragte hele forsamlingen i harnisk. Det måtte sandsynligvis være noget godt.

"De har kun gjort Deres pligt," svarede han til sidst med påtagen strenghed, for han syntes ikke, det var kongeligt at overgive sig alt for hurtigt.

"Alle Deres Majestæts undersåtter gør kun deres pligt ved at tjene kongen, men mange glemmer dog i disse tider at opfylde lovens bud. Jeg, Deres Majestæt, vil være lykkelig, hvis Deres Majestæt altid vil modtage det, som jeg tilbyder Dem, ikke af

pligtfølelse, men af urokkelig hengivenhed for min nådige herre og konge."

Henri måtte strække våben overfor denne blide underdanighed. Han trådte et skridt henimod Saint-Luc og spurgte:

"De har altså ingen anden bevæggrund til at vende tilbage end den, De angiver? De kommer altså uden at være sendt, uden lejdebrev?"

"Deres Majestæt," svarede Saint-Luc, som nu forstod, at kongens vrede havde lagt sig, "jeg kommer ene og alene for at vende tilbage til min rette plads, og det over hals og hoved. Nu kan Deres Majestæt lade mig kaste i Bastillen om en time og lade mig skyde om to, men jeg har gjort min skyldighed. Anjou er i fuldt oprør, og Touraine og Guyenne vil slutte sig til bevægelsen. Hertugen af Anjou bearbejder Vest- og Midtfrankrig og ..."

"Har han gode hjælpere?" spurgte kongen interesseret.

"Hvor standhaftig grev de Bussy end er," svarede Saint-Luc, som begreb, hvor kongen ville hen, "kan han dog ikke dæmpe den rædsel, som Hans Højhed nærer for sin kongelige broder."

"Ha, ha, han ryster altså, den oprører!" sagde Henri og gned sig velfornøjet i hænderne.

"Han er lige godt ikke så tosset," tænkte narren og smilede anerkendende til Saint-Luc.

Pludselig gav han kongen et stød med albuen og sagde:

"Af vejen, Henri! at jeg kan komme til at trykke monsieur de Saint-Lucs hånd."

Denne heftighed rev kongen med sig. Han lod først Chicot aflevere sin hilsen, men gik derpå straks efter hen imod sin

gamle ven, lagde hånden på hans skulder og sagde hjerteligt:
"Vær velkommen igen i Louvre, Saint-Luc!"
"Tak, Deres Majestæt!" udbrød Saint-Luc og kyssede kongen på hånden. "Endelig finder jeg da min højtelskede herre igen."
"Ja, men jeg genfinder dig i en sørgelig forandret skikkelse," svarede Henri nådigt. "Du er jo blevet så mager, at jeg ikke ville kunne kende dig, hvis jeg mødte dig på gaden."
"Det kommer af, at min mand så bitterligt har sørget over Deres Majestæts unåde," bemærkede en kvindestemme.
Skønt stemmen var indsmigrende og blød, kom kongen til at skælve; han hadede den røst.
"Madame de Saint-Luc!" udbrød han med ubehag. "Å, det er sandt, jeg havde glemt ..."
Jeanne kastede sig på knæ for majestæten.
"Rejs Dem, frue," sagde kongen med synlig anstrengelse. "Alt, hvad der bærer navnet Saint-Luc, er mig kært."
Jeanne greb majestætens hånd og førte den ærbødigt til sine læber, men Henri trak den til sig i en fart.
"Lad mig se, at De kan omvende kongen," sagde Chicot for at opmuntre den unge kvinde, der ikke så videre lykkelig ud. "De er jo så smuk, at det må være Dem en let sag."
Kongen ville åbenbart helst være fri for at vise, at han nok kunne stå sig overfor den smukke frue, for han vendte hende hastigt ryggen og gik, med armen om Saint-Lucs hals, ind i de tilstødende gemakker.
"Så er freden altså sluttet, Saint-Luc?"
"Sig hellere, Deres Majestæt, at De har ladet nåde gå for ret."
"En god hustru forlader ikke sin mand, når han er i fare," sagde Chicot til Jeanne, som hverken vidste ud eller ind.

Med disse ord skubbede han hende lempeligt ind ad døren til det værelse, hvor kongen og hans genfundne ven havde søgt ensomhed.

67. Gorenflots natur går atter over optugtelsen

Der er en, eller måske snarere to, af de optrædende i denne fortælling, som vore læsere helt har tabt af syne, og som de sikkert vil være glade for at høre noget mere om.

Vi tænker først og fremmest på en munk, en vældig tyk munk, med tætte bryn, med røde læber, oppustede basunkinder og en vom så rund og trind som en tromle.

Derefter vender vi vore tanker mod et æsel, som i et og alt er en tro kopi af sin herre.

Munken ligner et vinfad, afstivet med to stolper.

Æslet fremkalder omtrent den samme forestilling, med det dobbelte antal stolper.

Munken bebor en celle i Paulinerklostret, hvor alle Guds nådegaver findes i rigelig mængde.

Æslet er indlogeret i samme klosters stald og tilbringer i øvrigt dagen ved en velforsynet krybbe.

Den første af det værdige par bærer navnet Gorenflot.

Den sidste burde lyde navnet Midas.

På den tid, som i øjeblikket er på tale, førte både munk og æsel en tilværelse, som ingen af dem nogen sinde havde drømt om. Paulinermunkene gjorde alt for at gøre deres berømte fælle livet behageligt, og de tjenende brødre anstrengte sig ikke mindre for at vinde Midas' gunst.

Klostrets køkkenskorsten ryger uden afbrydelse, og den mest udsøgte bourgognevin funkler uophørligt i de rummelige

pokaler. Der er fest inden døre fra den ene dag til den anden; man er stolt over at tælle en seværdighed som Gorenflot i sin midte, og ingen lejlighed til at vise ham frem lader man gå ubenyttet hen. Kommer der en missionær, som har virket rundt i landene for troens udbredelse, straks må han se Gorenflot; kommer der en hemmelig legat med afladsbreve fra Hans Hellighed, ikke så snart er klosterporten smækket i bag ved ham, før man slæber ham hen til Gorenflots celle, for at han skal se dette mønster på en prædikant og kriger i samme person. Man viser ham Gorenflot i hele hans berømmelse og fejrer forevisningen med et festmåltid, ved hvilket Gorenflot afslører sig som klostrets uovervindelige slughals. Og når gæsten har beundret den vidunderlige munk, siger prioren med andagtsfuld fromhed:

"Hvilken enestående natur! Broder Gorenflot elsker bordets glæder og holder dog kunstens fane højt. De skulle have hørt et pragteksemplar af en tale, han engang holdt, og hvori han tilbød at opofre sig for den sande tro. Hans mund er veltalende uden lige og dertil rummelig som en ladeport."

Trods al den virak, som brændes på hans berømmelses alter, er Gorenflot ikke altid glad. Af og til står de lækre retter urørte ved hans kuvert, og den herlige vin dovner i de optrukne flasker. Gorenflot er bedrøvet, Gorenflot er ikke sulten.

Igennem klostret iler rygtet, at den hellige broder er fordybet i religiøse betragtninger. Munkene lister om som tyve i deres eget hus, og beundringen for den store mand stiger. Han bliver en helgen, en halvgud; fanatikere vil endog gøre ham til den treenige Gud selv.

"Tys! væk ikke broder Gorenflot af hans drømme," hvisker man.

Og alle forføjer sig bort med lydløse skridt.

Prioren alene afventer det øjeblik, da Gorenflot vender tilbage til denne verden, og når munken giver det første livstegn fra sig, går han hen og trykker forekommende hans hånd. Gorenflot hæver hovedet og ser sig om med et sløvt blik.

"Hvad bestiller I, ærværdige broder," spørger prioren.

"Jeg? Ja ... jeg udarbejdede en tale," stammer munken.

"I samme ånd som den mindeværdige fra unionsnatten?"

Hver gang man taler til ham om denne tale, ærgrer Gorenflot sig i sit stille sind.

"Ja," siger han sukkende, "i samme ånd. Hvor det er kedeligt, jeg ikke har den nedskrevet!"

"Behøver en mand som I, ærværdige broder, at skrive. Nej, han taler af guddommelig inspiration, han åbner munden, og Herrens ord strømmer over hans læber."

Gorenflot får engang imellem følelsen af, at noget må der gøres. Fortiden forpligter, mærker han, og så tænker han virkelig over en tale.

Undertiden, når det lakker mod slutningen af munkenes måltid, eller når ekstasen er på sit højeste, rejser Gorenflot sig pludselig, som drevet af en usynlig arm, og går ned i stalden. Med kærlige blikke betragter han Midas; æslet skryder af velvære. Han begraver sin brede hånd i dyrets folderige hud; Midas skutter sig i følelse af overvættes lykke.

Prioren og flere af de mest fremragende munke ledsager ham i reglen på disse udflugter og ved ikke, hvorledes de skal te sig overfor Midas; en byder den sukkerbrød, en anden

makroner, ligesom fordum de, der ville stå på en god fod med Hades, fodrede Kerberos med honningkage.

Midas tager føjeligt mod alle deres tilnærmelser. De blide kår, hvorunder den lever, har gjort den from; den finder selv, at den er det lykkeligste æsel på Jorden, og at den ikke kan ønske sig nogen bedre tilværelse.

Men vi kom fra at fortælle grunden til, at Gorenflot ikke altid er glad. Det er minderne, som volder ham pine. Under sin forvisning opdagede Gorenflot, der til at begynde med var så fortvivlet over, at han var kommet bort fra klostret, at friheden er en kilde til uudtømmelig glæde. Midt i al hans herlighed gnaver en orm ham i hjertet. Længsel efter frihed, frihed sammen med Chicot, den lystige svend, Chicot, som har vundet hele den brave munks hjerte, måske fordi han engang imellem prygler ham så forskrækkeligt.

En dag, da han står og klapper Midas, siger prioren:

"I er så kærlig over for jeres æsel, ærværdige eroder; skulle rejselysten være kommet over jer?"

"Ak!" sukker Gorenflot ubestemt.

"Jeg tror, I har ret, ærværdige prior," indskyder frygtsomt en ung broder, der har iagttaget Gorenflots melankolske træk. "Opholdet i klostret falder i længden vor hellige broder til besvær."

"Ikke netop det," siger Gorenflot, "men jeg føler, at jeg er født til et omflakkende liv, til at prædike på gader og stræder og kæmpe med åben pande for min overbevisning."

Og Gorenflot tænker på de små festlige middage i den lille stue i *Overflødighedshornet*. Siden liga-aftenen har han ikke været uden for en dør. Efter at kongen har udnævnt sig selv til

chef for ligaen, har det været nødvendigt at udvise den yderste forsigtighed, og Gorenflot er ikke kløgtig nok til at gøre brug af sin anseelse blandt paulinermunkene og lade klosterporten åbne for sig. Fra dag til dag bliver længslen stærkere, og prioren bliver til sidst så betænkelig ved at være vidne til hans sørgmodighed, at han en morgenstund siger til ham:

"Dyrebare broder, ingen bør bekæmpe sit kald. I føler jer kaldet til at stride for troen, så opfyld da den mission, Herren har betroet jer. Våg blot over jert kostelige liv og kom endelig tilbage til den store dag, da vi fejrer Kristi legemsfest."

"Javel!" svarede Gorenflot med en dybsindig mine.

"Men I får tage nogle penge med," sagde den betænksomme prior og hentede en tung pung, som Gorenflot forsynede sig rigeligt af.

"I skal se, ærværdige fader," bemærkede han beroligende, "jeg bringer nok denne sum mangedobbelt igen. De sande kristne giver med glæde en skærv for at støtte den gode sag."

De hellige brødre samlede sig for at ønske den bortdragende lykke på rejsen. Nogle græd, andre bad, og prioren sagde med inderlig rørelse i stemmen:

"Drag ud da, fromme søn, på den vej, hvor Herren kalder dig!"

Med to kraftige munkes bistand lykkedes det Gorenflot at komme op på ryggen af Midas, og efter endnu en gang at have taget hjertelig afsked med de godtroende brødre red han ud af klostret ved syvtiden om aftenen.

Samme dag, som dette skete, var Saint-Luc kommet tilbage fra Méridor, og hele Paris talte ikke om andet end de sidste efterretninger fra Anjou.

Gorenflot red uanfægtet igennem byen, indtil det pludselig gav et sæt i Midas, som var lige ved at sætte sig på halen.

Et kraftigt næveslag på krydset havde frembragt denne overvældende virkning.

"Hvem der?" spurgte den forskrækkede Gorenflot, som var for tyk til at vende sig om.

"En ven," lød svaret med en bekendt røst.

Gorenflot turde som sagt ikke forrykke ligevægten, som han havde besvær nok med at holde; han måtte derfor atter ty til et spørgsmål.

"Hvad ønsker De?" spurgte han.

"Var det ikke muligt, ærværdige broder," svarede stemmen, "at De kunne vise mig vej til *Overflødighedshornet*?"

"Hurra!" skreg munken i overstrømmende glæde, "det er Chicot i egen umådelig høje person."

"Truffet!" svarede narren. "Jeg var netop på vej til klostret for at få fat i dig, da jeg så dig komme ridende ud af porten. I nogen tid fulgte jeg dig i tavshed af frygt for at udsætte mig for fare ved at tiltale dig, men nu er vi alene. Goddag, gamle dreng! Jeg synes min salighed, du er blevet mager."

"Og De, monsieur Chicot, har på min ære lagt Dem ud."

"Vi siger nok hinanden behageligheder."

"Nej, der er min sandten noget galt med Dem, monsieur Chicot; det ser ud, som De var belæsset med et eller andet."

"Det er et kvart dyr, som jeg har stjålet fra Hans Majestæt. Det skal vi gøre os til gode med. Og her har jeg en flaske ægte Smyrna-vin," sagde narren og slog sin kappe til side.

"Å, det er lige netop noget for mig," udbrød Gorenflot og smækkede med tungen, samtidig med at han gjorde nogle hop i

sadlen, så Midas var lige ved at knække over på midten.

Så glad var Gorenflot, at han løftede hænderne imod himlen og skrålede med en stemme, der fik vinduerne til at klirre, mens Midas efter gammel skik akkompagnerede efter bedste evne:

Om hundrede år er alting glemt,
hvad end i verden man må lide,
derfor vær bare gemytlig stemt,
skyd grillerne mørke til side!

Det var første gang i omtrent en måned, at Gorenflot sang, men hvis de fromme paulinermunke havde hørt ham, ville de sikkert have bedt Himlen om at gøre ham stum for evigt.

68. I elskovs bånd og ægteskabets lykke

Vi vil nu lade vore to venner slå sig til ro i *Overflødighedshornet* og opsætte til bedre lejlighed at berette om den dybere hensigt, som havde foranlediget Chicot til at lokke munken ind i mester Claudes verdslige paulun.

Derefter vil vi atter vende os til monsieur de Monsoreau, som i sin sygeseng er på vej til Paris, og Bussy, der er afrejst fra Angers med samme mål for sin rejse.

Det er en let sag for en velbereden rytter at indhente fodgængere, når de da ikke har et uforholdsmæssigt forspring, og der er endda stor sandsynlighed for, at rytteren kommer forud.

Således gik det i hvert fald Bussy.

Det var midt i maj måned, og heden vår trykkende, især ved middagstid. Derfor gav monsieur de Monsoreau ordre til at holde hvil i en lille skov, som man passerede på vejen, og da det var af vigtighed for ham, at hertugen så sent som muligt fik underretning om afrejsen fra Méridor, vågede han omhyggeligt over, at hele hans følge – ligesom han selv – søgte dækning i skovens tætteste skjul for middagssolens brændende glød. Levnedsmidler havde man selv med, så man behøvede ikke at stå i nogen som helst forbindelse med omverdenen.

Mens man hvilede ud i skoven, red Bussy forbi.

Men det siger sig selv, at Bussy ikke red ud ad vejen på må og få. Af og til udspurgte han bønderne, om de havde set følget

med båren, og i lang tid fik han stadig bekræftelse på, at Diana var forude. Så red han naturligvis til og spejdede fra hver en bakkekam efter den, han søgte, men pludselig stoppede sporet op. Ingen havde set noget til hofjægermesterens sygeseng, og ingen havde set den unge frue til hest. Således gik det op for Bussy, at han – i stedet for at være bagud – var kommet forud. Han kom til at huske på den lille lund, han var redet forbi, og nu forstod han, hvorfor hans hest havde vrinsket flere gange der i nærheden.

Hurtigt fattede han en beslutning. Han gjorde holdt i den første den bedste kro, satte sin hest i stald og gav den et godt foder, hvorefter han anbragte sig selv i et værelse med udsigt til vejen. Som en klog general sørgede han for at holde sig skjult bag den pjalt tøj, som skulle forestille et gardin.

Den usle rønne, Bussy var taget ind i, lå ved indkørslen til en lille landsby. Lige overfor lå byens fineste gæstgiversted, og Bussy var ganske overbevist om, at monsieur de Monsoreau ville slå sig ned der. Det var netop disse forhold, som havde bevæget Bussy til at tage til takke med en så tarvelig bolig. Hans nøjsomhed blev belønnet efter fortjeneste. Hen imod klokken fire om eftermiddagen ankom en kurer, der tog ind på det fine gæstgiversted, og en lille time efter kom hele toget.

Kurerens opgave gik ud på at skaffe afløsning for de otte bønder, der bar grevens sygeseng, og da Monsoreau var ivrig efter at komme rask af sted, betalte han så rundhåndet, at de ikke var vanskeligt at skaffe folk.

Da rejseselskabet tog ind på gæstgivergården, blev Diana lidt tilbage, og det forekom Bussy, at hun så sig ængsteligt omkring. Hans første indskydelse tilskyndede ham til at vise sig

ved vinduet, men heldigvis betvang han sig. En uoverlagt handling kan ofte få de mest skæbnesvangre følger.

Natten faldt på. Bussy håbede at kunne få fat i Rémy, eller at Diana ville komme til syne ved et vindue. Han indhyllede sig i sin kappe og gik på post op og ned ad gaden.

Klokken ni gik kureren ud og vendte nogle minutter efter tilbage med otte mand. De fire gik med ind på kroen, de andre blev stående udenfor.

"Nå, de skal rejse om natten!" tænkte Bussy. "Det ville være en fortræffelig idé af monsieur de Monsoreau."

Alt, hvad der tildrog sig, støttede virkelig denne antagelse. Desuden var vejret mildt og stjerneklart.

Hofjægermesteren blev båret ud; derefter kom til hest Diana, Rémy og Gertrude.

Diana kastede atter søgende blikke omkring sig, men så kaldte greven på hende, og hun blev nødt til at ride tæt hen til sin forhadte gemals båre.

De fire mænd, som skulle afløse, tændte deres fakler, og toget satte sig i bevægelse med to fakkelbærere på hver side.

Bussy gik ind i kroen, sadlede sin hest og red efter.

Denne gang var det umuligt at tage fejl af vejen eller at tabe optoget af syne, idet faklernes flakkende skær tydeligt nok angav retningen.

Monsoreau tillod ikke Diana at fjerne sig mere end højst nødvendigt. Han samtalede med hende i en gnaven, pirrelig tone, besøget i drivhuset ydede ham stof til endeløse diskussioner, og utallige var de giftige spydigheder, som Diana måtte tage imod med smilende ansigt.

Rémy red drømmende i de andres spor, og Gertrude var meget forstemt. Grunden til hendes dårlige humør forklares let ved, at Rémy ikke længere anså det for nødvendigt at spille kæreste med hende, nu da Diana og Bussy havde fundet hinanden.

Således tilbagelagde man vejen, nogle skændende, andre surmulende, andre drømmende. Drømmeren blev imidlertid vækket, da Bussy, som red et godt stykke bagefter, gav et stød i en lille sølvfløjte, som han plejede at tilkalde sine tjenestefolk med.

Når fløjtens skærende hvin lød, skælvede folk og fæ i Bussys hus. Rémy kendte den straks, selv om han ikke skælvede for den; han vidste, at hans herre var i nærheden, og han styrede sin hest hen ved siden af Diana for at tilhviske hende denne oplivende meddelelse.

"Hvem er det, der taler til Dem?" spurgte Monsoreau. "En skygge kom hen i nærheden af Dem, og jeg hørte en svag hvisken."

"Det var doktor Rémys stemme," svarede Diana, "er De måske også skinsyg på ham?"

"Nej, men jeg holder mest af, at man taler højt; det adspreder mig."

"Der er dog visse ting, man ikke kan sige i hr. grevens nærværelse," afbrød Gertrude ham, idet hun søgte at stå sin frue bi. "Der kan være ting, som ikke interesserer hr. greven, og andre, der interesserer Dem for levende."

"Og til hvilken art, om jeg må spørge, kan dr. Rémys fortrolige meddelelse henregnes?"

"Absolut til den sidste kategori, hr. greve."

"Hvad sagde dr. Rémy til Dem, frue? Jeg vil vide det."

"Jeg sagde," udbrød Rémy, "at hvis hofjægermesteren vedblivende tager så lidt hvile, vil De være død, inden vi får tilbagelagt en tredjedel af vejen."

Man kunne ved faklernes blege skin iagttage, at grevens ansigt blev så hvidt som et lagen.

"Han kommer bag ved os," hviskede Rémy atter til Diana med næppe hørlig stemme, "rid lidt langsommere, så indhenter han Dem."

Skønt Rémy hviskede åndeagtigt sagte, havde Monsoreau dog hørt lyden af hans stemme. Han rejste sig op med stort besvær, så sig tilbage og bemærkede Diana lige bag ved båren.

"En sådan bevægelse til, hr. greve," sagde Rémy advarende, "og jeg svarer ikke for Deres liv."

Diana var blevet modig. Enhver kvinde, som elsker, driver dristigheden over alle grænser. Hun holdt sin hest tilbage og ventede.

Samtidig steg Rémy af hesten, kastede tøjlen til Gertrude og gik hen til båren for at aflede den såredes opmærksomhed fra, hvad der foregik omkring ham.

"Lad mig føle pulsen," sagde han, "jeg er vis på, De har feber."

Et øjeblik efter var Bussy ved Dianas side.

De to elskende holdt deres heste an og omfavnede og kyssede hinanden med stormende glæde.

"Du rejser, og jeg følger dig," sagde Bussy og trykkede Diana lidenskabeligt ind til sig.

"Å, ja, hvilken lykke for mig at vide dig så nær."

"Jamen om dagen kan han se os."

"Nej, du skal ride langt bagefter, så kun jeg alene kan se dig, min elskede. Når vejen drejer, på toppen af bakkerne, vil jeg se et glimt af fjeren i din hat eller se dig vinke med lommetørklædet, og alt skal fortælle mig, at du elsker mig. Om aftenen, når dagen rinder og mørket falder på, vil jeg skimte din skyggeagtige skikkelse i det fjerne, og når du i tanken sender mig et ømt godnatkys, vil jeg kunne mærke det og føle mig usigelig lykkelig."

"Bliv ved at tale, elskede Diana; din blide stemmes vellyd toner som himmelsk musik for mine ører."

"Og når vi rejser om natten (og det kommer vi nok ofte til, for Rémy har sagt, at aftenens kølig friske luft er sund for ham), så vil jeg, ligesom i aften, af og til blive lidt tilbage og fortælle dig imellem hvert kys, du giver mig, alt, hvad jeg i dagens løb har tænkt om dig."

"Å, jeg elsker, elsker dig af hele mit hjertes dyb."

"Jeg tror, at vore sjæle er så inderligt forbundet med hinanden, at vi selv på afstand, uden at høre eller se hinanden, kan føle os lykkelige ved tanken om vor kærlighed."

"Ja, det er sandt, men herligt er det dog at knuge dig til min favn. Å, Diana, Diana! Du ved ikke, hvor jeg elsker dig!"

De to heste gik ganske tæt op til hinanden, og de to elskende glemte i en øm omfavnelse hele den omgivende verden.

Pludselig lød en stemme, som fik Diana til at ryste af skræk og Bussy til at dirre af vrede.

"Diana, hvor er de henne? Svar mig, Diana."

"Det er ham, det er ham!" sukkede Diana. "Ak, jeg havde helt glemt ham ... jeg drømte så sødt. Skønne drøm! Grusomme virkelighed!"

"Diana, hør!" udbrød Bussy. "Vi er forenede nu. Sig et eneste ord, så skal intet mere tage dig fra mig. Lad os flygte, Diana. Hvad kan vel hindre vor flugt? Et ord, Diana, og, så sandt jeg lever, skal du tilhøre mig for evigt."

Bussy holdt hende tilbage, men hun frigjorde sig for hans blide tag og sagde blot:

"Og fader ...!"

"Når baronen får at vide, at jeg elsker dig ..."

"Det hjælper ikke. Han er og bliver dog min fader."

Bussy sukkede resigneret og indrømmede i sit stille sind, at de intet ville opnå ved voldsomme midler.

"Alt, hvad vi kan gøre," sagde Diana, "er at vise os stærkere end den dæmon, som forfølger os. Frygt intet; du skal få at se, at vor kærlighed vil sejre."

"Vi må altså skilles."

"Diana! Diana!" skreg stemmen. "Svar mig, eller jeg springer ud af denne forbandede båre, om det så skal koste mit liv."

"Farvel, farvel!" sagde Diana. "Jeg må af sted, ellers gør han, som han siger, og det ville slå ham ihjel."

"Ville du være ked af det?"

"Du er da ikke skinsyg, min ven?" hviskede Diana med kærlig stemme og sendte Bussy et henrivende smil.

Så satte hun af sted i galop, og i to sekunder var hun henne ved båren, hvor hun fandt greven halvt besvimet.

"Stands! Stands!" mumlede han.

"Nej, bliv ved at gå," befalede Rémy. "Han er gal, han tager livet af sig selv, men lad ham om det."

"Hvem skriger De dog så forfærdeligt efter?" spurgte Gertrude. "Fruen rider jo her ved siden af mig. Kom og svar

ham, frue, greven er vist blevet sindsforvirret."

Diana red, uden at sige et ord, længere frem, så hun blev synlig i fakkelskæret.

"Hvor var De dog henne?" spurgte greven afkræftet.

"Hvor skulle jeg vel ride hen? Jeg følger jo bagefter båren."

"Rid her ved siden af mig, Diana. Forlad mig ikke."

Diana gjorde, som han befalede. Engang imellem vendte hun sig om for at se efter sin ven, men månen var ikke fremme, så det var hende umuligt at få øje på ham.

Man nåede næste station; greven hvilede et par timer og hastede derpå videre. Han higede ikke imod Paris, men bort fra Angers.

Sådanne scener som den, vi nys har udmalet, gentog sig ikke sjældent, og Rémy tænkte stadig det samme:

"Gid han ville kvæles af raseri. Så var lægekunstens ære reddet."

Men Monsoreau døde ikke. Tværtimod kunne man spore betydelig bedring, da han – efter ti dages rejse – var ankommet til Paris.

Rémy var upåtvivlelig en dygtig læge, dygtigere end han selv ønskede at være.

På hele rejsen havde Diana anstrengt sig for at få Bussy til at bekæmpe sin stolthed, og hun havde endelig fået ham til at love, at han ville aflægge besøg hos Monsoreau og drage fordel af det venskab, som hofjægermesteren havde tilbudt ham. Det var jo ganske naturligt, om han kom for at høre til den såredes befindende.

Rémy plejede manden og bragte fruen kærlighedsbreve.

"Nå," tænkte han, "jeg beklæder nok flere embeder."

69. Det had, kongens yndlinge nærer til Bussy, giver sig et nyt udslag, men fremdeles uden forønsket virkning

Imidlertid vendte hverken Catharina eller François tilbage til Louvre, og rygterne om uenigheden imellem kongen og hans broder spredtes daglig viden om og tiltog bestandig i sandsynlighed.

Henri havde ikke fået noget bud fra sin moder, og i stedet for at slå sig til ro med det gode, gamle ord: Intet nyt, godt nyt, pinte han sig selv med de mest skrækindjagende forestillinger om, hvad der kunne være sket.

Yndlingene vidste ikke bedre end at sige:

"Deres Majestæts broder må have slette rådgivere."

Denne ofte gentagne bemærkning, som kun tjente til at dække over yndlingenes sande mening om hertugen, vakte en storm af had og forbitrelse imod Bussy, der almindeligvis ansås for at være den, der havde størst indflydelse på hertug François.

Kongen søgte forgæves udvej til at ramme genstanden for sin afmægtige vrede, da man med et bragte ham meddelelse om, at der var en afsending fra hertugen på vej til ham.

Henri fo'r rasende op ved denne efterretning, og hofmændene, som altid var parat til at stemme i med deres hersker, svor og bandede på, at gesandten – enten han var ung

eller gammel – skulle blive fængslet, myrdet, brændt, spiddet, hakket i stumper og stykker og Gud ved hvad.

Yndlingene blev dobbelt ivrige til at hvæsse sværd og dolke. De øvede sig dagen lang i alle mulige finesser på fægtekunstens område, men Chicot var ikke længere den opmuntrende læremester. Han sad stille og tænkte.

Da kongen så Chicots spekulative miner, kom han til at huske på, at narren engang havde været af samme mening som enkedronningen, og at Catharina dengang havde haft ret. Chicot måtte altså være et af rigets lyse hoveder, og han besluttede derfor at spørge ham lidt ud.

"Tror du, der kommer nogen ambassadør fra min broder?"

"Ja," sagde Chicot efter endnu et par minutter at have tænkt sig om, "jeg ved det ikke aldeles bestemt, men enten kommer der en, eller også kommer der ingen."

Kongen, som ellers ikke var udstyret med nogen overvældende skarpsindighed, var dog selv nået til samme resultat i sine overvejelser. Det var derfor ikke nogen smigrende lovtale, hvormed han takkede for narrens åndrige oplysning.

"Så sagte, så sagte, lille Henri; jeg var jo ikke færdig med, hvad jeg ville sige. Altså: hvis der kommer en ambassadør, vil det sige så meget som, at hertugen tror sig stærk nok til at kunne sende en sådan, og hvis han er stærk, må vi behandle ham med forsigtighed. Man må bøje sig for overmagten, tage den ved næsen, hvis man kan se sit snit til det, men ikke spøge med den. Lad os modtage hertugens gesandt med venlighed og bilde ham ind, at vi er henrykt over at se ham, vi har dog ikke af den grund forpligtet os i nogen retning. Men hvis vi så senere hen kunne få fat i kraven på Hans hæderværdige Højhed

hertugen af Anjou, der ene og alene er ophavsmanden til hele denne fatale historie (i forening med de tre Guiser naturligvis), se så er det noget ganske andet. Ham ville det være en lykke at have forsvarligt indespærret i et fængsel, der var lidt mere sikkert end Louvre, men hans sølle gesandt bør vi lade fare med fred. Hvis der nu ikke kommer en gesandt, hvorfor pokker skal så dine venner have lov til at te sig som gale mennesker. Skulle det ske, at din broders afsending ikke indfandt sig, ville de jo bare straks brovte sig af, at det var deres utæmmelige mod, som skræmte François. Og hvad er de folk så egentlig? Dine venner? Nej, lille Henri, så godt må du ikke tro om dem. Hvis du ønsker det, skal jeg vise dig, at de, ligesom alle andre, holder sig til der, hvor der er noget at tjene."

Kongen følte sig besynderlig utryg ved at høre narrens sikre dom om de mennesker, han anså for sine trofaste venner. Der var ingen anden at støtte sig til end Chicot, og majestæten klyngede sig i sin forladte stilling til sin eneste kloge rådgiver.

"Vent, Henri," svarede narren. "Hvis ambassadøren kommer, må du give ham en passende modtagelse, kommer han ikke, kan du gøre, som du lyster. Din broder er en stor skurk, og det ville være beroligende at få ham slået ihjel, men han kan jo ikke forsvinde fra Jordens overflade, uden at det vil vække en vis ubehagelig opmærksomhed. Nå, men nu må du lade mig have fred, Henri. Jeg trænger til søvn, for i de sidste otte dage har jeg været nødt til at drikke en munk på pelsen hver dag, og sligt gør man ikke ustraffet."

"Er det stadig den paulinermunk, du har talt om?"

"Akkurat. Du har lovet ham et abbedi. Det er da også det mindste, du kan gøre for ham, efter alt det, han har gjort for

dig."

"Er han mig stadig hengiven?"

"Han tilbeder dig. Det er sandt, om tre uger er det jo Kristi Legemsfest, så håber jeg, du atter stiller en pæn, lille procession på benene."

"Ja, jeg er jo kristenhedens første konge. Bør jeg da ikke forgå mit folk med et godt eksempel?"

"Jo, selvfølgelig. Vi gør vel som sædvanlig holdt i de fire store klostre her i byen, Paulinerklostret også?"

"Ja, det bliver efter den foreløbige plan det andet, jeg agter at besøge. Men hvorfor spørger du om det?"

"Ikke for noget. Jeg er bare så nysgerrig. Nå, tak, nu ved jeg, hvad jeg gerne vil vide, så sætter jeg mig lidt og hviler mig."

Narren var allerede lige ved at slumre hen, da man hørte et stærkt spektakel i Louvre.

"Der står skrevet i skæbnens bog, at jeg ikke skal have lov at sove," klagede Chicot. "Hør, Henri, du kommer til at leje mig et værelse i byen, eller også må jeg forlade din tjeneste, for Louvre er ved Gud snart ikke til at udholde."

Gardekaptajnen trådte ind og meldte:

"Deres Majestæt! Det er hertugen af Anjous gesandt, som er ankommet til Louvre."

"Med følge?"

"Nej, ganske alene."

"Så må vi modtage ham med endnu større opmærksomhed," sagde Chicot, "for det må være en tapper karl."

Kongen anstrengte sig for at se fattet ud, men den dødelige blæghed, som dækkede hans åsyn, røbede et heftigt sindsoprør.

"Lad hele hoffet blive sammenkaldt i riddersalen," befalede han. "Ifør mig en sort klædning; jeg må være sørgeklædt, når jeg oplever den sorg at måtte forhandle med min kødelige broder igennem en gesandt."

Kongens befalinger var ikke til at misforstå.

Hoffet samlede sig, og majestæten tog modfalden og med rynket pande plads i den ophøjede tronstol.

Alles øjne var rettet imod den dør, ad hvilken gardekaptajnen skulle føre ambassadøren ind i salen.

"Deres Majestæt," hviskede Quélus til kongen, "ved De, hvad gesandten hedder?"

"Nej. Jeg bekymrer mig heller ikke om det."

"Det er Bussy, Deres Majestæt. Er det ikke at drive fornærmelserne til det yderste, så ved jeg ikke ..."

"Jeg ser slet ikke noget fornærmeligt i det," afbrød Henri ham med et mislykket forsøg på at vise koldblodig ro.

I sit indre mærkede han, hvorledes vreden kogte, og uden om sin tronstol så han en forsamling, hvis hadefulde blikke talte et tydeligt sprog, men han følte nødvendigheden af at lade fornuften råde. Han måtte i hvert fald forsøge at dæmme op for sin personlige hævntørst.

Quélus, Maugiron og Schomberg stod og famlede nervøst ved deres våben. D'Epernon stod bagved og snoede overskægget helt op til øjnene, som han lod rulle vildt.

"Lad ambassadøren træde ind," befalede kongen og smilede tvungent til sine venner.

Der blev dødsstilhed i salen.

Klirrende sporer gav larmende genlyd i det høje rum, og med faste trin bevægede Bussy sig hen over gulvets stenfliser.

Rolig og stolt, uden at værdige nogen anden end majestæten et blik, gik han lige hen foran tronen, bukkede dybt og afventede derpå kongens spørgsmål.

"De her, grev Bussy! Jeg troede Dem langt borte, i det inderste af Anjou."

"Der har jeg været, Deres Majestæt, men, som De ser, er jeg atter kommet til Paris."

"Og hvad fører Dem til min hovedstad?"

"Ønsket om at bevidne Deres Majestæt min underdanige ærbødighed."

Kongen og hans venner så måbende på hinanden, de havde øjensynligt ventet et andet svar fra den opfarende greve.

"Og ellers intet?" spurgte kongen.

"Jo, Deres Majestæt, Hans Højhed hertugen af Anjous befaling til at føje Hans Højheds underdanige hilsen til min."

"Har hertugen ikke pålagt Dem at sige andet end dette?"

"Jo, sire, han bad mig forkynde, at Hendes Majestæt enkedronningen og Hans Højhed hertugen bereder sig til at vende tilbage til Deres Majestæts hof. Min herre beder Deres Majestæt være forvisset om, at Hans Højhed glæder sig til som en af Deres Majestæts mest trofaste undersåtter at kaste sig for Deres Majestæts fødder."

Kongen var nær ved at få al denne høflighed i den gale hals. Han kunne ikke finde på flere spørgsmål og tav forlegen stille.

Chicot benyttede sig af pausen og gik hen til gesandten.

"Goddag, grev Bussy!!" sagde han.

Bussy, som blev højst overrasket over at træffe en venligsindet i den krigersk stemte forsamling, vendte sig om og besvarede høfligt narrens hilsen.

"Goddag, monsieur Chicot! Det glæder mig at hilse på Dem. Hvorledes befinder monsieur de Saint-Luc sig?"

"Tak, rigtig godt; han spadserer netop sammen med sin hustru ude i parken."

"Var det alt, hvad De havde at sige?" spurgte kongen.

"Ja, sire, hvis jeg har udeladt noget af betydning, skal Hans Højhed have den ære selv at meddele Deres Majestæt det."

"Det er godt," sagde Henri.

Dermed rejste han sig fra tronstolen og gik ned ad trinnene.

Audiensen var forbi, og forsamlingen spredtes i grupper.

Bussy så sig straks omgivet af de fire yndlinge. Han var indesluttet i en ring af levende had, men fortsatte ikke desto mindre uanfægtet sin samtale med Chicot.

Kongen, som naturligvis stod i ledtog med sine venner, kunne ikke unde Bussy en eneste smule støtte. Han kaldte på narren og sagde:

"Kom her, Chicot; jeg har noget at tale med dig om."

Bussy og Chicot hilste atter hinanden med udsøgt høflighed og skiltes.

"Hvordan står det til hos Dem, monsieur de Quélus?" spurgte Bussy nu forekommende, idet han beredte sig til at optage kampen med sine hadefulde fjender.

"Ikke videre godt," svarede Quélus bøst.

"Så, det var da kedeligt," udbrød Bussy, som om Quélus' forhold interesserede ham særligt. "Hvad er der da i vejen, om jeg tør være så fri at spørge?"

"Jeg føler mig så pinligt trykket af noget, jeg og mine venner."

"Og De og Deres venner skulle ikke være mægtige nok til at frigøre Dem for et tryk? Hvorledes skal jeg forstå det?"

"Tag mig ikke min frihed ilde op," sagde Maugiron og skubbede til Schomberg, der også stod på nippet til at give sit besyv med i laget, "men jeg kan måske forklare Dem det tydeligere end min ven Quélus. Der er en person, forstår De, som er os til besvær."

"Jamen, når det er en mand, som besværer monsieur de Quélus og Dem, så kan De jo give ham et puf, som De nylig gjorde ved en af Deres venner."

"Det råd har jeg også givet ham," faldt nu Schomberg ind, "og jeg tror nok, Quélus er betænkt på at følge det."

"Ah, se goddag, monsieur Schomberg," udbrød Bussy med forstilt overraskelse, "jeg kendte Dem såmænd ikke straks."

"Er jeg måske endnu noget blålig i ansigtet?"

"Nej, på ingen måde; jeg synes tværtimod, De er meget blegnæbbet. De er da vel ikke utilpas, monsieur Schomberg?"

"Det er af vrede, at jeg er bleg."

"Det går måske Dem, som monsieur Quélus, at De føler Dem trykket og besværet af noget eller nogen?"

"Ja, netop, grev Bussy."

"Og jeg med," istemmede Maugiron, "jeg føler mig også i høj grad besværet."

"Ja, jo mere jeg betragter Deres ansigter, jo bedre kan jeg forstå, at De må føle Dem meget ilde til mode."

"De glemmer mig," udbrød d'Epernon og indtog en udfordrende stilling overfor Bussy.

"Tilgiv mig, monsieur d'Epernon," svarede denne, "men De stod, som De plejer, bag ved Deres kammerater, og da jeg tilmed desværre kender så lidt til Dem, faldt det mig ikke ind at henvende ordet til Dem."

Det var morsomt for en udenforstående at iagttage den smilende, tvangfri elskværdighed, som Bussy behændigt udviklede lige overfor sine fire modstanderes utøjlede rasen. Enhver anden end Bussy måtte straks have tilkendegivet, at han opfattede deres åbenbare hensigt, men vor helt lod sig ikke anfægte.

"Nuvel!" udbrød Quélus med skingrende røst og stampede i gulvet.

Han havde øjensynlig tabt tålmodigheden og ville nu afgøre sagen i en fart, men Bussy var ikke til at rokke.

"Har De lagt mærke til, hvor fortrinligt et ekko der er her i salen?" udbrød han. "Marmormure giver altid tydelig genlyd, og under hvælvede stuklofter lyder det dobbelt klart. Når man derimod er under åben himmel, fordeler lyden sig til alle sider, selv skyerne tager deres part. Denne påstand har jeg fra Aristophanes. Har De læst Aristophanes?"

Maugiron mente at have opfattet Bussys tale således, at de burde forlægge kamppladsen til et sted under åben himmel, og han ville til at hviske sin formodning til Quélus, men Bussy standsede ham med disse ord:

"Ingen hvisken her, monsieur de Maugiron; De ved, at Hans Majestæt er meget mistænksom af sig! Han kunne falde på at tro, at vi taler ondt om ham."

Maugiron gik sin vej i ustyrlig harme; han måtte have luft.

Schomberg indtog hans plads og sagde i en gravitetisk tone:

"Jeg er af den seje germanske stamme, som ikke udmærker sig ved ånd og vid, men ved kæk frimodighed. Jeg taler højt, for at alle, der hører på mig, skal kunne forstå mig, men når mine ord ikke bliver hørt, fordi den, jeg retter til Dem, enten er døv

eller ikke kan forstå mig, fordi han nemlig ikke *vil* forstå mig, så gør jeg ..."

"Hvad gør De?" afbrød Bussy ham og sendte ham et blik, der syntes at spy ild og flammende lyn.

Schomberg tøvede med at fortsætte.

Bussy trak overlegent på skuldrene, snurrede rundt på hælen og vendte ham ryggen, hvorved han kom til at stå ansigt til ansigt med d'Epernon, der først blev helt stiv af rædsel, men senere – da han så, at det var umuligt at trække sig ud af kampen – tog mod til sig og sagde:

"Se, hvor monsieur Bussy er blevet landlig på sin kortvarige udflugt med hertugen af Anjou. De har lagt Dem skæg til, ingen kårdedusk har De, men sorte støvler og grå hat."

"Den samme iagttagelse har jeg netop selv anstillet. Da jeg bemærkede, hvor kavalermæssigt De var klædt, tænkte jeg med skræk, hvorledes en ganske kort tids fravær fra hoffet kan sætte en adelsmand tilbage med hensyn til klædedragt. Men nu er De nok så elskværdig at lade mig komme frem. De og monsieur de Quélus er jo nær ved at træde mig over benene, hvad jeg meget godt mærker, trods mine sorte støvler," tilføjede Bussy med et yndefuldt smil, hvorefter han gik hen og rakte hånden til Saint-Luc, som just var trådt ind i salen.

Saint-Luc mærkede straks, at der var noget overordentligt på færde, og han førte derfor hastigt sin ven bort fra den farlige stilling.

Der lød en forundret mumlen igennem salen.

"Det er ikke til at forstå," sagde Quélus, "jeg har udæsket ham, men han lader som intet."

"Ja, og jeg har gjort nar ad ham," tilføjede Maugiron, "men det generer ham ikke."

"Jeg løftede min hånd op i højde med hans ansigt," supplerede Schomberg, "men han sagde ikke et ord."

"Og jeg trådte ham over foden," meddelte d'Epernon hoverende, "men han gjorde mig ikke noget."

"Det er klart, at han ikke har villet lade sig mærke med sin harme," sagde Quélus. "Der må være et eller andet fordægtigt under det."

"Og hvad det er, kan jeg næsten tænke mig," erklærede Schomberg. "Han ved godt, at vi fire vil have ham slået ihjel, og han har ikke lyst til at dø endnu."

Kongen kom nu hen til de unge, fyrige adelsmænd. Chicot hviskede en advarende påmindelse til ham.

"Nå, hvad sagde monsieur de Bussy for godt," spurgte Henri. "Jeg syntes, han talte så højt her henne."

"Å, han sagde såmænd ikke noget, der er værd at gentage. Han er blevet så bondsk ude på landet, han har helt forandret levevis," svarede Quélus.

"Se, i dag trådte jeg ham på foden," fortalte d'Epernon, "i morgen giver jeg ham ørefigner. Med hans tapperhed er det slet ikke videre bevendt. Før har han været en ivrig slagsbroder blot for at opnå ry for tapperhed; nu da han er blevet berømt, foretrækker han at skærme sit dyrebare liv."

"Hvad behager?" udbrød kongen tilsyneladende harmfuld. "De har vovet at krænke en af min broders adelsmænd her i mit hus?"

"Ak, ja," svarede Maugiron med påtagen ydmyghed, "og skønt vi behandlede ham temmelig nærgående, sværger jeg Dem, at

han ikke lod sig påvirke af alle vore uforskammetheder."

"Finder du stadig, at de tér sig som gale mennesker?" spurgte kongen Chicot i en dæmpet tone.

"Ja, det ved Vorherre, men hvad mon de har gjort ved Bussy, siden han er gået sin vej uden at modtage nogen udfordring? Jeg er spændt på at se, hvad der har bevæget ham til at finde sig i dine venners ydmygelser."

"Som herren er, så følger ham hans svende, siger et gammelt ord," bemærkede Henri.

"Jamen, hvis du dermed vil sidestille Bussy og din broder, tager du sandelig fejl. Bussy er ikke i den forstand en af hertug François' svende."

"Kære venner, jeg agter nu at spise til middag sammen med Hendes Majestæt," udbrød kongen henvendt til det forsamlede hof. "På gensyn ved komedien i aften!"

Hoffet bukkede ærbødigt, og kongen forlod riddersalen. Omtrent samtidig kom Saint-Luc atter tilbage og gik hen til de fire yndlinge, som han – til deres udelte forbavselse – udspurgte om deres bopæl.

De meddelte ham hver især deres adresse, men da de havde tilfredsstillet hans videbegærlighed, krævede de alle som en, at han skulle vise dem det samme hensyn.

"Å, De kommer fra monsieur de Bussy," sagde en.

"Hvortil disse oplysninger?" spurgte en anden.

"Hvem jeg kommer fra, og hvorfor jeg spørger således, er af mindre interesse," svarede Saint-Luc. "Jeg ønsker blot at tale med alle de herrer."

"Ja," sagde Quélus, "men vi kan ikke så godt tale sammen her i Louvre, det egner slottet sig ikke til; vi må hellere gå hjem til en

af os, Schomberg f.eks., han bor lige her i nærheden."

"Ja," sagde Schomberg, "lad os gå hjem til mig."

Dette forslag blev enstemmigt vedtaget, og de fem adelsmænd forlod Louvre og gik med hinanden under armen hjem til Schombergs palæ. Hele gaden spærredes af dette optog. Bagefter adelsmændene gik deres lakajer, væbnet til tænderne.

Schomberg lod træffe anstalter til at modtage sine uventede gæster.

Saint-Luc blev imidlertid stående ude i forværelset.

70. En jernhånd i en silkehandske

Bussy og hans ven havde, som vi tidligere har fortalt, forladt riddersalen i et øjeblik, der var lige ved at blive kritisk for den uforfærdede greve. Bussy levede jo kun i kraft af sin fysiske overlegenhed over alle de bitre fjender, som ikke nærede noget mere brændende ønske end at se ham som lig. Når arm og øje ikke mere var behændig og sikker, var hans gyldne tid forbi og det herredømme til ende, som han nu ubestridt øvede over flertallet af Henri den Tredjes hof mænd. Frygtet var han, men hadet samtidig, og den modtagelse, han havde fået i dag, oprørte hans heftige sind. Saint-Luc troede, han skulle være besvimet, så bleg af vrede var han, da de kom ud af salen.

"Bryder De Dem virkelig om alle disse spradebassers stiklerier?" spurgte Saint-Luc, bekymret over at være vidne til sin vens kogende harme.

"De skal få at se, om jeg bryder mig om dem."

"Se nu at komme lidt til ro, Bussy."

"Ro, siger De? Hvis nogen havde budt Dem blot halvdelen af, hvad jeg har måttet tage imod, ville han allerede have været en død mand, kender jeg Dem ret."

"Hvad vil De nu foretage Dem?"

"De er min ven, Saint-Luc, og De har givet mig et frygteligt, et usvigelig sikkert bevis på Deres venskab."

"Å, kære ven," sagde Saint-Luc, som troede Monsoreau både død og begravet, "det er ikke noget at tale om. Det var et fint

stød, der ramte godt, men det er kongen, som har æren af det; han viste mig det, mens jeg sad fanget i Louvre. Lad Monsoreau hvile i fred. Blev Diana glad? Kunne hun tilgive mig? Hvornår skal vi til bryllup?"

"Hør, kære ven, lad os dog vente, til monsieur de Monsoreau er død."

"Hvad siger De?" udbrød Saint-Luc og gjorde et hop, som om han havde fået et søm op i foden.

"Ja, kære ven, valmuerne er ikke så farlige, som vi først troede, og han døde ikke helt af at falde om i dem. Han er tværtimod mere spillevende og mere rasende edderspændt end nogen sinde."

"Det er da ikke sandt?"

"Jo, ved alle helgener. Han tørster efter hævn og har svoret Deres død ved først givne lejlighed."

"Lever han? Hvad er det for et afskyeligt bæst af en læge, som har plejet ham?"

"Det er min, nemlig Rémy."

"Nej, nu har jeg aldrig kendt så galt," udbrød Saint-Luc, som var ved at gå bagover, da han hørte denne meddelelse. "Det var dog ærgerligt; jeg er vanæret; jeg havde jo fortalt alle mennesker om hans død. Mange af hans arvinger har anlagt sorg. Jeg må have fat i ham igen, og hvis et stød ikke er nok, må han have fire."

"Nu må De se at komme lidt i ro og tænke nøgternt over sagerne," formanede Bussy. "I virkeligheden, skal jeg sige Dem, er Monsoreau mig mere nyttig, end De aner. Forestil Dem, at det er hertugen, som han har mistænkt for at stå bag ved det hele, og at han følgelig er rasende opbragt og skinsyg på

hertugen. Jeg derimod, jeg er en ren engel i hans øjne, en dyrebar ven, jeg er hans kære Bussy."

"Hvad var det dog for et tosset indfald af Rémy således at puste liv i ham igen?"

"Det kan man kun rose ham for. Han mener, at det ufravigeligt er en læges pligt at helbrede folk."

"Jamen han må jo have haft en mening med det, ellers havde han vel alligevel ikke holdt liv i hofjægermesteren?"

"Det kan jeg ikke udtale mig nærmere om. Jeg ved blot, at Monsoreau mener at skylde mig sit liv, og at han betror sin hustru til min varetægt."

"Ja, så kan jeg jo godt forstå, at De under disse forhold imødeser hans endeligt med nogenlunde ro, men dog er jeg helt himmelfalden over, at han er vågnet op igen."

"I øjeblikket, kan De nok begribe, er det ikke monsieur de Monsoreau, som optager mine tanker."

"Så lad os nyde livet, indtil han bliver rask igen. Jeg vil benytte tiden til at fuldende min uddannelse i fægtekunsten."

Bussy kunne ikke lade være med at smile ad den iver, hvormed Saint-Luc bestræbte sig for at rydde hans rival af vejen, og sagde:

"De ser altså, kære Saint-Luc, at De i grunden kun har gjort mig en halv tjeneste. Den halvdel, De er mig skyldig, foreslår jeg Dem at overføre på noget andet, siden vi er blevet enige om, at Monsoreau indtil videre er uskadelig."

"Jeg er beredt til at gøre alt for Dem, Bussy."

"Står De på en god fod med majestætens yndlinge?"

"Vi omgås som hunde og katte. Når nådens sol skinner ligelig på os alle, går det endda, men når en af parterne bliver

forurettet, er vi straks parat til at ryge løs på hinanden."

"Det fornøjer mig at høre. Lad os sætte, at solskinnet har begunstiget modparten; det vil altså sige, at De er rede til at vise tænder."

"Jeg forstår Dem ikke."

"Jeg mener, kære ven, om De har noget imod at sige et par ord til monsieur de Quélus?"

"Nå!"

"Begynder De at fatte mig?"

"Ja, jeg skal vel spørge ham ...?"

"Ja, De skal spørge ham, hvilken dag det falder ham mest belejligt at tage en tørn med mig. Er De ked af at gå til ham i det ærinde?"

"Ikke det mindste! Jeg går nu med det samme, så er det gjort."

"Å, hør lidt! Var det ikke muligt, hvis det traf sig så, at De kunne rette det samme spørgsmål til monsieur de Schomberg?"

"Ham med? Nå, De kommer rigtignok i ilden, Bussy. Jo, det skal jeg så gerne. Var der flere, så var det vel lige så rart, at jeg fik det hele på én gang?"

"Ja, kære Saint-Luc, siden De nu endelig vil ulejlige Dem for min skyld, ville jeg være Dem meget taknemmelig, om De ville opfordre monsieur de Maugiron til at gøre fælles sag med de to andre herrer. De træffer ham nok i Louvre; jeg ser af brystpanseret, at han er vagthavende for tiden."

"Det var tre. Så er der vel ikke flere?"

"Nej, jeg ville kun bede Dem om også at se hen til monsieur d'Epernon. Han hører med i kløverbladet, men jeg regner ham for resten ikke for ret meget. Jeg har henvendt mig til Dem i

denne sag, kære Saint-Luc, fordi jeg ved, at De er i besiddelse af fin takt, en slagfærdig tunge og en ikke mindre slagfærdig arm. Jeg stoler på, at De vil optræde overfor de fire nævnte herrer på en fuldt ud værdig måde, så at jeg i enhver henseende har ære af min sekundant."

"Fire!" stønnede Saint-Luc. "Nå, ja, De skal blive tilfreds."

Bussy trykkede varmt sin vens hånd.

"Se så, mine elskelige yndlinge, nu er turen til mig at le," mumlede han og smilede fornøjet til Saint-Luc.

"Nå, men betingelserne?" spurgte denne.

"Jeg stiller ingen betingelser. Jeg går ind på alle mine modstanderes forslag. Våben, dag, tid og sted, alt må de afgøre. Men skynd Dem nu at bringe sagen i orden. Jeg går imidlertid en lille tur i slotsparken, der træffes vi så, når De har aftalt det nødvendige."

"Det kan godt være, at det varer noget længe."

"Jeg har tid til at vente."

Vi ved nu, hvorledes Saint-Luc traf alle fire adelsmænd i slottets riddersal, og hvad der videre skete.

Derefter vender vi atter tilbage til forværelset i Schombergs palæ, hvor vi sidst tog afsked med Jeannes ridderlige gemal. Her afventede den unge adelsmand – med skyldigt hensyn til de tiders strenge etikette – det øjeblik, da de fire yndlinge, som nok anede, hvad hans besøg gjaldt, havde indtaget deres pladser i den store modtagelsessalon.

Da dette endelig langt om længe var sket, blev fløjdøren smækket op, og en dørvogter meldte monsieur de Saint-Luc. Bussys sekundant rettede sin fornemme skikkelse og bevægede sig med megen anstand hen over gulvet. Idet han trådte ind i

salonen, rejste Schomberg sig i egenskab af husets herre og gik sin gæst i møde. Saint-Luc hilste og satte derpå atter sin hat på hovedet.

Denne besynderlige akt var foreskrevet, når besøget gjaldt en udfordring.

Schomberg gengældte Saint-Lucs tilsyneladende uhøviske optræden med en særdeles høflig hilsen, hvorefter han i en højtidelig tone præsenterede sin gæst for monsieur de Quélus.

Saint-Luc bukkede dybt og tog derpå første gang til orde:

"Jeg ventede at træffe Dem her, hr. greve."

Quélus bukkede meget ærbødigt.

Schomberg fortsatte den ceremonielle præsentation, og Saint-Luc rettede samme bemærkning til hver af adelsmændene. Derefter præsenterede Schomberg sig selv, og så satte alle fire yndlinge sig atter ned, mens Saint-Luc blev stående.

"Hr. greve," sagde han derpå til Quélus, "De har fornærmet grev de Bussy, som sender mig til Dem med ærbødig hilsen, og som herved udfordrer Dem til tvekamp på hvilken dag, time og sted, der måtte være Dem belejlig, og på hvilke våben, De måtte behage at vælge; en af parternes død afgør kampen. Er De parat, hr. greve? Modtager De denne udfordring?"

"Ja," svarede Quélus roligt, "og jeg takker grev de Bussy for den ære, han beviser mig."

"Hvilken dag?"

"Jeg har intet særligt ønske i den retning. Hellere i dag end i morgen, det er alt, hvad jeg begærer."

"Så siger vi altså i morgen. Hvilken tid?"

"Om morgenen."

"Hvilke våben?"

"Kårde og dolk, hvis monsieur Bussy intet har at indvende imod det."

"Alt, hvad De ønsker," sagde monsieur de Saint-Luc bukkende, "vil det være min ven grev de Bussy kært at opfylde."

Med denne lektie gik Saint-Luc kredsen rundt, og spørgsmål og svar faldt nøjagtig ens.

"Men," indvendte Schomberg, der var den sidste i rækken, "der er én ting, vi ikke har tænkt på."

"Og det er?"

"Det kunne jo træffe sig så besynderligt, at vi alle valgte samme klokkeslæt, så kom monsieur de Bussy jo i en slem forlegenhed."

Saint-Luc bukkede smilende og sagde:

"Det er sandt, at grev de Bussy ville være ilde faren overfor fire så tapre modstandere (hvem ville vel ikke det?), men greven har pålagt mig at sige, at det tilfælde er indtruffet for ham før ... ved Tournelles-palæet."

"Vil han slås med os alle fire på én gang?" spurgte d'Epernon, som fattede nyt håb ved denne tanke.

"Udfordringen gælder hver især eller alle på én gang, ganske som De, mine herrer, selv måtte ønske."

Adelsmændene så benovet på hinanden. Quélus var den første, der brød den forlegne tavshed.

"Det er meget elskværdigt af monsieur de Bussy at give os så frie hænder," sagde han, rød i kammen som en glorød æbleskive, "men hvor lidt enhver af os end formår, vil vi dog hver for sig gøre vort mest mulige. Vi modtager altså hr.

grevens forslag, den ene efter den anden, eller det var måske bedre ...?"

Quélus holdt lidt inde, men hans kammerater, som øjensynlig læste hans tanker, nikkede bifaldende til ham.

"Det var måske bedre," fortsatte han, "om vi lod skæbnen afgøre, hvem af os der skal have den ære at tage kampen op imod monsieur de Bussy, for det er jo ikke vor hensigt at myrde den højsindede greve."

"Jamen, hvad skal så de tre andre?" spurgte d'Epernon, som øjnede en svag mulighed for at undgå at blive spiddet som en gås.

"Monsieur de Bussy har sikkert så mange venner, at vi tre ikke behøver at frygte for, at der ikke skal blive brug for os," mente Maugiron.

"Tiltræder I mit forslag?" spurgte Quélus sine fæller.

"Ja," svarede de med én røst.

"Jeg for min part," tilføjede Schomberg, "ville være særlig henrykt, hvis monsieur de Bussy opfordrede monsieur de Livarot til at tage del i festen."

Antraguet og Ribeirac blev der også hurtigt lagt beslag på, henholdsvis af Maugiron og Quélus, og Saint-Luc lovede beredvilligt at overbringe grev de Bussy hans modstanderes ønsker, for hvis opfyldelse han næsten turde garantere på forhånd.

"Derefter står kun tilbage at bringe Dem, mine herrer, grev Bussys forbindtligste tak," sluttede Saint-Luc, hvorefter han atter bukkede dybt.

Man så de fire udfordrende adelsmænd gøre et nøjagtigt ligeså dybt buk og derpå ledsage Saint-Luc lige til døren.

I det yderste forværelse ventede alle lakajerne. Saint-Luc kastede en pung fuld af guldpenge hen til dem og sagde:

"Der har I penge til at drikke på jeres herrers sundhed!"

Og med knejsende holdning skred den ædle herre ud af salen, fulgt af lakajernes beundrende og taknemmelige blikke.

71. Jeanne styrker Bussys sunkne livsmod og bringer atter hans kærlighedsflamme til at blusse op I høje luer

Saint-Luc stødte snart efter til den ventende Bussy, som han med berettiget stolthed meddelte udfaldet af sin ekspedition.

Bussy takkede nok, men syntes dog at være mere modfalden, end man har lov til, når der er udsigt til en rask duel.

"Er De utilfreds med den måde, jeg har røgtet mit hverv på? De ser mig så mistrøstig ud."

"Å, jeg ærgrer mig over, at vi ikke fik duellen i stand lige på stående fod."

"Vi må vente, til de kommer tilbage fra Anjou. Det haster da heller ikke så forfærdelig meget med at komme af med livet."

"Jeg vil dø, jo før jo hellere!" udbrød Bussy i en fortvivlet tone.

Saint-Luc blev noget betuttet over denne selvopgivende holdning hos en mand, der ellers ikke så let lod sig kue.

"Dø! I Deres alder! Med Deres berømmelige navn!"

"Ja, jeg skal nok slå dem alle fire ihjel, men jeg håber, at jeg selv må blive ramt af et stød, som kan skaffe mig den evige fred. Hvem kan holde en sådan tilværelse ud? Manden, som man troede død, lever op igen; hustruen tør ikke forlade den syges hovedgærde. Aldrig tør vi se hinanden, smile til hinanden, tale

med hinanden. Aldrig må jeg føle hendes hånd i min. Nej, havde jeg dog bare en at slås med ..."

Saint-Luc besvarede denne klagesang med et skraldende latterudbrud, som opskræmte en hel sværm spurve, der samlede deres føde i slotsparken.

"Skulle nogen tro, at kvinderne kunne elske denne Bussy, en mand, der ter sig som en ren skoledreng? De må jo være fra forstanden, kære; der findes ikke lykkeligere elsker på jorden end De."

"Bevis mig det!"

"Intet er lettere, som min gamle hovmester altid sagde. De er jo en ven af Monsoreau?"

"Lad os sige: han af mig."

"Som De vil. Men han er altså *Deres* ven?"

"Det siger han."

"Jamen, han *er* det ikke, eftersom han gør Dem ulykkelig. Det er hensigten med venskabet, at det skal bidrage til at gøre menneskene gode ved hinanden. Således siger i alt fald Hans Majestæt, og han er en viis mand."

Bussy kom til at le.

"Når han gør Dem ulykkelig," fortsatte Saint-Luc, "kan han altså ikke være Deres ven. De har følgelig lov at behandle ham som en Dem uvedkommende person, tage hans hustru fra ham osv. Hvis han ikke vil lade sig nøje med det, slår De ham ihjel igen."

"Jeg hader ham."

"Han frygter Dem."

"Tror De virkelig?"

"Prøv at tage hans hustru fra ham, så får De det nok at vide. Er De fornøjet med den logik?"

"Nej, jeg foretrækker at optræde som mand af ære!"

"Og at lade madame de Monsoreau helbrede sin mand, åndeligt som legemligt. Det er nemlig indlysende, at når De forsvinder fra skuepladsen, vil hun ganske naturligt slutte sig til den eneste mand, hun har tilbage."

Bussy rynkede brynene.

"Nå, der har vi madame de Saint-Luc," fortsatte Bussys ihærdige ven. "Hun er god at have med på råd. Nu har hun været nede at plukke sig en buket, så er hun i godt humør."

Jeanne kom hen til herrerne, strålende af lykke og sprudlende af lyst til skælmsstykker. Hun hørte til de benådede, som vågner op hver morgen med en spøg på læben, og som går til hvile om aftenen uden at have sat et gran til af den sorgløse munterhed, der er gode feers herligste vuggegave.

Hun rakte Bussy hånden og spurgte:

"Hvorledes går det med Deres kærlighedslykke?"

"Den dør hen," sukkede greven.

"Vis, at du er i stand til at vække den op til et nyt og bedre liv, Jeanne," sagde Saint-Luc.

"Lad mig først høre, hvad der er i vejen."

"Hele ulykken er den, at Bussy ikke kan lide at gøre gode miner til grev de Monsoreaus slette spil, og derfor har han besluttet at afbryde al omgang med ham."

"Med andre ord, at overlade ham Diana," forklarede Jeanne med uhyggelig tydelighed.

"Jeg vil dø," forsikrede den elskovssyge greve.

Jeanne betragtede ham en stund med en ikke helt ærlig medlidenhed.

"Stakkels Diana!" sukkede hun så. "Ak, ja, alle mænd er nogle utaknemmelige skabninger."

"Se, det er nu min kones livsvisdom," bemærkede Saint-Luc.

"*Jeg*, utaknemmelig!" udbrød Bussy, "fordi jeg ikke vil fornedre min kærlighed ved at gøre mig skyldig i usselt hykleri?"

"Å, grev Bussy," tog Jeanne til genmæle, "det er kun et dårligt påskud. Hvis De var virkelig forelsket, ville De kun frygte én slags fornedrelse: den ikke at blive genelsket."

"Men, frue," stønnede Bussy i frygtelig vånde, "der er ofre, som ..."

"Ikke et ord mere om det, vil jeg høre. Tilstå rent ud, at De ikke mere elsker Diana; det ville klæde Dem bedre end alle disse søgte forklaringer."

Bussy blegnede ved denne uretfærdige beskyldning.

"I er morsomme med alle jeres ofre," fortsatte Dianas energiske advokat. "Tror I da, at vi ikke har noget offer at bringe? Er det ikke en heltedåd at udsætte sig for at blive sønderrevet af den tiger til Monsoreau? Hvilken anden kvinde end Diana ville have kunnet hævde sin frie vilje over for den afskyelige greve? Jo, jeg sværger det, Diana er uforlignelig. Jeg ville ikke have kunnet gøre fjerdelen af, hvad hun gør hver eneste dag."

"Tak," sagde Saint-Luc og bukkede ironisk.

Bussy stod og vidste ikke rigtig, om han skulle le eller græde.

"Se engang det uhyre!" udbrød Jeanne. "Han er endnu ikke faldet på knæ for at skrifte sin synd."

"De har ret," indrømmede endelig Bussy, "jeg er kun en mand, en ufuldkommen skabning, som aldeles ikke kan måle sig med den ringeste blandt kvinderne."

"Det var da rart, at De blev overbevist," sagde Jeanne og åndede befriet. "Gå nu ufortøvet hen og aflæg monsieur de Monsoreau et sygebesøg. Det kan nu ikke undgås, De *må* tage ham med i beregningen. Han spiller samme rolle som den skinsyge abe, der forsvarede en vis dame, som De i gamle dage aflagde flittige besøg hos."

Bussy måtte le over Jeannes veltrufne sammenligning mellem den bidske hofjægermester og den ikke mindre bidske abe, der havde tilføjet ham mangen en rift, når den syntes, at afstanden imellem dens herskerinde og hendes gæst ikke var stor nok. Saint-Luc stemte i med, og Jeanne ville ikke stå tilbage for sin mand og greven. Resultatet af denne samvirken blev en lattertrio, som befolkede alle slottets vinduer med måbende adelsmænd og hofdamer.

"Farvel, frue, nu går jeg til monsieur de Monsoreau," sagde Bussy, da han endelig var kommet sig igen.

Dermed skiltes ægteparret og vor forelskede helt, men Bussy havde dog først set lejlighed til at indprente sin ven ubrødelig tavshed med hensyn til den forestående duel.

Hofjægermesteren, som endnu lå i sengen, smilede fornøjet, da Bussy trådte ind i sygeværelset.

Rémy havde netop stillet ham i udsigt, at såret kunne være fuldstændig lægt på en tre ugers tid.

Diana lagde fingeren på munden; det var hendes måde at hilse på, når hun så den, der bragte hendes hjerte til at banke.

Bussy måtte fortælle hele beretningen om sin udsendelse fra hertugen af Anjou, om audiensen og kongens og yndlingenes misfornøjede miner.

Diana smilede ad denne fortælling; hun anede ikke, at hendes elskede stod over for en kamp på liv og død.

Monsoreau var lutter øre. Alt, hvad han hørte, satte hans fantasi i bevægelse.

"Er der ikke andre planer i gære?" spurgte han hviskende og trak Bussys hoved helt ned til sig.

"Jo, det tror jeg ganske bestemt," svarede den unge adelsmand.

"Ja, tag Dem i agt for den infame hertug," fortsatte hofjægermesteren ret uforsigtigt. "Sørg for ikke at blotte Dem på noget punkt; han leder kun efter et sårbart sted, som det underfundige stød med størst virkning kan rettes imod. Tro mig, jeg kender hans skandaløse færd! Der er ikke en ærlig blodsdråbe i ham. Han er af den slags mennesker, der aldrig krymper sig ved at begå et forræderi."

"Det ved jeg kun alt for godt," sagde Bussy, og han smilede bittert ved tanken om, hvor svigefuld hertugen havde været over for ham selv.

"De har sikkert forstået," fortsatte Monsoreau, "at jeg betragter Dem som min ven, og at det er derfor, jeg tager mig på at advare Dem. Det ville gøre mig bitterlig ondt, hvis De uforskyldt skulle komme noget til, og det kan De næsten ikke undgå, når Deres skæbne ligger i den falske hertugs hånd, med mindre da denne min påmindelse kunne bevirke, at De altid er på Deres post, parat til at slå først, når De blot aner en fjende i nærheden. Lad mig endnu kun sige Dem, at mit hus til enhver

tid står Dem åbent, og at De altid vil finde et lydhørt øre og en tjenstvillig vennehånd hos mig. Kom til mig, så ofte De trues af farer, betro Dem til mig, når noget ligger Dem tungt på hjerte. Jeg er af dem, der ikke svigter, og jeg fordrer ikke tak og gaver af mine venner, kun den samme troskab, som jeg selv holder for ubrødelig."

Hofjægermesteren havde talt alt for længe og faldt mat tilbage i puderne. Rémy bad ham søge hvile og holde sig i ro, for at forbindingen ikke skulle komme af lave.

"hr. hofjægermester," sagde han blidt, "De må sove nu. Vi andre vil gå bort, for at De kan være uforstyrret. Læg Dem så og hvil Dem."

"Ja, ja, kære doktor, jeg skal adlyde Dem," hviskede patienten med mat stemme.

Denne usædvanlige føjelighed havde naturligvis sin grund i, at Monsoreau selv kunne mærke, at han endnu ikke kunne byde sit svage legeme alt.

"Farvel, gode ven," sagde han til Bussy og nikkede venligt, "vær så elskværdig at spadsere en lille tur med min hustru i haven; den skal være så ualmindelig smuk i år, har jeg hørt."

"Som De befaler," svarede Bussy og bortfjernede sig med et ærbødigt buk.

Idet han glemte alle bekymringer, let om hjertet og glad til mode som et barn, ilede han ind til sin elskede og frydede sig ved at tale med hende, mens hofjægermesteren sov.

72. Grev de Monsoreau flytter, og skinsygens djævel flytter med

Saint-Luc havde ret, og Jeanne havde ret. Efter otte dages forløb fik Bussy øjnene op derfor, da tingenes gang efterhånden havde bekræftet deres ord til overflod, og det må siges til den gæve adelsmands ros, at det aldeles ikke faldt ham ind at benægte, at han selv havde været mindre klarsynet end vennerne.

Bussy var for ung, for smuk og for forelsket til i længden at bære på ømfindtlige bekymringer for sin ære. Isen imellem ham og hofjægermesteren var blevet brudt og totalt opløst af det nådens solskin, som Monsoreau lod skinne over sin nye ven. Bussy modstod ikke fristelsen til at gribe den fremstrakte hånd, selv om den forekom ham klam og modbydelig. I ly af venskabet kunne han dyrke sin varme, ungdommelige kærlighed, og skulle den lykke ikke kunne døve samvittighedens og ærens røst, måtte disse – stundom noget besværlige – følgesvende rigtignok have været ualmindelig stemmebegavede.

Diana tog sig forholdene endnu mere let, mere naturligt, om man vil. Hun var først og fremmest kvinde, og som sådan levede hun kun for at elske, sværme – og bedrage. Hun havde sit køns hele utilbøjelighed til at indlade sig på at tænke filosofisk over tingene, og hendes syn på en hæderlig kvindes pligter var i tidens løb blevet ændret ikke så lidt fra det øjeblik,

da hendes strenge, klosterlige opdragelse var endt, og til nu, da kærligheden til Bussy havde overbevist hende om, at ethvert menneske må følge et kald inde i sig selv, og at man altid ledes på afveje, når ens handlinger bestemmes udefra, eller af frygt, pligt og andre sådanne følelser, der skabes af vore medmenneskers uberettigede indgriben på områder, hvor det tilkommer enhver at være sin egen herre. Når *det* stod fast – og det vidste Diana med bestemthed – at hun elskede Bussy af hele sit hjerte, så var for hende det afgørende spørgsmål besvaret, og alle yderligere spekulationer var overflødige. Hendes moral og logik, hendes betragtninger over tilværelsens inderste gåde, al hendes tanke havde sit udspring, sit stof, sit mål i dette alene: at elske Bussy.

Der var nu allerede gået fjorten dage, siden det skæbnesvangre ulykkestilfælde i Saint-Lucs skikkelse havde ramt hofjægermesteren, og da krisen først var overstået, bedredes patientens tilstand dagligt. Sårfeberen undgik han, takket være Rémys rigelige anvendelse af koldtvandsomslag. Midlet var den gang forholdsvis nyt og ukendt, men den unge læge havde snart indset, hvorledes det kunne anvendes med uomtvistelig fordel i tilfælde som Monsoreaus. Rémy iagttog med stedse større og større tilfredshed det smukke resultat af sin kyndige behandling, og hofjægermesteren var allerede så vel, at det bestemt kunne forudsiges, at han snart ville være fuldstændig helbredet, hvis da ikke uanede forhindringer stødte til og bevirkede tilbagefald i rekonvalescensen.

Så lød det pludselig som et tordenskrald for hans ører, at hertug François var kommet tilbage til Paris sammen med enkedronningen og sine venner. Denne foruroligende

efterretning bragte hofjægermesterens fortærende skinsyge til at flamme op på ny – og det for resten ikke uden grund. Hertugen gav sig nemlig næppe tid til at skifte tøj efter rejsen, før han aflagde sin første besøg hos patienten under det påskud, at han længtes efter at høre, hvorledes det skred fremad. Det går nu engang ikke an at smælde sin dør i for næsen af en kongelig højhed, og skønt Monsoreau var barsk nok til at give formerne en god dag, når de faldt ham til besvær, måtte han dog finde sig i at holde åbent hus for sin argeste fjende. Når François viste ham en så nedladende venlighed og interesse, kunne han ikke godt gøre mindre til gengæld end at bide i det sure æble.

Hertugen kom og var som sædvanlig høfligheden selv overfor hofjægermesteren, og navnlig overfor hans frue.

Da han omsider var vel ude af døren igen, kaldte Monsoreau på Diana, støttede sig på hendes arm og gik – trods Rémys højlydte protest – tre gange rundt om sin stol. Med opbydelsen af hele sin umådelige viljestyrke fuldendte han denne møjsommelige vandring, der for et almindeligt menneske ville have været som en leg, men som for ham betød intet mindre end et Herkulesarbejde, en overmenneskelig anstrengelse, et forbrug af al den kraft, han havde nået at samle, siden døden havde været på nippet til at hjemføre ham som bytte.

Rémy stod og korsede sig, forberedt på at se de endnu ulægte sår springe op og forårsage en forblødning, men videnskabens beregninger holdt ikke stik. De tog ikke det plus med i betragtning, som tilføjes det menneskelige legemes modstandsdygtighed af viljens mægtige energi.

Monsoreau holdt tappert ud. Da de tre omgange var til ende, satte han sig igen i sin stol og så yderst fornøjet ud. Diana gættede straks, at han pønsede på en eller anden lumsk plan, men skønt vi nærer den største interesse for alle hofjægermesterens nederdrægtigheder, og skønt vi brænder af begærlighed efter at krydse hans skurkagtige bestemmelser, må vi dog foreløbig overlade ham og Diana til privatlivets fred og ensomhed.

Vi vender os derefter atter til hertugen af Anjou, som jo i visse måder har ikke så lidt til fælles med den skurk, vi netop har besluttet at forlade.

François var altså kommet tilbage, og det siger sig selv, at alle, som overhovedet kunne gøre iagttagelser, fik travlt med at se og høre i denne enestående anledning.

Og hvad bemærkede de så?

Kongens stive, hovmodige holdning.

Enkedronningens kølige lunkenhed.

Og hertugens slaviske underdanighed, som dog ikke var mere alvorlig ment, end at man under dette løse overtræk let blev opmærksom på en underklædning af fræk uforskammethed, der ligesom sagde:

"Hvorfor pokker er I så ivrige efter at få mig lokket tilbage, når synet af mig dog får jer til at rynke på næsen og gøre sure miner?"

Chicot havde ingen ro på sig den dag. Han spankulerede utrættelig frem og tilbage som en feltherre før et slag, og det var åbenbart, at han grundede dybt på at finde en løsning på de indviklede forhold.

Den næste dag syntes alt igen at være i de gamle folder.

Dagen derpå, andendagen efter hans tilbagevenden til Louvre, træffer vi atter Hans Højhed hertugen af Anjou på sygebesøg hos hofjægermesteren, og bliver atter vidne til den skinsyge tjeners ihærdige forsøg på at hykle de venskabeligste følelser for den forhadte herre.

Monsoreau havde selvfølgelig fået nøjagtig underretning om de allermindste enkeltheder vedrørende gensynet imellem de to høje brødre, og han betragtede det nu som sin opgave at puste til ilden. Ved venlig imødekommenhed gjorde han sit til at gøre hertugen endnu mere opsat på åbenlyst at indtage en fjendtlig holdning overfor kongen.

Da han endelig blev den uvelkomne gæst kvit, tog han – ligesom sidst – Dianas arm, og i stedet for at gå tre gange rundt om stolen, gik han denne gang en hel lille tur i sit værelse.

Derefter satte han sig atter til hvile og godtede sig ligefrem af glæde.

Samme aften fandt Diana sig beføjet til at meddele Bussy, at Monsoreau vist nok havde et eller andet i sinde.

Bussy gjorde straks efter patienten sin opvartning og sørgede for at blive alene med ham for således lettere at fremkalde fortrolige meddelelser.

"Det er underligt at tænke sig," sagde Monsoreau i samtalens løb, "at denne hertug, som opfører sig så indsmigrende og kattevenlig over for mig, at han er min uforsonlige fjende, ja, at det rent ud sagt er ham, der har fået Saint-Luc pudset på mig. Meningen var, at jeg skulle have været ude af verden med det samme, men denne gang lykkedes mordforsøget dog ikke."

"Mordforsøg er et grimt ord, hr. hofjægermester, og jeg synes, De skulle være varsom med at bruge det i forbindelse

med monsieur De Saint-Luc. Han er for brav en adelsmand til at befatte sig med sligt, og desuden har De jo selv indrømmet, at *De* var den udfordrende part, den, som først trak blank. Deres sår har De fået i ærlig tomandskamp, og De kan kun give skæbnen skylden."

"Det er i og for sig ganske rigtigt, hvad De der siger, kære ven. Saint-Luc står som en hæderlig mand, når man betragter vort sammenstød på den rent udvendige side, men jeg, som har kastet et blik bag forhænget, kan aflægge ed på, at det var efter opfordring fra hertug François, at han æggede mig til strid."

"Deres overbevisning synes at være så rodfæstet, at det vel er håbløst for mig at prøve på at rokke den, men jeg kan dog ikke lade være med at gøre Dem opmærksom på, at jeg kender både hertugen og monsieur de Saint-Luc meget nøje, og jeg ved om den sidste, at han er såre langt fra at stå på hertugens side, men at han derimod med liv og sjæl er kongens tro mand. Ja, hvis det havde været Antraguet, eller Livarot, eller Ribeirac, så kunne der have været mening i Deres antagelse, men monsieur de Saint-Luc ..."

Bussy fuldendte ikke sætningen, som om han anså det for ganske urimeligt blot at forsøge på at udtrykke, hvor fjernt det måtte ligge monsieur de Saint-Luc at lade sig forlede til at være en andens håndlanger i sådanne sager.

Hofjægermesteren fastholdt dog hårdnakket den urokkelige overbevisning, som en række af tilfældige omstændigheder syntes at have sammensvoret sig om at indgive ham.

"De kender ikke Frankrigs historie så godt som jeg," sagde han og påtog sig en alvidende mine.

Bussy kunne have svaret, at selv om han ikke kunne hele Frankrigs historie udenad på fingrene, så var han dog godt hjemme i den del af den, som angik Anjou, og – for at være strengt nøjagtig – fortrinsvis i alt, hvad man vidste om slottet Méridor og dets beboeres skæbne igennem tiderne. Således kunne han have svaret, men han foretrak at lade Monsoreau blive i troen på hans uvidenhed.

Endelig nåede hofjægermesteren så vidt, at han kunne tåle at gå uden at have nogen at støtte sig til, og da han en skøn dag havde vovet sig helt ned i haven, og det var gået godt, sagde han:

"Nu er det værste overstået. Vi flytter i aften."

"Hvorfor dog det?" spurgte Rémy. "Synes greven ikke om luften i dette kvarter, eller savner De adspredelse?"

"Nej, tværtimod," svarede Monsoreau. "Jeg vil snarere sige, at jeg føler mig besværet af *for* mange adspredelser. Hertugen af Anjou trætter mig med sine hyppige besøg. Han har altid en tyve, tredive adelsmænd i hælene, og lyden af deres klirrende sporer og raslende våben angriber mine nerver. Jeg kan ikke tåle det spektakel."

"Hvor vil De da flytte hen?"

"Jeg har givet befaling til, at min lille ejendom ved Tournelles-palæet skal sættes i stand til at modtage mig."

Bussy og Diana, som begge opholdt sig i sygeværelset, udvekslede et forelsket blik, og de søde minder, de havde sammen, gav deres tanker fælles kurs.

"Hvorledes?" udbrød Rémy bestyrtet. "Den elendige rønne! Vil De bo der?"

"Kender De den?" spurgte Monsoreau overrasket.

Rémy forstod, at han havde vovet sig for langt frem med sin hentydning til den beskedne bolig ved Tournelles. Med en intetsigende bemærkning søgte han nu at bringe sin uforsigtighed i forglemmelse.

"Hvem kender ikke de huse, hvor Frankrigs hofjægermester residerer? Jeg har for resten boet tæt ved."

Monsoreau slog sig tilsyneladende til ro, men vi skulle kende ham dårligt, om ikke en eller anden afsides mistanke havde givet ham noget mere at tænke på.

"Ja, ja," sagde han til sig selv, "jeg flytter nu derhen alligevel. Stedet har i alt fald den fordel, at det ikke kan rumme mere end en tre-fire besøgende ad gangen. Det er en hel lille fæstning, og fra dets vinduer kan man på flere hundrede alens afstand se, hvem der nærmer sig huset."

"Det synes mig ikke at være så stort et gode, hr. hofjægermester, at De af den grund bør give Dem selv en så tarvelig bolig. Grevinden vil det sikkert også falde besværligt at finde sig til rette under de små forhold."

"For grevindens vel har *jeg* påtaget mig at sørge, og jeg bilder mig ind, at jeg bedst vil kunne røgte den opgave på egen hånd, uden fremmed indblanding, hvis De forstår mig."

Rémy var atter, mod sin vilje, kommet den barske hofjægermester for nær, og tilbagetoget var ikke så let, fordi han i grunden ikke anede, hvor han skulle søge dækning. Stadig frygtede han, at netop det værn, der skulle gøre ham tryg, rummede en ny fare. Monsoreau var jo indbegrebet af mistænksomhed, og overfor ham var det i særlig grad nødvendigt at veje sine ord, hvis man ville undgå at blive misforstået. Rémy følte sig så trykket af sin vanskelige stilling,

at han besluttede sig til at tage stiltiende imod hofjægermesterens skarpe tilrettevisning.

Bussy stod og tænkte med skræk på, at den dag vel nok ville oprinde, da Monsoreau ville sky *ham* på samme måde, som han nu skyede hertug François, og da døren til det lille sted ved Tournelles-palæet ville være ubønhørligt stængt også for ham.

Diana sukkede ved tanken om, at hun havde set Bussy ligge henstrakt, såret og bevidstløs, på hendes seng i det samme lille hus.

Der havde en stund hersket tavshed i værelset, men nu var Rémy igen kommet til kræfter siden sit sidste nederlag, og han dristede sig til atter at indlade sig i slag.

"De kan alligevel ikke flytte derhen," bemærkede han i en energisk tone, som syntes at røbe, at han havde opdaget tvingende omstændigheder, der forbød enhver bopælsforandring for Monsoreaus vedkommende.

"Og hvorfor ikke, hr. doktor?" spurgte patienten spydigt.

"Fordi en hofjægermester i Frankrig har talrige repræsentationspligter. De *må* holde åbent hus, De *må* have mange folk, De *må* være flot kørende, De må i det hele taget forstå at optræde som rigets første stormand. Lad gå, at De holder et slot til Deres hunde (det var der måske endda nogen mening i), men at De selv bor i et hundehus, det kan på ingen måde gå an."

Rémy havde sikkert ventet at blive bidt kort af, men Monsoreau betænkte sig denne gang. I stedet for at straffe den unge læge for hans dristighed, rømmede han sig, som om han ville sige: Han er ikke så tosset endda.

Rémy var ikke den mand, der undlod at forfølge sin sejr. Med sædvanlig snarrådighed besluttede han at rette sit angreb lige imod fjendens centrum.

"Og desuden," fortsatte han, "ser jeg dybere, end De tænker. Som læge lærer man at se ikke alene på legemet, men også på sjælen. Jeg vover at påstå, at det egentlig ikke er for Deres egen skyld, De ønsker at skifte bolig."

"Hvorfor da?" spurgte Monsoreau heftigt.

"Det er hensynet til grevinden, der er det bestemmende."

"Nå og så?"

"Ja, så lad grevinden flytte alene."

"Skulle jeg skilles fra *hende*!" udbrød Monsoreau bestyrtet og fæstede et alt andet end kærligt blik på Diana.

"Enten ... eller, "svarede Rémy. "Jeg mener, at De enten må lyde mit råd, eller også må De nedlægge Deres embede. Min mening er nu, at De gjorde klogest i at bede Dem fritaget for hvervet som hofjægermester, for enten skal man gøre sin pligt, eller man skal sørge for ingen pligter at have. Hvis De opfatter Deres stilling således, at De lader den passe sig selv, bliver enden blot, at De falder i unåde hos majestæten og ..."

"Jeg skal nok udføre, hvad tjenesten kræver," afbrød Monsoreau ham tænderskærende, "men jeg forlader ikke grevinden."

Hofjægermesteren havde næppe udtalt disse ord, før palæets gård genlød af hestetrampen og højttalende stemmer.

Monsoreau fnøs af harme.

"Igen hertugen?" mumlede han spørgende igennem de sammenknebne læber.

"Ja, det er ham," svarede Rémy, som havde stillet sig hen ved vinduet.

I det samme gik døren op – fyrstelige personer har nu engang det forud for andre dødelige, at de ikke behøver at lade sig melde – og François trådte smilende ind.

Monsoreau var på sin post og så med indædt forbitrelse, at hertugens første blik gjaldt Diana.

For at sætte kronen på værket medbragte François et kostbart smykke til den unge grevinde, et af disse sjældne smykker, som kræver en dygtig kunstners utrættelige tålmodighed og stadige arbejde i det halve af en menneskealder. Det var i de dage, da man var år om at frembringe mesterværker, men hvor til gengæld rigtignok det ypperste stod langt over vor tids hastværksarbejde.

Hertugens gave bestod af en pragtfuld dolk med et greb af ciseleret guld. På bladet var med kunstfærdig hånd indgraveret et fuldstændigt jagtbillede med en mængde ypperlige figurer, heste, hunde, jægere, vildt, træer, himmel og alt andet, hvad der hørte til, og det hele passede ind i hinanden med vidunderlig virkelighedstroskab, skønt det ved et flygtigt blik syntes løst henkastet af en kunstners legende fantasi.

"Lad mig se!" bad Monsoreau, som frygtede for, at dolken skulle være overbringer af et hemmeligt budskab.

Hertugen tilintetgjorde denne frygt ved selv at skille dolken ad og vise, hvorledes skæftet var indrettet som en lugteflaske.

Først nu syntes han at få øje på Bussy.

"Goddag," udbrød han pludselig, henvendt til vor helt, "De er nok blevet en fortrolig ven af greven nu?"

Diana rødmede.

Bussy derimod lod sig ikke bringe ud af fatning.

"Deres Højhed glemmer," svarede han, "at De selv i morges har givet mig befaling til at høre til hofjægermesterens befindende. Jeg adlyder, som altid, Deres Højhed."

"De har ret," indrømmede François.

Derefter tog han plads ved Dianas side og underholdt sig med hende i en dæmpet tone.

Da de havde talt sammen en stund, sagde hertugen pludselig, så højt, at alle kunne høre det:

"Hvor De dog holder en frygtelig hede i Deres sygeværelse, hr. hofjægermester. Grevinden ser mig også ud til at være nær ved at kvæles af varme."

Med disse ord rejste François sig, bød Diana armen og opfordrede hende til at gå en tur ned i haven.

Monsoreau sendte sin formodede rival et lynende blik.

"Ræk mig Deres arm," sagde han til Bussy.

Bussy sprang tjenstivrig til og støttede af bedste evne den vaklende hofjægermester, som fulgte lige i hælene på Diana.

"Men De går jo helt godt!" udbrød François overrasket, da han så Monsoreau komme humpende.

"Jo, tak, Deres Højhed, og jeg håber, det ikke skal vare længe, inden jeg er rask nok til at ledsage min hustru over alt, hvor hun går. Det er jo en betryggende følelse for en kvinde at have sin mand ved hånden, og for ..."

"Ja, for manden," fortsatte François hofjægermesterens ufuldendte sætning, "er det ikke mindre betryggende, at hans kone ikke vover sig alt for langt bort uden at være under tilbørlig opsigt og beskyttelse. Jeg forstår Dem, kære hofjægermester, De vil ikke lade grevinden bortføre af røvere."

Monsoreau kunne have flået den ondskabsfulde hertug, flået ham levende og stegt ham over en sagte ild, så rasende var han, men ... ja, bestandig var det dette "men", som mindede ham om, at han ikke havde at gøre med en ligemand, ellers havde såvist også den gode hertugs timer for længst været talte.

"Jamen, pas nu på ikke at overanstrenge Dem," fortsatte François, halvt venskabeligt, halvt hånligt.

Monsoreau kunne selv bedst mærke, at hertugens advarsel var betimelig. Den sjælelige spænding og uro, hvori rivalens tilstedeværelse satte ham, gjorde sit til at udmatte de rystende ben, og han måtte, omend nødig, bekvemme sig til at søge hvile på en bænk, idet han dog sørgede for at sætte sig på et sted, hvorfra han hele tiden kunne holde øje med parret.

"Hør, grev Bussy," sagde han med et til sin ledsager, "De ville gøre mig en uendelig stor tjeneste ved at ledsage madame Diana til min lille ejendom ved Tournelles-palæet ... tæt ved Bastillen, De ved?"

"Ja, jeg kender godt stedet."

"Der må hun hellere være, når jeg ikke kan have hende i fred her, hvor jeg foreløbig selv er nødt til at opholde mig. Fik jeg hende endelig revet ud af kløerne på den spurvehøg ude på Méridor, skal han minsandten ikke få lov at snuppe hende igen i Paris, det kan han tage gift på."

"I dette punkt kan greven ikke tjene hofjægermesteren," sagde pludselig Rémy, som var fulgt med ud i haven.

"Hvorfor ikke?" spurgte Monsoreau, noget forbavset over den allestedsnærværende doktors bestemt fremsatte mening, som tilmed ingen havde bedt ham om.

"Fordi grev Bussy står i hertugens tjeneste, og det er let at forudsige, at Hans Højhed aldrig ville tilgive min herre, hvis han var Dem behjælpelig med at føre ham bag lyset."

" Hvad bryder jeg mig om det?" skulle den heftige unge adelsmand lige til at indvende, da Rémy med et øjekast betydede ham, at han skulle tie.

Monsoreau tænkte sig om.

"Rémy har ret," erklærede han efter moden overvejelse, "Rémy har ganske ret. Det kan ikke nytte, at jeg beder Dem om en sådan tjeneste. De er ikke Deres egen mand."

Bussy skulle atter til at protestere imod Monsoreaus sårende påstand, men han mindedes blikket fra før – og tav.

Hofjægermesteren fortsatte:

"Nej, jeg må selv ledsage hende derhen, når jeg i morgen, eller om et par dage i det højeste, bliver i stand til at flytte hen i mit andet hus."

"Vanvid!" sagde Bussy, "De mister Deres embede."

"Måske," indrømmede Monsoreau, "men til gengæld får jeg vel lov at beholde min hustru."

Disse ord ledsagede han med truende miner og bevægelser, som ville have forskrækket en mindre modig elsker end Bussy.

Monsoreau var af den slags mennesker, der ikke gør mange anstalter. Endnu samme aften førte han Diana til det meget omtalte smuthul, som vore læsere allerede kender temmelig nøje.

Rémy var behjælpelig med flytningen.

Samme Rémy var for resten ganske enestående i sin trofaste hengivenhed for Bussy. Da han indså, at hans herre ville få brug for mangen tjenstvillig håndsrækning under de nu så stærkt

komplicerede forhold, var han ikke den mand, som betænkte sig på at hverve forbundsfæller. Med al sin uimodståelighed begyndte han atter at gøre tilnærmelser til Gertrude, der først trakterede ham med absolut kølighed, senere med en forsvarlig bunke prygl, men så – da hun havde fået luft – skænkede ham tilgivelse af sit hele, fulde, varme hjerte.

Diana tog atter sit værelse i besiddelse, det lille, smukt udstyrede værelse med sengen af hvidt damask broderet med strålende guldblomster.

Bussy var ved at gå ud af sit gode skind af fortvivlelse.

Saint-Luc søgte at trøste ham med den påstand, at rebstigeindustrien var udviklet til en sådan fuldkommenhed, at man kunne få stiger, der var lige så nemme at benytte som magelige trapper med brede fliser, poleret gelænder og det hele.

Monsoreau, som var i udmærket godt humør, gned hænderne dagen lang og udmalede sig med sjælefryd hertugens forbitrede rasen.

73. På visit

Anspændelse af en eller anden sjælelig evne træder hos mange mennesker i stedet for virkelig dyb følelse, på samme måde som f.eks. sult undertiden forlener en ulv eller en hyæne med et skin af mod. Hertugen af Anjou handlede under indflydelse af en lignende følelse. Det var ærgrelse, som drev ham til Paris, da han ikke mere traf Diana på Méridor. Det var lutter ærgrelse, som næsten gjorde ham forelsket i denne kvinde, ene og alene ærgrelse over, at man bestandig fjernede hende fra ham. Det var denne ubeskrivelige ærgrelse, som æggede ham til at flakke landet rundt efter en anden mands hustru.

Hos en voldsom natur som hertugens måtte uafladelig ærgrelse til sidst afføde had til ærgrelsernes ophavsmand. Lige fra den dag, da François havde opdaget, at greven forrådte ham, havde han båret nag til ham, men nu havde denne følelse undergået en forandring til det værre og var begyndt at ytre sig som et brændende had, der flammede bestandig mere op, jo ivrigere Monsoreau søgte at krydse hans planer. Hertugen var en ikke helt ufarlig modstander, såsom det var et princip hos ham med alle mulige midler at bekæmpe sine fjender, for at de hurtigt kunne blive ude af stand til at gøre ham fortræd. På den anden side vidste François også, at Monsoreau ikke ville lægge fingrene imellem, hvis han først fik ram på ham. Der var således nok, der opfordrede hertugen til at lægge sig i selen for at få den ondskabsfulde hofjægermester uskadeliggjort, men skønt man skulle synes, at bestræbelserne for at nå dette ophøjede mål måtte sluge al hans tid og kraft, tænkte François

dog ikke på at lade sine politiske intriger fare, mens det andet stod på dagsordenen.

Den tro, han havde fået til sin egen magtfuldkommenhed, var blevet mægtig styrket, og han havde aldrig så snart betrådt stenbroen i Paris, før han – mere ivrig end nogensinde – kastede sig over sit lyssky, underfundige rænkespil.

Øjeblikket til at drive propaganda var heldigt valgt.

Alle de levebrødspolitikere, der holder sig til de stærkeste, havde ladet sig blænde af det triumferende skær, som kongens lemfældige optræden havde kastet over hertugen af Anjou og hans parti. For øvrigt var det en udbredt mening hos de kloge høns, at François ville gøre fælles sag med de tre Guiser, eftersom visse fine tråde, som det ganske vist ikke var givet alle at se, sammenvævede de højbårne frænders interesser. Hertug Henri og hans brødre holdt sig imidlertid foreløbig i skyggen og iagttog klogelig en ildevarslende tavshed, som ikke huede Chicot.

Imellem François og Bussy var forholdet det, at de gensidigt ikke beærede hinanden med nogen art af fortrolighed, politisk så lidt som privat. De omgikkes hinanden på grundlag af et tilsyneladende oprigtigt venskab, men i virkeligheden nærede de yderst kølige følelser for hinanden. Hertugen holdt ikke af at se Bussy så ofte hos Monsoreau, og det ærgrede ham, at den mistænksomme hofjægermester syntes at stå på en ret intim fod med den unge adelsmand; det sårede hans stolthed, at tjeneren i så henseende gik foran herren. Fremdeles var det ham en kilde til lidet opmuntrende spekulationer at se, hvor frisk og fornøjet Diana så ud. Hertugen havde nemlig gjort den erfaring, at ligesom blomster kun udfolder deres fulde pragt i

farve og duft, når solens milde stråler befordrer plantens vækst, således udvikler en kvinde først alle sin skønheds besnærende tillokkelser, når kærligheden skaber forår i hendes hjerte.

François var født som prins, magtens tinde havde han nået ved at liste sig op ad bjergets dunkle, bugtede stier, og altid havde tjenstvillige ånder været rede til at gå deres herre til hånde i ondt og godt. Intet under da, at François var vokset op med den forestilling, at Jorden kun var til for hans skyld, og at alle hans medmennesker var skabt til at tilfredsstille ethvert af hans luner. Da først han havde lært at udøve sin magt, betænkte han sig aldrig på at bruge den, enten det nu var i sin kærligheds eller i hævnens tjeneste. Alt skulle føje sig efter hans hoved, og det ville have været ham den frygteligste ydmygelse, om han var blevet nødt til at slå det ringeste af på sin fordring om tingenes og alle levende væseners absolutte underkastelse. At lade sit begær kue eller hæmme af så latterlig små forhindringer som en ægtemands skinsyge eller en kvindes afsky, det kunne da heller aldrig falde ham ind.

En nat, da han ikke kunne falde i søvn, men lå og halvblundede i feberagtige kuldegysninger, syslede hans usunde hjerne med onde drømme. Om morgenen prøvede han på at finde ud af årsagen til denne forstyrrelse i nervesystemet, og han kom da til den slutning, at det var kærligheden til Diana, der ikke undte ham hvile. Straks gav han ordre til at gøre alt rede til et besøg hos hofjægermesteren.

Monsoreau sad lunt i sin lille rede og anede intet ondt.

François grinede ondskabsfuldt, da han fik meddelelse om flytningen.

"Det er komedien fra Méridor om igen i formindsket målestok," tænkte han.

For en forms skyld forhørte han sig om, hvor hofjægermesteren var flyttet hen.

"Til Place Saint-Antoine," blev der svaret.

"Nå, ved Tournelles-palæet," sagde han og smilede polisk til Bussy, der selvfølgelig var med på turen. "Ja, ja, så tager vi til Tournelles, for det er vel ikke sandsynligt, at hofjægermesteren kommer tilbage med det første."

Toget satte sig atter i bevægelse, og hele Saint-Antoine kvarteret kom på benene for at beundre hertugens pragtfulde følge, der som sædvanlig bestod af fire og tyve adelsmænd, hver med to lakajer og tre heste.

Hertugen kendte stedet lige så godt som Bussy. De gjorde begge holdt foran døren, gik ind i forstuen, op ad trappen og skiltes foreløbig på afsatsen, idet François trådte ind i sygeværelset, mens Bussy – indtil videre – blev stående udenfor.

Denne ordning medførte, at fyrsten kun fik Monsoreau at se, mens Bussy i al hemmelighed mødtes med sin elskede.

Hofjægermesteren, der fremdeles var meget svag, modtog Hans Højheds visit hvilende på en divan.

Diana modtog sin elsker med åbne arme og gav ham til velkomst en inderlig omfavnelse, mens Gertrude holdt udkig for at passe på, at ingen kom og overraskede de elskende i deres fortrolige samvær.

Om Monsoreau havde set et genfærd, kunne han ikke være blevet uhyggeligere til mode, end han blev ved synet af

François. Hans sindsstemning røbede sig på hans ansigt. Bleg var han i forvejen, nu syntes han at være gusten.

"Deres Højhed!" stammede han, mens tænderne klaprede i munden på ham af sindsbevægelse. "Deres Højhed i dette tarvelige hus! I sandhed, Deres kongelige Højhed viser mig tifold mere ære, end jeg fortjener."

Spotten i disse ord blev så meget mere iøjnefaldende, som hofjægermesteren aldeles ikke gjorde sig umage med at forstille sig.

François lod imidlertid ikke til at føle sig stødt. Med kongelig anstand hilste han på patienten og sagde smilende:

"Jeg har ikke for skik at svigte mine venner i nødens og farens stund. Ingen af dem, der står mit hjerte nær, kan gemme sig for mig. Jeg følger dem over alt, og skulle de stundom komme mig af syne, glemmer jeg dem dog ikke."

Hertugens nådige nedladenhed fjernede ikke Monsoreaus tvivl og skinsyge mistænksomhed, men gød tværtimod ny olie på ilden.

"Deres Højhed kalder mig sin ven?" sagde hofjægermesteren spørgende, som om han måtte høre ordet gentaget for at kunne fæste lid til, at det var ment, som det var sagt, eller måske fordi han ville give det udseende af, at hertugens venskab forjættede et menneske så megen lykke, at tanken havde vanskeligt ved at udmåle den.

"Ja, jeg sagde en *ven*," udtalte François højtideligt med stærkt eftertryk på det afgørende ord. "Hvorledes behager De ellers at befinde Dem, kære greve?"

"Tak, Deres Højhed, det skrider stadig godt fremad; jeg kan både være oppe, spadsere og alt muligt. Om otte dage håber jeg

at være fuldstændig restitueret."

"Er det Deres læge, som har anbefalet Dem luften her ved Bastillen?" spurgte François med den mest uskyldige mine.

"Ja, Deres Højhed," svarede Monsoreau ligefremt.

"Havde De det da ikke godt i Deres forrige bolig?"

"Nej, Deres Højhed, der kom for mange mennesker ... og jeg skal helst have fred og ro, siger doktoren. For resten følte jeg undertiden selv besvær ved at modtage alle de besøg; det trætter i længden."

Greven udtalte disse ord på en måde, som ikke kunne undgå at vække opmærksomhed. Hentydningen var i og for sig tydelig nok – også uden særlig betoning, men hertugen lod stadig ikke til at tage anstød af sin værts brutale opførsel. Hans slagplan gik nemlig netop ud på at holde stand, selv om Monsoreau skulle forløbe sig. Ved at spille fornærmet og trække sig tilbage kunne han jo ikke vinde noget. På den måde ville han kun opnå at afskære sig selv fra al berøring med Diana.

"Men her har De jo ingen have, ser det ud til. Savner De ikke den?" spurgte François interesseret.

"Nej, Deres Højhed, jeg holdt ikke af den have."

"Jamen, spadserede De da ikke omkring i den?"

"Nej, Deres Højhed, jeg tager motion i min stue."

Denne udtalelse var ikke strengt overensstemmende med sandheden, men lysten til at sige sin fjende imod, lagde hofjægermesteren løgnen på læberne.

Hertugen var et øjeblik i bekneb med at finde på et samtaleemne. Han rykkede sig på stolen og tog sig om hagen. Det hjalp.

"Har De hørt, kære greve," sagde han efter denne lille pause, "at majestæten har modtaget flere ansøgninger om Deres embede? Det er øjensynlig stærkt eftertragtet."

"Og hvilket påskud har mine rivaler da fundet til at lade hånt om min tilværelse?"

"Netop det, at De ikke anses for at være til."

"Hvorledes?"

"Der er mange, som tror, De er død."

"Jamen, jeg vil indestå Deres Højhed for, at de mange tager fejl."

"Det må jeg jo tro, siden jeg har syn for sagen, men var jeg ikke bedre underrettet, kunne jeg nok forledes til at dele den almindelige antagelse, sådan et hul De har begravet Dem i."

Monsoreau tyggede lidt på denne sidste mundfuld.

"Er der virkelig tale om, at jeg skulle miste mit embede?" spurgte han nølende.

"Det tør jeg ikke påstå, men ..."

"Nå, det var nu for resten ikke det værste, der kunne ske mig, om jeg mistede min hofcharge; der er i det mindste ting, jeg foretrækker for den."

"Det er ikke rigtig klogt af Dem, min gode greve."

"Hvad skal man sige til det, Deres Højhed? Således tænker nu engang *jeg*."

"Siden det ikke er Dem mere om at gøre at hævde Deres højt betroede stilling, har De måske ikke noget imod, at Hans Majestæt får et lille vink om Deres mening i så henseende?"

"Hvorledes skulle kongen få det at vide?"

"Hvis Hans Majestæt f.eks. skulle falde på at udfritte mig om vor samtale, måtte jeg jo fortælle ham den fra ende til anden."

"Hvis kongen skulle have alt at høre, hvad man taler om i Paris, kunne Hans Majestæt sandelig ikke nøjes med to ører."

"Hvad er det da for en mængde, man taler om i byen, hr. greve?" spurgte François og fo'r sammen som bidt af en hugorm.

Den svævende hentydning i Monsoreaus sidste bemærkning var bekommet ham højst ilde.

Hofjægermesteren bemærkede lidt efter lidt, hvorledes denne samtales undertrykte lidenskabelighed angreb hans endnu meget svage konstitution. Han kvalte den vrede, der sydede på bunden af hans sjæl, og beflittede sig fra nu af på at lede talen hen på mere neutrale emner.

"Ja, hvad ved jeg stakkels krøbling, som hverken kan krybe eller stå?" udbrød han i en ganske naturlig tone. "Tiden går, men jeg ser næppe engang skyggen af den. Noget hænder der vel ude omkring, men jeg aner det knapt. Hvis kongen tager mig ilde op, at jeg ikke kan passe min tjeneste, gør han sig for resten skyldig i en himmelråbende uretfærdighed."

"Hvorledes det?"

"Fordi nemlig min sygdom til en vis grad må tilskrives ham!"

"Hvad mener De?"

"Det var jo Saint-Luc, der gav mig det kårdestød."

"Ja, det ved jeg."

"Saint-Luc er en af kongens kæreste venner, og det er Hans Majestæt selv, der har lært ham det væmmelige udfald, som var skyld i, at jeg har måttet ligge syg i al denne tid. Når alt kommer til alt, tør jeg slet ikke forsværge, at det er kongen i egen højbårne person, som har pudset den anden på mig."

Hertugen nikkede bifaldende.

"Kan være, De har ret," sagde han, "men kongen er og bliver dog kongen."

"Ja, til en tid," tilføjede Monsoreau, "men *det* får vel ende ligesom så meget andet."

François skottede ængsteligt omkring i stuen. Situationen begyndte at blive trykkende, og nu var det ham, der gerne ville slå ind på andre emner.

"Hvad jeg ville sige," bemærkede han ligesom i forbigående, "bor grevinden ikke også her?"

"Jo, Deres Højhed, men hun er desværre ikke rigtig rask for tiden, ellers ville hun ikke have undladt at gøre Deres Højhed sin underdanige opvartning."

"Er hun syg?" gentog hertugen klynkende for at udtrykke sin medfølelse. "Stakkels grevinde!"

"Ja, Deres Højhed, det er kedeligt, men man må jo håbe, at det snart går over."

"Det er vel sorgen over at være vidne til Deres lidelser, kære greve?"

"Ja, måske, Deres Højhed."

"Og så har grevinden vel overanstrengt sig med at våge."

"Ja, måske, Deres Højhed. Flytningen har også taget på hendes kræfter."

"Lad os da håbe, at grevindens ildebefindende må være ganske forbigående. Det var da synd, om hun skulle blive nødt til at holde sig inde i længere tid nu i den skønneste sommermåned."

"Ja, det var rigtignok trist, Deres Højhed."

"De selv, min kære hofjægermester, er jo i gode hænder hos grev Bussys læge, så Dem behøver man vel snart ikke mere at

være bekymret for?"

"Nej, Deres Højhed, nu tænker jeg da, jeg er givet tilbage til livet for en stund igen. Grev Bussy har virkelig været så ædelmodig at afstå mig sin læge, den fortræffelige doktor Rémy."

"Nå, det var sandelig smukt af ham. De står altså greven meget nær, kan jeg forstå?"

"Ja, han er min bedste, ja, jeg kunne næsten sige, min eneste ven," svarede Monsoreau koldt.

"Farvel, hofjægermester," sagde hertugen og løftede den tunge portiere ind til det tilstødende værelse.

I samme øjeblik, som han stak hovedet ind ad døråbningen og ville til at træde over tærsklen, troede han at have bemærket fligen af en kjole, der forsvandt i det næste værelse, og det forekom ham ligeledes, at Bussy stod og stirrede drømmende efter den bortilende, som jo sandsynligvis måtte være en kvinde, siden det var en kjole, dette væsen var iført.

Hertugen fik en anelse, som han fra nu af arbejdede på at svække – eller bestyrke.

"Så tager vi af sted!" sagde han til Bussy, der blev rød i hovedet ved at høre fyrstens stemme.

Den unge adelsmand svarede ikke, men skyndte sig blot ned ad trappen for give følget befaling til opbrud, og vel også for at skjule sin forlegenhed ved hertugens gennemtrængende blik.

Da François var blevet alene på trappegangen, gjorde han brat omkring og begav sig tilbage til det samme værelse, hvorfra han var kommet ud, i den tanke at efterspore den mystiske dame, som havde holdt hans kavaler med selskab i ventetiden. Men inden han fik tid til at gøre nogen interessant

opdagelse, blev han brat afbrudt i sin virksomhed af Monsoreau, som bleg og skælvende trådte ud fra sygeværelset.

"Deres Højhed tager fejl af vejen," sagde han med en stemme, der måtte gøre selv et rovdyr forskrækket.

"Å, tak! Ja, nu ser jeg det," stammede François og gik rasende ned ad trappen.

Monsoreau måtte hvile sig et øjeblik, lænet til dørkarmen; de rystende ben truede med at nedlægge arbejdet, således havde sindsoprøret tæret på legemets kraft.

På hele hjemturen vekslede hertugen og Bussy ikke et ord med hinanden.

Ved det hertugelige palæ tog Bussy afsked.

Da François befandt sig i sit kabinet igen, og hele følget havde trukket sig tilbage, kom d'Aurilly listende ind til sin herre for at pleje onde råd med ham.

"Jeg er til nar for hendes mand," begyndte François uden nogen som helst indledning ved synet af sin lutspiller.

"Og måske også for hendes elsker," tilføjede denne æggende.

"Hvad er det, du siger?"

"Hvad sandt er, Deres Højhed."

"Frem med det da!"

"Hør mig, Deres Højhed, og tilgiv mig, hvis jeg af iver for at tjene Deres Højhed har forset mig."

"Du har mit ord på, at alt er dig tilgivet på forhånd."

"Det var blot det, jeg ville fortælle, at da Deres Højhed var gået op til hofjægermesteren, stillede jeg mig på lur under et skur ude i gården, og ..."

"Og hvad opdagede du der?"

"Derfra så jeg det nederste af en kvindeskikkelse, hele kroppen, men ikke noget af hovedet. Hun lænede sig til en mand og lagde begge armene om hans hals, og så hørte jeg ganske tydeligt lyden af et inderligt elskovskys."

"Det var godt hørt, min ven."

"Jamen, jeg skal også sige, Deres Højhed, at jeg har et par usædvanlig gode øren."

"Men, hvem var manden? Kunne du ikke kende ham?"

"Nej, desværre! Jeg så kun hans arm, der lå om livet på damen, og selv om jeg har et skarpt syn, kan jeg dog ikke kende folk på armene. På handskerne plejer der heller ikke at være malet ejermandens ansigt, vel, Deres Højhed?"

"Nej, det er sandt nok, men undertiden kan man dog kende handskerne, hvis man f.eks. har lagt mærke til dem ved en tidligere lejlighed og set, hvem der bar dem. Tænk dig om, min brave d'Aurilly."

"Det skal jeg ikke være længe om, Deres Højhed; sagen er, at jeg nok har en anelse om, hvis hånd der stak i handsken."

"Spænd mig dog ikke så længe på pinebænken, d'Aurilly. Sig mig bestemt, om du kunne kende de handsker."

"Ja, det er blot en formodning, Deres Højhed, det må De endelig ikke glemme."

"Sig kun frem, d'Aurilly!"

"Velan Deres Højhed, jeg er næsten sikker på, at det var grev Bussys."

"Guldbroderede bøffellædershandsker?" spurgte François åndeløs, og i samme nu var han på forhånd overbevist om, at han ville komme under vejr med de virkelige forhold og befinde

dem at være af den beskaffenhed, som han længe havde tænkt sig.

Alle skyer forsvandt fra hans pande, da d'Aurilly bekræftende udbrød:

"Ja vist, Deres Højhed, guldbroderede bøffellæders, det passer på en prik."

"Å, så er det Bussy! Det er Bussy!" udbrød François. "Hvor var jeg dog blind, at jeg ikke kunne se det! Hvor i alverden har jeg haft mine øjne? Og dog, selv om jeg havde set det, ville jeg ikke have kunnet fatte et sådant overmål af frækhed, nej, jeg ville ikke have troet mine egne øjne. Usle, nederdrægtige Bussy!" skreg han og stampede forbitret i gulvet.

"Stille, stille, Deres Højhed," tyssede d'Aurilly, "De råber så højt."

"Bussy!" gentog hertugen endnu en gang, mens tusinder af ubetydelige hændelser, som han tidligere kun havde skænket ringe opmærksomhed, nu fremtrådte for ham i et helt nyt lys.

"Husk vel på, Deres Højhed," sagde d'Aurilly formanende, "at man bør give sig god tid til at danne sine meninger. Forhastede slutninger har intet værd. Kunne det ikke tænkes, at der havde ligget en mand skjult i grevinde de Monsoreaus værelse?"

"Jo, naturligvis, men i så fald måtte jo Bussy, der stod på trappegangen, have set den mand."

"Ja, De har ret, Deres Højhed," indrømmede d'Aurilly.

"Og så handskerne, handskerne, du!"

"Ja, det er jo rigtigt, Deres Højhed, og foruden kysset hørte jeg også ..."

"Hvad hørte du?"

"Disse to uskyldige ord: I morgen aften."

"Himmel dog!"

"Lad Dem ikke forskrække, Deres Højhed, der er jo ingen grund til at tabe hovedet. Tværtimod har netop de to ord givet os det bedste våben i hænde, fordi de åbner os udsigt til at afdække alt, hvad der i øjeblikket er tilsløret. Vi behøver nu kun at forfølge vore undersøgelser, indtil vi står ved målet. Hvis Deres Højhed ikke selv føler lyst til at lede arbejdet, ved De, at De blot behøver at befale, og jeg lyder."

"Vi skal være på pletten i morgen aften, d'Aurilly."

"Der vil ikke være det mindste at risikere."

"Bussy! Bussy!" gentog François i et væk, mumlende imellem tænderne. "Skammelige forræder! Det er ham, Bussy, mønsteret på en adelsmand, alle uslinges skræk, Bussy, som ikke vil tillade, at jeg bliver konge af Frankrig!!"

Hertugen gav d'Aurilly et vink om, at han ønskede at være alene med sine tanker, og med sit sædvanlige, djævelske smil på læben satte han sig til at udgrunde listige hævnplaner.

74. Monsieur de Monsoreau lytter og lurer, men følger som altid det gale spor

D'Aurilly og hertug François imødeså med koldblodig ro afgørelsens time.

Hertugen sørgede for at have Bussy omkring sig hele dagen, for at han ikke skulle foretage sig noget, der kunne bringe den af d'Aurilly udklækkede plan til at strande. Ikke et skridt foretog vor helt, som hertugen ikke fulgte med øjnene, ikke en tanke kunne han tænke, uden at François prøvede at udforske den.

For Bussy selv var det en hel velgerning at have dagen besat; så meget hurtigere gik tiden, og så meget mere grund havde han til at håbe, at aftenen og natten ville blive hans egen.

Hen ad klokken ti indhyllede han sig i sin kappe, og med rebstigen under armen styrede han imod Bastillen.

Hertugen anede ikke, at Bussy havde haft stigen liggende ude i sit eget forgemak, ellers ville det vist have moret ham at kigge på dette mellemled imellem de to elskende, hvis fred og lykke han pønsede på at forstyrre. Hertugen vidste lige så lidt, at der var folk, der ikke var bange for at vandre ganske alene på byens gader, selv ved nattetid. Takket være al hertugens uvidenhed vandt Bussy ti minutter, idet François nemlig gav sig god tid, inden han tog hjemmefra, fordi han aldeles bestemt troede, at Bussy først skulle hjem til sit eget palæ for at hente en hest og en følgesvend. De ti minutters forspring brugte Bussy

så godt, at han allerede havde tilbagelagt tre fjerdedele af vejen. Kærligheden gjorde ham både let til bens, lykkelig og endnu mere uforsagt, end han var under almindelige forhold, og for resten mødte han på sin vej hverken mennesker eller dyr, der kunne tage modet fra ham. Allerede på nogen afstand så han et lys, der skinnede ham i møde fra Dianas værelse. Det tegn var aftalt imellem dem.

Bussy rullede stigen op og kastede den op til altanen, hvor den uden vanskelighed blev hængende i en af de seks kroge, som var anbragt i forskellige stillinger, blot beregnet på at gribe fat et eller andet sted.

Diana, der sad i sit værelse og lyttede efter Bussys komme, hørte støjen, da stigen faldt ned på altanen. Som de havde aftalt, slukkede hun nu lyset og gik ud for at gøre stigen rigtig fast. Det hele var kun et øjebliks sag, skønt det tager lang tid at fortælle.

Diana spejdede først ud over den mørke plads og borede blikket ind i hver en krog, men da hun intet steds så noget mistænkeligt, gjorde hun tegn til sin ven, at han måtte komme op.

Bussy entrede øjeblikkelig op ad stigen, to trin ad gangen. Der var ti i det hele, det vil sige fem spring, eller med andre ord – fem sekunder.

Endnu en gang forvissede Diana sig om, at pladsen var aldeles mennesketom, hvorefter de elskende trak sig tilbage til deres forhåbentlig uforstyrrede fristed.

Øjeblikket kunne ikke have været heldigere valgt, for lige i samme nu, som Bussy havde taget stilling udenfor Dianas vindue, forlod Monsoreau pladsen udenfor hendes dør, hvor

han havde stået og lyttet i en halv time. Mens så de elskende udførte hele den manøvre, vi netop har fortalt, var hofjægermesteren i færd med at gå ned ad trappen, hvad der voldte ham næsten ulidelig smerte. På denne besværlige vandring understøttedes han af en tro og hengiven tjener, som var en ikke ueffen stedfortræder for Rémy, at sige da, når det ikke var forbindinger og medicinske kure, man forlangte af ham.

Man skulle næsten tro, at Monsoreau havde truffet aftale med de elskende om, hvorledes de havde at forholde sig for at undgå at blive opdaget. Hans indtræden på arenaen passede nemlig bestemt med Bussys forsvinden derfra. Vor helt trak sin stige op, og Diana lukkede sit vindue i samme sekund, som hofjægermesteren åbnede døren og trådte ud på pladsen.

Monsoreau stod nu altså på gaden, og hans første tanke var naturligvis at se efter, om der var nogen i nærheden, men der var ikke kommet et menneske efter Bussy, så der var følgelig heller ikke en sjæl at se.

"Tror du ikke, du har fået fejl besked?" spurgte Monsoreau sin tjener.

"Nej, nådige herre," svarede denne, "jeg løber ikke med en halv vind. Jeg kommer lige fra hertugens palæ, og hans staldmester, som er en af mine gode venner, sagde aldeles bestemt, at Hans Højhed havde bestilt to heste til i aften. Men så er det naturligvis spørgsmålet, om det var hans agt at ride herhen; det kan jeg jo ikke vide noget om."

"Hvorhen ellers?" spurgte Monsoreau med dyster mine.

Det er et træk, der kendetegner alle skinsyge, og som vi derfor også bemærker hos Monsoreau, at de altid lever i den

faste overbevisning, at hele den øvrige menneskehed kun er til for at pine og plage dem.

Hofjægermesteren så sig mistrøstigt omkring.

"Mon jeg ikke hellere skulle være blevet i Dianas værelse?" brummede han.

I næste åndedræt besvarede han selv sit spørgsmål med følgende åndfulde bemærkning:

"Nej, det havde ikke hjulpet noget. De havde naturligvis aftalte tegn, så at hun kunne underrette ham om min nærværelse. På den måde havde jeg jo endnu mindre fået noget at vide. Nej, det er nok bedst at ligge på lur udenfor, som vi er blevet enige om. Før mig så hen til det skjulested, hvor du siger, man kan stå og se alt."

"Det er denne vej, nådige herre," sagde tjeneren og ledede hofjægermesterens vaklende skridt.

Monsoreau stavrede møjsommeligt af sted, støttende sig til tjenerens arm, til muren, til ethvert holdepunkt, som kom inden for hans rækkevidde.

En tredive skridt fra det lille sted, ovre ad Bastillen til, lå der en mægtig stor stendynge, som var den sidste rest af nogle nedrevne huse, og som nu blev brugt til fæstning, når kvarterets ungdom legede røvere og soldater.

Midt oppe i disse gamle murbrokker havde hofjægermesterens tjener indrettet en udkigspost, hvor to mennesker med lethed kunne sidde godt gemt.

Han bredte sin kappe ud over stenene, og Monsoreau satte sig på hug på dette ubekvemme sæde. Tjeneren tog plads i hans umiddelbare nærhed.

For alle tilfældes skyld havde de taget en ladt bøsse med; den lå ved siden af.

Tjeneren gjorde mine til at ville gøre lunten klar, men Monsoreau standsede ham og sagde:

"Vent lidt med det; det bliver der tid nok til. Det er kongeligt vildt, vi jager, min søn, den tanke kan være ganske stolt, men vi må på den anden side ikke glemme, at den, der løfter hånden mod en fyrste af blodet, han er lige så sikker på at blive klynget op i landets højeste galge, som om han hængte der allerede."

Den skinsyge greves øjne, der luede som ulvens, når den ligger på spring efter det uskyldige lam, som hopper omkring i gårdens fårefold, disse øjne, der havde så hvast et blik, at det ligefrem skar igennem luften, disse hvileløse, feberglinsende øjne fo'r omkring fra Dianas vindue til pladsen, fra pladsen ned ad de tavse gader og derfra atter tilbage til vinduet. Uophørligt spejdede han og lyttede, uophørligt kredsede hans blik omkring; han skælvede af iver efter at gribe sit offer på fersk gerning, han rystede af skræk for selv at blive overrasket i denne ejendommelige situation.

Diana havde lykkeligvis været så forsigtig at lukke tæt til for sit vindue med tykke tæpper og gardiner, således at det kun var en yderst svag lysstribe, som trængte ud ved siderne og røbede, at det sorte, tavse hus ikke var aldeles uddødt eller sovende.

Monsoreau havde ikke ligget på lur mere end et lille kvarter, før to ryttere kom ridende fra Rue Saint-Antoine.

Tjeneren mælede ikke en stavelse, men pegede blot i retning af hestene.

"Jeg har set dem," hviskede Monsoreau med hæs røst.

Rytterne steg af på hjørnet ved Tournelles-palæet og bandt deres heste i nogle jernringe, som var anbragt i muren for det sammes skyld.

"Jeg tror, vi kommer for sent, Deres Højhed," hviskede d'Aurilly. "Han kan godt være gået herhen lige fra Deres Højheds palæ, og med de ti minutters forspring, han så har fået, er han mageligt nået ind i huset."

"Ja, ja," svarede François, "den ulykke er endda ikke så stor. Fik vi ham end ikke at se, da han gik ind, får vi vel i det mindste nok kig på ham, når han kommer ud."

"Jamen, hvornår vil det ske?" spurgte d'Aurilly.

"Når vi selv lyster," svarede fyrsten.

"Ville det være meget næsvist at spørge Deres Højhed, hvorledes De har tænkt at bære Dem ad for at tvinge den lykkelige elsker ud af den smukke grevindes arme?"

"Det er meget simpelt, min ven. En af os, du f.eks., går blot hen og banker på døren under påskud af, at vi agter at høre til patientens befindende. Alle elskende er lette at forskrække, så man tør næsten gå ud fra, at når du går ind ad døren, kommer han nok ud af vinduet, og hvis jeg bliver stående udenfor, får jeg ham altså at se, når han rømmer."

"Og monsieur de Monsoreau?"

"Å, pokker i vold med ham! Du må naturligvis fortælle, at hertugen betragter ham som sin bedste ven, og at hertugen havde sendt dig hen for at høre til ham, fordi hertugen var blevet ængstelig ved at iagttage, hvor dårlig han så ud i går formiddags, da hertugen sidst havde besøgt ham. Det er lige ud ad landevejen. Lad bare munden løbe med hertug og højhed og venskab, så er der ikke en, der betvivler min ærlige hensigt."

"Det er sandelig udmærket godt fundet på," sagde d'Aurilly anerkendende, som om det var kunsten at lave guld, hans herre havde opdaget.

"Kan du høre, hvad De siger?" spurgte Monsoreau sin tjener.

"Nej, nådige herre, endnu ikke, men de kommer herover, og de bliver ved med at tale, så det varer vel ikke længe, inden vi kan forstå, hvad det drejer sig om."

"Se der, Deres Højhed," udbrød d'Aurilly, "der er en stenbunke, der er som skabt til at skjule Deres Højhed."

"Ja, men vent lidt; det kan være, vi kan kikke igennem sprækken mellem gardinerne."

Hertugen og d'Aurilly kredsede længe omkring for at finde en plads, hvorfra deres blikke kunne trænge ind i Dianas svagt oplyste værelse, og mens de forgæves søgte at stille deres nysgerrighed på denne vis, sad Monsoreau stadig på sin stenbunke og holdt øje med de to, mens harmen kogte i ham og fingrene famlede ved bøssens aftrækker.

"Skal jeg finde mig i denne hån?" mumlede han. "Nej, min tålmodighed er forbi. Jeg har ikke haft fred en time, siden denne usle fyrste har fattet dette skændige begær efter min lovlige hustru. Jeg vil ikke logre for ham som en trællesjæl; jeg er greven af Monsoreau, og kommer han mig nær, flækker jeg hans pandebrask, så sandt der er en Gud i Himlen. Tænd lunten!"

Hertugen havde netop opdaget, at det var umuligt at se ind i Dianas værelse, og han ville derfor til at bringe sin første plan til udførelse. D'Aurilly gik henimod døren, og François gik henad stenbunken til for at skjule sig der, da lutspilleren med ét råbte:

"Deres Højhed, Deres Højhed! Kom her! Pas på!"

D'Aurilly glemte af angst ganske at tale sagte, og desuden var der allerede nogen afstand imellem ham og François. Hertugen kom forskrækket tilbage og spurgte:

"Hvad er der dog?"

"Ser De ikke det, der glimter, der til venstre?"

"Ja, minsandten, det ser ud som en stjerne midt i stendyngen."

"Det er lunten til en musket, Deres Højhed."

"Hvem pokker kan det være, som ligger i baghold der?" udbrød hertugen.

"Det må være en af Bussys venner eller tjenere. Lad os gå bort herfra og komme igen ad en anden vej. Så giver tjeneren nok alarmsignal, og vi får Bussy at se, når han kravler ud ad vinduet."

François fulgte villigt det givne råd og gik med sin fortrolige tilbage til det sted, hvor hestene stod bundet.

"Nu går de deres vej," sagde Monsoreau. "Så du, det var hertugen og d'Aurilly? Jeg har genkendt dem, men jeg vil være endnu mere sikker i min sag. Følg mig!"

Monsoreau humpede atter ind i sit hus og lod sin båre gøre rede.

Bussy hørte støjen og anså det for rådeligst at komme bort i en hast. Lyset slukkedes, vinduet blev åbnet, rebstigen fastgjort, og elskeren forsvandt.

Hertugen og d'Aurilly så noget, der svævede et øjeblik mellem himmel og jord under den skønne Dianas vindue, men skyggen blev straks efter usynlig.

"Vi vækker hele huset, hr. greve," sagde Monsoreaus tjener.

"Hvad gør det?" svarede den forbitrede hofjægermester. "Jeg er vel herre i mit eget hus, skulle jeg mene."

Sygevognen var parat. Forspændt med to hurtige heste havde den på mindre end et kvarter nået hertugens palæ.

François og d'Aurilly var lige kommet hjem, og ridetøjet var endnu ikke taget af deres heste.

Monsoreau, som havde uhindret adgang til hertugen, trådte ind i gemakket, netop som François var ved at trække sine støvler af.

Hvis et lyn havde knust ruderne i værelset, kunne hertugen ikke være blevet mere forfærdet, end han blev ved synet af hofjægermesteren.

"Monsieur de Monsoreau!" udbrød han med en stemme og en mine, som røbede den største rædsel.

"Ja, Deres Højhed, det er mig," sagde greven, mens årerne trådte svulmende frem på hans pande.

Den viljesanspændelse, som Monsoreau måtte opbyde for at beherske sin umådelige skinsyge, var så voldsom, at den tog kræfterne fra den endnu svage patient. Udmattet sank han om på en stol lige inden for døren.

"De tager livet af Dem selv, kære ven," udbrød François. "De ser jo ud i dette øjeblik, som om De skulle besvime."

"Det er så langt fra, Deres Højhed! Nej, jeg har vigtige ting at betro Dem. Før De har hørt, hvad jeg har at sige, tænker jeg ikke, jeg falder i afmagt. Hvad der sker bagefter, kan jeg ikke svare for. Jeg beder imidlertid Deres Højhed om at måtte tale med Dem i enrum."

Hertugen, der stadig var som lamslået, sendte alle de tilstedeværende – selv d'Aurilly – bort.

"De er lige kommet hjem, Deres Højhed?" begyndte Monsoreau.

"Som De ser, hr. greve."

"Det er meget uforsigtigt af Deres Højhed at færdes således på gaden ved nattetide."

"Hvem siger, at jeg har færdedes på gaderne?" spurgte François hovmodigt. "Er det tænkeligt, at Frankrigs hofjægermester skulle beklæde endnu et embede?"

"Som spion, mener De? Ja, Deres Højhed, alle mennesker giver sig af med *det* nu om stunder, mere eller mindre; jeg er hverken værre eller bedre end andre."

"Hvad har De ud af at agere spion?"

"Jeg får at vide, hvad der foregår omkring mig."

"Det må jo være ganske morsomt," sagde François og nærmede sig klokken for at være klar til at påkalde hjælp. "Fortæl mig så, hvad der fører Dem til mig i aften. De tillader vel, at jeg sætter mig ned?"

"Deres Højhed burde spare sig denne spydighed overfor en ydmyg og trofast tjener som jeg, der kun har opsøgt Dem på denne usædvanlige tid og i en så elendig forfatning for at gøre Dem en særlig stor tjeneste. Jeg har sat mig ned, Deres Højhed, fordi jeg på min ære ikke kunne holde mig oprejst."

"En tjeneste? En tjeneste?" gentog François urolig. "Tal!"

"Jeg kommer fra en mægtig fyrste, fra Hans Højhed hertugen af Guise."

"Å," sagde François, "fra hertug Henri! Kom nærmere og tal sagte. – Har Guiserne skrevet noget til Dem?" spurgte han nysgerrigt, efter at der et øjeblik havde hersket åndeløs tavshed i værelset.

"Nej, Guiserne skriver ikke mere siden mester Nicolas' gådefulde forsvinden."

"Jamen, har De da været ved hæren, hr. hofjægermester?"

"Nej, Deres Højhed, hvorledes skulle jeg kunne foretage den lange, besværlige rejse? Nej, Guiserne er ankommet til Paris."

"Til Paris?" udbrød François. "Og jeg har ikke set dem!"

"Hertug Henri og hans brødre er for besindige til at udsætte sig selv og Deres Højhed for unødig fare."

"Men hvorfor har jeg da ikke fået underretning om hertugernes komme?"

"Det er jo netop i den anledning, jeg har søgt Deres Højhed i aften."

"Hvorfor er de da kommet hertil?"

"Til det møde, som Deres Højhed selv har bragt i stand med dem."

"Jeg! Har jeg aftalt noget møde?"

"Ja, sandelig. Den dag, da Deres Højhed blev fængslet, havde De netop modtaget et brev fra Guiserne, og igennem mig lod De svare, at de kun havde at indfinde sig i Paris den sidste maj og opholde sig her til den anden juni. I dag har vi den sidste maj. Omend *De* har glemt Guiserne, har Guiserne ikke glemt Dem."

Hertug François blev om muligt endnu mere rædselsslagen. Der var hændt så meget siden den dag, at han ganske havde glemt mødet med Guiserne, hvor vigtigt det end var.

"Det er ganske rigtigt, hvad De fortæller, hr. greve," svarede han omsider, "men det forhold, jeg dengang stod i til Guiserne, har i mellemtiden aldeles skiftet karakter."

"I så tilfælde gjorde Deres Højhed rettest i at give mig nærmere underretning. Jeg tror nemlig, at hertugerne af Guise ser ganske anderledes på den sag. Hvis Deres Højhed mener at være løst fra de forpligtelser, De har indgået over for Deres høje fætre, tror jeg, at De på dette punkt vil komme i væsentlig modstrid med Guiserne."

"Det hele var en snare, min kære greve, en fælde, som jeg ikke anden gang lader mig lokke i."

"Har Deres Højhed da været i fælden før?"

"Ja, da jeg sad i Louvre."

"Jamen, det var da ikke Guisernes skyld."

"Det siger jeg heller ikke, men i alt fald gjorde de ikke noget for at hjælpe mig til flugt."

"Det ville også være for meget forlangt, eftersom de selv var på flugt. Men da De godt og vel var kommet til Anjou, sagde jeg til Dem fra hertugerne, at Deres Højhed bestandig kunne have tillid til dem, ligesom de også ville stole fuldt ud på Deres Højhed. Den dag, Deres Højhed drog imod Paris, ville Guiserne gøre ligeså."

"Ja, det er alt sammen sandt, men jeg er jo slet ikke draget mod Paris."

"Det må De da være, siden De er her nu."

"Ja, således at forstå, men jeg er kommet hertil som min broders forbundsfælle."

"Tillad mig i al ærbødighed at gøre Deres Højhed opmærksom på, at De er mere end Guisernes forbundsfælle; De er hertugernes medskyldige."

Hertug François bed sig forlegen i læben.

"Og De siger," brummede han, "at hertugerne har sendt Dem til mig for at melde deres ankomst?"

"Ja, Deres Højhed; jeg er blevet udkåret til dette ærefulde hverv."

"Men har mine fætre ikke betroet Dem, hr. greve, i hvilken hensigt de vender tilbage til Paris?"

"De har betroet mig alt, Deres Højhed, hensigter og planer. Guiserne kender mig som Deres Højheds pålidelige mand. Målet for deres bestræbelser er altid det samme."

"Og tror de at kunne nå det?"

"Ja, de venter med fortrøstningsfuldt håb, at det skal lykkes at få Deres Højhed udråbt til konge af Frankrig."

François blev blussende rød af glæde over at høre så stolte ord.

"Er øjeblikket gunstigt?" spurgte han.

"Det må Deres Højhed med sædvanlig kløgt snart kunne indse, når De tager skøn over de øjeblikkelige forhold."

"Hvorledes mener De?"

"Jo, ser De, kongens udnævnelse til chef for ligaen var jo ikke andet end det rene komediespil, som folket temmelig hurtigt blev klar over. Efter den kunstige begejstring, som ikke havde noget at gøre med de virkelige følelser, der råder iblandt befolkningen, indtrådte der snart en reaktion, og hele riget rejser sig nu til modstand mod kongen og hans slette rådgiveres undertrykkelse. Gejstligheden kalder nationen til våben, kirkerne genlyder af forbandelser over kongen, snarere end af bønner til Gud. Hæren brænder af utålmodighed, alle stænder slutter sig sammen, ligaen breder sig videre og videre. Alt peger hen på, at det lakker mod slutningen med Valoisernes

herredømme. Under disse forhold har Guiserne ikke betænkt sig på at søge en antagelig rival til kong Henris vaklende trone, og valget er næsten selvfølgeligt faldet på Deres Højhed. Har De skiftet mening nu?"

François svarede ikke.

"Deres Højhed ved, at De frimodigt kan udtale Dem til mig."

"Jeg tænker på, at min broder ingen børn har; tronen vil derfor gå i arv til mig. Kongens helbred er desuden skrøbeligt; hvorfor skal jeg så lægge mig ud med alle hans tilhængere, hvorfor skal jeg vanære mit navn, min høje stilling ved at strides om en krone, som dog før eller senere vil tilkomme mig med rette? Hvorfor skal jeg vel vove et farligt forsøg på at komme i besiddelse af magten, når jeg kan opnå den uden at sætte noget på spil?"

"Jeg indrømmer, Deres Højhed, at hvis forholdene var af den beskaffenhed, ville det være uklogt at indlade sig på sammensværgelser, men De vil ikke komme til at sidde på Frankrigs trone uden ved at tage den med magt, når lejlighed tilbyder sig. Hertugerne af Guise kan ikke selv blive konger, men de vil på den anden side kun lyde en konge efter deres eget hoved. De havde tænkt sig, at Deres Højhed ville træde i stedet for den nu regerende monark, men i tilfælde af, at De afslår dette tilbud, er det aldeles sikkert, at Guiserne vil udsøge en anden."

"Hvem andre ville vel vove at sætte sig på Charlemagnes trone?" spurgte hertugen og rynkede brynene.

"En Bourbon, tænker jeg, i stedet for en Valois."

"Kongen af Navarra?" udbrød François hæst.

"Hvorfor ikke? Han er ung, ridderlig, kæk. Han har ganske vist ingen børn, men det kan han få."

"Han er huguenot."

"Han blev jo omvendt på Bartholomæusnatten."

"Jamen, senere har han igen afsvoret sin tro."

"Hvad enten han er huguenot eller ej, kan Deres Højhed være forvisset om, at udsigten til en kongekrone let får ham til at gøre, hvad han allerede en gang har gjort for at redde sit liv."

"Tror De da, at jeg afstår mine rettigheder uden at forsvare dem?"

"Så vidt jeg ved, er det tilfælde forudset."

"Jeg vil blive dem en hård nød at knække."

"Pyt! Det er fødte krigere."

"Jeg sætter mig i spidsen for ligaen."

"Guiserne har rod i ligaen; Deres Højhed ville komme til at stå alene."

"Jeg slutter mig til min broder."

"Han vil være ude af verden til den tid."

"Jeg kalder Europas konger til hjælp."

"Europas konger fører gerne krig imod hinanden, men mod et folk betænker de sig to gange på at drage i leding. Frankrig vil blive et hele, hvis hertugerne af Guise (hvad de i nødstilfælde har i sinde at gøre) opretter stænderforsamlinger eller gør landet til en republik."

François var ude af sig selv af skræk. Monsoreau var ved at tage livet af ham med sine klare, tydelige svar, som han bestandig havde på rede hånd.

"En republik!" gentog han med bævende stemme.

"Ja, som i Schweiz, Genua eller Venedig."

"Men mit parti vil ikke se roligt på, at man således gør Frankrig til en republik."

"Deres parti?" udbrød Monsoreau med skadefro spot. "Deres Højhed har optrådt så uegennyttigt og ædelmodigt, at jeg vil sætte mit æresord i pant på, at Deres parti ikke tæller ret mange tilhængere foruden Bussy og mig."

François tvang sig til at smile.

"Jeg er altså forbundet med Guiserne," sagde han bittert, "men hvorfor i alverden gør de så meget ud af mig, når jeg i grunden ikke har skygge af magt, efter hvad De fortæller?"

"Stillingen er den, at Deres Højhed ikke vil kunne udrette det mindste *uden* Guiserne, men *med* dem kan De alt. Et ord blot, og De er konge."

François gik frem og tilbage i stærkt oprør. Alt, hvad der kom ham i vejen, væltede han; en stol, som han ikke kunne få øje på, var han lige ved at falde over.

Endelig standsede han forpustet foran Monsoreau og spurgte:

"Var det sandt, hvad De sagde, greve, at jeg ikke har mere end to venner? Ja, det er sandt; De og Bussy er de eneste, jeg kan stole på," tilføjede han med indsmigrende venlighed og skjulte sin galde under et smilende ydre.

"Deres Højhed befaler?" spurgte Monsoreau med glædestrålende øjne.

"At De skal indvi mig i Guisernes plan," svarede hertugen og holdt åndedrættet tilbage for at lytte til Monsoreaus tale.

"Jeg adlyder. De ved, at det om otte dage er Kristi Legemsfest?"

"Ja, jeg er en god katolik."

"På denne hellige dag plejer Hans Majestæt altid at foranstalte en procession til de største klostre i Paris. Allerede i længere tid har kongen syslet med planer for dette års festoptog. Som Deres Højhed vil erindre fra tidligere år, ledsager garden aldrig Hans Majestæt ind i klostrene. Kongen standser foran hvert af de altre, som er opstillet lige foran porten, og der beder han fem gange Ave og fem gange Pater Noster. Når han nu kommer til Paulinerklosteret, er der om natten sket det uheld, at nogle tagsten er faldet ned, og som følge deraf tør man ikke opstille alteret uden for porten, men har flyttet det ind i selve klostergården. Man lader kongen og et par af følget komme ind i gården, men lukker derpå porten for de øvrige."

"Og så?" spurgte François og snappede efter vejret.

"Så ... Ja, Deres Højhed kender jo de munke, som skal have den ære at overbringe Hans Majestæt brødrenes underdanige hilsen?"

"Det er vel de samme, som var med til at krone mig?"

"Ja, det er akkurat de samme."

"Tør de vove at lægge hånd på Herrens salvede?"

"Ja, de klipper ham bare, kronrager ham."

"Å, hvem har mod til at berøre majestætens hoved?"

"Når klipningen begynder, er han ikke konge længere. Har De ikke hørt fortælle om en paulinermunk, en hellig munk, som holder taler og gør mirakler?"

"Broder Gorenflot?"

"Ja, ham der ville gå ud og prædike for folket med bøsse på skulderen. Kongen bliver ført ind i hans celle, og så har den hellige broder påtaget sig at få majestæten til at underskrive sin

tronfrasigelse. Når dette er fuldbyrdet, træder madame de Montpensier ind med en gylden saks ved bæltet. Den massive guldsaks er forarbejdet med sjælden kunst: Ære den, som æres bør."

Hertug François stod stiv og stum som en støtte; hans lumske øje var vidt opspilet som kattens, når den i mørket lurer på sit bytte.

"Resten følger af sig selv," fortsatte Monsoreau. "Det bliver bekendtgjort for folket, at hellig anger har fremkaldt det ønske hos Hans Majestæt at blive i klosteret til sin død. Hvis nogen skulle betvivle dette ønskes oprigtighed, skal Guiserne, som hver for sig råder over store dele af nationen, nok sørge for, at rygtet bliver troværdigt. Med hæren, gejstligheden og borgerstanden på sin side skulle det være noget mærkeligt noget, man ikke kunne få folk til at tro."

"Jamen, jeg vil blive beskyldt for at have øvet vold," bemærkede François tøvende. "Eller man vil betragte mig som tronrøver."

"Deres Højhed er slet ikke forpligtet til at være nærværende, og husk desuden på tronfrasigelsen."

"Den går kongen aldrig ind på."

"Broder Gorenflot lader til at være en mand med en stærk vilje."

"Planen er altså aftalt?"

"Ja, til de mindste enkeltheder."

"Og man frygter ikke for, at jeg skal afsløre den?"

"I tilfælde af, at De skulle indlade Dem på forræderi, har man en anden, fuldstændig plan på rede hånd. Den har man ikke

villet betro mig, fordi man kender det nære venskab, som forbinder Deres Højhed med Deres ærbødigste tjener."

"Jeg overgiver mig, greve. Hvad har jeg så at gøre?"

"Indvillige."

"De har mit ord på, at jeg samtykker i at lade mig udnævne til konge af Frankrig."

"Ordet er ikke tilstrækkeligt, Deres Højhed; vi må have det skriftligt."

"Det indlader jeg mig ikke på. Det ville jo være det reneste vanvid i tilfælde af, at sammensværgelsen skulle mislykkes."

"Det er netop for det tilfældes skyld, at man som sikkerhed forlanger Deres Højheds underskrift."

"Man vil altså søge at dække sig bag mit navn?"

"Ja, ene og alene derfor."

"Det er en god grund mere for mig til at sige nej."

"Jamen, det er for sent at trække sig tilbage. Et afslag ville blive regnet for forræderi."

"Godt! Lad dem tage det for, hvad de vil. Jeg må i det mindste have lov til selv at vælge, hvilken fare jeg vil løbe."

"Pas på, at De ikke vælger den værste."

"Det bliver min sag," svarede François lidt usikker, "men dog med et forsøg på at være standhaftig."

"For Deres Højheds egen skyld råder jeg Dem til at tænke endnu en gang over, hvad der tjener Dem bedst."

"Jeg kommer i forlegenhed, hvis jeg skriver under."

"Det bliver Deres død, hvis De nægter at gøre det."

François rystede over hele kroppen.

"Skulle man vove det?" mumlede han.

"De sammensvorne vil vove alt, Deres Højhed. Bevægelsen har allerede taget sådan fart, at den må føres til ende, hvad det så skal koste."

Hertugen var stedt i den pinligste tvivlrådighed.

"Jeg vil skrive under i morgen," sagde han til sidst med fortvivlet beslutsomhed.

"Det kan ikke lade sig gøre," erklærede Monsoreau fast, "hvis De vil skrive under, må det ske straks."

"Jamen, Guiserne må da først affatte ordlyden af de forpligtelser, jeg skal påtage mig overfor dem."

"Dokumentet er i orden. Jeg har det med," sagde Monsoreau og trak et papir op af lommen.

Det var affattet som en uforbeholden tiltrædelse af den plan, vi allerede kender.

Hertugen læste det igennem fra ende til anden, og efterhånden som læsningen skred frem, blev han mere og mere bleg. Benene svigtede ham til sidst, og han måtte lade sig falde ned i den stol, der stod foran hans arbejdsbord.

"Vær så god," sagde Monsoreau og rakte ham pennen.

"Jeg *skal* altså skrive under?" stønnede François og førte hånden til hagen.

"Ja, kun hvis De vil; der er ingen, der tvinger Dem."

"Jo, der er. De truer mig jo med, at jeg bliver myrdet, hvis jeg ikke gør det."

"Jeg truer Dem ikke, Deres Højhed (Vorherre bevare mig for det), jeg underretter Dem blot på forhånd om, hvorledes det vil gå. Der er himmelvid forskel på de to ting, ikke sandt?"

Hertugen greb pennen med et ryk og underskrev, mens Monsoreau fulgte håndens bevægelser med et blik, der talte om

had og håb. Den spænding, han var i, stod malet i hvert træk, og da pennen havde fuldført det sidste af de bogstaver, der dannede hertugens navn, drog han et lettelsens suk og snappede lynsnart det vigtige dokument, som han hastigt gemte inde under sin vams.

Hertugen begreb ikke rigtig hans forunderlige opførsel, end mindre det udtryk af vild glæde, som fo'r over hans blege ansigt.

"Og nu, Deres Højhed, vær for fremtiden mere forsigtig. Løb ikke mere om på gaderne sammen med d'Aurilly, således som De gjorde i aften."

"Hvad skal *det* sige?"

"Det skal sige, at jeg advarer Dem indstændig imod oftere at lægge an på en gift kvinde, der er i den grad tilbedt af sin mand, at skinsygen kan drive ham til ... ja, til at dræbe hvem som helst, der uberettiget kommer hans hustru nær."

"Det skulle vel aldrig være om Dem selv og grevinden, De taler?"

"Jo, Deres Højhed; siden De har gættet rigtigt lige med det samme, vil jeg ikke forsøge på at nægte det. Jeg er gift med baron de Méridors datter, hun tilhører mig, og (så længe jeg lever) skal ingen anden komme til at eje hende, end ikke en fyrste. Det sværger jeg ved mit navn og denne dolk."

Monsoreau satte dolkespidsen for brystet af François, som forfærdet veg et skridt tilbage.

"Hvorledes? De truer mig, greve?" udbrød hertugen.

"Nej, Deres Højhed, jeg advarer Dem kun, ligesom før."

"Og jeg," skreg François ude af sig selv, "jeg advarer også Dem, men jeg kommer vist desværre for sent. Grevinden

tilhører allerede en anden!"

Monsoreau udstødte et vildt brøl og rev sig fortvivlet i håret. Med dolken i hånden styrtede han frem imod François, som stadig søgte at nærme sig klokken.

"Og det er ikke Dem, Deres Højhed?" spurgte han tonløst.

"De raser, greve."

"Nej, jeg ser klart og hører tydeligt. De sagde, at min hustru tilhører en anden. Sig mig hvem, og bevis det."

"Hvem var det, der i aften lå på lur udenfor Deres hus med en ladt musket?"

"Det var mig."

"Mens De lå der, var der en mand hos grevinden."

"Så De ham gå ind?"

"Nej, jeg så ham krybe ud ad vinduet."

"Kendte De ham?"

"Ja."

"Sig mig hans navn, Deres Højhed, sig det, eller jeg svarer ikke for, hvad jeg gør."

François strøg sig over panden, og det lød, som om han sukkede.

"Hr. greve," sagde han, "jeg sværger Dem ved min fyrstelige ære, ved Gud og ved min sjæl, at jeg inden otte dage skal gøre Dem bekendt med, hvem den mand er, som har forført Deres hustru."

"Sværg!"

"Jeg sværger."

"Velan, Deres Højhed! Om otte dage," sagde hofjægermesteren og slog sig for brystet, hvor det farlige papir sad gemt, "om otte dage ... eller ... De forstår mig ...?"

"Ja, fuldt ud. Jeg venter Dem, når tiden er omme."

"Jeg skal komme," forsikrede Monsoreau. "Om otte dage har jeg genvundet mine kræfter; dem vil jeg få brug for alle sammen, når jeg skal hævne mig."

Med disse ord sluttede denne lidenskabelige samtale, og Monsoreau gjorde til afsked en besynderlig håndbevægelse, der måske var venligt ment, men lige så godt kunne opfattes som en trussel.

75. Venner i dag, fjender i morgen

Imidlertid var adelsmændene fra Anjou efterhånden vendt tilbage til Paris, ikke just med nogen overdreven tillid til, at hele affæren skulle blive ordnet med et par omfavnelser og kys; dertil kendte de både kongen, hans broder og enkedronningen for godt.

De vendte altså tilbage med frygtsom hu og listede sig ind i byen bevæbnede til tænderne, parat til at give ild og slå fra sig ved det mindste faretruende tegn. De trak blank mindst tyve gange på vejen til hertugen af Anjous palæ mod skikkelige borgere, hvis hele brøde bestod i, at de havde kigget på de forbidragende riddersmænd. Antraguet var især stridslysten og skød skylden for alle ulykkerne over på kongens yndlinge, hvem han lovede at sige sandheden ved første givne lejlighed. Ribeirac rådede ham til at være i nærheden af grænsen, inden han indlod sig på den farlige sport.

"Det kommer vi nok ud af," sagde Antraguet tillidsfuldt.

Hertug François tog glædestrålende imod sine venner.

"Tag jer i agt, børn," sagde han advarende, "det trækker op til en mindre blid modtagelse. Der er planer oppe om at slå jer ihjel."

"Vi dør ikke af planerne, Deres Højhed," svarede Antraguet. "Mon ikke det var bedst at gøre kongen sin opvartning? Det ser ikke godt ud at krybe i skjul. Hvad mener I?"

De unge adelsmænd så spørgende på hinanden, men François afgjorde sagen ved at sige:

"Antraguet har ret. Hvis I vil have det, skal jeg gå med."

I det samme trådte Bussy ind i salen og gik hen og hilste på sine kammerater.

"Nå, I kommer noget sent," sagde han. "Men hvad er det, jeg hører? Deres Højhed vil nok lade sig slå ihjel i Louvre som Cæsar i det romerske senat. Betænk, at Hans Majestæts yndlinge hver især ville sætte pris på en bid af Deres Højhed. Nej, lad os andre gå til Louvre, mens hertugen bliver hjemme i sin have og svipper hovedet af valmuerne."

François opslog en munter latter. I grunden var han henrykt over at blive fri for den tur.

Adelsmændene pyntede sig i deres stiveste stads. De var alle sammen meget fine herrer, som forødte de nedarvede formuer i silke, fløjl og flitter.

Henri den Tredje ville ikke lade dem få audiens, og de ventede længe forgæves i korridoren, indtil Quélus, Maugiron, Schomberg og d'Epernon med megen høflighed kom og meddelte dem Hans Majestæts vilje.

"Ak, hvilken sørgelig efterretning!" udbrød Antraguet, "dog taber den meget i bitterhed ved at komme til os igennem så elskværdige munde."

Bussy holdt sig i baggrunden.

Yndlingene bukkede til tak for Antraguets fade smiger.

"Ville de herrer, i stedet for audiensen, som altså ikke bliver til noget, lade sig nøje med vort selskab på en lille tur?" spurgte Schomberg.

"Vi tænkte netop på at bede Dem bevise os den ære," svarede Antraguet, der stadig optrådte som ordfører.

Bussy puffede sagte til ham og hviskede:

"Lad dem have frit spil foreløbig."

"Hvor skal vi gå hen?" spurgte Quélus og søgte i sin hukommelse efter et passende mål for en spadseretur.

"Jeg kender et henrivende sted i nærheden af Bastillen," foreslog Schomberg.

"Vi følger Dem, mine herrer," erklærede Antraguet. "Vær så venlig at vise vej."

Hele selskabet forlod nu Louvre og gik langs kajerne ad Tournelles-palæet til. Tæt ved det lå et indelukke, en gammel markedsplads, beplantet med nogle få træer og ellers kun særlig bemærkelsesværdig ved de skranker, som var anbragt hist og her til at binde hestene ved, når der var marked.

Borgerne så med forbavselse de otte adelsmænd, der var almindeligt kendte som bitre fjender, gå igennem byen med hinanden under armen, spøgende og leende.

Man nåede den ensomme plads, og Quélus tog til orde:

"Se, her er en plet, hvor vi kan være uforstyrrede, og da man står godt fast på salpetergrund ..."

"Ja, man står udmærket," sagde Antraguet og trampede i jorden.

"Så havde vi tænkt os," fortsatte Quélus, "at De en dag, når det passer Dem, ville gøre Deres ven Bussy selskab herud. Han har nemlig bevist os den ære at udfordre os alle fire."

"Det ville være os en udsøgt fornøjelse," svarede adelsmændene som med én mund.

"Har De herrer noget imod, at vi med det samme udvælger vore modstandere?" spurgte Schomberg.

"Ja, den fremgangsmåde stemmer *jeg* også for," udbrød Ribeirac med tindrende øjne, "og så ..."

"Nej," afbrød Bussy, "det er ikke retfærdigt. Vi er alle besjælet af de samme følelser; lad derfor hellere skæbnen afgøre, hvem hver især af os skal kæmpe imod. Således bar horatierne sig ad i kampen med curiaterne."

"Gjorde de?" spurgte Quélus videbegærligt. "Ja, lad os så følge det glorværdige eksempel."

"Men førend vi skrider til lodtrækningen, må vi helst fastsætte kampreglerne," mente Bussy. "Det er således skik og brug."

"Ja, reglerne er der ingen ben i," sagde Schomberg. "Vi slås, indtil vi falder. Det var jo også monsieur de Saint-Lucs ord til os, da han overbragte udfordringen."

"Ja, slås, men hvorledes skal vi slås?" spurgte en.

"Med sværd og dolk," foreslog Bussy, "de våben er vi alle øvet i at bruge."

"Hvornår skal slaget stå?" spurgte en anden.

"Så snart som muligt."

"Nej," sagde d'Epernon, "jeg har så meget at ordne forinden, testamente og den slags. Jeg ville foreslå, hvis De herrer ikke tager mig det fortrydeligt op, at vi opsætter ... et par dages ventetid vil kun skærpe appetitten."

"Det er talt som en tapper mand," erklærede Bussy med åbenbar spot.

"Går De herrer ind på mit forslag?"

"Ja, lad gå," udbrød de forsamlede adelsmænd.

"Lad os så trække lod," sagde Bussy. "Når valget af modstandere er afgjort, udsøger vi en plads, hvor vilkårene er nøjagtig ens for os alle. Alt må gå så upartisk til som muligt, for at det ikke skal få udseende af, at vi har myrdet hinanden."

Bussys forslag vandt almindeligt bifald. Man skred straks til lodtrækningen, som blev afgjort med det resultat, at Schomberg og Ribeirac, Quélus og Antraguet, Maugiron og Livarot skulle stå overfor hinanden.

Bussy havde glædet sig til at krydse klinge med Quélus; i stedet måtte han nu lade sig nøje med d'Epernon, som måtte stå og trække sig i skægget for at få lidt farve i kinderne igen efter den forskrækkelse, der betog ham, da han hørte, at han var udset til offer for Bussys frygtede kårde.

"Fra nu af, indtil kampen atter deler os i partier, vil vi holde fred med hinanden," udbrød Bussy. "Venner i liv og død! Vil De herrer gøre mig den ære at spise til middag hos mig?"

Alle modtog indbydelsen, og de kække adelsmænd tilbragte tiden lige til den lyse morgen med et lystigt gilde i Bussys palæ, og først da solen kastede sit rødlige skær gennem ruderne, tog gæsterne afsked med hjertelige omfavnelser og i den mest løftede stemning.

76. Chicot lover mere, end han kan holde

Kongen og Chicot fik hurtigt nys om den tur, som yndlingene havde foretaget sammen med hertugens adelsmænd, og majestæten gik utålmodigt op og ned ad gulvet i sit gemak og ventede på, at hans venner skulle komme tilbage fra den farlige udflugt.

Chicot var fulgt efter i nogen afstand, og han var ikke længe om at komme under vejr med, hvad Quélus og Bussy havde i sinde. Da denne hemmelighed var blevet opklaret for ham, vendte han pludselig om og styrede sin gang mod Monsoreaus hus.

Hofjægermesteren var en listig djævel, men Chicot kunne han dog ikke putte blår i øjnene. Narren optrådte som kongens repræsentant og bragte patienten majestætens allernådigste hilsen, så Monsoreau var jo nødt til at tage pænt imod ham.

Hofjægermesteren var sengeliggende den dag. Opgøret med hertugen havde taget svært på hans kræfter, og Rémy stod nu ved hans leje og ventede ængsteligt på, at det feberanfald, som syntes at være forestående, skulle indfinde sig.

Trods sin svaghed var Monsoreau dog i stand til at føre en samtale uden at røbe sin vrede mod hertugen tydeligere, end at enhver anden end Chicot ikke ville have fattet mistanke.

Men narren trængte med skarpt skuende blik ind i Monsoreaus lønligste tanke. Den hengivenhed, som hofjægermesteren nærede for François, måtte være hykleri,

men så måtte der også være noget imellem de to, som tvang dem til at holde sammen.

Chicot forstod sig lidt på syge folk, og han studerede Monsoreau med særlig opmærksomhed for at udforske, om feberen ikke skulle være en lignende komedie, som den mester Nicolas for ikke længe siden havde spillet.

Rémy havde dog set rigtigt, og Chicot måtte indrømme, at her var ikke tale om foregiven sygdom.

"Han er virkelig syg," tænkte Chicot, "og kan ikke foretage sig noget. Men så er der Bussy; nu må vi se, hvad han kan finde på."

Efter at have draget denne slutning ilede narren til Bussys palæ. Huset var pragtfuldt oplyst og de omgivende luftlag fortalte om de udsøgte retter, som prangede på det bugnende bord.

"Holder grev Bussy bryllup?" spurgte Chicot en af lakajerne.

"Nej, herre, greven er blevet forsonet med en hel del af kongens hofmænd. Det er i den anledning, at han giver denne glimrende fest."

"Hvis det da ikke er for at forgive dem," tænkte narren, "skønt det tror jeg ham ikke i stand til. Fra den side har Hans Majestæt endnu ikke noget at frygte."

Da Chicot kom hjem til Louvre, traf han kongen i fægtesalen, hvor han gik og gav ondt af sig.

Majestæten havde tre gange sendt bud efter Quélus, men ingen af de udsendte folk var vendt tilbage med besked.

Da Chicot trådte ind, udstødte kongen et klagehyl.

"Å, kære ven," sukkede han, "ved du ikke, hvad der er blevet af mine stakkels venner?"

"Jo, de er vist godt tilredte i dette øjeblik."

"Er de slået ihjel?" spurgte kongen og rettede sig med truende miner. "Er de døde?"

"Ja, desværre; jeg er bange for, at de er død ..."

"Du ved det og ler endda, du hjerteløse stymper."

"Hør mig helt ud, Henri. Jeg er bange for, at de er døddrukne."

"Å, din drillepind, hvor du gjorde mig forskrækket! Men hvorfor bagvasker du mine brave adelsmænd?"

"Det gør jeg slet ikke; jeg berømmer dem tværtimod."

"Du gør altid nar ... vær nu alvorlig, bare i ti minutter, beder jeg dig. Ved du, at de gik ud sammen med min broders adelsmænd?"

"Om jeg ved det?"

"Ja, hvad, tror du, bliver enden på den leg?"

"Det har jeg jo fortalt dig. De er døddrukne nu, eller i hvert fald lige ved at være det."

"Men Bussy?"

"Han betaler gildet. Det er en farlig mand, den Bussy."

"Å, vær nu skikkelig, Chicot."

"Det er, som jeg siger. Bussy giver et flot gæstebud til ære for dine venner. Er du så fornøjet?"

"Å, det er jo en umulighed. Bussy, deres svorne fjende!"

"Ja, det har nu alligevel sin rigtighed. Og for resten, hvis de var gode venner, behøvede de ikke at drikke hinanden fulde. Har du gode ben? Kan du tåle at gå en tur?"

"Ja, til verdens ende, om det skulle være, hvis jeg kan få det vidunder at se."

"Hvis det er det, du vil, behøver du ikke at gå længere end til Bussys palæ. Der foregår miraklet."

"Går du med?"

"Nej tak, jeg kommer lige derfra."

"Jamen, alligevel, Chicot ..."

"Nej, det behøves jo ikke, når jeg allerede har set det med mine egne øjne."

Kongen så fortørnet ud.

"Hør nu et alvorsord, lille Henri," fortsatte narren. "Du er dum, hvis du lader de mennesker sætte dig i dårligt humør. De bestiller ikke andet end at more sig, spise, drikke, sove og gøre indvendinger imod din vise styrelse. Bryd dig pokker om dem; lad dem spise så meget, de lyster, men derfor behøver vi dog ikke at sulte. Nu spiser vi os en solid aftensmad, og så går vi i seng og lader de andre skøtte sig selv."

Kongen morede sig over narrens veltalende foredrag.

"Du kan rose dig af at være en virkelig vismand," fortsatte Chicot. "Frankrig har haft både store og små konger, men ingen så tålmodig som du. Det vil blive dit mest smigrende eftermæle, at du forstod at tage forholdene, som de var. Tålmodighed, Henri, er en herlig dyd, navnlig når man ikke har andre."

"Forrådt, forrådt!" klagede kongen. "Ak, disse mennesker har intet adeligt sind."

"Nå, det er dine venner, du beklager dig over?" udbrød narren og tvang kongen hen imod det gemak, hvor aftensmåltidet var anrettet. "Ja, du er ikke nem at blive klog på. Først fælder du modige tårer i den tro, at dine elskelige yndlinge er myrdede, og når du så hører, at de er i god behold, græder du endnu stærkere. Henri, du flæber da også evindelig."

"De taler et vel frit sprog, monsieur Chicot."

"Det er jeg nødt til for at bringe dig til fornuft. Ville du måske hellere have, at de allesammen lå og vred sig med en syv, otte kårdestød i maven? Ville du så være gladere, Henri?"

"Å, Gud, nej!"

"Nå, men vær så dog fornuftig."

"Når jeg bare kunne stole på mine venner," klynkede Henri og så mørkt frem for sig.

"Å, hvad pokker!" udbrød Chicot. "Stol på mig, min ven; jeg er altid ved din side, når du blot sørger for, at jeg får nok at spise. Ræk mig et stykke fasan ... og trøflerne," tilføjede den sultne nar og rakte sin tallerken frem.

Henri og hans eneste ven gik tidligt i seng, kongen med en følelse af tomhed i hjertet, narren med en stopfuld vom.

Den følgende morgen ved sædvanlig tid stillede Quélus, Maugiron, Schomberg og d'Epernon til kur hos majestæten. Chicot lå endnu og sov, men kongen havde ligget vågen hele natten.

Da dørvogteren åbnede døren, og yndlingene trådte ind, sprang Henri rasende ud af sin seng og skreg:

"Ud herfra! Ud!"

Dørvogteren blev aldeles betuttet over at se, hvor forunderligt majestæten bar sig ad over for sine venner, som han plejede at tage så venligt imod. Yndlingene blev ikke mindre forbavsede, da dørvogteren anmodede dem om at følge kongens befaling og forlade gemakket.

"Men, sire," stammede Quélus, "vi kommer for at fortælle Deres Majestæt, at ..."

"At I ikke er berusede mere, ikke sandt?"

Chicot åbnede det ene øje.

"Tilgiv, sire, men Deres Majestæt tager fejl," bemærkede Quélus med alvor.

"Da har jeg dog ikke drukket Anjou-vin," skreg kongen lige opbragt på sine fire troløse venner.

"Hvis Deres Majestæt vil forunde os en samtale uden vidner, skal vi forklare alt."

"Jeg hader drukkenbolte og forrædere."

"Deres Majestæt!" udbrød alle adelsmændene på en gang.

"Hans Majestæt har formodentlig sovet dårligt og drømt stygt," forklarede Quélus. "Et ord vil være nok til at gøre vor højtelskede konge god igen."

Henri lod til at lade sig bevæge af den uforskammede undskyldning, Quélus søgte at dække over hans ubehagelige opførsel med. Han tænkte, at når yndlingene ikke var mere bange for ham, måtte de også have rent mel i posen.

"Tal," sagde han, "og fat jer i korthed."

Quélus kunne ikke rigtig få begyndt. Han så snart på Chicot, snart på dørvogteren, som om han ville gentage sin anmodning om en samtale uden vidner.

Kongen affærdigede dørvogteren med en håndbevægelse. Chicot åbnede det andet øje og sagde:

"Bryd jer ikke om mig; jeg sover som en stud."

Dermed lukkede han begge øjne og gav sig til at snorke som en ren blæsebælg. Disse samvittighedsfulde bestræbelser for at falde i søvn indbragte ham tilladelse til at overvære den pågældende scene; desuden havde man efterhånden vænnet sig til at betragte narren som et uundværligt inventarium i Hans Majestæts private kabinetter, så der var ingen, der lagde videre mærke til ham.

"Deres Majestæt," begyndte Quélus og bukkede underdanigt, "Deres Majestæt kender kun det halve af, hvad der er foregået, og det endda kun den mindst interessante halvpart. Det er ganske sandt, at vi har spist til middag hos grev Bussy, og til ære for hans køkken tør jeg oven i købet sige, at vi har spist en aldeles udmærket middag hos ham."

"Å, der var de dejligste vine!" faldt Schomberg ind.

"Din afskyelige tysker," skændte kongen. "Ja, jeg har nok altid tænkt mig, at du holdt af at tage dig et højt bæger."

"Det har jeg vidst længe," brummede Chicot. "Jeg har set ham fuld mindst tyve gange."

Schomberg vendte sig forbløffet om og så hen på narren.

"Du skal ikke tage dig nær, hvad jeg siger," sagde Chicot beroligende. "Spørg kongen, om det ikke er sandt, at jeg ofte drømmer højt."

Schomberg vendte sig atter om mod majestæten og sagde:

"Jeg lægger aldrig skjul på, hvad jeg holder af, og hvad jeg ikke kan lide. En god vin er og bliver en herlig ting."

"Man kan ikke kalde det en herlig ting, som bringer os til at glemme, hvem vi tjener," svarede kongen ham i en streng tone.

Schomberg ville ikke opgive vinens sag uden at have sagt alt, hvad der kan siges til dens forsvar, men Quélus stoppede med et blik hans beåndede veltalenhed.

"Som jeg var ved at fortælle Deres Majestæt," fortsatte denne, "spiste vi altså til middag hos grev Bussy, men forinden vi hengav os til bordets glæder, talte vi om forskellige anliggender, som i høj grad må siges at være af interesse for Deres Majestæt."

"Begyndelsen er mig noget langtrukken," bemærkede Henri, "det er ikke gode tegn."

"Gud, hvor han vrøvler, den konge!" udbrød Chicot.

"Nå, sådan, mester nar! Hvis du ikke sover, er du nok så god at forsvinde herfra!" sagde kongen bøst.

"Det er din skyld, jeg ikke kan sove. Din stemme skurrer i mine ører som lyden af en skralde."

Da Quélus indså, at man ikke kunne skaffe sig ørenlyd i dette kongeslot, hvor alverden havde frisprog, rejste han sig ærgerlig og ville gå.

"Det drejer sig dog om alvorlige ting, Deres Majestæt," sagde d'Epernon.

"Ja, for så vidt otte tapre adelsmænds liv synes Deres Majestæt at være omtale værd," indskød Quélus og blandede sig atter i samtalen.

"Hvad mener du?"

"Jeg mener, om Deres Majestæt agter at høre, hvad jeg har at forebringe."

"Jeg skal nok høre efter," lovede Henri og klappede Quélus på skulderen.

"Altså: forinden vi hengav os til bordets glæder, som jeg før sagde, talte vi om forskellige anliggender vedrørende Deres Majestæt og Frankrig, og hvad vi fik ud af vor samtale er dette, at kongemagten står for øjeblikket på meget svage fødder her i Frankrig."

"Det er, fordi hvert andet menneske stifter sammensværgelser imod mig," sagde Henri.

"Hvorfor det er, ved jeg ikke, men så meget er vist, at der må ske en gennemgribende forandring i den sørgelige tingenes

tilstand, hvis det skal lykkes at føre Deres Majestæts herredømme frelst over de farlige skær, det truer med at strande på. Statsskibet er indviet til den visse undergang, hvis ikke snart en heldig vind begynder at blæse."

"Han taler som en guddom," udbrød narren. "Quélus, min søn, gå du ud på gader og stræder og præk for folket, og jeg vædder ti mod én på, at du inden længe har overfløjet selve veltalenhedsvidunderet Gorenflot."

Kongen sagde slet ikke noget. Man kunne se, at der foregik en gradvis forandring i ham: først var han overmodig, så blev han mere og mere tavs og tankefuld, og nu så han nærmest ud til at være bange.

"Videre, Quélus! Du ser, jeg lytter opmærksomt til."

"Deres Majestæt er en stor konge," begyndte Quélus atter efter den lille afbrydelse, "men hvad De mangler, det er det fine overblik. Adelen rejser skranker, som Deres Majestæt ikke mægter at hæve sig over, og det menige folk begynder på samme måde at optårne indsnævrende mure, som snart vil vokse Deres Majestæt over hovedet. De, sire, som er en mandig kriger, ved, hvorledes man bærer sig ad i felten, når man står med hele sin styrke over for den fjendtlige hær; de feje ser sig tilbage og flygter, de kække bøjer hovedet og løber storm imod faren."

"Ja, fremad! frem!" råbte kongen. "Er jeg ikke den første adelsmand i riget? Har jeg ikke i mine yngre dage deltaget i hæderfulde slag, som der endnu går ry af? Fremad! Jeg går i spidsen, som jeg har for skik, og styrter mig ind i kampen, hvor den raser vildest!"

"Ja, fremad!" råbte adelsmændene i kor, opildnede af majestætens flammende krigslyst.

Chicot satte sig overende.

"Stille, stille, I andre," formanede han. "Lad den rigtige taler få talt ud. Tag fat igen, Quélus; du har allerede sagt meget smukt og godt og er vel ikke færdig endnu?"

"Du har ret som altid, Chicot. Ja, jeg vil fortsætte min tale for at fortælle Deres Majestæt, at nu er øjeblikket kommet, da hårdt skal sættes imod hårdt. Fire af Deres Majestæts trofaste adelsmænd vil kæmpe en afgørende kamp mod det, som hæmmer Deres Majestæts frie bevægelser, og disse tapre mænd føler sig overbeviste om, at Deres Majestæt vil styrke deres mod, og at eftertiden vil hædre deres minde."

"Hvem er de fire mænd, Quélus?" spurgte kongen med glædestrålende øjne, men dog med ængstelig uvished i sindet.

"Det er mig og disse tre adelsmænd, som Deres Majestæt har hædret med Deres nådige venskab. Jeg og mine staldbrødre vil ofre os for Deres Majestæts velfærd," erklærede Quélus med den stolthed, som altid fylder en mand, når han sætter sit liv ind på en stor sag.

"Hvem vil I kæmpe imod?"

"Mod Deres Majestæts fjender."

"Ungdommeligt had! Fusentasteri!" udbrød kongen.

"Således benævner det kortsynede folk en følelse, der lever i os i kraft af vor ubegrænsede hengivenhed for vort land og vor konge, men Deres Majestæts inderlige venskab for os må ikke forlede Dem til at se med en borgermands øjne, hvor forholdene kræver en konges skarpe blik. Deres Majestæt har intet øjeblik troet, at Maugiron hader Antraguet, eller at

d'Epernon har særlig meget mod Bussys person. Nej, vi er alle unge, fredsommelige mennesker, som kunne komme godt ud af det med hinanden, hvis det ikke var således, at vi repræsenterer modstridende ideer. Når vi står overfor hinanden med kårde i hånd, så er det Frankrig, som udkæmper sin strid mod Anjou, så er det folkets selvtagne ret, som prøver kræfter med Forsynets uendelige magtfuldkommenhed. Vi føler os som udkårne til at føre kampen for kongemagten imod ligaen, og vi er kommet for at sige til Deres Majestæt: Velsign os, herre og konge, smil i nåde til dem, der vil dø for Deres Majestæt. Velsignelsen vil måske skaffe os sejr, smilet fra oven vil gøre os døden let."

Gråden sad Henri i halsen. Han kunne ikke tale, men udbredte armene for at favne sine trofaste venner.

Hele denne scene var ikke uden en vis rørende stemning. Kongens virkelig dybe følelse for de tapre yndlinge måtte gøre et uudsletteligt indtryk på modtagelige sjæle.

Selv Chicot, som altid var rede til at lade sin kolde, spottende latter høre, syntes grebet af det højtidelige skuespil. Han sad i alkoven og så frem for sig med et alvorsfuldt blik, og hans tavse, sørgmodige skikkelse kunne ikke andet end indgyde respekt.

"Mine kære, tapre venner," tog kongen endelig til orde. "Tak for jeres ædle, uegennyttige hengivenhed, for det stolte mål, I har sat for jeres stræben! Jeg er stolt over at være konge af Frankrig i en sådan stund, stolt og lykkelig over at turde kalde mig jeres ven. Dog kan jeg ikke modtage et offer, som, hvis uheldet følger jer (hvad man jo ikke tør forsværge, selv om man end er berettiget til at nære de skønneste forhåbninger), ville stille mig ganske alene i kampen mod mine fjender. Frankrig er

stærkt nok til at føre krig mod Anjou. Jeg kender min broder, mine fætre og deres liga; jeg har ofte tøjlet mere balstyrige skabninger end disse intrigante personer."

"Således tænker en kriger ikke, Deres Majestæt," udbrød Maugiron, "han tager ikke muligheden for et uheldigt udfald med i betragtning. Æren og samvittigheden befaler, at en mand skal lyde sin overbevisning, hvad end en koldsindig hensyntagen til fordel og skade kan have at erindre imod det."

"Tilgiv, Maugiron," sagde kongen, "men således handler kun den menige soldat; han går på i blinde, mens høvedsmanden derimod føler sit ansvar og har alles vel for øje."

"Så *tænk* De, Deres Majestæt," foreslog Schomberg, "og lad os, som ikke er andet end menige soldater, *handle*. Jeg for min part kender ikke til vanskæbne; jeg har altid heldet med mig."

"Lykkelige ven!" udbrød kongen vemodigt. "Tak Gud, fordi du kun er tyve år; således kan vi andre ikke sige."

"Deres Majestæt," afbrød Quélus for at få en ende på det, "Deres Majestæt har med disse venlige ord kun bestyrket os i vor hensigt. Hvilken dag, mener De, bør vi mødes med hertugens adelsmænd?"

"Aldrig! Jeg forbyder jer det på det strengeste. Aldrig, hører I?"

"Kampen er aftalt, Deres Majestæt, betingelserne fastsat; vi kan umuligt tage vort ord tilbage," indvendte Quélus.

"En konge har magt til at løse fra et løfte," svarede Henri. "Sig til dem, I skulle have kæmpet med, at jeg har truet jer med min frygtelige vrede, hvis I indlader jer i strid med nogen. For at I ikke skal tvivle på, at jeg mener, hvad jeg siger, så sværger jeg, at jeg vil jage den af jer i landflygtighed, som ..."

"Stands, Deres Majestæt," råbte Quélus, "for vel kan *De* løse *os* fra et løfte, men kun Himlen kan fritage Deres Majestæt for at holde, hvad De lover. Sværg ikke, for hvis nogen af os gjorde sig fortjent til Deres Majestæts vrede og måtte vandre i landflygtighed, ville vi med glæde vende Deres Majestæts riger og lande ryggen, idet intet ville kunne hindre os i på fremmed grund at møde vore modstandere og således holde vort ord."

"Hvis nogen af hertugens adelsmænd vover at komme jer på for nært hold, lader jeg dem alle kaste i Bastillen."

"I det øjeblik, Deres Majestæt handlede således, ville vi fire, på bare fødder, med reb om halsen gå til Bastillens kommandant og lade os fængsle sammen med vore fjender."

"Jeg ville lade dem henrette. Jeg er vel konge endnu, håber jeg."

"Hvis sådant hændte vore fjender," erklærede Quélus med urokkelig bestemthed, "ville vi skære halsen over på os selv ved foden af deres skafot."

Henri tav en stund. Derpå så han vist på sine venner og sagde:

"Nuvel da! Det kan man kalde sand og højsindet adel. Hvis Gud ikke velsigner en sag, som forsvares af så tapre mænd ..."

"Ingen gudsbespottelse," sagde Chicot i en højtidelig tone, idet han sprang ned fra sengen og gik hen imod kongen. "Disse unge mænd brænder af ædel hævntørst. Opfyld deres ønske og fastsæt en dag for kampen, så gør du, hvad *du* skal, og så kan du spare dig at fortælle Vorherre, hvad der er hans pligt."

"Nuvel, når det ikke kan være andet. Gud er retfærdig; han vil give os sejr. Men så må vi også beflitte os på at gøre os velbehagelige for Herren. Hvis der var tid, ville jeg sende alle

jeres sværd ned til paven, for at Hans Hellighed kunne indvi dem. Nu må vi nøjes med at lade min skriftefader velsigne dem. Imidlertid vil vi faste sammen og spæge vort kød og helligholde Kristi Legemsfest, og så dagen efter ..."

"Å, tak! Tak!" udbrød adelsmændene henrykte. "Det er om otte dage. Tak!" sagde de endnu en gang og kyssede kongen på hånden.

Henri omfavnede sine kære yndlinge og gik grædende ind i sit bedekammer.

"Nu er overenskomsten om duellen fuldstændig i orden," sagde Quélus, "når vi bare får føjet dag og time til. Sæt dig ned, Maugiron, og skriv med kongens pen: "Dagen efter Kristi Legemsfest"."

"Hvem skal overbringe skrivelsen?" spurgte Maugiron, da han havde udfyldt papiret.

"Det skal jeg, hvis I ønsker det," tilbød Chicot, "men lad mig blot give jer et råd, småbørn. Hans Majestæt taler så meget om at spæge sig og faste og sådan noget. Det kan være meget godt, når kampen er overstået, men før gør man sandelig klogere i at udvikle legemets spændstighed og kraft ved at spise rigtig solidt, drikke til måde og sove mindst ti timer i døgnet. Intet gør hånden mere smidig og sikker end en sådan kur."

"Det er hørt, Chicot," udbrød adelsmændene og klappede i hænderne.

"Farvel, I ædle løveunger," sagde narren. "Nu går jeg lige hen til Bussy."

Han gik et par skridt hen imod døren, men vendte atter om og sagde:

"Det er sandt, lad det være en aftale, at I ikke forlader kongen et minut Kristi Legemsfest-dagen. Gå ikke ud hver for sig, men forbliv samlede her i Louvre for at forsvare jeres herre, hvis det skulle blive nødvendigt. Er det en aftale?"

Adelsmændene nikkede samtykkende.

"Godt!" sagde Chicot. "Så går jeg hen og udretter, hvad der er mig pålagt."

Og dermed storkede han af sted på sine lange ben og forsvandt, fulgt af adelsmændenes gode ønsker om et heldigt udfald af den betydningsfulde mission.

77. I narrens kloge hoved udklækkes langsomt, men sikkert, en stor og glimrende plan

I de følgende otte dage hvilede der den samme trykkende, ildevarslende stilhed over hoffet, som præger naturen, når den på en lummer sommerdag bereder sig til oprør.

Monsoreau, som efter at være lænket til sengen et par dage atter var kommet på fode, havde nok at gøre med at ligge på lur efter sin hustrus elsker, men da han ikke opdagede noget mistænkeligt, blev han mere og mere overbevist om, at det var hertugen selv, der havde næret slette hensigter over for Diana.

Bussy fortsatte regelmæssigt sine besøg om dagen hos hofjægermesteren, men Rémy advarede ham imod at komme ved nattetide, igennem vinduet, nu da patienten holdt så skarpt udkig.

Chicot var dels optaget af at våge over sin elskede herre, som han lod være så lidt alene som muligt, dels af at besøge Gorenflot, som han med stort besvær havde formået til at vende tilbage til den stille klostercelle, hvor munken var blevet modtaget med åbne arme af abbeden og de beundrende brødre.

En dag, da Chicot talte med den ærværdige abbed, udbredte denne sig i høje toner om kongens store fromhed, og han

fortalte om den glæde, der herskede i klosteret over det forventede besøg af majestæten.

Æren var endnu større, end man først havde turdet håbe på, idet kongen på den ærværdige abbeds anmodning havde lovet at ville tilbringe selve festdagen og natten derpå under klostrets hellige tag.

Chicot bestyrkede munkene i deres glædelige forventninger, og da man vidste, at narren havde et stort ord at sige hos kongen, blev han opfordret til at besøge klostret tit, hvad han også lovede at gøre.

For Gorenflot havde Chicots venskab det resultat, at han steg endnu højere i brødrenes beundring.

Chicot benyttede sig af munkenes gæstevenlighed og kom ikke så sjældent igen, altid med lommerne fulde af de lækreste sager, som han broderligt delte med Gorenflot, når de to i timevis sad og nød livet og drak af dunken, mens abbeden svævede i den tro, at de hengav sig til gudelige betragtninger i den fromme broders celle.

Natten til den dag, som gik umiddelbart forud for Kristi Legemsfest, tilbragte Chicot helt og holdent i klostret, og næste morgen udbredtes det rygte blandt munkene, at Gorenflot havde formået narren til at forsage verden.

Kongen anvendte hver dag flere timer på fægteøvelser sammen med yndlingene. Især søgte han at indøve d'Epernon, som havde fået den værste modstander, og som var synligt febrilsk.

Hvis man på en vis tid af natten gik sig en måneskinstur igennem byens gader, ville man i kvarteret omkring Paulinerklostret ufejlbarligt møde nogle formummede

munkeskikkelser af samme slags som de, der havde vakt Chicots mistanke ved snart at optræde som riddere, snart som munke.

For at fuldstændiggøre det billede af tilstanden i Paris, som vi er begyndt at skitsere, kan vi tilføje, at Guisernes palæ ganske pludselig var blevet en mystisk borg, hvor der herskede den livligste bevægelse inden døre, men som udadtil virkede med en lige så højtidelig stilhed som et gravkammer. Hver aften holdtes der stor rådsforsamling i palæets riddersal, men forinden blev alle vinduer og døre stænget hermetisk til. Før man begyndte på det alvorlige tænkearbejde, samledes selskabet, der ellers udelukkende bestod af mænd, ved et rigt taffel under forsæde af madame de Montpensier.

Alle disse interessante oplysninger vil man forgæves lede efter i politiets årbøger. Politiet på den tid havde slet ikke sans for andre lovovertrædelser end dem, der begås af gemene brandstiftere, røvere, mordere, tyve og berusede sviregaster. Undertiden kunne det ske, at en vægterpatrulje standsede uden for mester Lahurières gæstfri hus for at lytte til den voldsomme larm, som afbrød den natlige stilhed, men det faldt ingen ind at tro andet, end at den nidkære vært foranstaltede en eller anden fest til Guds ære.

Under disse forhold oprandt endelig morgenen på den dag, da alle troende katolikker fejrede Kristi Legemsfest.

Vejret var strålende smukt, og det blomsterflor, som dækkede gadernes stenbro, fyldte luften på den milde sommermorgen med balsamisk vellugt.

Chicot, der i de sidste fjorten døgn til stadighed havde haft nattekvarter i kongens sovegemak – undtagen den nat, han

tilbragte i klostret – vækkede majestæten meget tidligt, endnu før nogen af hofmændene havde indfundet sig til morgenkuren.

"Å, gid pokker havde dig, Chicot!" udbrød Henri gnavent. "Du kunne ikke have valgt et mere ubelejligt øjeblik; jeg havde netop den dejligste drøm. Jeg drømte, at Quélus havde givet Antraguet et stød i hjertekulen. Nå, men det er jo lyst; lad os gå ind og bede til Herren, at min drøm må gå i opfyldelse. Kald, Chicot! Jeg skal have min pønitenseskjorte og mine ris."

"Var det ikke bedre at få en god morgenmad?" spurgte den verdslige nar.

"Hedning!" sagde kongen. "Tænker du på at høre messe på denne højhellige dag med en fuld vom?"

"Ja, hør nu lidt! Klokken er ikke otte endnu, så du har rigelig tid til at piske dig, lige til i aften, om du har lyst. Lad os først tale fornuftigt med hinanden. Vil du det, Henri? Du skal ikke komme til at fortryde det."

"Ja, men det må ikke vare ret længe."

"Hvorledes har du tænkt dig at inddele dagen?"

"I tre dele, til ære for den hellige treenighed. Først overværer vi messen i Saint-Germain l'Auxerrois, hvorefter vi vender tilbage til Louvre for at indtage et let festmåltid. Så går vi i bodsprocession igennem byen og gør holdt ved de fire største klostre, først i Jakobinerklostret. Vi slutter dagen hos paulinermunkene, fordi jeg har lovet at tilbringe natten i cellen hos en hellig broder, som skal opsende bønner til himlen om held for vore våben."

"Jeg kender den hellige munk," udbrød narren.

"Det er udmærket; så kan du følge med, Chicot, og holde bøn sammen med os andre. Gør dig nu i stand og lad os komme af sted."

"Du må vente lidt endnu; der er flere småting, jeg skal have besked om."

"Kan du ikke spørge mig ud om det, mens jeg bliver klædt på?"

"Nej, lad os hellere være alene. Hvad skal dit hof foretage sig?"

"Det følger med, og min broder skal også med."

"Og garden?"

"Livgarden venter mig her i Louvre, schweizergarden ved klosterporten."

"Så må du gerne kalde. Nu er der ikke mere, jeg skal have at vide."

Kongen ringede.

"Det bliver en storslået højtidelighed," mente Chicot.

"Ja, jeg håber, at Herren vil blive tilfreds med vor trosiver."

"Sig mig engang, Henri, inden der kommer nogen, om det er dit faste forsæt at besøge Paulinerklostret og tilbringe natten der."

"Ja, det har jeg lovet."

"Jamen, den bestemmelse passer ikke mig, og når vi har spist, skal jeg meddele dig en anden plan, jeg har udtænkt. Du går nok ikke ind på den, men det har mindre at sige. Jeg ved, hvad jeg vil!"

Kongen skulle til at protestere mod denne respektstridige udtalelse, men i det samme trådte barberen, frisøren, parfumøren og kammertjeneren ind og hjalp majestæten med det sædvanlige omhyggelige toilette.

Da dette omsider var nær ved at være fuldendt, blev hertug François meldt.

Kongen tog sit allervenligste smil på, idet han hilste på hertugen, som var ledsaget af monsieur de Monsoreau, af d'Epernon og af d'Aurilly.

Majestæten blev meget forbavset ved synet af hofjægermesteren, der så mere skrækindjagende ud end nogen sinde.

"Sire!" udbrød François, "det er monsieur de Monsoreau, som ønsker at bevidne Deres Majestæt sin underdanighed."

"Tak, hr. greve," sagde kongen, "det glæder mig så meget mere at se Dem, som jeg har ladet mig fortælle, at De lå syg af et farligt sår, som De havde fået på en jagt."

"Det forholder sig så, Deres Majestæt."

"Nu har De det forhåbentlig bedre."

"Tak, Deres Majestæt, jeg er fuldstændig karsk igen."

"Sire," udbrød hertugen, "når nu de religiøse festligheder er overstået, skulle vi så ikke bede hofjægermesteren om at foranstalte en regulær jagt?"

"Jamen, ved De da ikke," afbrød kongen ham, "at i morgen ...?"

Henri var lige ved at fortælle om det slag, der skulle stå den næste dag, men han tog sig i det. Hemmeligheden måtte jo ikke røbes.

"Jeg ved intet, sire," svarede François, "men hvis Deres Majestæt vil give mig underretning om, hvad der skal foregå ..."

"Jeg ville sige," forklarede kongen nølende, "at når jeg skal tilbringe natten med andagtsøvelser i Paulinerklostret, så er det ikke sikkert, at jeg er oplagt til at gå på jagt i morgen, men De

kan godt tage af sted alligevel, hr. greve, for hvis jagten ikke bliver i morgen, kan vi jo afholde den i overmorgen."

Monsoreau skjulte sin ærgrelse og bukkede tavs.

Quélus og Schomberg kom ind for at hilse på deres herre.

Kongen modtog dem med åbne arme.

"Nu er der kun én dag igen," sagde Quélus.

"Å, jeg håber da at have mange tilbage," mumlede Schomberg.

Monsoreau hviskede imidlertid til hertugen:

"Det lader nok til, at Deres Højhed vil have mig forvist."

"Er det da ikke en hofjægermesters første pligt at forestå de kongelige jagter?" spurgte François smilende.

"Jeg forstår nok, hvorledes det hænger sammen," svarede Monsoreau. "I aften udløber den frist på otte dage, som Deres Højhed har forlangt, og så foretrækker De naturligvis at få mig sendt af vejen i stedet for at holde Deres løfte. Men tag Dem i vare! Med et eneste ord kan jeg ..."

"Så ti dog!" befalede François, og greb hofjægermesteren fast om håndleddet. "Jeg agter ingenlunde at bryde mit ord. Forstår De ikke, at det er med hensigt, at jeg har udvirket kongens befaling til afholdelsen af denne jagt? Så bliver det jo snart kendt, at De skal rejse, men i stedet for at tage af sted skjuler De Dem i nærheden af Deres hus. Den mand, De vil have navnet på, vil sikkert benytte sig af Deres formentlige fraværelse, og når han har indfundet sig, mener jeg at have opfyldt min pligt; så må De selv om resten. I øvrigt har De jo mit ord."

"Ja, og, hvad bedre er, Deres underskrift."

Hertugen nærmede sig atter kongen, da Monsoreau igen begyndte at falde ham til besvær.

D'Aurilly stak sin arm ind under d'Epernons og sagde hviskende:

"Det er afgjort. Grev Bussy kommer ikke til at slås i morgen; det svarer jeg for."

"Hvorledes skulle han blive forhindret i det?"

"Det kan være lige meget, på hvilken måde det vil ske, når han blot ikke kommer til at slås, og det er sikkert!"

"Jeg lover dig tusind dukater, kære heksemester, hvis din spådom går i opfyldelse."

Kongen var endelig færdig med toilettet.

"Til Saint-Germain l'Auxerrois!" udbrød han.

"Og senere til Paulinerklostret?" indskød François spørgende.

"Ja," svarede kongen.

"Ja, det kan du stole på," sagde Chicot til sig selv, idet han med en tankefuld mine spændte sit sværd om lænd.

Udenfor ventede hele hoffet på majestætens komme.

78. For at krystere skal kunne trække vejret frit, må de modige ryddes til side

Aftenen før festdagen, da alt var planlagt og aftalt mellem François og Guiserne, havde monsieur de Monsoreau ved sin hjemkomst truffet Bussy på visit hos sin gemalinde.

Hofjægermesteren havde stadig meget til overs for Bussy, som han anså for en brav og ædel ven, og han besluttede at give ham en advarsel i al fortrolighed, idet han gik ud fra, at Bussy ikke kendte noget til de forestående begivenheder.

"Min kære greve," sagde han til ham, "hvis De vil lyde et godt råd, skynder De Dem at forlade Paris."

"Hvorfor dog det?"

"Alt, hvad jeg tør sige Dem, er, at det sandsynligvis vil fri Dem fra en livsfarlig situation, om De hurtigst muligt drager bort fra hovedstaden."

"Fra en livsfarlig situation?" gentog Bussy og så på Monsoreau med et gennemborende blik.

"Er De fuldstændig uvidende om, hvad der skal ske i morgen?"

"Ja, på min ære. Jeg aner ikke det mindste."

"Har hertugen af Anjou intet betroet Dem?"

"Nej. Hertug François betror mig aldrig andet, end hvad han uden fare kan råbe ud på gaden."

"Men jeg, som ikke er hertug François, og som holder af mine venner for deres egen skyld og ikke for at opnå personlig fordel, jeg siger Dem, grev Bussy, at der forberedes skæbnesvangre begivenheder til i morgen. Hertugerne af Guise og Anjou har i fællesskab planlagt et statskup, som meget rimeligt vil ende med, at kongen bliver afsat."

Bussy så på Monsoreau i den tanke, at hofjægermesteren holdt ham for nar, men dennes miner udtrykte den mest frimodige åbenhjertighed, så der var ikke grund til at betvivle sandheden af hans ord.

"Hr. greve," sagde han så, "De ved, at jeg tilhører hertugen af Anjou for så vidt, som mit liv og mit sværd står til Hans Højheds rådighed. Kongen derimod bærer nag til mig, uden at jeg nogen sinde har givet egentlig anledning til en sådan følelse, og han lader aldrig en passende lejlighed til at såre mig gå ubenyttet hen. Derfor vil jeg i morgen ikke tage i betænkning at sætte mit liv på spil for måske at få held til at ydmyge kongens person igennem hans yndlinge, men dette er noget, jeg fortæller Dem alene."

"Det er altså Deres urokkelige beslutning at bære alle følgerne af det forhold, De står i til hertug François? Men ved De nu også, hvor vidt det kan føre Dem?"

"Jeg sætter selv grænserne. Hvor megen grund jeg end har til at beklage mig over kongen, vil jeg aldrig løfte min hånd imod Herrens salvede. Lad de andre om det. Jeg følger hertugen af Anjou for at beskytte ham i tilfælde af fare, men det falder mig ikke ind at øve vold imod eller udæske nogen."

Monsieur de Monsoreau tænkte lidt over Bussys ord, før han svarede:

"Kære greve," sagde han derpå, "hertugen af Anjou er en troløs skurk, en ussel nidding, en fej forræder, som af had, skinsyge eller frygt let lader sig lokke til at opofre sin mest hengivne ven, sin mest trofaste tjener. Hør mig, grev Bussy, lyd mit råd, lad ham i stikken, inden det er for sent. Tag ud til Deres lille landsted ved Vincennes-skoven, tag hvorhen De vil, men gå for alt i verden ikke med i festprocessionen."

"Hvorfor følger De da selv hertugen?" spurgte Bussy mistroisk.

"Fordi jeg af en grund, som angår min ære, har brug for ham nogen tid endnu."

"Det er af ganske samme grund, at jeg må følge min herre."

Monsieur de Monsoreau og Bussy skiltes efter denne ordveksling, som altså ikke havde nogen virkning.

Den næste morgen var hofjægermesteren til morgenkur, som allerede berettet i forrige kapitel, og da han kom hjem, fortalte han Diana, at han måtte rejse til Compiègne, hvor jagten efter majestætens befaling skulle afholdes, og samtidig lod han træffe forberedelser til opbrud.

Diana modtog denne efterretning med glæde.

Monsoreau havde allerede fortalt hende om Bussys duel med d'Epernon, men da d'Epernon ikke nød videre ry for mod og behændighed, nærede hun ingen særlig frygt med hensyn til udfaldet af kampen, som hun snarere imødeså med en vis stolt følelse af sin tapre elskers overlegenhed.

Bussy ledsagede hertugen til morgenkuren, men han holdt sig beskedent i forgemakket.

Da hertugen kom ud fra majestætens sovekabinet, stødte Bussy atter til ham og fulgtes nu med sin herre og hele det

øvrige kongelige følge til Saint-Germain-l'Auxerrois. Hertugen havde en smule samvittighedsnag ved at se Bussys trofaste hengivenhed, men de rester af gode følelser, som endnu boede i François fordærvede sjæl, måtte kæmpe en hård kamp mod de onde tilskyndelser, der altid beholdt overtaget. Hertugen frygtede den stærke indflydelse, som Bussy øvede over hans svage karakter; hvis François blev konge, ville det i virkeligheden blive Bussy, der kom til at regere. Desuden vakte tanken om Bussys kærlighed til Diana den indbildte skinsyge til live, som undertiden martrede François. På den anden side var hertugen lige så bange for Monsoreau, og han tænkte ved sig selv:

"Enten holder Bussy med mig og bidrager sit til at føre min sag sejrrigt igennem, og når sejren er min, er det mig ligegyldigt, hvad Monsoreau siger og gør, eller også lader Bussy mig i stikken, og i så fald er det ikke mere end rimeligt, at jeg betaler med samme mønt og lader ham skøtte sig selv."

Resultatet af denne dobbelte overvejelse var, at hertugen ikke slap Bussy af syne et øjeblik.

Hele følget og majestæten selv lå knælende i kirken og påhørte messen, da François med et fik øje på Rémy, som sagte listede sig hen og faldt på knæ ved siden af sin herre.

François iagttog skarpt den unge læge og så ham stikke et brev til Bussy. Skriften var en fin og sirlig damehånd, og blodet stivnede i hertugens årer ved tanken om, at det utvivlsomt var Diana, som meddelte sin elsker Monsoreaus afrejse.

Bussy skjulte brevet i sin hat, åbnede den og læste den, stadig skarpt iagttaget af François, som med forbitrelse så den kærlighed og glæde, der afspejlede sig i den forelskede greves

ansigt. Hertugen svor i sit stille sind at bringe ulykke over Bussy, hvis han forlod ham.

Den unge greve kyssede brevet og stak den derpå ind på brystet.

Hvis Monsoreau havde været i nærheden, er det et spørgsmål, om François havde haft tålmodighed til at vente med den lovede afsløring til om aftenen.

Efter messen drog majestæten med sit følge tilbage til Louvre, hvor der var anrettet et let fastemåltid.

Schweizergarden dannede espalier langs gaderne, og livgarden under anførsel af Crillon havde taget opstilling i slotsgården.

Chicot holdt uafbrudt øje med kongen, hertugen med Bussy.

Da man var i nærheden af slottet, kom Bussy hen til François og udbad sig et øjebliks samtale.

"Haster det?" spurgte hertugen. "Kan du ikke vente til processionen, når vi går ved siden af hinanden?"

"Det var netop for at bede Deres Højhed om tilladelse til ikke at ledsage Dem i processionen, at jeg opsøgte Dem nu."

"Hvorfor dog det?" spurgte François med en stemme, som skælvede af ophidselse.

"Deres Højhed ved, at det bliver en stor dag i morgen, når kampen imellem Anjou og Frankrig skal afgøres. Jeg vil meget gerne benytte eftermiddagen til i ro at ordne mine affærer, og jeg havde tænkt mig at tage ud til mit landsted i Vincennes."

"Du vil altså slet ikke deltage i processionen? Du kommer måske ikke engang med i Paulinerklostret?"

"Nej, med Deres Højheds nådige tilladelse kunne jeg ønske at have hele dagen for mig selv."

"Men hvis det nu skulle ske, at jeg engang i dagens løb skulle få brug for mine venner?"

"Det tilfælde kan ikke tænkes at ville indtræffe, med mindre Deres Højhed skulle have i sinde at løfte sværdet imod Hans Majestæt, men i så fald føler jeg mig yderligere opfordret til at trække mig tilbage, eftersom min kårde har indgået en forpligtelse overfor monsieur d'Epernon."

Den foregående dag havde Monsoreau sagt til hertugen, at han kunne stole på Bussy. En eller anden nylig indtruffet begivenhed lod imidlertid til fuldstændig at have ændret dette forhold.

"Du lader altså din herre i stikken?" spurgte François med sammenbidte tænder.

"Deres Højhed glemmer, at jeg i morgen sætter mit liv på spil i Deres tjeneste. Jeg har kun én herre, og ham forlader jeg ikke, før jeg har draget mit sidste suk."

"Du ved, at det gælder en trone for mig."

"Jeg har arbejdet trofast i Deres Højheds sag. I morgen giver jeg Dem det bedste, jeg ejer. Forlang ikke mere end mit liv."

"De har Deres frihed, grev Bussy. Gå, hvorhen De lyster!"

Bussy bekymrede sig ikke for den kulde, François viste ham. Han bukkede for hertugen og forlod skyndsomst Louvre for at begive sig til sit palæ.

Hertugen kaldte på d'Aurilly og hviskede til ham:

"Han forlader mig. Han har fældet dommen over sig selv. Et brev opfordrer ham til et stævnemøde i aften, og det kald følger han hellere, end han følger sin herre."

"Har Deres Højhed sagt noget til monsieur de Monsoreau?" spurgte lutspilleren.

"Ja, stævnemødet ved han besked med, men elskerens navn har han endnu ikke fået at vide."

"Det er altså Deres Højheds ramme alvor, at greven må ofres?"

"Ja, jeg vil have hævn. Jeg er blot bange for, at Monsoreau skal stole for meget på sin styrke og behændighed. Hvis Bussy nu slipper fra ham?"

"De kan være rolig, Deres Højhed. Selv om Bussy skulle komme uskadt ud af kampen med hofjægermesteren, vil han i hvert fald komme til at ligge under for monsieur d'Epernon."

"Hvorfra ved du det så bestemt?"

D'Aurilly fik ikke tid til at svare, da der i det samme blev kaldt på hertugen. Kongen var allerede gået til bords, så François måtte skynde sig bort, for at majestæten ikke skulle bemærke hans fraværelse.

Mens de kongelige personer sidder ved taflet, vil vi benytte lejligheden til at fortælle, hvad der er forefaldet imellem d'Epernon og d'Aurilly.

Fælles interesse for musik havde for lang tid siden bragt disse mennesker i berøring med hinanden. Til at begynde med havde d'Aurilly undervist d'Epernon i at spille på lut, men senere havde forholdet imellem dem udviklet sig til et meget nært venskab. D'Epernon havde med diplomatisk kløgt forstået at manøvrere således imellem kongen og hertugen, at hans stilling ville være sikret både under de nuværende forhold og under et eventuelt regentskifte.

Om morgenen på den bevægede dag, som vor fortælling i øjeblikket drejer sig om, opsøgte d'Epernon sin ven for at tale med ham om den forestående duel med Bussy.

Så længe d'Epernon havde levet, havde han endnu aldrig givet noget bevis på tapperhed. Han måtte ganske vist have været ualmindelig modig, ja ligefrem dumdristig, om han ikke havde imødeset en kamp med den frygtede Bussy med en vis ængstelse, såsom det var så godt som den visse død, han gik i møde, men den åbenbare skræk, han i den sidste tid havde lagt for dagen, syntes dog at være temmelig uværdig for en adelsmand.

D'Aurilly modtog sin forhenværende elev med inderlig medlidenhed. Straks da duellen kom på tale, begyndte lutspilleren at udbrede sig vidt og bredt om de forberedelser, Bussy gjorde til kampen. Hver dag øvede han sig i to timer i at fægte med en hornblæser i garden. Samme hornblæser skulle være en ren heksemester i fægtekunsten, og både i Frankrig, Spanien og Italien var hans navn vidt berømt, ja selv hos tyskerne og polakkerne havde han høstet værdifulde erfaringer, som måske den næste dag ville komme d'Epernon dyrt at stå.

Denne beretning var egentlig ikke egnet til at sætte mod i den frygtsomme duellant, som næsten havde fortæret alle sine i forvejen stærkt medtagne negle, mens han skrækslagen lyttede til d'Aurillys fortælling.

"Men det er jo vanvid," udbrød han, "at indlade sig i kamp med en modstander, som ikke kan undgå at slå en ihjel. Det er lige så håbløst som at spille terning med et menneske, om hvem man på forhånd ved, at han hver gang slår det højeste antal øjne."

"Det skulle De have tænkt på, før De yppede strid."

"Jeg må se at blive fri på en eller anden måde; jeg måtte da være godt gal, om jeg i min unge alder frivilligt sagde farvel til

livet. Hør sig mig, er Bussy aldeles vis på, at han kan dræbe mig?"

"Ja, det tør jeg næsten tage gift på."

"Jamen, så er det ikke mere nogen kamp, når han er vis på udfaldet, så er det et mord, som man må have lov til at forhindre."

"Ja, selvfølgelig? Men hvorledes?"

"Ganske simpelt ved en morder. Når han vil slå mig ihjel, må jeg lige så godt have lov til at slå ham ihjel først."

"Ja, det kan der ikke være to meninger om. Jeg har selv tænkt på det samme."

"Ja, ikke sandt, er mit ræsonnement ikke klart nok?"

"Jo, klart som dagen."

"Jeg vil naturligvis ikke selv myrde ham, som han ville gøre ved mig. Jeg vil overlade det grovere arbejde til en anden, for jeg kan ikke udstå at se blodet flyde."

"Jamen, det bliver en dyr spas at leje snigmordere."

"Tre tusind dukater vil jeg spendere på den fornøjelse."

"Når morderne får at vide, hvem de skal have at bestille med, kan man ikke få mere end seks mand for den betaling."

"Jamen, er seks da ikke nok?"

"Seks! Bussy har dræbt de fire af dem, førend han selv har fået så meget som en rift. De husker nok, hvorledes det gik i Rue Saint-Antoine, da han trakterede både Quélus, Schomberg og Dem selv med en temmelig grov konfekt."

"Jeg vil give seks tusind dukater. Sagen må gennemføres, om det skal koste mig aldrig så meget."

"Det bliver det værste at skaffe folk."

"Dem har jeg, min ven! Der er såmænd gamle soldater nok, der går ledige for tiden."

"Vi må alligevel være forsigtige, for hvis det går galt, bliver De angivet."

"Det gør ikke noget, når kongen er på min side."

"Om De så havde ti konger på Deres side, kunne det ikke hindre Bussy i at dræbe Dem."

D'Epernon måtte indrømme rigtigheden af denne påstand.

"Nej, nu skal jeg foreslå Dem en god udvej," fortsatte d'Aurilly, "hvis De da ikke har noget imod at handle i fællesskab med en anden."

"Jeg viger ikke tilbage for at gøre fælles sag med Djævelen, når jeg bare bliver det gale menneske kvit."

"Jeg kender nemlig en mand," fortsatte d'Aurilly, "som har et slemt horn i siden på grev Bussy, og som netop i disse dage har lagt en snare for ham, men han mangler penge, samme mand. Hvis De nu skød de seks tusind dukater ind i forretningen, er jeg vis på, at den anden vil overtage hele foretagendet på egen hånd, og så bliver De samtidig fri for at lægge navn til. Send bare Deres folk hen til ham, så skal han nok sætte dem i arbejde."

"Jamen, jeg må da kende det menneske. Er det en adelsmand?"

"Ja; De skal få ham at se i formiddag, når vi kommer op på slottet."

"Godt, d'Aurilly; de seks tusind dukater kan De få med det samme."

Dermed var sagen afgjort, og vi har hørt i slutningen af forrige kapitel, at d'Aurilly meddelte d'Epernon den trøsterige

efterretning, at Bussy efter alle solemærker at dømme ganske sikkert ikke ville komme til at slås.

79. Kristi Legemsfest i Paris i det Herrens år 1578

Efter at det kongelige taffel var hævet, var majestæten sammen med Chicot gået ind i sit sovegemak for at iføre sig bodsdragten. Snart efter vendte han tilbage med nøgne fødder, et reb om livet og en munkehætte ned over ansigtet. Hele hoffet havde i mellemtiden gjort samme toilette.

Vejret var prægtigt. En talløs menneskemængde opfyldte gaderne langs hele den rute, majestæten havde valgt. I nærheden af de fire store klostre, hvor processionen skulle gøre holdt, herskede der en umådelig trængsel.

Gejstligheden fra kirken Saint-Germain-l'Auxerrois åbnede toget. Ærkebiskoppen af Paris bar den hellige hostie. Foran biskoppen gik en skare kordrenge baglæns, svingende med røgelseskarrene, og smukke unge piger, som strøede roser over gaden.

Derefter kom kongen og hans fire yndlinge, alle med bare fødder, og efter dem fulgte hertugen af Anjou i sædvanlig hofdragt. Hele det store følge af adelsmænd, både kongens og hertugens, og alle rigets højeste embedsmænd kom til sidst som processionens bagtrop.

Klokken var over et, da toget drog ud fra Louvre. Crillon havde givet befaling til, at livgarden skulle følge majestæten, men Henri ønskede hellere, at den forblev på post ved slottet.

Først henad seks nåede processionen forhallen til det gamle Paulinerkloster, hvor munkene med prioren i spidsen stod

opstillet på de tre brede trappetrin for at byde Hans Majestæt velkommen.

Efter at man havde besøgt Kapucinerklostret, der var det tredje i rækken, havde hertugen af Anjou bedt kongen om tilladelse til at trække sig tilbage, idet han havde fremført, at han havde været på benene fra den tidlige morgen og nu var lige ved at synke om af træthed. Henri havde villigt føjet sig efter broderens ønske, og hertugen og alle hans adelsmænd havde forladt processionen.

Ved indgangen til Paulinerklostret sendte kongen desuden sine yndlinge hjem; de måtte jo være lige så udmattede som hertugen og hans folk, og det gjaldt om at møde med friske kræfter den næste dag.

Desuden fandt majestæten sig beføjet til samtidig at opløse hele processionen, idet han følte medlidenhed med den gamle ærkebiskop, som næsten ikke mere kunne støtte på benene.

Derpå vendte Henri sig til abbeden og sagde med sin klynkende stemme:

"Her er jeg, hellige fader. Giv mig arme synder hvile i Eders stille bo."

Prioren bukkede, og majestæten steg med værdig alvor op ad den brede trappe til klostrets hovedindgang.

Næppe havde kongen sat foden over tærsklen, før porten bag ved ham blev smækket i med et højt brag.

Henri lagde slet ikke mærke til denne forsigtighedsregel, som heller ikke tog sig særlig aparte ud, efter at majestæten havde dimitteret hele sit følge.

"Først vil vi føre Deres Majestæt ned i kryptkirken, som vi har smykket efter bedste evne til ære for Himmelens og Jordens

konge."

Majestæten tilkendegav sin indvilligelse i denne priorens opfordring og steg ned i krypten, men aldrig så snart vidste man ham velforvaret under den dystre kirkehvælving, hvor han blev modtaget af to rækker tavse, ubevægelige munke, før tyve hætter hastigt blev revet af hovederne på de andre munke, som ventede oppe i klostergården, og man så øjne, der tindrede af fryd.

Det var i sandhed ikke lade og feje munketyper, som havde skjult sig under de skærmende hætter. Nej, mænd med vilje og handlekraft var det, som afslørede deres ansigter med solbrændt lød, talrige ar og kraftigt skæg.

Ved siden af den mand, som bar det mest udprægede ar, stod rank og knejsende en kvinde med en gylden saks ved bæltet.

"Endelig har vi ham, brødre!" råbte hun med triumferende røst og svang saksen.

"Jeg mener som du, søster, at spillet er vundet," sagde manden med den dybe skramme, den berømmelige hertug af Guise.

"Endnu ikke," brummede kardinalen. "Har vi borgersoldater nok til at tøjle Crillon og hans garde?"

"Nej," sagde hertugen af Mayenne, "men det behøver vi heller ikke; der vil ikke blive vekslet et eneste skud."

"Er du vis på det?" spurgte hertuginden af Montpensier synlig skuffet. "Jeg ville dog så gerne have haft lidt tumult."

"Dit ønske vil ikke gå i opfyldelse, søster. Når kongen er gået i fælden, vil han skrige, men ingen besvarer hans råb. Vi skal nok, uden selv at træde i skranken, få ham til at underskrive tronfrasigelsen, enten ved overtalelser eller med magt, og når

det først er blevet kendt i byen, at kongen har nedlagt regeringen, vil borgerne og soldaterne straks være på vor side."

"Planen er lagt snildt til rette," erklærede hertuginden.

"Ja, men vi går for voldsomt til værks," mente kardinalen.

"Jeg tror ikke, kongen underskriver," sagde Henri. "Han er tapper og vil måske foretrække døden."

"Så lad ham dø!" udbrød hertugen af Mayenne og hans søster.

"Nej," svarede hertug Henri bestemt. "Absolut nej! Jeg vil nok overtage regeringen efter en konge, som selv har sagt sig løs fra sit embede, og som alle er enige om at foragte, men jeg vil ikke træde i stedet for en mand, som folket ville beklage og ynkes over i tilfælde af, at han blev myrdet. Desuden glemmer I, at hertugen af Anjou, hvis kongen skulle blive dræbt, vil gøre fordring på kronen."

"Lad ham gøre fordring, hvis han tør," sagde Charles af Mayenne. "Det tilfælde har vor broder kardinalen også forudset. Hertug François er indbefattet i kongens tronfrasigelse, og for resten er han uværdig til at overtage regeringen, eftersom han har spillet under dække med huguenotterne. Det var jo kongen af Navarra, der hjalp ham til flugt. Dette punkt i forbindelse med kongens afsættelse bereder dig vejen til kongemagten, min kære broder Henri."

"Ja, alt dette har jeg taget med i beregning," udbrød kardinalen, "men det kunne jo tænkes, at livgarden for at overbevise sig om rigtigheden af kongens tronfrasigelse kunne finde på at tiltvinge sig adgang til klostret."

"Det er en sag, som sorterer under generalen," sagde hertug Charles, "og han har også taget sine forholdsregler. Vi har fire og tyve adelsmænd ved hånden, og desuden har jeg ladet over

hundrede af munkene bevæbne. Vi vil kunne udholde en hel måneds belejring af en hel hær, og hvis vi skulle komme til at trække det korteste strå, kan vi flygte bort med vort bytte igennem den underjordiske løngang."

"Hvad tager hertugen af Anjou sig for?"

"Han bliver jo altid syg, når der er fare på færde. Han er taget hjem til sit palæ og sidder nu skælvende imellem Bussy og Monsoreau, tænker jeg, og venter at høre fra os."

"Jamen, han skulle jo være med her og ikke sidde hjemme."

"Jeg tror, det er heldigst," sagde kardinalen, "at han er, hvor han er. Hvis begge brødrene havde været sammen, kunne der så nemt være opstået den formodning, at der var planlagt et attentat på den kongelige familie, og vi må for Himlens skyld undgå ethvert skin af at være tronrøvere. Vi skal ganske simpelt opnå vor ret i kraft af arveloven. Lad derfor blot hertug François og enkedronningen sidde hjemme. På den måde høster vi sikrest alle partiers anerkendelse, og i modsat fald ender det kun med, at vi får Bussy og mange andre farlige modstandere på halsen."

"Pyt! Bussy har andet at tænke på! Han skal slås med kongens yndlinge i morgen."

"Dem slår han ihjel, så er den historie ude," sagde hertug Henri. "Bagefter er han nok på vort parti, og han er en mand, man ikke tør kimse ad. Jeg har megen agtelse for grev Bussy, og hvis jeg bliver konge, vil jeg gøre ham til general over en hær i Italien, hvor krigen nok bryder ud med det første."

"Hvis jeg bliver enke, gifter jeg mig med ham," udbrød madame de Montpensier, "så I kan skønne, at *jeg* også har lidt til overs for den kække Bussy."

"Vi kan siden tales nøjere ved om alt, hvad vi vil gøre ud af den uovervindelige greve," afbrød hertugen af Mayenne, "men nu rask til værket!"

"Hvem er hos kongen?" spurgte Henri af Guise.

"Broder Gorenflot og prioren, så vidt jeg ved," svarede kardinalen. "Han må helst kun se kendte ansigter omkring sig for ikke at blive forskrækket."

"Er han allerede i cellen?" spurgte hertuginden, utålmodig efter at komme til at foretage den kronragning, som længe havde været hendes ønskers mål.

"Nej, endnu ikke," sagde kardinalen. "Han skal først knæle for alteret i kryptkirken og bede til den hellige jomfru. Derefter holder prioren en lille tale til ham om jordisk storheds forkrænkelighed, og så skal broder Gorenflot (I ved, ham, der holdt den glimrende tale ved ligaens indvielsesfest) forsøge at bibringe ham den overbevisning, som vi ikke tør bruge voldsomme midler for at fremtvinge."

"Det skal nok gå," mente hertugen af Mayenne. "Kongen er overtroisk og svag. Han nedlægger sagtens regeringen af frygt for Helvedes pine."

"Jeg er ikke så overbevist som du," sagde hertug Henri drømmende, "men vi har brændt vore skibe, så tilbagetog er en umulighed. Hvis priorens tale og Gorenflots formaninger preller af på kongens stivsind, må vi forsøge at skræmme ham."

"Og så skal jeg klippe min hjerteven, den kære konge," udbrød hertuginden, som stadig vendte tilbage til sin yndlingstanke.

En lille klokke begyndte at kime. Lyden forplantede sig hen under de dunkle hvælvinger, som natten allerede sænkede sine mørke vinger over.

"Nu går kongen ned i krypten," sagde Henri af Guise, "kald på vore venner, og lad os igen blive munke."

Hertugen af Mayenne fulgte opfordringen, og straks efter dækkede hætterne atter de arrede ansigter.

Med de tre brødre i spidsen vandrede hele munkeskaren henimod nedgangen til krypten.

80. Hans Majestæt kong Chicot den Første

Kongen var hensunket i en dyb andagt, som lovede godt for hertugerne af Guises planer. Han gennemvandrede kryptkirken med hele klostrets broderskab, kyssede relikvieskrinet og slog sig uafladelig for brystet, mens han mumlende fremsagde de mest tungsindige salmer.

Prioren holdt sin tale, og kongen lyttede til, stadig med alle tegn på den mest oprigtige sønderknuselse.

På et vink fra hertug Henri endte den ærværdige abbed med at fremsætte dette spørgsmål for den bodfærdige monark:

"Føler Deres Majestæt nu ikke en hellig trang til at nedlægge Deres jordiske krone for vor himmelske herskers fod?"

Kongen mumlede et uforståeligt svar, som blev opfattet bekræftende.

Straks efter blev Henri ført ned ad munkegangen, hvor cellerne lå i lange rækker på begge sider.

Han syntes stærkt bevæget og dunkede sig stadig med den ene hånd på brystet, mens han med den anden kontrollerede antallet af de bønner, han fremsagde, ved at flytte de af elfenben udskårne dødningehoveder, hans rosenkrans bestod af.

Prioren førte kongen hen til broder Gorenflots celle. Munken stod i døren, tyk og bred, med forklaret åsyn og øjne, der tindrede som karfunkler.

"Er det her?" spurgte majestæten.

"Ja, det er her," svarede den kolossale munk med værdig røst.

Kongen stirrede forundret ned mod enden af den lange gang, hvor man så en mærkværdig gitterlåge, der syntes at være indgangen til et mørkt, uudgrundeligt dyb.

Kongen trådte derpå ind i cellen og spurgte:

"Er dette frelsens havn?"

"Ja," svarede prioren.

"Lad os alene," befalede Gorenflot med en bydende håndbevægelse.

Døren blev lukket og trin, som stadig lød svagere, forkyndte, at man overlod majestæten og den hellige munk til den fuldstændigste ensomhed.

Kongen gik hen og satte sig på en skammel, der stod noget tilbage i cellen.

Gorenflot satte begge hænder i siden og tog således til orde:

"Nå, der er du, din Herodes, din hedning!"

Majestæten kunne åbenbart ikke skjule sin overraskelse over denne uventede indledning.

"Er det til mig, I taler, broder?" spurgte han spagfærdigt.

"Broder! Du har ingen broder her. Jeg har længe tænkt på en tale til dig; nu skal du få den. Som alle dygtige prædikanter deler jeg den i tre dele. Først er du en tyran, dernæst er du en vellystning, endelig er du en konge, som ynkeligt er stødt fra tronen. Disse tre emner vil jeg tale over."

"Stødt fra tronen!" brast det ud af kongen, som sad foroverbøjet og med hænderne modløst hvilende på sine knæ.

"Ja, lige rent ud sagt. Det vil ikke gå som i Polen, at du stikker af fra det hele ..."

"Hvad er det for et sprog, I fører broder? Tænker man på at øve vold imod mig?"

"Ja, tror du, vi har puttet dig ind i dette fængsel for at tage med silkehænder på dig?"

"I misbruger religionen for at fremme verdslige interesser, broder," formanede kongen, som øjensynlig blev ganske forfærdet over at høre den hellige mands tale.

"Sludder og vrøvl med din religion! Nå, konge, er du beredt til at nedlægge regeringen? Jeg er blevet opfordret til at foreslå dig dette skridt."

"Det er jo en dødssynd, I gør jer skyldig i, fromme broder."

"Det gør ikke så nøje," sagde Gorenflot med et kynisk smil. "Jeg har retten til at meddele syndsforladelse, og jeg har givet mig selv aflad på forhånd. Frasiger du dig så din trone?"

"Hellere dø!" snøvlede kongen.

"Ja, det kommer du så til. Nu kommer prioren straks igen. Skynd dig at tage en bestemmelse."

"Jeg har min livgarde, mine schweizere, mine venner; jeg gør modstand."

"Du bliver dræbt forinden."

"Giv mig i det mindste et øjebliks betænkningstid."

"Ikke et minut, ikke et sekund."

"I forivrer jer, broder Gorenflot," sagde prioren, som i det samme trådte ind i cellen igen. "Deres Majestæts bøn er tilstået," tilføjede han derpå henvendt til kongen, hvorefter han atter gik bort.

Ti minutter sad Henri hensunket i dybe tanker.

Så bankede det på celledøren.

"Jeg går ind på jeres forslag," sagde kongen.

"Han falder til føje," udbrød Gorenflot til underretning for dem, der stod udenfor døren.

Der hørtes en glad summen af mange stemmer.

"Læs dokumentet højt for ham," befalede en røst, der bragte kongen til at fare sammen af rædsel.

Og samtidig blev en pergamentrulle stukket ind gennem tremmerne i døren.

Gorenflot læste med vanskelighed dokumentet op for kongen, som tilsyneladende overvældet af smerte begravede ansigtet i sine hænder.

"Og hvis jeg nægter at skrive under?" hulkede han.

"Så er det ensbetydende med fuldstændig undergang," svarede hertug Henris stemme, som dæmpedes af hætten og kom til at lyde hult. "Betragt Dem som død for verden, og tving ikke undersåtter til at udgyde den mands blod, der tidligere har været deres konge."

"Jeg lader mig ikke tvinge," snøvlede kongen.

"Det tænkte jeg nok," hviskede hertugen til sin søster.

"Godt, broder," sagde hertugen af Mayenne højt, "så lader vi folkene træde under våben."

Kongen blev mere og mere fortvivlet, og Gorenflots overmod steg i samme grad. Man truede, man bad, Snart sagde Henri ja, men straks efter vægrede han sig hårdnakket ved at opgive sin trone.

Pludselig lød der en dump støj udenfor klostret. Al tale forstummede, og man hørte nu høje drøn af kraftige slag på klosterporten.

Mayenne ilede af sted for at se, hvem der foranledigede dette spektakel, og snart kom han tilbage og forkyndte, at en

bevæbnet folkeskare trængte frem imod klostret.

"Man søger efter ham," sagde hertuginden.

"Så må han skrive under i en fart," erklærede kardinalen.

"Skriv under, Valois!" skreg Gorenflot med tordenrøst og tvang kongen en pen i hånden.

"Der kommer en trup til," meldte en munk, "den omringer venstre fløj."

"Se at få en ende på det!" udbrød Mayenne og hertuginden lige ivrige.

"Schweizerne," råbte prioren forskrækket. "Hele klostret er omringet nu."

"Vi forsvarer os," svarede Mayenne koldblodig. "Med sådan et gidsel overgiver man sig ikke på nåde og unåde."

"Han *har* skrevet under!" brølede Gorenflot og rev dokumentet ud af hånden på kongen, som modløs sank sammen.

"Nu er det os, der er konger," sagde kardinalen til hertugen. "Gå bort med dette kostbare pergament og gem det godt."

Kongen kom i det samme ligesom uforvarende til at vælte den lille lampe, som havde kastet lys over den nys forefaldne scene. Der blev bælgmørkt, men hertug Henri havde allerede dokumentet i sikkerhed.

"Hvad skal vi gøre? Hvad skal vi gøre?" spurgte en munk, som selvfølgelig var en forklædt adelsmand. "Crillon kommer med livgarden og truer med at sprænge porten. Hør!"

"Luk op i kongens navn!" befalede Crillons mægtige røst. "I kongens navn, luk op!"

"Der er ingen konge mere," råbte Gorenflot ud ad vinduet.

"Hvem siger det, din slyngel?" spurgte Crillon forbitret.

"Det gør jeg! Der er ingen konge mere! Har du nu hørt det?" skreg Gorenflot igennem mørket med udfordrende overmod.

Crillon gav sine folk ordre til at sende den frække en kugle i livet, men Gorenflot var naturligvis for længst ude af syne, inden nogen af gardisterne havde fået tid til at kaste musketten til kinden.

"Spræng porten, Crillon," sagde under den almindelige tavshed en stemme, som fik hårene til at rejse sig på de skaldede munkes hoveder.

"Javel, Deres Majestæt," svarede gardehøvedsmanden. Og i det samme drønede et slag, som fik porten til at knage i alle fuger og hængsler.

"Hvad er her i vejen?" spurgte prioren og stak skælvende af angst hovedet ud ad vinduet.

"Å, goddag, monsieur prior," sagde den samme stolte, rolige stemme. "Giv mig min nar tilbage; han har tilbragt natten i en af Deres klosterceller. Lad mig få min kære Chicot tilbage; jeg keder mig i Louvre."

"Og jeg, min søn, morer mig glimrende her," svarede narren og lod hætten falde, som hidtil havde skjult hans svinepoliske ansigt.

Munkene fløj rædselsslagne til alle sider, og hertugen af Guise, der stod og studerede den underskrift, som de med så stort besvær havde fremtvunget, råbte fnysende af harme:

"Chicot den Første! Vil I tænke jer, her står: Chicot den Første!"

"Vi er fortabt," udbrød kardinalen. "Lad os flygte! Det gælder livet!"

Chicot stod imidlertid og pryglede løs på Gorenflot, som var lige ved at besvime over at se udgangen på det med så store forventninger imødesete politiske drama, han selv havde spillet en af hovedrollerne i, men som han nu ønskede, han aldrig havde haft noget med at gøre.

81. Gammel gæld

Da munkene havde fattet sig lidt, vendte hele deres harme sig imod Chicot, som mødte det første heftige angreb med uforstyrrelig koldblodighed.

Gorenflot havde taget benene på nakken, men Chicot afventede med korslagte arme de munkeklædte adelsmænds hævn. Rasende styrtede de frem imod narren, opsatte på at revse ham, fordi han havde taget dem så grusomt ved næsen, men som han stod der, ubevæbnet, smilende og uden at vise tegn på frygt, holdt han lettere sine fjender fra livet, end om han havde haft hele den kongelige garde til sit forsvar. Desuden foreholdt kardinalen sine fæller, at narrens død ikke kunne bringe dem nogen fordel, men derimod ville kalde kongens frygteligste hævn ned over deres brødefulde hoveder. Majestæten havde jo utvivlsomt handlet i god forståelse med Chicot. Det hele endte derfor snart med, at de løftede dolke og dragne sværd atter blev stukket i skederne, mens narren stadig stod og lo hertugerne og deres folk op i ansigtet.

Imidlertid blev faren for, at porten skulle give efter for øksernes kraftige hug, stadig større og større. Hvis der var nogen mulighed for at fly, måtte man i hvert fald ikke tøve længere med at benytte sig af den. Hertug Henri gav derfor efter et øjebliks betænkning ordre til tilbagetoget.

Chicot lo indvendig, da han hørte hertugen udstede denne befaling. Om natten, mens han havde været gæst hos Gorenflot, havde han nemlig haft lejlighed til at undersøge den hemmelige gang, og han havde sørget for, at en afdeling af

schweizergarden var blevet stillet på post der, hvor løngangen mundede ud.

Der var således ikke mindste tvivl om, at de sammensvorne ville løbe lige i løvens opspærrede gab.

Kardinalen var den første, der fortrak; ham fulgte omtrent en snes adelsmænd.

Derefter forsvandt hertugen sammen med en lignende styrke, og sidst flygtede Charles af Mayenne, der på grund af sin omfangsrige krop og den deraf følgende vanskelighed ved at bevæge sig i et alt for hastigt tempo var blevet udset til at dække retræten.

Chicot sad længe inde i Gorenflots celle og ventede på, at de sammensvorne skulle komme samme vej tilbage, når de havde fundet løngangen spærret, men lyden af de flygtendes trin blev stadig svagere.

Chicot fo'r pludselig op, grebet af frygt for, at hertugerne skulle have fundet en anden udvej. Han styrtede ud af cellen i blind iver, men tørnede i døren sammen med en umådelig skikkelse, som jamrede sig højt og rev hele håndfulde hår ud af sit brødebetyngede hoved.

"Å, tilgiv mig, tilgiv mig, ædle monsieur Chicot!" bad munken under en strøm af tårer.

Det var Gorenflot. Men hvorledes kunne det forklares, at han, der var den første til at flygte, nu kom tilbage ganske alene, skønt det måtte være i hans egen interesse at være uden for majestætens rækkevidde?

Dette spørgsmål, som Chicot ikke selv kunne besvare, udbad han sig øjeblikkelig forklaring på.

"Det er, fordi Herren i sin vrede har straffet mig med overdreven fedme. Jeg kunne ikke komme igennem der, hvor de andre slap ud. Ak, hvorfor er jeg ikke så tynd som De, monsieur Chicot? Det er det skønneste af alt at være slank. Uh! Din ækle fedebug!" hylede Gorenflot og dunkede sig fortvivlet på den forhadte legemsdel.

Chicot troede, munken var gået fra forstanden; han forstod ikke et ord af det hele.

"Flygter de andre?" spurgte han.

"Ja, naturligvis," svarede munken. "De bliver da ikke siddende her for at vente på den strikke, som er dem vis. Uh! Din forbandede flæskemave! Din afskyelige, laskede fyldevom!"

"Hold mund med dine klager og svar mig!" befalede narren. "Hvorledes flygter de andre?"

"Alt, hvad remmer og tøj kan holde."

"Ja, det forstår sig, men hvor kommer de ud?"

"Igennem kældervinduet."

"Igennem kældervinduet? Hvad for et kældervindue?"

"Det, som vender ud til gravhvælvingen."

"Mener du løngangen?"

"Nej dog, kære monsieur Chicot. Der stod vagt ved den anden ende af løngangen. Da kardinalen skulle til at krybe der igennem, hørte han en schweizer sige: *"Mich durstet"*. Jeg er tørstig, betyder det vist. Nej, de andre løber rigtignok deres vej igennem gravhvælvingen. Se, det vindue, jeg skulle krybe ind af, vender ud til haven, men jeg er jo for tyk. De trak mig i benene for at få mig igennem; jeg måtte jo ikke spærre vejen for de andre, men ..."

"Ah!" udbrød Chicot, og hans ansigt opklaredes af et lykkeligt smil. "Hvis *du* ikke kan komme igennem, Gorenflot, kan den, som er tykkere end du, da langt mindre. Å, Gud i Himlen! Jeg lover dig et stort vokslys, hvis du er med mig i denne time! Lad ham ikke slippe igennem! Rejs dig op, munk!"

Gorenflot fo'r op med lynets fart.

"Før mig til kældervinduet! Gå foran!"

Gorenflot skridtede ud det bedste, han havde lært.

Narren holdt i enden af det reb, som munken havde om livet.

De vandrede igennem den lange gang og kom ud i haven. Gorenflot pegede på det meget omtalte kældervindue.

"Gå af vejen og lad mig komme til!" befalede Chicot, da han havde fået den forønskede oplysning.

Munken mumlede en bøn og skulle lige til at overlade valpladsen til narren, da han i det samme hørte en anstrengt stønnen.

"Dér! Dér!" råbte han til Chicot og tumlede om i græsset, udmattet af sindsbevægelse og åndenød.

Narren kom løbende til og så noget, der bevægede sig frem og tilbage lidt over jorden. Ved siden af dette noget, som for øvrigt mindede påfaldende om bagkroppen af et menneske, lå en kårde og en munkekappe.

Det var tydeligt, at den person, disse genstande hidrørte fra, måtte være kommet i en sådan situation, at han havde været nødt til at afføre sig alt, hvad der kunne forøge hans legemsomfang. I øjeblikket måtte han altså være i en temmelig ubehjælpsom forfatning, kappe- og våbenløs.

Bagkroppen gjorde åbenbart store anstrengelser for at gøre sig usynlig, men det ville ikke lykkes.

"For Fanden! For Pokker! For Djævelen!" stønnede en halvkvalt stemme. "Hellere vil jeg hugge mig igennem hele garden. Lad være at trække så stærkt, venner, jeg kommer glidende ganske lempeligt. Det går fremad, mærker jeg, langsomt, men sikkert."

"Død og plage! Monsieur de Mayenne!" brummede Chicot i stormende henrykkelse. "Kære Gud, du har fortjent vokslyset!"

"Jeg kaldes ikke Hercule de Mayenne for ingen ting. Jeg skal nok få skubbet stenen til side," stønnede flygtningen. "Nåda!"

Og han gjorde en så voldsom anstrengelse, at stenen begyndte at flytte sig lidt.

Chicot gav sig til at trampe i jorden, som om flere kom løbende i stor hast.

"Nu kommer de! Nu kommer de!" hørte han stemmer råbe fra gravhvælvingen.

"Nå er det dig, usle munk?" råbte narren og stønnede, som om han havde løbet stærkt.

"Sig ikke noget, Deres Højhed," advarede stemmerne nedenfra, "han antager Dem for Gorenflot."

"Nå, er det dig, din uformelige kødklump, din fyldebøtte?"

Hvert skældsord ledsagede Chicot – som nu endelig fik lejlighed til at øve den hævn, han længe havde tørstet efter – med en haglbyge af svøbeslag på de kødfulde legemsdele, som flygtningen vendte til.

"Ti endelig stille," sagde stemmerne. "Han tror, De er munken."

Mayenne tav og udstødte kun engang imellem et dæmpet klagesuk, mens han samtidig anstrengte sig endnu mere for at lette stenen.

"Der har du for dine sammensværgelser, falske munk," fortsatte Chicot. "Der har du for din drukkenskab, der for din dovenskab, for udskejelser, for frådseri, for alle de laster, du rummer i din syndige krop!"

Gorenflot, som lå udmattet i græsset, stønnede angstfuldt ved tanken om, at turen måske kom til ham bagefter.

"Nåde! Nåde!" bad han.

Men foreløbig havde narren mere end nok at gøre med hertugen af Mayenne.

"Gud give, at hertugen af Mayennes højbårne og stormægtige skuldre sad på dit borgerlige skrog; ham skylder jeg en ordentlig dragt prygl, der nu har stået og trukket renter i syv år."

"Chicot!" skreg hertugen.

"Ja, det er mig," svarede narren, kongens uværdige tjener. "Gid jeg havde hundrede arme i dag, så skulle du ikke så snart glemme dette møde."

Mere og mere ophidset lod Chicot slagene regne ned over den arme synders velnærede bagparti. Med en sidste kraftanstrengelse lykkedes det hertugen, som var helt vanvittig af smerte, at rokke stenen. Blodig og forslået faldt han ned i armene på sine venner, og Chicots sidste slag ramte i luften.

Den virkelige Gorenflot var under den sidste del af dette optrin gået helt fra bevidstheden af skræk og lå på ryggen i græsset med åben mund og lukkede øjne. Chicot gav ham et svip med svøben på hans tykke mave og lod ham ligge, mens han selv tog plads på stenen over løngangen for at trække vejret en smule.

82. Bussys venner lægger deres hoveder I blød og bliver enige om at gribe aktivt ind i sagernes gang

Klokken er henad elleve om aftenen. Hertug François går urolig op og ned ad gulvet i sit gemak og venter på det sendebud fra hertugen af Guise, som skal melde ham kongens tronfrasigelse. Snart spejder han ud i mørket, snart kigger han ængsteligt på uret, som med dumpe slag forkynder, at minutterne går, men stadig kommer der intet bud.

Dog, med ét hører han en hest stampe ude i gården. Han løber ud på altanen i den tanke, at buddet er kommet, men hesten er Bussys; den står opsadlet og venter på sin herre.

Bussy havde været oppe hos hertugen for i egenskab af gardekaptajn at give parolen for natten, før han begav sig til stævnemøde.

François blev atter grebet af samvittighedsnag ved synet af den kønne, raske adelsmand, der aldrig havde givet ham virkelig grund til klage, men Bussys lykkestrålende ansigt, som alt for tydeligt røbede kærlighedens jubel, bragte på ny hertugens skinsyge til at flamme.

Bussy anede ikke, at François så skarpt og mistænksomt iagttog hans minespil. Han gav parolen, svøbte kappen om skulderen, steg i sadlen, sporede sin hest og red ubekymret bort

igennem porthvælvingen, som gav drønende genlyd af hovslagene.

Hertugen var lige ved at sende bud efter Bussy igen, da der stadig ikke kom nogen efterretning fra Henri af Guise, men tanken om, at Bussy måske i samme øjeblik nød sin elskovslykke hos Diana, der havde forsmået hans bejlen, dræbte alle forsonlige tanker.

Bussy red hjem til sit palæ i langsom skridtgang; den larmende hestetrampen igennem gaderne forstyrrede hans tanker. En rideknægt, som stod og talte med Rémy, tog imod hans hest.

"God aften, Rémy! Er du ikke i seng endnu?" sagde greven.

"Jeg har hverken lyst til at være oppe eller til at gå i seng; siden jeg ikke mere har min sårede hofjægermester at passe, er dagene blevet mig så lange."

"Nå, du keder dig. Hvorledes går det da med kærligheden?"

"Å, jeg har jo sagt Dem så tit, at kærligheden bryder jeg mig pokker om. Jeg studerer den bare i al almindelighed."

"Har du ikke mere at gøre med Gertrude?"

"Ikke en smule."

"Er du blevet træt?"

"Ja. Det morer mig ikke mere at få prygl fra morgen til aften; det var nemlig på den måde, at min amazones kærlighed ytrede sig. For resten var det en rigtig rar pige."

"Kunne du ikke have lyst til at hilse på hende i aften, så kan vi nemlig følges ad derhen?"

"Jamen monsieur de Monsoreau?"

"Han er i Compiègne for at forberede en jagt. Hans Majestæt gav befaling om det i morges. Hele dagen har jeg ikke bestilt

andet end at takke Vorherre for den lykke, han sender mig, og jeg ville være en dåre, om jeg ikke benyttede lejligheden."

En tjener ilede af sted for at hente lægens sværd.

"Jeg følger Dem til døren," fortsatte Rémy, først og fremmest for at afværge, at der skulle tilstøde dem noget ubehageligt på gaden.

Bussy smilede.

"Ja, le De kun," sagde lægen uden at lade sig smitte af sin herres lystighed. "Jeg ved nok, at jeg, når det kommer til stykket, ikke kan være Dem til megen nytte, men for et syns skyld følger jeg alligevel med. Man angriber hellere en enlig mand, end man giver sig i kast med to. Min anden grund til at følge Dem er den, at jeg har en hel pose gode råd med til Dem på vejen."

"Kom så, kære Rémy. Vi vil tale om min elskede. Næst efter at være sammen med min tilbedte er det den største fornøjelse, jeg kender, at tale om hende."

"Der er folk, som morer sig endnu mere ved at tale om hende end ved at være sammen med hende."

"Jeg synes for resten, vejret er noget uroligt i aften," sagde Bussy.

"Forandring fryder. Jeg elsker afveksling og kan godt lide, at himlen snart er dækket med skyer, snart ganske klar."

Tjeneren kom i det samme med Rémys kårde, og med hinanden under armen gik Bussy og hans ven i retning af Bastillen.

Næppe var de kommet udenfor palæet, før Rémy begyndte et sandt bombardement på den arme Bussy. Skytset var hans veltalenhed, projektilerne hele den pose gode råd, som den

unge læge havde lovet sin herre. Med hundreder af klare, indlysende fornuftsgrunde, med citater fra mytologi, historie, filosofi og alle mulige andre videnskaber beviste Rémy tydeligt, at det ville være dumt af Bussy at besøge Diana den aften.

Lægevidenskaben talte skarpest af alle imod en sådan uforsigtighed. Hvis han ville gøre sig håb om et heldigt udfald af kampen den følgende dag, skulle han virkelig gå i sin seng og sove roligt.

Bussy hørte tålmodigt på sin vens foredrag, men lod sig ikke overtale.

"Jamen husk dog på, kære herre," fortsatte Rémy, "at den kamp i morgen, den skal nævnes i historien, den skal være en kamp efter alle kunstens regler! Ikke så meget som en ridse må De få i deres fine hud."

"Du skal ikke være bange, Rémy; jeg skal præstere et mesterstykke. I morges fægtede jeg med fire udlærte slagsbrødre, og efter otte minutters forløb var der ikke en hel trevl på nogen af dem, mens jeg ikke havde fået den mindste rift."

"Det er meget muligt, men det er ikke sagt, at De i morgen er lige så let og sikker på hånden."

Under en spøgefuld samtale tilbagelagde vore venner således vejen til Rue Saint-Antoine.

"Nu er vi her," sagde Bussy, da de var nået så langt, at han kunne se Dianas vindue.

"Om jeg nu ventede på Dem?" spurgte Rémy spørgende.

"Hvorfor dog det?"

"For at være sikker på, at De i det mindste kan få seks fulde timers søvn før duellen. Når De ved, at jeg venter på Dem, kan

De ikke godt forsvare at opholde Dem mere end et par timer i det højeste hos grevinden."

"Hvis jeg nu giver dig mit æresord?"

"Så vil jeg være fornøjet. Død over den, som vover at tvivle på grev Bussys ridderlige ord og ære!"

"Velan! Du har mit ord da. Om to timer vil jeg atter være i mit palæ."

"Godnat, hr. greve!"

De to venner skiltes vel fra hinanden, men Rémy gik ikke sin vej lige straks. Han så først Bussy gå over imod Monsoreaus hus, og da hofjægermesterens formodede fravær gjorde greven tryg, steg han ikke ind igennem vinduet, men gik lige ind ad døren, som Gertrude uden videre åbnede for ham.

Da døren atter havde lukket sig, gik den unge læge tankefuld bort, men han kom ikke ret langt, før hans opmærksomhed blev fanget af et sjældent syn.

Hen over torvet kom der gående fem mænd, tæt tilhyllede i store kapper og fuldt bevæbnede.

Fem mand på denne tid, det var et særsyn, som man ikke kunne lade gå upåagtet hen. Rémy stillede sig i skjul i krogen mellem to huse.

Lidt borte fra ham standsede skaren, og efter at have taget hjerteligt afsked med hinanden, delte de fem mænd sig i tre partier: to gik en vej, to en anden, og den sidste blev stående som en støtte på den plads, hvor de andre forlod ham.

Månen tittede netop frem bad en sky og belyste med sine klare stråler den ensomme nattevandrers ansigt.

"Monsieur de Saint-Luc!" udbrød Rémy.

"Rémy!" svarede statuen ved synet af den unge læge, som kom hen imod ham.

"Ja, det er mig i egen høje person. De synes ikke at fejle noget, nådige hr. greve, men netop derfor fristes jeg endnu mere til at være indiskret. Hvad fører Dem i denne sene nattetime så langt bort fra Louvre, om jeg må spørge?"

"Å, jeg er blot ude for at studere Paris ved nat. Hans Majestæt befalede mig at undersøge forholdene i byen, og han gav mig denne besked: "Gå ud, Saint-Luc, og se, om borgerne sover roligt. Hvis du tilfældigt skulle høre nogen sige, at jeg har nedlagt regeringen, kan du hilse fra mig og svare, at det er den reneste, skæreste usandhed."

"Har De da hørt nogen sige det?"

"Der er ikke en sjæl, der har mælet et muk om den ting. Nu er det jo for resten midnat, og alt er roligt, så jeg havde netop tænkt på at gå hjem i min seng. Jeg har såmænd ikke mødt andre end monsieur de Monsoreau."

"Hofjægermesteren? Har De mødt ham?"

"Ja, sammen med mindst en halv snes bevæbnede folk."

"Jamen, det er jo umuligt. Han skulle jo være i Compiègne."

"Skulle være der, ja, men han er der ikke."

"Men kongen har jo givet befaling?"

"Kongen! Befaling! Men, kære, har De nogen sinde truffet et menneske, der adlyder kongens befalinger?"

"De har altså mødt Monsoreau? Kendte han Dem?"

"Det tror jeg nok."

"Og han angreb Dem ikke, skønt De kun var fem?"

"Nej, han søgte tværtimod at undgå mig, og det vakte min forundring. Da jeg så ham, var jeg forberedt på, at der ville

komme til at stå et ordentligt slag."

"Hr. greve!" udbrød Rémy med ængstelig stemme. "Jeg frygter, at der vil ske en stor ulykke. Monsieur de Bussy ..."

"Guds død! Så tal dog, mand," afbrød Saint-Luc forskrækket den unge læges tøvende gisninger. "De ved, at grev Bussy er min ven. Trues han af nogen ulykke?"

"Ak ja, han troede, at hofjægermesteren var taget til Compiègne, og ville benytte sig af Monsoreaus fraværelse til at dvæle et par timer i uforstyrret ro hos sin elskede."

"Det trækker op til en uhyggelig historie."

"Ja, jeg tænker mig, at Monsoreau på en eller anden måde har fattet mistanke eller er blevet underrettet af andre, og så har han ladet udsprede rygtet om sin bortrejse for at kunne komme bag på dem. Bussy aner jo ikke det mindste, og Diana vel heller ikke."

"Stop lidt!" sagde Saint-Luc og slog sig for panden.

"Hvad skal vi gøre?" spurgte Rémy.

"Hertugen af Anjou har været mester for den streg."

"Nej, dét var ham, der bevirkede, at kongen i morges udstedte befaling til jagten."

"Ja, det er jo indlysende, at det var aftalt spil med Monsoreau. Løb, løb, Rémy! Det gælder livet! De kender jo huset, ikke? Løb i forvejen!"

Rémy betænkte sig ikke på at sætte i galop, og de to mænd for igennem gaderne, som om en hel hær var i hælene på dem.

"Har han et langt forspring?" spurgte lægen.

"Omtrent et kvarter," svarede Saint-Luc og satte i det samme over en stenbunke på et par alens højde.

"Bare vi ikke kommer for sent," sagde Rémy og drog sin kårde for at være klar til at gribe ind på stående fod.

83. Den tapreste mand i Frankrig bukker under for en ond skæbnes og feje niddingers forenede styrke

Uden skygge af frygt havde Diana taget imod sin elsker. Aldrig før havde hun været så lykkelig som denne aften, da Monsoreaus forhadte skikkelse ikke stod truende for hende. Men glad var hun ikke. En kvinde, som elsker sandt, må ofte fælde tårer; den glæde, kærligheden skænker, er ikke uden smerte. Diana var bevæget og måtte kæmpe for ikke at røbe sin bevægelse. Kampen den følgende dag trykkede hende ikke mest, men tanken om, at kongens vrede ville nøde Bussy til at flygte, hvis han skulle sejre over yndlingene, denne tanke pinte hende usigelig. Hun turde ikke lade være med at bringe alvorlige ting på bane, skønt hun helst havde glædet Bussy med munter, ubekymret tale. Hans liv var hendes liv, og det var hendes pligt at værne om begge. Hun talte indtrængende til ham om de farer, som omgav dem på alle sider.

"Er du da ikke den tapreste mand i Frankrig?" sagde hun til ham og lagde armen kærligt om hans hals. "Hvorfor sætter du en ære i at erhverve endnu mere berømmelse? Du er allerede så overlegen over alle andre, at du forgæves vil stræbe efter at blive større. Det kan jo ikke være for at tækkes andre kvinder, at du søger at udmærke dig, for du bryder dig jo kun om mig, ikke

sandt? Forsvar dit liv, når det er nødvendigt, men lad være at angribe, uden at din ære fordrer det. Jeg vil ikke opfordre dig til at tænke på døden, for jeg tror ikke, der eksisterer en mand, der er så stærk og heltemodig, at han kan dræbe min Bussy, men tænk på, at du kan blive såret. Det er jo sket før i en kamp med de selvsamme modstandere; dér fik du det sår, som jeg kan takke for, at jeg lærte dig at kende. Pas på dig selv, Bussy. Hele din person må være dig selv lige så hellig, som den er mig. Ville du ikke være bedrøvet over at se mig blødende og såret? Kan du så ikke forstå, at jeg ville fortvivle over at se dig således. Vær forsigtig, min alt for tapre løve! Hvis du bliver angrebet af mere end én ad gangen, skal du trække dig tilbage. Lov mig det, Bussy."

"Ja, min kære Diana, det skal jeg."

"Du svarer nok ja, Bussy, men du hører jo slet ikke, hvad jeg siger. Du sidder og ser på mig hele tiden i stedet for at lytte til mine bønner og formaninger."

"Jamen du er så smuk og så sød, Diana."

"Det er ganske lige meget, om jeg er køn eller grim; det var ikke det, vi skulle tale om. Desværre må vi tænke på noget sørgeligt og alvorligt. Dit liv, Bussy, er i fare; vort liv, rettere sagt. Å, det er skrækkeligt, at jeg skal sige det, men jeg vil have, at du skal vide det; måske vil det gøre dig mere forsigtig og give dig flere kræfter, når du ved, at jeg vil være øjenvidne til kampen."

"Du?"

"Ja, jeg skal vise dig, at jeg ikke er bange for at se faren i øjnene."

"Men kæreste Diana, det er jo en umulighed. Hvorledes vil du bære dig ad med det?"

"Det er slet ikke så svært. Du ved nok, at i værelset herinde ved siden af er det et vindue, som vender ud til en lille gård. Derfra har man udsigt til markedspladsen ved Tournelles."

"Nå, ja, nu husker jeg det vindue; det er næsten tyve fod fra jorden. Er det ikke det med jerngitteret udenfor? Forleden stod jeg og kastede brødsmuler ud til spurvene derfra."

"Jo, det er det vindue; det er rigtigt nok. Se derfra, Bussy, skal jeg se dig kæmpe. Pas endelig på at komme til at stå således, at jeg kan se dig hele tiden. Du skal vide, at jeg er nærværende så at sige; du kan selv se mig nede fra pladsen, men du må love mig, at du ikke vil kaste et eneste blik herop, for i så fald kunne jeg blive hårdt straffet for min tåbelighed. Din fjende kunne ramme dig dødeligt, hvis du rettede din opmærksomhed på andet end hans våben."

"Jamen, hvad gjorde dog det, min elskede, om han slog mig ihjel? Hvis jeg var dømt til døden og frit havde lov til at vælge, hvorledes jeg ville af med livet, kunne jeg ikke tænke mig noget skønnere endeligt end døden for dine øjne."

"Tal ikke om døden, Bussy; det gyser i mig, når du nævner det forfærdelige ord. Jeg ville stivne af rædsel i det øjeblik, da det stod mig klart, at jeg aldrig mere skulle høre dig sige: Diana, jeg elsker dig. Når du går bort fra mig for en time, en dag eller to, kan det være galt nok, men hvis du gik bort for aldrig mere at komme tilbage ... Bussy, hører du, du må ikke tale om at dø. Vi skal jo netop tilhøre hinanden i livet, du, et skønt og lykkeligt liv!"

"Diana, jeg skal ikke gøre dig forskrækket mere; jeg vil selv inderlig gerne leve, og det ville være en fortvivlelse uden ende, uden lige, hvis jeg for evig skulle sige farvel til det liv i ufattelig lykke, som din kærlighed forjætter mig. Men der er jo heller ikke mindste grund til at tro, at døden ligger på lur efter mig. Jeg er stærk og smidig, mit sind er roligt, mit hjerte let, og mine venner, som skal stå mig bi, er alle tapre og uforfærdede. Du kender dem desværre ikke, Diana, men jeg har ofte haft lejlighed til at se Deres mod og behændighed sat på vanskeligere prøve end den, der forestår os i morgen. Antraguet er mig fuldt jævnbyrdig i at føre en kårde; Ribeirac er rolig og behersket, når han skal slås, og med sit blik alene kan han gøre en ikke alt for koldblodig modstander ukampdygtig; Livarot derimod udmærker sig ved en fyrighed og hidsighed, som har skaffet ham tilnavnet Tigeren. Det bliver en dejlig kamp, Diana. Jeg ville ikke undvære den, selv om jeg kunne blive fri. Tænk også på, hvad for en ære det vil være for os, hvis vi kan gøre det af med alle fire yndlinge. Hvis nogen anden kamp kunne bidrage mere til mit navns berømmelse, ville jeg såmænd ikke betænke mig på at tage den med."

"Jeg tror dig alt for gerne, Bussy. Det er det, jeg så ofte har sagt dig, at du er dumdristig; du indlader dig uden grund og uden hensigt på farlige eventyr, og det undrer mig kun, at du ikke for længe siden har sat livet til. Det må være min gode engel, som har holdt hånden over dig. Forsynet har ikke villet nægte mig den lykke at elske dig, skønt du selv sandelig næppe har fortjent min kærlighed. Også i morgen vil Himlen bønhøre mig; håbet holder mig oppe, men det vil være forgæves at håbe, Bussy, hvis du ikke lover mig at være fornuftig."

"Jo, jeg skal gøre alt, hvad du forlanger, blot du ikke befaler mig at forlade dig."

"Jeg vil ikke befale dig det, fordi jeg håber, at den sunde fornuft allerede har sagt dig klart og tydeligt, hvad der tjener til dit bedste."

"Den sunde fornuft skulle med andre ord stille et så tåbeligt forlangende til mig, at jeg skulle være gal, for gal måtte jeg da være, om jeg forlod dig, min egen kære Diana, før hanen galer ved morgengry."

"Men Bussy dog! Du er jo ubesindig som et barn. Spar dine åndrigheder og lyd mine gode råd. Lydighed er et udmærket vidnesbyrd om kærlighedens oprigtighed. Gør nu, som jeg siger, Bussy, og vis, at du virkelig holder af mig."

"Du har at befale."

"Dine øjne er trætte, kære ven. Du trænger til en lang og styrkende søvn. Gå nu din vej."

"Allerede?"

"Ja, nu går jeg ind for at holde bøn. Kys mig."

"Har du nødig at holde bøn? Du er jo selv en engel."

"Jamen tror du da ikke, at englene beder til Gud? Hør da, hvad jeg har at bede Himlen om."

Diana udtalte disse ord med højtidelig alvor. Hun knælede ned og bad med inderlig andagt om beskyttelse for sin elskede. I from hengivelse rettede hun blikket opad, som om hun søgte og fandt sin himmelske faders åsyn.

Bussy stod og stirrede fortabt i henrykkelse på den englelige kvinde, som kastede sig i støvet for at anråbe Forsynet om at holde sin hånd over ham. Det var for hans skyld, at denne unge, skønne kvinde åbnede sit hjerte for den Almægtige.

"Herre," bad hun, "hvis du vil, at jeg skal leve et lykkeligt liv, hvis ikke du har bestemt mig til at dø i den dybeste fortvivlelse, så beskyt i nåde ham, som du har sendt på min vej, ham, jeg elsker af hele mit hjerte!"

Diana havde sluttet sin bøn, og Bussy bøjede sig ned over hende og omslyngede hende med sine arme for at løfte hende op af den knælende stilling. Hun så smilende på ham, og deres læber søgte just hinanden i et inderligt kys, da pludselig en af ruderne i vinduet knustes og faldt klirrende på gulvet. På balkonen udenfor stod tre bevæbnede mænd, og en fjerde med maske for ansigtet steg netop over gelænderet. Den maskerede holdt en pistol i venstre hånd, i højre en dragen kårde.

Bussy stod et øjeblik som forstenet. Diana udstødte et forfærdeligt, øresønderrivende skrig og kastede sig angstfuld om halsen på sin elsker.

Manden med masken gjorde et tegn, og hans tre følgesvende kom lidt nærmere; en af dem var bevæbnet med en flintebøsse.

Bussy stødte lempeligt Diana lidt til side og drog samtidig sit sværd. Hans vanlige koldsindighed havde atter indtruffet sig, og med nøgtern beregning begyndte han at træffe forberedelser til forsvar. Det ængstede ham blot noget, at Diana var nærværende; en kvinde virker i reglen forstyrrende og hæmmende ved en sådan lejlighed. Ligeledes var det ham ubehageligt at se sig over for en maskeret modstander; selv gik han altid åbent til værks og krævede derfor af sine fjender, at de også skulle bekende kulør.

"Gå på! Gå på!" sagde en gravrøst, der kom fra den mand, som skjulte sig under fløjlsmasken. "Ser I, han er bange? Skrækken har lammet ham."

"Du tager fejl," sagde Bussy; "hverken du, hvem du så er, eller nogen anden skal opleve at se mig bange."

Diana gjorde atter et skridt hen imod Bussy, men den unge greve gav hende ved tegn at forstå, at hun skulle blive, hvor hun var. Det var jo indlysende, at hun kun kunne hindre hans frie bevægelser, men ikke i nogen væsentlig grad bidrage til forsvaret.

Diana kunne dog ikke selv indse, i hvilken fare hun kunne bringe dem begge ved sådan uforsigtighed, eller også var hendes skræk så overvældende, at hun ikke kunne bekæmpe den; nok er det, at hun atter kastede sig om halsen på Bussy i stedet for at gøre, som han anviste hende. Hun adlød det naturlige instinkt, som byder den svage at støtte sig til den stærke, men det faldt hende ikke ind, at den stærke blev svag, når hun forhindrede ham i at udfolde sine kræfter.

"Er det Deres mening, frue, at jeg skal slås ihjel?" spurgte Bussy, som Dianas frygt også rent moralsk gjorde et nedslående indtryk på.

Den skrækslagne kvinde forstod nu, at den bedste måde at hjælpe Bussy på var at adlyde ham blindt. Hun fjernede sig atter fra ham, og Bussy stod nu stolt og udfordrende og beredte sig til at tage kampen op imod en fjende, hvis navn endnu var ham ukendt.

"Se, se," sagde den uhyggelige, tilslørede stemme, "det er altså grev Bussy. Og jeg tåbe, som ikke ville tro det, skønt man atter og atter gentog det for mig! Ja, det kan man i sandhed kalde en ven, en fortræffelig ven, en trofast, uegennyttig ven."

Bussy svarede ikke. Hans skarpe blik var beskæftiget med at tage forholdene i øjesyn. Med sammenbidte læber stod han og

anstillede beregninger over, hvorledes han med størst fordel kunne indrette sit forsvar, når kampen engang skulle begynde. Fjendernes overlegne antal skræmte ham ingenlunde. Han havde – som vore læsere selv har haft lejlighed til at erfare – før budt en lige så stor styrke spidsen.

"Han har fået at vide," fortsatte stemmen med spottende betoning, "at hofjægermesteren er borte og har ladet sin hustru blive alene hjemme. Galant, som han er, tilbyder han den unge frue at forkorte hende tiden, mens manden er fraværende. Kvinderne er jo sjældent særlig modige, så man må jo være den gæve, ridderlige Bussy taknemmelig for, at han ofrer sig således for den frygtsomme grevinde. Ja, han er en ubetalelig ven, denne Bussy!"

Den unge adelsmand genkendte først nu den dybe, skælvende stemme, som ofte havde fyldt ham med modbydelighed.

"Å, er det Dem, monsieur de Monsoreau!" udbrød han. "Kast nu blot Deres maske; nu ved jeg jo alligevel, hvem De er. Det klæder en adelsmand bedst at kæmpe med åbent visir; rænker og svig hører andet steds hjemme."

"Jeg skal føje Dem i Deres ønske," svarede hofjægermesteren og rev med et rask tag den sorte fløjlsmaske fra ansigtet og slængede den hen i en krog af værelset.

Diana udstødte et dæmpet skrig.

Selv en mand kunne næsten tvinges til at skrige af skræk over det syn, som hofjægermesteren frembød. At sige, at han var bleg, ville være et svagt udtryk for at betegne den isnende dødskulde, den sataniske hævntørst, der spejlede sig på hans farveløse kinder og i hans luende blik.

Man kunne se, hvorledes skinsyge og had brændte i ham, og det var næsten til at undres over, at flammen endnu ikke havde fortæret ham helt og holdent.

"Lad os nu gøre en ende på det," sagde Bussy. "Jeg holder ikke af at gøre stor ståhej for ubetydeligheder. Homers helte havde den kedelige vane at underholde sig et par timers tid med hinanden, før de begyndte at slås, men det var også halvguder. Vi stakkels dødelige, jeg i hvert fald, holder mest af at gøre tingene i en fart. Når man ikke er bange, kan man jo også lige så gerne springe i det som krybe i det. Lad angrebet begynde, eller lad mig gå, hvorhen jeg lyster."

Monsoreau svarede med en klangløs, pibende latter, som fik det til at gyse i Diana, men som havde den virkning på Bussy, at han følte vreden stige op i sig med brusende heftighed.

"Lad mig komme forbi," sagde han, og blodet, som før var steget ham til hovedet, strømmede tilbage til hjertet og lagde sig som et kvælende tryk på hans bryst.

"Ha, ha!" lo Monsoreau med sin modbydelige, skærende latter. "Nå, De vil forbi, grev Bussy? Men De siger det i sådan en grim tone; bed pænt om det."

"De kan jo komme an og lade os få en ende på det. Jeg tigger ikke Dem om noget, men jeg forlanger blot, at De skal slås eller lade mig komme frem. Det er sent, og jeg har lang vej hjem."

"Ho, ho! Min smukke greve, jeg har nu tænkt at give Dem natteleje her i mit hus, og jeg bilder mig for resten ind, at det også var med den hensigt at blive her, at De var kommet herhen. De skal have Deres vilje, men om De nogen sinde rejser Dem igen, når først vi har stedet Dem til hvile i dette værelse, det må vi lade tiden vise."

Mens hofjægermesteren var i færd med at udmale dette lidet trøstende fremtidsperspektiv, blev samtidig Bussys angribere forøget med to mand, som ankom ganske på samme måde som de første fire.

"Fire og to er seks," talte Bussy. "Hvor er så resten?"

"De står nedenfor og venter," svarede hofjægermesteren. "Hvis der imod al forventning skulle blive brug for flere, vil de rykke frem lidt efter lidt, i hold på to, tre, fire mand, ganske som omstændighederne synes at fordre."

Monsoreau betænkte sig ikke på at svække sin rivals mod ved disse overdrevne beskrivelser af den styrke, han havde ved hånden. Han vidste, at Bussy kunne blive slem nok at få bugt med alligevel, og han nærede derfor et svagt håb om, at han kunne bevæge ham til at indse det håbløse i at gøre modstand mod en så knusende overmagt.

Diana faldt på knæ, ganske sanseløs af rædsel, og skønt hun opbød al sin sjælsstyrke for at vise sig fattet, kunne hun dog ikke betvinge den krampagtige hulken, som trængte sig over hendes læber.

Bussy kastede et hastigt blik på sin stakkels elskede; hendes fortvivlede holdning bevægede ham til et forsøg på at få greven til at gå ind på en våbenstilstand.

"De ved, hr. hofjægermester," sagde han, efter at han et øjeblik havde søgt at finde på en antagelig grund, "De ved, at jeg er en mand af ære."

"Ja," svarede Monsoreau, "De er i hvert fald mand af ære i lige så høj grad, som grevinden er en kysk kvinde. Men, imellem os sagt, vil jeg ikke give en styver hverken for Deres eller Deres elskerindes ære."

Bussys øjne lynede, og det så ud, som om han ville styrte sig over den frække, som vovede at drage Dianas uskyld i tvivl, men partiet var for ulige; han ville bedre kunne hævde sin elskedes ære, hvis han nu lagde bånd på sin kogende harme. Den tid ville så måske senere komme, da han med større fynd kunne træde i skranken for Diana.

"hr. hofjægermester," sagde han behersket, "De taler et sprog, som jeg forhåbentlig engang vil få lejlighed til at revse Dem for; i øjeblikket må jeg desværre give afkald på denne tilfredsstillelse. Det forholder sig nemlig således, at jeg i morgen har forpligtet mig til at slås med fire adelsmænd, som alle er Dem vel bekendte. Da disse herrer utvivlsomt har forret fremfor Dem, beder jeg Dem tilstå mig den gunstbevisning at lade mig drage uhindret bort i aften. Selvfølgelig forpligter jeg mig samtidig på æresord til at indfinde mig igen, hvor og hvornår De måtte ønske det."

Monsoreau trak på skuldrene, som om han ville tilkendegive, at han ikke lod sig overliste på den måde.

"Hør mig til ende," fortsatte Bussy med en ihærdighed, som tydelig nok viste, i hvor høj grad det var ham om at gøre at få bevilget den begærede frist. "Jeg sværger Dem, hr. hofjægermester, i den Højestes navn, at jeg vil være til Deres disposition, så snart jeg har tilfredsstillet de herrer d'Epernon, Maugiron, Quélus og Schomberg. Fremdeles lover jeg at lade være med at indgå nogen anden forpligtelse, før De har fået den forønskede lejlighed til at tage hævn over mig. I det tilfælde, at jeg skulle blive dræbt i kampen i morgen, har De jo fået hævn, og mere kan De dog ikke forlange, men hvis først det kommer så vidt, at De selv skal til at skaffe Deres fordringer på mig

opfyldte, så er det jo slet ikke givet, at De opnår, hvad De ønsker."

"De taler, som om det var Deres bestilling, grev Bussy, men det skal dog ikke lykkes Dem at slippe mig af hænde. De har bedraget mig, besnæret min hustru og bragt skam og vanære over mit hus. Jeg vil have hævn, nu straks."

"Jamen, hr. greve ..."

"Jeg bryder mig ikke om Deres indvendinger. Tror De ikke, jeg har gennemskuet Dem? Hvis det skulle lykkes Dem at komme helskindet bort herfra i aften, skal De nok vogte Dem for at komme igen."

"Jeg er en mand af ære, hr. hofjægermester."

"De har allerede hørt, hvor højt jeg vurderer Deres ære, og De kan vel begribe, at en sådan garanti ikke er mig tilstrækkelig. Deres brøde må sones nu med det samme. I otte dage har jeg higet efter dette øjeblik, og jeg ville slides op indvendig, hvis jeg skulle vente blot en dag endnu."

"Det er ikke for min egen skyld, at jeg søger at forhale regnskabets time."

"Lad os ikke spilde mere tid på denne ørkesløse tale; De har hørt mit sidste ord."

Monsoreau vendte sig derefter om mod sine folk og sagde:

"Nu fremad, mine tapre venner! På ham!"

"Nå, således!" udbrød Bussy, "det er altså ikke en duel, men et lumpent overfald, et snigmord, det gælder. Det burde jeg have vidst, siden jeg dog kender Dem så nøje."

"Kald det, hvad De vil," brummede Monsoreau. "Jeg vrager ikke midlerne til at opnå mine berettigede hensigter."

"Nej, det ser jeg. For resten kommer det mig ud på et, hvorledes De agter at efterstræbe mit liv; nogen ærlig, ridderlig kamp kan jeg jo i hvert fald ikke gøre mig forhåbning om. Men hvad tror De, hertugen af Anjou vil sige til denne historie? Tror De ikke, at han vil tage Dem Deres nederdrægtighed temmelig ilde op?"

"Jeg har grund til at antage, at han vil belønne mig fyrsteligt, hvis jeg skaffer ham Dem ud af verden. Så meget er i det mindste vidst, at det er ham, der har sendt mig herhen i aften, fordi han vidste, at jeg ville komme turtelduerne til ulejlighed."

Bussy kom til at skælve ved tanken om sin herres underfundighed, og Diana hævede sukkende sine hænder mod himlen. Det forekom hende, at alt håb var ude, siden Bussys egen herre så lumskeligt forrådte ham.

"Ja, ja da, så har jeg kun mig selv at stole på," udbrød den unge tapre adelsmand. "I skal finde mig rede til at kæmpe til sidste blodsdråbe. Tro ikke, at jeg bliver mindre stærk, fordi jeg står alene. Hvis det er sandt, at hertug François har sveget mig, så skal denne dag blive ham et vidnesbyrd om, at ingen mand har hans hjælp behov. Kom an, I gæve snigmordere!"

Med et lynsnart tag havde Bussy dannet sig en slags forskansning bag bedepulten og et bord, som han havde trukket hen til sig. Oven på det hele anbragte han en stol, således at han næsten var fuldstændig dækket.

Hans bevægelser var så rappe, og planen på forhånd så godt gennemtænkt, at han allerede stod godt i skjul, da flintebøssen gik af og sendte sin dødbringende kugle ind i bedepulten, hvor de ødelæggelser, den anrettede, dog ikke var af videre betydning.

Bussy var ikke et øjeblik ledig. Mens hans angribere forholdt sig uvirksomme for at afvente resultatet af det affyrede skud, havde han behændigt sat sig i besiddelse af et pragtfuldt alterbord. Med det kostbare, massive bord havde han fuldstændiggjort sin improviserede fæstning, som nu syntes at være næsten uindtagelig, og han afventede med urokkelig sindsro, hvad der ville komme.

Diana havde ligeledes dækket sig så godt, forholdene tillod. Hun var nu mere fattet, og hun indså, at hun ikke kunne hjælpe sin forsvarer på anden måde end ved at bede: derfor bad hun af hele sin sjæl den ene bøn mere inderlig end den anden.

Det styrkede og opmuntrede Bussy at se hende så rolig, og han sendte hende et kærligt og taknemmeligt blik for at betyde hende, at han var tilfreds med hende. Derefter så han endnu engang sine fæstningsværker efter, for om muligt at opdage svage punkter, der trængte til at udbedres. Endelig henvendte han sig til sine fjender med en selvtillidsfuld advarsel.

"Kom så," sagde han, "men tag jer i agt for min kårde, den borer huller, hvor den rammer."

Monsoreaus lejede bøddelknægte kendte Bussy af navn, og ingen af dem var særlig opsat på at gøre begyndelsen. Hofjægermesteren æggede dem ufortrødent til at storme frem, men de manglede en foregangsmand. Endelig var der en af dem, der vovede at strække hånden ud for at trække bedepulten til sig, men i samme nu var Bussy parat med sin kårde. I den tanke, at et afskrækkende eksempel måske kunne have en ganske heldig virkning, bibragte Bussy skurken en flænge, der sønderrev hele hans arm fra skulder til håndled. Denne åreladning forekom angriberen at være for kraftig, og med et

højt brøl styrtede han hen imod vinduet, idet han overlod til andre at udføre det vovestykke, som han selv ikke havde været behændig nok til.

I det samme hørtes hastige trin ude på gangen, og Bussy troede allerede, at han var kommet i dobbelt ild. Han styrtede hen imod døren i den hensigt at skyde slåen for, men til alt held nåede han ikke at fuldbyrde sit forsæt, før døren blev åbnet.

Bussy gjorde en tilbagegående bevægelse for at gøre sig rede til at optage kampen mod sine gamle fjender og de senest ankomne, men skæbnen havde dog denne gang tiltænkt ham en bedre lod.

To mænd kom stormende ind ad døren.

"Kære herre," råbte en kendt stemme, "nu kommer vi. Det er vel ikke for sent?"

"Rémy!" udbrød Bussy med jublende røst.

"Jeg er med," sagde en anden stemme, som heller ikke var Bussy fremmed. "Det ser jo minsandten ud, som om man ville myrde Dem her."

"Saint-Luc!" råbte Bussy i stormende henrykkelse.

To så tapre og trofaste venners ankomst satte øjeblikkelig det gamle liv og humør i vor helt igen.

"Ja, her er jeg," svarede Saint-Luc.

"Se så, min kære hofjægermester, nu er det vist nok så klogt, at De lader os gå vor vej i fred, for hvis De ikke godvilligt opgiver Deres fortvivlede forsæt at ville slå mig ihjel, bliver enden på det hele, at vi baner os vej over Deres lig. Det synes at være umiddelbart indlysende, at en fredelig løsning på sagen vil være mest hensigtsmæssig for Dem selv, og i hvert fald er det ganske afgjort, at jeg ikke vil advare Dem oftere."

Bussy havde åbenbart glemt hele den reserve, som Monsoreau havde i baghånden. Han havde vel i det mindste ikke taget *den* med i beregning, da han rettede denne overmodige opfordring til sin hadefulde fjende.

"Tre mand frem!" råbte Monsoreau.

Og et øjeblik efter kunne Bussy og hans venner tælle tre modstandere til, det så ganske ud, som om Monsoreau kunne stampe sine folk op af jorden. De kom til syne udenfor vinduet med en glimrende præcision. Man skulle næsten tro, at hofjægermesteren ligefrem havde holdt generalprøve for at være sikker på, at maskineriet kunne fungere tilfredsstillende.

"Jamen, det er jo en hel hær," sagde Saint-Luc, idet han med undren bemærkede, hvorledes Monsoreau udvidede sin angrebsstyrke.

"Gud i Himlen!" bad Diana, "hold barmhjertigt din beskyttende hånd over ham."

Hun havde ikke tanke for andre end én. Det faldt hende ikke ind at bede om frelse for sig selv, og dog havde dette måske været nok så fornødent.

Monsoreau styrtede med en frygtelig ed hen imod hende for at tugte hende, fordi hun bad om beskyttelse for den, han efterstræbte.

"Elendige skabning!" snerrede han med tænderskærende raseri, idet han løftede sin kårde.

Men Bussy havde holdt øje med hans truende bevægelser. Let og behændig som en kat satte han over forskansningen og stillede sig foran sin elskede. Hans kårde mødtes med hofjægermesterens, og hurtigere, end det kan tænkes, endsige fortælles, rettede han et stød mod den forhadte rivals strube,

men ulykkeligvis, var afstanden for stor, kården kunne ikke række langt nok, og Monsoreau slap for denne gang med en let hudafskrabning.

En fem-seks mand styrtede sig nu over Bussy, men Saint-Luc og Rémy var jo ikke kommet blot for at se til; den forreste af angriberne faldt for Saint-Lucs sikre stød.

"Fremad!" råbte Rémy.

"Nej, ikke frem, Rémy," sagde Bussy. "Se hellere at få bragt Diana bort. Hun må forskånes for at overvære disse scener."

Monsoreau hylede vildt, hver gang han hørte Dianas navn. Hans egen kårde var allerede knækket, men med en hastig bevægelse rev han en anden ud af hånden på en af sine lejesvende.

Rémy stod tøvende og vidste ikke, hvad han skulle gøre.

"Men De selv, herre?" spurgte han.

"Tag hende bort! Tag hende bort!" råbte Bussy. "Jeg betror hende i din varetægt. Du skal svare mig for hendes liv."

"Min Gud! Min Gud! Beskyt ham, herre Jesus," sukkede Diana uafbrudt.

"Kom, frue," kaldte Rémy.

"Nej, nej, jeg forlader ham aldrig. Min plads er ved hans side; der vil jeg blive, så længe jeg lever."

Rémy tog hende på sine arme og ville bære hende bort, skønt hun satte sig til modværge.

"Bussy! Bussy!" skreg hun. "Kom mig til hjælp!"

Den stakkels kvinde gik helt fra besindelsen; hun kunne ikke mere skelne ven fra fjende. Alt, hvad der skilte hende fra Bussy, forekom hende – syg og ophidset, som hendes fantasi i øjeblikket var – ondt og fjendtligt. Det måtte jo også være

yderst pinefuldt for hende at lade den, hun omfattede med sin hele kærlighed, blive tilbage i en fortvivlet stilling, som hendes nærværelse ganske vist ikke kunne befri ham fra, men hvor hun dog måske kunne finde døden sammen med ham. Hellere dø end leve alene, tænkte hun; derfor modsatte hun sig med hele den styrke, hun endnu i sin halvt bevidstløse tilstand rådede over, Rémys gentagne forsøg på at føre hende bort. At der kunne være mulighed for frelse for dem begge to, kunne hun slet ikke tænke sig; derfor havde hun intet andet valg end at dele skæbne med sin elskede.

"Gå, gå!" råbte Bussy, "jeg kommer snart til dig igen."

"Ja, du skal nok komme til hende," skreg Monsoreau, "det er da mit inderligste håb, at jeg må få held til at sende jer begge samme steds hen."

Bussy bemærkede, at den unge læge vaklede; et par sekunder holdt han sig med besværlighed oprejst, men segnede derpå om og drog Diana med sig i faldet.

Bussy udstødte et forfærdet udråb.

Rémy hævede sig med anstrengelse og sagde:

"Der er intet i vejen, herre. Det var mig, kuglen ramte; hun er i god behold."

Tre af angriberne styrtede sig nu over Bussy, men Saint-Luc var atter parat til at stå sin ven bi, og efter en kort stunds forløb trak fjenden sig igen tilbage, idet de efterlod en dødelig såret på valpladsen.

Bussy havde ikke tanke for andet end Diana. Det var ham ligegyldigt, om han alene skulle trodse hele morderskaren, når han blot vidste sin dyrebare skat i sikkerhed.

"Saint-Luc," bad han, "frels Diana! Ved hende, som du elsker, frels Diana! Hører du, frels hende!"

"Men du selv?"

"Jeg er en mand og skal nok klare mig alene."

Saint-Luc trængte hen til Diana, løftede hende op på sine knæ, tog hende i sine arme og forsvandt med hende igennem døren, men i det samme lød det triumferende fra Monsoreaus frådende læber:

"Hej da! Herhid, folkene på trappen!"

Alt havde han altså forudset; der var slet intet håb om at undslippe dette forfærdelige uhyre. Bussy følte, hvorledes hans strube sammensnøredes af rædsel. Med afsindigt raseri stormede han henimod Monsoreau, men hofjægermesteren var en klog general og dækkede sig forsigtigt bag sine folk.

"Feje, usle nidding," skreg Bussy, mens han stødte vildt til alle sider.

Han gennemborede hovedet på en, brystet på en anden for at skaffe plads, som han sagde, men der var endnu en håbløs mængde tilbage. Hvorledes skulle han kunne holde stand mod hofjægermesterens uoverskuelige, stadig voksende hær?

"Flygt, herre, flygt!" stønnede Rémy.

"Jeg flygte?" spurgte Bussy med foragt. "Flygte for usselt morderpak! Nej, Rémy, så kender du ikke din herre. Grev de Bussy kan falde, men flygte ... det overlader jeg til andre. Diana må frelses, om det skal koste mit liv. Jeg har ofte vovet mit hjerteblod for folk, som jeg ikke engang ærede, men for Diana, som jeg elsker ... skulle jeg vel tøve med at ofre min sidste blodsdråbe for hende? Du selv, Rémy, hvorledes har du det?"

"Pas på," advarede den unge læge.

Næppe havde Rémy udtalt disse ord, før fire mænd kom styrtende fra trappegangen ind i værelset.

Bussy var nu virkelig imellem dobbelt ild, men han frygtede ikke for sig selv, kun for Diana bankede hans hjerte i ængstelig spænding.

"Diana! Diana!" råbte han med smertelig uvished. "Hvor er du? Er du frelst? Svar mig, Diana!"

Men ingen svarede.

Som en stormvind fo'r Bussy da løs på de fire mænd, der stod lige inden for døren. Ingen af dem var forberedt på at blive angrebet, og Bussy havde på et øjeblik fældet to af sine modstandere.

Vejen var fri, men netop som han skulle til at styrte ud ad døren, trådte Monsoreau til.

Bussy blev nødt til atter at trække sig bag ved sin forskansning.

"Slå slåen for! Drej nøglen om!" befalede Monsoreau. "Vi har ham! Vi har ham!"

Rémy, som ganske kraftesløs og udmattet lå og svømmede i sit blod, døjede uendelige kvaler ved at være vidne til den rædselsfulde situation, hans kære herre var stedt i.

Med opbydelsen af alle de kræfter, han endnu havde tilbage, med anspændelsen af hele sin viljestyrke lykkedes det ham at slæbe sig over gulvet hen i en sådan stilling, at hans legeme kunne bidrage til at styrke den vold, Bussy havde forskanset sig bag.

Der var et øjebliks pause.

Bussy stod og støttede sig imod væggen for at samle kræfter til den næste tørn. Samtidig benyttede han stilstanden til at

kaste et blik over valpladsen. Det var et forfærdeligt hærværk, de tre venner havde øvet, men der var endnu langt igen. Syv mand lå på gulvet, faldne eller sårede, men ni var aldeles kampdygtige.

Ganske vist var Bussy selv usåret, men synet af ni lynende sværd, som alle var rettet imod ham, lyden af Monsoreaus hæslige stemme, der opflammede banditternes mod, den træthed, han allerede tydeligt kunne fornemme, angsten for Dianas skæbne, sorgen over den trofaste Rémys trøstesløse stilling, alt sammensvor sig for at knække den hidtil uovervindelige helt.

Blodet hamrede i Bussys tindinger, hans øjne sløredes af træthed og håbløshed, vilde syner foresvævede hans tågede blik, og døden, som han hidtil havde spøgt med, syntes at træde truende frem imod ham fra baggrunden af værelset.

Var han bange? Nej! Døden frygtede han ikke, ikke sårene og legemets smerte, men adskillelsen fra Diana pinte ham mere end al Helvedes kval.

Hvis hun levede endnu, ville han blive ved at kæmpe. Så var der endnu håb, men hvis hun var død? Nej, hun var i live; så ville også Bussy leve.

"Der er ni tilbage endnu," tænkte han, "af dem kan jeg med lidt held nok dræbe de fem, men de fire sidste vil gøre det af med mig. I ti minutter til har jeg kræfter nok til at slås, men så … å, jeg vil ikke tænke mere end fem minutter frem ad gangen. Velan da, så vil jeg gøre i de næste fem minutter, hvad intet menneske endnu har gjort, og i de sidste fem vil jeg udføre noget, som aldrig nogen skal gøre mig efter."

Det var mandige forsætter, vor helt havde fattet, og han var fast bestemt på at lade handling følge på tanken.

Med kappen viklet om venstre arm som et skjold gjorde han et spring midt ud iblandt sine fjender.

Det var, som om han frygtede at sætte noget af sin berømmelse til, hvis han stadig søgte dækning bag den primitive forskansning, hvorfra han hidtil havde ført kampen.

Lige med ét stod han således midt i værelset, og med lynets fart uddelte han til sine forbavsede modstandere tre stød, der alle ramte, hvor de var sigtet. Tre kvalte skrig fulgte de heftige stød, tre gange trængte kården igennem menneskelige legemer, og tre gange rislede en varm blodstrøm langs furen i klingen ned over Bussys højre hånd.

På samme tid, som han førte dette voldsomme angreb, glemte han ikke at tænke på sit forsvar. Vel tyve hug og stød afparerede han med kappen på den venstre arm.

Kappen var sønderflænget på alle leder.

Morderne skiftede taktik, da de så, hvor overlegen den tapre adelsmand var i fægtekunst. To mænd havde han fældet, og én havde måttet trække sig ud af kampen, og endnu syntes det umuligt at tilføje ham selv noget sår.

Derfor greb de nu sagen an på en ganske anden måde. Nogle overfaldt ham med kolbeslag af deres bøsser; andre afskød deres pistoler, som de ikke tidligere havde brugt. Kuglerne undgik Bussy, snart ved at kaste sig til siden, snart ved at bukke sig, snart ved at springe i vejret. Hans væsen syntes i denne farefulde stund at udfolde sig med en mangfoldighed af evner, som var aldeles betagende. Han ikke alene så og hørte alt; han nøjedes ikke med at være i uafbrudt virksomhed med angreb og

parade, men han gættede sig endogså til sine fjenders lønligste tanker og planer. Alt var han forberedt på, alt forudså han med ubegribelig snarrådighed og kløgt.

Bussy var i øjeblikket i den tilstand, i hvilken mennesket kommer sin fuldkommenhed nærmest. Han var ganske vidst mindre end en Gud, eftersom han var dødelig, men han var i hvert fald meget mere end et menneske.

Pludselig faldt den tanke ham ind, at hvis han kunne dræbe Monsoreau, ville *det* måske gøre en ende på kampen. Det gjaldt jo for ham at hidføre en snarlig afslutning, inden det endnu var forbi med hans egne kræfter, og det lå jo nær at tro, at hovedmandens død var det virksomste middel til at opnå denne hensigt.

Han ledte efter hofjægermesteren iblandt sine fjender.

Monsoreau, som i modsætning til Bussy hele tiden var koldblodigheden selv, bemærkede sin rivals søgende blik og holdt sig forsigtig bag sine folk. Hans hele beskæftigelse var at lade de afskudte pistoler på ny og affyre dem igen fra sin dækkede stilling. Masken havde han – uvist af hvilken grund – atter taget på.

Bussy havde altså ikke andet at gøre, hvis han da virkelig ville tale et alvorsord med hofjægermesteren, end at bane sig vej hen til ham.

Det var nu i reglen ikke nogen vanskelig sag for den heltemodige Bussy at gøre lyst omkring sig, og også denne gang adsplittede han let de feje ugerningsmænd, som han mejede ned for fode, indtil pladsen var tom mellem ham og den maskerede Monsoreau.

Det ville tage lang tid at beskrive dette øjeblik, hvis man skulle udmale det had, som stod at læse på Bussys ansigt. Musklerne fortrak sig af og til krampagtigt, som om det ligefrem voldte ham legemlig smerte at bære på den fortærende følelse af vildt had, der drev ham frem imod den usle hofjægermester, den eneste hindring, som forbød ham at besidde Diana helt.

Monsoreau, der just ikke var ræd af naturen, veg gysende tilbage for Bussys spøgelsesagtige hævnerskikkelse. Synet af den unge adelsmands uhyggeligt fortrukne ansigt bragte den kolde sved til at perle på hans pande.

Alle andre følelser veg i dette øjeblik for en knugende angst, og tilskyndet af sin rædsel hævede han den ladte pistol, tog sigte på Bussy og affyrede.

Skuddet knaldede højt i det lille værelse, og kuglen slog hårdt imod klingen på Bussys kårde, som brast i stykker seks tommer ovenfor fæstet.

"Afvæbnet! Afvæbnet!" skreg Monsoreau hoverende.

Bussy trådte et par skridt tilbage og bukkede sig undervejs for at opsamle sin sønderskudte sværdklinge.

Monsoreau havde gjort regning uden vært. I løbet af mindre end ti sekunder havde Bussy ved hjælp af sit lommetørklæde atter våben i hånd, ganske vidst kun et våben af ringe styrke, men dog i forbindelse med Bussys kraftige arm og utæmmelige mod mere virkningsfuldt end alle de bøsser, pistoler, kårder og dolke, hans modstandere var bevæbnet med.

Slaget begyndte igen, lige hårdnakket og lige uafgjort, skønt styrkefordelingen var så urimelig.

På den ene side stod Bussy, uden våben, kan man næsten sige, men til gengæld også uden sår.

På den anden side stod seks fuldt bevæbnede mænd bag en forskansning af ti faldne og sårede, og disse seks svævede i en stadig skræk for den ene, den tapre, heltemodige Bussy!

Det var ikke hen i vejret, når Bussy havde lovet, at hans dåd skulle blive uden mage i fortid og fremtid. Det, han allerede havde præsteret, var enestående, og der var endda nogle minutter tilbage af de ti.

Kampen rasede mere heftig end nogen sinde. Monsoreaus håndlangere trængte Bussy fra alle sider, mens hofjægermesteren selv søgte at bringe alle de faldnes våben i sikkerhed, idet han ganske rigtigt havde gættet, at Bussys anstrengelser foreløbig ville gå ud på at skaffe sig et nyt våben.

Bussy var omringet, indesluttet af en levende mur af hadefulde fjender. Den eneste ven, der var at øjne i nærheden, lå såret og blødende for hans fod, ude af stand til at give ham den mindste håndsrækning.

Den afbrækkede, krogede, sløve klingestump, som svajede i Bussys hånd, var næsten ubrugelig. Trætheden begyndte at lamme hans arm, og den samme håbløshed, han før havde været bytte for, sneg sig atter over ham med overvældende magt.

Da så han med ét, hvorledes hans trofaste Rémy, den sidste, han havde turdet håbe på en håndsrækning fra, hvorledes han rejste sig op fra gulvet for at give sin herre endnu et bevis på sin urokkelige hengivenhed. Den lange, stærke kårde, han selv havde kæmpet forgæves med, overrakte han nu Bussy og gav ham dermed endnu en mulighed for at komme frelst igennem

det mylder af farer, der havde tårnet sig op omkring Dianas uforfærdede elsker.

Bussy snappede Rémys sværd og kastede øjeblikkelig stumpen fra sig; den havde han jo ingen brug for mere.

Monsoreau, som hele tiden var på færde for at gøre så megen skade som muligt uden at blotte sig selv, listede sig imidlertid krybende hen til den stakkels Rémy og affyrede på nært hold sin pistol lige i tindingen på den ulykkelige unge mand.

Ikke med en tanke faldt det ham ind, at den, han dræbte så fejt og usselt, engang havde frelst hans liv.

Rémy sank om med knust hoved, denne gang for aldrig at rejse sig mere.

Bussy skreg højt af smerte og raseri.

Hans kræfter, som usvækkede var vendt tilbage i det øjeblik, da han følte Rémys gode sværd i sin magt, voksede af iver efter at hævne den dræbte ven.

Kården lynede i hans hånd og gennemborede så armen på en af hans fjender, så halsen, så brystet, så kinden, og der syntes ikke at være tegn på nogen nært forestående afslutning.

Døren var der imidlertid ingen, der tænkte på.

I et ubevogtet øjeblik styrtede Bussy sig imod den med hele sin kraft, men skønt murværket gav sig, modstod slåerne det voldsomme stød.

Med venstre hånd forsøgte Bussy at trække slåen fra, samtidig med at han naturligvis stadig holdt sine modstandere i ånde.

Mens dette stod på, fik han et skud igennem låret og to lettere kårdestød i siden, men så havde han også nået sin hensigt.

Døren var åben!

Med endnu et uimodståeligt stormløb lykkedes det ham at gøre det af med en af sine farligste modstandere, og straks efter ramte han Monsoreau i brystet.

Hofjægermesteren udslyngede en gyselig forbandelse.

"Se, se," udbrød Bussy, mens han trak i døren, "nu tænker jeg så småt, at jeg skal slippe fra jer."

De fire mænd kastede deres våben; med dem kunne de dog ingen vej komme. På en gang styrtede de sig over Bussy og ville kvæle ham, men med hug og stød og slag og spark holdt han dem fra livet. Han syntes usårlig.

Monsoreau vovede sig endnu to gange inden for Bussys rækkevidde, men opnåede derved ikke andet end at blive mærket to gange til af sin rivals behændige kårde.

Tre af morderne klyngede sig nu til Bussys højre arm, så at det var ham umuligt at benytte sit våben. Voldsmændene halede og sled i ham, og til sidst lykkedes det dem at vriste sværdet fra ham.

For anden gang var den kække våbenløs, men han lod sig dog ikke skræmme.

Uden betænkning greb han en træskammel og tildelte med den to af sine modstandere så voldsomme slag, at de styrtede i gulvet, men da han forsøgte at gøre det af med den tredje på samme måde, knustes skamlen, mens manden holdt.

Banditten drog hastigt sin dolk og stødte den i brystet på Bussy, men den unge adelsmand var endnu ikke rådvild.

Uden at ænse sin smerte rev han dolken ud af brystet, og idet han rettede spidsen imod niddingen, tvang han ham så at sige til at gennembore sig selv.

Den sidste af skurkene sprang ud igennem vinduet.

Bussy var herre over valpladsen. Intet havde modstået hans vældige kraft, men endda var han ikke tilfreds.

Han vendte sig mod vinduet i den hensigt at forfølge den flygtende, for at også denne skulle bære mærke af hans arm, men han havde ikke gjort mange skridt, før Monsoreau, som havde søgt at bjerge livet ved at agere død, rejste sig op fra gulvet, hvor han lå henstrakt blandt de andre sårede, døende og døde, og bibragte ham et snit i hasen.

Bussy udstødte et brøl af raseri og smerte.

Hinkende og slæbende den sårede fod efter sig ledte han værelset rundt for at finde en hel kårde, og derpå styrtede han sig ude af sig selv over hofjægermesteren.

Monsoreau gjorde kun et svagt forsøg på at sætte sig til modværge.

Efter et par sekunders hidsig kamp fik Bussy overtaget, og med et vældigt stød gennemborede han hofjægermesteren således, at han ligefrem naglede hans legeme til gulvet.

Et lettelsens suk steg op fra den tapre adelsmands bryst. Som frigjort for en frygtelig mare åndede han atter dybt og roligt.

"Å, endelig!" udbrød han. "Det kan være, at jeg selv skal dø, men døden bliver en hel fest for mig, efter at jeg har hørt dig, dit skændige afskum, drage det sidste suk!"

Monsoreau åbnede munden for at give et passende svar på Bussys fromme, medlidende tiltale, men netop ved denne bevægelse imødekom han frivilligt sin rivals mest brændende ønske.

Et rallende suk var alt, hvad han formåede at frembringe. Kvalt i sit eget blod opgav han ånden.

Bussy betragtede med inderlig tilfredsstillelse sin uforsonlige fjendes korte dødskamp. Først derefter kunne han bekvemme sig til at forlade dette værelse, hvor gulvet flød med blod, hvor væggene, ja selv loftet var oversprøjtet med den røde, varme væske.

Bussy slæbte sig under stadigt blodtab hen til døren. På tærsklen vendte han sig om for endnu en gang at kaste et blik over den valplads, som havde været vidne til hans heltemodige dåd.

Månen, der netop kom frem bag en sky, kastede sit hvide lys ned over al ødelæggelsens vederstyggelighed.

Værelset var ramponeret på det frygteligste. Væggene bar spor af pistol- og bøsseskud, af kårdestik og kolbeslag.

De døendes blege, fortrukne ansigter, som endnu i dødsstunden talte om uudslukkeligt had og rasende blodtørst, måtte opfylde enhver med grufuld uhygge.

Bussy fo'r gysende sammen ved synet af så megen rædsel, men inderst inde i ham boede stolthed over denne enestående heltebedrift.

Blodet strømmede ustandseligt fra hans sår, men sejrsrusen døvede hans sanser.

Nu kunne han frit trække sig bort, uden at det ville få udseende af en flugt, for ingen af fjenderne evnede at holde ham tilbage.

Men enden var ikke endda.

Idet Bussy kom humpende ud på trappen, så han glimt af våben nede i gården.

Et skud knaldede. Kuglen gennemborede skulderen på vor helt.

Gården var altså endnu besat.

Bussy kom til at tænke på det lille vindue, som Diana og han havde talt om, det, hvorfra hans elskede havde lovet at overvære kampen.

Ikke så snart var han kommet i tanker om det, før han skyndsomst humpede af sted for at søge en sidste udvej til flugt.

Han trådte uhindret ind i værelset, lukkede og låsede døren efter sig, for at inden skulle trænge ind og forhindre ham i at bringe sin plan til udførelse. Det lille vindue stod åbent og gav udsigt til en dejlig, stjerneklar himmel.

Bussy kravlede med stort besvær op i vindueskarmen og målte med øjnene det spring, han skulle foretage.

Det var ikke nogen let sag for en såret at vove sig ud på en sådan luftrejse, og Bussy, som ellers aldrig tøvede med at udføre en beslutning, stod længe og overvejede, om ikke der var nogen anden udvej til at slippe helskindet bort.

"Å, Gud, jeg holder det aldrig ud," mumlede han, "mine kræfter svigter mig."

Det var jo ikke underligt, om Bussy tabte modet. Han havde allerede glædet sig over at være alle sine fjender kvit, og nu hørte han en ny trup komme stormende op ad trappen. Flugt var den eneste redning. Forsvar kunne han ikke mere tænke på.

Han samlede sine sidste kræfter og beredte sig til det afgørende spring. Ved hjælp af den hånd og den fod, som endnu kunne bruges, satte han af, men ulykkeligvis blev hans ene støvlesål hængende i en blodpøl.

Vore læsere mindes det jerngitter, som Bussy netop samme aften havde talt om med Diana, da han fortalte hende,

hvorledes han havde kastet brød til spurvene.

Han faldt netop nu så uheldigt, at nogle af de spidse jernpigge trængte ind i kroppen på ham, nogle greb fat i hans klæder og Bussy blev hængende.

Hans stilling var forfærdelig, og det er ikke til at begribe, at han endnu havde kræfter nok til at råbe:

"Saint-Luc! Saint-Luc! Til hjælp!"

Hans tanker rettedes i denne fortvivlede time på den eneste, som måske kunne være inden for hørevidde, den eneste, som endnu kunne og ville hjælpe ham, efter at den trofaste Rémy havde udåndet.

"Nej se, det er jo monsieur Bussy!" udbrød en stemme fra en person, der havde stået gemt bag en trægruppe.

Bussy gøs. Det var *ikke* Saint-Lucs røst.

"Saint-Luc!" råbte han igen. "Hjælp mig dog! Frygt ikke for Diana. Jeg har slået Monsoreau ihjel."

Bussy håbede, at denne oplivende meddelelse øjeblikkelig ville kalde Saint-Luc til, hvis han da var i nærheden.

"Er det sandt? Er Monsoreau dræbt?" spurgte en ny stemme.

"Ja," svarede Bussy.

"Godt," sagde den ukendte.

Bussy så nu de to mænd komme frem fra skjulet bag træerne. Begge havde de maske for ansigtet.

"I himlens navn!" udbrød Bussy, "hjælp en ulykkelig adelsmand. Det er mit sidste håb om redning, at I vil hjælpe mig, hvem I så er."

"Hvad mener De, Deres Højhed?" spurgte hviskende den ene af de maskerede den anden.

"Fæhoved!" svarede han, der blev tiltalt med titlen Deres Højhed.

Bussy havde hørt den fornemme titel, skønt den blev fremført i en hviskende tone. Den fortvivlede stilling, han befandt sig i, havde skærpet hans sanser til det yderste.

"Deres Højhed!" udbrød han, ikke længere i tvivl om, at den maskerede standsperson var hertugen af Anjou. "Deres Højhed, befri mig, hjælp mig at flygte, så skal jeg glemme, at De har forrådt mig."

Der syntes at rase en heftig kamp i hertugens svage sjæl.

"Hører du, hvad han siger?" spurgte han endelig sin ledsager.

"Ja, Deres Højhed."

"Hvad skal vi gøre?"

"Det tilkommer ikke mig at tage bestemmelsen. Hvad befaler Deres Højhed?"

Der blev et øjebliks tavshed. François kæmpede og overvejede endnu, men pludselig syntes han at have fattet en beslutning.

"Befri ham," befalede han i en kort tone.

Hans ledsager studsede.

Straks efter tilføjede hertugen med en styg latter, som kom til at lyde endnu mere uhyggelig under masken:

"Fra flere lidelser."

Bussy drejede hovedet om mod den side, hvorfra latteren kom; han ville dog se, om det virkelig var et menneske, som havde hjerte til at le med spottende hån i et sådant øjeblik. Hans lidelser var frygtelige.

"Å Gud, jeg er fortabt," stønnede den ulykkelige.

Det var kun alt for sandt. Bussy havde ikke talt ud, før hertugens ledsager satte mundingen af sin bøsse til hans bryst.

Der lød et knald. Bussys hoved faldt slapt ned, og hænderne knugedes sammen i krampe.

"Forbandelse over dig, du lumske morderhund!" sukkede den tapre adelsmand.

Endnu en gang skælvede hele hans legeme i krampe.

"Diana," hviskede han.

Og med den elskedes navn på læben udstødte han sit sidste suk.

Dråber af hans ædle blod sivede ned ad jerngitteret, og hertugen mærkede den varme strøm, som rislede ned over hans hånd.

"Er han død?" spurgte flere stemmer.

Det var resten af Monsoreaus lejede morderbande, der omsider havde fået sprængt døren, og som nu oppe fra det lille vindue iagttog slutningen på dette bloddryppende drama.

"Ja," svarede d'Aurilly, "skynd jer at flygte. Husk på, at hertugen af Anjou var monsieur de Bussys ven og beskytter. Hans Højhed vil ikke lade denne morddåd gå ustraffet hen."

De feje skurke lod sig ikke dette sige to gange. Når Bussy var vel ude af verden, havde de ikke mere at gøre i Monsoreaus hus, og de tøvede ikke med at gøre sig usynlige.

Hertugen lyttede til de flygtendes skridt, og da alt var stille, sagde han til sin ledsager:

"Så, d'Aurilly, gå nu op i værelset og kast Monsoreaus lig ud af vinduet."

d'Aurilly gik op i huset og trådte rask ind i det værelse, hvor hovedslaget havde stået.

Forfærdet standsede han på dørtrinnet og kastede gysende et blik over den dynge af lig, der dækkede gulvet.

Efter nogen søgen fandt han hofjægermesterens afsjælede legeme, som han resolut tog på nakken. Derefter gik han med det hen til vinduet og kastede det, som hertugen havde befalet, ned i gården for sin herres fødder.

Idet liget faldt på stenbroen, sprøjtede blodet højt i vejret, og hertug François blev aldeles overstænket. Det var, som om Forsynet havde besluttet, at den falske fyrste skulle tilsøles af alt det blod, til hvis udgydelse han og ingen anden var den egentlige og oprindelige årsag.

Grådig som en sulten ulv styrtede François sig over hofjægermesterens lig, ikke for at stille sin hunger, men for at få fingre i det farlige dokument, som han for otte dage siden havde været nødt til at underskrive.

Han gennemrodede alle lommer og gemmesteder, indtil han helt inde under Monsoreaus livkjortel havde fundet, hvad han søgte.

"Her er det! Her er det!" råbte han triumferende og viste d'Aurilly dokumentet. "Det var det, jeg ledte efter; nu har vi ikke mere at gøre her."

"Og Diana?" spurgte lutspilleren, som stadig stod og kiggede ud ad vinduet, idet han med et uroligt blik fulgte sin herres bevægelser.

"Lad hende rejse pokker i vold. Min kærlighed til hende eksisterer ikke mere; hun har kostet for meget. Slip både hende og Saint-Luc løs, og lad dem gå, hvorhen de lyster; de har jo ikke genkendt os."

D'Aurilly forsvandt.

"Denne historie hjælper mig just ikke til at blive konge af Frankrig," tænkte François med filosofisk ro, "men på den

anden side tænker jeg, at jeg har forstået at hytte mit skind, således at jeg heller ikke risikerer nogen ubehagelighed. Hvis jeg ikke havde fået fat i dette forbandede dokument, kunne jeg jo lige så nemt være kommet af med hovedet for højforræderi."

Efter at have holdt denne lille enetale tog hertugen den fatale forbundstraktat og rev den i tusinde stykker.

Det sønderrevne papir flagrede for vinden, og stumperne dalede som sommerfugle ned over den blodbesudlede jord.

84. Den fredselskende, men af skæbnen stadig ubarmhjertigt omtumlede Gorenflot befinder sig atter i en malstrøm, hvis hvirvler truer med at drage ham ned i dybet

Sammensværgelsen forløb fra begyndelsen til enden som en ren komedie.

Vi har tidligere hørt, hvorledes Chicot på sine besøg i klostret havde opdaget den underjordiske løngang, som de sammensvorne munke havde tænkt sig at flygte gennem, hvis sagerne skulle tage en gal vending.

Narren havde, som rimeligt var, meddelt chefen for angrebsstyrken, hvorledes dette forholdt sig, og Crillon havde ikke været sen til at dirigere en deling schweizergardister hen til det sted, hvor den omtalte løngang mundede ud.

Vi har ligeledes hørt, at munkene ganske rigtigt først forsøgte at slippe den vej ud, men de havde hurtigt opgivet forsøget, da de havde hørt det karakteristiske udråb, hvormed en af schweizerne havde røbet, hvad der ventede dem fra den kant.

Derimod var der ingen, som spærrede dem den anden udgang for dem.

Chicot havde ikke haft anelse om, at der eksisterede en sådan, før Gorenflot med sin klagende jamren over sin omfangsrige mave havde vakt hans mistanke om, at det måtte være galt fat.

Da var det imidlertid desværre allerede for sent at skride ind.

Efter meget besvær havde Crillon og hans folk endelig fået sprængt klosterporten, og hele skaren trængte buldrende ind i de fromme brødres stille bo.

Netop denne dybe stilhed i de dunkle, hvælvede rum, gjorde Crillon uhyggelig til mode. Som gammel, uforfærdet kriger holdt han af larmende kamptummel, men en sådan ildevarslende gravstilhed gjorde ham bange.

Han skred forsigtigt frem, stadig forberedt på at falde i et eller andet baghold, for han havde ikke tænkt sig muligheden af, at klostret kunne være helt forladt.

Alle forsigtighedsregler var jo truffet på forhånd, mente han, så de sammensvorne måtte ligge på lur et eller andet sted inde i bygningen.

Men de små patruljer, han udsendte for at afsøge de forskellige dele af klostret, vendte alle tilbage med uforrettet sag. Fra kælder til kvist var der øde og tomt; selv krypten var ganske forladt af mennesker.

Alle vinduer og døre blev åbnet, for at man kunne se så frit omkring som muligt, men intet steds var noget levende væsen at øjne.

Kongen var forrest i skaren. Med draget kårde i hånden gik han omkring og skreg af fuld hals:

"Chicot! Chicot!"

Intet svar.

"Skulle de mon have dræbt ham," mumlede majestæten med gysen, "så skal de, så sandt jeg er en kristen konge, komme til at betale min nar med fuld pris for en adelsmand."

"Det er ikke mere end ret og rimeligt," erklærede Crillon, "for han er adelsmand, så godt som nogen."

Kongen og Crillon, fulgt af gardisterne, fortsatte deres vandring igennem det uddøde klosters gange.

Det har måske undret en og anden af vore læsere, at narren ikke besvarede majestætens råb, men sagen var, at han på dette tidspunkt endnu ikke var færdig med at tærske løs på hertugen af Mayenne, og så længe denne eksekution stod på, må man tilgive Chicot, at han ikke havde sans for andet. Det var ham en himmelsk fryd, en overmenneskelig lyksalighed at få afløb for den galde, som – efter hans eget sigende – i årevis havde forbitret ham tilværelsen.

Først da den sidste skygge af hertugens mørbankede krop var forsvundet, først da Gorenflot var godt og vel besvimet, og intet mere optog narrens tanker, kom han atter så vidt til sig selv, at han kunne høre sin herres ængstelige kalden. Så snart han havde genkendt kongens stemme, skreg han af sine lungers fulde kraft:

"Her, min søn! Her!"

Derefter gik han i lag med at forsøge at få munken på benene. Han tumlede længe forgæves med den nidkære broders umådelige krop, men endelig lykkedes det ham dog at få rejst den bevidstløse skikkelse overende.

Gorenflot kunne ikke sidde oprejst uden støtte, så narren måtte med megen møje slæbe ham hen til et træ, som han kunne læne sig imod.

Det kostede Chicot voldsomme kraftanstrengelser at få stablet Gorenflot således op, og hans stemme lød helt uklar og forpustet, da han atter besvarede kongens gentagne råb.

Henri, som lyttede efter narrens røst med stigende angst, bemærkede til sin sorg, at stemmen lød ligesom sløret. Straks var kongen overbevist om, at han ville finde sin arme nar hårdt mishandlet af de sammensvorne, livsfarligt såret måske.

Heldigvis var hans frygt ugrundet. Chicot befandt sig endog ganske særligt vel og havde i dette øjeblik ingen anden bekymring end omsorgen for sin smækfede ven, Gorenflot.

Synet af munkens jammerlige forfatning gjorde ham en kort tid tvivlrådig med hensyn til, hvilken bestemmelse kan skulle tage med sin gamle, oppustede soldebroder.

"Skal jeg afsløre dit forræderi, tykke flæskeside," tænkte han ved sig selv, "eller skal jeg lade nåde gå for ret denne gang? Hvis kongen får noget at vide, er det forbi med dine velmagtsdage, men hvis du lover mig for fremtiden at holde din rødprikkede næse fra politik, kan jeg måske endnu dække over dit lange synderegister."

Mens Chicot nøjere gennemtænkte de forskellige forhold, som måtte tages i betragtning, stod han og iagttog munken med vekslende blikke, snart godmodig, snart bister og truende, men følelsen af Gorenflots uskadelighed og bevidstheden om al den nytte, han i sin herres tjeneste havde draget af den skikkelige fyldebøtte, havde dog allerede halvvejs stemt ham for eftergivenhed.

Gorenflot begyndte lidt efter lidt at komme til sig selv igen. Dog var han endnu langt fra i stand til at danne sig nogen klar forestilling om, hvad der tildrog sig omkring ham; han anede

blot rent instinktivt, at et uvejr var trukket op over hovedet på ham. Han hørte til den slags mennesker, der er født til at blive hundset hele livet igennem. En løftet hånd betød i hans øjne det samme som en dragt prygl, og når en mand udtalte hans navn, anså han det for en selvfølge, at der skulle følge en tordentale efter. Det var blevet ham en ren vane at blive skældt ud, og han var ikke langt fra at befinde sig vel i sin rolle som syndebuk og skumpelskud. Det var med denne sædvanlige ubestemte forudfølelse af, at der igen stod en parat til at revse ham, at Gorenflot langt om længe slog øjnene op.

"Nådige monsieur Chicot!" udbrød han klynkende.

"Nå, du er altså ikke død?" sagde narren, som på dette tidspunkt var nået dertil i sine overvejelser, at han havde besluttet at jage munken lidt skræk i livet, men så for resten at lade ham slippe for billigt køb.

"Å, gode, ædle monsieur Chicot," fortsatte Gorenflot med grådblandet stemme, idet han gjorde forsøg på at folde sine fede hænder over den brede mave. "Er det muligt, nådige monsieur Chicot, at De vil udlevere mig, mig, Gorenflot, til mine hjerteløse forfølgere?"

"Uhyre," sagde Chicot med en stemme, som skulle være streng og ubarmhjertig, men hvori en finere iagttager end Gorenflot ikke kunne have undgået at lægge mærke til et vist blidt tonefald.

Gorenflot, der som følge af sin medfødte tilbøjelighed kun havde øre for det truende og barske, gav sig til at brøle som et lille barn.

"Jeg, som har spist så mange gange til middag sammen med Dem," fremstammede han under uafbrudt hulken. "De sagde

endda selv, at jeg var en hel mester i at drikke; kongen over alle svampe, tror jeg, De kaldte mig. Jeg som var så glad for alle de dejlige høns, De lod servere for mig i *Overflødighedshornet*. Det var knapt, at jeg levnede benene af dem, når de var rigtig unge og møre."

Dette rørende træk, fortalt med Gorenflots jævne, betagende veltalenhed, lokkede et smil frem på narrens barske ansigt.

"Barmhjertige Gud! der er de!" skreg Gorenflot og forsøgte uden held at rejse sig op. "Der er de! de kommer! Jeg er dødsens! Ak, kære, gode monsieur Chicot! hjælp mig! stå mig bi! de slår mig ihjel!"

Gorenflot kastede sig næsegrus på jorden og brast i en hjerteskærende gråd.

Chicot følte medlidenhed med den fortvivlede fedtklump.

"Rejs dig op," befalede han.

Gorenflot græd ustandselig.

"Rejs dig op," gentog narren.

"Er De vred på mig mere?" spurgte Gorenflot, som nok ville have lidt at holde sig til, inden han gav sig en fremmed i vold. "Jeg skal nok rejse mig, hvis De vil tilgive mig, monsieur Chicot. Er De så vred mere?"

"Det vil tiden vise," svarede narren. "Foreløbig kan jeg kun sige, at hvis du vil gøre dig håb om at blive benådet, må du lystre blindt, uden vrøvl, uden indvendinger, uden betingelser."

"Å, Gud, De har jo allerede pryglet mig så skrækkeligt, at jeg synes, det må kunne være nok."

Chicot brast ud i latter. Den stakkels munk var åbenbart så omtåget og forvirret i hovedet, at han tog alle de prygl, Mayenne havde fået, på sin egen kappe.

Gorenflot fattede ikke grunden til narrens munterhed.

"De ler, ædle monsieur Chicot?" sagde han forskræmt.

"Ja, jeg ler; skal jeg måske bede om din tilladelse til at gøre det?" spurgte narren.

"Nej, på ingen måde, nådige herre, men jeg troede bare ..."

"Hvad troede du bare?"

"Jeg troede, jeg tænkte, at ... at når De ler, så vil De vel ikke have, jeg skal dø? Sig det, bedste monsieur Chicot, sig, at jeg må få lov at leve!" tryglede det ulykkelige asen.

"Nu får vi at se," svarede Chicot, som endnu ikke syntes at ville gøre en ende på Gorenflots lidelser.

"Å, jo, nådige monsieur Chicot, De kan ikke nænne, at jeg skal dø. Lad mig dog leve. Kunne De virkelig stå og le således, hvis De vidste, at *jeg* skulle slås ihjel, kunne De?"

"Ja, den sag vedkommer jo slet ikke mig. Hvad har jeg at gøre med, om du skal leve eller ej? Det er noget, kongen må bestemme. Kongen alene har ret til at råde over sine undersåtters liv."

Gorenflot mente, at nu måtte der gøres noget ekstraordinært. Med en vældig kraftanstrengelse lykkedes det ham at indtage en knælende stilling foran den almægtige nar.

Netop som han havde fundet ligevægtstillingen og skulle til at forny sine bønner med endnu mere indtrængende kraft, blev pludselig hele sceneriet oplyst af blændende fakkelskær.

En glimrende skare af adelsmænd og officerer af livgarden med kongen i spidsen kom ilende til og slog kreds om munken og narren.

Majestæten strålede af glæde over gensynet med sin elskede Chicot, og han løb hen til ham og omfavnede ham hjerteligt.

"Å, min egen Chicot!" udbrød han, "hvor jeg er henrykt over at se dig."

"Hører De, bedste monsieur Chicot?" hviskede munken. "Kongen er henrykt over at se Dem, siger han."

"Ja, og hvad så?"

"Så er han naturligvis glad, og når han er glad, vil han ikke nægte Dem opfyldelsen af en bøn."

"Jamen, jeg har ingen bøn på hjerte."

"Å, ædle monsieur Chicot, bed om nåde for mig."

"Skulle jeg virkelig bede denne konge, som du har benævnt med navne, jeg ikke engang vil gentage, skulle jeg bede denne "vellystige tyran" om nåde for dig?"

"Ti dog, ti! For Guds skyld, monsieur Chicot, sig ikke et ord om det."

"Nå, Deres Majestæt," spurgte Chicot, idet han vendte sig til kongen, "hvor mange af dem har De så fanget?"

"Jeg vil gerne tilstå alt," stønnede Gorenflot helt sønderknust.

"Ikke én," sagde Crillon harmfuld. "De usle forrædere må have fundet en eller anden udgang, som vi ikke ved besked med."

"Ja, det er vel næsten sandsynligt," sagde Chicot.

"Har *du* heller ikke set noget til dem?" spurgte kongen.

"Vist har jeg set dem," svarede narren overmodig, "hver eneste en, lige fra den første til den sidste."

"Jeg tilstår," gentog Gorenflot, idet han foldede sine fede labber og fæstede et par hjælpeløse torskeøjne på monarken.

"Du kender dem vel alle sammen?" fortsatte Henri, idet han fortsatte sit forhør.

"Nej, Deres Majestæt, der var kun én af dem, jeg kendte, og det var endda ikke på ansigtet, at jeg kendte ham, men ikke desto mindre er jeg vis på, at jeg ikke har taget fejl af manden."

"Hvem var han, som du kendte?"

"Det var hertugen af Mayenne."

"Hertug Charles? Ham, du skylder ..."

"*Har* skyldt, Deres Majestæt. Nu er vi kvit."

"Nej, er det sandt?"

"Som et evangelium, Deres Majestæt."

"Det må du fortælle mig, Chicot."

"Senere, min søn, senere; det kommer alt sammen, når du blot giver tid. Lad os bare ikke forhaste os."

"Jeg tilstår," gentog Gorenflot uafladeligt.

"Se, se. De har nok gjort en fange," sagde Crillon med ét og lagde sin tunge hånd på munkens skulder.

Gorenflot tabte nu helt mælet af skræk. Crillons mægtige hånd tyngede på ham, ikke så meget ved selve trykket, som fordi den ligesom var et forvarsel om en langt tungere lod, der ville blive ham til del. Og dertil kom, at munkens anløbne samvittighed lagde sig som et pres på hans strube og forøgede den angst, som knugede ham i denne martrende stund.

Chicot ventede lidt med at svare, fordi han forstod, hvorledes netop skrækken måtte pine den ulykkelige munk, og den straf – som endda ikke var så helt ringe, selv om den hurtigt var overstået – kunne han nok unde den hellige broder for hans deltagelse i det mislykkede oprørsforsøg.

Gorenflot var på nippet til atter at besvime. Hele den skare, som stod omkring ham, indtog en truende holdning; her var da

endelig en, de kunne slukke deres utilfredsstillede hævntørst på.

Det summede for munkens ører som ved lyden af de basuner, der kalder menneskene til dom på den yderste dag.

Endelig brød Chicot den pinefulde tavshed, som majestætens følge iagttog, idet det afventede den bestemmelse, som kongen måtte tage med hensyn til fangens skæbne.

En af de menige gardister holdt en fakkel hen for Gorenflots ansigt. Munken lukkede øjnene; så var da allerede det vigtigste gjort af det, man har at iagttage, når man går fra denne syndige verden over i den anden.

"Men det er jo prædikanten Gorenflot!" udbrød kongen.

"Jeg tilstår, jeg tilstår, jeg tilstår," opremsede munken mekanisk, som om han tænkte sig, at det blotte løfte om en uforbeholden tilståelse ville være nok til at forsone kongen og afvende straffen fra hans brødebetyngede hoved.

"Ja, det er ham selv i egen velnærede person," bekræftede narren.

"Ja så," sagde majestæten og gned sig i hænderne med en inderlig veltilfreds mine.

Sveden perlede i strømme ned ad Gorenflots fede kinder. Man kunne have skummet dem af med en skummeske.

Adelsmændene nærmede sig med truende miner.

Gorenflot så intet mere; hans øjne var blændede af tårer. Men han hørte, hvorledes skaren trak sig sammen om ham.

Skrækken fremtvang et hæst skrig.

"Stop lidt," sagde Chicot til majestætens utålmodige følge. "Kongen skal først have alt at vide."

Narren fjernede sig lidt fra de øvrige og vinkede kongen hen til sig.

"Tak din Gud og skaber," hviskede han til ham, "fordi han for godt og vel fem og tredive år siden lod denne hellige mand fødes. Det er ham alene, vi alle skylder vor frelse. Havde *han* ikke været, havde hertugen af Guise nu siddet på Frankrigs trone, og du havde været indespærret på livstid i et kloster, hvis du da i det hele taget havde fået lov at leve."

"Hvorledes det?" spurgte kongen åndeløs.

"Ser du, det er ham, som har afsløret hele sammensværgelsen for mig fra ende til anden. Uden ham havde jeg ikke haft anelse om det mindste, men for en otte dages tid siden fortalte han mig hele historien, udviklede på det nøjagtigste alle de sammensvornes planer og hjalp mig med at finde på udveje til at kvæle oprøret i fødslen."

"Han må jo have en belønning, den munk."

"Belønning? Ja, det skulle jeg da mene, han fortjener, hvis ellers nogen gør det. Tænk på, hvad han har vovet for din skyld. Hvis de sammensvorne havde fået mindste nys om, at han havde afsløret deres planer, ville han nu have været en død mand."

De tre sidste ord, som Chicot udtalte med lidt stærkere stemme, for at de skulle gøre mere indtryk på kongen, disse tre ord opfangede Gorenflot.

"En død mand?"

Det var afgjort; hans dage var talte.

Ved denne rædselsfulde tanke kom munken ud af ligevægt og faldt forover. Han havde dog omtanke nok til at gribe for sig med hænderne, og han blev liggende i denne højst

mærkværdige stilling, som om han tænkte, at majestæten med følge havde lyst til at springe buk over ham.

"Vi vil tage den værdige broder under vor beskyttelse," sagde kongen, "og belønne ham mangefold de fortjenester, han har indlagt sig af vor krone."

Kongen åbenbarede sit venlige sindelag ved at sende munken et opmuntrende smil, som denne nok bemærkede, men da han dog ikke var ganske klar over, om han havde set rigtigt eller ej, udtrykte hans ansigt den mest forvirrede blanding af smil og gråd.

"Vi skal belønne ham, den værdige broder," gentog kongen.

"Det gør du ret i, Henri," svarede narren, "for han er, som jeg siger dig, en mand, du kan stole på."

"Hvad mener du, vi skal gøre ham til?" spurgte Henri.

"Ja, ser du, vi må først og fremmest tænke på at sikre hans liv. Han vil jo for bestandig være de sammensvornes mest eftertragtede offer."

"Vi kan lade ham få en livvagt?" foreslog kongen.

Gorenflot hørte kongens forslag, det vil sige kun den sidste del af det, og han trøstede sig allerede med håbet om at slippe med fængsel på livstid.

"Det vil jeg da hellere end hænge og dingle i en galge," tænkte han. "Når bare man ikke bliver sulten i sådan et fængsel, så kan man jo have det omtrent lige så godt som i en klostercelle."

"En livvagt," sagde Chicot, "det vil ikke forslå, så længe han er inden for hovedstadens mure."

"Jamen, hvad skal vi da gribe til?"

"Du må give mig lov til at føre ham bort."

"Hvorhen da?"

"Lad mig foreløbig om det. Nu tager jeg ham indtil videre hjem til mig selv."

"Gør, som du finder for godt. Tag ham hjem til dig selv, og kom så siden op til mig. Jeg går nu tilbage til Louvre og håber at træffe vore venner der. De er vel optaget af at gøre sig rede til i morgen, kan jeg tænke."

"Rejs jer, ærværdige fader," sagde Chicot til munken.

Gorenflot var ikke langt fra at falde helt omkuld, så forbavset blev han over at høre narrens ærbødige tiltale.

"Han gør nar, det slette menneske," tænkte han. "Først forråder han mig til mine fjender, og bagefter spiller han medfølende."

"Så rejs dig dog, dit utyske," hviskede Chicot til ham og gav ham samtidig et kraftigt dask på den del af det menneskelige legeme, hvor man er højest, når man plukker jordbær.

"Jeg har visselig fortjent en sådan skæbne," sukkede Gorenflot.

"Hvad er det, han siger?" spurgte kongen.

"Å, Deres Majestæt," svarede narren, "han mindes al den møje, han har udstået for Deres Majestæts skyld, alle de besværligheder, han frivilligt har påtaget sig for at frelse Deres Majestæt, og nu, da jeg fortæller den ærværdige fader, at Deres Majestæt har lovet at gengælde ham efter fortjeneste og at tage ham under Deres beskyttelse, så er det, at han udbryder: Jeg har visselig fortjent en sådan skæbne."

"Stakkels skind," sagde kongen. "Ja, han må have døjet meget, men nu skal der oprinde bedre tider for ham. Du lover mig at drage omsorg for ham, så længe han er i din varetægt. Jeg

betror min redningsmand til dig, Chicot; sørg for, at han ikke kommer til at mangle i nogen retning. Går du nu?"

"Ja," svarede narren.

Derefter gik Chicot atter hen til munken og gav ham endnu en opmuntring i form af et velrettet spark i den ovennævnte legemsdel, som ofte før havde måttet stifte bekendtskab med narrens støvlesnude.

"Ak, gode, kære monsieur Chicot!" udbrød Gorenflot. "Hvor fører De mig dog hen?"

"Det skal du få at vide senere. Gå nu blot hen til Hans Majestæt, din ubehøvlede øltønde, og sig tak. Det skulle du for resten have gjort for længe siden."

"Tak? For hvad?" spurgte Gorenflot betuttet.

"Gør, som jeg siger," befalede narren.

"Deres Majestæt," sagde munken stammende, "eftersom det har behaget Deres Majestæt i ubegribelig nåde, at ..."

"Ja," svarede kongen og stoppede med en afværgende håndbevægelse munkens salvelsesfulde udgydelse; "ja, jeg ved alt, hvad De har foretaget Dem på rejsen til Lyon, alt, hvad De bedrev den mindeværdige liga-aften. Jeg kender Deres færden fra først til sidst. Vær rolig; De skal blive belønnet efter fortjeneste."

Gorenflot sukkede dybt.

"Hvor er Midas?" spurgte Chicot.

"I stalden," svarede munken. "Stakkels dyr!"

Gorenflot tænkte allerede med sorg på den skæbne, som ville blive det elskede dyrs lod, hvis han selv blev hængt eller puttet i fængsel for livstid.

"Gå ned og hent bæstet," befalede narren, "sæt dig op, og kom så tilbage hertil, men skynd dig, hvis livet er dig kært."

Den sidste udtryksfulde opfordring kunne Chicot have sparet sig. Gorenflot længtes kun efter at komme bort fra gardisternes farlige naboskab, og han skyndte sig af sted med forbavsende fart, glad overrasket over, at der virkelig ikke skulle følge nogen vagt med for at passe på ham.

Da munken var ude af syne, sagde Chicot til kongen:

"Tag du nu tyve mand med til beskyttelse for dig selv og send ti andre under anførsel af monsieur de Crillon til hertugen af Anjous palæ med befaling til at bringe din broder til Louvre."

Narren talte med en myndig klarhed, som gjorde det indlysende, at han vidste, hvad han ville.

"Hvorfor gribe til den slags forholdsregler?" spurgte Henri, der aldrig var rigtig glad, når man stillede krav til ham om at udfolde sin herskermagt.

"Fordi det ikke må ske, at hertugen slipper fra os for anden gang," svarede narren.

"Jamen, har min broder da ...?"

"Må jeg spørge, om du har fortrudt, at du fulgte de råd, jeg gav dig i går?"

"Nej, ved den levende Gud, om jeg har!"

"Vil du så måske også nu have tillid til mig?"

Kongen tøvede. Chicot vendte sig fra ham og ville til at gå, men Henri kaldte ham tilbage og sagde:

"Chicot, jeg lægger min skæbne i din hånd. Befal over mig."

"Nuvel," sagde narren formildet, "gør da, som jeg har anvist dig."

Kongen udstedte nu befaling til livgardens chef, at han havde at føre hertugen af Anjou til Louvre.

Crillon, som ikke nærede nogen udpræget ømhed for hertug François, var straks rede til at følge majestætens bud efter bogstavet.

"Og du?" sagde kongen til Chicot.

"Jeg venter her på den hellige fader."

"Og så kommer du senere op til mig i Louvre?"

"Om en time skal jeg atter være hos dig, lille Henri."

"Nå, så går jeg."

"Gå med Gud, min søn."

Efter at majestæten således havde fået vished for, at han ikke skulle savne sin uundværlige nar alt for længe, gik han beroliget bort med de tilbageblevne soldater.

Chicot var alene.

En stund stod han og stirrede tankefuld frem for sig, men snart tog han sig atter sammen. Der var ingen tid at give bort. Kongen var ikke frelst endnu, skønt oprøret havde fundet en brat afslutning.

Rask gik han ned ad stalden til, og som han trådte ind i gården, kom Gorenflot just ridende på sin dyrebare Midas.

Det var slet ikke faldet den fortumlede munk ind at redde sig ved flugt fra den grumme skæbne, som ventede ham. Chicot havde sagt, at han skulle lystre blindt, og han lystrede.

"Nu af sted," sagde narren og tog æslet ved grimeremmen. "Vi må skynde os; man venter os."

Gorenflot fulgte viljeløs med. På ryggen af Midas, med Chicot ved tøjlen var han lige så vel forvaret som bag det sikreste fængsels mure.

"Det sagde jeg nok, det sagde jeg nok," gentog han uafbrudt. "Jeg vidste jo nok, at det ville tage en ende med forskrækkelse, men hvorledes skulle jeg blive fri? Det sagde jeg nok, det sagde jeg nok! Var jeg bare ikke taget tilbage til klostret, da jeg først var fri. Å, det forbandede kloster! Det sagde jeg nok ..."

Chicot var tavs som graven. Han trak Midas efter sig, rystede af og til på hovedet, men mælede ikke et ord.

85. Chicot gennemskuer d'Epernons rænker

Da kongen kom tilbage til slottet, fandt han sine venner liggende i en tryg søvn.

De begivenheder, der havde fundet sted i løbet af den nat, vi har beskrevet i de foregående kapitler, var ikke gået sporløst hen over kongen. Han havde også på et hængende hår kunnet miste trone og liv, hvis ikke et nådigt forsyn i skikkelse af vor ven Chicot havde stået ham bi. Det var narrens utrættelige årvågenhed, han mere end noget andet kunne takke for, at han endnu turde kalde sig konge af Frankrig.

Nu var majestæten personlig sikret, men den næste morgen, eller rettere samme morgen – klokken var nemlig omtrent to, da kongen atter var i Louvre – skulle hans fire hengivne yndlinge vove livet i en dyst, som skulle blive skæbnesvanger for dem alle. Henri kunne ikke trække vejret frit, før det sidste slag var lykkeligt overstået. Og hvem borgede for, at kampen ikke ville bringe død over kongens trofaste-venner?

Skønt sammensværgelsen var slået til jorden i første omgang, var majestæten således endnu bytte for den pinligste uvished. Straks efter at være kommet hjem havde han, som vi begyndte med at fortælle, listet sig hen til det soveværelse, hvor de unge adelsmænds fire senge stod på rad.

Chicot havde imidlertid bragt den syndige Gorenflot i sikkerhed og havde derpå, efter løfte, skyndt sig til Louvre, hvor

han traf majestæten hensunket i mørke tanker i yndlingenes sovekabinet.

Narren bemærkede straks, hvad kongen endnu ikke havde set, at den ene seng stod tom.

Det var d'Epernons.

"Er han ikke kommet hjem endnu, den dumdristige vovehals?" udbrød kongen ærgerlig. "Han er jo vanvittig, han er jo gal, staklen. Slås med Bussy, Frankrigs tapreste adelsmand, og så ikke tænke mere alvorligt over det! Der er ikke et menneske, der er så farlig som denne Bussy. Tåbelige, letsindige d'Epernon."

D'Epernons dristighed måtte forekomme enhver, som ikke var bedre underrettet, ganske ubegribelig.

Chicot anede øjeblikkelig, at der måtte stikke noget under det. D'Epernon var hans landsmand – de stammede begge fra Gascogne – og han kendte ham alt for godt til at tro, at modet med ét skulle have holdt sit indtog i den ellers så forsigtigt anlagte spradebasse.

"Jeg befaler, at han skal findes og føres tilbage til Louvre," sagde kongen til en af de tjenstgørende officerer. "Hent livlægen; han skal give den ubesindige natsværmer et sovepulver, for at han kan sove straks, når han kommer i seng. Han *skal* sove, hvad enten han vil eller ej; søvnen styrker legemet og skærper sjælen. I morgen må han frem for alt være i stand til at forsvare sig, for Bussy er en modstander, som ikke er til at spøge med."

De tre andre yndlinge lå broderligt side om side og fortsatte uforstyrret deres fredelige søvn. Kongen talte naturligvis i en dæmpet tone, og ingen anden ville have vovet at vække de

slumrende af den døs, som skulle styrke dem på legeme og sjæl til kampens strabadser.

En af officererne gik bort for at udføre kongens befalinger, men han var ikke nået ud af værelset, før dørvogteren meldte:

"Deres Majestæt, nu kommer monsieur d'Epernon."

D'Epernon var ganske rigtigt kommet hjem for lidt siden og havde straks fået at vide, at kongen var vendt tilbage fra Paulinerklostret. I sikker anelse om, at majestæten ikke kunne lade være med at se ind til sine yndlinge, inden han gik til ro, kom d'Epernon listende ned ad gangen for om muligt at smutte ind i sin seng, før nogen havde bemærket hans fraværelse.

Men det gik ikke således, som han havde beregnet.

Han var, som vi alle ved, allerede blevet savnet, og dørvogteren skyndte sig derfor at melde kongen hans ankomst, så snart han havde fået øje på natteravnen.

Da d'Epernon ikke så nogen udvej til at slippe for en irettesættelse, trådte han rask ind i sovekabinettet med et mislykket forsøg på at skjule sin forlegenhed og forvirring.

"Nå, er du endelig der?" sagde kongen bebrejdende. "Kom her, ulykkelige, og se, hvor fornuftigt dine kammerater bærer sig ad. De sover, og søvnen styrker dem på legeme og sjæl."

Denne majestætens yndlingsteori, som han gentog ved enhver passende lejlighed, gjorde ikke videre indtryk på den forstokkede d'Epernon, men for at give det udseende af, at han med begærlighed lyttede til sin herres lære, så han sig dog omkring i værelset og bekræftede med et nik, at han havde befundet majestætens udtalelse at være overensstemmende med sandheden.

"Se på dine venner," fortsatte kongen, "det er kloge, fornuftige folk. De har forstået, hvor vigtig dagen i morgen er for os alle. Se, de sover, men du, letsindige brushoved, har naturligvis tilbragt natten med terningspil og svir. Dine venner holdt først bøn og gik så i seng i ordentlig tid. Du må jo skamme dig. Hvor du ser ud i ansigtet! Ligbleg! I morgen bliver det vel rent galt, når det allerede er så slemt i aften."

D'Epernon blev kobberrød i hovedet, da kongen henledte opmærksomheden på hans dødelige bleghed.

"Så, gå nu i seng," fortsatte monarken, "og se at komme til at sove i en fart. Jeg vil have, at du skal hvile dig i den tid, der er tilbage, inden kampen skal finde sted. Blot du nu kan falde i søvn. Tror du, du kan? Ellers har jeg befalet livlægen at give dig et sovepulver."

"Om jeg kan sove?" udbrød d'Epernon med en krænket mine, som om kongens spørgsmål havde såret ham i hans inderste.

"Ja, jeg spørger jo bare, om du tror, du kan nå at falde i søvn. Husk på, der er ikke ret længe, til det bliver lyst. På denne fordømte årstid er det jo allerede dag klokken fire, og nu er klokken to, så du har knapt et par timer at sove i."

"På to timer," svarede d'Epernon, "kan man udrette mangfoldige ting, når man forstår at tage tiden i agt."

Kongen lod ikke til at blive helt beroliget af denne erklæring, som jo heller ikke indeholdt noget positivt løfte. D'Epernons forvirrede udseende og det hemmelighedsfulde skær, han havde søgt at omgive sig med, vakte med rette majestætens bekymring.

I nogle sekunder betragtede han sin yndling med et gennemborende blik og spurgte så med indtrængende stemme:

"Taler du nu også sandhed?"

"På ære og samvittighed, Deres Majestæt; jeg skal gå i seng med det samme, og inden der er gået ti minutter, vil jeg sove som en sten, det garanterer jeg for."

Kongen var endnu ikke tilfreds. Han kunne ikke lade være at tænke på, at d'Epernon skulle slås med Bussy, og for dennes mod og styrke nærede Henri en næsten overtroisk rædsel. Det var for d'Epernons egen skyld, at han var ængstelig, for majestæten nærede i virkeligheden den allerstørste og varmeste hengivenhed for alle sine yndlinge, og tanken om at miste en eneste af dem fyldte ham med gru.

"Jeg tror dig ikke," udbrød Henri, stadig tvivlende.

"Hvorfor ikke?" spurgte d'Epernon. "Deres Majestæt har ikke tidligere haft for skik at drage mine ord i tvivl, og jeg har heller aldrig givet Deres Majestæt anledning til at vise mig en sådan mistillid."

"Bliv ikke vred, min kære d'Epernon," sagde kongen blidt, "det var ikke min mening at udtale mistillid til dig, men jeg er så ængstelig for, at det skal gå dig galt i morgen, hvis du ikke får sovet tilstrækkeligt. Søvnen styrker sjæl og legeme, ved du, men når man er så ophidset, som du ser ud til at være, er det svært at falde til ro. Du tænker vist meget på i morgen? Ak, ja, der er desværre heller ikke ret længe til. I morgen, siger jeg, men det er jo i dag, i dag, kære d'Epernon. Det er ligefrem af angst, at jeg hele tiden kommer til at sige i morgen. Så lyder det, som om der endnu var en hel dag at løbe på. Blot det dog må gå godt!"

Kongen sukkede dybt og så bedrøvet på sin yndling.

"Deres Majestæt," sagde d'Epernon, "jeg lover Dem, at jeg nok skal sove, men jeg kan da ikke falde i søvn, før Deres Majestæt

lader mig have fred. Så længe Deres Majestæt bliver ved at holde formaningstaler til mig, ville det jo nærmest være uhøfligt af mig at lægge mig til at sove."

"Det kan der være noget i," erklærede Chicot.

D'Epernon begyndte nu at klæde sig af og gik i seng med en ro og en værdighed, som imponerede Chicot og blændede kongen.

"Han er modig som en løve," hviskede majestæten til narren i oprigtig beundring.

"Ja, han er så modig," sagde narren og kløede sig med en betænkelig mine bag øret, "at jeg på ære ikke kan forstå, hvad der går af ham. Vi er jo landsmænd, og jeg har mange gange måttet anmode ham eftertrykkeligt om at hævde gascognernes ry med mere styrke. Nu ser det jo næsten ud, som om jeg for fremtiden kunne spare mine anmodninger."

"Se, han sover allerede," hviskede kongen lyksaligt.

Narren gik hen til sengen for at få syn for sagen. Det forekom ham dog at være tegn på en alt for ufattelig tryghed, hvis d'Epernon skulle være faldet i søvn på sådan et øjeblik.

"Ho, ho!" udbrød Chicot med et.

"Hvad er der?" spurgte kongen, som atter følte sig grebet af angst for nye fortrædeligheder.

"Se her!"

Narren pegede med disse ord på d'Epernons støvler, der stod ved siden af sengen. De var ganske tilsølede af blod og havde afsat spor hen over gulvet.

"Blod!" mumlede kongen forfærdet.

Alt, hvad han så og hørte i disse dage, var heller ikke andet end blod og mord og vold og drab. Henris første tanke var, at

den stakkels yndling kunne være såret, og nu gik det pludselig op for ham, hvorfor d'Epernon havde søgt at liste sig i seng, og hvorfra hans bleghed skrev sig.

"Mon han er såret?" hviskede han ængsteligt til narren.

"Pyt," sagde Chicot, "så havde han såmænd nok fortalt det; det kunne have været fordelagtigt for ham af forskellige grunde."

"Hvorfor for eksempel?"

"Ja, jeg vil ikke blotte min egen landsmands svage sider, men du kan trøstigt stole på, Henri, at han ikke fejler det allermindste. Han har bare vadet i blod, hvordan han nu er kommet af sted med det."

"Nej se, hans vams er også helt plettet af blod; se dette ærme, hvor det er sølet til. Hvor mon han dog har været henne? Hvad mon der er hændt?"

"Det kan jo være, at han har moret sig med at slå en eller anden ihjel," bemærkede narren.

"Hvorfor skulle han dog gøre det?" spurgte kongen.

"For at få lidt øvelse," svarede narren, som dog selv ikke skænkede denne forklaring videre tiltro.

"Det var da besynderligt," sagde kongen, som den uhyggelige opdagelse havde gjort et meget nedslående indtryk på.

Chicot kløede sig atter betænkeligt bag øret. Der var noget i denne sag, som ikke stod ham rigtig klart. Han rømmede sig flere gange og stirrede dybsindigt på de blodige støvler.

"Du svarer ikke," sagde kongen.

"Jo, jeg rømmede mig. At rømme sig kan undertiden betyde noget højst interessant. I dette tilfælde vil jeg i hvert fald foreløbig ikke give nogen tydeligere forklaring, før ..."

"Ak, Gud," udbrød kongen og vred sine hænder, "hvad er det dog, som foregår omkring mig? Hvad bærer fremtiden vel i sit skød? Skal jeg da aldrig opleve andet end kummer og ufred? I morgen, håber jeg ..."

"I dag, lille Henri," afbrød narren ham, "du løber stadig rundt i datoen."

"Nå, ja, det er sandt. I dag da får jeg vel endelig fred."

"Tror du?"

"Jeg håber i alt fald, at de forbandede adelsmænd fra Anjou må få deres bekomst i dag. Før bliver jeg ikke glad igen."

"Tror du, Henri, at dit håb vil gå i opfyldelse?"

"Jeg er næsten vis på det. Mine venner er tapre; du ser selv, hvor koldblodig d'Epernon er, skønt han ved, hvad der venter ham."

"Det er modige folk, dine venner, det vil ingen nægte, men hertugens adelsmænd har heller aldrig haft ord for at være feje og frygtagtige."

"Nej, det er sandt nok, men se, hvor mine yndlinge ser stærke og mandige ud. Se på Schomberg! Hvilken arm! Hvilke muskler!"

Der var en rørende stolthed og tillidsfuldhed i kongens stemme, men Chicot lod sig dog ikke bevæge til at snakke majestæten efter munden. Det var bedre, tænkte han, at være forberedt på det værste uden dog derfor at opgive håbet om det bedste.

"Ja," sagde han, "vel er Schomberg en kraftkarl, men du skulle se Antraguet, dér er muskler, min ven."

"Se engang Quélus med dette bydende træk ved munden, og Maugiron med den høje, stolte pande, som, selv når han sover,

indgyder respekt. Vi må kunne vinde sejr med sådanne folk."

"Kære dreng," sagde Chicot bedrøvet til kongen, "hvis ikke du har andet at stole på end Maugirons pande og det bydende træk om Quélus' mund, så må Gud hjælpe os. Hvis ikke dit håb om sejr grunder sig på mere end lynende øjne, vil solen i morgen komme til at skinne på dine venners lig."

Narren talte med en vemodig alvor, som gik kongen nær til hjerte og vakte hele hans slumrende frygt til live igen. Dog fo'r der med ét ligesom et glimt af håb over hans pande, og han udbrød med flammende begejstring:

"Nej, det er ikke alt. Med Himlen har jeg sluttet pagt, og med dens bistand og mine venners tapperhed håber jeg, at vi skal bringe sejren hjem. Kom, jeg vil vise dig noget."

"Må jeg spørge, om det, du agter at vise mig, giver dig mere ret til at håbe sejr for vore våben?"

"Det kan du afgøre, når du har set det; efter min formening vil dét, du vil få at se, i væsentlig grad bidrage til det held, som jeg af hele mit hjerte håber på."

"Lad os da gå ind og tage det vidunderlige i øjesyn. Min tro er ikke så stærk som din, Henri, men dine ønsker deler jeg af min inderste sjæl! Kom så!"

"Vent et øjeblik," sagde kongen og gik hen til sine yndlinges senge.

"Hvad nu?" spurgte Chicot.

"Jeg vil ikke gøre dem bedrøvede med nogen rørende afskedsscene, lige før de drager i kampen. Lad mig hellere sig farvel til dem nu, mens de sover."

Chicot vendte bevæget hovedet bort.

"Gør kun det, lille Henri," svarede han.

Den betoning, han udtalte disse ord med, var så besynderlig fortvivlet, at kongen fo'r sammen af angst, mens tårerne duggede hans blik. Chicot var en hårdhudet natur, som ikke tabte modet for så lidt, men det var dog tydeligt at mærke, at han i denne stund var meget nedslået.

"Farvel, mine venner," mumlede kongen rørt, "farvel, mine kære, trofaste venner!"

Chicot kæmpede for at skjule sin sindsbevægelse. Hans hjerte var i grunden let at røre, når man forstod at anslå dets ædleste strenge. Med inderlig sorg kastede han sit tårevædede blik på de fire unge adelsmænd, som i hans øjne var viede til den visse død.

Kongen gik hen til hver enkelt af dem, bøjede sig over dem og trykkede et sagte kys på deres pande, mens tårerne løb ustandselig ned over hans blege kinder.

Værelset, hvor denne i al sin enfold rørende scene foregik, oplystes kun af et svagt brændende vokslys, som kastede et mat, uhyggeligt skær over de sovendes ansigter.

Chicot var ikke nogen overtroisk natur, men som han så kongen bøjet over Maugiron, Quélus og Schomberg, forekom det ham, at billedet mindede om scenen ved et dødsleje, hvor den sørgende familiefader trykker et sidste kys på sine små sønners pande.

De fire unge mænd lå ubevægelige som lig, og kongens dybe fortvivlelse var sand og oprigtig nok til at fremmane dødens bitre stund for Chicots modtagelige fantasi.

En uhyggelig, ildevarslende stilhed, som hvilede over hele det slumrende slot, tårnurets monotone slag, d'Epernons blodbestænkte klæder og vel også de oprivende og rystende

tildragelser, som tidligere på natten havde sat narrens sind i den stærkeste bevægelse, alle disse sammentræffende omstændigheder bidrog hver for sig til at skabe en uhyggelig stemning, som Chicot ved højlys dag aldrig ville have vedkendt sig.

Det hørte hans samtid til, at se varsler, spøgelser og ånder i alle mulige intetsigende tilfældigheder, men Chicot havde altid med stolthed hævdet, at den slags barnagtigheder ikke havde nogen magt over ham. Men nu følte han med levende rædsel, at de syner, han så, udmalede ham virkeligheden med så stærke farver, at det var umuligt at tvivle om det, som skulle ske.

"Det var dog sært," tænkte han, "således har jeg aldrig før været til mode. Hvad er det for et kogleri, som således lader mig se ind i fremtiden? Stakkels, stakkels børn!"

Da kongen havde kysset sine venner, gik han bort, støttet til Chicots arm.

Narren havde med stor sjælsstyrke søgt at genvinde sin fatning, for at Henri ikke helt skulle tabe modet.

Chicot var altid den, som sidst gav tabt, og hvis kongen havde anet, hvad der rørte sig i narrens indre, ville den sidste gnist af håb ganske sikkert være blevet udslukt i hans sind.

Da majestæten havde forladt sine yndlinges soveværelse, sprang d'Epernon, som aldeles ikke havde sovet, rask ud af sengen og gav sig til at fjerne så meget som muligt af blodet på støvlerne og tøjet.

Mens han var beskæftiget med dette ingenlunde lette arbejde, søgte han at genkalde sig optrinnet i hofjægermesterens hus ved Tournelles-palæet.

"Det var da godt," tænkte han, "at jeg slap for at slås med det menneske; jeg havde aldrig haft blod nok til ham, der ganske alene har udgydt sådanne strømme som i aften. Han havde flået mig i stumper og stykker og splittet mig for alle vinde, hvis han ikke var blevet standset i tide. Nu tænker jeg ikke, han slår folk ihjel mere."

Med sådanne tanker gik d'Epernon efter endt arbejde i seng igen. Og nu forsøgte han virkelig at udnytte den korte tid, som var tilbage, inden yndlingenes lakajer ville indfinde sig for at hjælpe deres herrer med påklædningen.

Kongen og Chicot havde imidlertid begivet sig ind i majestætens kabinet, og Henri havde fra et gemme fremtaget en langagtig kasse af elfenben.

Han åbnede låget og fremviste kassens indre, som var baldyret med hvidt atlask.

"Se her," sagde han.

Narren kiggede forventningsfuld ned i den pragtfuldt udstyrede kasse og bemærkede, at den indeholdt fire ganske almindelige kårder af den slags, adelsmændene brugte i de tider.

"Kårder!" udbrød Chicot skuffet.

"Kårder! siger du, som om det var noget, du så hver dag. Disse kårder er indviet af vor hellige fader paven selv. Hvad mener du om et sådant bevis på hans nåde?"

Chicot svarede ikke; han stod blot og prøvede klingerne på de signede sværd.

"Denne kasse," fortsatte kongen, "har det kostet mig tyve heste og fire mand at få sendt frem og tilbage imellem Paris og

Rom, men ofret har jeg bragt med glæde i håb om, at belønningen ikke vil udeblive. Sværdene har jeg i det mindste."

Chicot var, som han selv sagde, ikke så stærk i troen som kongen. For ham var det hovedsagen, at våbnene var gode og solide.

"Støder de godt?" spurgte han.

"Det gør de vel nok," svarede kongen, "men det vigtigste er dog, at de er signede af paven."

"Ja, det mener du jo, men *jeg* er nu mere anlagt for det praktiske. Én kårde, som opfylder alle betingelser for at være et godt våben, er i mine øjne lige så meget værd som ti af den slags, der hverken kan bruges til det ene eller det andet, om så paven har indviet dem aldrig så mange gange."

"Hedning!"

"Måske, lille Henri. Skal vi så tale om noget andet?"

"Jo, for min skyld gerne, men tiden er knap."

"Skal du sove?"

"Nej, jeg vil bede."

"Vi må først tale om forretningerne; de går frem for alt, også for dine dyrebare bønner."

"Jeg befaler dig at tale i en sømmelig tone om religionen."

"Du skal såmænd få lov at have hele din religion i fred, når du bare vil holde *den* udenfor, så længe vi taler om statssager. Har du fået melding om, hvorvidt hertugen af Anjou er fanget eller ej?"

"Ja, han venter her nedenunder."

"Hvad agter du at gøre med ham?"

"Jeg har tænkt på at kaste ham i Bastillen."

"Nå, det var da endelig en fornuftig beslutning. Det var netop det samme, *jeg* tænkte på før. Men sørg nu bare for at vælge en rigtig sikker celle til ham, en af de dybeste og mørkeste, og der må være vagt over ham dag og nat."

"Stol kun på mig. Han skal nok blive låst forsvarligt inde et sted, hvor han hverken ser sol eller måne."

"Jeg kan give dig adressen på en forretning, hvor sort fløjl sælges til meget lave priser."

"Chicot! Han er min *broder*."

"Nå, ja, det er sandt. Til familiesorg bruges jo violet fløjl; det tænkte jeg ikke på. Sig mig, har du i sinde at tale med ham?"

"Ja, sandelig, om ikke for andet så for at berøve ham ethvert håb ved at fortælle ham, at alle hans skurkestreger er afsløret, sammensværgelsen kvalt, og alle hans forbundsfæller fængslet. Jeg skal nok give ham det indtryk af stillingen, som vil være bedst egnet til at knække modet på ham."

"Hum!" sagde Chicot. (Bare du ikke glemmer det, tænkte han).

Kongen bemærkede, at hans forslag ikke faldt i rigtig god jord hos narren.

"Synes du ikke om de bestemmelser, jeg har truffet?" spurgte han.

"Nej," svarede Chicot, "hvis jeg var i dit sted, ville jeg undgå at snakke, men handle desto mere. Put du ham hellere i Bastillen med det samme, så har du ham. Du kan ikke behandle ham strengt nok, og jeg er bange for, at han kører rundt med dig, hvis I først begynder at tale om sagerne."

Henri besluttede at vise narren, at han kunne være fast.

"Før hertugen af Anjou ind," befalede han.

Chicot rystede på hovedet. Han vidste, hvad enden ville blive på kongens standhaftighed.

"Du skulle hellere gøre, som jeg siger," brummede han. "Den første indskydelse fører ofte til det bedste resultat."

Lidt efter trådte hertugen ind. Han var meget bleg, og hans våben var taget fra ham. Crillon fulgte ham i hælene med dragen kårde i hånden.

"Hvor traf I ham?" spurgte kongen Crillon i en tone, som om den, talen var om, slet ikke var til stede.

"Hans Højhed var ikke hjemme i sit palæ, Deres Majestæt, men kort efter at jeg, i følge Deres Majestæts befaling, havde taget hertugens palæ i besiddelse, vendte Hans Højhed tilbage, og jeg lagde da, i Deres Majestæts og lovens navn, beslag på Hans Højheds person, uden at Hans Højhed personlig gjorde det ringeste forsøg på at hindre mig i udførelsen af Deres Majestæts befaling, lige så lidt som nogen af Hans Højheds tjenere indlod sig på sådant."

"Det var da et held," sagde kongen spotsk.

Derpå vendte han sig til hertugen og sagde:

"Hvor var De henne, hertug, da min gardehøvedsmand besatte Deres palæ?"

"Hvor jeg end var, Deres Majestæt, beder jeg Dem være forvisset om, at jeg ikke glemte Deres Majestæt."

"Det tvivler jeg ikke om," sagde kongen, "og til gengæld for Deres tjenstivrighed glæder det mig at kunne meddele Dem, at jeg også har beskæftiget mig levende med Dem."

Hertugen bukkede ærbødigt.

"Hvor var De så?" spurgte Henri og trådte et skridt frem imod sin broder. "Hvad bestilte De, mens man arresterede Deres

medskyldige?"

"Mine medskyldige?" gentog François forbavset.

"Ja, Deres medskyldige," sagde kongen.

"Deres Majestæt må ganske sikkert være forkert underrettet, hvad mig angår."

"Nej, nej, min ven, denne gang skal De ikke slippe fra mig. Nu er bægeret fyldt til randen, eller rettere: det har længe været fuldt, men denne sidste dråbe har bragt det til at flyde over. Endnu skal De ikke strække hånden ud efter min krone; den sidder for fast til, at Deres svage kræfter skulle formå at rokke den. Nej, værdige broder ..."

"Jeg beder Deres Majestæt veje Deres ord. Der må være en eller anden nedrig usling, som har vovet at sværte mig for Deres Majestæt, ellers forstår jeg ikke ... Denne tone! Dette sprog!"

"Skurk!" skreg kongen i rasende vrede over hertugens uskyldsmine. "Du skal komme til at lide hungerdøden i et af Bastillens mørkeste fangehuller; det lover jeg dig, elendige!"

"Deres Majestæt har at befale over mig til mit sidste suk. Med døden på læberne vil jeg med ærefrygt nedbede velsignelse over Deres Majestæts salvede hoved."

"Svar mig, frække hykler, hvor var De?"

"Jeg ydede *min* skærv til Deres Majestæts frelse, og jeg gjorde *min* del af arbejdet for at sikre Deres herredømmes glans og styrke."

"På min ære," udbrød kongen i største forbavselse, "Deres frækhed er enestående!"

"Nu har jeg hørt *det* med," sagde Chicot og var lige ved at gå bagover, "vil Deres Højhed være så nådig at fortælle os hele den historie? Den må være umådelig spændende."

Kongen lignede et stort spørgsmålstegn, og Chicot, som ikke plejede at lade sig dupere, så ualmindelig benovet ud.

"Jeg ville ikke have tøvet med at fortælle Deres Majestæt hele sandheden, hvis Deres Majestæt havde behandlet mig som den, jeg er. Men efter at have været genstand for denne nedværdigende, ærekrænkende behandling, vil jeg foretrække at lade tingenes gang tale min sag."

Med disse ord hilste hertugen atter, endnu dybere end før, og derpå vendte han sig om til Crillon og hans officerer og sagde:

"Hvem af Dem, mine herrer, vil påtage sig at føre Frankrigs første prins i Bastillen?"

Hertugens stolte miner og værdige optræden imponerede alle.

Chicot stod og grundede dybt. Pludselig gik der et lys op for ham, og han sagde til sig selv:

"Se, se, nu begynder jeg at forstå, hvorfor alt det blod, som d'Epernon manglede i kinderne, klæbede ved hans støvler!!"

86. Afgørelsens time stunder til

En herlig dag med strålende solskin oprandt over Paris. Borgerne anede intet om, hvad der allerede var foregået, eller om det, som forestod. Derimod var både de kongeligsindede adelsmænd og hertugernes tilhængere tidligt på benene. Heller ingen af *dem* vidste vel rigtig besked med, hvorledes sagerne stod, men de holdt sig alle rede for at være ved hånden, når det endelige resultat forelå, eller når sejren afgjort hældede til den ene eller den anden side.

Kongen tænkte slet ikke på at gå i seng. Han bad og græd hele tiden, ikke af frygt for sin egen person – for i grunden var han ingen kryster – men af skræk for sine yndlinges liv og lemmer. Ved tretiden om morgenen samlede han sig dog så vidt, at han besluttede at undersøge med egne øjne den plads, hvor slaget skulle stå.

For ikke at vække unødig opsigt havde majestæten iført sig en ganske mørk dragt og hyllet sig ind i en stor kappe, som gjorde hans skikkelse fuldstændig ukendelig. For yderligere sikkerheds skyld havde han desuden anlagt en bredskygget hat, som gik helt ned over øjnene på ham.

Uden at bemærke noget ualmindeligt var kongen og narren nåede hen i nærheden af Bastillen, da de med et fik øje på et stort opløb, som havde samlet sig på pladsen ved Tournelles-palæet.

Majestæten ville ikke udsætte sig for at blive genkendt og bøjede derfor ned ad nogle sidegader, ad hvilke han hurtigt

nåede den tidligere beskrevne indhegning om markedspladsen ved Tournelles.

Vore læsere har allerede gættet, hvorfor der havde samlet sig en sådan menneskemængde uden for hofjægermesterens beskedne bolig. Man talte ligene og fortabte sig i øvrigt i gisninger, der først antog en bestemt frygt, da Bussys frygteligt lemlæstede skikkelse blev genkendt.

Kongen gik langt uden om huset og fik derfor endnu intet at vide om nattens blodige begivenhed.

Da yndlingene for otte dage siden foretog den mindeværdige spadseretur sammen med hertugens adelsmænd, den tur, som afsluttedes med festen hos Bussy, var Chicot – som vi tidligere har fortalt – fulgt efter i nogen afstand og havde lyttet til de aftaler, som blev truffet med hensyn til kampen.

Derfor var han nu i stand til at give majestæten talrige interessante oplysninger om betingelserne og om den plads, som hver især af de kæmpende havde fået anvist.

Med en grundighed, der vidnede om den største erfaring, gav Henri sig nu til at opmåle de forskellige længder, samtidig med at han beregnede de forhold, der ellers kunne komme til at spille en rolle og øve indflydelse på kampens gang. Solens stilling for hver enkelt af de kæmpende var således af afgørende betydning, og majestæten iagttog med sorg, at skæbnen på dette punkt havde været hans venner ret ugunstig.

"Quélus," sagde han til Chicot, "vil få en temmelig udsat plads. Solen vil komme til at skinne lige ind i øjet på ham."

Til oplysning for læserne må vi her indskyde den bemærkning, at Quélus i en tidligere duel havde mistet sit venstre øje.

"Maugiron derimod," fortsatte kongen, "vil komme til at stå helt i skygge. Quélus skulle have haft Maugirons plads, og Maugiron, som har gode øjne, skulle have stået der, hvor Quélus skal stå. Det burde de have tænkt på, forinden de gik ind på denne uheldige ordning. Schomberg står ikke videre godt på benene, så det er et lykketræf, at han er kommet til at stå lige ved et træ, som han i nødstilfælde kan støtte sig til. Ham er jeg ikke bange for, men Quélus, min stakkels Quélus!"

Kongen rystede bedrøvet på hovedet.

"Jeg kan ikke lide at se dig hænge med næbbet," sagde narren. "Du gør dig så mange bekymringer, som du kunne spare dig. Vent med at klynke og græde, til du har fået noget at græde for. Det bliver i hvert fald ikke bedre for dine venner, selv om du går her og vrider hænderne. Du skal se, de får nok, hvad Vorherre har tiltænkt dem, hverken mere eller mindre."

Kongen så op mod himlen og sukkede.

"Gud og fader," bad han, "hør ikke hans spottende tale. Tilregn ham ikke hans svare synd; du ved jo, han er en nar."

Chicot trak overbærende på skuldrene.

"Og d'Epernon," begyndte Henri igen, "ham har jeg jo helt glemt. Hvor uretfærdigt! Og det er endda ham, der skal slås med Bussy. Han bliver den allermest udsatte af mine fire kære venner, og ham har jeg så at sige ikke skænket en tanke, før jeg nu kommer til at betragte den plads, der er udset til ham. Se engang her, Chicot, hvorledes d'Epernons omgivelser bliver. Til højre et træ, til venstre en bom, bagved en grøft. Stakkels d'Epernon! Hvert øjeblik vil det blive nødvendigt for ham at vige, for Bussy er jo en ren tiger, en løve, en slange; han springer

frem, han kryber frem, og han stormer frem og tvinger fjenderne til at gå tilbage. Men hvorledes skal min arme ...?"

"Å!" Afbrød Chicot kongens beklagelser over den truede yndling, "jeg er slet ikke ængstelig for monsieur d'Epernon."

Henri så tvivlrådigt på narren, som om han ville spørge, hvor al den tillid kom fra. Ellers var det i reglen kongen, som måtte forsvare d'Epernon, når Chicot talte nedsættende om sin landsmand, men i dag var forholdet nok vendt på hovedet.

"Du skal se, det ender med, at han bliver dræbt," sagde kongen nedslået.

"Nej, lille Henri, så tosset er han ikke. Kender jeg min tapre landsmand ret, har han nok sørget for at træffe sine forholdsregler. Han lader sig ikke slå ihjel med sin gode vilje."

"Jamen, Chicot, jeg forstår ikke rigtig, hvad for forholdsregler han kan have truffet. Han skal jo dog slås ..."

"Nej, stop, lille Henri, han skal netop ikke slås, siger jeg, og når han slipper for *det*, kan han sagtens også slippe for at blive slået ihjel."

"Du siger, han ikke skal slås, men du har jo dog selv lige hørt ham sige, at ..."

"Ja, netop."

"Men hvad mener du så med den snak?"

"Jeg mener, at netop det, d'Epernon sagde til dig, har ganske overbevist mig om, at han ikke kommer til at slås i dag. Når man lægger to og to sammen på rette måde, lille Henri, bliver facit altid fire."

"Du tror heller aldrig, hvad folk fortæller."

"Det, som er din svaghed, lille Henri, er min styrke, og du må vist være glad for, at livet har lært mig at tvivle, selv på mine

venner."

"Sig mig da, hvorledes d'Epernon har båret sig ad."

"Det er tiden ikke til nu, Henri, men det vil ikke vare længe, inden du får svar på dit spørgsmål. Lad os nu gå hjem til Louvre. Det bliver højlys dag."

"Tror du, *jeg* vil blive på slottet, mens mine venner kæmper mod hertugens mænd?"

"Du *skal*, Henri; det går aldrig an, at du lader dig se her. At du dog kan være så ufornuftig! Hvad vil folk sige, hvis du ikke forstår at vise mere selvbeherskelse? Hvis dine venner skulle sejre, ville det straks hedde sig, at du havde tiltvunget dig sejren ved trolddomskunster, og hvis uheld skulle tilstøde nogen af dine yndlinge, vil man blot fortælle, at din nærværelse blev skæbnesvanger for den ulykkelige."

"Hvad bryder jeg mig om folkesnakken? Jeg vil værne om mine venner til det sidste."

"Det klæder dig ikke ilde, Henri, at vise en stærk karakter, men for din egen skyld beder jeg dig anvende din styrke på de passende steder. Jeg ærer og agter din troskab overfor dine venner (den dyd er såre sjælden hos en fyrste!), men den må ikke komme i første række. Det er mindst lige så vigtigt, at du holder øje med dine fjender, og det går aldrig an, at du lader hertugen af Anjou være alene i Louvre."

"Crillon passer jo på ham. Er det ikke nok?"

"Du bliver dog aldrig andet end et barn, Henri. Kan du da ikke forstå, at Crillon ikke er mere end et menneske? Crillon er tapper og brav, det kunne aldrig falde mig ind at nægte det, men hvad forslår tapperhed overfor din broder. Crillon er som en tyr eller et vildsvin; han buser lige på og giver aldrig tabt,

men François er som en slange, et hæsligt krybdyr, hvis magt ikke beror på fysisk styrke, men på den farlige, lumske gift. François er som den smidige ål, der bugter sig bort, des lettere, jo hårdere man klemmer hænderne sammen om den for at holde den fast."

"Du har ret, Chicot, jeg skulle hellere have ladet ham kaste i Bastillen."

"Jeg sagde jo til dig, at det var det værste, du kunne gøre, at lade ham få lejlighed til at besnære dig med sin forføreriske, hykleriske tale. Du tror jo halvvejs på hans uskyld, ikke?"

"Jo, jeg må tilstå, at hans urokkelige sikkerhed gjorde et vist indtryk på mig. Den selvtillidsfuldhed, han optrådte med, var virkelig også imponerende. Og så denne tjeneste, som han foregiver at have ydet mig, mens jeg beskylder ham for at have taget del i en sammensværgelse imod mig!"

"Det glæder mig, at du har følelsen af, at han er farlig, men desmere forsigtige må vi også være. Gør nu, som *jeg* siger, Henri, og lad os komme hjem."

Kongen fulgte narrens råd og begav sig tilbage til Louvre efter at have kastet et sidste blik på kamppladsen.

Da majestæten og Chicot vendte hjem, var hele slottet på benene.

Yndlingene, som jo var nødt til at stå op i god tid, var allerede i færd med påklædningen, som lakajerne ydede dem væsentlig hjælp med.

Stik imod sit oprindelige forsæt opsøgte kongen straks efter hjemkomsten sine dyrebare venner og spurgte dem, hvad de tog sig for.

Schomberg øvede sig i knæbøjning for at hærde sine skrøbelige ben; Quélus badede uophørligt sine øjne for at gøre dem klare, men synet på det blinde øje kunne badekuren dog ikke skaffe ham tilbage; Maugiron stod og nippede til et bæger spansk vin, og d'Epernon hvæssede sit sværd.

Til den ende havde han ladet en sandsten anbringe i soveværelset.

"Og så siger du, at denne mand ikke er tapper som Bayard!" udbrød kongen, idet han med kærlig stolthed betragtede d'Epernons mandige beskæftigelse.

"Nej, jeg siger blot, at han er en ren skærslipper," svarede narren, som kongen havde rettet sin blide bebrejdelse til.

Majestæten havde hidtil stået ubemærket i døren til yndlingenes fælles soveværelse, men nu fik d'Epernon øje på ham og råbte:

"Kongen!"

Henri kunne nu, da han alligevel var blevet set, ikke modstå lysten til at tage rørende afsked med sine kære yndlinge, men han foresatte sig samtidig bestemt, at han intet øjeblik ville vise ringeste tegn til svaghed, og sligt var Henri mand for at holde, når nødvendigheden fordrede det. Undertiden kunne han optræde med en majestæt, som fremkaldte forestillingen om kongeligt højsind, men ved sådanne lejligheder udfoldede han i virkeligheden kun sine glimrende egenskaber som skuespiller.

Med roligt, næsten smilende, ansigt trådte han ind til yndlingene uden at forråde en eneste af de pinefulde tanker, som ikke havde ladet ham i fred et minut, siden den usalige kamp var blevet bestemt.

"God morgen, kære venner," sagde han i en værdig tone. "Det glæder mig at se jer alle så vel disponerede. Jeg behøver ikke at sige jer, at mine bedste ønsker følger jer i denne kamp, hvor jeg selv, uden at deltage personlig, er interesseret med fire vægtige andele."

"Vi er overbevist om, at Deres Majestæts blik hviler på os, og vi nærer det håb, at vi må vise os værdige til Deres Majestæts tillid. Lovet være Gud er vi alle vel oplagte, og når dertil kommer, at vor sag er god, har vi grund til at vente det heldigste udfald."

Det var Quélus, som således med fortrøstningsfuldt mod kastede et blik ind i fremtiden.

"Jeg synes, du ser så modfalden ud," bemærkede kongen til Maugiron.

"Som Deres Majestæt ved, er jeg desværre meget overtroisk," svarede Maugiron. "Jeg har drømt så stygt hele natten og drikker mig derfor en slurk mod til igennem denne ædle, spanske druesaft."

"Bryd dig ikke om de stygge drømme," sagde kongen opmuntrende. "Dr. Miron, og han er ubestridt en dygtig læge, Miron har selv bevist mig, at drømmene fødes af de indtryk, man har oplevet, men at de aldrig har nogen indvirkning på de efterfølgende begivenheder, lige så lidt som fremtiden er i stand til at åbenbare sig for almindelige mennesker igennem drømmesyner. Guds vilje kan naturligvis altid ændre noget ved dette forhold, men i hovedtrækkene er Mirons lære uangribelig. Tab derfor ikke modet, min brave Maugiron. Du får måske brug for al den energi, du kan opdrive."

"Deres Majestæt skulle se på *mig*," sagde d'Epernon stolt, "jeg lader mig ikke gå på af en drøm. Hele natten har jeg haft de rædsomste syner, men det har ikke gjort det mindste indtryk på mig. Jeg drager i kampen med liv og lyst og længes kun efter at komme af sted."

Denne drabelige erklæring ledsagede den tapre ungersvend med et kækt udfald imod væggen. Det var et føjeligt offer at vælge; i hvert fald var han sikret imod at møde kraftig modstand.

Chicot tog visse forbehold, inden han skænkede landsmandens kampiver fuld tiltro. De blodbestænkede støvler stod ham stadig i hovedet, og det anede ham, at bag ved denne endnu uopklarede hemmelighed lå den overraskelse, der skulle bringe forklaringen på d'Epernons usædvanlige brøsighed.

"Hør, kære venner," tog kongen atter til orde, "I ved, at jeres herres ære er indsatsen i denne kamp, eftersom det er *hans* sag, I skal forsvare, men mærk jer vel, at det er kun min *ære*, det gælder. Mit liv og min trones sikkerhed skal ikke volde jer uro, for i denne nat er mit herredømme blevet grundfæstet således, at det i det mindste foreløbig er aldeles urokkeligt. Mine fjender er slået, planer afsløret og forpurret. Nu er der kun tale om æren."

Kongen talte med denne majestætiske værdighed og ophøjethed i udtrykket, som undertiden fik hans undersåtter til at glemme, hvor lidt kongelig han i grunden var af sind. Det er ofte således tilfældet, at en smuk og strålende maske dækker over et i virkeligheden karakterløst og udvisket fysiognomi.

Quélus, som altid førte ordet på kammeraternes vegne, når samtalen drejede sig om alvorlige emner, svarede med anstand:

"Vær ubekymret, Deres Majestæt, måske mister vi livet, men æren værner vi om til det sidste. Når hver af os gør sin pligt, er æren reddet, selv om livet går tabt."

Den megen tale om at sætte livet til gjorde et pinefuldt indtryk på majestæten. Man skulle drage i kamp med sikker tro på at vende uskadt hjem igen; det var den bedste forbundsfælle mod onde magter.

"Kære venner," sagde han, "jeg omfatter jer alle med den varmeste hengivenhed og højagtelse. Hele det liv, vi indtil nu har ført med hinanden, berettiger mig til som broder og ven at give jer mine gode råd med på vejen. Hører I, kære brødre, lad jer ikke lede af falske grundsætninger! Jeg får ikke oprejsning ved, at I lader jer slå ihjel, men kan I hjælpe mine fjender ud af verden, så giver I mig en tilfredsstillende hævn. Det må derfor være jeres mål at anrette så megen skade som muligt, men selv at lide så lidt som muligt."

"Ja, jeg for mit vedkommende," udbrød d'Epernon, "giver ingen pardon."

Quélus ville ikke påtage sig mere, end han kunne opfylde.

"Jeg kan ikke svare for noget," sagde han besindigt, "men jeg skal gøre, hvad jeg kan. Deres Majestæt kender min gode vilje, og hvis evnerne ikke holder mål med viljen, beder jeg Deres Majestæt om ikke at regne mig det til last."

"Min tapre Quélus," svarede kongen, "jeg ved, at du vil gøre din pligt så godt som nogen, og jeg håber af ganske hjerte, at Himlen vil stå dig bi og give dig held til at fælde din modstander."

"Hvis jeg falder," erklærede Maugiron, "lover jeg Deres Majestæt, at Livarot ikke skal overleve mig ret længe. Jeg skal

nok traktere ham således, at han skal glemme at glæde sig over min død."

"Skal I slås med kårde alene?" spurgte kongen.

"Nej, kårde og dolk," svarede Schomberg.

Henri stemmede hånden mod sit højt bankende hjerte. En kamp på kårde og dolk, det var en kamp uden nåde og barmhjertighed, og udsigterne for de kære yndlinge blev derfor endnu mere mørke. Kongens hjerte skælvede af frygt, men at se til var han rolig og behersket. Ingen skulle have sagt om ham, at han sendte sine venner i døden. Han lignede en feltherre, som lader sine tropper gå i ilden mod en underlegen fjende.

"Du er i sandhed stolt og smuk i et øjeblik som dette," sagde Chicot og så med beundring på sin dyrebare konge.

Adelsmændene var omsider rede til at drage i kampen. Nu stod kun afskeden med Henri tilbage.

"*Rider* I derhen?" spurgte kongen.

"Nej, Deres Majestæt," svarede Quélus, "vi vil gå; det er en motion, man har godt af. Hovedet bliver så klart, og det er jo, som majestæten så ofte siger, snarere hovedet end hånden, der styrer en kårde."

"Du har ret, Quélus, du er altid klog og betænksom, og jeg lægger med tryg glæde min ære i din hånd."

Med disse ord omfavnede kongen hjerteligt sin brave stridsmand.

Quélus greb til tak majestætens hånd og førte den ærbødigt til sine læber.

De andre yndlinge fulgte efter tur deres ordførers eksempel.

D'Epernon kastede sig ned for kongens fod og bad:

"Velsign mit sværd, Deres Majestæt."

Det var Chicot modbydeligt at se d'Epernons frække hykleri. Narren blev mere og mere overbevist om, at den frygtsomme spradebasse på forhånd havde ryddet sin modstander af vejen, og at hans mod kun skyldtes bevidstheden om, at han ikke var udsat for nogen fare. Chicot blev ilde til mode over at være vidne til dette frække, skamløse komediespil, der blev så meget mere usmageligt, som kammeraterne jo virkelig var stedt i en yderst kritisk situation, der i hvert fald ikke var til at spøge med. Kongen havde ingen anelse om de lumske planer, hvorved det var lykkedes d'Epernon at blive fri for at kæmpe med den frygtelige Bussy, og han sagde derfor ganske troskyldigt:

"Nej, d'Epernon, giv pagen dit sværd; det vil du ikke komme til at bruge. Min velsignelse ville kun hjælpe lidt, men jeg har heller ikke forsømt at søge bistand hos en højere magt. De kårder, jeg har til jer, vil visselig bidrage mest af alt til at hente sejren hjem. Bring mig dem, Chicot."

"Nej, lille Henri, din bydreng har jeg dog ikke lyst til at være," svarede narren oprigtigt. "Lad du en af dine gardeofficerer gå efter de indviede våben; de har for det første meget bedre forstand på at bære dem, og for det andet er jeg, efter dit eget udsagn, et stort stykke af en hedning. Himlens velsignelser kunne vende sig til de frygteligste forbandelser, hvis min ven Djævelen fik i sinde at kaste et indiskret blik på de hellige tingester, jeg slæbte af med. Hold mig og Fanden fjernt fra al din kristendom, lille Henri; det er begge parter bedst tjent med."

"Hvad er det for sværd?" spurgte Schomberg og kiggede nysgerrigt på den langagtige kasse, som en af gardeofficererne efter majestætens anvisning havde hentet inde i

privatkabinettet, hvor vore læsere allerede har haft lejlighed til at tage dem i øjesyn.

"Det er sværd fra Italien, min ven, smedet i Milano, ser du, noget af det allerbedste, der eksisterer af den slags. Hans Hellighed paven har selv velsignet disse sværd, og med store bekostninger har jeg fået dem transporteret frem og tilbage imellem Paris og Rom i den korte frist, jeg har haft."

"Tak, tak, Deres Majestæt," udstødte alle yndlingene i munden på hinanden.

"Gå nu," sagde kongen til dem med skælvende stemme, "gå nu, kære børn; det er på tide at komme af sted. Fjenderne må ikke have nødig at vente på jer. Det vil let få udseende af, at I nøler med at indfinde jer for at forhale kampen så længe som muligt."

Kongen fuldførte med besvær disse sætninger. Gråden sad ham i halsen, og han var ivrig for at få yndlingene bort, før svagheden overvældede ham.

"Deres Majestæt," spurgte Quélus, "vil måske ikke med Deres nærværelse bidrage til at styrke vort mod? Synet af vor høje konge vil skræmme vore fjender og ægge os til dobbelt heftige angreb."

"Nej, Quélus," svarede kongen, "jeg kan på ingen måde overvære kampen. Det ville jo på den ene side være uretfærdigt at yde jer moralsk støtte, mens fjenderne måtte savne en sådan, og på den anden side ville min nærværelse også påtrykke kampen et præg, som den ikke bør have, et præg af at foregå med *min* billigelse. Kampen må foregå i det skjulte, og folket må i det mindste tro, at den udkæmpes af rent private grunde. I tilfælde af, at resultatet, hvad Gud forbyde, skulle blive et

nederlag for vore våben, ville sagen jo kun blive endnu værre, når offentligheden deri så et nederlag for kongemagten. Bliver sejren vor, vil vi, efter hvad der er passeret i nat, ikke have nødig at støtte os på et ydre skin af overlegenhed; så har vi sejret på alle punkter, og så skal der begynde en ny tid i Frankrig. Partierne skal opløses, og alle de splittede kræfter skal samles til fælles arbejde mod det store mål: at danne et enigt og mægtigt rige."

Chicot lyttede spændt til de stolte planer, kongen udviklede. Hans hjerte hoppede af fryd ved tanken om at se så strålende fremtidsbilleder ført ud i virkeligheden. Det var hans lykkeligste drøm at se det elskede fædreland blomstre op under en dygtig regents kloge styrelse, og hvis skæbnen ikke ville det anderledes, tegnede det virkelig til, at der nu ville blive fred i landet, så at kongen med kraft kunne tage sig af det forsømte regeringsarbejde. Chicot lovede sig selv, at Henri ikke skulle savne, hvad hans rige erfaring og skarpe blik i forbindelse med en udpræget kærlighed til konge og fædreland kunne yde.

Kongen havde endt sin løfterige tale og bød nu med en ægte majestætisk hilsen sine venner farvel.

Da de havde forladt Louvre og den sidste af lakajerne var gået igennem slotsporten, da lyden af deres klirrende sporer og raslende harnisker var døet hen, satte kongen sig dybt nedtrykt på den forhøjning ved det vindue, hvorfra han havde fulgt yndlingene med øjnene, indtil de ganske forsvandt for hans blik, og med tårekvalt stemme udbrød han:

"Å, jeg dør!"

"Jeg tror, jeg går ud og ser på duellen," sagde narren. "Jeg ved ikke, hvad det kommer af, men jeg har en anelse om, at der vil

tildrage sig noget mærkeligt på d'Epernons fløj."

"Går du fra mig?" spurgte kongen i en jamrende tone.

"Ja," svarede Chicot, "for hvis nogen af dine venner skulle undlade at gøre sin pligt, vil *jeg* være ved hånden for at erstatte ham og hævde din ære."

"Gør, som du vil."

Narren var aldrig så snart ude af majestætens kabinet, før han satte af sted som et lyn efter de bortdragne duellanter.

Kongen lukkede sig inde, lod skodderne trække for vinduet og udstedte streng befaling til, at ingen af Louvres beboere måtte vove at råbe højt eller tale i det hele taget.

Crillon, som var en af de få, der vidste besked med kampen, modtog følgende ordre fra kongen:

"Hvis vi bliver sejrherrer, Crillon, skal du komme og sige mig det, men hvis vi taber, skal du blot banke tre slag på min dør."

"Vel, Deres Majestæt," svarede den trofaste gardehøvedsmand og rystede medlidende på hovedet.

Fra nu af herskede der en stund åndeløs tavshed i hele det store slot. Crillon havde indskærpet sine gardister den kongelige befaling med fornøden myndighed, og soldaterne vågede ængsteligt over, at ordren blev pareret. Lakajerne listede omkring og hviskede dæmpet til hinanden, alle lige nysgerrige efter at få opklaret grunden til disse ualmindelige forholdsregler.

Kongen selv sad alene i sit halvmørke kabinet og rugede i ensomheden over de mest fortvivlede planer. Hvis der havde frembudt sig en eneste brugelig udvej, ville han have klamret sig til den og i kraft af sin kongelige myndighed have forhindret kampen, hvis den ikke allerede var begyndt, men æren, frem for

alt *æren* fordrede med uafviselige krav, at han skulle ofre de bedste venner, han ejede, i en kamp på livet med jævnbyrdige, eller – i hvert fald for d'Epernons vedkommende – absolut overlegne modstandere.

Selv Chicot var gået bort, og Henri var henvist til at søge trøst i religionen, en planke, som han klyngede sig til med en skibbrudens hele angstfulde spænding. Han kastede sig skælvende ned for den hellige jomfrus åsyn og bad med rørende andagt og inderlighed om frelse for sine dyrebare venner.

87. Bussys staldbrødre

Vi har i et foregående kapitel hørt om, hvorledes kongens yndlinge – med undtagelse af d'Epernon, der jo gik sine egne veje – havde styrket sig til kampen ved en lang og uforstyrret søvn. Hertugens venner havde haft samme besindige tanke og havde heller ikke undladt at søge fornøden hvile, men først gjorde de sig rigtignok til gode med en solid aftensmad, som de indtog i fællesskab hos Antraguet, som de var blevet enige om at tilbringe natten hos, fordi hans palæ lå nærmest ved det aftalte mødested.

Hertugen havde ikke deltaget i sin venners gilde; de havde ikke indbudt ham – måske i følelsen af, at deres vel ikke lå Hans Højhed på hjerte i den grad, at det ville være ham særligt magtpåliggende at tilbringe denne aften sammen med dem. Kong Henri havde mange store fejl, men det skal på den anden side siges til hans ære, at han aldrig var lunken i sine følelser over for dem, der virkelig holdt af ham. François derimod var med sin sammensatte, intrigante, svigefulde natur ude af stand til at nære oprigtig hengivenhed for andre end sig selv, men for at beskytte sin egen dyrebare person skyede han heller ikke de laveste midler. Han kunne fornedre sig indtil usselhed blot for at undgå den straf, som hans utallige misgerninger mangen gang truede med at drage ned over hans forslagne hoved.

Da Livarot, Antraguet og Ribeirac var færdige med at spise, drøftede de endnu en gang indgående udsigterne for morgendagen; selv om de nærede tillid til sig selv, var der dog ingen af dem, der absolut turde bortvise den triste tanke, at

denne aften kunne blive den sidste i deres liv. De gik meget tidligt i seng efter for tyvende gang at have efterset deres udrustning, navnlig våbnene, som samme dag var blevet hvæssede og pudsede op af en af Ribeiracs rideknægte, der havde ord for at være ualmindelig dygtig til det arbejde. Ham var det endvidere blevet pålagt at vække de unge adelsmænd ved daggry; det hverv måtte *han* nemlig altid røgte, når Antraguet skulle tidligt op for at gå på jagt, eller når han skulle duellere.

Forinden de tre unge adelsmænd lagde sig til hvile, besørgede hver især, hvad de anså for mest fornødent i tilfælde af, at kampen den næste dag skulle gå dem imod. Antraguet aflagde således besøg hos sin kæreste, en nydelig lille købmandsdatter, der var almindelig kendt for sin skønhed. Ribeirac skrev et langt brev til sin moder. Livarot gjorde sit testamente.

Klokken tre den næste morgen var hertugens adelsmænd igen på benene, årvågne, vel oplagte og i enhver henseende styrkede til den forestående dyst.

De havde alle sammen efter aftale iført sig røde benklæder og strømper, for at det blod, de måske kom til at udgyde, ikke skulle opmuntre deres fjender eller forskrække dem selv, når det blev synligt udenpå tøjet. Deres påklædning, som i alle retninger var anlagt på at være så hensigtsmæssig som muligt, bestod i øvrigt af grå, tætsluttende silketrøjer uden spor af unødvendigt stads, og på benene havde de sko uden hæle, hvorved de undgik faren for at blive hængende fast i et eller andet. For at spare på kræfterne lod de pagerne bære deres kårder hen til kamppladsen.

Vejret var dejligt. Solens første stråler lå tindrende varme over den knastørre stenbro, hvor kun enkelte små dugdråber, gemte i dybe furer mellem stenene, endnu en stakket stund formåede at hævde deres lyssky tilværelse. Blomsterfloret i byens hundreder af haver udåndede denne milde, søde duft, der fylder luften i de stille morgentimer, når dagens grumsede støvskyer endnu ikke er hvirvlet op og sat i cirkulation af livets travle pulsslag, som ikke engang skænker støvet hvile. Naturen var, kort sagt, netop så smuk, som den bør være, når menneskenes børn appellerer til dens elskværdighed. Hvad enten man slås eller man skal til stævnemøde, eller man blot vil gå sig en forfriskende morgentur, ser vi jo dog helst, at solens smilende åsyn kigger ned til os fra en dybblå himmelbues skyfrie hvælv.

Førend adelsmændene forlod Antraguets palæ, havde de hos hertugen af Anjou ladet spørge nyt fra Bussy, deres tapre våbenfælle. Svaret lød, at han var gået ud den foregående aften klokken ti og ikke senere var vendt tilbage. Buddet havde fremdeles spurgt, om han var gået ud alene, og om han havde været bevæbnet eller ej. Bussys tjenere havde dertil svaret, at greven var gået bort sammen med Rémy, og at begge havde haft deres kårder ved siden, men at det i øvrigt var uvist, hvor de havde begivet sig hen.

I Bussys eget palæ var man nu slet ikke bekymret for grevens skæbne. Det var nemlig ikke sjældent, at han foretog sådanne natlige udflugter, og hidtil var han som regel kommet helskindet tilbage. Han var jo også en mand, som ikke den første den bedste kunne gøre kål på, så der var visselig ingen

grund til at blive forskrækket, selv om han ikke straks kom løbende, så snart man fløjtede.

Denne omstændelige besked blev bragt de ventende adelsmænd af den udsendte rideknægt.

"Så er gåden løst, mine herrer," udbrød Antraguet efter at have hørt buddets forklaring.

Det lod dog til, at Ribeirac og Livarot ikke kunne finde løsningen af sig selv, og Antraguet måtte derfor hjælpe dem på gled.

"Har I da ikke hørt," spurgte han, "at kongen har givet hofjægermesteren befaling til at foranstalte en jagt i skoven ved Compiègne?" spurgte han.

"Jo, det har vi nok," svarede de.

"Monsieur de Monsoreau må altså være borte i embedsanliggender," fortsatte den kloge Antraguet, "og så tør jeg nok holde min bedste hest på, at vor savnede ven benytter tiden til at jage vildtet på hofjægermesterens revir. I kan stole på, at Bussy er os nærmere, end vi tror; han skal nok sørge for at være førstemand på pletten."

"Ja, måske," bemærkede Livarot, "men det er ikke sagt, han er i det gode hjørne i dag. Hvis han nu både er træt og søvnig, så er det et stort spørgsmål, om vi får den nytte af ham, som vi venter. Bussy er en kærnekarl, det skal jeg villigt indrømme, men der er alligevel grænser for, hvad et menneske kan byde sig selv."

Antraguet trak hånligt på skuldrene. Han ville på ingen måde gå med til at erkende Bussys begrænsning.

"Må jeg spørge, ligner det *ham* at være træt og søvnig?" udbrød han begejstret. "Nej, kom ikke her med den snak, min

ven. Blot vi andre var lige så sikre på vor udholdenhed som han, så havde jeg for mit vedkommende ikke haft nødig at tage så bedrøvelig en afsked med min lille hjertenskær i går, og du kunne trøstigt have sparet dig selv for den mængde hovedbrud, som fordelingen af dit jordiske gods voldte dig. Lad os nu gå; vi møder ham nok på vejen."

Antraguets tillidsfulde ord bortvejrede al tvivlende frygt, og de tre adelsmænd begav sig fortrøstningsfulde af sted.

Samtidig med at de gik hjemmefra, var kong Henri netop i færd med at overrække sine yndlinge de indviede våben og med at sige dem det sidste farvel. Hertugens mænd fik således et forspring på omtrent ti minutter.

Paris' gader var på dette tidligere tidspunkt endnu så godt som mennesketomme. Når undtages de dorske bønder, der sad og halvsov på skumplende kærrer, som bragte mælk og grøntsager til hovedstaden fra Montreuil og Vincennes, var der ellers kun meget få, der fik den fornøjelse at se de tre adelsmænds stolte optog, som de kom anstigende med pager og rideknægte i hælene.

Hvis de unge adelsmænd vakte nogen opsigt, var det for resten ikke deres egen skyld. De førte ikke nogen højrøstet passiar, de pralede ikke og slog ikke om sig med store ord. Når man drager i kamp på liv og død, når man ved, at striden vil blive hård og uforsonlig, når man er bestemt på ikke at skåne eller modtage skånsel, så er man mere oplagt til at tænke end til at tale. Selv for en modig mand rummer døden uhyggelig alvor, fordi den fører ind til noget, som ingen af os har prøvet, til noget mørkt og ukendt, der lige så godt kan være af det gode som af det onde, men som i hvert fald er ganske nyt. Man

spøger ikke med døden, når den er en så nær, at dens knoglede hånd hvert øjeblik kan tage sit hårde tag i os. Således også med disse tre: den drabeligste af dem var i dag den mest tavse.

Da de var nåede til Rue Sainte-Catherine og havde fået hofjægermesterens lille bolig i sigte, kunne man se på deres miner, at alles tanker i dette nu drejede sig om det samme, hvor forskellige de end ellers havde været på turen.

"Der er god udsigt derfra," sagde Antraguet, "og jeg er temmelig sikker på, at Diana vil komme til vinduet mere end én gang i dag."

"Nej, se!" udbrød Ribeirac, "hun er der vist allerede, skulle jeg næsten tro."

"Hvad slutter du det af?" spurgte de andre.

"Vinduet er jo åbent."

"Ja, det er det skam også, men hvorfor mon den stige er rejst op til vinduet, når der dog er døre til at komme ind ad?"

"Det er virkelig også underligt," indrømmede Antraguet.

De tre unge adelsmænd følte sig alle sært berørte af dette syn, som i og for sig var alt andet end overnaturligt. De skyndte sig hen til huset for at få rede på sagens sammenhæng, og ingen af dem gjorde forsøg på at skjule, at bange anelser havde grebet deres sind. De ilede derhen i forudfølelsen af, at de ville komme til at stå overfor en skæbnesvanger afsløring på et eller andet mysterium.

"Vi er ikke alene om at blive forbavsede," sagde Livarot. "Se, bønderne, der kører forbi, hvor de kikker nysgerrigt; nogle af dem rejser sig op i vognene for bedre at se."

Adelsmændene stod nu lige under det vindue, der havde givet anledning til forskrækkelsen.

Et menneske, der så ud til at være gartner, var beskæftiget med at studere jordens udseende.

"Halløj, monsieur de Monsoreau," råbte Antraguet, "her kommer fremmede! Skynd Dem ned at lukke op!"

De ventede i nogen tid, men der kom ingen lyd fra det uddøde hus. Gravens fred herskede allerede på dette sted, hvor livets vilde kamplarm havde raset for få timer siden.

"Der er ingen, der svarer," sagde Ribeirac, efter at de et øjeblik havde stået og lyttet. "Hvorfor pokker mon den stige er rejst der?"

"Hej! Din bondelømmel," råbte Livarot til gartneren, "hvad bestiller du der? Er det dig, der har sat den stige til vinduet?"

"Nej, Vorherre bevare mig!" svarede han.

"Det var da forskrækkeligt, så du tager på veje for at værge dig mod en beskyldning, der egentlig ikke indeholder noget som helst af en anklage."

Det var Antraguet, som fandt sig foranlediget til at indskyde denne bemærkning, hvormed han ville udtrykke sin forbavselse over, at bonden tog sig Livarots uskyldige spørgsmål så nær.

"Jo, se engang deroppe," udbrød gartneren som for at antyde, at et sted oppe i luften måtte forklaringen søges.

Adelsmændene kiggede opad.

"Blod!" skreg Ribeirac helt forfærdet.

"Ja, vist så," sagde bonden, "det er rigtig nok blod, noget tykt, sort noget."

"Ja, og døren må være blevet slået ind," bemærkede samtidig Antraguets page.

Antraguet så en stund skiftevis på døren og vinduet. Derefter satte han stigen tilrette og var i to spring oppe på altanen.

Han kastede et blik ind i værelset.

Bleg og vaklende tumlede han tilbage som ramt af et lyn.

"Hvad er der? Hvad er der?" spurgte kammeraterne, som så hans fortrukne ansigt.

Et rædselsfuldt skrig var alt, hvad de fik til svar.

Livarot krøb efter ham op ad stigen.

"Lig! Lig! Død! Døde over alt!" fremstammede den unge adelsmand med rystende stemme.

Han og Antraguet gik ind i værelset.

Ribeirac blev stående nede på gaden. Af skræk for at blive alt for pinefuldt overrasket turde han ikke følge sine kammerater.

Gartneren stod imidlertid og kaldte folk til ved sine forfærdede udråb.

Værelset bar over alt tydelige mærker af nattens gruopvækkende kamp. Blodsporene, eller rettere blodstrømmene, havde oversvømmet hele parketgulvet. Tapeterne var sønderhuggede og skamferede af utallige kårdestød og pistolskud. Ikke ét af møblerne lignede sig selv mere. Spredt omkring lå bordben, stolerygge, knækkede klinger, rester af klædningsstykker, for ikke at tale om selve hovedvidnerne til nattens blodige drama: de lemlæstede lig, på hvis gustne ansigter døden havde sat sit uaftvættelige stempel.

"Å, Rémy! Den stakkels, stakkels Rémy!" udbrød Antraguet pludselig.

"Er han død?" spurgte Livarot med tilbageholdt åndedræt.

"Ja, han er kold allerede."

"Du gode Gud," stønnede Livarot, "her ser jo ud, som om et helt regiment lejesoldater var draget igennem dette værelse."

Netop som han med møje havde fuldendt denne sætning, bemærkede han, at døren ud til gangen stod åben, og blodsporene, som fortsatte sig i denne retning, gav bevis for, at kampen også havde stået i andre dele af huset. Livarot fulgte den uhyggelige, røde vejviser og kom ud på trappegangen.

Gården var tom og menneskeforladt.

Antraguet var imidlertid gået på opdagelse på egen hånd. Andre blodspor ledte ham igennem værelset ved siden af, hen til vinduet. Han bøjede sig ud over karmen og stirrede skrækslagen ned i den lille have.

På jernstakittets spidser hang endnu grev Bussys kolde, livløse legeme.

Ved dette rystende syn udstødte Antraguet, ikke et skrig, men et smertefyldt, vanvittigt, rasende brøl, der ligesom forkyndte, at denne udåd skulle blive blodigt hævnet.

Livarot kom løbende til.

"Se!" hvæsede Antraguet og pegede på liget.

"Bussy myrdet! Kastet ud af et vindue!" skreg Livarot med hvinende stemme. "Ribeirac, skynd dig herind!"

Dermed ilede han selv ned i gården, og da han mødte Ribeirac ved foden af trappen, rev han ham med sig i farten.

Fra gården førte en dør ind til den lille have. På kortere tid, end det tager at fortælle det, var de to adelsmænd ved deres myrdede kammerats side.

"Ja, det er ham," udbrød Livarot med en stemme, der dirrede af smerte.

"Hans ene hånd er knust," bemærkede Ribeirac.

"To kugler i brystet," konstaterede Livarot.

"Gennemhullet af dolkestik," sagde Ribeirac for fuldstændigheds skyld.

"Å, min stakkels Bussy," hylede Antraguet, "du skal blive hævnet! Hævn! Hævn! Hævn!"

Idet Livarot vendte sig om, var han lige ved at falde over et andet lig.

"Monsoreau!" udbrød han.

"Han med?" sagde den anden i en tone, der røbede hans forbavselse over at finde netop hofjægermesterens lig på dette sted.

"Ja," svarede Livarot, "her ser du ham så gennemhullet som en sigte, med hovedet knust af faldet imod stenbroen."

Hvad var det for en frygtelig tragedie, der var udspillet i dette hus, som ellers nærmest lignede en hyggelig rede for et elskende par? Var det manden, der havde afgjort sit mellemværende med elskeren? Eller var både mand og elsker faldet som ofre for en sammensværgelse rettet imod det parti, de begge mentes at tilhøre?

Vore læsere ved, at både politiske og personlige hensyn havde spillet en rolle, men for hertugens adelsmænd var dramaet endnu et stort spørgsmålstegn.

"Mon det har været hensigten at dræbe alle vore venner i nat?" spurgte Ribeirac.

Med disse ord ramte han i grunden den tanke, som i øjeblikket havde den største sandsynlighed for sig. Det lå jo nemlig overmåde nær for hertugens adelsmænd at mistænke kongens yndlinge for at have villet rydde deres mest frygtede modstander, Bussy, af vejen inden duellen. At Monsoreau havde måttet lade livet ved samme lejlighed, var vel et besynderligt

spil af skæbnen, men i og for sig ikke aldeles uforklarligt, eftersom det var en kendt sag, at han stod på hertugens parti, omend det personlige forhold imellem ham og François ikke var det allerbedste. Hvorledes det formodede dobbeltmord var kommet til at foregå i hofjægermesterens hus, det spørgsmål måtte foreløbig stå ubesvaret hen, men dermed var dog ikke sagt, at det overhovedet ville være umuligt at finde et rimeligt svar. Hofjægermestren gav sig jo på det sidste ikke så lidt af med Bussy, og der var intet til hinder for at antage, at de to netop i den nat, den sidste før det afgørende slag, kunne have haft adskilligt at forhandle med hinanden i egenskab af partifæller. Det mest gådefulde ved hele sagen var den omstændighed, at Monsoreau befandt sig i Paris på trods af den kongelige ordre, som havde sendt ham til Compiègne for at træffe forberedelser til en jagt.

Optaget af disse tanker forholdt de unge adelsmænd sig længe tavse, indtil Antraguet brød den dystre stilhed med et nyt spørgende udråb.

"Hans kone? Monsoreaus kone?" sagde han. "Diana? Madame Diana!"

Der lød intet svar, kun en forvirret mumlen fra den folkeskare, som var stimlet sammen omkring huset.

Omtrent ved denne tid var det, at kongen og Chicot fik hofjægermesterboligen i sigte og drejede af for at undgå opløbet.

Hertugens adelsmænd, som nu havde fået bugt med den første forskrækkelse, hengav sig med så meget større styrke til sorgen over tabet af deres heltemodige ven.

"Bussy! Bussy!" kaldte Ribeirac, som om han troede, at hans bønlige røst kunne kalde den døde til live igen.

"De har slået ham ihjel, fordi de var bange for ham," erklærede Antraguet med bestemthed, "men de skal ikke slippe billigere for det."

"Det er usselt, det er fejt," mente Livarot og Ribeirac.

"Lad os hellere gå hen og beklage os til hertugen," foreslog en af dem.

"Nej, venner," udbrød Antraguet, "lad os ikke bebyrde nogen med vor hævn, så bliver den kun slet besørget. Vent på mig dernede; jeg kommer straks."

Et øjeblik efter var han hos sine kammerater. Med blottet hoved gik han hen til sin dræbte våbenfælle og rettede derpå følgende ord til Livarot og Ribeirac:

"Se, venner, dette ædle åsyn, se disse mandige træk, se disse dråber af hans rene blod. Lad os tage ham til vort forbillede; han overdrog aldrig nogen at hævne sig. Bussy! Bussy! Vi lover at handle, som det anstår sig dine staldbrødre. Hvil i fred, du *skal* blive hævnet."

Med disse ord trykkede han sine læber imod Bussys, drog sin kårde og vædede den i heltens blod.

"Bussy," sagde han, "jeg sværger ved dit lig, at dette blod, som klæber ved mit sværd, skal blive afvasket i dine fjenders blod."

"Bussy," sagde de andre, "vi sværger, at vi vil fælde eller falde!"

"Altså, mine venner," udbrød Antraguet, idet han stak sin kårde i skeden, "vi er enige om at hugge ned uden barmhjertighed. Vi giver ingen pardon, vel?"

Livarot og Ribeirac lagde hånden på Bussys lig og svor:

"Ingen barmhjertighed! Ingen pardon!"

"Men vi er jo kun tre mod fire," sagde Livarot.

"Ja," svarede Antraguet, "men vi har ikke myrdet nogen. Gud holder med dem, der har en god samvittighed. Farvel, Bussy!"

"Farvel, Bussy!" gentog de to andre.

Og de forlod dette forbandelsens hus med rædsel i sjælen og blege kinder.

På dette sted, ansigt til ansigt med døden, var de blevet opfyldt af den dybe, fortvivlede smerte, som giver et menneske hundrede mands styrke. Der havde de indsuget den retfærdige, højsindede harme, som hæver et menneske over den jordiske tilværelses begrænsning. De drog nu ud til kamp for en ophøjet idé, drevet af et flammende had til dem, der havde skilt deres berømmelige ven ved livet.

Med besvær banede de sig vej igennem menneskemængden, som i det forløbne kvarter var vokset til en mægtig skare.

Ankommet til kamppladsen traf de deres modstandere, der ventede på dem. Et par af yndlingene sad mageligt på stenene; de to andre havde indtaget maleriske stillinger på træbommene. Hver af dem havde en rideknægt med.

Hertugens folk, som nødigt ville komme sidst, tog det sidste stykke i løb, men de var og blev forsinkede.

Yndlingene havde lagt deres kårder på jorden, for at det skulle tage sig ud, som om ventetiden var blevet dem for lang.

"Mine herrer," sagde Quélus, idet han rejste sig og hilste med åbenlys uforskammethed, "vi har haft den ære at vente."

"Modtag vor undskyldning, ædle herrer," svarede Antraguet, "men vi ville være kommet i god tid, hvis ikke en af vore kammerater var blevet opholdt."

"Å, monsieur de Bussy," udbrød d'Epernon, tilsyneladende meget overrasket. "Ja, han er her jo ikke. Det lader nok til, at han må hales herhen ved ørerne."

"Vi har allerede ventet en god stund," sagde Schomberg, "vi venter fremdeles."

"Monsieur De Bussy kommer slet ikke," meddelte Antraguet.

På yndlingenes ansigter malede sig den mest levende bestyrtelse. Kun d'Epernons miner udtrykte en ganske anden følelse.

"Nå, så han kommer ikke?" sagde han i en hånlig tone. "Han, den tapreste iblandt tapre, er måske bange?"

"Nej," svarede Quélus ærligt, "det kan ikke være grunden."

"Det har De ret i," erklærede Livarot og sendte sin ædelmodige fjende et anerkendende blik.

"Hvorfor kommer han da ikke?" spurgte Maugiron.

"Fordi han er død," lød Antraguets fyndige svar.

"Død!" udbrød de tre yndlinge i kor.

D'Epernon sagde intet, men blegnede svagt.

"Og han er faldet for snigmorderhånd," forklarede Antraguet yderligere. "Skulle De ikke vide det, ædle herrer?"

"Nej," svarede Quélus mandig og bestemt. "Hvor skulle vi vide det fra?"

"Er det for resten aldeles sikkert?" spurgte d'Epernon, som om han ville antyde, at der forelå et bedrag, hvorved hans modstander ville unddrage sig kampen.

Antraguet drog sin kårde og svarede:

"Det er desværre kun alt for sandt, at grev Bussy er død. Hans blod har vædet dette sværd."

"Jamen myrdet?" udbrød de tre yndlinge. "Er han myrdet?"

D'Epernon blev ved at ryste på hovedet, for at dække sig selv anså han det for nødvendigt at spille denne uværdige komedie, der blot tjente til at bestyrke hertugens mænd i den mistanke, de allerede havde fattet.

"Dette blod råber om hævn, forstår I det, gode herrer?" spurgte Ribeirac.

"Nå, sådan," svarede Schomberg, "man skulle næsten tro, at jeres dybe sorg var anlagt i et bestemt øjemed."

"Hvad behager?" spurgte Antraguet bistert.

"Lad os engang undersøge, hvem der kan have haft fordel af at begå denne misgerning," foreslog Livarot.

"Giv os klar og tydelig besked," skreg Maugiron med tordenstemme. "Denne snak fører ikke til noget. Hvad er meningen?"

"I vil have en tydelig forklaring, ædle herrer?" sagde Ribeirac. "Ja, det skal I få. Vi er netop kommet herhen for det samme. Foreløbig skal I vide, at vi har grunde i massevis, langt flere, end der behøves, til at vi med god samvittighed kan skille jer af med livet."

"Hvad venter vi på?" spurgte d'Epernon og trak sit sværd. "Lad det gå i en fart."

"Hvor De har travlt, monsieur gascogner," sagde Livarot spottende. "De ville vist ikke være så rap på fingrene, hvis vi var fire mod fire."

"Vi kan da ikke gøre for, at I kun er tre," svarede d'Epernon med en hoverende latter.

"Jo, det er netop det, I kan," udbrød Antraguet, hvis tålmodighed nu endelig var udtømt. "Han er nemlig død, fordi visse folk hellere ville vide ham forvaret i gravens dyb end se

ham færdes rask og rørig blandt de levende. Hans næve har man sønderhugget, for at den ikke mere skulle kunne føre en kårde. Han måtte dø, fordi det var visse folk om at gøre at slukke disse øjnes lys, der ellers ville have blændet jer alle til hobe. Forstår I mig? Taler jeg tydeligt nok?"

Schomberg, Maugiron og d'Epernon brølede af raseri, men Quélus, som altid holdt på sin værdighed og den for en adelsmand sømmelige anstand, tog behersket således til orde:

"Lad det nu være nok med disse halvt udtalte fornærmelser. Gå lidt til side, d'Epernon; vi vil kæmpe tre mod tre. Skønt vi ville være i vor gode ret til at gå i marken alle fire, vil vi dog ikke drage fordel af den indtrufne sørgelige begivenhed, som vi beklager i lige så høj grad som vore modstandere."

Med disse værdige ord kastede han sin hat ned på jorden, hævede sin venstre arm og førte med højre hånd sin kårde igennem luften, så den hvinede ved det.

"Kom an," sagde han, "og når I nu ser os kæmpe med frejdigt mod, for den almægtige Guds åsyn, så tænker jeg, at I vil få en anden mening om os, end at vi skulle være snigmordere. Gør plads!"

"Uh!" stønnede Schomberg, "før hadede jeg jer, nu forbander jeg jer."

"Og jeg," sagde Antraguet, "der var en gang, da jeg ville nøjes med at slå jer ihjel, nu vil jeg knuse jer til støv. Dæk jer!"

"Skal vi beholde trøjerne på eller ej?" spurgte Schomberg.

"Hverken vams eller skjorte," sagde Antraguet. "Vi kæmper med blottet bryst."

Adelsmændene kastede de stukne trøjer og skjorterne.

"For pokker!" udbrød Quélus, mens han afførte sig sine klæder, "nu har jeg tabt min dolk. Den sad så løst i skeden og må være faldet ud på vejen."

"Ja, hvis De ikke har glemt den hos monsieur de Monsoreau på Bastillepladsen," bemærkede Antraguet spydigt. "Måske er den blevet siddende i en skede, som De ikke har turdet trække den ud af."

Quélus frådede af raseri. Med en hastig bevægelse satte han sig i dækstilling, parat til at falde ud ved første signal til kampens begyndelse.

"Men han har ingen dolk, monsieur Antraguet," sagde i det samme en stemme noget borte.

Det var Chicot, der pludselig optrådte på skuepladsen, men hans tilsynekomst hidførte i øjeblikket ingen forandring i situationen.

"Det var slemt for ham, at han ingen dolk har," svarede Antraguet, "men det er virkelig ikke min skyld."

Med en daggert i venstre og kården i højre hånd satte han sig nu også i dækstilling, og således stod da disse to unge mænd ansigt til ansigt med hinanden, rede til at ofre livet for den sag, de kæmpede for, og higende efter at tilføje hinanden den størst mulige fortræd. Ikke med en tanke faldt det nogen af dem ind, at det blod, de stod i begreb med at udgyde, var for ædelt til således at spildes uden grund og hensigt. Ingen af dem syntes at ane, at de kunne komme til at stå over for andre tilfælde, hvor så høj en indsats ville have passet bedre til så voveligt et spil.

88. Kampen

Den plads, hvor dette gyselige stævne skulle finde sted, var – som vi ovenfor har set – overskygget af træer og beliggende i en afsides kant af byen. Det var en afkrog, hvor der i reglen ikke kom andet end børn om dagen, fulde folk og ugerningsmænd om natten. De bomme, som hestehandlerne havde ladet rejse for at have noget at binde dyrene ved, var ligesom en dæmning, der holdt menneskestrømmen på afstand. Det er jo med folk som med en flod: den ene dråbe følger den anden, det ene menneske går i det andets kølvand, indtil man støder på en hindring, noget, der forbyder os at gå frem, eller som tvinger os til at gå tilbage.

Almindelige mennesker, der havde noget at bestille, skråede over denne plads, når deres vej ellers førte dem i den retning, men de gjorde sædvanligvis intet ophold. Dagdrivere og lediggængere kunne naturligvis lige så godt finde på at slå tiden ihjel her som ethvert andet sted, men i denne tidlige morgentime var der endnu ikke ret mange folk på benene, og de, der var, blev alle draget imod hofjægermesterens bloddryppende hus, hvor hjernen kom til at hamre og hjertet til at banke ved det oprivende syn, som de mange grufuldt lemlæstede lig frembød.

Den forestående kamp ville dog ikke komme til at savne tilskuere. Der var selvfølgelig enkelte, der var drevet af særlig interesse for det ene eller det andet parti, andre, som hidlokkedes af lyst til at overvære en duel efter alle kunstens regler, altså folk med interesse og anlæg for selve fægtekunsten.

For det var jo ikke seks klodrianer, der her skulle til at vise, hvad de duede til. Endelig var der en halv snes stykker, hvis nærværelse var dikteret af pligt. Det var adelsmændenes pager og rideknægte, som skulle være til stede for at varetage omsorgen for deres herrers lig, hvis kampens udfald skulle blive det, at en eller anden blev på valen. I dag var der desværre den største sandsynlighed for, at disse folk ville få nok at bestille. Som den sidste af alle må vi nævne Chicot, der også havde givet møde. Hvad der tilskyndede ham til at overvære det grufulde optrin, behøver vi næppe at gøre rede for. Først og fremmest mødte han som kongens repræsentant, men i egenskab af en af rigets ypperligste fægtemestre var han i ikke ringe grad interesseret i den faglige side af det ret snart begyndende drama. Han havde taget plads på et rækværk, nærmere selve scenen end pagerne, som atter holdt sig lidt i forgrunden for de ukaldede tilskuere.

Chicots følelser for de optrædende personer var i dag af en egen art. Hertugens mænd holdt han ikke af, og yndlingene kunne han ikke fordrage, men som mænd betragtede, som væsener af adeligt kød og blod, måtte man lade dem, at de i grunden fortjente en bedre skæbne end således at slænges hen som slagtede kreaturer. Chicot var under almindelige forhold ikke særlig øm af sig, men i dag bankede hans hjerte alligevel forunderlig stærkt. Kunne han have øvet nogen som helst indflydelse i denne sag, ville han – ligesom sin herre, kong Henri – have skånet disse tapre unge mænd.

D'Epernon, som ikke gerne ville træde aldeles ubemærket ud af spillet, gjorde et tilløb til at optræde som den frygtløse helt.

"Nå, I er altså bange for mig!" sagde han med et forsøg på at imponere.

"Hold mund, sludderbøtte!" svarede Antraguet på sin sædvanlige fyndige måde.

"Jeg holder på min ret," fortsatte d'Epernon. "Aftalen lød på, at vi skulle være otte, fire på hver side. Det forlanger jeg respekteret."

"Skrub nu af!" udbrød Ribeirac utålmodigt og gennede ham væk med sin kårde.

D'Epernon mente nu at have reddet æren og trak sig stolt tilbage.

"Kom herhen," råbte Chicot, "kom her, du alle tapres blomst, for ellers taber du blot et par sko til ligesom i går."

"Hvad siger han, nar?"

"Jeg siger, at om et øjeblik kommer der blod på jorden, og nu har du jo vadet i blod hele natten, så du må vel være træt?"

D'Epernon blev helt gusten i ansigtet. Hans knejsende holdning havde fået et grundskud ved den grimme mistanke, der således med ét var blevet kastet på ham. Stille og ydmyg satte han sig nogle skridt fra Chicot, og hver gang hans blik faldt på narren, følte han en hemmelig gysen.

Ribeirac og Schomberg trådte hen foran hinanden og hilste, som det var skik og brug.

Quélus og Antraguet, som allerede for lidt siden havde gjort de indledende skridt, begyndte nu så småt at rykke hinanden ind på livet med krydsede klinger.

Maugiron og Livarot, der begge havde en bom at støtte sig til, stod og skævede til hinanden, alt mens de ved fint beregnede

finter prøvede at binde modstanderens kårde til deres egen fordel.

Kampen var i gang over det hele, da uret på Saint-Paul slog fem rungende slag.

De kæmpendes miner udtrykte tydeligere end deres adfærd det sydende raseri, som besjælede dem alle, men selv under den største ophidselse glemte de ikke at iagttage al mulig forsigtighed for at undgå farlige blottelser. Kun ansigternes dødelige bleghed og de krampagtige trækninger om mundvigene forrådte det sjælsoprør, som blot ventede på en gunstig lejlighed til at bryde ud med hele sin indestængte voldsomhed. Lig balstyrige heste, der holdes i tømme af kuskens øvede hånd, således tøjlede disse unge adelsmænd selv deres vilde lidenskab, som først måtte få frit løb, når vejen var lige og jævn, så at en rask køretur ikke behøvede at afstedkomme nogen ulykke. Trods ungdom og uforstand var det i én henseende erfarne mænd, som her stod overfor hinanden; de vidste alle, at den mindste letsindighed ville blive hårdt straffet, og denne viden, som i livets forskellige forhold ikke altid virker tilstrækkelig advarende, var hos disse mennesker grundfæstet nok til at lægge en dæmper på sindets ustyrlighed.

I flere minutter – det vil under en duel sige omtrent det samme som en evighed – hørte man ikke andet end sværdenes skarpe skurren imod hinanden. Derfra er der et meget langt spring til virkelig våbenklirren.

Der faldt ikke et eneste hug.

Ribeirac, som formodentlig var træt eller mente at have fået så megen føling med sin modstander, at han havde afluret ham

hans kneb, lod hånden synke og gjorde en lille pause.

Schomberg, der næsten syntes at have ventet noget sådant, gjorde et kvikt udfald og gav sin modstander det første stød.

Det kom som et lyn, og Ribeirac blev såret. Stødet havde ramt i skulderen. En blodstråle vældede frem og rislede ned over hans blottede bryst. Et øjeblik trådte han tilbage for at undersøge såret, men da Schomberg forsøgte et nyt udfald, hævede han straks igen sin kårde til en primparade og satte lige efter den hidsige germaner et plaster i siden.

Nu havde de hver et sår.

"Lad os puste et øjeblik," foreslog Ribeirac.

Schomberg nikkede.

Imidlertid havde Quélus og Antraguet også haft flere heftige sammenstød, men da Quélus ingen dolk havde og ydermere manglede det ene øje, havde Antraguet ikke så få fordele frem for ham. Quélus var for eksempel stadig nødt til at parere med sin ubevæbnede venstre arm, og hver parade kostede ham følgelig et sår. Således havde han – uden ellers at være blevet alvorligt ramt – på ganske kort tid fået hele sin venstre arm oprevet.

Men Antraguet, som ikke var blind for, hvori hans fordel bestod, og som i øvrigt fuldt ud kunne måle sig med Quélus i fægtekunsten, parerede stadig med den allerstørste forsigtighed. Ved tre kontrastød lykkedes det ham at bibringe Quélus tre rifter i brystet, men ingen af dem var i nogen måde farlige.

Quélus syntes da heller ikke at lade sig forbløffe af disse små uheld, for hver gang Antraguets klinge borede sig ind i hans bryst, sagde han blot ganske koldblodigt:

"Det er ikke noget at tale om."

Livarot og Maugiron var endnu ikke kommet ud over forsigtighedens stadium.

Ribeirac og Schomberg begyndte allerede på den anden tørn. Ribeiracs sår gjorde nemlig smertelig ondt, hvad der kun bidrog til at opildne hans kampiver, og desuden led han et stort blodtab, hvad der heller ikke formindskede hans stridslyst, idet han tænkte som så, at jo mere blod der løb af ham, jo mere ville hans kraft svækkes, så at han snart ville blive et letkøbt bytte for sin dødsfjende. Derfor måtte tiden jo benyttes til så stor skade for Schomberg som vel muligt, og derfor styrtede han nu løs på ham for at få sagen afgjort i en fart.

Schomberg flyttede sig ikke af stedet, men holdt sin kårde lige frem for sig.

Idet Ribeirac fo'r på med fuld kraft, rendte han altså nok sin kårde i modstanderen, men spiddede samtidig sig selv.

Schomberg gennemborede hans bryst og fik selv et sår i halsen.

Ribeiracs sår var dødeligt, og idet han mekanisk førte hånden op til brystet, gav han selv en blottelse, som Schomberg resolut benyttede sig af med det resultat, at Ribeirac fik endnu et livsfarligt stød. Ved denne bevægelse var de to modstandere imidlertid kommet hinanden så tæt ind på livet, at Ribeirac greb fat om tyskerens håndled og derpå med opbydelse af al den sidste kraft borede sin dolk i brystet på ham lige til skæftet. Den skarpe, tveæggede klinge var gået igennem hjertet. Schomberg udstødte et klangløst brøl og styrtede bagover, idet han riv Ribeirac, som endnu havde sin fjendes kårde i livet, med sig i faldet.

Da Livarot så sin ven falde, gjorde han et hastigt tilbagetog for at komme ham til hjælp. Maugiron fulgte ham i hælene, men den anden fik dog et lille forspring, nåede Ribeirac og hjalp ham til at blive Schombergs kårde kvit. I samme øjeblik var Maugiron dog atter over ham, og nu var han i den uheldige situation at måtte føre forsvaret på et skrånende terræn og med solen i øjnene. I nogle sekunder klarede han sig stolt, men så fik han et stiksår i hovedet, hvorved han tabte sin kårde og sank i knæ. Med et velrettet stød til gjorde Maugiron det helt af med ham.

Mens dette stod på, var Quélus frygteligt i knibe med Antraguet.

Da Livarot faldt, lød der et gjaldende triumfråb fra d'Epernon. Det var jo nemt nok for ham at være begejstret tilskuer, når bare tingene gik efter hans hoved. Nogen udsat post var han i hvert fald ikke sat på. At han netop derfor burde have undset sig ved at give sin livsglæde luft på denne støjende måde, ville det vist have været håbløst at indprente ham. Schomberg, en af hans våbenfæller, lå jo og svømmede i sit blod, så hvis han endelig fandt, at der var noget at juble over, havde det været mere hensynsfuldt at opsætte det, til han befandt sig på et sted, hvor han ikke kunne såre nogens ører med sin taktløse skrålen.

Nu var Antraguet alene tilbage mod Quélus og Maugiron. Quélus blødte over hele kroppen så at sige, men han havde slet ingen slemme sår. Maugiron var så godt som helskindet.

Antraguet, som nu stridens udfald alene beroede på, var sig fuldt vel sit ansvar bevidst. Han havde ikke fået den allermindste rift, men derimod begyndte det at lide mod enden

med hans kræfter. Det lå dog ikke for ham at tigge våbenstilstand af to modstandere, hvoraf den ene var såret, den anden lige så udaset som han selv. Med et lynsnart rap slog han Quélus' kårde til side, og i den korte frist, som han derved vandt, satte han behændigt over en af de omtalte træbomme.

Quélus langede ud efter ham, men opnåede kun at give bommen en flænge.

Maugiron trådte imidlertid straks til som angriber fra siden, og Antraguet måtte gøre front imod ham. Idet han således vendte ryggen til Quélus, krøb denne under træværket.

"Det er ude med ham," sagde Chicot alvorligt.

"Kongen leve!" vrælede d'Epernon. "Det var ret, mine løver; gå på!"

"Stille, monsieur d'Epernon," tordnede Antraguet, "De burde betænke Dem på at krænke en mand, som vil slås til sit sidste suk."

"Og som ikke er død endnu," lød det fra Livarot.

Ingen tænkte på ham mere, men just derfor skulle han blive så farlig. Lige med ét rejste han sig op, uhyggelig at skue i sin klædning af størknet blod, og med en kraft, som ingen ville have tiltroet dette væsen, der syntes mere død end levende, begravede han sin dolk mellem skuldrene på Maugiron, så at denne segnede om som en livløs masse.

"Jesus, min Gud, jeg dør," var hans sidste ord.

Livarot faldt atter bevidstløs til jorden. Denne vredesopblussen havde fortæret hans sidste kraft.

"Monsieur de Quélus," sagde Antraguet og sænkede sin kårde, "De er en helt, overgiv Dem, og jeg vil skænke Dem livet."

"Hvorfor skulle jeg opgive kampen?" spurgte Quélus. "Fejler jeg noget?"

"Nej, De har nok ingen dybe sår, men hele Deres krop er fuld af flænger. Jeg derimod er frisk og usåret."

"Kongen leve!" råbte Quélus. "Jeg har endnu min gode kårde."

Og dermed rettede han et stød imod Antraguet, men denne afparerede stødet, som for resten var temmelig ufarligt.

"Nu har De den ikke mere," sagde Antraguet.

Det var kården, han mente, for inden Quélus fik set sig om, havde han grebet fat om klingen helt oppe ved parerpladen og vred i et nu kården ud af hans hånd. Rigtignok tilføjede Antraguet sig selv en slem flænge i en af fingrene på venstre hånd, men han syntes ikke at agte på det. Den tanke, som i denne stund opfyldte ham helt og holdent, tanken om at bringe en overenskomst i stand med den tapre fjende, udelukkede alle andre følelser og fornemmelser. Det var kommet til at stå for ham som et attråværdigt mål at redde dette menneskeliv, derfor ofrede han med glæde noget så ubetydeligt som en tommelfinger, men også det kunne han have sparet sig. Quélus var ikke til sinds at modtage nogen nåde.

"En kårde! En kårde!" hylede han vildt.

Og i det samme sprang han som en tiger løs på Antraguet og omslyngede ham med begge arme.

Antraguet lod ham først roligt hænge, men da han indså, at Quélus ikke ville tage imod fornuft, tog han kården i venstre hånd, dolken i højre og gav sig til at bearbejde ham med denne i et væk, mens blodet fra den uforsonlige yndling lige så uafbrudt overstænkede ham selv, men Quélus slap ikke sit tag. Ved hvert sår, han fik, brølede han af fuld hals:

"Kongen leve!"

Til sidst lykkedes det ham at holde Antraguet fast om hånden, så at han ikke kunne gøre mere fortræd med dolken, og nu omslyngede han ham med arme og ben som en slange, der snor sig om sit bytte for at tage vejret fra det. Antraguet kunne ikke røre et lem og begyndte allerede at snappe efter luft. Lidt efter vaklede han og faldt, men netop derved dumpede han i armene på den lykke, som ikke havde forladt ham i dag; han kom nemlig til at ligge således, at han bogstavelig talt kvalte den arme Quélus.

"Kongen leve!" stønnede Henris trofaste yndling, mens han vred sig i de sidste krampetrækninger.

Omsider slap Antraguet løs af sin fjendes knugende omfavnelse. Idet han støttede den ene hånd mod jorden, hævede han højre arm og stødte dolken tværs igennem brystet på Quélus.

"Er du nu tilfreds?" spurgte han.

"Kongen le-le-ve!" rallede Quélus med halvt lukkede øjne.

Så var det forbi. Dødens stilhed og rædsel sænkede sig over slagmarken.

Antraguet rejste sig op. Blodet sivede nedad ham, men det var kun fjendens blod. Selv havde han ikke fået andre skrammer end den i fingeren.

D'Epernon glemte sit pralende mod, gjorde korsets tegn og tog benene på nakken, som om han blev forfulgt af et spøgelse.

Antraguet kastede et vemodigt blik på sine døde og døende venner og fjender. Han havde gerne givet dem alle tilbage til livet og sluttet venskabspagt med dem iblandt dem, som det i dag havde været hans pligt at bekæmpe. Han følte ingen glæde

ved denne sejr, der havde kostet ham to trofaste venner og tre tapre fjender. I sit hjerte mistænkte han ingen af kongens yndlinge for at have begået den misgerning, der var den egentlige årsag til, at kampen var blevet så uforsonlig.

Chicot havde ophørt at være tilskuer. Med bankende hjerte løb han hen og løftede Quélus op fra jorden. Skønt blodet løb i stride strømme fra en snes grufulde sår, havde den hårdføre yndling dog endnu kraft nok til at sige:

"Antraguet, jeg er på ære uskyldig i Bussys død."

"Jeg tror Dem. Å, jeg tror Dem," sagde Antraguet bevæget.

"Flygt, flygt," mumlede den døende, "kongen tilgiver Dem det aldrig."

"Nej, monsieur Quélus, jeg vil ikke forlade Dem således, om det så skal koste mit hoved."

"Red Deres liv, unge mand," bad Chicot indtrængende. "Frist ikke Gud. Det er et mirakel, at De én gang i dag har undgået døden. Anden gang sker det ikke."

Antraguet bøjede sit hoved. Tårerne stod ham i øjnene, og han forbandede den skæbne, der havde dømt ham til at optræde som bøddel mod den adelsmand, som han i sin sjæls inderste nærede den varmeste sympati for.

Med vaklende skridt gik han hen til Ribeirac, som der endnu var en gnist af liv i.

"Nå?" spurgte denne.

"Vi har sejret," svarede Antraguet så dæmpet som muligt for ikke at såre Quélus.

"Tak," sagde Ribeirac. "Skynd dig så bort."

Dermed sank han tilbage i den døs, som blidt skulle føre ham ind i dødens drømmeløse søvn.

Antraguet gik så hen og tog sin egen kårde op. Også Quélus, Schombergs og Maugirons samlede han op, men da Quélus bemærkede dette, sagde han:

"Giv mig nådestødet, monsieur Antraguet, eller lad min kårde ligge."

"Vær så god, hr. greve," sagde Antraguet og rakte Quélus det værge, som han havde båret med så megen ære.

En tåre funklede i den døendes øje.

"Vi kunne have været venner," mumlede han rørt.

Antraguet rakte ham hånden.

"Godt," sagde Chicot anerkendende, "mere kan man ikke forlange af en ædel riddersmand. Men sørg nu for dig selv, Antraguet; du fortjener at leve."

"Og mine kammerater?" spurgte den unge mand tvivlrådig.

"Dem skal jeg tage mig af lige så godt som af kongens venner," lovede narren.

Med dette løfte mente Antraguet at burde være tilfreds. Hvorfor skulle han nu tøve længere? Hvad vandt han ved at sætte sit liv i vove en gang til? At han ikke var nogen kryster, det havde han aflagt så mange beviser på, at dette sidste ville være overflødigt. Blev han i Paris, indenfor kong Henris umiddelbare magtområde, var hans skæbne beseglet. Quélus havde jo selv sagt, at der ikke var tilgivelse at vente. Han vinkede da ad sin rideknægt, lod en kappe kaste om sine skuldre, for at man ikke skulle se hans blodbestænkede klæder, og gik så sin vej med et sidste blik på de sårede og døde. Mens han forsvandt igennem Saint-Antoine-porten, gik pager og lakajer i gang med at udslette sporene af det blodige drama, hvis sidste akt nu var spillet til ende.

Vore læsere, som har fulgt disse brave adelsmænd med skiftende følelser, men sikkert altid med sympati, vil være enige med os i at beklage, at dette skulle blive afslutningen på en strid, som strengt taget gjaldt vind og vejr – i hvert fald ikke så høje, personlige interesser, som det lønner sig at vove livet for.

89. Slutning

Bleg af skræk, skælvende af frygt, badet i angstens kolde sved ilede kong Henri rastløs op og ned ad gulvet i fægtesalen. Henri var slet ikke nogen egentlig modløs eller forsagt natur, men evindelig spænding og uro, bestandig væren på sin post over for virkelige eller indbildte fjender; denne kunstige årvågenhed havde slappet hans nervers spændstighed og gjort dem modtagelige for de svageste indtryk. En sagte susen, som sunde mennesker aldrig ville have bemærket, var tilstrækkelig til at bibringe ham fornemmelsen af sværd, der susede igennem luften. En fjern støj blev af ham opfattet som et livløst legemes dumpe fald imod jorden. Fuglenes sang uden for vinduet lød ind til ham som en, nødlidende vens halvkvalte skrig. Selv når ikke en lyd var at høre, og når for en stund hans ophidsede hjerne havde fundet hvile i søvnen, kunne han somme tider fare op med et sæt, gribe til sit sværd og gøre sig rede til modstand imod den hærskare af lumske, snigende fjender, som han i blodige drømme havde set nærme sig.

I denne time, da en virkelig fare stod for døren, følte majestæten sig mere træt og nedbrudt end nogen sinde. Han kunne ikke skubbe denne evigt nagende angst fra sig. Han måtte byde sig til og tage imod skæbnens tilskikkelser. Og når der så blot var håb, men han vidste jo, at nu ville dette slag ramme ham, så det, så et tredje, og aldrig ville det komme dertil, at han om aftenen tryg og glad kunne lægge sit hoved til puden og sove ind med fred i sindet, uden frygt for nattens tavse dæmoner. Havde det endda været således, at han ikke

vidste fuld besked, at han kun havde haft vage anelser at støtte sig på, men netop i dette tilfælde gjorde hans enestående erfaring på duelvæsnets område ham næsten forudseende. Med ubarmhjertig klarhed var han, selv bag tillukkede skodder, i stand til at overse hele slagets gang. Med en fagmands usvigelige sikkerhed kunne han på en prik bedømme, hvor lang tid yndlingene tilbragte med forberedelserne til kampen, hvor lang tid selve duellen ville tage, hvor mange gange hver enkelt af de kære venner ville stille sig blot, hvor mange gange faren ville drive over, og hvor håbløst uafvendeligt nederlaget dog til sidst ville være. Han kendte på det nøjeste sine yndlinges kampmåde og de fordele, hver enkelt af dem kunne gøre regning på i kraft af deres karakter, styrke og behændighed, og efter at have beset stedet undlod han heller ikke at regne med hver lille forhøjning eller sænkning i jordsmonnet, så lidt som med fordelingen af lys og skygge. Det eneste, som Henri lod helt ude af betragtning, var det, som han i virkeligheden måske ville have haft mest fordel af at bygge på: hjælpen fra oven. Derfra skulle frelsen komme, hvis det ellers var Forsynets vilje at give kongen nogen oprejsning for al den hån, han nu i mangfoldige tider havde måttet finde sig i at lide. Straks da Henri var blevet alene, efter at hans yndlinge havde forladt slottet, var det netop også hans første indskydelse at knæle ned i bøn, men verdslige tanker havde snart revet ham ud af hans andagt, og nu træffer vi ham ivrigt beskæftiget med at følge sine kære yndlinges skridt.

"Nu er de omtrent ved Tournelles-palæet," sagde han til sig selv.

Og lidt efter:

"Nu træder de ind på markedspladsen."

Så gik det slag i slag:

"Nu drager de kården af skeden."

"Kampen begynder."

Idet majestæten udtalte disse ord for sig selv, krøb angsten på ny ind over ham og tvang ham i knæ for en stærkere magt.

Han bad.

Men mens læberne mekanisk fremmumlede de bedende ord, fløj tankerne atter ud til vennerne derude på marken.

"Når bare Quélus husker den ripost, jeg har lært ham: parade med kården og i samme nu et stød med dolken."

"Schomberg, den istap, må jo nemt kunne gøre det af med Ribeirac."

"Hvis Maugiron ikke har uheld med sig, bliver han nok også hurtigt færdig med Livarot."

"Men d'Epernon! Han er allerede død. Heldigvis er det ham, jeg holder mindst af af dem alle fire. Ulykken er imidlertid ikke alene, at han bliver slået ihjel, men når Bussy, den græsselige fyr, når han ikke har andet at bestille, styrter han sig naturligvis over de andre med forøget styrke. Og selv om han går aldrig så hidsigt på, glemmer han ikke at gardere sig. Uh! han er væmmelig at slås med. Min stakkels, kære Quélus! Min arme, ulykkelige Schomberg! Og Maugiron, den stakkel!"

"Deres Majestæt!"

Det var Crillon, som med fast stemme udtalte disse ord uden for gemakkets dør.

"Hvad er der?" skreg kongen i navnløs rædsel. "Allerede?"

Dette sidste ufrivillige udbrud skulle kun antyde, at Henri endnu ikke var færdig med det udkast til duellen, som hans

tanker manøvrerede med, og som han – i tillid til sin anerkendte erfaring – glat væk overførte på virkeligheden.

Crillon forstod alt, hvad der lå i det ene ord, og svarede beroligende:

"Nej, Deres Majestæt, jeg bringer ingen efterretning om udfaldet. Det er kun Hans Højhed hertugen af Anjou, som begærer at tale med Deres Majestæt."

"Hvad vil han?" spurgte kongen.

Denne ordveksel imellem Henri og hans gardehøvedsmand foregik stadig igennem den lukkede dør.

"Hans Højhed siger, at øjeblikket nu er kommet, da han mener at burde underrette Deres Majestæt om, på hvilken måde han har søgt at tjene Deres Majestæt, og Hans Højhed udtaler endvidere, at de meddelelser, han har at gøre, vil skåne Deres Majestæt for en del af den frygt, som i denne time forvolder Deres Majestæt så megen smerte."

"Nå, lad ham så komme," sagde kongen.

Netop som Henri havde udtalt disse ord, og Crillon havde gjort omkring for at parere ordre, hørte man hastige skridt på gangen og en stemme, der i en ophidset tone talte således til Crillon:

"Jeg vil tale med kongen straks!"

Henri genkendte stemmen, og inden Crillon fik tid til at gøre indvendinger, åbnede majestæten selv døren og betog den brave soldat enhver tvivl med hensyn til, hvad han skulle svare på den hidsige adelsmands ivrige forlangende. Kongen afgjorde nemlig selv sagen ved at sige:

"Kom kun ind, Saint-Luc. Hvad er der dog sket? Min Gud, hvad er der dog sket? Du ser jo forfærdelig ud. Er de døde?"

Kongen havde ret. Saint-Luc så forfærdelig ud. Kridhvid i ansigtet, uden hat på hovedet, uden kårde ved siden, med klæderne tilsølet af blod styrtede han som et jaget dyr ind i det kongelige gemak, kastede sig ned for majestæten og råbte med dirrende røst:

"Sire! Jeg kommer for at bede om hævn."

"Men, kære Saint-Luc," udbrød kongen, "sig mig, hvad der er gået dig imod. Hvad er årsag til din dybe fortvivlelse?"

"Deres Majestæt! En af Deres undersåtter, en af Deres ædleste adelsmænd, en af Deres tapreste soldater, ja, den kækkeste af alle ..."

Stemmen svigtede Saint-Luc, før han fik talt ud. Bevægelsen overvældede ham, og han måtte kæmpe mod den et øjeblik for at komme til orde igen.

Crillon, som havde hørt ham tale om kongens tapreste kriger, rettede sig uvilkårligt og trådte et skridt nærmere for at høre, hvad Saint-Luc vidste at sige om ham.

I *hans* øjne passede den smigrende titel nemlig ikke på nogen af kong Henris soldater.

"Hvad han?" spurgte majestæten.

"Han er blevet snigmyrdet i nat, dræbt af usle forrædere," svarede Saint-Luc og holdt sig for øjnene som for at bortmane et hæsligt syn.

I stedet for at virke endnu mere nedbrydende på kongen gengav denne meddelelse ham omtrent så megen ro og overlegenhed, som han overhovedet til nogen tid rådede over. Et første blik på forholdene overbeviste ham nemlig om, at der ikke kunne være tale om nogen af de fire yndlinge, eftersom han jo om morgenen havde set dem alle i god behold. Crillon og

Chicot sigtedes der åbenbart heller ikke til, og så var der egentlig ikke flere – Saint-Luc selv undtaget – hvis velfærd lå majestæten i den grad på sinde, at efterretningen om deres død, hvad enten de var kommet af dage på den ene eller den anden måde, kunne gøre noget overvældende stærkt indtryk på ham. Henri var jo ikke af dem, der talte sine venner i legioner; han behøvede derfor ikke lang tid til at holde revy.

"Myrdet i nat," gentog han forholdsvis fattet. "Hvem taler du da om, Saint-Luc?"

"Ja, Deres Majestæt elskede ham ikke, det ved jeg," svarede den unge adelsmand med bevæget stemme, "men han havde fortjent at hædres blandt de bedste, for han var i hjertet sin konge fuldt så tro som nogen anden, mere end jeg selv måske, og jeg tør sværge, at om forholdene havde krævet det, da ville han have ofret liv og blod for Deres Majestæt. Ellers kunne han ikke have været *min* ven, jeg ikke hans."

"Nå!" sagde kongen, som denne hentydning til forholdet imellem Saint-Luc og den myrdede adelsmand havde ledt på sporet.

Et lysende glimt, om det var et glædeslyn eller et skær af håb, lader sig ikke afgøre, men noget lig et forklaret lys lagde sig i et kort sekund over majestætens træk. Denne bevægelse var så hurtig og så flygtig, at Saint-Luc ikke blev opmærksom på nogen som helst forandring. Overbevist om at have lagt den dræbte vens sag i en retfærdig dommers hånd udtalte han de ord, som gjorde kongens stille håb til virkelighed:

"Hævn over grev de Bussys mordere! Hævn, Deres Majestæt!"

"Grev de Bussy," gentog kongen med eftertryk på hvert enkelt ord, og den lurende glæde trådte stedse tydeligere frem i hans

miner.

"Ja, hævn over Bussys mordere!" fortsatte Saint-Luc uanfægtet af kongens forandrede holdning. "En snes feje uslinge har myrdet ham i denne nat. Den forsigtighed, hans fjender åbenbarede ved at møde op i så stort antal, var for øvrigt ikke ilde anvendt, for de fjorten af snesen måtte bide i græsset for hans heltesværd."

"Grev de Bussy er altså død?" spurgte kongen for at være vis i sin sag.

"Ja, Deres Majestæt," lød svaret.

"Så kan han altså ikke slås i dag," udbrød Henri, som nu ikke mere kunne skjule sin glæde.

Saint-Luc sendte kongen et blik, hvori majestæten ville have læst den inderligste foragt, hvis han ikke netop i det samme havde vendt sig om til Crillon, der stadig stod parat til at tage imod befalinger.

Henri betydede ham, at han skulle hente hertugen af Anjou.

"Nej, Deres Majestæt," sagde Saint-Luc med højtidelig alvor, "grev de Bussy slås ikke i dag, så lidt som han sloges i nat. Netop derfor beder jeg Deres Majestæt, ikke om hævn, som jeg før med urette sagde, men om retfærdighed, for jeg elsker min konge, frem for alt min konges ære, og jeg finder, at de, som har dræbt grev de Bussy, har gjort Deres Majestæt en dårlig tjeneste."

Under slutningen af Saint-Lucs stolte, mandige tale hørte man hertugens skridt på gangen. Da Saint-Luc tav, stod François på tærsklen, stum og stiv som en statue.

Kongen gennemskuede allerede hele sagens sammenhæng. Saint-Lucs meddelelse førte hans tanker hen på den tjeneste,

som François gentagne gange havde fremhævet til sit forsvar. Henri forstod, at der måtte være en forbindelse imellem Bussys mord og hertugens optræden til fordel for kronen. Men samtidig med at kongen indså dette, følte han sig overbevist om, at François ikke havde handlet af uegennytte, men at han måtte have haft vægtige personlige grunde til at skille sig af med en mand, der i den almindelige mening gik for at være hans svorne ven. Henri begyndte at interessere sig for disse mystiske intriger, som havde grebet så dybt ind i begivenheder, der angik ham selv i meget høj grad. Yndlingenes skæbne voldte ham ikke mere videre uro, nu da han vidste, at partiet var så godt som aldeles lige. Straks som François trådte ind ad døren, bemærkede kongen, at hertugen ligesom nikkede svagt til tegn på, at det virkelig var ham, der havde hidført den glædelige forandring i øjeblikkets situation. Saint-Luc opfattede også den hemmelige forståelse, som – endnu uudtalt – syntes at herske imellem de to fyrstelige brødre. Harmfuld over at se, at majestæten helt og holdent lod sig lede af småligt hensyn til sit eget og sine yndlinges vel, tog han igen til orde i en tone, der vidnede om, at det var hans hensigt at skaffe sig ørenlyd. Den retfærdige sag, han havde gjort sig til talsmand for, skulle ikke ties til døde, om så både kongen og hans broder så deres fordel ved at få den dysset ned.

"Deres Majestæt," udbrød han stolt, "ved De, hvad folk nu vil sige? ... Hvis Deres Majestæts venner bliver sejrherrer, vil man sige, at de kun blev det, fordi kongen havde ladet Bussy myrde."

"Hvem vil sige det, Saint-Luc?" spurgte kongen.

"Alle mennesker," svarede Crillon, som på sin sædvanlige formløse maner ukaldet blandede sig i samtalen.

"Nej," sagde kongen, betuttet over dette udbrud fra den mand, der nu efter Bussys død upåtvivlelig var Frankrigs største helt, "nej, Saint-Luc, det skal folk ikke komme til at sige, for du vil sikkert fortælle mig, hvem der er ophavsmand til mordet."

I dette øjeblik, da François begyndte at føle jorden brænde under sine fødder, gjorde han uvilkårlig en bevægelse hen imod kongen, men et truende blik fra Saint-Luc naglede ham atter fast til pletten.

Den unge adelsmand svarede nu sin konge således:

"Ja, Deres Majestæt, jeg skal sige Dem navnet på den slyngel, for jeg vil for enhver pris rense Deres Majestæt for den skændige mistanke, der ellers ufejlbarlig vil komme til at sidde som en plet på Deres Majestæts ære."

"Sig det da!"

François ønskede, at gulvet ville åbne sig og lade ham forsvinde i dybet.

Crillon stod lige bagved og stirrede på hertugen med et blik, der borede sig ind i hans nakke. Den brave soldat havde altid hadet François lige så oprigtigt, som han havde beundret Bussy.

"Sire," svarede Saint-Luc, "i denne nat har man lokket grev Bussy i en fælde. Mens han var i besøg hos en dame, som han nærede den største og reneste kærlighed til, blev han overrasket af denne dames mand og en hel bande lejede snigmordere. En troløs forræder havde angivet ham til manden og havde hidset den blodtørstige skare løs på ham. De mødte op som til et større slag: folk i værelserne, folk på trapperne, folk på gaden, i gården, i haven, ja, over alt, hvor der var plads til en mand."

Havde skodderne ikke været trukket for i gemakket (hvad vi ovenfor har fortalt, at de var), ville enhver straks have bemærket den forandring, som Saint-Lucs ord frembragte på hertugen. Ganske vist var situationen hele tiden forekommet ham trykkende, men som han således måtte høre beretningen om den modbydelige morddåd gentaget med en ærekær mands overlegne foragt for den lumske blodhund –, som han således følte sig snertet af Saint-Lucs svidende hånsord, tabte han ganske herredømmet over sig selv. Skræk og skam jog farven fra hans kinder, og hjertets lydelige hamren talte om en vakt samvittighed, der var begyndt at holde sin straffepræken.

"Bussy forsvarede sig som en løve," fortsatte Saint-Luc, "men overmagten var for stor, og ..."

"Og så døde han," afbrød kongen ham brat, "og han havde fortjent at dø, som den forfører han var. Ham vil jeg ikke hævne."

"Sire, jeg er ikke færdig med min beretning," svarede Saint-Luc værdigt. "Efter at min ulykkelige ven med sandt heltemod havde forsvaret sig i over en halv time, og efter at han havde fået bugt med de værste af sine fjender, forsøgte han, såret, blødende og ukampdygtig som han var, at redde livet ved at bringe sig selv i sikkerhed. En håndsrækning behøvede han blot, og hvor gerne ville jeg ikke have ydet ham den, hvis ikke disse forbandede morderhunde havde holdt mig i forvaring sammen med den kvinde, som Bussy betroede i min varetægt, da faren blev truende. Havde jeg ikke ligget der, bastet og bundet, skulle min tapre, højsindede ven ikke forgæves have påkaldt min hjælp. Men hvad kunne jeg stakkel udrette? Ja, synet havde slynglerne glemt at berøve mig, og denne

omstændighed vil måske sætte mig i stand til at hævne grev Bussys død, omend den ikke magtede at frelse hans liv. Jeg så to mænd gå hen til Bussy, der hang spiddet på et jernstakit. Jeg hørte den sårede helt bede disse to mænd om bistand, disse to, i hvem han med rette troede at se et par trofaste venner. Og så, sire … ja, det er grufuldt at fortælle, men tro mig, jeg lider endnu frygteligere pinsler ved at mindes det, som nu tildrog sig, så befalede den ene af mændene at give ild, og den anden – adlød."

Crillon knyttede næverne og hvæsede af undertrykt forbitrelse.

"Og kender du morderen?" spurgte kong Henri, som Saint-Lucs bevægede fortælling havde gjort dybt indtryk på, skønt han fra først af havde foresat sig at forblive kold, da der jo kun var tale om en adelsmand, som altid havde stået på hertugens parti.

Saint-Luc drog vejret tungt, ikke fordi kongens spørgsmål havde sat ham i forlegenhed, men fordi han var sig det ansvar bevidst, som han påtog sig ved at stemple en enkelt mand, en meget højt stillet person endda, som ophavsmand til en så nedrig forbrydelse.

"Ja," svarede han efter at have fattet sig lidt.

Derpå vendte han sig om imod hertugen og sagde med en betoning, som han lagde hele sit flammende had i:

"Dér står morderen! Hans Højhed hertugen af Anjou og ingen anden! Bussys ven og morder!"

Afsløringen kom ikke uventet, hverken for kongen eller François. Hertugen hørte Saint-Lucs knusende anklage uden at fortrække en mine. Han så ikke længere ud som en mand, der

har sat alt på et kort og tabt. Tværtimod lignede han snarere en spiller, der har haft held med sig og skal til at indkassere gevinsten. Sagen stod for ham således, at Saint-Luc havde udspillet alle sine trumfer, og at det nu var hans tur at tage stik hjem. Saint-Luc kunne ikke have mere at tilføje, mente François, følgelig ville han selv, hertugen, få det sidste ord, og denne omstændighed, som i de fleste tilfælde er af stor betydning, ville have en ganske særlig værdi over for så vægelsindet en mand som kong Henri.

"Ja," sagde han da i en ligefrem tone, "monsieur de Saint-Luc har beskrevet det skete i nøje overensstemmelse med sandheden. Jeg har ladet grev Bussy dræbe, og Deres Majestæt vil være mig tak skyldig for denne handling, for vel var grev Bussy i min tjeneste, men min vilje opfyldte han dog ikke anderledes, end at han havde til hensigt at føre våben imod Deres Majestæt på trods af alle mine modforestillinger. Netop i denne morgenstund skulle kampen have stået."

"Du lyver! Morder! Løgner!" råbte Saint-Luc. "Med sår over hele legemet, med sønderhugget hånd, med knust skulder, spiddet på jernpigge kunne Bussy kun indgyde selv sine bitreste fjender den inderligste medlidenhed, og hans argeste uven ville være ilet ham til hjælp for at redde ham fra en pinefuld død, men du, du myrdede ham, som du har myrdet alle dine venner, den ene efter den anden. Du dræbte ham, ikke fordi han var en fjende af din kongelige broder, men fordi han var medvider i alle dine farlige hemmeligheder. Monsoreau kan tale med om dine grunde til at begå denne misgerning."

"Bare jeg var konge," brummede Crillon.

"Man fornærmer mig i Deres Majestæts nærværelse," sagde hertugen ængstelig.

"Gå!" sagde Henri til Crillon.

Crillon gik.

"Retfærdighed, sire!" bad Saint-Luc.

"Straf mig, Deres Majestæt," udbrød hertugen, "straf mig, fordi jeg har villet frelse Deres venner, og fordi jeg har gjort Deres Majestæts sag til min."

"Og jeg," skreg Saint-Luc helt ude af sig selv, "jeg siger dig, at enhver sag, hvori *du* har nogen del, den sag er født under forbandelsens tegn, og hvor din vej går, der vil Guds straffende lyn slå ned. Sire, hvis Deres broder har taget vore venner under *sin* beskyttelse, så Gud hjælpe dem!"

Majestæten skælvede af rædsel over Saint-Lucs ulykkevarslende spådomsord.

I det samme hørtes udenfor gemakket en ubestemmelig støj. Hastige skridt gav genlyd i gangene, og der hørtes en ivrig hvisken.

Straks efter blev der ganske stille.

Og så, ret som om en røst fra Himlen ville bekræfte, hvad Saint-Luc havde udtalt, bankede Crillons kraftige hånd langsomt og højtideligt tre gange på døren.

Kongens træk blev stive, og en kold sved sprang ud af alle hans porer.

"Mine stakkels venner har tabt," udbrød han tonløst.

"Hvad sagde jeg?" lød det med isnende kulde fra Saint-Luc.

Hertug François foldede skælvende sine hænder.

"Der ser du, usling," udbrød Saint-Luc, "hvorledes et snigmord lønner sig for en fyrste. Dræb nu også mig; jeg har

ingen kårde."

Og med disse ord slyngede han hertugen sin handske i øjnene.

François blev helt grå i ansigtet og udstødte et rasende brøl.

Men kongen hverken hørte eller så noget. Han havde skjult ansigtet i sine hænder.

"Å, mine venner," hulkede han, "de har tabt, de er slået! Hvem kan sige mig for vist, hvorledes det er fat med dem?"

"Jeg, herre konge!" svarede Chicot.

Ved lyden af denne stemme vågnede Henri op af sin døs og spurgte i åndeløs hast:

"Hvad ved du?"

"To er allerede døde, og den tredje ligger på det yderste."

"Hvem er det, der ikke er død?"

"Quélus, Deres Majestæt."

"Hvor er han?"

"I Boissy-palæet; der har jeg ladet ham bringe hen."

Mere hørte kongen ikke; som et lyn fo'r han ud af gemakket og ilede grædende til sin døende vens leje.

Vi har hørt om, hvorledes Saint-Luc efter at have frigjort sig for de bånd, som Bussys mordere havde holdt ham fanget i, var ilet til Louvre og straks havde begæret at stedes for kong Henri for at kræve øjeblikkelig hævn over dem, der så svigefuldt havde skilt hans tapre, ædle ven ved livet. Men i hvor høj en grad det end lå Saint-Luc på hjerte at udvirke, at der blev øvet retfærdig gengæld imod morderbanden, og først og fremmest imod ham, der havde været sjælen i den nedrige bloddåd, så glemte han dog ikke en anden og lige så hellig pligt: at bringe Diana, sin medfange, i sikkerhed, for han huskede vel, at Bussy, kort

førend han for altid lukkede sine øjne, havde betroet ham at værge den kvinde, som han havde elsket så højt, og hvis navn han havde båret i hjertet og på læben, til han drog sit sidste suk.

Forinden Saint-Luc søgte foretræde hos majestæten, sørgede han da for at bringe Diana hjem til sin hustru. Dér var hun godt gemt, og, hvad mere er, hun var ikke blot sikret mod fjenders efterstræbelser, men hun var også på et sted, hvor der var godt at være, og hvor kærlige hænder både tidligt og silde ville være beskæftiget med at gøre det så bekvemt for hende som muligt.

Jeanne blev målløs, da hendes mand trådte ind ad døren med den næsten livløse kvinde i sine arme. Diana var ligesom sovet hen, straks efter at hun med magt var fjernet fra Bussy, men hendes sanseløse tilstand betød ikke hvile. Hun havde lukket øjnene med friske indtryk fra de gyselige optrin i Monsoreaus hus, og på de kvalfulde trækninger, der af og til fo'r hen over hendes ligblege åsyn, kunne man se, hvilke smerter hun led, selv uden at være sig noget bevidst.

Jeanne var, som sagt, lige ved at tabe mælet af skræk over det uhyggelige syn, som frembød sig for hende. Hun havde for resten heller ikke brug for sin stemme, for der blev hverken tid til at spørge eller svare. Forholdene førte selv ordet og berettede med tilstrækkelig tydelighed, at Diana var meget syg, og at der måtte være indtruffet en katastrofe, som havde fremkaldt denne heftige krise. Mere behøvede Jeanne ikke at vide. Hun bragte straks Diana til sengs, befalede derpå sine piger at forlade sygeværelset, for at de ikke, hvis patienten skulle begynde at tale i vildelse, skulle komme til at høre ting, der ikke var bestemt for tjenestefolks øren, og så satte hun sig alene ved sengen og vogtede på hver den mindste bevægelse af den syge.

Efter en times forløb slog Diana øjnene op, men endnu kom der ikke så meget som et suk over hendes læber.

Jeanne rejste sig op for at nikke til sin stakkels veninde, men forfærdet tumlede hun tilbage fra sengen. Var *det* Dianas øjne? De, som før var så betagende skønne i deres dybe, dragende hemmelighedsfuldhed; de, der var som en lykkens bolig at skue ind i, hvorledes havde de dog antaget et så forandret udseende? Nu var det, som så man et par perler af matfarvet glas. Koldt og fremmed luede dette blik, der blot for få timer siden havde ejet en varmende stråleglans, der ville have fået det hårdeste heltehjerte til at gløde bag det tykkeste harnisk.

Stadig talte hun ikke, den ulykkelige Diana, men uafladeligt stirrede hun frem for sig med disse store, forvildede øjne, der lignede en himmel forladt af solen. Fra tid til anden gennemrystedes hun fra hoved til fod af en krampagtig skælven, en isnende gysen, der syntes at være fremkaldt ved mindet om en dødelig angst. Når denne lammende rædsel kom over hende, trak hun Jeanne ned til sig og skjulte sit hoved ved venindens bryst, men hele tiden var hun tavs, og ikke en tåre fugtede hendes glansløse, udtørrede øje.

For Jeanne var det en lidelse uden ende at være vidne til denne håbløse smerte, som det ikke stod i menneskelig magt at lindre.

Da Saint-Luc kom tilbage fra Louvre, gik han ind til sin hustru og fortalte hende i korte træk og med sagte hvisken, hvad der var sket, og samtidig formanede han hende til at holde Bussys død hemmelig for Diana så længe som muligt.

Jeanne lovede at gøre sit bedste, men på den anden side forstod både hun og Saint-Luc, at sandheden kun kunne

skjules, så længe Diana ikke forlangte at vide fuld besked. De rystende enkeltheder i det blodige drama kunne hun vel forskånes for, men selve hovedsagen måtte før eller senere komme for en dag.

Ud på eftermiddagen løsnedes Dianas tunge. Klangløst og utydeligt begyndte hun at fortælle om den grufulde kamp, men som beretningen skred frem, blev hendes tale mere sammenhængende, hendes stemme mere klar, og når hun nævnte Bussys navn, var det ikke med vemod, men med en jublende røst, der vidnede om hendes grænseløse kærlighed og om hendes stolthed over at have vundet en sådan mand.

Jeanne gjorde sig de mest fortvivlede anstrengelser for at bortlede hendes tanker fra de natlige rædselsscener, som hofjægermesterens hus havde været skueplads for, men Diana ville ikke tale om andet end det, der opfyldte hele hendes sind. Jeanne prøvede på at få hende til at glemme, hvad hun havde lidt af navnløs angst, men de blodige minder var al hendes tanke, de havde brændt sig fast.

Pludselig udstødte hun et skrig, så usigelig fortvivlet, at det endnu mange år efter tonede i Jeannes øre.

"Bussy!"

Og Jeanne forstod, at nu var timen kommet, da det uundgåelige måtte ske. Hun bad en bøn til Herren om sjælsstyrke for sin ulykkelige veninde, og så fortalte hun blidt og skånsomt, at Bussy var faldet for overmagten og havde føjet endnu en mandig dåd til sin lange række af heltegerninger.

Diana kunne ikke bære mere. Den stakkels kvindes livsnerve brast. Hun døde ikke helt, men hendes hjerte blev koldt, hendes tanker formørkedes, og hendes tale blev forvirret.

I tre døgn lå hun svævende mellem liv og død. Jeanne vågede over hende dag og nat. På den fjerde dag indtrådte der ligesom en bedring; hun syntes at være slumret ind, og Jeanne, der nu mente at turde forlade hende for en lille tid, gik da ind til sig selv for at søge en højst fornøden hvile, hvad Saint-Luc allerede flere gange havde pålagt hende, men som hun ikke før havde villet høre tale om, skønt hendes helbred slet ikke var stærkt nok til at udholde sådanne strabadser. Da hun efter et par timers søvn ville vende tilbage til sin syge veninde, fandt hun sengen tom.

Diana var draget bort. Hvorhen? Det ved vi ikke, men det ligger nær at antage, at hun har søgt hvile, fred og glemsel bag verdens yderste grænser. Bussy havde taget hendes liv og sjæl med sig, hvor *han* drog hen. Gik *hun* mon bort for at få dem tilbage ved genforening med sin elskede?

Quélus, den eneste af de tre kongeligsindede adelsmænd, som havde overlevet kampen, var med sine mange sår blevet bragt hen i Boissy palæet, og der døde han i sin konges arme efter at have lidt og stridt i samfulde tredive dage.

Henri sørgede over al måde.

Over sine tre hedengangne venner lod han rejse et pragtfuldt marmorgravmæle til minde om deres dåd. Ikke tilfreds med det lod han flere gange i døgnet holde messe for dem, og præsterne fik befaling til at indflette dem i deres bønner, foruden at Henri selv til sit eget private brug fandt på en lille nem bøn, som han aften og morgen, hele sit liv igennem, aldrig nogen gang

undlod at føje til sine øvrige bønner. I disse udtryk bad kong Henri for sine kære yndlinge:

> Gud glæde i sin helligdom
> Quélus, Schomberg og Maugiron.

Hertugen af Anjou blev holdt fanget i Louvre i næsten tre måneder, og det blev pålagt Crillon at våge meget nøje over, hvad Hans Højhed foretog sig. Selv efter at François var kommet på fri fod igen, vandt han aldrig sit herredømme over kongen tilbage. Henri havde fattet for dybt et nag til sin broder, til at han nogen sinde kunne tilgive ham.

Chicot veg ikke fra sin herres side. I nød skal man kende sine venner, hedder det, og kong Henri lærte for hver dag bedre og bedre at skatte sin nar. Vel kunne Chicot ikke udviske mindet om yndlingene af kongens sind, men han bødede på savnet ved at fordoble sin hengivenhed og trofasthed, og som rådgiver erstattede han med lethed dem alle, idet han som den erfarne, besindige mand styrede majestætens skridt langt sikrere og klogere, end nogen af de ungdommelige adelsmænd ville have formået.

Mens tiden under disse forhold gik sin jævne gang, var det allerede ved at blive efterår, da Chicot en skøn dag fik følgende brev fra sin ven prioren for klostret i Beaume:

> "Kære monsieur Chicot! Her er rart at være, her i Bourgogne. Luften er så behagelig, og vinhøsten tegner til at blive god. Jeg hører, at Hans Majestæt, hvis liv jeg efter Deres sigende skal have frelst, stadig går og hænger med hovedet. Tag ham med en tur herned til klostret, kære monsieur Chicot, så skal han få en dejlig vin fra 1550 at

drikke. Jeg har lige for nylig opdaget den i min kælder, og jeg forsikrer Dem, at den slukker de største sorger. Han vil nok komme sig, kan De tro, når bare han drikker rigeligt med vin, for det er nu sandt, hvad jeg læste forleden i en gammel, hellig bog, at god vin glæder et menneskehjerte. Hvis De kommer herned, skal De selv få lov at læse stedet, så De kan se, det er sandt. Men så må De også komme, kære monsieur Chicot, og De må tage kongen med, og monsieur d'Epernon, og monsieur de Saint-Luc også. Jeg skal nok sørge for, at mine gæster får noget godt at leve af, for ikke at tale om drikkelsen, som jeg jo allerede har berørt. Med venlig og ærbødig hilsen, Deres hengivne

Dom Gorenflot,
prior for klostret i Beaume.

P.S. De vil nok have den godhed at sige til kongen, at jeg endnu ikke har fået tid til at bede for hans venner, som han mig, for jeg har haft travlt med at komme i orden hernede, men når først vinhøsten er overstået, og alt går i den rigtige gænge, skal jeg nok tage mig kærligt af dem."

"Amen!" sagde Chicot, "med *den* anbefaling er de stakkels djævle godt hjulpet hos Vorherre."

Om "Diana de Monsoreau"

Forfatter: Alexandre Dumas (1802-1870) og Auguste Maquet (1813-1888).
Org.udgave: *La Dame de Monsoreau.* Føljeton i dagbladet *Le Constitutionnel* 27. august 1845 – 12. februar 1846, bogudgave Méline Cans et Cie, Bruxelles 1845-1846.
Denne udgave baseret på: Alexandre Dumas: *Diana*, Bogforlaget Gefion, København 1939.
(Oversættelsen blev første gang udgivet af A, Christiansens Forlag, København 1903).
Oversætter: Samuel Prahl (1863-1928).
Redigeret af: Vivi N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Frank Thayer Merrill (1848-1936): *Upon a little wooden bench backed against the church wall sat Diane*, fra en amerikansk pragtudgave, T. Y. Crowell, New York 1900.

ISBN 978-87-7628-153-3
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-392-7 (Ølstykke 2015).

www.ebib1800.dk

